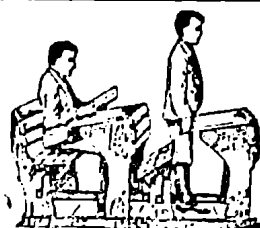

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetínská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Houby — křída — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

VEŠKERÉ ODĚVY

pánské — dámské — dětské
obdržíte v největším výběru v oděvním domě

K R O U P A,

Též na mírné
měsíční splátky.

Brno, Masarykova tř. 10.
P. T. učitelstvu při hotovém placení 5% slevy.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasíláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režijní cenu a to za neilustrovaný 5 Kč, ilustrovaný 10 Kč, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto vděčnou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Přihlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Průhonících u Prahy.
Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

PIANA LÍDL BRNO

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma.

Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u fy Hezína a sp., Humpolec!

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vsílíte plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Zrušuji

v dohledné době textilní závod a

rozprodávám

zařízení a zásoby textilního zboží pod cenu.

Objednejte obratem, pokud stačí zásoby.

Kdo objedná nejméně za Kč 190.—, obdrží zdarma látku na pánské neb dámské šaty. Kdo zaplatí předem, obdrží zdarma 1 kg obrázkových knih a nástěnný kalendář. Žádejte seznam serií. Daň z obratu a balné se neúčtuje. Zásilky dobírkou, nehodící se vraťte do 8 dnů. Vyměníme je. K vůli usnadnění práce udejte pouze číslo série při objednávce.

Serie č. 23. 4m hedvábné látky na šaty pouze Kč 49.—.

Serie č. 30. Damaškový ubrus celobilý vel. 140×140 a 6 tablet Kč 19.—.

Serie č. 31. 5m silného vojenského molina na prádlo Kč 19.—.

Serie č. 38. 1.1m kordu I a na jezdecké kalhoty a 2 m nepromokavé látky na sportovní kabát Kč 79.—.

Serie č. 47. 10m zbytků různých látek pouze Kč 39.—.

Serie č. 51. 12m kanafasu šíře 120cm na povlaky, 6 ručníků kostkov. Kč 99.—.

Serie č. 52. 3m anglické vlněné látky v šíři 140cm na pánský oblek, 2 kuchyňské ručníky Kč 99.—.

Serie č. 61. 2m hedvábné látky na bluzu a 6 velkých utěrek pouze Kč 29.—.

Serie č. 62. 12 kuchyňských ručníků kostkov. vel. 80×42cm pouze Kč 29.—.

Serie č. 66. 1 ubrus kuchyňský, 1 kuchačka, 2m modrotisku, 1.1m štruksu na velké pánské kalhoty šíře 120cm vše Kč 49.—.

Serie č. 74. 5m koberce v šíři 65 cm pouze Kč 49.—.

Serie č. 77. Blue-Star-Mop američ. stírač prachu, osvědčený pouze Kč 49.—.

Serie č. 79. 3m pánské cvirnové látky, velice pevné na oblek pouze Kč 59.—.

Serie č. 80. 9m damašku macco 90cm šír., 8m damašku macco 140cm šír., 6 smyčkových ručníků do výbavy nejlepší jakosti pouze Kč 269.—.

Tkalcovna Petr Raichl, Rokytník,
p. Velký Dřevíč.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Rudolf Stupavský:

Vzhůru, bratři!

Vzhůru, bratři, s jasným čelem,
s celým srdcem láskou vřelém
v nerozborný šikujme se sbor!
Mraky trhají se na východě,
noc skomírá v bahen vodě,
jitřenka se tlačí nad obzor!

Stíny dáví světla proudy,
zlatem stkví se země hroudy,
chladné mlhy zapadají v dál,
sirény zní v ranním vzduchu,
dolétají k spáčů sluchu,
běda strážci, kdo by ještě spal!

Nadšením ať vzplanou tváře
jako žhavé svatozáře,
vznešený náš boj a svatý cíl.
Nezhrdejme nepřáteli,
každý z nás ať muž je celý,
bdělým strážcem svatých Termopyl.

K nám se radí mladé síly,
nemeškejme ani chvíli
za ruce je věrnou paží vzít!
Ucelené naše řady
budou pevné jako hrady,
marně hromy do nich budou rýt!

Nejdem sami v těžkém boji,
kníže Václav při nás stojí,
na brůně nám kyne bělavé.
Nuže, k práci pro vlast, Boha,
třeba útrap hora mnohá —
z dálky znějí hymny jásavé!

Vplatní listky budou přiloženy k 3. číslu z 1. října.

Do nového roku . . .

Začátek školního roku nutí nás, abychom se rozhlédli nad aktuálními otázkami školskými a učitelskými.

Zákon, t. zv. učitelský, který před třemi lety vzbuzoval v učitelstvu naděje, že různé nesrovnalosti tehdy platných platových zákonů odstraní, vyvolal mnoho zklamání, poněvadž provádění jednotlivých jeho částí odkazováno na vydání vládních nařízení. A vláda za uplynulé 3 roky posud se ani neodhodlala, aby vydala již připravené nařízení o titulech učitelstva, které přece nijak nezatěžují státní pokladnu. Zaváděné tituly byly sice zavrhovány učitelstvem („vrchní“, „mladší“, „hlavní“) a žádáno jich zjednodušení, ale ač návrh byl vydán v listopadu r. 1927, tedy přede *dvěma* lety, dosud se páni nerozkořili.

V tutéž dobu připraven byl v ministerstvu návrh o započtení služební doby podle par. 23 učitel. zákona. Na jeho vydání čekají mladí učitelé nábczenství, aby mohli mít započtena leta z duchovní správy, a dobu studií bohosloveckých, jakož i mladí kolegové, kteří již konali vojenskou službu presenční, neb ještě ji konají, případně do ní nastupují. Bylo sice na jaře vydáno nařízení, podle něhož vojen. služba presenční, konaná před rokem 1926, má býti k žádosti započítána, ale dovídáme se, že pánové na kompetentních místech budou se držeti doslovného znění nařízení, a proto těm, kdož na příklad konali vojenskou službu částečně po 1. lednu 1926, bude započítána jen část doby *před 1. lednem 1926*. Je znám případ, že kolegové na jeho žádost započítali presenční službu, konanou od 1. října 1925 do 31. března 1927 do pense, ale do zvýšení služného nikoli, nevědouce, jak vyložit ministerské nařízení výše zmíněné. Nutno však upozorniti, že připravený návrh výslovně praví, že výhody z tohoto nařízení *platí od prvního dne měsíce po podání žádosti*, a že *jakékoliv doplatky za období před tímto dnem jsou vyloučeny*. Jelikož započtení znamená nové propočítání služební doby, a tedy i postupu a platu, doporučuje se těm, jichž se týče, aby prodléváním s podáním žádosti se neochuzovali.

Připraven je návrh nařízení o pensijních předpisech podle par. 32 a 46, odst. 2. zákona č. 104-1926, na nějž čekají jak mnozí učitelé aktivní, tak ve výslužbě, a řada pozůstalých.

Učitelé — substituti na měšťanských školách — marně očekávají vládní nařízení k par. 27 (o náhradě služebních výloh), na jehož základě teprve může jim býti přiznán substituční přídavek.

Vydaná služební pragmatika učitelská a v ní nová kvalifikační stupnice a nové kvalifikační předpisy ohrožují učitelstvo a bylo by žádoucí, aby v této věci učitelské organizace bez rozdílu společně zakročily u politických stran i u úřadů o změnu a nápravu.

Schválení zákona o t. zv. újezdních školách měšťanských, na nějž čeká řada obcí, ohrožených nákladem na stavbu měšťanských škol, odloženo Národním shromážděním až po zjištění následků z něho plynoucích. Šetření o tom koná se právě po okresích.

Nově vydané *osobní výkazy* a příslušné prováděcí výnosy způsobily mnoho mrzutostí v učitelstvu a zatížily příslušné úřady. Zmatek v jich vyplňování (i v kontrole) zaviněn neúplným a nejasným výkladem, a proto asi výsledek neuspokojí plně jejich autora.

Záležitost postátnění učitelstva a převzetí osobního nákladu školského státem, stává se aktuální, a bojují za ně jak všechny české učitelské organizace, tak i zemská zastupitelstva, české a moravskoslezské. Je to v zájmu všeho učitelstva, poněvadž „parita“ učitelská z r. 1919 se stále „oddrobuje“. Mám po ruce „Letový řád Čs. stát. aerolinie“ na rok 1929, kde na 2 straně čteme: „Zlevněná sazba dopravní se poskytuje pragmatikálním státním zaměstnancům; *učitelům na písemnou žádost*.“ Je to „*letošní vymoženost*“. O trvalých jízdních legitimacích bylo již hodně mluveno. Domnívali jsme se, že loňské *půlletní* legitimace

budou i lelos z důvodu svatováclavského jubilea obnoveny, leč marně; nová úprava legitimací oprávnňuje k domněnce, že *příští rok se na 3 straně jen obnoví platnost*, leč železniční ředitelství posud neoznámilo, zdali nutno podle 7. odst. všeobec. ustanovení průkazku vrátit, komu, (na čí náklad?!) a kdy (15. září anebo před 15. červnem příštího roku k obnově?), takže může se leckomu státi, že pro nevrácení průkazky bude úředně stíhán.

Ze všeho vidíme, že učitelstvo stále bude zneklidňováno ve svém školském působení otázkami stěžejními i podružnými. Voláme politické organizace k činné záštitě učitelstva a školy! □

Sjezd slovanského katolického učitelstva.

Z podnětu Říšského svazu katol. učitelstva v ČSR konal se letos v Praze u příležitosti Svatováclavských dnů Orelstva první sjezd slovanského katolického učitelstva. Sjezd se konal v sobotu, dne 6. července o 10. hod. dopol. v malém sále Slovanského ostrova. Sjezdovému jednání bylo přítomno asi 600 účastníků, vesměs učitelů a učitelek.

Sjezd zahájil předseda svazu poslanec odb. učitel Josef Vičánek, přivítav všechny přítomné. Kromě českého učitelstva byla tu početná delegace Slovinců. Oficiálními jejich delegáty byli Rudolf Wagner, inspektor v ministerstvu školství z Bělehradu, Josef Vider, školní inspektor z Jesenice, a Josef Peterlin, inspektor z Kcčevje. Poláky reprezentoval místopředseda Svazu polského křesťanského učitelstva Henryk Maciejewski z Varšavy. Za Francouze dostavil se abbé profesor André Utard z Bar-le-Duc. Chorvatské učitelstvo bylo zastoupeno učitelkou Ivanka Janko ze Záhřeba.

Z poslanců byl přítomen poslanec dr. Josef Novák, senátor Procházka, dále zemský inspektor dr. Štěpánek, poslanec kanovník Světlík, šéfredaktor „Lidových listů“ dr. Josef Doležal, poslanec Stašek.

Po zahájení ujímá se slova k proslovu ministr dr. František Nosek. Přeje si, aby učitelstvo pracovalo za těmi nejvyššími ideály a aby formovalo to, co by bylo ozdobou samého nebe. Za Matici cyrilometodějskou promluvil prelát dr. Jan Hejčl. Žádá od učitelstva spolupráci s MCM a zároveň zdůrazňuje, že MCM podává učitelstvu pomocnou ruku.

Za Slovinců promluvil inspektor Vider. Přináší pozdrav Slováckovy družby slovinského spolku katol. učitelstva, zdůrazňuje společnou práci, pro kterou trpíme i přinášíme oběti, a žádá, abychom zvedli vysoko prapor sv. Václava a pracovali dále. Slovincům připraveny bouřlivé ovace. Dostavilo se jich nejvíce a jsou našimi nejlepšími bratry a přáteli, jak zdůraznil po řeči kol. Videra předseda Vičánek.

Sjezd poctil svou návštěvou i předseda Mezinárodní unie katolických gymnasií hrabě Felix van der Kerchove. Jeho srdečný pozdrav, v němž zdůraznil své sympatie k nám a Orelstvu, přetlumočil kol. prof. Schwarzer, který mu i poděkoval.

Za Sdružení katol. mládeže pronesl pozdrav kol. Hroch. Učitelka Učakarjeva pronesla český pozdrav za slovinské učitelky. Vzpomíná sletu orelského v Brně; tehdy se Slovincům u nás zalíbilo, proto letos, když zavolal sv. Václav, přišli zase a cítí se tu doma. Přeje si, aby duch katolický žil mezi námi. Předseda Vičánek slibuje Slovincům věrnost za věrnost.

Bouřlivým potleskem byl přivítán ministr msgr. dr. Jan Šrámek. Řekl v podstatě toto: Často jste reptali, že něco se nestalo tak, jak byste si byli přáli. Nestalo se ani tak, jak já bych si přál. Pěstujte svatou trpělivost. 14krát budete mítí neúspěch, ale po 15. se vám částečně dostane toho, oč jste žádali. Potřebujeme více sebevědomí, křesťanské hrdosti. Viděli jste v těchto dnech sílu našeho lidu. Je to i síla vaše. Musíte být katolickému lidu vzorem křesťanského sebevědomí. O svatováclavských oslavách zvláště vy hlavu vzhůru! Nemusíte se skrývat. Budou-li vás druzí vidět, prolomíte ledy. Využijte těchto dnů a let, která budou lety úvodními. Děkuji vám za všecko. Buďte učiteli učitelům i lidu! Jeho slova byla odměněna bouřlivým potleskem. Vhodně mu poděkoval předseda Vičánek.

Pak promluvil abbé *Utard* za Francouze. Naši nepřátelé chtějí zničit prostřednictvím školy náboženství v srdcích dětí. Úkolem školy jest však upevnit náboženství. Gratuluji vám k vašim snahám a přeji si, abyste se dopracovali výsledku. Chce-li člověk zvítězit, musí sjednocovat. Jistý francouzský poslanec řekl: Kdybyste měli pouze dva lidi, musíte je sjednotit. Přináším pozdrav francouzského katol. učitel. a profesorů. Jeho proslov přetlumočil prof. Schwarzer.

Potleskem byl přivítán královéhradecký pan biskup J. E. dr. *Kašpar*. Sám z rodu učitelského zná slasti a strasti učitelů. Připomíná slova Krista Pána: Učte všechny národy. Stav učitelský jest stavem nejodpovědnějším. Učitel ať se modlí, vodí děti do kostela. Kéž Bůh dá, aby řady naše se množily, aby každý získal aspoň jednoho učitele a učitelku!

Za křesť. sociální dělnictvo pronesl pozdrav náměstek starosty města Brna Čeněk *Landa*. Práví, že dělnictvo křesť. sociální chce spolupracovat se zaměstnanci za zájmy hospodářské, neboť hoden je dělník své mzdy. Přináší dík rodičům za práci učitelům, kteří vychovávají zdárně děti.

Po něm ujímá se slova, bouřlivě pozdravován, arcibiskup pražský J. E. dr. František *Kordač*. Práví: Dnešní vaše shromáždění je přehlídkou bojovníků. Bez boje katolické školy mítí nebudeme. Nemůžeme požadovati, aby naši protivníci se přiznali k omylu. Idee se porážejí zase jenom ideami. Jsme odpovědní před Bohem za svou práci. Jeho proslov byl bouřlivě aklamován.

Za Poláky promluvil temperamentně Henryk *Maciejewski* z Varšavy. Zdůraznil, že v Polsku jest slovo Polák a katolík identické. Katolicismus udržoval v Polsku národnost. Učitel jest pionýrem národa. Přeje si, aby obě bratrské organizace, polská i československá, byly v kontaktu a spolupracovaly, protože máme společného nepřítele germánského. Jeho temperamentní řeč byla přehlušována častými bouřlivými projevy souhlasu. Případně mu odpověděl předseda Vičánek, který zdůraznil, že musíme pominouti vše, co by oba bratrské národy dělilo.

Dále promluvil vynikající pracovník mor. zemské samosprávy prof. Frant. *Drobný*, který žádá učitelstvo, jedinou katolickou inteligenci, aby se věnovala mládeži a pro ni pracovala.

Jadrný pozdrav za Chorváty pronesla učitelka *Ivanka Janko* ze Záhřeby, který byl bouřlivě aklamován.

Dále pronesl za rolnictvo katolické pozdrav statkář *Dytrych* z Vícemilic. Jménem východočeského učitelstva pozdravil sjezd říd. učitel *Frydl* ze Žamberka.

Jménem klubu poslanců lidové strany pronesl pozdrav kanovník Fr. *Světlík*, který zdůraznil, že strana bude se domáhati i toho, aby z řad katolického učitelstva byli jmenováni inspektoři. Jeho slova došla bouřlivého souhlasu.

Za abiturienty z učitelského ústavu ze Sv. Jana promluvil dr. *Vošahlik*.

Sjezd navštívil i pan biskup *Mileta* ze Šibeniku, který v chorvátském proslovu žádal učitelstvo, aby vychovávalo nejen v duchu národním, ale i křesťanském.

Za omladinu pronesl pěkný pozdrav rolnický syn *Janovský* z Kunovic.

Význam sjezdu zhodnotil krátce tajemník svazu odb. učitel Fr. *Hanzelka*. Potom promluvil ještě předseda svazu poslanec *Vičánek*, který všem poděkoval za účast a naznačil, že sjezd splnil daleko naše očekávání.

Kol. *Hrbáček* vyřídil mezitím pozdravy ve shromážděních katolické mládeže, katolických žen a křesťansko-sociálního dělnictva.

Svatováclavským chorálem byl tento krásný sjezd zakončen. Splnil jistě naše očekávání a ukázal, že katolické učitelstvo jest i organizačně již tak pohotovo, že může úspěšně vystoupiti jako vůdce všeho slovanského učitelstva. Sjezd bude jistě mezníkem v naší práci, mezníkem k nové intenzivní činnosti na půdě školské i společenské.

—ka.

Valná hromada spolku katolického učitelstva pro Moravu a Slezsko.

Spolek katolického učitelstva pro Moravu a Slezsko konal svou valnou hromadu letos na Velehradě. V neděli, dne 25. srpna se konal v Orlovně přátelský večírek. Zahájil jej předseda spolku odb. učitel a poslanec Josef *Vičánek*. Při-

pomenul, jak v dřívějších dobách se každoročně scházelo moravsko-slezské učitelstvo na Velehradě, aby se tu poznávalo a radilo. Po převratě byl spolek také reorganisován a valné hromady se konaly podle potřeby jinde. Ale letos v jubilejním roce se zase sešlo katolické učitelstvo na Velehrad. Několik pěkných písní potom zazpívala kol. Milada Moslerová z Opavy, která je již známou naší pěvkyní. Potom se rozproudila čilá zábava, zpívaly se národní písně a členstvo se pěkně pobavilo. Zatím se konala také schůze výboru.

V pondělí, dne 26. srpna se účastnilo učitelstvo mše svaté. Po mši svaté se odebrali účastníci do Slovanského sálu. Účast byla letos velice pěkná, ačkoliv se již v Praze konal sjezd katolického učitelstva a byla obava, že se sejde malý počet člensva. Přesto bylo účastníků na 100. Před valnou hromadou promluvil předseda o některých školských zákonech (o pomocných školách, o obvodových měštanských školách, o definitivě inspektorů). Zvláště s velikým zájmem sledovalo členstvo zprávy o školské anketě, ve které také předseda spolku promluvil. Byly tyto momentky velmi zajímavé.

O 10. hod. byla zahájena valná hromada předsedou, který uvítal všechny a vzpomněl všech zemřelých členů spolku. Jejich památka byla uctěna povstáním. Valnou hromadu navštívil a pronesl proslov P. dr. Habeš T. J. za koleje T. J. na Velehradě. Tento projevil velikou radost nad tím, že letos, když se všechny velké slavnosti koncentrovaly v Praze, neopomenulo katolické učitelstvo navštívit Velehrad. Za spolek katechetů pozdravil valnou hromadu inspektor nábož. kons. rada P. Hanák z Bzence. Na valné hromadě katechetského spolku, která se současně na Velehradě konala, pozdrav za spolek učitelský vyřídil kol. odb. učitel Krejčíř ze Slavkova. P. Ferd. Chýlek poslal pozdrav za Jednotu duchovenstva. P. Huňka pozdravil valnou hromadu za čl. Orelstvo.

Zvláště milou byla nám návštěva neúnavného a neohroženého bojovníka za práva českého katolického lidu v Americe pana dra Hynka Dostála, redaktora „Hlasu“. Velmi vřelými slovy nastínil školskou situaci v Americe a vybízel katolické učitelstvo, aby pokračovalo na cestě za svými ideály. Pan dr. Dostál čte i náš „Věstník“ a přihlásil se také za člena naší organizace, protože sám byl v Americe také učitelem. Jeho nadšená slova byla bouřlivě aklamována. Rovněž s velikou radostí vyslechlo členstvo nadšenou řeč ústředního generálního tajemníka klubu poslanců lidové strany pana dra Červenky z Prahy, který jako dítě učitelské dovedl oceniti práci katolického učitele.

Po schválení protokolu minulé valné hromady podal jednatel zprávu jednatelskou. Spolek má nyní 24 krajinské odbory. Počet členů stále vzrůstá. Zpráva jeho i zpráva pokladní byla schválena. Programovou přednášku potom pronesl kol. odborný učitel Hrbáček z Přerova. Nastínil všechny nesnáze naše, ale apeloval, abychom kráčeli stále neúporně kupředu. Podal také zprávu o „Věstníku“, která byla s pochvalou přijata.

Do výboru byli potom zvoleni: Bohumil Boček, učitel, Uherčice; Frant. Borek, učitel, Senička; Frant. Hanzelka, odb. učitel, Hodslavice; Jindřich Hrbáček, odb. učitel, Přerov; Milada Moslerová, odb. učitelka, Opava; Václav Praxl, řídící a cvičný učitel, Valašské Meziříčí; Stanislav Spáčil, řídící učitel, Svatý Kopeček; Jan Trávníček, řídící učitel, Horní Lideč; Marie Váňová, profesorka, Brno; Josef Vičánek, odb. učitel a poslanec, Uherské Hradiště; Karel Žamberský, odb. učitel, Lanžhot; Náhradníky: Josef Dvořák, odb. učitel, Lazy na Těšínsku; Ludmila Kučerová, učitelka, Šlapanice u Brna; Ant. Krejčíř, odb. učitel, Slavkov u Brna. Revisory: Jan Kuncek, učitel, Markvartovice na Hlučínsku, a Alberta Teplá, odb. učitelka, Brno.

Načrtek nových stanov, které by ještě lépe vystihovaly potřeby spolku, jest již připraven. V nejbližší schůzi projedná tento návrh výbor, načež bude svolána mimořádná valná hromada k jejich odhlasování. Krajinským odborům se věnuje ještě větší péče než dosud. Budou podle potřeby svolány konference s předsedy jednotlivých krajinských odborů. Také se budou zakládati nové odbory. Byly doporučeny velmi vřele Dějiny čl. od P. Ráčka T. J. (vydal Kuncíř v Praze). Bylo pojednáno o učebnicích, které by byly napsány v duchu katolickém.

Valná hromada poslala potom pozdravné telegramy prezidentu republiky, ministru dru Šrámkovi a apoštolské nunciatuře v Praze. O 1. hod. odpo. byla valná hromada skončena národními hymnami.

Hned po valné hromadě se sešel výbor, který zvolil toto předsednictvo: předsedou odb. učitel a poslanec Josef Vičánek, I. místopředsedou řídící učitel Václav Praxl, II. místopředsedou odb. učitelka Milada Moslerová; jednatelem odb. učitel František Hanzelka; pokladní profesorka Marie Váňová.

Doufáme, že v novém správním roce i práce našeho spolku bude zase čilá jako doposud a že spolek vykoná úkoly, které na něj ještě čekají. Bude k tomu třeba nové chuti do práce. —ka,

NB. Na pozdravný telegram přišel zatím tento přípis:

Kanc. presid. republiky.

Čís. H 845-29.

V Praze dne 28. srpna 1929.

Pane poslanče!

Podepsaná kancelář Vám tlumočí srdečné díky pana presidenta republiky za pozdravný projev, který jste jako předseda katolického učitelstva moravsko-slezského zaslal panu presidentovi z valného shromáždění na Velehradě.

Dr. Říha.

Sjezd polského katolického učitelstva.

Organisace.

Polské katolické učitelstvo jest organisováno ve spolku *Stowarzyszenie chrześcijańsko-narodowego nauczycielstwa szkół powszechnych*. Sídlo spolku jest ve Varšavě. Podle ústních zpráv, kterých se nám dostalo, má spolek asi 16.000 členů a členek. Kromě tohoto spolku jest v Polsku ještě organisace učitelská, orientovaná více pokrokově a socialisticky, která (podle ústních zpráv) má asi 30.000 členů a členek. I tato organisace měla v Poznani sjezd 8. července. Byli tam i zástupcové našeho pokrokového učitelstva (poslanec Vojta Beneš a jiní). Podle výroční zprávy za rok 1928 jest organisace *Stowarzyszenia* taková: Základní organisací jsou místní spolky (kóla), kterých je 378. Kóla jsou sdružena v oddíly (10), a to: krakovský, lubelský, lodžský, lvovský, poznaňský, pomoranský, slezský, varšavský, vilenský a volyňský. V čele spolku jest správní výbor 32členný a z něho jest voleno 11členné předsednictvo. Předsedou organisace je senátor Michal Sičiński ze Lvova, místopředsedou Henryk Maciejewski z Varšavy. Organisace má vlastní časopis „*Nauczyciel polski*“, při kterém vychází pedagogická příloha „*Szkola*“ Nyní vydává ještě organisace pedagogický čtvrtletník „*Kwartalnik pedagogiczny*“. Kromě toho vydávají ještě některé odbory své časopisy a také časopis pro děti. V Zakopaném má organisace svůj dům lázeňský „*Modrzejów*“. Finanční obrát tohoto domu činil loni 81.000 zlotých (324.000 Kč), finanční obrát spolku 373.000 zlotých (1.492.000 Kč). Místní spolky pracují organisáčně, pořádají výlety, kursy, spolupracují s jinými spolky. Při správním výboru (zarząd główny) jest i sekce pedagogická. Hlavním výkonným orgánem jest sjezd delegátů (valná hromada).

Naše styky s Poláky.

Aby byly utuženy styky s Poláky, bylo by dobré, aby kolegové a kolegyně dopisovali si s polskými kolegy a kolegyněmi, resp. aby odebírali (vyměňovali) časopisy a pod. Adresy na požádání ihned sdělí tajemník svazu odb. uč. Fr. Hanzelka v Hodslavicích.

Sjezd.

Letos konán byl sjezd *Stowarzyszenia* v Poznani u příležitosti státní výstavy. Říšský svaz vyslal na tento sjezd delegáty: tajemníka Fr. Hanzelku a kol. Zamberského a Vařeku. Sjezd se konal 8. a 9. července 1929. Naši delegáti byli velmi srdečně a přátelsky uvítáni a dostalo se jim opravdu slovanského pohostinství.

Sjezd byl zahájen slavnou mší svatou ve farním chrámu v Poznani 8. července o 9. hod. Vlastní sjezdování začalo o 10. hod. v aule university poznaňské, Sú-

častnilo se celkem 45 duchovních, 149 oficiálních delegátů (bez referentů a členů komisí), 1785 členů a členek, 218 neorganizovaných a 7 novinářů. Tento počet ovšem odpoledne a druhého dne se zmenšil. Sjezd zahájil a řídil předseda *M. Sičiński*. Proneseny pozdravy za ministerstvo školství, za kard. Hlonda, za universitu, za výstavní výbor, za učitelstvo poznaňského okresu, za učitelstvo pomořanské, za redakci „Przewodnika katolickiego“, za polské ženy a matky.

Za Říšský svaz katol. učitelů v ČSR pozdravil sjezd tajemník odb. uč. František *Hanzelka*. Zdůraznil společnou práci za slovanskými a katolickými ideály. Jeho proslov byl bouřlivě aklamován. Programové referáty přednesli: spisovatel K. H. Rostworowski: Základy mravní výchovy a K. *Barlik*: Moderní proudy pedagogické a světový názor katolický. J. *Kornecki* promluvil o práci školní za 10 let osvobozené Polsky.

Pak zvoleny komise: verifikační, rozpočtová, kandidátní, komise pro redakci resolucí, pedagogicko-osvětová a svépomoci učitelské.

Volné návrhy připravily oddíly a byly v jednání čteny. Některé podáváme:

1. Aby při školách byly zřizovány nejen byty pro správce, ale i pro učitele;
2. novelisace pragmatiky učitelské;
3. aby učitel se stal definitivním ne po 3 letech, ale po roce;
4. upravit zkušební řád ke zkouškám a přesně vymezit obor zkoušek;
5. aby byly omezeny sbírky na školách;
6. aby bylo odstraněno pořádání různých slavností, výstav se školními dětmi;
7. aby byl vydán jednotný školní řád;
8. aby byly učitelstvu poskytovány bezplatné dovolené pro kursy;
9. aby se nedávala přednost učitelům s vysokoškolským vzděláním, ale aby se postupovalo podle stáří;

10. protože ve Slezsku je dosud celibát (jinak v ostatním Polsku nikoliv), žádá se, aby provdaným učitelkám bylo dáno odbytné ve výši jednoměsíčního služného.

Na dobudování a rozšíření domu zdraví v Zakopaném bylo stanoveno, aby každý člen přispěl půjčkou 20 zlotých (asi 80 Kč). Členský příspěvek činí 2.25 zlotých.

Přikázáno založit ústřední pokladnu půjčkovou pro členy.

Pedagogická komise přinesla návrh na zřizování pedagogických sekcí v krajských sdruženích, zřídit pedagogickou poradnu při Ústředí, která by radila mladým učitelům v otázkách pedagogických, dále návrh, aby učitelé směli připravovat děti pro studium na vyšších školách, žádají-li o to rodiče, aby odborné školství bylo podřízeno MWRIOP (ministerstwo wyznani religijnych i oswiecenia publicznego = ministerstvo školství).

Jednáno o vydání členského odznaku. Byl také podán návrh, aby děti učitelů nemusely platit školního platu. Vůbec o sociálním a hospodářském stavu učitelstva bylo mnoho debatováno, ač učitelstvo v Polsku má mnohé výhody, kterých u nás není (na příklad celoroční legitimaci na 50procentní slevu na dráze ve II. třídě).

Příštího roku bude sjezd v Krakově.

Mistopředseda *Maciejewski* podal potom referát o našem sjezdu v Praze, který byl přijat s porozuměním a pozorností.

Vzájemná spolupráce.

Ve středu 10. července konferovali delegáti říšského svazu s členy předsednictva *Stowarzyszenia* o podmínkách vzájemné spolupráce a sjednány pro tuto spolupráci předpoklady. Jednáno dále o založení Svazu slovanského katolického učitelstva a stanoveno uspořádati a vánočních prázdninách konferenci, kde by se vše dojednalo. Předseda *Stowarzyszenia* pan senátor *Sičiński* myšlenku Svazu přijal velmi nadšeně a slíbil jménem Poláků všemožnou podporu. Poděkoval českým delegátům za účast na jejich jednání. Jemu odpověděl tajemník svazu, odborný učitel František *Hanzelka*.

Delegáti si pak prohlédli poznaňskou výstavu.

Styky s Poláky byly tedy navázány a doufáme, že ponesou ovoce. Prosím všechny, kdo by se zajímali o Poláky i o otázky pedagogické, učitelské a osvětové v Polsku, aby se přihlásili k spolupráci. „Věstník“ bude přinášeti pravidelně hlíd-
—ka.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Jihočeský odbor ZSKUČ. konal 23. srpna valnou schůzi v ústavu sv. Josefa v Českých Budějovicích. Účastníků bylo 33. — Schůzi předcházela jako obvykle duchovní cvičení pro učitelky, konaná ve dnech 19.—23. srpna za vedení obětavého duchovního rádce a za účasti 34 učitelek. — Valná schůze zahájena o 10. hod. dopol. vdp. duchov. rádcem, který za nepřítomného předsedu a nepřítomnou místopředsedkyni schůzi řídil. Následovala přednáška kol. Anny Buškové, „Naše stanovisko ke křesťanství a cíl křesťanské výchovy“. Vdp. duchovní rádcem podal některé myšlenky a pokyny k mileniu svatováclavskému. Krásně vystižen význam osobnosti světcovy pro náš národ a podáno poučení, plynoucí z jeho života a vybízející k sjednocení a sjednocování podle zásady „Buďme všichni jedno v Kristu“. Vytvořiti ovzduší vzájemné důvěry a úcty — a zejména široké katolické srdce — toho potřebujeme. Roztříštěnost překonati duchem, zahájení boj proti sobectví potíráním vlastního já, to budiž naší snahou. „Nechme padnouti svoje já, nechme je i vykrváct — pak bude vládnouti Bůh!“ K obětavosti schopné i mučednictví vede nás sv. Václav. My budme mučedníky věrnosti ve svém povolání a obětavé práce pro duše v laickém apoštolátě, který postavme do služeb Katolické akce. — Následovaly záležitosti spolkové a stavovské, zpráva jednatelská, pokladní a volba funkcionářů. Za dosavadního předsedu p. řídícího Duhu, který odchází z činné služby a jemuž vřele děkujeme za jedenáctiletou obětavou práci, zvolena všemi hlasy předsedkyni kolegyně Fr. Daňhová, příslušnice mladší generace, která tvoří počtem značnou převahu ve spolku. Za první místopředsedkyni zvolena dosavadní místopředsedkyně kol. odboru uč. L. Mayerová, druhým místopředsedou kol. řídící uč. Duha, jednatelkou kol. Marie Ratajová a pokladní kol. Anna Bušková z Bílé Hůrky, p. Dříleň. — Bolestnou a těžkou ztrátu utrpěl by odbor odchodem vdp. duchov. rádce, který vzdal se funkce duchovního rádce, ač po 11 let byl duší spolku, jež založil. Pán Bůh odplat jemu všecku otcovskou péči o spolek i jednotlivce! Ježto resignace jeho vyvolala ve všech účastnících valné schůze pravou vzpouru a všeobecnou byla snažná prosba, aby spolku zůstal

dále, čím byl, doufáme, že ujme se opět jeho vedení. — Pěkným zakončením schůze byla odpolední vycházka do zvonařské dílny p. Perner a návštěva blízké Dobré Vody s prohlídkou památného kostela. — Jsou zase za námi krásné dni duchovních cvičení. Zahleděly jsme se v nich hodně hluboko v Srdce Kristovo a načerpaly tam novou lásku, novou sílu a nadšení. Tuto vroucí lásku svých srdcí, věrnou oddanost svých duší, slib svornosti, sjednocenosti a vytrvalé práce pro duše vlastní i duše svěcené a pro vítězství zájmů Kristových složíme na prahu nového roku své činnosti k nohám svého velikého světce, chlouby naší, na jehož přímluvu nám žehnej Bůh!

Vyškovský odbor sejde se v Křenovicích ve čtvrtek 5. září v obvyklou hodinu. Na programě: Rozvrh učiva z kreslení (J. Kachlík). Ze života učitelského před 100 lety (A. Krejčíř). Připravte si náměty pro práci na příští rok! Přijďte všichni a přiveďte známé!

Z Novoměstska a Tišnovska sejde se katolické učitelstvo dne 12. září dopoledne v Bystřici nad Pernštejnem. Přiveďte hosty!

Na Litovelsku zakládá se nový odbor, na což se kolegové a kolegyně z onoho kraje upozorňují. Prvá schůzka bude oznámena.

*Nám k světovosti není třeba
umění, vědy, nadání,
ne — vše to ne! Vždyť máme football,
mistry jsme vždycky v kopání.
Em. z Lešehradu.*

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

Mladí přátelé! Původně jen ojediněle přinášel „Věstník“ provolání, přímo vám adresovaná, avšak loni zavedena byla již zvláštní rubrika, jen pro vás a pro vaše záležitosti určená! Bylo jí však také třeba. Na učitelských ústavech odebrá se náš list již po několik roků, informuje vás, nastávající školské pracovníky, předem o všem, co se týká školy a učitelstva a připravuje vás tedy zároveň takto k tomu, by jednou nebyli jste poměry překvapeni; avšak je třeba promluvit k vám také čas od času několik slov přímo. Je totiž nutno vštípit ve vaše duše myšlenky, jimiž třeba vám se řídit, byste pracovali jednou k dobrou vlasti,

církve i vás samých. Je třeba vy-
zvali vás ke sdružení s těmi, kteří
touto cestou již jdou. Úkol tento plní
pak vaše „Hlídky“. Tato jest pak dále
určena i k tomu, by přinášela vaše
vlastní příspěvky, názory na otázky
dneška, myšlenky, sloužící k zlepšení
nedokonalého a odstranění všeho, co
brzdí zdravý vývoj československé
školy. Píšte tedy do této rubriky!
Všechny vaše řádky budou s radostí
čísti nejen vaši přátelé a přítelkyně
skoro na všech našich ústavech učitel-
ských, ale se zájmem budou sledovati
vaše řádky i ti, kteří již ve škole a ve
veřejnosti vůbec pracují, tedy učitelé,
kněží, profesori, poslanci, senátoři a
jiní funkcionáři čelných korporací,
kteří jeví zájem o školu a učitele.
Snažte se stmeliti se již nyní s těmi,
kteří stojí pod praporem katolickým,
snažte se býti s nimi jedné mysli, jed-
né duše! Budoucnost patří u nás jedi-
ně katolicismu, vše ostatní zklamalo.
Hleďte tedy pracovati s pozitivními
hodnotami, nedejte se másti výklady
nejasnými a lživými! Pojďte s námi!
Těšíme se na vás! Zdař Bůh pak vaši
práci v nastávajícím školním roce,
zdař Bůh i v letech příštích, kdy sami
budete již vyučovati. — Hk.

Problém mladých. Seriosní pokroko-
vi činitelé správně upozorňují, že po-
krokové organizace učitelské velmi
špatně dovedou zaujati nejmladší ge-
neraci. Buď jim úplně uniká, poně-
vadž byla už vychována v jiném du-
chovním ovzduší, nežli je sršaté po-
krokařství učitel. organizací, které
vlastně ustrnulo na ideologii let deva-
desátých — nebo v nejlepším případě
let předválečných. Tu část, kterou za-
chytlí, snaží se zpracovati pro své cíle
způsobem, který ilustruje divné peda-
gogické zásady: podporují jejich ne-
rozvážnost a mladickou výstřednost,
brojí v organizačním tisku proti auto-
ritě, takže pojem autority u těch mla-
dých učitelů je velmi slabý a neurčitý,
podporují štvání mladých proti sta-
rým (jmenovitě šéfům), v čemž někte-
ré listy přímo vynikají. Před rozumem
takového mladého musí vše kapitulo-
vat. Výsledek však je ten, že nejsou
vedeni k pozitivní, plodné práci, nýbrž
k negaci, k neplodnému, planému kri-
tikaření bez ověření vlastních prací,
k domýšlivosti a velkohubosti — zkrát-
ka k tomu, čeho by nemělo býti u řád-
ného učitele. Ale zdá se, že nerozvážní

„staří“ vůdcové nesklidí sami mnoho
vděků!

*Lépe žije ten, kdo přestál smrti strach,
než kdo tu v bázni život trávívá.*

Shakespeare.

*Nikomu se nezalíbíš,
nesplníš-li, co kdy slíbíš.*

Kamaryt.

*V ctnosti leží cena života,
nikoli v dlouhém věku.*

Plutarch.

ROZHLEDY

Začínáme nový ročník, již osmý. Má-
me kus poctivé práce za sebou, ale
čeká nás dosud ještě vždy tak mnohé,
co bude žádati velké námahy, velkého
úsilí, než poměry se změní tak, jak
toho jest v zájmu dobré věci třeba.
Nebáli jsme se v letech minulých vy-
stoupiti, bylo-li toho třeba, rázně, ba
co nejrázněji proti všemu, co brzdilo
naši školu a veřejný náš život na
cestě ke katolicismu a vůbec k ozdra-
vení, a nebudeme se báti takto praco-
vati i v budoucnosti. Setkali jsme se
se již s mnohým nepochopením, setká-
me se s ním zajisté i v dobách příš-
tích, ale toto pomyšlení nedělá nám
těžkou hlavu, neb víme, že právě nej-
těžší boje přinesou nám také největší
vítězství. Bývalo tak dosud, bude tedy
tak zajisté i v budoucnu. Prosíme jen,
by ti, jimž rozkvět školy, národa a
církve leží na srdci, nám důvěřovali a
za námi stáli i nadále tak, jak nám
důvěřovali a za námi stáli až dosud.
Pak můžeme se dívati budoucnosti
směle vstříc. — Redakce.

**Valná hromada Katechetského spol-
ku na Velehradě.** Současně sešli se na
Velehradě katecheti a katoličtí učitelé
na valných hromadách svých spolků.
V neděli byli společně na přátelském
večírku a v pondělí na mši svaté, již
sloužil předseda Katechetského spolku
pan inspektor Hanák, jenž vyřídil i
pozdrav učitelům pro spolek, a odbor.
učitel Krejčíř katechetům za učitele.
Katecheti po mši svaté prohlédli si za
vedení vdp. Lepky T. J. ikonostas v
Cyrilce a vykonali pobožnost u hrobu
pana arcibiskupa dra Stojana, na nějž
jménem spolku po případné promluvě
položil předseda Hanák kytici. Po 9.
hodině zahájena valná hromada v ji-
delně Stojanova. Pan arcibiskup dr.
Prečan poslal „všem účastníkům u-

přímý pozdrav a přání, aby Pán Bůh činnosti jejich při vyučování sv. náboženství co nejhojněji žehnal. Mám upřímý zájem na tom, aby šlechtěné snahy katechetského spolku se potkávaly s nejlepším zdarem." Pan biskup msgr. Stavěl telegrafoval z Poděbrad: „Všechny přítomné zdravím, rokování mnoho zdaru přeji, hojného požehnání pro všechny činy vyprošuji." Za Papežskou kolej T. J. zdraví valnou hromadu dr. Habeš, za Jednotu duchovenstva P. Chýlek. Pozdrav poslal předseda Katechetenvereinu dr. Linke, předseda Svazu insp. P. Benda a jiní. Za všechny pozdravy poděkováno a poslány pozdravné telegramy. Redaktor „Malého Petříka" dp. Frant. Strnad z Boskovic promluvil nadšeně o časném sv. přijímání dítek. Katecheta P. Mlčoch podal zprávu o jednání s polskými kolegy a přípravách pro Slovanský katechetský sjezd. Obšírná zpráva jednatelská a pokladní schváleny bez debaty. V jednatelešské zprávě tlumočil jednatel Mlčoch radost nad novým katechismem, sdělil, že na kancionálku se pracuje, studium katechetiky bude z dosavadních 5 hodin rozšířeno na sedm, ve čtvrté měšťance bude se vyučovati náboženství jako v ostatních třídách a katechetické museum se připravuje. Platové otázky a požadavky jsou na mrtvém bodě, ač se stále intervenuje. V poslední době se jich ujal pan poslanec kanovník Světlík. Předsedou zvolen opětně pan rada Hanák, místopředsedy dr. A. Žalčík, profesor v Kyjově, a Leopold Reček, katecheta v Opavě, do výboru dp. Fr. Mlčoch z Napajedel, Václav Kubíček z Loštic, Jan Rýpar z Opavy, Jan Mlčoch z Hradiště, Jan Hill a Rud. Ostírek z M. Ostravy, Jar. Kvapil z Prostějova a Stan. Penka z Olomouce. Revisory: dp. F. Stoklásk z Ivanovic a msgr. prof. dr. O. Tauber z Lipníka. Dlouholetému místopředsedovi, radovi Kvasničkovi, jenž odchází na odpočinek, vysloven za jeho práci pro spolek dík. Rovněž poděkováno klubům lidových poslanců a senátorů, zvláště pak panu poslanci a kanovníku Světlíkovi za podporu požadavků katechetů. S velikou pochvalou byl přijat návrh výboru, aby docent Václav Kubíček byl jmenován pro své zásluhy o katechetiku a školství čestným členem spolku. Návrhy dr. Taubera na vytvoření středoškolské sekce při spolku a dr. Bar-

tošika o učebnicích dr. Jedličky o exhortacích na středních školách odkázány novému výboru. Přijat návrh dp. Mlčocha, aby o novém katechetismu bylo rokováno, až bude aspoň celý rok zaveden a vyzkoušen ve třídách. Případným doslovem předsedovým byla valná hromada skončena.

Obvodové měšťanské školy. Zákon o těchto školách čeká už řadu let, aby spatřil světlo světa. Není to však tak lehká věc, jak by se na první pohled zdálo. Dnešní venkovské a z části i městské měšťanky jsou de facto obvodové, chodí do nich žáci z celého okolí — ovšem jen kteří chtějí. Po vydání zákona by se vyvojilo množství nových měšťanek, obce do 4 (příp. 5) km by byly povinny svou obvodovou měšťanku vydržovat, pro žáky vyššího stupně celého obvodu by byla povinná návštěva. Neuvažujeme zatím ani slabý finanční stav obcí, z nichž mnohé nemohou řádně opatřit ani své obecné školy. Všimněme si jen žáků. Vzdálenost 4—5 km je značná — znamená vlastně 8—10 km denní chůze. A vzdálenost se protáhne — když obec je rozlehlá nebo roztroušená, jak je tomu namnoze v horách. Značná část roku připadá na zimu a nepohodu. Jak to bude prospívat zdraví žactva? Velká část žáků je chudá — trpí nedostatkem obuvi, obleku — bude trpět hladem, když musí býti přes poledne mimo domov. I teď jsou žáci přes poledne mimo domov, ale mějme na paměti, že chodí jen ti, kteří chtějí! Tyto problémy sociální a zdravotní musejí býti vzaty náležitou měrou v úvahu, aby zákon nepřinesl více škody, než užítku. Je nutno už nyní na všechny možnosti pamatovat a upozorňovati na ně. A přece je třeba, aby otázka obvodových měšťanských škol byla brzo rozřešena, protože řada obcí oddaluje stavbu neb přístavbu obecné školy jen proto, že očekává odlehčení obecné školy, když připadne k obvodu měšťanské školy.

Těm, kteří stojí v čele školství. Nechte nás učit! Ponechte nám ve škole klidu a času k intensivní práci školské, neukládejte práce a povinnosti mimoškolní jako konání různých sbírek, mléčné akce, Červený kříž, dni matek, prázdninovou péči atd. To vše vyučování ruší. — Zakažte žebrota dětí po domech, hraje-li škola divadlo — zakažte dětem pouliční sbírky — přesvědčte se, neubíjí-li se zkouškami

na divadla a akademie drahý čas, určený pro vyučování. Omezte divadla, akademie a různé produkce, neboť se zbytečně pěstuje nadutost a domýšlivost u dětí, u rodičů neláska a křivé posuzování, hraje-li ta či onen a nehraje-li ten či ona. Odstraňte ze škol všechny rušivý vliv. Potřebujeme mládež vzdělanou a dbalou povinností. Nenaučí-li se povinností ve škole, kde se jim má naučiti? — Zakažte ve školách všechny sbírky. Rodiče žehrají, že učitel jen vybírá, ale sám ničeho nedá. Zakažte pořádání dětských besídek, tělocvičných cvičení, výletů a zábav v době služeb Božích, kdy děti mají povinnost zúčastnit se bohoslužeb. — Podle „Vychovatele“.

Proč se nesvěť v republice školy? Při každém otevření školy se žvaní nesmysly, nikdo to ani nemyslí vážně a všichni žvaní jen proto, aby byli v novinách, že tam také byli, když školu předávali jako ten chlívěk bez církevního posvěcení. Kněz tu školu neudělá římskokatolickou, nebo jak ten židovský phokrok říká, on ji neklerikalizuje. Posvěcení školy je aktem vysoce důležitým a vážným, který zanechává hluboký dojem, jak na občany, tak i na děti. V nové škole má býti vzhledem na dnešní hroznou mravní zhoubu mezi mládeží v první řadě vzpomenu Boha a ne oslavovat otevření tancovačkou a chlastem. Proti takovému skandálnímu způsobu předávání našich českých škol se jako poplatníci a jako Slované rozhodně stavíme a žádáme, aby místo pitomých řečí, které nemají nikdy valné ceny, bylo mluveno napřed o mravnosti, zbožnosti a pravém poslání školy. Bez Boha to ani v naší republice nepůjde, a jestli soc. dem. realistická společnost Boha poslala na pensí, pak jsou tu statisíce, kteří jej postaví zase na ono místo, kam patří, a to v první řadě do českých škol. — „Moravskoslezská stráž“.

Nespravedlnost. Je několik nespravedlností, které těžce doléhají na učitelstvo. Kromě nedořešené započitatelnosti vojenské služby, je to služba na soukromých školách s právem veřejnosti. Učitelé na nich konají rovnocennou službu jako učitelé veřejných škol, mají stejnou kvalifikaci, podléhají témuž — ba často ještě přísnějšímu dozoru (zvláště na klášterních školách) — ale dobu takto odslouženou jim zemská školní rada nezapočítává

— vymlouvá se, že dosud není vládní, k par. 23 uč. zákona. Takový učitel neb učitelka je pak připravován o možnost ucházeti se konkursem o místo na veřejné škole. To je nespravedlivé! Když svědomitě pracuje — když je rovnocenně kvalifikován veřejnými orgány — proč zde není vyjádřena ona samozřejmá zásada, že i doba takto odsloužená je rovnocenná době, odsloužené na veřejné škole. Či má se tím dosíci toho, aby se učitelé vyhýbali službě na soukromých školách, aby se jim pak mohl vytýkati nedostatek kvalifikovaných učitelských sil? Či mají tak býti trestáni učitelé a učitelky za to, že šli na soukromou školu? Veřejné školy by neutrply škody, kdyby se občas na ně dostala síla ze škol soukromé. Okres. inspektoři sami vám dosvědčí, že se učitelské síly na soukromých školách velmi dobře zapracují. Tož buďte k nim spravedliví!

Fridrich Viliam Förster šesťdesiatnikom. Chýrečný pedagog Förster 2. júna doplnil šesťdesiatku. Narodil sa 2. júna 1869. Otec jeho bol hvezdárom a syna svojho vychoval výslovne za bezkonfesijného. V roku 1893 stal sa doktorom. Cestoval po Anglicku a po Amerike. V r. 1899 sa stal univ. profesorom v Curychu. Pozvanie na pražskú nemeckú univerzitu neprijal. Krátky čas pôsobil vo Viedni, v r. 1914 sa stal profesorom pedagogiky inýchovskej univerzity. V roku 1920 sa vzdal profesúry a včul žije súkromne v Curychu ako spisovateľ. Zaujímavý je obrat v jeho živote. On — bezkonfesijný — stal sa presvedčeným hlásateľom náboženskej výchovy, ačkoľvek neodôvodňuje svoje stanovisko teologicky ale len eticky. Je veľkým pacifistom a preto bol až za vlastizradcu považovaný v Nemecku. Z jeho diel sú všeobecne známe: Jugendlehre (pre rodičov a učiteľov), Schule und Charakter, Lebenskunde, Lebensführung, Christen und Klassenkampf, Autorität und Freiheit, Sexualethik und Sexualpädagogik, Religion und Charakterbildung, Jugendbewegung, Jugendseele, Jugendziel.

Stav, jenž ješť předmětem nezasloužených útoků, ješť naše kněžstvo. Ono to bylo, jež způsobilo základ k našemu obrození, jež se ujalo lidu v době nejhorší. Byly doby, kdy polovice našich spisovatelů byli kněži. Dobrovský, Karlík, Vinařický, Čermák, zakla-

datel „Svatobora“ atd., a j. Jak možno ospravedlniti, aby tak důležitý stav, který používá tak velikého vlivu v lidu, z něhož vyšel a v jehož středu působí, byl z politické správy vylučován? Toť nejen nespravedlivé, nýbrž i nemoudré. Spojíme se všichni Češi ke společnému cíli! Žádati falše a pokrytectví byl by nerozum. Jest na pomyslenou, že právě lidé, kteří se nazývají svobodomyšlnými, jiným svobody dopřátí nechtějí. Jsou-li fanaticové víry — jsou mnohem četnější fanaticové nevěry. — Dr. Frant. Lad. Rieger na schůzi v Kolině 10. ledna 1897.

Moje idea jest jednoduchou. Velkým Japoncem je ten, kdo hoří ctížádostí, ctížádostí sloužiti svému panovníkovi a zemi; on je bezvadným v mravech, tedy rodičům dětinsky oddán, lne k císaři, věrným je přátelům, počtívý ve svém konání, silné vůle, statečný bojovník. Vše to není ničím novým, ale je to přesvědčením mého nitra a směrnicí pro mé časopisy. Vezmi si jeden z mých devíti časopisů do ruky, prohlédni tisíce jeho stran, a ty nenajdeš jedinkého místa méněcenné látky, nebo jež by odporovalo mým zásadám výše vysloveným. — Program „krále japonských nakladatelů“, Seiji Nomy.

Je pedagogika vědou? Pouze některé výchovatelské počiny lze řídit vědecky. Neboť pouze některé domněnky pedagogické jsou výsledkem vědecké práce. Tyto domněnky však netvoří samy sebou jakési nezávislé a původní vědy, nýbrž pouze vědu podružnou. Pedagogika nemá vlastní metody, přejímá ji však od vědeckých oborů, jakými jsou etika, psychologie, biologie a jiné. Přesto však, že není vše, co náleží do pedagogiky přesně vědecky zařízeno, je pedagogika sama přece předmětem vědeckého podání, neboť ani jiné vědy nejsou prosty veškerých méněvědeckých přívěsků. — Dr. Behn.

Sokol nesmí kandidovati za lidovou stranu. Četl jsem v těchto dnech takový nadpis v katolickém deníku nad článkem, kde se líčí, jak jednota Sokola v kterémsi místě volala k odpovědnosti svého člena, že byl uveden na lidové kandidátce do obecních voleb. Podobné případy staly se již několikrát, a vždy se nad nimi náš tisk rozhorluje. Myslím však, že by se měl spíše diviti okolnosti, že dnes, v době, kdy každý opravdový katolík a lidovec jest příslušníkem Orla československého, naše strana staví na kandidátky členy Sokola, tedy občany, kteří se

nedovedli od „pokroku“ ještě zcela odpoutati. Proč k takovým příhodám u nás dochází, jest záhadou. Což nemáme dosti svých lidí, že si musíme při volbách vypůjčovati Sokolíky? Psali jsme o jednom takovém případě již vloni. Tehdy měl v něm prsty pán, který jest členem mnoha důležitých katolických i lidových korporací.

U příležitosti zahájení školního roku nabízí Národní pojišťovna, akc. spol. v Brně, Koblížná č. 1, velice výhodná pojištění, a to žactva proti tělesným úrazům při pojištěných obnosech: 600 Kč pro případ smrti následkem úrazu jako náhrada výloh, spojených s pohřbem a úpravou hrobu. 15.000 Kč pro případ trvalé invalidity následkem úrazu, a 200 Kč pro případ invalidity dočasné co náhrada výloh léčebných za nepatrné pojistné 1.50 Kč za jednoho žáka na celý školní rok. — Dále pak pojištění povinného ručení ve vlastnosti učitele, které provádí ústav náš při 10letém uzávěru na obnosy: 30.000 Kč za usmrcení, poranění či jiné poškození jednoho žáka; 100.000 Kč, je-li jednou příhodou více žáků poraněno neb usmrceno, a 10.000 Kč za poškození jejich majetku za úhrnnou roční prémii i s veškerými poplatky 9.60 Kč. Bližší informace ochotně podá ředitelství Národní pojišťovny v Brně, Koblížná č. 1.

Malba na látkách odb. uč. Sládka jest oblíbenou ruční prací moderní ženy. Popis odbarvování látek, malby lazurovými voděvzdornými barvami, stříkané malby, malby reliéfové, zasypané bronzou a cetkami, malby šablonami, kresby šálů pastelami a tužkami „Stabilo“. 14 obrázků a 2 předlohy. Kč 7.50. Nakladatel J. Vl. Mangl v Rudě nad Moravou.

Výběr knih pro mládež, sešit 1., seznam hodnotné dětské literatury. 48 str., 4 Kč. Vydal krajský odbor spolku katol. učitelstva na okrese hustopečském. Seznam 500 knih v abecedním pořadí podle autorů. Udán jest nakladatel, cena, připojen stupeň, pro který se kniha hodí, i její posudek a případně stručný obsah. Dávno jsme na něco podobného čekali. Opravdovou radost pak musí nám působiti, že konečně vydáváme i my, katoličtí učitelé a učitelky, knihy. Měli jsme tak ostatně činiti již dávno.

Jsou okresy, kde učitelé a učitelky, opravdu katolíci, ať již absolventi ústavů klášterních či státních, nemohli dosud dostati místa. Prakse ta ovšem

musí již jednou přestat. Katolíci platí daně jako bezvěrci a příslušníci různých sekt, ba celkem vzato, nepoměrně více, vždyť těchto proti katolíkům jest v republice pouze nepatrná hrstka, a mají tedy nárok, aby jejich dcery a synové dostali v republice učitelská místa, a to všude, v každém okrese. Dotyční páni okresní inspektoři musejí tedy své volnomyšlenkářské svědomí již trochu zapřít, připamatovat si, že jsou úředníky ve státě s katolickou většinou, a že jest tedy jejich povinností, umožnit katolíkům, by se mohli ve svém státě živit. Takové, řekli bychom, „pověstným českým pokrokem zamořené“ okresy jsou nám z části dávno známy, ale přes to žádáme naše čtenáře, by nám sdělili, co o jednotlivých krajích v tom ohledu vědí. Budeme pak o tom jednat více. — Redakce.

Ta historie!

*Slavná naše historie
veliké má vady:
jsou v ní zjevy, s nimiž pokrok
neví sobě rady.*

*Kam jen s Karlem, Otcem vlasti?
K čemu Václav svatý?
S těmi nejsou sympatie
jeho nijak spjatý.*

*Z celé naší historie
cenný proň jen ten je kus,
bratr s bratrem kde se bije
a jim žehná Mistr Hus.*

PRÁVNÍ HLÍDKA

Důležitost zatímního ustanovení. Substituční přídavek podle čl. X. zákona z 13. července 1922, č. 251 a par. 27, zák. č. 104-26; a) nárok na substit. přídavek nemají definitivní bez určení místa, kteří předtím nebyli jmenováni zatímně na určitém systemisovaném místě; b) dále povolání na to místo, které dosud ani zatímně, ani definitivně nebylo obsazeno.

Pragmatika a školní řád. Výtky představených — par. 80 služeb. prag. — nenáleží k trestům. Představeným je správce školy, řidící, ředitel — ne předseda mšr. a ne dozorce školní z obce. Podle par. 134 ř. šk. a v. věnuje správce školy pozornost vychováváním a vyuč. výsledkům, chodí častěji

do vyučovacích hodin všech učitelských osob — poznámky si smí dělat až po hodině, ne ve třídě — a působí, aby nepořádky a vady byly odstraněny, neosobní všeobecné poznámky v konferenci. Není mu dovoleno, aby učitelským osobám činil výtky u přítomnosti dítek, ani okr. škol. insp. tak nečiní, poznámky si však píše hned při vyučování i před dětmi. Podle par. 80 služební pragmatiky představený vytýká podřízeným nepřístojnosti jenom pokud se jich dopustili v úřadě, učitel ve škole. Konference učitelská je porada členů sboru o společných otázkách školských — inspekční zprávu správců škol je dovoleno podrobiti kritice.

Vyučovací míra představených stanovena vládním nařízením z 8. března 1923: Obecné školy: 1—2 třídy 24 hodiny, 3 třídy 22 hod., 4 třídy 20 hod., 5—7 tříd 18 hodin. Městanské školy: 3 třídy 12 hodin, 4—8 tříd 10 hodin, 8—9 tříd 8 hodin.

Užívání a odevzdávání školních zahrad. O užívání zmiňuje se zemský zákon z 19. prosince 1875, č. 86, a instrukce z 10. dubna 1905, č. 9801. O tom, jak naložiti s výtěžkem školní zahrady, má se se správcem zahrady dohodnouti písemně. Obvykle přiznává se jenom nárok k náhradě toho, co bylo vynaloženo, aby pozemek ten užitek vydal. Náhrada taková ponechává se soukromoprávnímu vyrovnání, a teprve, když se nestane a smír úřední nedocílí, ponechává se stranám právo odvolací k ošv. a k zšr. Učitelé odcházejí do výslužby od 1. září, a musí se proti pamatovati i na to, co a kolik se má přiřknouti nástupci. Zahradá pro děti není zahradou domácí, aby byla součástí naturálních požitků, jako naturální byt.

Kdo z veřejných pracovníků jest samá tajnost, takže jen náhodou se přijde na jejich úmysly, tomu nelze věřiti. Již v evangeliu svatého Lukáše 8, 17 se o nich ostatně pravi: „Běda vám, vy farizeové a zákoníci, že jste jako skrytí hrobové, nad nimiž lidé chodí a nevědí toho.“

LÉČEBNÍ FOND

Poznámka k čís. 14., VII. ročníku, str. 255. Léčební fond nehradí nikdy cestu k lékaři, pouze cestu do nemocnice nebo k odbornému léčení, bylo-li o-

kresním sborem napřed povoleno. Naproti tomu hradí Léčební fond cestovné k lékaři, jde-li o lékaře nejbližšího bydliště pacientovu a jde-li o vzdálenost nejméně 2 km. V lázních nehradí Léčební fond 50 proc., nýbrž lázeňské léčení jest upraveno zvláštním způsobem, vyhlášeném ve Věstníku Léčebního fondu a obsaženém v poučení na příslušném formuláři v žádosti, kterou vydává pojištěncům okresní sbor.

Úřední rychlost. Členu naší organizace bylo úředním lékařem doporučeno lázeňské léčení. Příslušné tiskopisy vyplnil, lékař pak přidal své potvrzení rovněž neprodleně, ale než se žádost vyexpedovala od okresního léč. fondu k dalšímu putování Prahou, trvalo 12 dní. Trvalo to tedy hodně dlouho, než velkomožný pán, který vkládá spisy do obálek, rozhodl se k tomuto úkonu.

NÁLEZY NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU

Nárok na drahotní přídavek nepřísluší na dítě, zdržující se třebas jen dočasně v cizině za platnosti zák. č. 394-1922, když životní jeho potřeby hradí buď úplně nebo převážnou většinou v cizině. — 22. února 1929, č. 3591-29.

Odměna za přespočetné hodiny. Při výměře odměn za hodiny nadpočetné učitelů, pověřených správou školy, je počítati jejich vyučovací povinnost podle par. 2 vlád. nař. č. 52-1923, to jest tak, jako skutečných ředitelů škol. — 26. února 1929, č. 3835-29; 7. března 1929, čís. 4130-29; 7. března 1929, čís. 4129-29; 12. června 1928, č. 3835-28.

*Jediná růže bez trní
na této zemi je —
přátelství.*

Ehrlich.

ZPRÁVY

Metodické články mají býti uveřejňovány v našem listě; bylo tak aspoň vysloveno při valné hromadě morav. spolku na posvátném Velehradě takové přání. Budiž! Nejsem proti tomu, ač kolega poslanec a předseda organizace Vičánek správně podotkl, že Věstník má účel jiný. Jen tedy, kolegyně a kolegové, sdělujte své zkušenosti v tomto oboru, podávejte náměty, čili zkrátka, pište! Dobré věci budou s díky přijaty. — Hrbáček.

Kšeftaři. Katolické učitelstvo obcházejí cestující, aby mu nabídli kapesníček svatováclavský, svatováclavský nožík, pero, kalamář, popelníček a pod. Odmítněte všude!

Obzor pensistů uvádí případ, který se přičií zdravému rozumu. Jde o dva bratry, z nichž jeden maturoval v r. 1879 a druhý v r. 1883. Oba jsou řídící učitelé, oba stejně osvědčení pracovníci. A přece starší je novopensista a mladší je staropensista! Zde zůstává zdravý rozum stát! Podobných příkladů křiklavých je více. Kdo směl v roce 1926 a později přesloužiti, dočkal se nové úpravy a jest z protekce novopensistou. Těmto bolesným, pokořujícím nesrovnalostem odpomůže jen spravedlivé zrovnoprávnění všech pensistů.

K čemu jsou dobré mandáty. Bývalý ministr dr. Kállay má 12 správních radovství, senátor Stodola 30. Větším počtem nemůže se ze Slováků nikdo honositi. Kolik dělají tito pánové „drobné práce“, nevím. Mnoho asi ne. Ta je tak ještě pro plebs, na příklad pro učitele, ať je to v té či oné politické straně.

„Otec dítek“, dp. P. Jindřich Valouch, katecheta na Vsetíně, odchází prý na odpočinek, psaly o prázdninách denní listy. Zatím se dovídáme, že dnešním nedostatku kněží nemohl se k tomuto kroku odhodlati a ještě rok zůstane proto ve službě školní.

Ke článku „Řikanky“ ve Věstníku, č. 20. I na Třeboňsku vloni sbírány byly říkanky dětí a kolovaly po školách. Na jedné škole, jejíž přepokrokový p. řídící — takto předák Komenského — odhaloval slavnostně novou školní budovu, říkají děti: Páter noster — spadnul kostel, — spad' na kněze, — dobře na něj, proč tam leze? — Pro peníze. Nač peníze? Na kořalku. — Co s kořalkou? Do žaludku. — To je tuhle ten — vystrčme ho ven. Nevím, přijde-li tento „kvítek“ dětské poesie do sborníku vlastivědného, ale byla by veliká škoda, aby nechali jej zahynouti. — Ten pan řídící by měl poprositi okolní kolegy, kteří s dětmi ve škole se modlí, aby nějaký Otčenáš za něj ztratili, aby ho Pán Bůh při dobrem — humoru — zachoval ráčil.

V „Českém slově“ ze dne 18. června 1929 ve II. stati nějakých vzpomínek na Ant. Kalinu píše senátor V. Klofáč, že bída vnutila mu kantořinu, od které brzy odešel na universitu. Dovolil by si pan senátor beztrestně takto urážlivě psáti o jiném stavu? Což bi-

da nutila nás jít k učitelství? A což učitelství je v očích pana senátora něco ponižujícího? Proč uráží pan senátor celý stav učitelský, užívaje opovržlivě slova „kantořina“? Jsem žádostliv, zdali „Český učitel“ povšimne si urážky celému stavu ve tvář vmetené! Ovšem — učitelé si hotely kupovati nemohou! Znáám jen jednoho bývalého učitele z řad čes. soc., který si koupil v Praze hotel a jednoho z těchže řad, který si koupil velkostatku! — A. Š.

Potraviný jsou podle zpráv Státního statistického ústavu devětkrát dražší než před válkou, ale příjmy gážístů větší jen šest a půlkrát. U dělnictva je tento poměr ještě horší.

Nový léčebný dům v Pišťanech. V těchto dnech byl na lázeňském ostrově v Pišťanech otevřen vzorný dům léčebný, vyhovující obzvláště požadavkům středních vrstev, neboť je spojovacím článkem mezi nynějšími ústavy s vlastními léčivými koupelmi. Dosud měly tuto přednost jen Thermia-Palace pro náročné a Propatria pro skromné požadavky. V Cyrilově Dvoře může se i střední stav pod jednou střechou koupati a bydlet.

Sestře A. Mahbendorfové, ředitelce učitelského ústavu u sv. Voršily ve Štyrském Hradci, byl presidentem rakouské republiky udělen titul vládního rady.

Pátý odbor pro učitele hlavních (měšťanských) škol zavádí se ve Vídni, a to z němčiny a jednoho cizího jazyka, jako angličtiny, franštiny nebo latiny. — Verordnungsblatt des Stadtschulrates f. Wien, 1929, 37.

Desáté výročí úmrtí Fr. Slaměníka, předního moravského učitelského pracovníka, uplynulo dne 2. července.

Moravskému, tak zvanému pokrokovému Věstníku se nelíbí, že jeden z opravdu katolických moravských učitelů dal žákům za domácí úkol popsat slavnost Božího těla. To tak dát popsat uzenkovou truceslavnost, to by se pánům z druhého břehu libilo!

Vývozní schodek za červenec jest 76 mil. Kč, od počátku roku 707 mil. Kč. Správné jest proto, co píše „Neděle“: Nekupujte bez nutné příčiny nic, co se u nás nerodí nebo nevyrábí, a co se sem k nám z ciziny dováží. Nekupujte na příklad pomeranče, fíky, banány, cizí, švýcarské sýry, vína francouzská, americká jablka a pod. Za vše to jdou naše peníze do ciziny, a tím se ochuzujeme.

Pro nákup píana, pianina neb harmonia doporučujeme učitelstvu naši největší českou firmu **Josef Lidl**, Brno, Zelný trh 10. Stálý sklad téměř 100 nástrojů nejrozličnějších prvotřídních klavírních továren i vlastních výrobků firmy umožní výběr skutečně dobrého a ceně přiměřeného nástroje i na výhodné splátky.

Kulturní resoluce sjezdu strany republikánské, žádající původně vysokoškolské vzdělání učitelstva národních škol, byla změněna v tom smyslu, že je požadována jen úprava, nikoliv však výslovně rázu vysokoškolského. Stalo prý se tak na zakročení p. O. Srdínka, bývalého ministra školství. Patrně se tento pán bojí, že by některý z čl. učitelů též jednou mohl po dosažení vysokoškolského vzdělání nastoupiti do jeho bývalé funkce. Ovšem, nač ty strachy. K tomu přece stačí vyučit se nějakému řemeslu a ne studium.

Odborný učitel (I. odbor), člen naší organizace, hlásil by se na některé volné místo na Moravě. Sdělte, lze-li takové v dohledné době někde očekávat. — Redakce.

Z dopisů, jež rádi čteme. „Pět mých bývalých žáček zvolilo si za povolání učitelství. Byly a jsou dosud katolického smýšlení, ale myslím, že bude dobře, budou-li k jeho uchování vedeny katolickým učitelským listem. Prosím vás proto, byste mi poslali 5 exemplářů ukázkových čísel Věstníku; já je dotyčným pošlu s případným povzbuzením. — N. N., profesor náboženství.

Mocní tohoto světa. Koncem roku 1928 bylo ve 150 největších amerických a anglických bankách uloženo 41 miliard a 100 milionů dolarů, to jest v našich korunách 1353 miliard. Je to o 3 miliardy 200 milionů dolarů více, jak roku předešlého.

Prosba. Kolegyně, odb. učitelka v. v. v jistém městě v Čechách, jest ve veliké bídě. Pensi má nepatrnou, a dlouhou, těžkou nemocí se velmi zadlužila. Prosí proto kolegyně a kolegy o příspěvek na zmírnění svých těžkých poměrů. Dárky přijímá administrace a bude je v listě kvitovati. Pán Bůh zaplať předem!

Oprava? „Český učitel“ opravuje zápis o schůzi představenstva Z. Ú. S. o zájezdech do jednot (Herynk místo Chýna). A zatím výroční zpráva prozrazuje, že insp. Chýna byl v Opočně,

Jilemnici, Slaném, Ml. Boleslavi, Hradci Králové, Nov. Bydžově atd.

Místo řídícího učitele čtyřtřídní školy v jižních Čechách, blízko dráhy, autobusové spojení dvakrát denně, se obsadí. Při škole jsou pole a luka, takže možno vésti hospodářství. I s jiné strany možno čekat značné výhody. Potřeba 20—25 let služebních. Osada je čistě katolická, děti hodně. Bližší sdělí administrace listu.

K velké části nákladu dnešního čísla připojen jest časopis vydávaný firmou Fr. Hezina v Humpolci. Doporučujeme k povšimnutí! Použijte připojených objednacích lístků!

Maďarský katol. učitelský spolek. Karol Dinnyés, podpredseda maďarského všeobecného učít. spolku a redaktor katol. ped. časopisu Világosság, s přípravným výborom svoláva na 11. sept. do Levic valné shromáždění katolických učitelův a profesorův zo Slovenska a Podk. Rusi.

Vy máte své noviny — pro vaše dítě jsou také noviny — „Dětský svět“. Věčně mladý dětský časopis vstupuje pod touto devisou do života, aby pokračoval ve svém úkolu: bavil, zušlechťoval a poučoval mládež. Prvé číslo letošního ročníku skvěle dokumentuje úspěch tohoto snažení. Číslo pouhých 80 hal., ročník 8 Kč.

Místa řídícího učitele a učitele na trojtřídní škole na sev. Moravě budou brzy vypsána. Na místo říd. učitele bude třeba asi 10—15 služebních let.

Místo řídícího učitele na dvojtřídce na Hané obsadí se od prázdnin zatímně, později definitivně. Místo je pěkné, při škole větší zahrada a několik měr pole. Obec leží při hlavní trati, zastávka v místě. Zapotřebí asi 20 let služebních, hlase se však i mladší.

Místo správce školy ve Slezsku se uprázdní. Byt — dvě světnice a kuchyně — ve škole. Při škole jest zahrada. Dotyčný může býti varhaníkem, vésti kampeličku a býti obec. tajemníkem.

Místo řídícího učitele na trojtřídce na Brněnsku. Pěkný dvoupokojový byt s příslušenstvím ve škole, zahrada. Dráha půl hodiny vzdálena.

Na všechna uvedená místa přejí si občané učitele-katolíky. Bližší sdělí redakce.

Kronika doby prázdninové. Sedmdesát let svého života dovršil populární kazatel prof. Alois Slovák v Brně, jehož zásluhou postavena Mohyla míru

na bojišti, kde se utkala vojska tří císařů. Starý lidový pracovník, Antonín Trochta, vrchní cestmistr v. v. ve Vel. Meziříčí, dožil se rovněž sedmdesátky. Šedesátky se dočkal prelát msgr. Thdr. Pauly, kanovník a arciděkan smíchovský. — Zlaté kněžské jubileum slavil P. Alois Filip, děkan ve Štítě nad Vláří, 40 let kněžství slavili dr. Leopold Prečan, arcibiskup olomoucký, prelát a senátor dr. Reyl v Hradci Králové, P. Jos. Polášek, místoděk. a farář v Tovačově, 25 let msgr. Fr. Jemelka, ústřední tajemník Apoštolátu sv. Cyrila a Metoda, dr. Jan Martinů, profesor theologické fakulty, P. Karel Vlk, katecheta, všichni tři v Olomouci, P. Karel Kavík, katecheta a starosta orelské župy v Mor. Ostravě. — Zemřeli: vicepresident zem. škol. rady morav. dr. Jos. Beran (51 roků), Josef Teplý, ředitel měšť. školy v. v. v Tišnově (61 r.), P. Aug. Konařík, farář v Lipálě (66 r.), syn senátora dra Krupky, prof. PhDr. Jar. Krupka, hud. ředitel Radiojournalu (37 r.), P. Ant. Pavelčík-Záhorský, farář ve Slatinicích, básník a spisovatel (60 r.), P. Frant. David, profesor ve Strážnici (58 r.). — Dne 10. srpna zesnula ve vysokém věku maminka naší členky kol. M. Ratajové, učitelky v Čes. Budějovicích, a dne 25. srpna ve věku 64 let maminka kolegy K. Ježka, říd. učitele v Hlučíně. Oběma vyslovujeme upřímnou soustrast.

Naděje je druhou duší nešťastného.
Goethe.

SVATOVÁCLAVSKÁ LITERATURA

František Střížovský: Svatý Grál, pověst a legenda. Dílo, jaké může napsati jen ten, kdo věří a jehož duše jest plna vzletu a vroucí oddanosti. Vždyť, kdo jest posledním králem sv. Grálu? — Svatý Václav. Jemu jest také věnována velká část díla, vyprávěného s nanejvýš uměleckým cítěním Břet. Štormem, 216 stran, Nákladem Matice cyrilometodějské v Olomouci. Nejcenější upomínka na milénium.

M. Sadovská: Sv. Václav a český národ, 64 str., 2 Kč. Drobná brožura, ale lze ji co nejlépe doporučiti každému, kdo chce míti úplné jasno ve věci, o níž se již vyslovilo tolik různých názorů. Nákladem edice „Mír v národě“ v Třebíči.

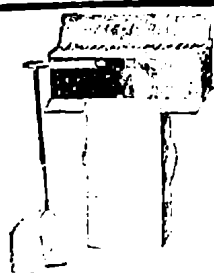
J. G. Ross: Svatý Václave, nedej zahynouti nám, ni buducím! Hra o 3 jednáních, vhodná pro miléniové oslavy. 3 dámy, 9 pánů. Kč 5.—, Naklad. J. Birnbaum v Brtnici.

Vhodné proslovy svatováclavské obsaženy jsou v knize VI. Hornova: Církvi a vlasti, kdež jest mimo to celá řada jiných proslovů pro různé slavnosti. 136 stran, Kč 16.—, Naklad. Československé akc. tiskárny v Praze.

V. V. Tomek: Svatováclavské legendy. Krásně vypravená sbírka legend o svatém Václavu, trvalé ceny. Osm obrazů. 72 stran, Kč 6.50, váz, Kč 11.50. Nakladem Jana Svátka v Praze.

Ant. Šorm: Svatý Václav a děti. 16 str., 8 barevných obrázků, Kč 2.—, Zpodobnění vztahu svatého Václava k dětem. Nakladatelství G. Francla v Praze.

Dr. F. M. Bartoš: Kníže Václav svatý v dějinách a legendě. Pokus o objasnění historie sv. Václava a vylíčení osudu jeho tradice. Pojetí jest zcela nové a k jeho kontrole připojena jest charakteristika pramenů našeho vědění. Způsob řešení známé otázky poznáme, přečteme-li již jen namátkou několik vět: „Hus, toť stále živoucí program života.“ atd. atd. 80 stran, Kč 9.—, Nakladatelství „Čin“ v Praze.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869 založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlápákem, bedničkou a poštovným Kč 1000.—, při hotovém 10 procent slevy.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele GRAFO

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada

inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel, přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II, Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, žinžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Vklady

přijímá

Ústřední jednota

českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek

Dominikánské nám. čís. 5.

Složenko poštovního úřadu šekového na požádání.

a) gramofony

b) housle

c) dechové nástroje

d) harmoniky

e) fotoaparáty

f) přístroje

g) dalekohledy

h) hodinky

i) sluneční hodiny

j) budíky

k) kuchyňské a

l) nádobné hodiny

GRAMOPHONE

IMPORT COMPANY

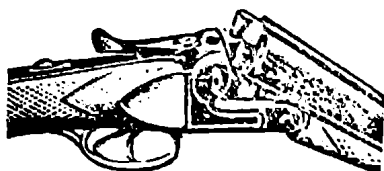
KADLER A SPOL.

BRNO

Kladivní stroje a

Časový stroj

Časový stroj

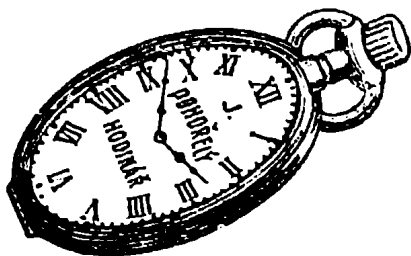
Dalekostřelné pušky,

se 70-80 proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou
brovnagy, revolvery, hloberty, lov. políčky, střelivo.

Jindřich Jiráček, Praha-Vinohrady
tř. maršála Focha 35.

Žádejte ceník a nabídku.

Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,
závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obralem.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

I Vy býváte někdy na rozpacích,
co dáti dětem čísti, které knihy zařaditi do žákovské knihovny, co jiným doporučiti . . .

Seznam hodnotné literatury pro mládež

vyšel právě a pošle Vám jej Krajský odbor katolického učitelstva na Hustopečsku za 4 Kč.
— Přísny výběr 500 knih s posudky, údaji o ceně, nakladateli, vydání, vhodnosti pro ten který
stupeň školní — vše přehledné a spolehlivé. Z praxe pro praxi!

Školním nábytkem Vás uspokojí jedině firma
JAROSLAV KRAKEŠ, LOUNY
Telefon 103. Pobočný závod Postoloprty.

Dodavatel ministerstva školství a Ústřední
matice. Zařizování moderních opatření.
Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

SUKNA

módní vlněné látky pro
pány i dámy též na
splátky koupíte u firmy

PROKOP SKORKOVSKÝ A SYN, HUMPOLEC.

Pište si o vzorky.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý duběnkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jíčin, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.
ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.
Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

— RADIO —

přístroje, součástky, eliminátory

též na mírné měsíční splátky vám dodá
A. DOSEDEL, Praha-Dejvice, Bachmačská 16.
Pro členy Říšského svazu katol. učitelstva zvláštní výhody.

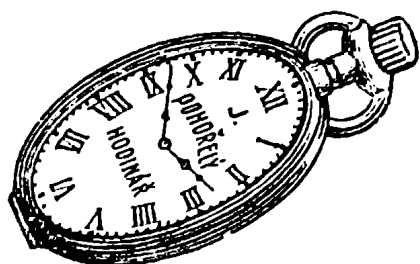
Pohodlně vedlejší zaměstnání pro učitele. Velký příjem. Přiložte
známku. Zn.: „Periodický příjem P. S. 490“ na
Rudolfa Mosse, Praha I., Ovocný trh 19.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný re-
daktor Jindřich Hrbáček, Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských
v Olomouci. Novinová sazba povol. výt. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

Houby — křída — inkoust

a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

VEŠKERÉ ODĚVY

pánské — dámské — dětské

obdržíte v největším výběru v oděvním domě

K R O U P A,

Brno, Masarykova tř. 10.

P. T. učitelstvu při hotovém placení 50/0 slevy.

Též na mírné
měsíční splátky.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Čeho si přejeme od státního nakladatelství? 1. Aby v textu školních zpráv byla zase uvedena důležitá rubrika „Začala chodit do školy vůbec.“ Tím by se ušetřilo vyplňování zvláštního tiskopisu „Přestěhovací oznámení“ A/B/55. 2. Aby vydávalo školní knihy, obzvláště Kožiškova „Poupata“ a „Stužánky“ v solidnější vazbě a na lepším papíře. V nynější úpravě rozpadávají se knihy za půl roku.

K žádaným odpovědím na dotazy přikládáte známku, neb pište aspoň dvojlistkem. Správa „Věstniku“ musí na vyřízení některé záležitosti vydati na porto několik korun a ten či ta, koho se věc týká, ani se netáže na hrazení výloh. Právní odpovědi nevyřizuje obyčejně red. sama, ale posílá ony případy příslušným referentům. Zde tedy nestačí 1 Kč na odpověď. Jest trapné, když redakce někomu něco vyřizuje (místo a poř.) a dotýčný na dotaz ani neodpoví, jak se právě stalo ve dvou případech. Ovšem pak vše vázne ke škodě dotýčného. Red. a administrace.

Jan Berák, bývalý ředitel příborského učit. ústavu, odpověděl redaktoru „Věstniku“ na pozdrav poslaný z abitur. sjezdu: Děkuji Vám srdečně za vaši milou vzpomínku a prosím Vás, abyste tento můj dik laskavě sdělil mým bývalým žákům, jichž se týče. Vaše vzpomínka po 20 letech mne velmi potěšila a přeji Vám všem všeho dobra a zdraví pevného k vytrvalé činnosti na roli školské ke zdatu a prospěchu naší české mládeže a celého našeho milého národa. Srdečně Vás zdraví Váš bývalý učitel, řed. J. B. V Praskačce u Kr. Hradce 9. září 1929.

Funkcionáři našich organizací: Říšský Svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Předseda: posl. Jos. Vičánek, odb. uč. v Uh. Hradišti, Mor. Místopředsedové: I. Ant. Novák, prof. v Praze-Vysočanech, Ob. dům II. II. Ludm. Mayerová, odb. učitelka, Čes. Budějovice. Sekretář: Frant. Hanzelka, odb. učitel, Hodslavice, Morava. Pokladník: Alois Reček, odb. uč. ve St. Městě u Uh. Hradiště, Morava. Redaktor spolkového „Věstniku“: Jind. Hrbáček, odb. uč. v Přerově, Blahoslavova 41. Zemský spolek katol. učitelstva v Čechách: Předseda: Ant. Novák, profesor v Praze-Vysočanech, Ob. dům II. Jednatel: Růž. Budělovská, odb. uč., Praha-Košíře, Na Cibulce 9. Pokladník: Rich. Vojáček, prof., Praha VIII., Jirečkova 17. Čís. účtu pošt. úřadu šekového v

Praze 1114. Sekretariát Praha II., Bredovská 3. Spolek katol. učitelstva v zemi moravskoslezské: Předseda: posl. Jos. Vičánek, odb. uč. v Uh. Hradišti. Místopředsedové: I. Václav Praxl, cvič. učitel ve Val. Meziříčí. II. Mil. Moslerová, odb. učit. v Opavě. Jednatel: Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Pokladník: Marie Váňová, prof. učitelského ústavu v Brně, Zahradnická 21. Číslo účtu pošt. šek. úřadu v Brně 102.758.

Žákovské knihovny jsou každoročně doplňovány, při výběru knih spolupůsobí všichni členové sboru. Věnujte i letos těmto knihám velikou pozornost! V těchto dnech rozesílá Kraj. odbor katolického učitelstva na Hustopečsku dobrou pomůcku pro výběr, použijte ji! Je to vzorný seznam asi 500 nejlepších knih pro školní a orelskou mládež, přehledně uspořádaný, se všemi potřebnými údaji o knihách a stručnými posudky. Nemáte času všeho přečísti, vite, že posudky v časopiseckých recensích a v seznamech nakladatelských nejsou spolehlivé, uvítáte proto tuto příručku, sestavenou z praxe pro praxi, bezpečnou a spolehlivou, jež vám uspoří nejistotu a rozpaky. Stojí pouhé 4 Kč, aby mohla býti co nejvíce v zájmu katolické věci rozšířena. Kdo neobdržíš, objednej listkem. Zašle Boh. Boček, učitel v Rajhradě.

Až uslyšíte středostavovské živnostníky, jak lákají katolíky do své strany a zdůrazňují, že jsou konservativní a v otázkách náboženských neutrální, řekněte lidem, co napsal orgán živnostensko-obchodnické strany středostavovské „Náš směr“ (z 19. srpna). Vybízí rodiče, aby při zápisu dětí do školy odevzdali prohlášení, že si nepřejí, aby dítě bylo vyučováno náboženství římskokatolickému. Odhlašovací listky prý má předseda místní školní rady. Ve výzvě se praví: „Učiňte tak v zájmu svých dětí, aby nebyla jejich útlá duše otravována těmi, kteří se vždy snažili o ovládnutí lidu v zájmu reakce. T. G. Masaryk: „Řím musí býti souzen a odsouzen.“ Vyučování katolickému náboženství je označováno v živnostenském orgánu jako otrava dětí. Povinností katol. učitele a katol. učitelky jest upozorňovat na takové příteličky a na jich činnost.

Nové slabikáře. Vyšly s průvodcem pro učitele: „Čtení elementární“ a „Děti“. Metoda globální — s posud-

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

*Svatý Václave, vévodo české země,
nedej zahynouti nám ni budoucím!
929—1929*

Boh. Boček:

Práce — ale vpřed!

O jednotné škole tedy prý nikdo nepsal. Kolega redaktor za to nemůže, „nic nedošlo . . .“ Kolega Kuncek žádal ve „Věstníku“ více článků „vpředu“. To zase prý mají dělat „Vychovatelské listy“. Ale každý ví, kdo to je: dva profesoři, pak katecheté a kněží a jen sem tam nějaký učitel. A bylo by možno uvést ještě leccos podobné příchuti — třeba jen vzpomenouti na stížnost jistého našeho řídícího, že jeho vlastivědná knížka jde tak málo na odbyt. Člověk má pokušení myslit při tom na špatně praktikovanou konservativnost, která vypadá jako nehybnost, pohodlnost a netečnost.

A na tyto věci jsem si vzpomněl při řeči předsedy posl. Vičánka a kol. red. Hrbáčka o školských reformách a našem stanovisku. Zdálo se mi, že mezi přítomnými (na velehradské valné hromadě) bylo možno pozorovati oddech a uspokojení, že se tedy nic nestalo, když o té jednotné škole ve „Věstníku“ nic nebylo. Vždyť ty pokusy stejně selhaly, jeden z experimentujících nevyúčtoval 20.000 Kč a přišel k soudu, tož ty reformy všechny budou asi jen trochu švindlu. To jen socialisté chtějí obnovovati své posice mezi státním úřednickým aparátem atd. Nemohu si pomoci, ale z řeči kol. Hrbáčka opravdu jsem vycítoval nebezpečí tohoto závěru:

„Je to se všemi reformami takové, jenom si přidáváme zbytečné práce; jednou strmé písmo, po druhé jednotná škola, někdy volný sloh a kreslení, jindy zase činná škola s ručními pracemi a hračkami. Dejte nám s tím pokoj!“

Neříkám, že se tak mluvilo, pochybuji, že kol. Hrbáček tak skutečně smýšlí (o těch ručních pracích sám psal ve „Vychovatelských listech“ kladně), ale opakuji: podobné ovzduší bylo cítit! A povídám znovu: nebylo by to dobré ovzduší!

Když už z různých důvodů se musíme jenom bránit, proč si neřekneme, že nejlepší obranou je útok? Proč tak apriorně odmítati snahy a proudy, hledající nové cesty výuky, proč neplatiti daň době,

kteřá nás zrodila, proč býti konservativními více než třeba, proč s jedinou neměnnou a absolutní věcí v katolické pedagogice, s teleologií výchovy, lpěti tak na všem starém, z velké části zatuhlém a zastaralém, na starožitných učebních metodách otců a dědů naší učitelské generace, „osvědčených a vyzkoušených“ přece v úplně jiných dobách a za jiných okolností?

V kruzích kněžských už se mluví o tom, že bude nutno úplně opustiti dosavadní způsob pastorače pocházející z dob barokních, protože kněz dnes nemůže čekat, až věřící přijdou za ním do kostela, ale musí duše vyhledávati sám; katolické literatuře a tisku vůbec předpovídá dr. Rozmahel tak dlouho sterilitu a druhořadost, dokud se bude snažiti býti literaturou „dobrou“ podle vzoru Kosmákova a Křenova, podle vzorů generace minulé a nepochopí, že Wallace a podobné věci souvisejí s náladou a tempem dneška a že jsou konečně mravně bezvadnější než většina katolických spisovatelů francouzských, že katolictví dá se spojití s každou kulturní epochou, že je právě veliká a zlá chyba, když si je představujeme v nutné souvislosti s rázem některého období. Jako je naivnost obnovovati dnes katolictví Sušilovo a mysliti si, že se může podatí udržet mezi věřícími na dnešní dědině, kde už lidé tolik čtou noviny, náboženský habitus předků z let šedesátých, tak se mi zdá rovněž pošetilé, že nám, katolickému učitelstvu, mohou stačiti pro školní praxi příklady „osvědčených katolických vychovatelů“ našich otců a matek a nějaký balast z dějin pedagogiky. Neříkejte, že je ve škole třeba stability, klidu, že je třeba dbáti souvislosti s tradicí a podobně, já jsem také pro to, nezahlazovati staré, dokud nemáme něco lepšího, nejsem pro pokusnictví ze zásady. Kdysi před rokem napsal jsem do „Věstníku“ článek proti vědeckému optimismu v pedagogice, ale toto nebezpečí nehrozí řádití zrovna mezi námi; spíše myslím, že klidu a setrvačnosti v pedagogických věcech a zejména v metodice by mělo býti mezi katolickým učitelstvem méně. Kolega poslanec Vičánek si nepřeje, aby naši učitelé hned spoluběželi, když se na druhé straně zavolá „chyťte ho“. — Dobře, ale je zdravé říkati: „Sedte, vždyť oni beztoho nic nechytí!“

Aby bylo rozuměno; nechci snad hájiti obsah několika reforem, které byly na valné hromadě odmítány, jde mi jen o postoj k reformnímu úsilí vůbec. Myslím, že naše aktivita v těchto věcech je nejvýš nutná a žádoucí, tvrdím, že musíme více než dosud zdůrazňovati v naší školské činnosti ruch, pohyb a závodění, že mezi námi musí býti více zájmu o teorii pedagogiky, že si tu musíme více všimati vědeckého aparátu, aby nebyl v činnosti jen proti nám, že se nemáme spokojovati pohodlným vyčkáváním, že není dobré zabývati se jen předpovídáním fiaska ostatních, že se máme lekatí slov: „přidáváme si práce“! Kromě věci samé jde tu také o naše učitelské sebevědomí, o naši hrdost a jistotu, kterou chceme míti, když prezentujeme okolí visítku „jsem katolický učitel“

Ministr Šrámek chtěl na nás na Žofíně kromě svaté trpělivosti více statečnosti, dr. Hronek ve „Vlasti“ si přeje, aby bylo více katolického inteligentního učitelstva. P. Škarek na velehradských exerciciích učitelek velmi zdůrazňoval, aby členové našeho spolku nebyli ve sborech učitelských nikdy z těch odborně méně vyspělejších, aby ostatním imponovali kromě své mravní jistoty i rozhledem a vzděláním . . . A tu zas slyšte třeba kolegu Kuncka: proč nebyl na pedagogickém kongresu v Ženevě náš delegát, proč je mezi námi tak málo zájmu o Dalcrozyho? A Hanzelka musil se před časem rázně ozvati; a proč i my bychom nebyli pro vysokoškolské vzdělání učitelstva?

„A tož proto by mělo býti naše „ceterum autem“: „Ven do aktivity, ven z přitímní, ven z obrany!“ Ano, toho ducha musíme pěstovat, tak je třeba mluvití k našim mladým. *Závoditi, přebíjeti odpůrce vlastními zbraněmi, strhovati úsek po úseku na sebe vedení, dobývati míst vůdcovských, přičiňovat se, aby naše ideologie se dostala více do popředí, aby mohla někdy udávati i tón, aby věc katolická na našem úseku učitelském byla plně respektována, aby i katoličtí učitelé čl. měli po čase nárok na posudek, který o francouzských poměrech pronesl dr. Bartoš v časopise „Filosofie“ (III. č. 1. roč.): „Který intelektuál tam za něco stojí, je katolíkem.“*

Mnoho práce — ale vpřed!

Pozn. redakce: Lze jen vítati výzvu kol. Bočka, jest jen dalším členem z řady těch, které přinesl „Věstník“ v posledních letech. Katolické učitelstvo musí

býti pro aktivitu, ono pro ni již vlastně jest, ovšem aktivitu, jak si jí na „druhém břehu“ představují a jak se tedy o ní mluvilo na Velehradě, bude odmítati vždycky.

Jan Kunec:

Rytmika v praxi výchovné na škole.

Rythmus je výsledek stálých stejnoměrných impulsů (kapání vody). Rythmus dává podnět k pocitům libým, poněvadž podmiňuje střídání nervového napětí a uvolnění, duševního očekávání a splnění, fyzické síly a odpočinku, byť i jen relativního. Pravidelnost rytmická vzpružuje a povzbuzuje naši vnímavost i výkon. Při dlouhém pochodu jsme fyzicky unaveni, ale jakmile zazní první údery bubnu, vzpřímí se celé tělo a ožíví se. Promyšlený rytmus pohybový, podmíněný výkonem svalu a usměrňovaný duševním pojetím hudby, zpěvu neb slova zove *rytmika*. Pohyb vyjadřující je projevem duševního stavu při vnímání.

Osnovy tělesné výchovy pro školy obecné a měšťanské věnují větší pozornost rytmice. Budiž uvedeno několik příkladů z osnov. „Budiž (v 1. až 3. škol. roce) také přihlíženo k tomu, aby žáci na základě látky z vyučování prvoučného samostatně tvořili hry způsobem dramatisačním a pohybově ilustračním.“ Zde by bylo užito motivu práce řemeslníků, létání malých a velkých ptáků, zvonění, kymáčení stromů za větru, kopání na poli, jízda na kole, vlak, „řežme dříví na polínka“, „tluče bubeníček“ a z her kolo mlýnské, na ponůčku atd.

Na jiném místě praví osnova o cvičích pro dívky v 6. až 9. škol. roce: „Kroky, poskoky, tance a cvičení řízená hudbou neb zpěvem cvičeny buďte hojně.“ „... při každé příležitosti vhodné působte, aby se rozvíjela přirozená povaha dívcí.“ Pro pátý školní rok předepisuje osnova „Rytmické sestavy jmenovaných kroků (přisunný, přeměnný a cvalový) v taktu dvoučtvrtním, tříčtvrtním a čtyřčtvrtním“. V šestém školním roce ukládá osnova cvičiti „Rytmické sestavy známých cviků“. V sedmém školním roce mají se cvičiti „rytmické sestavy ze známých cviků s výdržemi a *snadnými* pohyby paží“. Osmý školní rok má procvičiti „Rytmické sestavy známých cviků, též s výdržemi a *pohyby paží*“. Dívky v 9. školním roce mají procvičiti „rytmické sestavy známých cviků prostných ve známých útvarech pořadových“.

Tolik předepisují osnovy tělesné výchovy z rytmiky pro národní školy. Ale na mnoha místech nemluví se přímo o rytmice, ale tělocvikář ihned vycítí charakter cviků — rytmický (t. na př. v pořadových, prostných, cvicích nápravných, cvicích rovnováhy, u her a cviků uklidňujících). V nové době se zavádí rytmický tělocvik i do cvičení na nářadí. Je to jistě kapitola sama pro sebe, která čeká na odborné zpracování. I v osnovách je na tento nejnovější obor (rytmický tělocvik na nářadí) pamatováno. Jistě, že tělesná výchova na národní škole, vedená podle osnov a rukou znalého a dovedného tělocvikáře-učitele, byla by na vysokém stupni před ostatními kulturními národy světa. Vždyť hodina tělesné výchovy na národní škole u nás je tak pestrá, že profesor *Matoušek z Brna*, když dlel na studijní cestě v květnu letošního roku v Kanadě a byl přítomen vyučování tělocviků na jedné škole v Montreálu, napsal ve své zprávě: „Jednotlivé tělocvičné hodiny, vlastně půlhodiny na středních i obecných školách, jsou všechny *stejněho rázu*. Určitá řada cviků neb her se stále opakuje. Jsou podle našich poměrů málo rozmanité.“

Možno také mluvit o nadání rytmickém u dítěte, jako mluvíme o nadání hudebním, malířském, početním atd. Bohužel tyto věci nebyly u nás probádány vědecky tak, aby byly rozlišeny změny rytmických pohybů v různých dětských letech. Jedno jest jisté, že totiž jedno dítě má pohyby ladnější, jiné neohrabanější. Zajímavým by také bylo najíti vztah mezi rytmikou a temperamentem. Jiné nezbadané pole je výzkum účinků pravidelné výchovy rytmické u dětí duševně i tělesně ochablých, apatických atd. *Dr. Bode*, lékař v Mnichově, který má také rytmickou školu, tvrdí, že mnohé nemoci nervové nenáleží do ošetřování lékařova, ale mají býti léčeny rytmickým tělocvikem.

Bude na experimentální pedagogice, aby se věnovala tomuto studiu a našla východisko k vyučování rytmice na obecných školách i na školách pomocných,

neboť bez systematického postupu není možno čekatí všeobecný zdárný výsledek, neboť bez systematického postupu není možno čekatí všeobecný zdárný výsledek, neboť bez systematického postupu není možno čekatí všeobecný zdárný výsledek, Cestu ke studiu již ukázal *dr. Jan Demoor*, profesor v Bruselu. On zaznamenal bohaté zkušenosti s pokusy dětí blbých a slabomyslných. Vycházel od obecně známé záliby na školách pomocných nejen při tělocviku, ale i v prvouce, v mluvních cvičeních. Hájíme-li princip, že smysl pro rytmus je ve střediscích pohybových v mozku, nikoliv ve střediscích duševní inteligence, pochopíme, že právě u dětí s oslabenou inteligencí může býti rytmus výbornou pomůckou k duševnímu rozvoji dítěte, poněvadž rytmické vjemy vniknou i do oblasti duševní a tam mohou vnést pořádek a probouzeli duševno dětské. U nás upozornil na tento význam rytmického tělocviku u dětí slabomyslných ředitel *Bohumil Zelenka* ze Smíchova na III. sjezdu pro výzkum dítěte v Praze dne 30. října až 2. listopadu 1926. U dětí úchylných začíná se probouzeli smysl pro rytmus kroužícím švihadlem a jeho přeskakováním. Poněvadž pomocné školství je v československé republice teprve budováno, jsou tyto otázky velmi akutní a jsou velmi pomalu řešeny.

Výchovný cíl rytmického tělocviku je zřejmý v teorii. V praxi jen několika jednotlivcům jest rytmický tělocvik opravdovým prostředkem výchovným. Až bude této otázce více věnováno času a pile na učitel. ústavech, pronikne i tato snaha po lepším s mladým učitelstvem do škol národních. Působí-li rytmika ke zjemnění pohybu i ke zjemnění povahy, jest upřímným přáním, aby co nejspíše rytmika vychovala jemnou, zdravou a krásnou mládež.

František Pospíšil:

Újezdni školy měštanské.

Roku 1924 vypracovalo ministerstvo školství a národní osvěty návrh zákona o t. zv. *obvodových školách měštanských*. Zákon nebyl dosud v Národním shromáždění projednán, ačkoli se stále jednotlivé jeho odstavce na kompetentních místech pilují a pro život upravují. Trvá to již 5 let. Průtahy jsou vysvětlitelné.

1. Předně nutno odvažovat *hospodářskou únosnost obcí*.

Poplatnictvo již dnes žehrá na vysoké školní rozpočty, které pohlcují značné procento přírůžek. Obce jsou totiž podle zákona povinny opatřovati škole místnosti, nábytek, vyučovací pomůcky a potřeby, aniž by měly nárok na jakýkoli příspěvek od země nebo státu.

Změněný útvar školský neobejde se bez nových finančních obětí.

Podle návrhu zákona bude síť měštanských škol rozšířena tak, aby, pokud možno, v okruhu 5 km byla újezdni škola. Tím má býti zvýšeno vzdělání venkovských dětí, které dosud většinou navštěvují své domácí školy obecné. *Obce budou nuceny stavěti pro ně újezdni měštanské školy.* Není však peněz! Vždyť voláme stále po příspěvcích z vyrovnávacího fondu. A tak je svědomitý zákonodárce na váhách. Uznává, že je sice záslužné zřizovati nové školy, stavěti pro ně budovy, opatřovati je vším potřebným, aby se umožnilo nejširší vzdělání dorostu jeho kraje, ale také ví, že to není záslužné, když se tato činnost přehání, když se má budovati na dluh, což by se za dnešních poměrů dlo napořád! Proto také radi odložití jednání o návrhu zákona na dobu, kdy bude možno řešiti problém daleko širší — *zestátnění buď všeho veřejného obecného školství nebo aspoň jedné jeho větve — veřejných měštanských škol.* Je-li tedy v zájmu státu zvýšiti vzdělání, pak by měl zřizovati a vydržovati újezdni měštanské školy stát sám, tak jako buduje školy menšinové nebo státní školy v zemi slovenské a podkarpatoruské.

2. *Zřízení újezdních měštanských škol si vyžádá přeorganisování většiny obecných škol.* Do újezdni školy měštanské budou povinny choditi všechny normální dívky 6., 7. a 8. školního roku. Tím ubude žactva na venkovských školách obecných. Nastane restrikce tříd. Z dvoutřídních škol se stanou jednotřídky, z trojtřídek školy dvoutřídní atd. Mnohá jednotřídka, pro niž si obec postavila nákladnou budovu, nebude mít ani 10 žáků!

Rušiti zřízené třídy a snad i školy, jež si občané pro své dívky vybudovali, nebude prací populární, pokud venkovský lid je spokojen s dosavadním stavem škol. Stále slyšíme, že vzdělání, jehož za vedení svědomitého učitele poskytuje

škola obecná, rolníku dostačí, aby se i v „moderní době“ mohl pustit v zápas s tvrdou hroudou a vítězně obstál. Jistý správce venkovské obecné školy zcela právem tvrdil, že se mnohý jeho žák směle může ve vědomostech měřit se žákem měšťanské školy, zvláště s těmi žáky, kteří se na příklad s bídou dostávají do vyšší třídy nebo dokonce dosáhnou propouštěcího vysvědčení v 1. a 2. třídě měšťanské! *Venkov posílá proto dnes jen ty děti „do světa“, jímž by se doma chleba nedostalo.* Měšťanská škola je pro ně nejbližší a nejlevnější přechodnou stanicí. V ní nabyli první „vyšší“ průpravy bohatí i chudí, aby se zdatně uplatnili v řemesle, průmyslu, obchodu, ve vědách i umění. *Mnohý venkovan považuje dosud měšťanskou školu za „přepych“.* Z hochů prý se stávají „studenti“, děvčatům „se znelíbí domácí práce“. Úsudek ten podpírá zkušenost, že většina absolventů měšťanských škol „pošilhává po lehčím živobytí“.

A tak se ocitá zákonodárce před otázkou, má-li býti — jako dosud — ponecháno volné úvaze rodičů, chtějí-li své děti do měšťanské školy posílati, či mají-li všechny obce zákonem býti donuceny zřizovati pro děti „vyšší“ školy, když je — podle jejich zdání — o vzdělání venkovského dorostu nejen obecnou školou, nýbrž i četnými hospodářskými školami a kursy dostatečně postaráno.

Pomýšlíme na rozšíření škol, a *nemáme dosud vybudovány stávající měšťanské školy.* Tak na příklad již před rokem měl v platnost vejíti zákon, jímž by byly zveřejněny jednoroční učební kursy při měšťanských školách.

Tyto třídy si vydrží dnes žáci sami, aby mohli při zkouškách a v životě zápoliti s absolventy nižších středních škol.

Uznávajíc důležitost jednoročních kursů, uhrazují obce jejich věcný náklad. Stát přispívá „maličkostí“ na osobní náklad, ač by měl hraditi vše sám, neboť povinnost zřizovati kursy ukládá mu „malý školský zákon“ (č. 226/22) v par. 11:

„Při školách obecných nebo občanských zřídí se pokračovací školy nebo kursy s povinnou docházkou pro mládež ve věku od 14 do 16 let, pokud se nevzdělává na pokračovacích školách živnostenských, kupeckých, na lidových školách hospodářských nebo na jiných školách vyšších a odborných...“

V zákoně jsou slova „zřídí se“, tedy nikoli pouze „mohou býti zřízeny“! Bylo tedy povinností min. školství a národní osvěty, aby připravil prováděcí nařízení k tomuto předpisu. Z důvodů hospodářských nesplnilo dosud min. školství této povinnosti, ač od vydání malého školského zákona uplynulo již 7 let.

Z příkladu zřejmo, že se náležitá výprava dosavadních měšťanských škol stále odkládá. Zákonodárce bere proto tužku do ruky a počítá, kolik je stát „dlužen“ školám dosavadním a kolik by snad „zůstal dlužen“ při uskutečňování zákona o újezdních školách měšťanských.

Teprve po zralé úvaze může následovati rozhodnutí o zákonu, jehož provedení znamenalo by změny dalekosáhlé!

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Odbor katolického učitelstva na Hlučínsku s odborem katolického učitelstva na Opavsku konal společnou členskou schůzi dne 9. června v Kravařích u příležitosti orelského cvičení. Na programu byla pietní vzpomínka na zemř. kol. Hromadníka, býv. řídícího učitele v Kravařích, a pak přednáška paní ředitelky státní hospodyňské školy v Kravařích, která nastínila školské a sociální dojmy ze svého zájezdu do Ameriky. Americké školy se dělí na obecné (osm gradů) měšťanské a lycea. Pak jsou akademie a university. Všechny tyto druhy škol jsou buď státní, nebo tovární, nebo katolické,

podle toho, kdo je vydrží. Podle národnosti jsou české, slovenské, polské, německé, anglické, nebo maďarské. Katolické školy vydrží kongregace a lid. Dítě musí ve škole neustále psát. Z té příčiny jsou po třech stěnách tabule a ve čtvrté stěně je obrovské okno. Slabikář počíná slovy a hned větami, které jsou vhodně ilustrovány. Největší důraz se klade na čtení, psaní, počty, zeměpis a dějepis. Cílem veškerého vyučování je vytříbit bystrost, důvtip, hbitost a rychlost jak fysickou, tak i duševní. Tělovýchovným hrám se věnuje denně mnoho hodin na ohromných hřištích.

Krajinský odbor brněnský koná členskou schůzi (první v tomto škol-

ním roce) v neděli 22. září o 10 hod dopolední na Kolišti 5. Zveme všechny svoje přátele a členy, z nichž většině je nutno připomenouti povinnost docházky do schůzí, poněvadž nepřicházejí asi ani z lásky, ani z potřeby. Konáme schůze každý měsíc a ohlašujeme lístkem každému zvlášť a pak ještě ve „Dnu“. Výsledky nejsou žádné. Přicházejí vždy titíž a jejich počet se dovršuje číslem 10! Kdyby náš odbor, tak početný, neexistoval, jistě bychom tak dlouho sháněli, až bychom si jej vytvořili. A když tedy je, tak si ho hleďme, neopouštějme a nezanedbávejme! Nejsme malé děti, abychom si ustavičně připomínali a si vyhrožovali. Pamatujme stále sami na veliký cíl katolického učitele a jeho neschůdnou cestu za katolickou školou. Od poslední valné hromady konal odbor členské schůze 2, a to v dubnu a pak až v červnu. V dubnu nás navštívil pan dr. Zháněl a pověděl nám velmi zajímavě o svých zkušenostech a dojmech z cest Francií. Schůze červnová byla již plna příprav na veliké dni svatováclavské v Praze. Schůzi květnovou jsme vynechali pro zaneprázdněnost s těmito přípravami do Prahy. V této (zářijové) schůzi přednese náš předseda p. řídící učitel Ot. Pavlík „Legionářské toulky“. Přijďte se tedy poučit i pobavit! — Jednatelka T.

Nekupuj, čeho nepotřebuješ, abys nemusel potřebné prodávati. Opatrné hospodaření dodává nám důstojnosti, cti a požehnání.

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

Rada mladým kolegům a kolegyním. Hlásíš-li se o místo, napiš bezvadně svoji žádost! Obdržíš-li místo a přijmeš-li je, odvolej ihned ostatní žádosti, nebo aspoň oznam okresnímu škol. výboru, jemuž jsi před tím podal také svou žádost, že jsi místo obdržel a že slušně žádáš, aby tě i nadále v seznamu ponechal. Nastoupíš-li místo, představ se nejen svým představeným, ale také svým kolegům a kolegyním, abys nechodil několik dní ve škole jako nevídaný cizinec. Věz, že jsi pozorován jak dětmi, tak i rodiči, zvláště však nepřáteli školy! Zaříd se podle toho ve škole i ve společnosti! Od prvního dne své služby věnuj pozornost

právním otázkám! Začneš-li s právy hned na počátku, budeš brzy znáti nejen svá práva, ale též své povinnosti! Navštěvuj pilně okrskové i okrskovní schůze! Nenaříkej, nemůžeš-li se uplatnit hned, nebo není-li chápán tvůj mladý kvas! Čas vše měnil! Naraziš-li na odpor, snaž se jej překonat prací a důkazem, že chceš něco nového. A budeš pochopen. Ukaž, že něco dovedeš! Smělost v myšlení sluší zdravému mládí. Chybíš-li, žádej o radu! Potřebuješ-li pomoci nebo ochrany, hledej ji vždy u organizačních pracovníků, kteří ti jistě poradí, pomohou a zaštití. Jdi však vždycky včas a ne, až je pozdě! Výzvu tuto přináší „Český učitel“. Nemůžeme než souhlasiti, některé zde uvedené věty musíme ovšem opravit. List ten si totiž přeje, byste byli, mladí kolegové a kolegyně, hodně ráznými ve sboru. Jest to pěkné, pravda, hodně se uplatňovati, jen že mladý člověk se za takových okolností obyčejně všem brzy omrzí. Nechceme vás vybízeti k nemluvnosti, ke krčení se, ale každý, kdo je dobře vychován, ví, že trochu skromnosti, aspoň pro první čas v působení, neškodí. Pokud se organizačního života pak týká, dodáváme: Přihlaste se ihned za členy svého zemského katolického učitelského spolku: Čechy, sekretariát v Praze II., Bredovská 3 — Morava, jednatel Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Tam se tazte též, potřebujete-li něčeho. Přihlášky za členství do zem. spolků a informace podává též redakce „Věstníku“, Přerov, Blahoslavova 41. Na Moravě jest celá síť krajských odborů. Informujte se, je-li takový na vašem okrese. Zprávu o nich vám podají funkcionáři čl. lidové strany, Orla a jiných katolických organizací, pp. katecheti i dpp. z duchovní správy. Chodte do schůzí odborů, sledujte jednání a sami se ho účastněte! Jest nutno, aby každý učitel a každá učitelka byli dnes odborově organizováni. Ovšem odborová organizace jest nutná pro příslušníka každého stavu, tím více pro zaměstnance. Učitelstvo tak zvané pokrokové má organizaci několik, které ač jsou vesměs zbudovány na jediném základě, onom pověstném českém pokroku, či lépe řečeno na nenávisti proti všemu katolickému, projevují svůj pokrok hlavně ve vzájemné nenávisti vybíjející se až u soudů. Pro učitelskou generaci budoucnost; jest proto přijatelná pouze odborová organizace

jediná, katolická. Katolickým jest i český národ i jeho dítky. Na to pamatujte!

Přijímání nových sil do služby na veřejných školách národních. K informacím našich abiturientů, z nichž mnozí již 1—2 roky čekají na místo, a výp. učitelů, z nichž opět někteří 2—3 roky čekají na ustanovení zat. učitelským čekatelem, uveřejňuji *šlora* jmenovaný výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 30. června 1927 čís. 80.915-I-27, kterým dány byly okresním školním výborům pokyny, aby při ustanovení na místa učitelských čekatelů a výpomocných učitelů šetřily těchto zásad: 1. Poměrný nadbytek kandidátů učitelství skýtá příležitost, aby při výběru z nich byly pro školní službu získány především osoby lépe kvalifikované před osobami s kvalifikací nižší. Ustanovovati síly nekvalifikované (t. j. u literních učitelů bez zkoušky učitelské dospělosti) není přípustno, dokud je s dostatek sil kvalifikovaných; z kvalifikovaných náleží při šetření zásady, vyslovené pod čís. 2. tohoto výnosu *přednost* osobám, prokazujícím lepší vysvědčení dospělosti. Pokud by na některý okres došel nedostatečný počet žádostí, je povinností okresního školního výboru, aby se z vlastní iniciativy snažil získati pro uprázdněná místa kvalifikované kandidáty dotazem v jiných školních okresech, kde se pravděpodobně koncentrují žádosti větší měrou, pokud se týče; u menšinového oddělení ministerstva šk. a nár. osvěty. 2. Kandidátům, kteří složili zkoušku učitelské dospělosti v roce dřívějším, náleží zásadně přednost před kandidáty, kteří zkoušku tu složili v roce pozdějším. 3. Při výběru kandidátů budiž dále přihlíženo k jejich sociálním poměrům. Kandidátům z rodin chudých nebo jinak sociálně slabým buď zejména za okolností kvalifikačních jinak stejných dávána přednost před kandidáty příznivěji situovanými. 4. Zvláštní pozornost věnovat; jest tomu, aby učitelé nebo kandidáti vracející se ze služby vojenské, byli co nejdříve umístěni. 5. Kandidáti, kteří už v minulém roce byli sice ustanoveni, ale při nichž byly shledány vážnější služební závady, buďte — není-li proti tomu jinak důvodů — zproštěni a nahrazeni kandidáty, jichž služební užití slibuje lepší úspěch. 6. Zřetelů uvedených pod 1. až 4., které mají rozhodovati pro ustanovování vůbec, *necht se dbá ob-*

dobně také při rozhodování o tom, má-li ten který uchazeč býti ustanoven na místě uč. čekatela nebo toliko výpomocného učitele. Ježto místa čekatelská jsou hodnotnější a výhodnější než místa učitelů výpomocných, budiž jejich obsazování věnována zvláštní pozornost. 7. Kde by se snad pro místo učitelky ručních prací (domácích nauk) nepodařilo najíti uchazečku se speciální předepsanou kvalifikací, budiž přihlédnuto pro výpomocné obsazení místa především ke kvalifikovaným kandidátkám literního učitelství. 8. Budiž učiněno opatření, aby podle bodu 7. tohoto výnosu postupovalo se i při obsazování míst na školách mateřských. 9. Posléze se znova připomíná, že vzhledem k par. 3 odst. 5. uč. zákona výpomocní učitelé mají býti služby zproštěni vždy koncem vyučovací doby školního roku. Dodatkem k tomuto výnosu vydalo ministerstvo školství a nár. osvěty zemským školním radám a okresním školním výborům výnos ze dne 25. července 1927, čís. 89.963-I. tohoto znění: Zjistilo se, že školní úřady ustanovují namnoze čekateli podle par. 2 učitelského zákona přímo kandidáty učitelství bez jakékoliv praxe školní, zatím co ve službě školní v témže okrese působí řada řádně kvalifikovaných výpomocných učitelů, kteří se čekateli státi nemohou, poněvadž nepůsobí na místech uprázdněných a požitkově volných. Timto postupem je jednak znesnadňováno výpomocným učitelům dosíci míst čekatelských, jednak se stávají někdy čekateli s nárokem na definitivní ustanovení po třech letech kandidát; učitelství, kteří neposkytují ještě záruky, že jsou k úřadu učitelskému náležitě způsobilými. Při velkém nadbytku učitelského dorostu jest však požadavkem spravedlnosti na straně jedné a v zájmu zdárného rozvoje školství na straně druhé, aby čekateli byli ustanovováni v prvé řadě takoví učitelé, kteří se již v praxi školní po každé stránce řádně *osvědčili*, jako učitelé výpomocní. „*Uprázdněnými*“ místy dlužno rozuměti toliko místa volná jak co do požitků, tak i ohledně osoby, na nichž tudíž není nikdo ustanoven. O. V.

Rozdil mezi vzděláním nespočívá v množství přečtených knih, nýbrž v inteligentním a správně řízeném čtení. — Bařovo „Sdělení“.

ROZHLEDY

Účel výchovy. Známý filosof profesor dr. H. Cornelius ve Frankfurtě n. M. vydal vloni knihu uvedeného nápisu (Beyer, Söhne, Langensalza). Účelem lidského života je rozumné jednání. Pouze ten, kdo jedná podle svého hodnotného soudu, je vpravdě svobodný. Účelem výchovy je tedy tato svoboda jednání. Hodnotným pak je to, co je žádoucím nejen ve svém trvání, nýbrž i ve svých následcích. Výchova má činiti člověka schopným, aby zjednával si sám podmínky oné svobody. To znamená, snažení kulturní. Kultura je majetkem společenským, proto třeba pravidel společenských, kterými má být ona svoboda zachovávána. Třeba tedy výchovou vštěpovati ona pravidla. Pro zachování svobody a záruky kultury vytvořen stát, který hájí tyto podmínky svobody svými právy. Vybudování a zdokonalení právních poměrů je dílem kulturně vychovaných. Machiavelismus, v nové oslňující formě v Italii znovu se objevivší, je tedy účelem výchovy, ovšem výchovy státní a kolektivní. Jiná však je otázka, zda takovou výchovou získány mohou být také podmětne podmínky svobodného jednání a zda může taková výchova také vyhověti osobním požadavkům těch, kteří nejsou pouze jednotkami státního součtu, nýbrž zároveň také státem každý sám v sobě a o sobě. Č. — „Vychovatelské listy“.

Nepovinné předměty na měšťanské škole. Bývají to zpravidla cizí jazyky, němčina, franština, někde psaní na stroji a těsnopis. Učitelstvo chápe význam těchto předmětů pro praktický život žactva, připravuje se z nich horlivě a se značným nákladem ke zkouškám způsobilosti, zavádí je do škol všude, kde tomu poměry jen trochu dovolují, ale ač při tom jiným prospívá, samo se trestá. Učitel, který má způsobilost vyučovati němčině, je přepínán. Je vlastně trestán za to, že byl kdysi tak pilný a zkoušky dělal. A k tomu ještě v poslední době odpírají školní úřady v určitých případech i tu nepatrnou odměnu, na kterou má učitel právo podle jasného znění zákona č. 251-1922 a prováděcího nařízení k němu ze 7. dubna 1923. Na příklad zatímnimu řediteli byla odepřena jakákoliv odměna za vyučování němčině za hodiny, které měl do 12 povinných hodin, ačkoliv byl jediný zkoušený na škole, a vyučování tomuto

předmětu podle předpisů převzítí musil. Jeho odvolání zamítla zem. školní rada i ministerstvo. Nedivme se potom, že o vyučování nepovinným předmětům ve škole dnes nikdo nestojí a o dosažení způsobilosti k nim nikdo nedbá. — Takto asi čteme o věci v „Národním učiteli“ a dáváme všemu za pravdu, nepočítaje ani, že zaváděním nepovinných předmětů přelězuje se žactvo tak, že se nemůže řádně pak věnovati předmětům povinným. Není přece úkolem školy měšťanské naučiti všemu!

Nedávno vyšel v Americe nový vědecký časopis, věnovaný lidské biologii: „Human Biology“. V prvním článku, kterým se časopis uvedl, dokázal profesor H. Fairfield Osborn, z největších žijících paleontologů, že tvrzení o původu člověka z opice je pohádkou pro malé děti. Na základě 50letých badání o původu opic, koní, nosorožců, slonů, prohlašuje, že se stanoviska jeho zkušenosti jeví se mu nutně původové nauky z doby Darwinovy a Huxleyovy (Haeckla vůbec ignoruje) přímo dětinské. Ani jediná z žijících nebo vymřelých opic nemá možnosti vyvinouti se v člověka. Vyvinuly se všechny zvláštním svým způsobem, přizpůsobeným určitým životním podmínkám. Nutno odmítnouti také jinou nauku, dnes často se vyskytující, že opice pocházejí z člověka, neboť lidská ruka, tak nesmírně užitečná, je mnohem primitivnější než ruka opic. Kdyby byli měli lidští předkové dnešních opic lidskou ruku, nebyli by se nikdy stali opicemi. Tomu nasvědčuje zkušenost veškeré biologie. Užitečný znak se již nikdy neztratí. Tedy ani člověk nemůže pocházeti z opice, ani opice z člověka, jak dokázal profesor Osborn podle své 50leté zkušenosti v oboru badání původového.

Vždy titíž, i když jejich vůdcové nám mažou med kolem úst. K výnosu min. školství č. 2865 z 13. května 1929, aby školní úřady daly dovolenou zaměstnancům resortu ministerstva školství k účasti a k součinnosti při svatováclavských slavnostech, které budou konány v době od 26. do 30. září, píše „Právo lidu“: „Učitelstvo ve své většině nestojí o václavské oslavy, protože dovede pochopiti, že mají zastírat památku mužů daleko významnějších a že má i účel politický, vysloveně reakční. Dá se čekati, že učitelstvo použije dovolené v procentu opravdu mizivém.“ Pak věřte výkla-

dům à la pan Bechyně! Že „Čes. učitel“ nemluví, jest samozřejmé. Nedivíme se proto jeho projevu: „Soudíme, že učitelstvo bude v mizivém počtu o dovolenou žádati. Tradice václavská, mající zastírali jiné dobré tradice národní, nechává učitelstvo chladným.“

Z úvahy ve „Věstníku učitelských pensistů“. Učitelé ob. škol měli krátký čas před válkou takto upravené služné: Základ 1600 K, pak 10 tříletých přídavek po 200 K; konečné služné bylo 3600 K bez přídávku výkonného, jehož se dostalo velké většině učitelů. Desateronásobek jest 36 000 Kč, tolik platu nemají nyní ani učitelé měšť. škol dle nejnovějšího zákona. Služné učitelů měšť. škol bylo v témž čase toto: Základ 2200 K, 10 tříletých přídavek po 250 K, konečný příjem bez funkčního přídávku byl 4700 Kč. Desateronásobek jest 47 000 Kč. Před válkou, kdy většina příjmů z Čech, Moravy a Slezska plynula do Vídně, měli učitelé větší příjmy než nyní, kdy stát československý vyžaduje a dostává čtrnáctinásobek předválečných daní a dávek. Když mohl rakouský stát platit své zaměstnance a pensisty při menším daňovém zatížení, může tudíž náš stát tak snáze činit při zatížení daňovém, skoro dvakrát větším, a to bez zvláštní úhrady.

Nový, přepychový byt pro pražského primátora, nár. socialistu dra Baxu, byl právě zařízen v paláci městské knihovny: 6 pokojů pro osobní účely, 6 pro hosty, 2 pro děti, 6 místností reprezentačních. Co tomu říkáš, kolego, vyučující na venkovské škole a při tom ještě pracující pro národ aspoň v tuctu spolků? Jsi-li řídícím, máš snad byt o dvou pokojích, trochu rozměrnějších než krabíčky od sardinek, samozřejmě, jak již jest skoro zvykem, oba jsou tmavé, vlhké, abys mnoho v nich nevysedal, ale tím více hleděl si práce ve škole a mezi občanstvem. Jsi-li učitelem, býváš ve světničce upravené milostivě panem radním či jiným čelným mužem obce z nepotřebné komory: Sporák jest již jen na chodbě. Není ovšem, pravda, práce jako práce, proto i její ocenění musí býti různé. Musíš býti ještě rád, že takto „bydlíš“. Což kdyby ti některý dobrý občan řekl, že za dob, kdy chodil jeho dědeček do školy, paní učitelka vařila ve třídě! Tak buď jen zticha a pozoruj! *Poznámka redakce:* Měl-li bych mluvit o bytech kněžských, mu-

sil bych také říci hodně trpkosti. Kaplanky jsou „útulností“ pověstné a lary! Některé ovšem, ale zato jiné.

Kolegové a důstojní pánové, přemýšleli-li o svých „skvělých“ příjmech, musíte si pomyslet, že se musíte uskrovnit, aby měli dost druhí, „potřebnější“, kteří ve své „nouzi“ musejí býti dokonce subvencováni. Tak na příklad zemědělská rada v Čechách letos vyplatila: Družstevní mlékárny v Hradci Králové 396.000 Kč. Družstevní mlékárny v Troji 300.000 Kč. Okresní hospodářské záložny pro družstevní pastviny v Lenešicích k založení řádného chovu vepřového dobytka 99.000 Kč. Podpora časopisu „Chovatel koní“ 10 000 Kč. Hospodářské správy v Soběticích jako první splátku na hnojiště 25.000 Kč. Svazu lékařských družstev v Praze 50.000 Kč. Strojní továrny Novák a Jahn v Praze na podporu na stroje 9340 Kč. Německému spolku pro chov dobytka na nákup býků a koz 65.000 Kč atd. Jak potom mají býti peníze ještě pro vás?

Dobrý časopis poznáme z toho, jak je snášenliv. Snášenlivý časopis je spravedlivý i k těm, kdož jeho názory nesdílejí. Bohužel, poctivě a spravedlivě vedených časopisů je velice málo. Vinu na tom mají čtenáři. Kdyby si umínili, že takových časopisů nebudou kupovati a čísti, brzo by přestaly vycházeti. Podle tolerance se pozná kulturní niveau každého časopisu.

Na interpelaci poslance Jurana a soudruhů o zrovnoprávnění staropensistů s novopensisty dala vláda v poslední den jarního zasedání 27. června tuto odpověď: V mezích finančních prostředků státu byla poskytnuta zákonem ze dne 24. května 1928, číslo 80 Sb. z. a n., tak zvaným staropensistům částečná pomoc povolením příplatků a doplňků. Poskytnutí další pomoci přijde v úvahu, až státní prostředky dovolí nové zatížení. V Praze dne 19. června 1929. Předseda vlády: Udržal v. r. Ministr financí: Dr. Vlasák v. r.

Dr. Bartošek, známý starý pražský volnomyslenkář, bývalý národní socialista, stal se nyní obhájcem komunistů. Konečně přišel mezi své.

Pro nákup pian, pianina neb harmonia doporučujeme učitelstvu naši největší českou firmu Josef Lidl, Brno, Zelný trh 10. Stálý sklad téměř 100 nástrojů nejrůznějších prvotřídních klavírních továren i vlastních výrobků

• firmy umožní výběr skutečně dobrého a ceně přiměřeného nástroje i na výhodné splátky.

Svatováclavské dni Orelstva a katolický učitel. Mnoho byla kritisována práce katol. učitele pro katolickou věc v čsl. národě, mnoho bylo mluveno o nutnosti velké míry trpělivosti katol. učitelstva, ale málokdo si všiml, jak mnoho práce vykonali katolické učitelky a učitelé pro zdar svatováclavských dnů Orelstva v Praze. Kdo jen trochu pracuje v katol. spolcích, kdo jen trochu mohl nahlédnouti do seznamu vůdců a technických či ideových v organizaci orelské, našel tam jména kolegů a kolegyn, a to ve funkcích vojáků, vedoucích v Jednotě, okrsku, župy i ústředí. Všimněte si programu SDO. Cvičení žáků vypracoval učitel, vystoupení Čech „Rozmach Orla“ učitel, vystoupení Moravy „Tři doby země české“ učitel. Kdo se díval na průvod, ať o dnech žáků a dorostu, či hlavních dnech, viděl na vedoucích místech učitele. Ať to byla Ostrava, Olomouc, Hlučínsko, Hradec Králové, Těšínsko atd. Kdo byl na stadiu o vystoupeních, viděl na cvičišti ve funkci vedoucích jednotlivých kategorií učitele neb učitelky. (Ústřední vedoucí žáků učitel, ústřední vedoucí začek učitelka, vedoucím vystoupení Čech učitel.) A kdybych měl vypočísti všechnu tu drobnou práci učitelů a učitelek pro přípravy před SDO, nestačil by ani celý ročník našeho učitelského „Věstníku“. Práce katolického učitele v katolickém táboře je kvalitativní a tak také ode všech musí být chápána. Velmi zajímavá by byla statistika členů a členek naší organizace učitelské, kteří pracují ve hnutí lidovém. Velmi mnozí by se pak jinak dívali na naši práci. Organizace katol. učitelstva je hrda na své členy, kteří neznají únavy a jsou ve všem, jak chtěl pan ministr Šrámek, *velmi trpěliví. Vytváříme v trpělivosti!*

Máme to u nás všechno vzhůru nohama. Co jeden povolí, to druhý zakáže a hrozí dokonce tresty. Ministerstvo školství dovoluje externistům studovati soukromě střední školy a povoluje jim potom maturitu, ale ministerstvo železnic takovéto absolventy středních škol nepřijímá. A ty své zaměstnance, kteří ve snaze, zlepšiti svůj životní úděl, udělali maturitu, nepřerazuje do jiné kategorie, ale dokonce jim dává na srozuměnou, že by mohli, majíce maturitu, svého nynější-

ho místa ještě pozbyti, neboť nelze prý ponechávati maturanta na místě, pro něž není systemisováno vyšší vzdělání! To je ovšem vrchol logiky byrokratických předpisů, zbavit chleba člověka, protože nabyl vyššího vzdělání. Vyjímám tyto řádky z humoristického časopisu (žel Beňul!), ale dávám jim za pravdu. Znáám sám případy, o nichž se zde činí zmínka. Tak se cení vzdělání! Jak jinak se zacházelo u dráhy v prvních letech popřevratových se zřízení, kteří vychodili kdysi jen nějakou třídu obecné školy, ale pak náhle po čtvrtletní či ještě kratší přípravě udělali zkoušku ze třetí, případně i čtvrté třídy měšťanské školy! Mnozí z nich postoupili ihned tak, že svým příjmem předstihli učitele, kteří je právě zkoušeli. Zůstali ovšem při téže službě jako byli dříve, vždyť na odpovědnější ani po svém „absolutoriu“ měšťanky nestačili. Vytáhlo se takto jen pár milionů ze státní pokladny (benevolencí učitelů, kteří za pár korun taxy vyšli tak vstříc příslušníkům stran, poněkud socialistických, ke kterým též sami patřili). Uvažují-li o názorech ministerstva železnic na vyšší vzdělání, myslím si na katastrofu, která by nastala, kdyby téže praxe chopilo se ministerstvo školství. Dnes jest totiž již nějaký tucet učitelů, kteří absolvovali filosofickou neb přírodovědeckou fakultu. Což když se jim také dá pokyn, že je nelze nechat na místech, pro něž není předepsáno vysokéškolské vzdělání? Co si počnou? Při přestupu na střední školu odsloužená leta se jim nezapočtou (železničářům po převratě se započel každý měsíc, který kdysi u mistra obuvníka, knoflíkáře atd. ztrávili), takže by pětacíkátníkům i čtyřicíkátníkům nezbylo nic jiného, než začít opět „od piky“. Inu — „přísnost musí být“.

Směšná jest snaha kolegů z „pokrokového“ tábora zakládati organizace rodičů a učitelů. Což zakládají se organizace živnostníků a konsumentů neb zaměstnanců a zaměstnavatelů (na př. berních úředníků a poplatníků)? Máme ještě málo nadřizených, málo předpisů, jež nás váží stejně již nesnesitelně? Každý jiný stav volá po volnosti a my si vážeme dobrovolně ruce. Ovšem o jakési volnosti křičíme víc než kdokoliv druhý. Vždyť rodiče našich žáků vědí až příliš dobře, co po nás mají chtít, nemusíme jim to ani ve zvláštních schůzkách říkati.

Vrcholem agitační obratnosti jest zdůraznění nulnosti organizace učitelů a rodičů v „Čes. učitelí“: „Máme dávno sdružení chovatelů domácích zvířat, chovatelů drobného zvířectva, králíků, holubů, psů, kanárů, spolky včelařské, rybářské atd., ale neměli jsme do nedávna a máme dosud velmi maloučko sdružení vychovatelů dětí, rodičů a učitelů.“ Tak honem, honem, ať nejsme pozadu za králíkáři, kanárkáři, holubáři! Vždyť jsme přece „vod pokroku“. Ono jest ovšem při této akci ještě jedno skryté kopýtko: v toužebně žádaných organizacích dá se mluvit samozřejmě o náboženství, o jeho eventuelním úplném odstranění ze školy, o uzenkových učitelských průvodech v den Božího těla a podobných „psínách“ pokrokem občas pro legraci velkých i malých pořádaných. Pokrokový pan učitel něco takového ve slavnostní schůzi rodičů a učitelů navrhně a soudruzi a bratři buď z nadšení pro pokrok neb také z hlouposti návrh odhlasují a pak „furt se šlape, kde v háji uzenka nám kyne“, „furt“ se křičí „Pryč s Římem“ a „Ať žije Hus!“ Což ale, když by jednou takové organizace ovládli občané-katolíci a nadiktovali; dozor učitelstva při bohoslužbách, při procesích, při návštěvách? Nenabíhá vám, pání „vod pokroku“, husí kůže při tomto pomyslení? Voláte přec stále: „Reakce na postupu“ a při pouhém uslyšení jména šrámek zatajujete dech. Vidíte, že každý meč má dvoje ostří.

Právě vyšel třetí díl slovenské cvičebnice a čítanky pro německé školy, Kinderleben (6. až 8. šk. rok). Napsali J. Rob a Jos. Hrivnak. Mnoho pěkných ilustrací od O. Kováčka. 194 stran, 20 Kč. Vyšla Unie v Praze. Kniha pěkná obsahem i úpravou, jako bývají vůbec všechna díla, vydaná v Unii. Postrádáme ovšem naprosto článků vztahujících se k náboženskému životu, což jest velmi divné, známe-li poměrně dosti značnou horlivost slovenskou. Čteme zde sice o svatých věrozvěstech, ale stále důsledně jsou pouze jmenováni Cyril, Metod. Táž kniha jest vydána pro maďarské školy pod názvem Gyermekélet. Obsah, úprava, cena atd. vesměs stejné.

Křižanov. V pondělí, dne 2. září stanuli jsme nad čerstvým rovem p. řidičího v. v. Josefa Wildmanna, který po dlouhém utrpení zesnul v Pánu v pátek, dne 30. srpna u věku 68 let. Plných 40 roků pozhnaně sloužil své-

mu národu v namáhavém a vysilujícím úřadě učitelském, kterého vděčně a rádi vzpomínají všichni jeho žáci. Byl laskavým vzorem ušlechtilé a čisté lidské povahy, vzorem skromnosti, smírné a mírné laskavosti lidského srdce ze zlata vytepaného a ciselovaného nejkrásnějším rysem dobroty. Práce ve škole a pro školu byla mu potěšením, v ní hledal a nalézal zapomenutí na četné rány, které přinášel mu život. Na trvalý odpočinek odešel v roce 1923 se zdravím valně již otřeseným a již tenkrát bylo patrné, že nepobude dlouho mezi námi. Jako pravý křesťan v útěše svátostné, o níž častěji žádal, hledal útěchu a posilu pro těžké hodiny bolesti a zkoušek. Zpráva o jeho úmrtí zkormoutila všechny, kdož ho znali; odešel p. řídícím člověk dobrý, a taková ztráta vždycky jest bolestná. Po dojemných obřadech církevních a tklivé písni nad rakví za hlubokého, svatého ticha spuštěna rakev do tmavého hrobu. Nechť sladká jest mu ta tichá noc — když přijde den . . . V očích zaleskly se slzy nad odchodem svědomitého učitele a dobrého, předobrého člověka. Se srdcem sevřeným opravdovou a hlubokou lítostí sypali jsme posvěcenou prsí na jeho rakev, odcházeli s tichého hřbitova a jedinou útěchou jest nám jistota opětného shledání, vděčné vzpomínky a upřímné modlitby.

Pak jim věřte! Pokrokové organizace učitelské velmi radikálně odmítají jakýkoli průlom do zákona celibátního. Ale mnozí předáci hrají dvoji hru: Sami osobně nadávají na vdané učitelky a za nic na světě by je nechtěli na své škole, ba důvěrně i prozradí, že veřejně musí býti proti celibátu jen proto, aby jim vdané učitelky, jejich manželé a přívrženci neutekli z organizace. Pak věřte, když se dušují — že jsou proti celibátu učitelek z důvodů lidských, mravních atd.! Najde se těch důvodů celá řada, jen když se jimi obratně zastře hlavní důvod: udržeti lidi v organizaci, po případě otevřítí dvířka novému přílivu. Dobře cítí, že to prohrávají u mladých, tož musí se hledět udržeti jinak.

V demokracii na politickém nebi v jednotlivých politických stranách i ve státě, kde se vezme tu se vezme, najednou objeví se kometa, vlasatice, jež se ukazuje se svým nádherným ohonem, za drahnou dobu zazáří na chvíli na obloze a zase mizí užaslým

zrakům, zapadá za obzorem, politická veličina, jež po nějakou dobu oslňuje, blýská se v očích lidu politicky ještě nedostí myslícího a vyspělého. Obvykle: taková veličina obratně využívá všech okolností, přízně vlivných osob a času, dovede osobní cíle, jež sleduje, šikovně zastírat; věcnými důvody a zájmy celku, obce, státu a strany a dělá snadno a rychle politickou kariéru nejenom na Slovensku, ale i v historických zemích. Aby někdo přes noc stal se takřka obratem ruky velikanem, aby se vyšinul, stanul na vrcholu slávy, takové případy v naší dobrodružné době vyskytují se nejen mezi legionáři, ale mezi politiky a není k tomu často zapotřebí ani mnoho schopností, práce a zásluh. Stačí, aby politický dobrodruh a mluvka byl lokajsky ohebný, poddajný, aby neměl vlastního názoru a úsudku, aby rád přikyvoval a všechno schvaloval, aby rád otvíral dveře, dělal poklony, otáčel se kolem vlivných osob a kariéra, úspěch a zdar je zajištěn, ovšem jen dočasný. Na druhé straně lidé, kteří nepozdravili u vrbiček, kteří divají se na všechno svýma očima, kteří jsou nepoddajní a proto nepohodlní, zůstávají nepovšimnutí, i kdyby byli sebe schopnější, pracovitější a měli sebe více zásluh. (Budoucnost.)

Bethesda. Z evangelia je znám zá- zračný rybník Bethesda. Občas sestoupil anděl do něho, takže se voda vlnila, a kdo sestoupil první do vody, byl uzdraven z kterékoliv nemoci. Není každý oltář, na němž se slouží mše sv. podoben tomuto rybníku? A není jeho moc v okamžiku pozdvihování daleko větší? Ne pouze anděl, nýbrž Bůh sám sestupuje s nebe na oltář. Sestupuje se svou láskou, se svým milosrdenstvím. „Čeho neobdržíš při proměňování, sotva obdržíš v jiné době,“ praví sv. Basilius. — „Životem“ č. 38. Prof. Schikora.

Protiklerikální pracovní sdružení vytvořili čeští volnomyšlenkáři s volnomyšlenkáři proletariátskými. Jeho programem jest: Odluka církve od státu a zvláště zrušení kongruy a všech veřejných podpor náboženských společností. Saekularisace církevního majetku; zrušení všech právních výsad náboženských společností. Zesvětštění matrik, zrušení všech diplomatických styků s Vatikánem, omezení práv římskokatolických farních obcí, odstranění každé zprávy o církevní příslušnosti na všech veřejných listi-

nách. Odluka školy od církve, a zvláště přeměnění všech konfesijních škol v interkonfesijní; odstranění náboženského vyučování a všech náboženských cvičení ze škol; odstranění každé náboženské myšlenky ze školních učebnic, zrušení bohosloveckých fakult. Dále žádá protiklerikální pracovní sdružení zrušení trestu smrti, odstranění trestu na každé přerušení tčhotenství, komunalisaci pohřbů, zesvětštění veřejných dobročinných ústavů a j. To vše již jsme slyšeli dávno hlásati kdekterého pisaře okresní nemocenské pojišťovny.

Zemský rozpočet pro Čechy. Výdaje na rok 1930 611,841.300 Kč, příjmy Kč 531,137.500, schodek 80,603.800 Kč. Ve výdajích činí investice administrativní 29,460.500 Kč, investice rentabilní 4 mil. 215.000 Kč. V úhradě rozpočítávají se zemské přírážky k přímým daním v sazbě nejvýše přípustné, t. j. 86 proc. k domovní daní činžovní a 160 proc. k ostatním daním přímým, při čemž 30 proc. z výnosu zemských přírážek je vyjádřeno též v úhrnné potřebě jako částka k úhradě na školství národní. Na nových položkách oproti roku loňskému vykazuje předložený rozpočet v návrzích jednotlivých přísedících částku téměř 10 mil. Kč, a to na všeobecné zemědělské účely 1,000.000 Kč, zemské radě živnostenské 600.000 Kč, průmyslovým museím 60.000 Kč, na různé zvelebovací akce živnostenské 100.000 Kč, na podporu pokračovacích škol 100.000 Kč na subvencování novostaveb národních škol Kč 3.000.000, České moderní galerii 100.000 Kč, České filharmonii 100.000 Kč, na různé účely péče sociální a zdravotní 3,000.000 Kč a na různé vědecké, umělecké, osvětové a lidovychovné účely 2,000.000 Kč.

Kariéra typického moderního politického pracovníka. Známý bratr, dr. Ol. Klapka studoval v semináři. Když tamodtud vystoupil, byl členem agrární strany na Říčansku. — Když se tam nemohl dosti rychle uplatnit, přestoupil do strany nár. soc. a byl hned kandidován. Stal se náhradníkem Stříbrného a Klofáč si jej zvolil za svého důvěrníka ve sporu — protože dovedl odhadnouti zájem Klapkův na zbavení Stříbrného mandátu. Stal se samosprávným úředníkem, později přísedícím zemského výboru a intendantem Nár. divadla. Spravoval finanční referát země a dostal se tak do celé řady správních rad elektrárenských svazů.

S platem rady okresního výboru jeho roční příjem už tehdy, kdy byl přisedicím zemského výboru, komisařem země v zemské bance, správním radou v elektr. svazech, bylo možno odhadovati na čtvrt milionu ročně. Před rozpuštěním okr. správní komise dal se dr. Klapka ještě jmenovati vrchním okresním radou. Později zatoužil po vědecké činnosti a chtěl se habilitovati jako docent. Ale profesorský sbor university prozkoumav vědeckou hodnotu jeho prací, postavil se proti tomu. Vzal si dovolenou ke studiu v Paříži. Chtěl býti diplomatem. Později usiloval o místo sekčního šéfa v min. financí. Má prý vilu, kromě toho ještě dva byty a luxusní auto. Řekněte to učitelům, příslušníkům jeho strany! Po desítileté práci pro blaho partaje jsou jednateli socialistických skautů, členy zastupitelstva v Mokrých Lhotách a podobnými „vysokými“ funkcionáři. Dr. Klapka to jinak „chytl“.

Čelakovský byl velký básník, ale toho z čítanek vyhodili a místo něho takový Wolker! Oč dál byl proti Wolkerovi takový Vrchlický! A jaké hanebné kritiky psal o Vrchlickém ten, který prohlašuje za spasitele našeho Parnasu Wolkra! — Ot. Březina.

Zpověď je výtečným zařízením, je u z d o u nepravosti. — J. J. Rousseau.

PRÁVNÍ HLÍDKA

Daň důchodková. V říjnu 1928 rozesílaly berní správy učitelstvu platební rozkazy na daň důchodkovou za rok 1927. Někteří dopláceli, jiný měl dobírat. Platební rozkazy měly býti zapláceny do 30 dnů, jinak se obnosy vybíraly neb vymáhaly i s úroky a úroky z prodlení. Kdo však měl dobírat, musel čekat, a to ne 30 dnů, ale rok i déle, až do května i června r. 1929. Čili sráželo se mu napřed na služném předem, čekal v r. 1928 i r. 1929 bez úroků i úroků z prodlení — nebo opačně zaplatil z toho, co měl brát do 30 dnů, finančním úřadům ještě úroky a úroky, finanční úřady vrátily jen obnosy vypočtené, bez úroků a úroků z prodlení. Dříve vyplácely se přeplatky takové u okresních berních úřadů do 30 dnů, nyní erár zavedl novou praxi — výkazy zasílají se k zemskému finančnímu ředitelství, a tam to pak leží, aby se odleželo. — Všichni, kdo jste čekali a konečně dostali, žádejte ná-

hradu, 10proc. úroky, máte na ni právo. Co diktuje erár v platebním rozkazu poplatníkovi, má dodržovati také sám.

Vláda se usnesla 6. června 1929 ve věci povolování studia státním zaměstnancům a učitelům národních škol takto: I. Kdo chce jako řádný posluchač studovat nebo pokračovat ve studiích na kterékoliv vysoké škole, je povinen pod discipl. odpovědností žádat o povolení k zápisu u svého služebního úřadu. II. Povolení udílí ústřední úřad, nebo úřad jím zmocněný, III. a to výjimečně a toliko, nebude-li trpět služba. Při tom je přihlížeti k nadání, svědomitosti, spolehlivosti a pílí. IV. Povolení platí nejvýš na 1 nejbližší studijní rok, obnovuje se za předpokladů odstavce III., zaniknou-li, buď povolení odvoláno. V. Udělená již povolení mají platnost do konce studijního roku.

Kde má konati místní školní rada své schůze? V zákoně o zřízení, úkolech a právech místní školní rady není uvedeno, kde se má scházeti, zda ve škole či na radnici a pod. Došlo k případu, že náměstek starosty města X., takto řídící učitel místní obecné školy, vykazoval předsedu mšr. z městské radnice, kde obvykle její schůze byly konány, když se tam měly konati výsledky v příčině porušení školních předpisů zrovna týmž řídícím učitelem. Mělo by býti stanoveno, má-li mšr. nárok na používání obecního domu (radnice), zvláště tam, kde ve škole není sborovny ani ředitelny, jako tomu bylo v případě zde uvedeném. — Měšť. škola.

Dovolená školní mládeži na sv. Marka a o křížových dnech. Zemská školní rada v Praze výnosem presidia ze dne 23. května 1929, čís. 5295 a j 28 na zvláštní dotaz, smí-li se dětem, jichž rodiče o to požádají, udělovati dovolená od vyučování školního i při církevních úkonech, jež opakují se každoročně, odpovíděla: V odst. 1., oddílu C výnosu ministerstva školství a národní osvěty ze dne 12. července 1925, čís. 68.636-I., se stanoví, že tím se mění a doplňují ustanovení bodu 1. výnosu téhož ministerstva ze dne 9. května 1919, č. 5125. Uvedený bod tohoto výnosu se tedy nemění. Není tudíž překážky, aby byla udělována vyžádaná dovolená žactvu k pobožnostem každoročně se opakujícím, jako jsou církevní pobožnosti a průvody v den 25. dubna a o dnech křížových. — Opis původního připsu Zemské školní rady

v Praze okresnímu školnímu výboru v Českých Budějovicích.

Odhlašování dětí z náboženství. Školní úřady zamítaly ohlášky (kolku prosté) rodičů, kteří odhlašovali své děti z docházky do hodin náboženských, jednalo-li se o náboženství státem uznané, kterýžto předmět jest jinak předmětem povinným, jestliže tyto ohlášky byly podány až po školním zápise. Školní úřady opíraly se hlavně o par. 8 vládního nařízení ze dne 4. dubna 1926, čís. 64, v němž jest stanoveno, že takové ohlášky jest podávati před zápisem do školy. Nejvyšší správní soud ve svém nálezu ze dne 13. března 1929, čís. 5211 projevil názor, že právní stanovisko školních úřadů, že totiž dodržení výše zmíněné lhůty jest zákonnou podmínkou pro nárok rodičů na osvobození dítěte od vyučování relativně povinnému předmětu náboženství, neodpovídá zákonu. Přesné ustanovení par. 3, odst. 5, zákona čís. 226/1922 dává rodičům nárok na to, že budou jejich děti zproštěny náboženství, jestli o to požádají písemně nebo protokolárně. Není tedy zákonem samým uplatnění zmíněného nároku nijak časově omezeno. Avšak ani z par. 8 cit. vládního nařízení, v němž se předpisuje, že ohlášku jest podávati na počátku školního roku, nelze odvozovati, že by zmeškání této lhůty přivodilo ztrátu nároku na zproštění povinnosti, aby se dítě účastnilo vyučování náboženství, neboť taková sankce tu není vyslovena, takže tento předpis jest pokládati jenom za předpis pořádkový. Proto také ustanovení vládního nařízení není v rozporu se zákonem a školní úřady nemohou se o ně opírat a ohlášku rodičů, aby dítě bylo zproštěno od vyučování náboženství, zamítnouti, byla-li tato podána později. Při publikaci zmíněného nálezu jest ve stylisací judikátu uvedeno, že tato ztráta nároku nenastává pro běžný školní rok. Podle toho jest nutno, aby rodiče každého roku nárok nově uplatnili, nebo aby otázka tato byla vznesena na spor a zvláště rozhodnuta. („Čes. učitel“.)

Zkoušky způsobilosti. Žádosti do 10. října a 10. března s přílohami: vysvědčení dospělosti a osobní výkaz.

Normální míra vyučovací. Dle zák. č. 251/22 na obecných 28 hodin, měšť. 24 hodiny. Řídící na 1—2tř. 24 hod., na 3tř. 22 hod., na 4tř. 20 hod., na 5—8tř. 18 hodin. Ředitelé na 3tř.

12 hodin, na 4—8tř. 10 hod., 9—12tř. 8 hodin. Němčina se započítává, nečiní se rozdíl mezi povinným a nepovinným, odměna za ni na obecných 200 Kč, na měšť. 240 Kč.

Konkursy rozepisované s dodatky: za stejných okolností dá se přednost zkoušenému z němčiny, francouzštiny a p. jsou nezákonné.

Kvalifikace. Starší žadatel i s „dobrou“ má přednost při žádosti o místo učitelské před mladším s 1—2 pro místo řídícího, a pro místo ředitele nikoli.

Školní budovy nesmějí býti ozdobovány husitskými praporky. Kuklenští „pokrokoví“ učitelé ozdobili si 28. října loňského roku okna tříd obecné školy, tělocvičny a občanské školy bílými praporky s rudým kalichem. Na stížnost lidovců odpověděl obecní školní výbor, že nejde o vnější výzdobu budovy školí, nýbrž o výzdobu učeben, o jejímž rázu rozhoduje učitelský sbor. Toto rozhodnutí okres. škol. výboru v Hradci Králové bylo zemskou školní radou zamítnuto, protože „výzdoba v oknech jest netoliko vnitřní výzdobou místnosti v budově, nýbrž viditelná zevně, jest notoricky posuzována též jako vnější výzdoba budov a výzdoba oken školní budovy v daném případě bílými praporky s červeným kalichem byla v odporu s výnosem min. školství a nár. osvěty z 8. června 1922 č. 16790, které k vnější výzdobě budov školních dovoluje užití pouze státní vlajky a praporu v barvách zemských, resp. praporů podle těchto zhotovených.“ (Lid.)

K zajímavému případu došlo v těchto dnech v jednom moravském městě. Definitivní ředitel měšť. školy onemocněl a byla mu udělena dovolená. Správu školy vedl samozřejmě nejstarší člen sboru, X. Zatím byl dotyčný ředitel pensionován. Nastaly prázdniny a odb. uč. Y., definitivně ustanovený na jiné měšť. škole v témže místě a tamtéž si vyučující podal si žádost, aby byl přidělen jako zatímní ředitel na školu, kde ředitelské místo bylo právě uprázdněno. Řešení případu bylo těžké. Žadatel Y., jest sice fysicky o rok mladší než X., ale služebně starší o 6 let. Zkoušku způsobilosti vykonal pak dokonce dříve o 8 let. Odbornou zkoušku naproti tomu vykonal o 11 let později než X. Jinak jsou oba učitelé známí veřejní pracovníci. Byly zde ještě mimořádné okolnosti: jeden konal zkoušky s vyzna-

menáním, druhý má několik semestrů vysoké školy. Dohoda nebyla možná, došlo proto k rozhodnutí okr. školním výborem. Tento pak většinou hlasů ustanovil zatímním ředitelem kol. X.

Náš národ nevytvořil ani jednoho vynikajícího theologa. Ten poslední byl Tóma ze Štítného. Hus neměl partnera a proto se všechno hrnulo za ním. Českobratrství a husitismus jako mesiášská idea Lidstva je historická lež. Vlachové a Francouzi o Husovi ani nevěděli ani nevědi a přec nezůstali pozadu za pokrokem lidstva, právě naopak... — Ot. Březina.

NÁLEZY NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU

Jmenování zatímním učitelem. Byli-li učitel jmenován okresním školním výborem zatímním učitelem a v dekretu nebylo žádné náhrady, nemůže zemská školní rada zrušit toto jmenování z důvodů, že par. 46 zák. č. 104-1926 zrušil čl. VIII. zák. č. 251-1922 o jmenování zatímním, neboť naopak par. 47 učitelského zákona ponechává v platnosti všechna personální opatření, učiněná do vyhlášení zákona učitelského, t. j. do 7. července 1926. — 21. února 1929, č. 3421-29.

Pensijní požitky podle par. 13, odst. 4 b) zákona č. 286-1924. K odpočivným požitkům ve smyslu par. 13, odst. 4 lit. b) in fine zákona čís. 286-1924, Sb. z. a n., počítati jest i příslušné drahotní přídavky. — 8. února 1929, č. 2563.

Nárok na připočtení válečných pololetí. Zaměstnanci bývalého státu uherského nestali se zaměstnanci republiky ipso jure, nýbrž byli-li jmenováni jimi. Kteří pak nebyli trvale přijati, nemají ani nároku na připočtení vál. pololetí. — 8. února 1929, č. 2488-29.

Válečná pololetí. Učitel, jemuž odešla zemská školní rada zápočet vál. pololetí z moci úřední a rozhodnutí toto nebylo vzato stranou z odpor, pak nabylo právní moci a nelze je měniti, neboť správní úřad může autoritativně určit právní poměr, týkající se právní sféry jednotlivcovy i bez žádosti nebo podnětu strany. Stačí, je-li úřad k takovému opatření podle zákona kompetentní. — 16. března 1929, č. 5358-29.

Nárok na definitivní ustanovení. Podle vládního nařízení č. 226-1923 ne-

přísluší učitelům na Slovensku nároky, aby byli def. ustanoveni ve službách Čechoslovenska, nýbrž jen možnost tu připouští. — 21. února 1929, č. 3499-29.

Substituční přídavek. Je-li učitel přikázán na místo, které dosud definitivně ani zatímně nebylo obsazeno, nikoho nezastupuje a nemá nároku na substituční přídavek. — 2. března 1929, č. 18584-27.

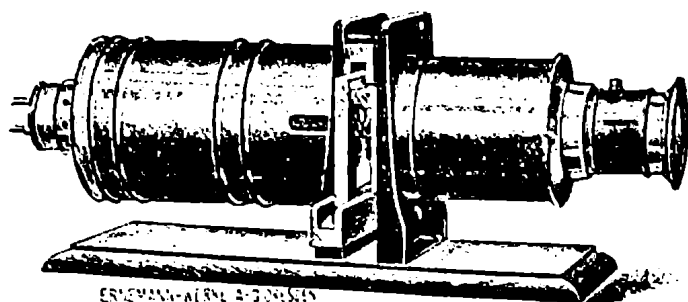
Není vhodnějšího prostředku udržeti u mládeže čistotu mravů, nežli měsíční zpověď. — Marmontel, francouzský historik.

ZPRÁVY

Presidentská republika. Kromě presidenta republiky, iemuž jedině titul presidenta by měl příslušet, máme 4 presidenty zemské, presidenty nejvyššího soudu, presidenty krajských soudů, presidenty zem. školních a zemědělských rad, presidenty policejních ředitelství, presidenty správních rad bankovních, presidenty lékařských, advokátních, inženýrských, obchodních a průmyslových komor, presidenty vědeckých společností, presidenty živnostenských společností a gremií, presidenty klubů sportovních a společenských. — Otčina.

Jak se to dělá. „Na všechno je správa“ — říká se — a je to pravda. I na to, aby nepohodlný člověk nedostal místo, vypsané konkursem, na které byl již presentován ošv. Akta se jednoduše založí — nepošlou se nahoru, a když bláhový konkurent urguje — řekne se: páni nahoře to protahují — Bůh ví, proč. Mají dovolené — dělají se nové osobní výkazy — kdož ví, kdy na to přijde. Tak musí čekat — ptá se zase — ale pořád nic. Snad během roku — od pololetí — snad později to bude. Čekání dohněvá kompetenta — odvolá žádost — a účelu je dosaženo. V nejlepším případě je potrestán čekáním půl roku, až rok trvajícím, za to, že se opovážil hlásit se tam, co nebylo pro něj určeno.

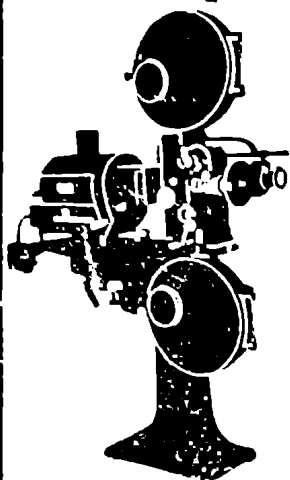
Nová reformní škola v Nuslích udělá asi malou díru do světa. Bude to s ní pravděpodobně tak, jak nám o ní podal o valné hromadě na Velehradě zprávu kol. posl. Vičánek. Sotva začala, „mají ji již dosti“ jak úřady, tak občanstvo. Děti nejsou k experimentům. Slabikářovi „vědecktí pracov-

ZEISS-IKON skioptikony

různých typů
a modelů.

Školní pomůcky pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

Kosmeta ozařovací lampy

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává
největší speciální závod v čsl. republice

Rudolf Stuchlick, Praha II,
u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinofoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě
vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

níci“ utrží si zase jen trochu blamáže.

Bylo to 21. prosince 1921, kdy socialisté měli ve správě šest ministerských křesel a mohli svou vahou rozhodovati. Rozhodli. Vzali přes noc učitelstvu 30 proc. zákonem mu přiznaných příjmů, vtiskli mu na čelo pečeť méněcennosti a pod touto velkolepě socialistickou záminkou zrušili — fakt v právním světě neslýchaný — tisíce řádně vydaných a v právní působnosti jsoucích dekretů, aby je nahradili novými, zhoršenými. A když učitelstvo hmotně i morálně dotčené se bránilo, byl to zase jen vynikající předák socialistický, jenž porážku i ponížení servíroval učitelstvu znova i s těmi pověstnými chlupy. Tak připomíná soudruhům jich „starost“ o blaho čsl. učitelstva „Nár. učitel“ a tak ji můžeme jim připomínati i my.

My učitelé a učitelky jsme z velké části na venkově, proto dobře vidíme, jaká byla letos úroda a jaké jsou dle toho ceny plodin, ale při tom cítíme, že dražota stoupá. Proč? Tento úkaz jest nám nepochopitelný. Za korunu dostaneme ještě stále pouze 4 rohlíky, 1 q otrub je dražší než 1 q obilí. Kde zůstávají zisky, které možno opravdu

srovnati jen s těmi, kterých docilovali váleční a pováleční „keřasové“? Pracujeme, chceme proto jist, ovšem za takových poměrů brzy nám bude hroziti hlad, jako hrozí i příslušníkům jiných slávů poctivě pracujících.

Nastává potřeba co nejpilnější, aby muži vlastenečtí co nejhorlivěji se pokoušeli o nápravu života rodinného. Oprava ta, má-li se zdařit, jest možná za dob našich jen na základě náboženském na základě křesťanské lásky, která všude blaho plodí, nesvornost zapuzuje, spokojenost a snášlivost vzájemnou vzbuzuje, ovšem ukládajíc, aby každý povinnosti své rád a horlivě konal, překonáváje s vytrvalostí neúnavnou všechny obtíže, souvislé s povinnostmi těmi. Gymn. řed. dr. Fr. Lepař na sjezdu katolíků v Hradci Králové 1897.

Příjmy židovské palestinské vlády za první čtvrtletí 1929 činily Kč 85 milionů 68.640, vydání 59.483.384 Kč.

Francouzská akademie věd a umění přirčila velikou literární cenu katolickému spisovateli Henri Massimu. Massis náleží mezi nejvýznačnější katolické spisovatele, kritiky a myslitele Francie. Je šéfredaktorem „Revue

Univérsalle", místopředsedou jednoty křesťanských nakladatelů a j. Massis uveřejnil souborně všechny spisy Pascalovy.

Jak se vydělávají peníze. Státní statistický úřad nájmal nedávno od Úrazové pojišťovny místnosti na pět let. Do jednání vmisil se úředník Úrazovky, který má koncesi na zprostředkovatelství. Po uzavření smlouvy se domáhal, aby za zprostředkování obchodu, které pro něho vyžadovalo asi deset minut času, dostalo se mu provise v obnosu 400.000 Kč. (Otčina.)

Nepovinné předměty. Rakousko upravilo letos vyučování na střed. školách — umožňovat, nepřetěžovat — nepovinná cvičení a volná pracovní sdružení.

Přeorientoval se snadno a rychle předák čes. socialistů dr. E. Franke. Ještě v r. 1917 byl jednatelem pražské agrární organizace a psával do „Venkova“ články proti socialistům a za rok — byl již místopředsedou strany nár. sociální. Ba — i když již navázal styky s novou stranou, ještě nosil v kapse legitimaci agrární. Zdá-li se komu tato náhlá metamorfosa a „dvojstrannost“ divná, neb obvykle tyto zjevy vidáme jen u drobného lidu hlásícího se k „pokroku“, nechť si prostě přečte kulturní program obou shora uvedených stran a sezná, že jsou pomalu jedno a totéž, takže tanec od jednoho k druhému je zcela přirozený. Co se pak mnohosti a intensity řeči týká, jsou rovněž zajedno.

Proti vůdcům! Socialističtí učitelé volají proti vůdcům: opovažte se uvažovat, že byste mohli zanechat protináboženského boje, že byste chtěli spolupracovat s klerikály! Opovažte se, přitakují i ostatní nesocialističtí učitelé organizovaní v Z. Ú. S. Opovažte se — vždyť víte, že Z. Ú. S. drží pohromadě hesla: Tábor je náš program a Řím musí býti souzen a odsouzen!

Souhlasíme. „Čsl. rep.“ z 12./8. napsala: Jsme národ s dvěma tradicemi — katolickou a reformační. V každé je kus národní slávy, chlouby, minulosti a programu pro přítomnost. Obě mají své „svaté“, a každý měl by býti vychován, aby dospěl k jedné z nich — aby nebyl „ani ryba, ani rak“, a aby bylo jedno možné: přes všechno, co nás dělí, najít i to, co nás spojuje — národ sám je jen jeden!

Nový školní rok ukazuje, že rok 1932 vykáže nejméně absolventů i

škol, škol středních, nenával na vysokou. Po tom roce utrpí i školy živnostenské a řemeslné. Škola je v nebezpečí zmatků. Požadavky školy volají po prohloubení (zpoždění v povšechném vzdělání), doba volá po rozšíření všeobecného vzdělání — všestrannosti. Střední cestu musí najít učitelstvo samo — osnovy to nezmohou — musí se najít cesta k duši i srdci.

Jmenování. Přednostou pedagog. odd. I město byl jmenován dr. Klimeš.

Čestný název st. reálného gymnasia v Telči. Ministr školství a národní osvěty udělil státnímu reálnému gymnasiu v Telči čestný název „Státní reálné gymnasium Otokara Březiny v Telči“.

Školou Raisovou byla pojmenována II. měst. škola dívčí na Král. Vinohradech, čp. 920.

Juriga je správním radou sedmi velkých společností, mezi nimi i Škodovky, Patronky, Moldavie a Dřeva. Je (nom Škodovka a Patronka vynášejí 155.000 Kč ročně. Juriga nedal straně ani haléře. Připočítáme-li k uvedeným příjmům „zástupce lidu“ Ferdise Jurigy ostatní příjmy, vidíme, že měl ročního příjmu více než půl milionu Kč. Inu Ferdis!

Známa dobrá kniha pro hospodyňky, M. Benešové a M. Kašparové „Nakládání, zavařování a používání všeho ovoce i zeleniny“ vyšla letos již v 9. vydání, čímž její cena jest dokumentována nejlépe. 1200 předpisů na 416 stranách s 76 obrázky. 24 Kč. Vydalo nakladatelství A. Neuberta v Praze — U téhož nakladatelství vyšlo letos druhé vydání rovněž známé příručky: *Úprava zmrzlin, mraženin a různých občerstvujících nápojů i pochoutek v domácnosti.* (J. Kučerová, M. Kašparová.) 94 stran, 16 obr., 8 Kč.

Líbilo se mi, že „Čech“ připomněl celým úvodníkem důležitost učení se němčině. Časopisy denní i jiné měly by tak činiti co nejčastěji. Snad by se pak pohnuli ti, kteří v té věci mohou opravdu něco vykonati, to jest v prvé řadě úřady školní, jež by vyučování němčině příslušně upravili — více hodin týdně místo lepení a řezání v ruč. pracích a místo výkladů o ničem v obč. nauce, oddělení o menším počtu žáků, lepší honorování učitelů za vyučování němčině atd. Také by bylo ovšem dobré, kdyby rodiče své děti k učení se němčině „co nejrázněji“ nabádali. Dnes, kdy jest němčina na nár.

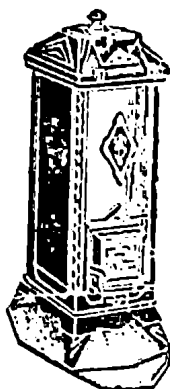
školách nepovinná, nedá si tak mnohý „pilný“ žáček od otce (od matky teprve ne) ani poručiti, aby do němčiny chodil, ne tak ještě, aby v hodinách tohoto předmětu vyučování, jak třeba, sle-

doval a doma pracoval příslušné úkoly.

Kolega-začátečník může dostati od 1. října místo. Informace v redakci.

TISK

Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských
v Olomouci
rychle, vkusně,
levně.

Nejlepší školská
KAMNA

„FENOM“

pro veškeré palivo, 13 velikostí, čtvero provedení dodává se

„TEMPER“

Jan Pelikán,

PRAHA II.

Václavské nám. 33.

Školy, obce, fary
tělocvičny, pp učitelé
(i pro domácnost)
cenné výhody.

Fysikální a chem. přístroje jakož i opravy udělá vám
levně a pěkně JULIUS GRADWOHL v Praze 320/I. Sklad učebních pomůcek.
Rozpočty zdarma.

— RADIO —

přístroje, součástky, eliminátory

též na mírné měsíční splátky vám dodá

A. DOSEDĚL, Praha-Dejvice, Bachmačská 16.

Pro členy Říšského svazu katol. učitelstva zvláštní výhody.

gramofony,
housle, housle,
dechové nástroje,
harmoniky,
fotoaparáty,
přístroje,
dalekohledy,
divadelní kulatky,
hodinky,
svěcarule,
chronometry,
klenoty,
budíky, uměl,
kuchyňské a
nádobné hodiny
GRAMOPHONE
IMPORT COMPANY
KADLER A SPOL.
BRNO
Národní výhody a
ceny při přímém
obchodu.

Školním nábytkem Vás uspokojí jedině firma
JAROSLAV KRAKEŠ, LOUNY
Telefon 103. Pobočný závod Postoloprty.

Dodavatel ministerstva školství a Ústřední
matice. Zařizování moderních opatření.
Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý duběnkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odboček ve všech čelnějších místech republiky.

Vlastní prostředky přes Kč 200.000.000.—. Vklady přes 1 a půl millardy Kč.
Provádí veškeré obchody bankovní. Výhodné zúročení vkladů.

Úvěry, vadla, kauce, eskont smének, valuty, devisy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných
hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, telefon č. 1919, 1131.

Odbočky: Bor u České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice,
Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n. N., Kolín, Král. Pole, K. on. č. 1, Kutná Hora, Kyjov,
Lomnice n. Pop., Mor. Ostrava, Něm. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov,
Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Přerov, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher-
Brod, Val. Mezifičí, Velké Mezifičí, Zábřeh, Znojmo, Žilina.

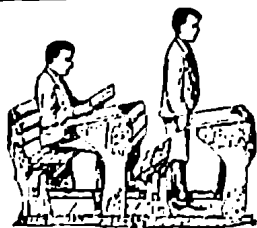
Expositury: Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný re-
daktor Jindřich Hrbáček, Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských
v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/Vl. 30 IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetínská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Houby — křída — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

VEŠKERÉ ODĚVY

pánské — dámské — dětské
obdržíte v největším výběru v oděvním domě

Těž na mírné
měsíční splátky.

K R O U P A,

Brno, Masarykova tř. 10.

P. T. učitelstvu při hotovém placení 50% slevy.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasiláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režijní cenu a to za neilustrovaný 5 Kč, ilustrovaný 10 Kč, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto věcnou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Přihlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Průhonících u Prahy.
Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Dělá-li někdo ze sebe nápadně velikého přítele lidu, obyčejně jeho nitro vypadá zcela jinak. Prototyp takových „dobrodinců“ byl Ond. Carnegie, který na jedné straně dával dary, ale na druhé byl znám co utlačovatel dělníků (zejména slovenských). Kolik jest pak podobných dobrodinců, kteří dělají „dobrodiní“ jen slovy a to hlavně krásnými sliby!

Porota dolnoalpská, pohnuta častým opakováním se útoků pomocí revolveru, žádá strážce pečeti (francouzský název ministra spravedlnosti), aby urychleně dal schváliti zákon na úpravu prodeje revolverů a na zákaz jich prodeje mladistvým. Následkem zvětšení kriminality mládeže žádá, aby trestní sankce proti mladistvým byly ztíženy. — Bylo by podobného výroku třeba i u nás, obzvláště nyní, kdy se připravuje úprava porotního soudnictví.

Vyskytují se zprávy, že němčina má býti povinným předmětem při maturitách středních škol. Nebude-li celý způsob vyučovací zreformován tak, aby studující mládež se ve škole opravdu cizímu jazyku mohla naučiti, pouhá povinná maturita málo prospěje.

Místo řídícího učitele bude zakrátko vypsáno na Hané. Občané žádají učitele-katolíka, tedy smýšlení takového, jakého jsou i oni sami. Stačí asi 10 let. Blíží sdělí redakce po obdržení dvojlistku.

Připomínáme naposled. K dotazům přikládáte portlo na odpověď neb je pište na koresp. dvojlistky, neb jinak je nebudeme vůbec zodpovídat. K dotazům ohledně připočítání služ, let a vůbec právních otázek přikládajte 5 Kč ve známkách.

Dne 23. července 1929 povolal Pán na věčnost mladičkou naši kolegyni sl. Mařenku Profantovou z Čičenic u Vodňan. Za rok po maturitě s vyznamenáním odchází z našich řad po přijetí sv. svátostí dobrá ta duše do pravé naší vlasti. Byla nám milou družkou po celá čtyři léta v ústavě, s námi chtěla jíti i v životě dalším. Bůh však ve své nekonečné moudrosti usoudil jinak. — Loučíme se s Tebou, drahá Mařenko, slibující Ti, že na duši tvou často budeme v modlitbách vzpomínati. Ty pak na věčnosti nám vypros sílu a tak krásnou smrt, jako jsi měla Ty. — Abiturientky učít. ústavu u sv. Josefa v Čes. Budějovicích z roku 1928.

Místo učitelky I. odboru bude vypsáno brzy v městě západní Moravy.

Lid z místa i z okolí žádati si bude učitele (učitelku) opravdu katolického přesvědčení. Blíží sdělí red.

Katolická učitelka pomáhá hledati své příbuzné místo. Je absolventkou české dvouroční obch. školy, částečně znala řeči německé, Orlice, mohla by býti též cvičitelkou. Nab. pod značkou „Osmnáctiletá“ do adm. t. 1.

Anglie zavádí revísi učebnic. Je třeba zvýšit znalost čtení, škola obecná má dnes úkol větší než čtení, psaní a počítání, je třeba zlepšit knihovny, přibrat i bibli.

Jugoslavié. Školy budou národní (obecné) a občanské, povinnost školní 8letá, pro dívky v počtu 30 (do 4 km) musí se zříditi škola — náboženství je na všech školách povinné.

Odpovědnost učitelská. Jihlavský případ (Štěpánov u Bystřice — odsouzení říd. učitele dle par. 335 trest. zákona na 14 dní — uhoření dítěte před vyučováním při sušení šatů) ukazuje, jak veliká je odpovědnost učitelova a jaké opatrnosti a bdělosti je ve škole při dozoru stále třeba.

Pokusy. Nusle, Michle, Hostivař, Říčany, Humpolec, Zlín budou promlouvat o svém diferencovaném školství měšťanském. Žáci přecházející na střední školu musejí se podrobiti zkoušce ze všech předmětů — inspektoři mají častěji dohlížeti. Celkem řečeno: Kde při menším počtu žactva a řádném vybavení pomůckami má škola měšť. dobré zkoušené síly starší, vykazuje prospěch nadprůměrný — čili diferenciací byla, jest a není o ní třeba příliš mluvit.

Co se jim nelíbí? Kniha „Svatováclavské legendy“ pro mládež — nevědí prý, k čemu by jí bylo třeba.

Čtu zprávu o schůzi výkonného výboru strany soc. demokratické. Setkávám se při tom se jmény samých poslanců. Patrně onen výk. výbor jest složen pouze z nich. Rád bych věděl proto jen jedno: Byli dotyční páni napřed poslanci a potom členy výk. výboru či opačně. Divné, jak dostali se do obou funkcí. Ono jest tomu tak vlastně i ve většině jiných politických stran. Voličové, poplatníci, ovšem mlčí. Musejí.

Český zednář slouží a neví čemu. Stoupl na půdu neznáma a ručím za to, kdyby byl alespoň o minulosti zednářstva se přesvědčil a byl by tuto minulost porovnal s dnešní dobou, nebyl by učinil onen nerozvázný krok tam, odkud není a nemůže býti couvnutí.

(Moravskoslezská stráž.)

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Do druhého tisíciletí.

Prožíváme veliké dny, dny slavné, památné, o nichž příští generace budou pouze slyšeti neb čísti. Vzpomínáme výročí smrti národního reka, národního světce, jenž po tisíc let byl symbolem našeho národního cítění, naší národní samostatnosti.

Měli jsme řadu panovníků, z nichž mnozí dosti šťastně vládli, však až na nepatrné výjimky všichni zapadli namnoze do moře zapomnutí; památka knížete sv. Václava žije však mezi námi stále, ač věky plynou nezadržitelně, ba ona jest oživována stále víc a více. Proč? —

Nikdo jiný z našich panovníků — kromě Otce vlasti Karla IV. ten však žil za jiných, příznivějších poměrů, stát stál na vrcholu vývoje a slávy — nebyl tak hluboce nábožensky založen, tak oddán svaté církvi jako sv. Václav. Lid o této skutečnosti vždy věděl, a znaje tedy příčinu, proč prozřetelnost božská omilostnila tohoto panovníka pravou státnickou moudrostí, cení si jej nad všechny své panovníky ostatní.

Tisíc let uplynulo od mučednické smrti světce národa našeho, tisíc let od doby, kdy tento národ tvořil si svůj vlastní stát. Co vše zatím nás stihlo! Přišly doby slávy i úpadku, doby dobré i zlé. Však přece jsme samostatní, byť tato samostatnost trvala teprve krátce a přišla po třistaleté porobě.

Do druhého tisíciletí vstupujeme svobodni, pevně věříce, že svou svobodu a samostatnost již si zachováme. Nedopustíme, by po koruně svatováclavské sáhla kdy ruka cizí, nedovolíme, by tato ruka nám vládla, jsme si soběstační.

Děkujeme Bohu Všemohoucímu, že vysvobodil nás z rukou nepřatel našich, doufáme a věříce, že bude nás chrániti, bychom neupadli do poroby nové.

V této pevné víře voláme pak k svému patronu a dědici naší české země:

Pros za nás Boha, svatého ducha! Kyrie eleison!

Škola v demokracii.

Není tomu dávno, co „Národní osvobození“ ukončilo poněkud násilně diskusi o demokracii ve škole, poněvadž začala býti nedelikátní, třebaže si od ní redakce aspoň v duchu slibovala nejen vyplnění hojného počtu sloupců své týdenní přílohy „Výchova a škola“, ale i snad jakýsi úspěch morální. Nemohlo to jinak ani dopadnouti, poněvadž ti, kteří diskusi rozpředli, nepověděli, jak si tu demokracii ve škole představují.

Neradi bychom upadli do podobného omylu, ale denní zjevy nutí nás k úvaze, jaká by měla býti škola ve státě demokratickém, aby sloužila ideálu demokracie, t. j., aby hověla přání obyvatelstva a zároveň řádnou výchovou mládeže budovala bezpečnou a krásnou budoucnost národa i státu.

O tom sotva se u nás náležitě přemýšlelo. Horečný shon prvních let vrhl se na to, co bylo nejnaléhavější na poli hospodářského a politického zabezpečení mladého státu. Netvrdím, že by se už byly v tomto směru vyčerpaly všechny možnosti a že bychom tohoto druhu práce mohli již ukončiti: vždyť život nemožnosti a že bychom tohoto druhu práce mohli již ukončiti: vždyť život nestojí, ale přináší stále nové problémy, jež nutno řešiti, přece však nejnaléhavější úkoly již zdolány a může býti na dalším vývoji pracováno klidněji. Zato otázka výchovy a vyučování, která byla dosud — kromě několika více méně nezdařených zásahů — odsunována na vedlejší kolej, tlačí se v současné době do popředí.

Bude tu potřeba leccos napravit, leccos nově budovat.

V prvních okamžicích revolučního záchvatu uchvátila moc nad výchovou hrstka lidí, kteří se domnívali, že lze se změnou státního zřízení s klidem hoditi přes palubu státní lodice i mravní hodnoty a duševní síly, jaké představuje náboženství vůbec a katolické zvláště. Neuvažilo se, že demokracie je tím jistější, čím více se může opírat o náboženský základ společnosti, zapomnělo se, že demokracie se nemůže opírat o autoritu vládařů, dávno již kouzla zbavenou, ani o moc donucovací, jež obyčejně v boji proti národu sobě vládnoucímu selhává, ale o vědomí povinnosti, vyplývající nejen z pochopení potřeb společnosti, ale zvláště z dobrovolné poslušnosti vyššího zákona než je ten, jež lidé příliš často podle svých potřeb, ano i nápadů, mění, totiž z poslušnosti zákona Božího.

A zákonu tomu by měla škola v demokracii učit především jiným a výchova by měla vésti k dobrovolné poslušnosti zákona tohoto.

Zatím však náš první ministr školství se domníval, že nejlépe přispěje k zabezpečení demokracie, když působnost tohoto zákona ve škole zeslabí, podkope. Snad na něj působila hrstka volných myslitelů, kteří pro přílišnou volnost myšlení nikdy nevědí, co chtějí, snad vzpomínky na Ameriku, již sice poznal z autopsie, avšak náboženské ovzduší americké školy ušlo jeho pozornosti nebo je snad pokládal za zbytečné, takže se domníval, že nejlépe přizpůsobí ve svém resortu novou formu vládní bez bolesti, když přenesl zásady školy americké svým základem, vývojem i systémem zcela od našich škol odlišné, do našeho prostředí bez toho náboženského ovzduší. (Ve školách amerických je každý den půlhodina věnována čtení a výkladu Písma sv.)

Slabost vůle opřít se radikálům či snad nedostatečná znalost našeho kulturního a školského vývoje svedla jej k výnosům, které nemohly nevzbuditi odpor rodičů, rozpaky učitelů, zmatek u úřadů a všeobecnou nespokojenost. Ta pak čas od času propuká na veřejnost tu s větší, jinde s menší prudkostí. Poslední případ hlavňovický jest jenom jeden z neščetných, jejichž průběh byl sice méně bouřlivý, ale stejně bolestný. Lze jich jenom všech velmi litovati jak se stanoviska státního, tak stavovského.

Ti kolegové, kteří z přílišné pokrokové horlivosti je zbytečně vyvolávají, nepočínají si správně ani jako vychovatelé, neboť skutky toho druhu zasévají již do srdcí dětských dračí sémě, ani jako vzdělanci, dovedou-li tak nešetrně dotknouti se rodičů svých žáků a občanů, kteří nesou náklad na školu. Že takovým způsobem se neprojevuje nějak zvláště vlastenectví, uzná každý, kdo ví, jak případy podobného druhu poškozují za hranicemi státu naši pověst, v ohledu náboženském beztak nevalnou. A v ohledu státním nejínak. Je hodně nevhodné dovolávat se v takových případech zákonů a ochrany úřední, neboť jsou jistá práva, která nemusejí býti v žádném zákoníku a přece budou platit vždy. Jed-

ním z nich je přirozené právo rodičů na výchovu a je jisto, že by takového druhu usnesení, namířené proti vůli zainteresovaného občanstva, nebylo možno uvést v život v žádné opravdové demokracii, ba ani ne v ústavní Anglii. Je velmi nesprávné dávat v takových případech vinu lidu za to, co způsobilo nevhodné nařízení ministerstva, a žádati úřady za ochranu toho, co ani nejvyšší úřad státní nemůže udělati spravedlivým, poněvadž je to nespravedlivé.

Škola pak, to je nesporné, případy podobného druhu pozbyla mnoho na své vážnosti a důvěře v občanstvu. Dosud sice její prestiž udržuje vyučování, které opalčuje poznatky nezbytné ke konkurenci v boji o život, ale té nadlouho neuhájí, nedovede-li si získati důvěry a lásky občanstva. Takovými však cestami, jakou je ta hlavňovická, asi sotva dosáhne tohoto cíle. Bude to asi cesta, která půjde směrem docela jiným. Stálo by za to přemýšlet o něm.

Že je to otázka, která stojí za odpověď a žádá ji, vidíme na případě německém, kde se sice začal řešiti, ale, jak se zdá, není dosud zodpověděna náležitě, poněvadž v Německu je dosud velmi silná absolutistická tradice a nejinak je tomu u nás, kde sice si mnozí rádi hrají na demokraty, ale mají choutky absolutistické právě tak, jako jsou vášnivými socialisty s přemrštěnými choutkami buržoasními.

Ovzduší školy musí býti náboženské, protože náboženský duch je nezbytný základ demokracie, bez něho demokracie hynou spíše než monarchie, protože „bez mravnosti není svobody a bez náboženství není mravnosti“. Mimo to nesmí býti škola v demokracii uváděna do podezření, že chce tohoto náboženského ducha vypuditi ze srdcí svěřených dětí a vychovávat z nich ideové protivníky vlastních rodičů. Tím by svůj úkol v demokracii, obližnější a odpovědnější než v kterémkoliv systému státním, sotva splnila.

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod	
	A. ZDENĚK, PRAHA Žitná ul. 45. P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, ýh. plat. podmínky. Ceníky zdarma.
	

Jan Ev. Trávníček:

Momentky ze sjezdu slovanského katol. učitelstva.

Byly to krásné chvíle. Sešli jsme se a sami sebe jsme překvapili tím množstvím. Již to vzbudilo v srdci odhodlání a nadšení. A pak vědomí: jsme ze všech koutů republiky a všechny nás svedla jediná a táž myšlenka, táž touha, táž víra, láska i táž naděje. Sta srdcí i duší — ve kterých je skryto tolik různých mohutností — byla spojena v ideální jednotu. Oči těch set přítomných ti říkaly, že v duši všech plane jediný plamen: plamen touhy uplatnění právo Boží tam, kde ho nejvíce třeba, kde se formují útlé duše dětské: ve školních síních, v dětských duších a jimi pak v celém národě.

※

Na úsvitě našich dějin byla ta myšlenka uplatněna. Uplatnil ji sv. Václav, uplatňovali ji jeho ctitelé po řadu století. A vždycky byl národ silný a šťastný, když jeho srdce bylo přístupné Boží pravdě a Božímu právu. Dnes kolotáme ve směsici názorů, jak utvářeti duši dítěte, duši člověka. Nechce se dbáti toho, co nás vlastně před tisíci lety vřadilo mezi kulturní lid. Zapomíná se na toho, který je původcem toho, že jsme dnes kulturním národem. Dnes se hádáme, máme-li proto na něj vzpomínat a oslavovat jej. Hádáme se o to, máme-li pietně vzpomenout toho, že jsme dnes tady tak, jak jsme. Není to trpká ironie? A proto tím větší radostí naplnilo tak četné shromáždění myslící inteligence, která vděčně vzpomíná naši slavné minulosti zahájené jménem Božím. A vědomí, že ta inteligence jsou mladí učitelé a učitelky, kteří své přesvědčení šíří dále — zahřálo a osvětlilo výhledy do budoucnosti. Nemusíme nad ní zoufat!

Mládi — mladost byly hlavním znakem pražského sjezdu katol. učitelstva. Mládi fysické: vždyť dobré dvě třetiny účastníků byli lidé kol 30 let. Mládi duševní pak zářilo očima i starších kolegů. Duševní mládí jevílo se i v pozdravech. Nebyl to jen plamenným nadšením dýšící pozdrav jugoslávské učitelky, byl to i pozdrav šedivého kmeta arcibiskupa Kordače. V jeho slovech proudila mladá míza života, již žije jeho duch. A bylo to u všech patrné. Zachováme-li vždy tu duševní svěžest a duchovní mládí — přidají se k nám vždy lidé mladí. A jenom mládí, život má budoucnost!

✽

Ještě jedna věc — kromě všeobecného nadšení — velmi mile překvapovala: vzájemné bratrství všech účastníků. Cítili se opravdu bratřími. Spojení týmž nadšením, službou stejné ideji. Proto ty, kolego, z Hor Matky Boží na Šumavě, kterýs tak dychtivě hledal v tom množství postavy známé z doslechu a z tisku — viděls bratry v učitelích z východní Moravy i ze Slovenska. Bratrství ve jménu velké ideje naší je pramenem síly. Zachovejme je, pěstujme je, abychom rostli vnitřně i na venek.

✽

Stále více se uplatňuje myšlenka, že je nutno, aby se spojili katolíci všech národů slovanských. Učitelstvo může hodně k tomu přispěti. Byl položen základ k slovanskému svazu katol. učitelstva. Budujme na tom základě. Rozšiřujme své obzory i ke svým slovanským bratrům. Prohloubíme tím jenom svoji práci. A posvětime ji krásným účelem jednoty mezi slovanskými katolíky — „aby všichni jedno byli“.

Rozšiřujeme své myšlenky a své nadšení, aby staří, kteří radostí slzeli na sjezdě — viděli, že zanechávají prapor v dobrých rukou, které jej ponесou ke slávě a vítězství.

Do celého nákladu tohoto čísla vloženy jsou vplatní lístky pošt. šekového úřadu číslo 208.349. Použijte jich neotáleji se zaplacením předplatného. Mějte na paměti, že i my máme platební povinnosti, a nečtěte proto na dluh!

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Sušicko-Klatovsko. První členská schůze odboru v novém školním roce koná se 6. října v 10 hodin v obvyklé místnosti v ústavě ct. škol. sester v Sušici. Podrobný program uveden na pozvánkách. Vynasnažíme se, aby tato schůze nebyla obsahově za minulými a očekáváme, že i účastí je předstihne. Spoléhám na obětavou spolupráci za tím účelem aspoň u těch, kteří budou toto oznámení čísti. — Poslední schůze konala se 16. června min. šk. r. Projevila veliký zájem našeho členstva o otázky v pokroku školském a o školské reformy, o nichž se rozvířila čilá debata po glosové přednášce kol. Pospíšila. — Členská schůze dne 1. května byla zhodnocena účastníky „historického semináře svatováclavského“ o velikonocích v Čes. Budějovicích. Sl. kol. Popplová podala o přednáškách tam proslovených velmi zajímavý referát, který byl pilně sledován a vzbudil u mnohých nadšený zájem o prohloubení vědomostí o sv. Václavu a o otázkách souvisejících. —

Nejlépe byla navštívena schůze konaná 3. dubna dopoledne. Předcházela jí mše sv. s adorací před nejsvětější Svátostí oltářní, vykonaná obětavým dp. spirit. K. Rebanem z Čes. Budějovic. Jeho přednáška potom o schůzi pronesená „o současné situaci katolicismu zvláště českoslov.“ přehledně informovala o nezadržitelném postupu katolicismu, a zvláště ve druhé části, kde ukazuje, jaké naučení a výzva vyplývají z poznání situace, zasluhuje, aby zde byla uvedena aspoň základní myšlenka: Máme povinnost každý přispěti svojí hřívnou k tomuto postupu. — Svatý Václav, jenž vystupuje z oslnivých mlh legend a nesrovnaných zpráv vždy zářnější, ale současně jednodušší ve své dokonalosti a milejší, čím více se ponoříme do studia o něm, ten buď nám vzorem v plnění povinností! Od něho se učme, jenž jest zosobněný vzor Katolické akce! — Milému svému příznivci co nejsrdečněji děkujeme. Pán Bůh' zaplať! Chceme ve stopách jím lépe ozářených dále kráčet k povznesení odboru, národu a vlasti, vše k větší cti a slávě Boží!

Zatím podniknuty některé menší akce.
— Jednatel.

Krajský odbor katolického učitelstva na Vyškovsku sešel se 5. září v pěkném počtu. Po zahájení schůze, v němž zdůraznil předseda potřebu vnitřní práce, pojednal o hospodářské stránce národní školy na začátku 19. století. Poté byla podána obšírná zpráva organizační. V příští schůzi bude přednášeti P. Jan Kalous o nové literatuře katolické a bude podán slíbený rozvrh učiva z kreslení.

Krajský odbor novoměstský měl společně s členy tišnovskými schůzi v Bystřici nad Pernšt. 12. září 1929. Přítomné uvítal kol. řed. Fr. Pospíšil. Vzpomněl nadšení, jaké si z Prahy odnesli účastníci prvního sjezdu učitelstva slovanského ve dnech orelských 1929, upozornil na referát o valné hromadě Spolku katolického učitelstva, uveřejněný v 1. č. „Věstníku“, a děkoval všem, kdož vážili dalekou cestu do schůze. 1. O novém názoru na vznik soustavy sluneční, zcela odlišném od dosavadní domněnky Kant-Laplaceovy, a o jiných zjevech vesmíru přednášel katecheta P. K. Endl. Svou práci, výsledek studia řady odborných cizojazyčných spisů, slíbil přednášející uveřejniti. Se zájmem sledovali všichni jeho výklad a prohlíželi předložené knihy a atlasy. 2. Okr. šk. výbor v Novém Městě na Moravě pozval 25. srpna 1929 učitelstvo a občanstvo k poradě, v níž jednáno o obvodových školách měšťanských. O výsledku ankety referoval předseda. V debatě poznamenáno, že naše školy měšťanské jsou již vlastně újezdními, nikomu se nebrání, aby děti do nich neposílal, návštěva jich se všemožně podporuje. Nebylo by zdravým zjevem vnucovati obcím nové školy, dokud se jevíti bude následkem válečných let všude abnormální počet žactva. 3. Případ štěpánovský — řídící učitel byl odsouzen podmíněčně na 8 dní za to, že se v jeho škole před vyučováním popálilo dítě, protože nebylo postaráno o náležitý dozor — dal podnět k pobídce, aby se učitelstvo pojistilo. S Národní pojišťovnou v Brně, Kobližná 1, možno za nízkou premii (dosud 9.60 Kč) potřebnou smlouvu uzavřít. 4. Po řadě vysvětlivek k různým dotazům stanovena příští schůze na 24. října 1929 opět do Bystřice, P. katecheta přednese v ní II. část svého studia. — Na shledanou! — Jednatel.

ROZHLEDY

Co chtějí katolíci v otázce školské?
Chceme, aby děti katolické vyučovali učitelé katolíci a aby veškeré učení bylo proniknuto a oduševněno zásadami katolické víry a mravouky. Pro katolické děti žádáme školu katolickou. Té se musejí katolíci tak dlouho domáhati, až ji dostanou. Po dobu pak přechodnou, než ji docílíme, žádáme, aby všude ve školních učebnách byl kříž, aby se děti před vyučováním a po něm modlily, aby náboženství ve všech školách bylo předmětem povinným a pro všechny děti, jež se k němu hlásí, závazným, aby nedělní a sváteční návštěva bohoslužeb byla povinná, aby dětkám dostalo se přiměřeného prázdná, přijímají-li svaté svátosti, aby provedena byla revize učebnic a vymýceno z nich vše, co se pravdě protíví a co náboženský cit katolických dětek uráží, aby bylo zakázáno používat učebnic školními úřady neschválených a aby se ve školách cvičily i kostelní písně. To jest prozatím nejmenší míra katolických školských požadavků, které jsou zcela jistě úplně oprávněny.

Kolik je u nás orné půdy. (Pro vyučování.) Podle nejnovější statistiky úřední, zpracované na základě definitivních výsledků rozdělení plošné výměry naší půdy podle druhu kultur v loňském roce, jest nyní v Čechách 2 miliony 490.045 ha orné půdy, na Moravě 1.172.480 ha, ve Slezsku 207.165 ha, na Slovensku 1.894.122 ha a na Podkarpatské Rusi 227.906 ha. V celé republice máme tedy úhrnem 5.991.718 ha orné půdy, což znamená cproti dřívějšímu 15.516 ha přírůstkem. Naproti tomu máme v Čechách (z celkové plošné výměry 5.206.448 ha) zcela neplodné nebo nezastavěné půdy 205.899 ha, na Moravě (ze 2.231.433 ha) 86.046, ve Slezsku (ze 445.483 ha) 21.856 ha, na Slovensku (ze 4.893.290 ha) 242.090 ha a na Podkarpatské Rusi (z 1.250.703 ha) 41.910 ha. Oproti dřívějšímu se v celém státě neplodná půda zmenšila o 32.689 ha na nynějších 617.801 ha. Zbývající části půdy zaujímají trvalá luka, zahrady, vinice, pastviny, lesy a rybníky. (Klas.)

Rozluka církve a náboženství. Tato ohromující myšlenka zrodila se v hlavě apoštola „Masarykova lidu“, který svými geniálními nápady z hlavy J. V. Klobáče obšťastňuje náš národ. Tento židosocialistický genius jest tvůrcem a hlasatelem nového člověka moderně

obrozeného „Masarykovým lidem“ až po kapsu, totiž podvody s válečnými půjčkami a různé ideální a neideální aféry. „Masarykův lid“ jest předurčen k „spasení“ na věčné louce židovské, jest připravovatelem podle svého hlasatele schůdné cesty pro lepší cesty člověka, který přijde — Žida. „Masarykův lid“ tvrdí, že dříve církev — správa náboženská — sloužila náboženství, nyní ale náboženství stalo se služkou církve a proto nutno provést rozlukou církve od náboženství, když ztroskotala u nás rozluka církve od státu. Zde také vidíme, jak a k čemu měla rozluka církve a státu sloužiti. Zbaviti náboženství — cit člověka — potřebné správní autority a podříditi jej komandu židosocialistických humanitářů. Zbaviti náboženství církevní správy a podříditi jej zlodějsko-židovskému sociálnímu státníkářství. (Moravsko-slezská stráž.)

Sokol prý není protikatolický. Zapamatujme si několik důkazů uveřejněných „Lidem“. 1. Předsednictvo ČOS poslalo v roce 1924 francouzskému ministerskému předsedovi Herriotovi telegrafický projev souhlasu s jeho postupem proti katolickým církevním institucím. 2. Po převratě vydalo předsednictvo pokyny všem jednotám, aby při účasti na pohřbech, kde podle církevního předpisu v čele jest nesen kříž, netrpělo tento kříž v čele, nýbrž až za sokolskými řadami. Toto opatření bylo později zemskou správou politickou v Praze prohlášeno za nepřipustné. 3. Jednota v D., v župě Ještědské (Liberecko), hlásala s tímým souhlasem předsednictva ČOS v r. 1924 jako velký svůj úspěch, že v jejích řadách není už ani jeden katolík! 4. V „Sokolském věstníku“ uveřejněny byly agitační články pro vystupování z církve („Slovo k Sokolstvu“ s výzvou „pryč od Říma“ a „Jak dlouho ještě?“). Ve věstníku tom byly i noticky, kde lze obdržeti formuláře k vystupování z církve. 5. V některých jednotách bylo skutečně sčítáno v dorostu náboženské příslušenství. 6. Po odhlasování kongruového zákona vyšetřovalo předsednictvo, že někteří poslanci-Sokolové hlasovali pro dotýčný zákon, a poslalo jim po výtisku zásadních usnesení, aby i v životě veřejném se těmito zásadami (potírání klerikalismu a p.) řídili. (Ústava zakazuje, aby členům zákonodárných shromáždění byl dáván kýmkoliv nějaký mandát či příkaz ohledně jich postupu.) 7. Když ministři Hodža a Udržal sú-

častnili se orelského sletu v Bratislavě a přijali jeho protektorát, bylo to opět předmětem jednání předsednictva. 8. Do nedávna, ne-li snad podnes, propůjčovány byly některé Sokolovny církvi československé k bohoslužbám (Stříbrná Skalice), zatím co projev katolického přesvědčení je prohlašován za klerikalismus.

Podpora katolického tisku. Co umírá a v poslední době zemřelo hodnotářů s velikým jménem, které patří vlastně církvi a kam přijdou tyto peníze? Obyčejně do rukou našich nepřátel. Nemohlo by se tímto způsobem pomoci katolickému tisku? Facta loquuntur! Čtěte jen obálky některých časopisů, kde jsou kvitovány různé příspěvky, či jména tu najdete a či ne. A odkud dostává katolický tisk vyhazov, poví expedice. Touto kalnou vodou nutno pohnouti. (Našinec.) — Udržování katolického odborového tisku je spojeno s obrovskými obětmi, neboť jej neodebírají ani ti, jichž je to svatou povinností, ač by mohli a nikterak by jim to neuškodilo. Chudý dělník, živitel četné rodiny, předplácí časopisy, odebírá listy své strany, přispívá na různé fondy — nezahanbuje tak mnohého katolického předáka? Nejvíce poškozují katolický tisk ti, kteří si ponechají několik čísel, ba i celé ročníky, a když jsou upomínáni, pošlou list zpět. — Časem povíme více a pak se ukáže, proč katolíci nikam nemohou. (Vychovatel.) — Náš dodatek: V obou případech bylo řečeno mnoho pravdy, ovšem trpké. Máme v tom ohledu také dosti zkušeností a mnohý z našich P. T. odběratel nemá ani zdání, kolik bylo třeba úsilné práce, než se mohlo při výroční valné hromadě říci: „Jsme aktivní.“

Politika a politikové. Je mnoho vůdců, kteří sami by ve straně neudrželi ani myš, protože lid jich rád nemá, snaží se pouze jako nutné zlo. Ale oni se domnívají, že jsou velikou vrchností, kterou každý straník musí vychvalovat do nebes a pro něž musí pracovati do úpadu. Jinak je ovšem nesmí příliš obtěžovat a nesmí reptat, ať učiní cokoli. Naopak, má pomáhat odstraňovati každého, kdo by s činností vůdcovou nebyl spokojen a kritisoval ji. Rozdělování funkcí je věc zvláště zajímavá. Běží-li o funkci neplacenou, obyčejně takový vůdce řekne, že má již práce mnoho a že je potřeba, aby se zaučovali jiní, aby mohli případně nastoupiti na jeho místo atd. Běží-li o funkci placenou, tu

prohlásí, že je již sice zatížen, ale v zájmu strany je ochoten vyhověti. Nemá nic proti tomu, když se mu to pojistí také ještě až pro desáté koleno jeho potomků. Je možno uvést spoustu dalších dokladů o takovém úpadku. Mnoho k němu přispěly vázané kandidátní listiny. Ty způsobily, že upadla morálka uvnitř stran téměř již nadobro. Lid to cítí, dobře pozoruje, a tak je nebezpečí, že si bude vynucovat odstranění vázaných kandidátek odezdáváním prázdných lístků, bez ohledu na všechno zapřísahání stran. Lid velmi dobře vidí, že dělá berana jen pro několik osob z té či oné strany, a vidí, že vázané kandidátky podporují jen růst všemožné plevy, a přestává věřit všemu. Nutno zrušit vázané kandidátní listiny! Ví se, že nejsou jediným zlem, ale ví se také, že je to první krok a nejúčinnější k očištění politické morálky.

Alois Till: Metodika vlastivědného vyučování dějepisu pro učitele a kandidáty učitelství. Mnoho pěkných instruktivních článků podávajících mimo metodickou stránku četné cenné posudky a vysvětlivky, jichž jinde těžko jest nabýti. Vhodné jsou výklady a popisy obrazů. Žel, že jako vzor popisu historického obrazu jest popis Brožíkova díla: Hus přes koncilium kostnickým. Což se nemohl najít jiný obraz, jehož popisu by bylo možno použít jako vzoru? O sv. Václavu, o sv. věrozvěstech se ovšem nedočitáme zde ničeho, samozřejmě také — v čítankách, na jichž základě příručka jest sepsána, o nich také není zmínky. 88 stran, 10 Kč. Vyšlo nakladem „Únie“ v Praze.

Zapamatujme si! Advokát v Budapešti dr. Polonyi prohlásil r. 1928 před soudem při jakési obhajobě, že jesuité hlásali zásadu: „Účel světí prostředky.“ — Dr. Czupík, redaktor „Magyar Kultur“, jej vyzval, aby své tvrzení odůvodnil. Když tak neučinil, nazval jej pomluvačem. Proto dr. Polonyi žaloval dr. Czupíka pro urážku na cti. Proces trval několik dní. Konečně soud prohlásil, že povolání znalci prokázali, že řád jezuitský nikdy ve svých spisech ani písmem nehlásal zásady, že „účel posvěcuje prostředky“, že proto soud musí nazvat toho, kdo jezuitský řád z toho obviňuje, pomluvačem, a že tedy dr. Polonyi skutečně se pomluvy řádu jezuitského dopustil, a proto jeho žaloba proti dru Czupíkovi se zamítá jako neodůvodněná. (Lid.) — Podobně i v Norsku došlo k velké-

mu procesu, když člen norského sněmu, paní Steinsviková, byla obviněna, že šíří o jesuitech pomluvy. Jednalo se ve sněmu o návrhu, kterým měl býti zrušen paragraf ústavy z roku 1814, zakazující jesuitům pobyt v Norsku. V polemice, která rozpoutala se o této otázce, vynikla pí Steinsviková. Její hrubé a neodůvodněné útoky proti otcům a bratrům Tovaryšstva Ježíšova byly nazvány lží a pomluvou. Došlo k soudu, kde poslankyně operovala nesprávnými citáty z církevních děl. Bylo nutno povolati znalce teologie jak se strany protestantské, tak i katolické. Pí Steinsviková pokusila se pomocí veřejného mínění protestantské země zaúčinkovati na soud. Pořádala schůze, jako by šlo o budoucnost protestantismu v severské zemi. Při procesu pronesla řeč, trvající půl druhého dne, obsahující tolik rozporů, že někteří učení protestanté pokládali její řeč za ostudu toho, co hájila — protestantismu! Soud vyslechl řadu znalců a svědků. Přes to, že se pí Steinsviková snažila snést doklady o špatné morálce, jesuity hlášané, nemohla nic prokázat. Soud sledovaný norskou veřejností velmi pečlivě — neboť se proměnil v utkání katolických a protestantských theologů — končil osvobozením obžalovaného. Pí Steinsviková, žalující faráře Riesterera pro jeho prohlášení, že použila lží — prohrála svůj proces!

Vilém Kurz: Sbírka diktátů. 64 str. 7 Kč. Vydáno vlastním nákladem. (Chernovice u Rokycan.) „Školské reformy“ o sbírce píší: „Účelu vyučovacímu plně vyhovují, protože autor vybral opravdu důležité partie pravopisu, v nich je nutno upevniti vědomosti mládeže na vyšších stupních školy národní.“

Arcibiskupská knihovna v Kroměříži má celkem 40.000 svazků, z toho 171 vzácných prvotisků a 160 rukopisů. Hudební sbírku tvoří celkem 1800 skladeb z 18. a 19. století.

Socialističtí proletáři. Nedávná resignace senátora Klečáka, národního socialisty, na členství ve správním výboru Ústřední sociální pojišťovny ukázala opět, jak socialističtí vůdcové dovedou se o sebe postarat. Klečák jest totiž členem zákonodárního sboru, vrchním ředitelem okr. nem. pojišťovny na Smíchově, předsedou českého Ústředí nemocenských pojišťoven, členem správní rady Republikánské pojišťovny atd. — Proletářem jest také, když už mluvíme o smíchovské nemo-

censké pojišťovně i druhý — on jest tam ještě třetí ředitel — také ovšem národní socialista J. V. Čížimský, bývalý slevač, dnes majitel pěkné vily v Pikovicích, člen správního výboru Ústř. sociál. pojišťovny, místopředseda úrazovky, člen představenstva Ústředí nemocenských pojišťoven, redaktor a vydavatel „Sociální ochrany“. Většina těchto funkcí jest ovšem proletářsky honorována. K tomu mají pánové ještě různé výhody, jako když pošlou rodinu na zotavení do drahých lázní Velichovek atd. (Lid.)

Věření a vědění ve vychovatelství musí býti v ustavičném souladu. Nikdy netřeba se obávat ani množství vědění proto, že by tím ohroženo bylo věření autoritám. Něco jiného než toto vědění samo je jakási odezva jeho v duši jednotlivcově, která odráží se od jiných než výhradně rozumových činitelů osobnosti. Duševní děje se takovými ozvěnami za stálého napětí, které mnohdy považováno bývá také za odpor. Opravdová snaha vychovatelská nesmí se však těchto „odporů“ lekati, nýbrž musí s nimi počítati. Také ony doveďou, náležitě využity, přispívati k uspořádání souladu samého. Soulad sám však bývá obvykle více vytouženým ideálem, ke kterému se jeden více druhý méně přibližuje. (G. Grunwald.)

„Kněžstvo z Opavska a Bílovecka, shromážděné dne 19. září 1918 v Opavě, prohlásilo: 1. že jako v dobách národního probuzení slezského stálo kněžstvo v předních řadách pracovníků, tak i v době snažení o samostatnost naší je si vědomo svého úkolu a půjde se všemi lidmi dobré vůle v jednom šiku, až dosaženo bude cílů, jež jsme si vytkli; 2. dožadujeme se svorně s ostatním českým lidem vlastního československého státu, skutečně demokratického, kterého vlastní silou vydobýti je český národ odhodlán, v němž bude zaručena také plná svoboda pro vývoj křesťanské kultury, národní a sociální spravedlnosti; 3. kněžstvo slezské, jsouc přesvědčeno, že nejpevnějším základem společnosti jsou zásady křesťanské, prosí v zájmu celého národa, aby v době zápasu přestaly útoky na naše dědictví cyrilometodějské, a lidé nábožensky uvědoměli konečně jednou přestali býti prohlašováni za lidi národnostně nespolehlivé a zaprodané jiným zájmům. (Historický dokument.)

Volný lístek pro učitele (učitelky) na všechny dráhy republiky na dobu prázdnin za 125 Kč navrhuje E. Ko-

belka ve „Slovenském učiteli“, aby učitelé byli náležitě seznámeni se svou vlastní a mohli pak o ní žadivo poučovat. — Bylo by to pěkné, ale miniaturstvo železnic by se na realizování návrhu dívalo asi velmi divně. Víme, jak se staví proti našemu požadavku za celoroční lístek za zlevněnou cenu, ač jej má každý státní zaměstnanec. Pak — velmi bychom se asi mnozí rozmýšleli, kdybychom po zavedení onoho „volného“ lístku skutečně musili za účely vyučovacímí dělati cesty několika set kilometrů. Kdo by nám hradil jiné výdaje? Mohli bychom takto sebe a své rodiny ochuzovati? Jiný zaměstnanec (podnikatel teprve) dá si zaplatiti dietami každý zvlášť vykonaný krok. — Tak jen pomalu s takovými nápady.

Tukovina. Při čtení referátu o knize dra Tuky „Svoboda“, kde píše, že jen privilegované třídy mají všechna práva, kdežto ostatní lid nemá politické způsobilosti a schopnosti, nemohl jsem nevzpomenouti, že i my učitelé a učitelky měli jsme a částečně ještě dosud máme zvláštní štěstí na takové pány Tuky. Slýchávali jsme o nás vele-moudré výroky za Rakouska, slýchali jsme je po převratu a slyšíme je ještě nyní občas. Ovšem tito přítelíčkové bývali a bývají charakterů předivných: nafoukanci, sobci, kteří se třesou o své posice demagogicky dobyté, neb chudáčkové, kteří školy tak málo navštěvovali, že neměli příležitost učitele řádně seznati. To nás proto aspoň utěšuje. Zajímavé je, že úsudek, který jsme o nich měli my, nabyla o nich obvykle brzy i celá veřejnost. „Tukovina“ vždy musí „prasknout“.

Slabikáře pro obecné školy U nás (Jos. Kubálek) vyšlo právě druhé vydání. 146 stran, 15.50 Kč. Kniha jest celkem již známá, má pěkný obsah i výpravu, zasluhuje tedy opravdové pozornosti, však katolickému učitelu a katolickému dítěti jest při všem tom cizí. Rodinný život jest přec tak těsně spjat s náboženstvím, ale přec se o něm zde dítě ničeho nedovídal. Což nemohla býti na příklad v článku „Rádostná neděle“ aspoň stručná zmínka o návštěvě chrámu Páně? Neb v článcích „Vánoce“, „Betlem“ aspoň něco o jich skutečné podstatě? — Pravý obraz doby.

Platy říšskoněmeckých profesorů. Němečtí státní úředníci na systemizovaných místech dostávají podle zákona z 1. dubna 1924 základní plat s přídavky, jenž činí ve skupině deváté,

středoškolští učitelé kreslení, zpěvu, tělocviku, měsíčně 258.50 marek a pak vždy po dvou letech 275, 291.50, 308, 324.50, 341, 357.50, 379.50 Mk. V skupině desáté, studijní radové, akad. vzdělané správkyně škol pro ženská povolání, 330, 357.50, 379.50, 401.50, 423.50, 445.50, 467.50, 495 Mk. V skupině jedenácté, studijní radové na system. místech, t. j. profesori, a ředitelé neúplných ústavů 385, 412.50, 440, 467.50, 495, 522.50, 550, 577.50 Mk. V skupině dvanácté, ředitelé úplných střed. škol a vrch. studijní radové, 445.50, 478.50, 511.50, 544.50, 583, 621.50, 660 Mk. Základní platy žen jsou v některých případech asi o 10 proc. menší. K základnímu platu přistupují místní přídavky, jež činí měsíčně 20 až 110 Mk. dále přídavky na každé dítě podle jeho stáří od 18 do 22 Mk, přídavek na ženu 12 Mk měsíčně a konečně v nejdražších městech 2 až 15proc. přídavky k základnímu platu.

Na začátku školního roku.

*V kapse pěkné vysvědčení,
boty v lesku, kabát nový,
avšak bez doporučení
k školnímu jde dozorcovi.*

*Inspektor jej zvolna měří —
vysvědčení zrakem přelét' —
černé oči do něj noří,
když si papír mžikem přehléd'.*

*V mlčení pak několikem
otázku si vhodnou schystá:
„Pane, vy jste katolíkem!“
„„Ano!“““*

„Nemám právě místa!“

(Stalo se ve středu země moravsko-slezské roku 1929, když prý byla u vesla „reakční a klerikální“ vláda.)

PRÁVNÍ HLÍDKA

Rozvrhy hodin a přespočetné hodiny učitelů. Podle par. 14 výnosu ministerstva školství a národní osvěty ze dne 7. dubna 1923, č. 42.105-I., jest vyučovací potřeba školy určena jednak platnými osnovami učebními, jednak organizací školy. Se zřetelem k potřebě školy ustanovuje míru vyučovací povinnosti pro jednotlivé učitele, na škole vyučováním pověřené, správce (ředitel) školy, vyslechna přání učitelské konference, při čemž dbá, aby byli všichni, pokud lze, rovnoměrně

zaměstnání. Poněvadž *normální* míra vyučovací povinnosti jest článkem V., zákona ze dne 13. července 1922, č. 251, stanovena u učitelů obecných škol na 28, u odb. učitelů měšťanských škol na 24, u správců škol 1—2třídních na 24, škol 3třídních na 22, škol čtyřtřídních na 20, škol pěti- a vícetřídních na 18, ředitelů měšťanských škol (spojených se školou obecnou nebo samostatných) o 3 třídách na 12, o 4—8 třídách na 10 a o 9 a více třídách na 8 hodin týdně, má každý, kdo vyučuje většímu počtu týdenních hodin, nárok na odměnu (t. č. 100 Kč ročně za hodinu). Počet hodin musí býti zřejmý z rozvrhu hodin a tento musí býti schválen příslušným školním úřadem (okr. škol. výborem). Na snížený počet hodin pro správce škol, řídící učitele a ředitele škol mají nárok správcové škol, řídící učitelé nebo ředitelé škol bez ohledu na to, jsou-li ustanoveni definitivně nebo zatímne nebo jsou-li jenom zastupujícími. Vyučují-li řídící učitel jako třídní učitel ve vyšší třídě, ve které jest více týdenních hodin vyučovacích, než činí jeho normální míra vyučovací povinnosti, může přidělití přebývajících hodin ostatním učitelům na škole ustanoveným, dbaje při tom předpisu par. 14 výše cit. min. výnosu. (Čes. učitel.)

Sleva jízdného učitelům náboženství z duchovní správy. Ministerstvo železnic svolilo výnosem ze dne 16. září 1929, aby ředitelství státních drah započítala učitelům náboženství z duchovní správy, ustanoveným při několika školách, do rozhodného počtu vyučovacích hodin cesty konané k vyučování na přespolních školách takto: Za každý kilometr cesty, kterou musí učitel vykonati ze řádného bydliště do přespolních škol, vzdálených od jeho bydliště nejméně 1.5 km tam a zpět, připočítá se týdně čtvrt hodiny. K zlomkům menším čtvrt hodiny se nepřihlíží. Půl hodiny neb větší zlomek hodiny počítá se za celou hodinu. K potvrzení výše takovéto přírážky k počtu vyučovacích hodin jest povolán příslušný okresní školní výbor, jde-li o školy, spravované přímo ministerstvem školství, a školy na Slovensku a Podkarpatské Rusi školní inspektor. Potvrzení tato budou vydávána pro každý školní rok zvlášť a ředitelství státních drah uzná žádosti, podané v tomto školním roce o slevu jízdného.

Upozornění k vyn. mšno ze 17. srpna 1921 č. 37.715. Znovu zdůrazňujeme: Kde pokrokoví učitelé učiní usne-

sení konferenční na odstranění křížů a protokol zašlou mšr., starejte se o to, aby mšr. zaslala své námítky (písemně) ošv. včas (lhůta do 14 dnů). Na některých místech se stalo, že mšr. usnesení učitelské sice ve své schůzi zamítla, ale připomínek svých ošv. nezaslal (domnění „když jsme jim to neschválili, tak to neplatí“) a dál se o věc nestarala. Ošv. nemaje připomínek mšr., usnesení učitelské schválil a když se pak mšr. ozvala (odvolala), zšr. její rekurs zamítla. Kde není katol. učitele, starejte se o věc dpp. katecheti a faráři. Kde učitelé po usnesení konferenčním ihned kříže odstraní (nevyčkají rozhodnutí ošv.), odvolávejte se na porušení zákona i u stát. nadvládnictví.

Žádosti o místa konkursem. Do žádosti pište stáří, služební leta, rodinné poměry, zdravotní stav — všechny okolnosti, aby se při stejném stáří a kvalifikaci mohl vzít zřetel k ostatním podmínkám. (Je pravda, že to vše je ve výkaze osobním, ale výkaz není žádost a doklad k odvolání, když byste místa nedostali.)

V. Dražanský:

Husité dneška.

Jenom všecho stručně —

pryč s uši zbytečností!

Nelze všecho strávit

dnešní společnosti,

která Husa na rtech

denně ráda mívá.

Nelze všecho strávit,

ve všem nutná mira. —

Náboženské Mistra ideály?

Eh, ta jeho doba

v ničem už se dnešní nepodobá.

Protož vyberme, co nám se z toho

hodi.

Výklad učení my máme v heslech doby:

nebát se, pryč s autoritou každou,

věř, co chceš, a oháněj se pravdou;

pravdu přiznej tomu, kdo ti v souhlas

kývá

(jinak v srdci jeho reakce se skrývá).

Ostatní z učení je pro malé děti,

na to, „husito“, hled raděj zapomněti.

NÁLEZY NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU

Zápočet let z duchovní správy. Poněvadž zákonem č. 541-19 a 306-1920 byla zkrácena počáteční služba na 1 rok, a leta z duchovní správy počítají se jediné do služby počáteční, vyplývá

automaticky po zkrácení služby čekatelské na 1 rok, že také služba, kdy učitel takový vyučoval jako člen duchovní správy, může se za účinnosti cit. zákonů započítati maximálně pouze 1 rokem, nikoli třemi. — 22. března 1929, č. 5565-29.

Zápočet služební doby. Započítat-li úřad určitou dobu pro postup nebo pensi, na příklad také válečná pololetí, učitelé třeba bez jeho žádosti z moci úřední, založil tento správní akt subjekanulován z důvodu, že nebyl vydán na žádost strany. Jak správní akty konstitutivní, tak i deklaratorní povahy ex officio vydané, jsou schopny vejíti v moc práva. Tuto vlastnost nemají ovšem pouhé pokladniční poukázky, vydané úřadem z moci úřední, jimiž úřad nemá úmyslu vydati výrok autoritativní. — V Čechách proto výrok okres. škol. výroku o zápočtu určité doby, schválený zem. školní radou, jest výrokem autoritativním a nemůže býti změněn. — 2. února 1929, č. 2103-29.

Odbytné z důvodů provdání. Učitelům náleží i za platnosti zákona čis. 104-1926 odbytné z důvodu provdání, ježto par. 3 zák. č. 455-1919 zůstal v platnosti, neboť je to zákon speciální, který nebyl ani zákonem č. 319-1917, ani zák. č. 74-1896 zrušen podle vykládacího pravidla lex generalis non derogat speciali. — 16. března 1929, č. 5214-29.

Připočtení válečných pololetí. Zákon 195-1920 rozumí slovem „gážista“ pouze vojenské důstojníky a úředníky, nikoli také praporčíky, kteří nebyli v některé hodnostní třídě zařazení. — 11. února 1929, č. 6580-27.

Zápočet ředitelského přídavku do pense. Kdyby učitel byl pravoplatným rozhodnutím školního úřadu zbaven nároku na ředitelský příravek, nemá nároku, aby mu byl včítán do pense, i když vzdor rozhodnutí o náležitosti takového přídavku jej v době odchodu na odpočinek fakticky pobíral. — 2. března 1929, č. 4127-29.

Diety z důvodů vedení dvojí domácnosti přísluší také podle par. 10, par. zákona učitelé, neboť nárok na ně není vázán nějakou činností mimo působště, jak mylně se domníval úřad žalovaný. — 2. března 1929, č. 4128-29.

Převod do platů podle zákona č. 104-1926. Byl-li v dekretu učitele veřejné školy národní o ustanovení ve školní službě obsažen příkaz, aby nastoupil službu první den určitého měsíce, předtím pak přihlásil se podle předpisu u

předsedy místní školní rady a správy školy, dlužno učitele toho považovati za dosazena do služby v ten způsob, že počátek jeho služby, rozhodně podle ustanovení první věty 1. bodu par. 38 zákona č. 104-1926 pro převod do platů podle zákona toho, připadá teprve na první den měsíce, aniž na tom může něčeho změnit okolnost, že ustanovovací dekret byl datován, resp. učitelé tomu doručeni před 1. dnem měsíce toho, resp. že již před tímto dnem učitel ten vykonal služební přísahu. — 2. března 1929, č. 4193-27.

Vydržovatel školství v Čechách. Ze zem. zák. čes. č. 16-1873, 47-1886, 85-1880 a 120-1905 se podává, že subsidiárním vydržovatelem národ. škol v Čechách, co do věcného i osob. nákladu, byl zemský správní výbor v Praze, který proto měl při řešení těchto nákladů postavení strany, i když se na příklad jednalo o vál. pololetí. — 2. března 1929, č. 20039.

*Opatrný hospodář nikdy nezchudne,
neopatrný nikdy nezbohatne.*

S. Johnson.

*V nitru svém at každý hledá, čeho
svět mu nikdy nedá.*

Dr. G. A. Lindner.

ZPRÁVY

Kolegové, kolegyně, pracujte za opravdové pokatoličtění národa, pamatujte však, by katolíci měli skutečnou svobodu kulturní a politickou! Pracujte proto v Orle a v čsl. straně lidové!! Hk.

Kdo nejvíc volá: „Volnost, rovnost, bratrství,“ jakmile se dostane k nějaké moci, nemůže tohoto hesla již potřebovati a dovede terorisovati a ubíjeti nepohodlné lidi právě tak, jak se to provádělo za dob šerého absolutismu.

Léčivost česneku. (Pro vyučování.) Lidé staří a zkušení vědí, že česnek je dobrým prostředkem, jenž zabraňuje vzniku nemocí. Černohorci jedí jej denně, a není zdravějších lidí nad ně. Lékařská věda se dívala dosud na toto užívání česneku s despektem svých chemických pilulek. Nyní však pařížská akademie lékařská studovala česnekovou šťávu a konstatovala, že: 1. Zabraňuje kornatění tepen, 2. usnad-

ňuje srdeční činnost, neboť snižuje krevní tlak, 3. čistí žaludek a střeva, neboť jest velikým nepřítelem všech bakterií a příživníků, jež ničí, 4. čistí krev, léčí zácpu, tím zčišťuje pleť. Jako desinfekční prostředek je česnek neocenitelný. (Klas.)

Banky. Ze zisku „Živnobanky“, jenž činí za rok 24 miliony Kč, žije jen několik lidí, kteří ani nepředstavují většinu akciového kapitálu, jest to ale skupina ovládající jen pětinu akciového kapitálu, ale dostávající milionové presenty mimo dividendu ve formě správních radovství, nesoucích od 50 tisíc Kč do milionů ročně. Takové radovství nese kolem 100.000 Kč a v podnicích bankou financovaných nejméně 50.000 Kč ročně. 15 lidí se v Živnobance dělí o 1,604.000 Kč. Ale ti se dělí ještě o stejně bohaté zisky z podniků a obchodů bankou tou ovládaných. Jest jich asi 90 a z nichž také jdou dobré příjmy. Na příklad vrchní ředitel dr. Preiss je správním radou v takových 36 podnicích (z toho ve 12 předsedou a ve 12 místopředsedou), náměstek vrchního ředitele Bělohříbek ve 32 podnicích (z toho v 8 předsedou, v 9 místopředsedou). Takový vrchní ředitel Živnobanky sám se oceňuje na ročních příjmů tři miliony a také je přiznává k zdanění. — Inu jest to přece lepší vychodit obchodní akademii a pracovat pro svou kapsu, než vychodit stejně dlouho trvající ústav (akademie jsou vlastně teprve nedávno čtyřleté) a pracovat pro národ.

Velká Praha má 1735 učitelů a učitelek lit., 116 učitelek dom. nauk, 74 katechetů a 46 vedlejších učitelů.

Šedesátiletý kněz. V starobylém benediktinském klášteře Niederalteich slavil dr. Alfons Maria Favreau, rodilý v Magdeburce, první mši sv. Byl státním zástupcem, Pilně obíral se uměním a jeho dějinami. Nyní stal se členem a knězem řádu benediktinského. — Do kláštera benediktinského sv. Bonifáce v Mnichově vstoupil 58letý ruský učenec, svobodný pán dr. Harald z Koskullu. Týž byl dříve správcem carské obrazárny v Petrohradě.

Daně. V roce 1922 činil u nás výnos daní a dávek 8924 milionů Kč, což znamenalo 647 Kč na jednu osobu, v roce 1923 bylo 8110 mil Kč (538), v r. 1924 8724 mil. Kč (621), v r. 1925 9162 mil. Kč (646), v r. 1926 9939 mil. Kč (695), v r. 1927 11.134 mil. Kč (774). V r. 1927 bylo vybráno na daních přímých 2546, na spotřebních

1562, z dávky uhelné 220, cla byla 1399, monopoly 1433, kolky, taxy atd. 872, daň obrátová a přepychová 2102 mil. Kč. (Pro vyučování.)

Jinde a u nás. Ve Švýcarsku připadá dle statistiky na 1 katolíka ročně 16 sv. přijímání a v Holandsku, kde jsou náboženské poměry ještě utěšenější, připadá na jednoho katolíka 21 sv. přijímání. U nás naopak na 60 katolíků sotva jedno sv. přijímání ročně. Inteligent ve Iraku s modlitební knihou v ruce a růžencem ovinutým kol ruky je v Curychu obyčejný zjev. U nás by veřejně mínění takového inteligenta prohlásilo za blázna. — Ministr dr. Nosek při svatojanských oslavách v Nepomuku 1929.

Něco o novinách. Před sto lety bylo na celém světě asi 100 periodických časopisů. V roce 1926: v Německu jest 3812 deníků a 4309 časopisů, v Belgii 1100 časopisů, v Kanadě 1500, ve Španělsku přes 2000, v Dánsku 320 (náklad 1,100.000, na každého 3. obyvatele jeden výtisk), Spojené státy (1920) 2400 deníků a 14800 jiných časopisů (náklad z r. 1923 35,780.000). Ve Francii sama Paříž vydává 100 deníků (některé v půlmilionovém nákladu), Anglie 2400 časopisů (jeden v milionovém nákladu), Japonsko 3000, Polsko 5000 (1924), Švýcarsko kol 2000. Rovněž tolik Čechoslovensko (sama Praha 710 časop. a novin).

Ředitelka měšť. školy odsouzena pro urážku žáčky. V Hořovicích byla odsouzena k pokutě 500 Kč a v případě nedobytnosti k pětidennímu vězení a k vydání veřejné satisfakce řed. měšť. školy pro urážku žáčky, poněvadž se o ní ve školní úřední místnosti vyslovila, že se stýkala se studenty a že tyto styky nebyly bezvadné, následkem čehož prý musila býti ze školy vyloučena. Současně byla ředitelka odsouzena k složení 300 Kč na dobročinný účel a k zaplacení všech útrat. Z rozsudku se odvolala.

Z dělníka presidentem železniční společnosti. V New Yorku zemřel ve věku 75 let Samuel Rea, jenž v letech 1913—1925 zastával úřad presidenta železniční společnosti „Pennsylvania-Railroad“. Svoji kariéru u železnice začal v 15 letech jako pomocný dělník, který údery kladiva zkouší ve stanicích neporušenost kol vagonů. Prošel pak celým žebříkem úřednické hierarchie až k úřadu presidenta společnosti, jehož plat převyšuje celkovou sumu platů všech členů britského kabinetu. Samuel Rea byl z nejlépe placených

železničních ředitelů světa. Z jeho nejvýznačnějších činů byla výstavba tunelu pod Hudsonem a zbudování mostu „Hell-Gate“ přes East-River. (Pro obč. nauku a výchovu. — Budoucnost.)

Roku 1913 se odhadoval počet všech obyvatel naší země na 1.786.1 milionu. V r. 1928 bylo zjištěno však 1.947.9 mil. obyvatel, tedy o 161.8 milionů více jak r. 1913. Na této sumě participují: Evropa s asijským Ruskem 519.9 milionu, Severní Amerika 129.2 mil., Střední Amerika 31.7 mil., Jižní Amerika 78.7 mil., Afrika 145.1 mil., Asie 1.033.9 mil. a Oceánie 9.4 mil. obyvatel. (Pro vyučování.)

Dnešní žena, bez skutečně ženské něžnosti a duševní inteligence, jest otrokyní výplodů různých pokrokových žurnálů, řízených z palestinského podsvětí a vše, co není moderní, požitkářské a pokrokové, se zavrhuje a utlouká se tak poslední stopa kdysi zdravého oduševnělého a přirozeného žentství. (Moravskoslezská stráž.)

Provinciálem čsl. provincie Tovařystva Ježíšova ustanoven byl již po druhé profesor arcibiskupského gymnasia v Praze P. Leopold Škarek.

Invalida. Ještě ho mám v živé paměti. Ve světové válce ztratil nohu. Poslali jej domů. O dvou berlách se přibelhal do kostela k svému Příteli ve svatostánku. Domníval se, že v kostele je sám. Netušil, že sedím vzadu. Došel doprostřed kostela. Býval zvyklý pokleknouti před svatostánkem. Jak to však nyní udělali? Vzal obě berly do ruky a jedinou zdravou nohou klekl až k zemi. — Nezahanbuje tento mrzák tak mnohého zdravého katolíka, rodu mužského i ženského?? — Prof. Schikora. „Životem“ č. 37.

Zisky ze státních podniků v r. 1927. (Pro vyučování.) Tabáková režie 1.339 milionů 883.940 Kč, státní loterie 44 milionů 813.635 Kč, státní mincovna v Kremnici 1,304.606 Kč, čsl. pošta, včetně pošt. úř. šek. 132,250.164 Kč, čsl. st. dráhy 157,441.033 Kč, st. lesy a statky 82,106.821 Kč, uhřineveský školní závod zemědělský 372.199 Kč, školní závod zemědělský v Děčíně-Libverdě 6921 Kč, st. báňské a hutnické závody 16,029.636 Kč, voj. továrna na letadla 249.801 Kč, voj. dřevařský podnik ve Vel. Levárech 295.486 Kč, st. lázně 887.902 Kč, státní tiskárny 629 tisíc 325 Kč. **Ztráty:** Úřední noviny v Praze a Bratislavě 581.670 Kč, čsl. tisková kancelář 1,186.929 Kč.

Statistika československého školství. V republice je 1736 měšť. škol se

188.687 žáky, 14.158 obecných, s 1 mil. 403.823 žáky. Středních škol je 377 se 105.356 žáky. Dvouletých obchodních škol je 60 s 10.823 žáky, obchod. akademií 34 s 15.855 žáky, průmyslových škol 34 se 14.736 žáky, 69 odborných živnostenských škol s 11.176 žáky. Vyšších hospodářských škol je 15 s 1440 žáky.

Bez článku IV. Okres. škol. inspektor J. Chýna dostal místo def. odb. učitele v Praze cestou mimokonkursní. Je asi o 10 let mladší než F. Čálek, který teprve v těchto dnech dostal místo def. odborného učitele v Praze, ač v Praze učí téměř 30 let.

Na počest papeže Pia XI., který jako kardinál býval nadšeným turistou, byl překřtěn nejvyšší vrch v Apeninách, 2600 m vysoký Gran Sasso, na Pizzo Pio XI.

První zednářská lóže byla založena roku 1717 v Londýně. První zednářská „ústava“ napsána byla roku 1723 Andersonem. První zednářská lóže ve Francii zřízena byla 1725 v Paříži.

Jesuita, Čechoslovák P. dr. Maximilián Künburg jest rektorem katolické university v Tokiu.

Z jejich výroční zprávy. Dovídáme se o úbytku členstva v jednotách: Č. Budějovice v r. 1926-27 členů 166, v r. 1928-29 jen 138, Benešov v r. 1926-1927 členů 93, v r. 1928-29 79, Čáslav v r. 1926-27 členů 134, v r. 1928-29 jen 120. Domažlice v r. 1926-27 členů 130, v r. 1928-29 jen 119. Kladno v r. 1926 až 1927 členů 142, v r. 1928-29 jen 132. Klatovy v r. 1926-27 členů 126, v r. 1928-29 jen 108. Ml. Boleslav v r. 1926 až 1927 členů 215, v r. 1928-29 jen 196. Náchod v r. 1926-27 členů 123, v r. 1928-29 jen 104. Nový Bydžov v r. 1926-27 členů 172, v r. 1928-29 jen 144. Poděbrady v r. 1926-27 členů 167, v r. 1928-29 jen 143. Slaný v r. 1926-27 členů 143, v r. 1928-29 jen 116. Tábor v r. 1926-27 členů 147, v roce 1928-29 jen 111. Pelhřimov v r. 1926-27 členů 102, v r. 1928-29 jen 85. I z jednot: Rakovník, Vodňany, Č. Budějovice, Přeštice atd. hlásí se velmi slabá účast na schůzích — a bude ještě větší — ohlašují další zvýšení příspěvků.

Platy čsl. vojenských gázistů (od 1. července 1929 po srážkách). Divisní generál I. stupně ročně 73.320 Kč, měsíčně 6.110 Kč, div. generál II. stupně 67.680 Kč — 5.640 Kč, brig. generál 56.400 Kč — 4.700 Kč, plukovník 43 tisíce 430 Kč — 3.620 Kč, podplukovník 36.690 Kč — 2.630 Kč, major I. stupně 29.330 Kč — 2.440 Kč, major

II. stupně 19.690 Kč — 1.650 Kč, kapitán od 16.360 Kč do 24.400 — od 1.365 Kč do 2.020 Kč, nadporučík od 13.000 Kč do 19.740 Kč — od 1.080 Kč do 1.650 Kč, poručík od 9.600 Kč do 11.300 Kč — od 800 Kč do 940 Kč.

Největší židovské město jest New York, Z celkového počtu obyvatel 5 milionů 924.000 jest 1.750.000 Židů. Ze 350.000 školou povinných dětí je 38 procent židovských. V posledních 10 letech počet Židů stoupl o 250.000 a v posledních pěti letech se velká část Židů z chudých čtvrtí přestěhovala do čtvrtí bohatců.

Zločinnost doby. Stále se o ní píše, hledají se příčiny, ale jinde. Je prý třeba zvýšit úroveň vzdělání a zájmů o kulturní složky života (dát lidem ponětí, že není jen shon dneška, ale cosi vyššího, ušlechtilého — věčnost, aeternitas, aby byli lidé pokornější a rozvážnější) — škola prý dává základy. Ano, až se ve školách bude ozývat častěji slovo Bůh, až zavedena bude jediné morálka božská, bude lépe. Laická morálka se neosvědčila — nebyla.

Ze zisku učitelského nakladatelství v Brně dostal US vedle 6proc. dividendy 1200 Kč. Všechny učit. organizace (ovšem jen t. zv. pokrokové, dostaly 12.300 Kč). Pohne námi, katolickými učiteli, tento příklad? Osamostatníme se také někdy? — Hk.

Nicolay ve studii „Nezvedené děti“ praví, že dítě má se velmi záhy dovědět, že svět je pln lidí, kteří trpí, jinak zatouží dítě po tom, čeho nemá, místo aby ocenilo, co má, a roztrpčí se, vidouc, jak touhy jeho tříští se o překážky. V knize v 18 kapitolách (289 stran) uvádí autor podcební nezvedených dětí, mluví o trestech, o působení veselosti na povahu, o hypnotismu i o tom, jak děti samy vychovávají své vlastní rodiče. Dle 35. vydání přeložil Kyselý, vydala Matice cyrilometodějská v Olomouci, (18 Kč). Odporujeme katolickým rodičům a učitelům.

Za jeden z posledních roků zemřelo přibližně lidí: tuberkulosou 3.440.000, rakovinou 3.248.000, zánětem plic 3 mil. 4.000, nemocemi žaludečními a střevními 2.784.000, mozkovou mrtvicí 2.080.000, sešlostí věkem 1.828.000, chřipkou 720.000, růží 368.000, zánětem slepého střeva 208.000, záškrtem 144.000, tyfem 80.000, spálou 32.000, celkem na tyto choroby 17.936.000 lidí. (Pro obč. nauku a výchovu.)

Na Litovelsku třese se „pokrok“.

že okres bude „zamořen klerikálním učitelstvem“. Bylo by ostatně již na čase, aby kraj, známý dosud jen vědeckým pracovníkem v oboru výkladu o ničem, konečně se probudil. Stejně již i pokrokový list okresu, jak na jiném místě uvádíme, ostře kritizuje tamní kulturní poměry.

Činnost pokrokových učitelů. Pokrokový časopis „Litovelský kraj“ přinesl ze vsi Klužínku na Konicku tuto zprávu: Již jednou bylo upozorněno na přílišnou horlivost zdejší osvětové komise. Bylo by záhodno, aby firmy „osvětová“ komise nebylo používána na pláštík obyčejných tancovaček, což podivný dojem činí v obci, která se prohlašuje za vysloveně pokrokovou a kde starostou je *pokrokový učitel*.

Nestranný odborný časopis. V jednom jihočeském okrese působí oši Levý, který svému jménu skutečně hanbu nedělá. Při inspekcích táže se obyčejně katol. učitelů a učitelek, jaké odborné časopisy čtou a jak a čím doplňují své odborné vzdělání. Tázání vyjmenují časopisy, mezi nimi ovšem i „Věstník katol. učitelstva“. A tu milý pan oši s vážností orakula pronese: „Jako nejlepší časopis doporučoval bych vám „Národní osvobození“. Je to odborný, nestranný časopis, který nejvíce místa věnuje škole.“

Slečna B. v B. (Morava) poslala na základě naší prosby v 1. čísle tohoto ročníku pro nemocnou kolegyni 100 Kč. Kvitujeme se srdečným Pán Bůh zaplat!

Z dopisů, jež potěší a dodají chuti k další práci. Milý pane redaktore, posílám Vám k laskavému uveřejnění zprávu z našeho odboru a vyřizují Vám zároveň dík nás všech za obětavé vedení redakce a naše uznání, neboť jsme s „Věstníkem“ úplně spokojeni — ač ovšem velmi rádi vítáme v něm každé nové dobré zařízení. „Věstník“ stal se nepostradatelným pomocníkem našim...

„Český učitel“ hřmí: „V poslední době těší se klerikalismus přízni některých našich polit. žurnalistů. Učitelstvo se mýlití nedá; Řím zůstane Římem, učitelstvo mu zůstane odpůrcem nesmířitelným, boj s ním nesmí skončit. Neustoupíme ani o píď; v boji o školu musí si klerikalismus rozbit hlavu!“

Rekvalifikace. Pokrokoví rozeslali do jednot oběžník: polepšení či zhoršení kvalifikace. Katolíci, sestavte procentní přehled svůj a zašlete svým Z. S.

Zájezdy už netáhnou. Dle „Českého učitele“ bude letos zájezdů ze Z. Ú. S. do jednot jen 27.

Politika. „Český učitel“ píše o polit. nebi, jak je zamračené, jak napjatý je poměr mezi násmo a učitelstvem, jakou smutnou zásluhu má dr. Kramář, že sestavil tuto koalici — čili „Čes. učitel“ by už rád viděl koalici jinou — jakou, je známo.

Vojáci! Sdělte místo, kde vojákujete, zašleme vám „Věstník“ zdarma!

Desatero Boží. Pan učitel Plachý z Kroměříže udělal ve škole s dětmi pokus: dal seřadit podle důležitosti přikázání křesťanského desatera, jež doplnil „jedenáctým přikázáním“ — plň svědomitě povinnosti svého povolání. Výsledky laické mravní zásady byly prý překvapující — mládež klade na první místo přikázání 4., potom hned 11., pak 10., kdežto přikázání 1.—3. oceňuje mládež co nejméně. Poučí pan oši. pana učitele, aby takových hokusů-pokusů — zanechal a plnil napřed sám aspoň to své 11. přikázání?

Carnegiovu studijní podporu obdržel a také již do Ameriky odejel odb. uč. F. Pražák. Předtím tam byli za těchto podmínek z moravského „pokr.“ učitelstva Vrána a dr. Uher. Což z našich řad se nikdo o tyto podpory a studijní cesty nezajímá? Pohněte se!

Klášter ct. sester dominikánek v Olomouci-Řepčíně slavil 12. září čtyřicetileté jubileum trvání. Hned s počátku byla tam trojtřídní obec, škola, která již roku 1892 rozšířena na pětitřídní. Po dvou letech připojena mateřská školka, po šesti letech pracovna pro dospělejší dívky. V roce 1895 dostalo se ob. škole právo veřejnosti. Roku 1904 zřízena byla již i soukromá škola měšťanská, která roku 1907 nabyla práva veřejnosti. 14. září 1899 povolen soukromý ústav ke vzdělání učitelek, který roku 1902 dosáhl práva veřejnosti. Měl zprvu jen 2 ročníky, v roce 1907 pak všechny čtyři. Přejeme ctih. sestram, aby i v budoucnosti jich velezáslužná práce dařila se tak jako dosud.

Jen ten člověk, který trpěl, smí říci, že je člověkem. Karolina Světlá.

Často způsobuje nám starosti neštěstí, kteréž se nikdy nedostaví.

Jefferson.

Blaze žije ten, kdo spokojen.

Milton.

LITERATURA

Nakladatelství A. Neuberta v Praze. Jos. D. Konrád: *Bílý admirál a jiné dalmatské povídky*. Možno tvrditi, že tento svazek známého autora patří mezi nejlepší jeho práce. Povídky, celkem devět, jsou kabinetní kousky vypravovatelského umění, 256 stran, 15 Kč.

Nakladatelství „Sfinx“ v Praze. K. Vorovka: *Americká filosofie*. Nejobsažnější a nejdůkladnější dílo Vorovkovo, jež poučuje nás svěžím, skvělým stylem, že Amerika vytvořila řadu nejen akademických směrů filosofických, ale i plno životní moudrosti a náboženského hloubání. Ukazuje, že vlastní jest jí nejen filosofie „úspěchu“ a životní konkurence pravdy, ale i náboženská hloubka Franklinova a životní optimismus Emersonův. Také nejnovější, speciálně americké směry psychologické a etické našly u Vorovky pochopení a sourodý výklad. Závěrečné úvahy kritické vrhají nové světlo na Vorovkovu vlastní filosofii, 208 stran, 20 Kč. — John Dewey: *Rekonstrukce ve filosofii*. Kypící americká civilisace nemá výraznějšího interpretu nad Deweye. Jeho poselstvím je výchova k pokrokové demokracii. Proti čemu bojuje, je nepravý idealismus, formalistický a nefungující, po případě tajemnůstkářský anebo pouze rozjímavý. Oč se opírá, je společenská psychologie, uvědomělý osvícený experimentalismus a inteligentní kritika společenských úkonů podle jejich situačních podmínek a následků, 212 stran, 26 Kč. — Edward A. Filene: *Průmyslová revoluce*. Autor nazývá tuto knihu „Zprávou muže, hledajícího teorie i praxe obchodní, která by jej učinila způsobilým, aby dobýval finančních úspěchů“, ale možno také říci, aby sloužil veřejnému blahu a pomohl vpřed americkému jednotlivci i národu. Kniha amerického businessmana, jenž „od piky“ sloužil veřejnosti, aby nejlepším, to jest nej-spravedlivějším obchodováním získal nejen peníze, nýbrž i ukojil čistě americkou ctižádost: pomoci na nohy svým spolupracovníkům, svým spoluobčanům. Praktické luštění problémů sociální spravedlnosti a národního hospodářství, 208 stran, 20 Kč.

Nakladem týdeníku „Stráž“ v Třebíči. M. Sadovská: *Za světlem*, román. Se zájmem četl jsem román naší známé spisovatelky, publicistky a veřejné

pracovnice. Děj románu jest spojen s tolika hlubokými úvahami, že knihu mohla napsati jen žena opravdu vysoké inteligence, velkého rozhledu a vzdělání, při tom však zbožná až dětinsky. Hrdinka románu, učitelka, nadšená pro vše krásné a dobré, nadchne svým jednáním jistě velmi mnohé z našich kolegyně, jimž knihu také k přečtení opravdově doporučuji. 304 strany, 9 Kč.

Nakladatelství družstva „Vlast“ v Praze. Ar. Oliva: *Dějiny církve dosvědčují její vyšší poslání*. (Otisk z „Vychovatele“.) Instruktivní kniha, podávající vysvětlení mnohých událostí z dějin církve i z jejího zřízení. Zpracování (přístupné i laikům, 76 stran.

Nakladatelství „Čin“ v Praze. Edvard Beneš: *Štefánik a jeho odkaz*. Zachycení a ocenění činnosti Štefánikovy v zahraniční revoluci, jeho plány a životní odkaz, 50 stran, 6 Kč. — Dr. Jan Slavík: *Pekař contra Masaryk*. Předválečný spor prof. Pekaře s Masarykem o filosofii českých dějin ožil znovu v nedávno vydané Pekařově brožuře „Smysl českých dějin“. Pekař v ní znovu zdůraznil své tvrzení, že si Masaryk upravil naši minulost podle svých ideálů. Historik Slavík dokazuje, že spor mezi oběma učiteli má hlubší kořen. Jde o základní problémy historické vědy, 54 stran, 6 Kč. — Jacques de Lacretelle: *Bonifakta*. Hlavní dílo Lacretellovo, krásný a napínavý román, jenž sleduje hrdinku od nejútlejšího dětství až do doby, kdy za světové války se stane z ženy, kdysi všemi vyhostěné, hrdinka, zachránkyně města. 290 str., 34.50 Kč.

Nakladatelství Elzevir B. Moser v Praze. Pokračováním sborníku *Poznání*, vyd. ve dvou dílech, jest krásně obsahově i knižně vypravené dílo *Vyšší poznání*, jehož první sešit právě vyšel. (Celkem bude vydáno 10 seš. v ceně 100 Kč, v subskripci 90 Kč.) Z obsahu: Základní tvary a orgány rostlin, Doba ledová, Přehled neustr. chemie, Filosofie dějin, Přehled polit. dějin XIX. století, atd. Autory jsou univ. profesori a jiní přední naši vědečtí pracovníci.

Nakladatelství B. Kočího v Praze. Jack London: *Bílý tesák*. 264 stran, 24 Kč. Jedna z nejpoutavějších knih Londonových, román hájící nevyrovnatelným způsobem práv slabých, dílo

plné důstojné lidskosti a vroucí přirozené morálky.

Nakladatelství Lad. Kučery v Praze. Jar. Durych: *Pout do Španělska*. Kniha není cestopisem, ale přináší úvahy a reflexe básnickovy z jeho cesty, což ji činí tím cennější! Vždyť Durycha čteme právě nejraději pro jeho nebojácné a nekompromisní vyjádření názorů. A čtou jej rádi i ti, které kritizuje. 146 stran. — Emanuel Masák: *Šimon Stylita*. Knižní vydání románu, jenž svého času vycházel v „Arše“, velmi prospělo. Může být aspoň zařazen do knihoven, kde by neměl pro svůj význam chybět. Jest typickým obrazem znatků duše kněze, jenž velmi těžce se probíjí chaosem různých vlivů ke klidu duševnímu, aniž by pohrdl myšlenkami, jež považuje za správné. 444 stran. — *Paměti sv. Ignáce z Loyoly*. Přeložil, úvodem a poznámkami opatřil Jar. Ovečka, S. J. Veliká postava sv. Ignáce z Loyoly musí zaujati nejen věřícího katolíka, ale i toho, kdo se staví ke katolicismu nepřátelsky. Proto obzvláště dnes, kdy opět od Tovaryšstva Ježíšského očekáváme, čtou se „Paměti“ opravdu se zájmem. Připojené poznámky jednak vhodně doplňují vypravování, jednak vysvětlují narážky na věci dnes méně známé. 352 stran. — Sigrid Undsetová: *Jaro*. Přeložil K. Rypáček. Román spisovatelky dnes vysoce ceněné, proto jej česká čtenářská obec přijme jistě s povděkem. Svým obsahem a zpracováním toho také plně zasluhuje. 348 stran.

V druhém svazku „Archy“ (112 stran, čtyři obrazové přílohy K. Němce, A. Hrabala a B. Štorma) setkáváme se se jmény: V. Svatohor, Dom. Pecka, Jan Sajic, O. F. Babler, B. Zub, Fr. Kašpar, Frant. Dohnal, Jul. Brabec, Iwo Bauše, Lad. Zamykal, Fr. Odvalil, Al. St. Novák, O. Žizka, Jos. Marcol Svoboda, R. Stupavský, dr. Jan Hejčl, Fr. B. Děrda, J. Bareš, Rajm. Habřina, kromě autorů cizích. Velká část sešitu věnována jest sv. Václavu. Redaktor Em. Masák.

Nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici. Poslední vzpomínky na Vítu de Fontgalland. Z franštiny přeložil J. Rozmabel. Život Vítův nezjevuje nám ničeho mimořádného, vyjma několik episod, ale jest neustálým stoupáním k Bohu, jest v práci stále svědomitější, nadpřirozenější, apoštolštější. 96 stran, 3.50 Kč.

Nakladatelství Československé akc. tiskárny v Praze. Jan Fr. Hruška: *Proč jsem neodpadl a neodpadnu*. Řada pěkných úvah rázu apologetického. Látku k nim čerpá autor z vlastních zkušeností i zážitků, církevních i světských dějin, charitativní a kulturní činnosti církve, církevní liturgie a současných nábožensko-mravních, sociálních i politických poměrů. 256 stran, 20 Kč. — V generální komisi: dr. R. V. Hynek: *Obrození Římem*. Kniha podává ideový podklad k nalezení východiska z bídy a duchovní smrti národa, pramenící ze zážitků konvertity ve Věčném městě. Obsahuje skutečně mnoho zajímavostí, jež všechny se pojí ve výzvu: „Zpět k Římu, k jeho víře a kultuře!“ Díl I. 160 stran, 33 ilustrací, 16 Kč.

Nábožensko-mravní výchova má všechny školní předměty, celou učitelskou práci, tedy mluvu a život jeho prozařovati. — J. Mezírka.

Bez soudní stolice pokání, kterou drží římskokatolická církev není proctnost, spravedlost a mravnost žádného jen poněkud spolehlivého základu. — Lord Fitz William.

Loučení se ještě není ztráta.

Kollár.

Každý člověk jest synem vlastní práce.

Cervantes.

Sebeovládání jest vlastní podstata charakteru.

S. Marden.

Fysikální a chem. přístroje jakož i opravy udělá vám
levně a pěkně **JULIUS GRADWOHL v Praze 320/I.** Sklad učebních pomůcek.
Rozpočty zdarma.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma.

Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

JOSEF ŠPONAR,

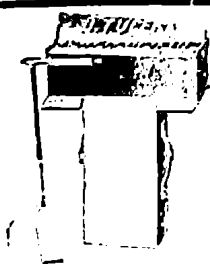
továrna školního nábytku v Přerově,
Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čis. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

Kupujte u firem u nás inserujících!

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení
zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a
poštovným Kč 1000 -, při hotovém 10 procent slevy.

TUŽKY GRAFO

tužové, kopírovací a pastele

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada

inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,
přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II,
Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby
monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační
práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Vklady

přijímá

Ústřední jednota

českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek

Dominikánské nám. čís. 5.

Složenky poštovního úřadu šekového na požádání.

gramofony

housle

dechové nástroje

harmoniky

fotografické přístroje

dalekohledy

divadelní kulturní

hodinky

výčaruské

kleinofy

budíky, uměl

kuchynské a

nástěnné hodiny

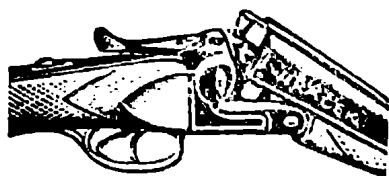
GRAMOPHONE

IMPORT COMPANY

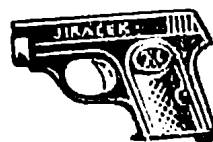
KADLER A SPOL

BRNO

řídící jednotky a
nástroje při přístroji
ukládání do knihovny

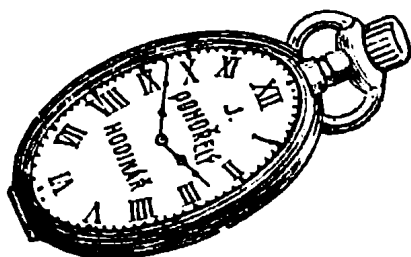

Dalekostřelné pušky,
se 70-80 proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou
browningy, revolversy, floberky, lov. potřeby, střelivo.

Jindřich Jiráček, Praha-Vinohrady
tř. maršála Focha 35.

Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

Hodinky
OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,
závod hodinářský a zlatnický.
Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,
závod opticko-mechanický pouze Česká ulice 23.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.
Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zaří-
zení laboratoří. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé
přístroje. — Rozpočty na požádání.

Školním nábytkem Vás uspokojí jedině firma
JAROSLAV KRAKES, LOUNY
Telefon 103. Pobočný závod Postoloprty.

Dodavatel ministerstva školství a Ústřední
matice. Zařizování moderních opatoven.
Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

SUKNA módní vlněné látky pro
pány i dámy též na
splátky koupíte u firmy
PROKOP SKORKOVSKÝ A SYN, HUMPOLEC. Pište si o vzorky.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK **EDUARD RYBA, Jíčín, (Čechy)**
pravý duběnkový vyrábí. Vzorky zdarma a franko.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.
ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.
Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

— **RADIO** —
přístroje, součástky, eliminátory

též na mírné měsíční splátky vám dodá
A. DOSEDĚL, Praha-Dejvice, Bachmačská 16.
Pro členy Říšského svazu katol. učitelstva zvláštní výhody.

SUKNA, módní vlněné pánské i
dám. látky kupujte u fy **Hezina a sp., Humpolec!**
Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný re-
daktor Jindřich Hrbáček, Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských
v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Do těsta a ke smažení doporučujeme svůj velejemný

jedlý olej také na majonesu a saláty. Učinite zkoušku a budete spokojeni. Žádejte náš přerovský pokrmový olej u svého obchodníka.

ROLNICKÉ CHEMICKÉ ZÁVODY V PŘEROVĚ.

Houby — křída — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

VEŠKERÉ ODĚVY

pánské — dámské — dětské
obdržíte v největším výběru v oděvním domě

K R O U P A,

Brno, Masarykova tř. 10.

P. T. učitelstvu při hotovém placení 5% slevy.

Též na mírné
měsíční splátky.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

ELEKTRO-VULKAN

Kroměříž, elektrofysikální přístroje. - Při ct. objednávce předvedení na místě. - Úvěr podle dohodnutí.

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Místo řídícího učitele na trojtřídní škole v již. Čechách, v kraji zemědělském, blízko dráhy, dobré spojení vlakem i autobusem, prostranný byt a zahrada, se obsadí definitivně. Je třeba 16 až 25 let. Osada je čistě katolická a obyv. si přeje jen katolíka.

Místo řídícího učitele na pětitřídní škole na Hané bude se brzy obsazovati. Občané žádají katolíka. Potřeba aspoň 20 služebních let.

Několik učitelů-začátečnicků může ihned dostatí místa v zemi moravskoslezské. Rovněž učitelky začátečnice.

Nedostatek učitelů jest na Slovensku. Abiturienti, kteří dosud nemáte místa, podejte žádosti s doklady referátu min. školství v Bratislavě.

Bližší informace o všech případech podá redakce. Tažte se dvojlistkem!

Katolická učitelka pomáhá hledati své příbuzné místo. Je absolventkou české dvouroční obchod. školy, částečně znala řeči německé, Orlice, mohla by býti též cvičitelkou. Nab. pod značkou „Osmnáctiletá“ do adm. t. 1.

Letos hned počátkem šk. roku nastala téměř úplná zaměstnanost mužského učitelského dorostu. Na některé okresy se hlásilo velmi málo kandidátů. Na nevýhodných okresích šmahem vraceli dekrety — obdrževše současně místa výhodnější.

Ještě kolem obvod. měšť. škol. Při realizování těchto škol bude nutno též přihlédnouti k tomu, jaký vliv bude mítí přespolní docházka velké části žáků na mravné chování. Je jisto už dnes, že dlouhá cesta neb jízda vlakem nepřispívá k umravnění žactva, zvláště v kritické době puberty. A obvodové měšťanky budou mítí většinou přespolní žactvo — i ze značné vzdálenosti. Dnes, kdy chodí nepoměrně méně přespolních, slyšíte stále stížnosti obecnstva na chování žáků cestou. Krátí si cestu a obveselují se, jak mohou a dovedou. Že při tom nechybí nejzbrklejších nápadů, netřeba podotýkati. Nesmí se tudíž nechati bez povšimnutí ani okolnost mravního ohrožení mládeže přespolní.

Nešvár. Po školách obcházejí různí cestující s knihami, pomůckami, „inspektoři“ pojišťoven a doslovně přepadají učitele při vyučování, vnucujíce své služby. Nepomáhají upozornění ani natištěná ani slovní, že není dovoleno vyrušovati z vyučování. Mluví a mluví, aby jen umluvili ubožáka a nějakou tu objednávku neb pojistku z něho vymámili. Pak teprve spokojeně odjíždějí — autem, na které ty nesmíš ani pomys-

liti. Jaké šmejdy nabízejí zvláště cestující z různých knihkupectví, nelze ani psáti. Tady by pomohlo jednoduše každého vyhodit, když zdvořilost nic nepomůže. A ještě jistější by snad bylo, kdyby učitelstvo odmítalo takové nabídky, vždyť snad učitel je dost vyspělý, aby si objednal, co chce sám a kde chce, nebo se dal pojistit podle své chuti tam, kde se mu líbí. Všichni litují chudáka — učitele — ale groše od něho vytahují statečně.

Kosa na kámen. Jistý pan říd. uč., který při letošních orelských slavnostech s příslušným slovným doprovodem ukazoval svým krajanům památnosti matičky Prahy, byl vyrušen na Staroměstském náměstí nějakým „vašnostou měšténím“ těmito slovy: „Dovolej“, vašnosto, vono to není tak, jak to povídaj' vo těch sedumadvaceti pánech. To je vidět, že nečetli „Temno“ vod Karoliny Světlé!“ Za vlastence podobného druhu, jakým byl asi dotyčný „vašnosta měšténín“, pěkně děkujem!

Chýna rozháni učitelská manželstva? Píše se nám: některá ponechává v místě, i na jedné škole, i bezdětná, jiná, katoličky zvláště, posílá od muže a rodiny do míst (bez jakéhokoli spojení — vlak, cesta) i přes 2 hodiny vzdálených (obklopených lesy). A bude prý ještě hůře — prý je rozhází po všech cípech v okrese. Co jim zbývá? Rozvod nebo vzdání se učitelství. I na 100proc. pokrokové pány švagry je milosrdnější, ponechává je na jedné škole, ač i pro ně pragmatika už od 14. září 1928 platí. — Jsme pro celibát, ale pozvolný, jak se i u jiných úřadů provádět bude. Jednostranná horlivost budí vždy podiv.

Během svého úřadování v zemské školní radě jsem se přesvědčil, že naše učitelstvo je velice zdatné, že stojí na výši doby. Svou vlastní svědomitou prací provádí učitelstvo tu největší školskou reformu. — Vicepresident zem. šk. rady v Čechách dr. Politzer při návštěvě v Hradci Králové. — No, tak vida!

Dodatky ke konkursům mají okres. školní výbory dávatí jen v nutných případech, a to se souhlasem zem. škol. inspektora, jemuž je okres podřízen. Dodatky musí býti vždy řádně odůvodněny.

Pan zemský inspektor-redaktor. Jistě nakladatelství posílá po školách časopis s poznámkou na obálce: „Rediguje zemský školní inspektor X—Y.“ — Zda to opravdu víc „táhne“, zatím není možno konstatovati.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Kolegové, kolegyně!

Náš učitelský spolek je nezávislou stavovskou organizací, ale přes to máme také právo i povinnost občanskou všimati si zjevů politických. Jsme k tomu nuceni také jako občané a vychovatelé mládeže. Právě v těchto dnech má při volbách dokázati také svou politickou vyspělost katolické učitelstvo.

Ačkoliv Vás zveme jako lidi svědomité a dbající dobrého jména a také charakteru katolického učitelstva, přece Vás prosíme, abyste zvláště při těchto volbách, pokud Vám síly stačí a vaše školské povinnosti dovoluji, dali se do služeb strany, která je Vám svým kulturním programem nejbližší a která Vás hájila v dobách těžkého teroru. Je to strana lidová.

Náš kulturní ideál i naše stavovské požadavky jsou stranou lidovou nejlépe hájeny. O tom jste se přesvědčili sami několikrát. Když se Vás nikdo nezastal při plnění vašich ideálů, tož byla to strana lidová, která i v dobách nejhorších bojovala za vaše práva.

Působte proto při volbách, aby tato strana zvítězila. Dejte se k dispozici sekretariátům lidové strany. Ale nejvíce jistě sami můžete udělati v kruhu svých známých nejen z učitelstva, ale i z občanstva. Lid si Vás váží. Jest vaší povinností, abyste této vážnosti využívali pro vítězství strany lidové. Ať Vás nematou neblahé poměry a vystoupení několika jedinců ze strany. Je předně příkazem zdravého rozumu, abychom se starali o to, aby lidová strana byla silná a jednotná; protože nás nezachrání žádná politická frakcička, ale jediné silná strana. A jest zároveň kulturním příkazem každého katolického učitele, aby právě v této době ukázal, že ví, co je to politický charakter. Politický charakter se ukazuje právě v takových dobách, kdy je mnoho chaosu.

Přijdou snad za Vámi naši stoupenci a budou se Vás radit. Prosíme Vás, abyste jim poradili dobře a abyste jim svým příkladem ukázali, že věrnost ke straně za těžkých okolností jest nejen ctností občanskou, ale že je to také požadavek politického charakteru. — Byli jste našemu lidu vůdci a ukazovateli cest vždy, zůstaňte jimi i nyní. Ukažte, že katolický učitel a učitelka nezrazuje, že nemůže zraditi. Katolický učitel a učitelka vychovává a je si vědom tohoto poslání. Slíbili jsme vůdci msgru dru Šrámkovi v Praze letos v červenci věrnost a zavázali se ku práci. Ukažte, že tento slib je nám svatý. Nejsme nejpočetnější organizací, ale máme ve svém okolí vliv. Užijte toho vlivu k vítězství lidové strany. Poučujte, agitujte! I politická výchova jest součástí našeho učitelského poslání. Učiňte vše pro vítězství lidové strany ve volbách 27. října.

**Předsednictvo moravskoslezského zemského spolku
katolického učitelstva.**

Jan Kunec:

Co nám chybí?

Stálý ruch a stálá změna! Věčná nespokojenost! To jsou hesla proti každému konservatismu a tedy i proti konservatismu v naší učitelské organizaci katolické. Padlo heslo „pro život čilejší“ na valné hromadě katol. učitelstva na Velehradě; částečně jej vyložil kol. B. Boček ve 2. čísle „Věstníku“. Já chci poukázat na užitek z „čilejšího života“ pro naši organizaci. Není to jen má

nespokojenost, ale nespokojenost mnohých dobrých kolegů katolických, žijících jako katolíci, kteří nechtějí vstoupit do naší organizace proto, že je v ní málo „čilého života učitelského“. Abych jasněji mluvil, je dnes naše katol. organizace učitelská spokojena s tím, že nás přibývá, a nestará se o vnitřní život ať vzdělávací, kulturní, sociální, společenský, jediné činnosti náboženská u nás se oživovala organizováním exercicií. Tedy *chybí nám vnitřní činnosti kulturně vzdělávací, sociální a společenské.*

V poslední době oživilo volání po katol. škole. Před rozchodem koalice podali lidovci své požadavky školské, aby byly uskutečněny. A tvrdím, že nepomůže politické vybojování katol. školy, jestliže ducha katolické školy nebudeme mít zaručeného již předem. Je to vážná kapitola, o které se zmíním širěji někdy jindy. Je třeba, abychom si letos na schůzích odboru promluvili o svrchu uvedených nedostatcích, a pokud síly stačí a poměry dovolí, snažili se jim čelit. Rozhodně však mítí v patrnosti tyto nedostatky a připravovati k řešení půdu.

Činnost kulturně vzdělávací. V prvé řadě musí to být vzdělání pedagogické, které musíme ve „Věstníku“ i v odborech prohlubovati. Dnešní školský život prodělává jakési stále změny. Je to hledání typu nové diferencované školy. Po stránce vnější podal nám na valné hromadě výklad kol. předseda, posl. Vičánek. Velmi málo se ale mluvilo o vnitřním duchu a organizaci díl. školy, tím méně mohl někdo z našich řad zasáhnout přímo v řešení věcnými návrhy. Jest jisté, že se zde něco rodí bez našeho odborného vlivu. Na podzim má být uspořádána ministerstvem nová anketa o pedagogických otázkách. Od ní se slibují viditelnější úspěchy než od ankety dubnové. — V poslední době zavádí se na školách pokusy s globální metodou vyučovací. I o té chceme více odbornějšího vědění. Obrát v metodě a obrát v osnově vyučování musí nastat. Musíme si upřímně přiznat, že v našich řadách je málo kol., kteří by se odborně zabývali novými proudy vyučování a výchovy. Jak potom chceme věcně zasahovat do věcí, o kterých nemáme jasné představy? A křivdím snad mnohým pracovníkům z našich řad, kteří pracují odborně, ale kdesi v tichu, nikdo o nich neví. V těchto věcech se nesmíme krčiti do koutka, ale býtí výbojnými a všude uplatňovati svůj vliv i na místech nejvyšších.

K další činnosti patří vydávání odborné literatury. Máme u nás instituci Matici cyrilometodějskou, která má ve svém programu i program školský. A ona by ráda publikovala samostatné práce z toho kterého oboru pedagogiky, ale není zase nikoho, kdo by materiál k uveřejnění podal. V každém oboru je třeba specialisace. Není možno, aby jeden obsáhl dnes to široké pole vědy pedagogické. Musíme ve svém středu mítí kolegy a kolegyně, kteří by pracovali odborně v některé otázce a pomohli odstranit tak mnohé učebnice a příručky vyložené protikatolické. Vše musíme budovat na širokém základě vědeckém. Nesmíme jen stále organisovat, ale chtítí práci do hloubky. Musíme v dohledné době vybudovati řádnou knižnici katolické pedagogiky a soustředití pracovníky. Dříve než se uzákoní katolická škola, musíme vybudovati *ducha* katolické školy. Kdo je schopný, ať se dá do práce hned a ovoce čeká až po letech.

Činnost sociální, myslím tím učitelskou svépomoc, po níž se dnes tolik volá. Je to vybudování ozdravovny, zabezpečení sociálního postavení kol. pensistů a konečně je to ochrana kolegů a kolegyně proti útiskům v úřadě i mimo.

Život společenský je nejen u nás učitelů, ale v celém katolickém táboře v prabídném stavu. Naše schůzky se vybíjejí jen schůzemi, zatím co společenský život je rozstrkán do všech možných míst i do těch, kam vůbec nepatří jako katolík. Je to smutné, že propukají tu a tam aféry ze společenského života, v nichž význační činitelé naší hrají smutnou úlohu. Jsou všechny ty věci v dobré paměti, reptá se na ně, ale náprava nikde. Kdyby se ve městech a na venkově utvořily společnosti katolické inteligence, jistě by mnohé a nepříjemné aféry nebyly. Co mnohý nenalézá ve vlastních řadách, jde hledat mezi indiferentní, kterým tak nezáleží na prestiži duše, upadá do jejich tenat, upadá mravně a někdy i hmotně s otřeseným postavením společenským. Kdybychom tak věděli, kam ti naši všude chodí a jak se baví, ustrnuli bychom. Zde musí nastati v katolickém táboře také přerod. Věřím v milost Boží, která jistě nedopustí, aby duše katolická byla podobna té nejhorší nevěrecké.

Oživte v odborech více život společenský, scházejte se více k družné zábavě, k vycházkám atd. Vytvořme v odboru středisko katolické společnosti a tak, jako mnohé naše strhlí pokrokaři do svého proudu, strhněme je k sobě, do naší společnosti.

Chtěl jsem poukázatí těmito řádky na naléhavé některé otázky naše. Neřekl jsem vše, ale chtěl jsem upozornit na tyto věci. Porostem více, prohloubíme-li činnost kulturně vzdělávací, sociální a společenskou v naší organizaci, *Nezastavujme se u prvních překážek!*

PUŠKY	dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod	
	A. ZDENĚK, PRAHA Žitná ul. 45. P.T. učitelům a def. gážistům úvěr. výh. plat. podmínky. Ceníky zdarma.	

Dr. VI. Libický:

Důležitý výnos.

Česká zemská školní rada vydala 26. února 1929 tento oběžník č. 9 pro střední školy a učitelské ústavy (č. III-B 357 ai 29- č. jšr. 20.533 ai 29):

„Ministerstvo školství a národní osvěty oznámilo vynesemím ze dne 30. ledna 29 č. 6438/29-II toto: Ustanovení obsažená v prvním bodě druhé části zdejšího výnosu ze dne 19. června 1926 č. 6571-II, uvádí se znovu na paměť a pozměňují se potud, že vyučování těsnopisu, klavíru a ženským ručním pracím nebude vůbec připuštěno, nebude-li po ruce učitelská síla, která by z těchto nepovinných předmětů měla předepsanou zkoušku učitelské způsobilosti; pokud pak se ostatních nepovinných předmětů týče, buďtež návrhy na vyučování toho druhu učiteli nezkoušenými omezeny na nezbytně nutnou míru v případech zvláště výjimečných, v nichž lze poskytnouti záruky plného zdatu vyučovacího po stránce věcné i didaktické.

Jinak zůstávají ustanovení, obsažená v druhé části zdejšího výnosu ze dne 19. června 1926, čís. 65761-II, v platnosti v plném rozsahu.

K tomu podotýkáme, že vnesení ministerstva školství a národní osvěty ze dne 19. VI. 26 č. 65761-II obsaženo jest ve zdejším oběžníku ze dne 2. června 1926, č. III-B 1154 ai 26, č. zšr. 68.082 ai 26.”

Oprávněnost tohoto výnosu jest patrna. Nikdo nemůže větších škod způsobiti než učitel, který vyučuje předmětu, pro který se řádně nepřipravil. Jest však s podivem, že MŠ a NO zvláště chrání dovednosti a připouští vyučování ostatním předmětům nepovinným (tedy i na př. francouzštině, angličtině atd.) silami neaprobovanými. A ještě větší podivení vzbuzuje, že MŠ a NO nevydalo podobného výnosu o vyučování předmětům povinným. Je-li na škodu žactva, vyučuje-li ručním pracem neaprobovaná učitelka, je-li na škodu, vyučuje-li nepovinné francouzštině učitel, který snad řeč náležitě neovládá, bude tím více na škodu, vyučuje-li mateřské řeči učitel, který který nerozezná hrubou chybu od menší nebo sám neumí správně skloňovati; ve svém oboru může býti při tom výtečným odborníkem. Dnes bývá takovou popelkou německý jazyk; tomu může učití kdekdo, třeba i učitel, který nemá ani znalosti požadované starou střední školou (kde, jak známo, němčina byla nepovinným předmětem). Příčiny toho jsou asi různé; v neposlední řadě snad i antipatie některých správců škol proti němčině z důvodů národnostních. To jest ovšem příčina malicherná. Vzpomínám svého starého profesora z gymnasia; když jsme se nechtěli učit němčině, vykládal nám, jak mnoho našich Němců se učí česky jenom proto, aby nás předstihli. To bylo asi před třiceti lety. Dnes se poměry změnily, právě obrátily. A tu by bylo záhodno, abychom se hodně učili německy, abychom mohli ukázati svou převahu. Jest trapné, když inteligent, třeba i význačného postavení nerozumí na př. německému prospektu o učebné pomůcce. Netřeba dokládati, že dnes žádný inteligentní člověk, který chce sledovati vědeckou literaturu kteréhokoli oboru, se neobejde bez znalosti německého jazyka; netřeba též dokazovati, že důkladná znalost jazyka, kterým mluví u nás čtvrtina obyvatelstva, neznamená ještě odnárodnění. A teď si představte, jak je dětem, které byly vyučovány učitelem, nepravím nezkoušeným (ta zkouška, jak zkušenost učí, neznamená vše), ale řeči neb alespoň mluvnice neznalým, když do-

stanou učitele odborného, který s hrůzou konstatuje, že se učili ne nesprávnou metodou, ale naprosto nesprávným poznatkům. A představte si, jak je novému učiteli, má-li při tom krýti autoritu předchozího.

Jiným takovým předmětem (alespoň na učitelských ústavech) jest pedagogika. Dokud není zavedena aprobace z pedagogiky, mělo by býti vyučování tomuto předmětu svěřováno výhradně učitelům s akademickou hodností, a to pokud možno učitelům, kteří mají delší školní praxi a nějakým způsobem, na př. literárně, prokázali, že se o předmět zajímají. Pak by bylo možno mluvit o prohloubení učebné látky a bylo by možno dohoniti mnohé, co bylo dosud zanedbáno. Pak by též nutně přestaly nářky na nízkou úroveň učitelských ústavů. Byl by to nejjednodušší způsob reformy učitelského vzdělání.

Nehledě k těmto úvahám, mělo by se při přidělování předmětů přihlížeti též poněkud k psychologii žáka. Žactvo není tak nechápavé, jak by se myslelo, a velice brzo vystihne, co by mohlo sloužiti za záminku k tomu, aby se nemuselo příliš namáhati s učením. Vidí-li, že nějakému předmětu vyučuje neodborník, usoudí z toho, že se předmět bagatelisuje, a zařídí se podle toho, to jest, předmětu se příliš neučí. Tím se ovšem nedosáhne cíle školy.

Doufám, že tato úvaha nezůstane hlasem volajícího na poušti.

Jan Sedlák:

Nový směr v elementárním čtení.

(Poznámky ke globální metodě a k novým čítankám.)

Metoda celků, neboli globální je metoda analytická, jež učí poznávati a čísti slova a krátké věty a teprve později učí v nich rozeznávati písmena a hlásky. (V průvodci „Čtení v elementárce“ je dokonce rozlišována zvláštní metoda globální i metoda globálně-analytická.)

Slovo je na počátku čtení celkem, celkovým znakem. Psychologickým prvkem čtení je slovo, neb kratší skupina slov, nikoli slabika a hláska. Tento poznatek se odvozuje ze skutečnosti, že filmováním očí bylo dokázáno, že čteme celé skupiny hlásek, nikoli hlásku jednu. Slabiky a hlásky jsou prvky logickými, ale čtení budující na slabikách a hláskách je obtížnější, protože ten, kdo zná na př. hlásky p, e, s, nemusí ještě umět přečísti slovo „pes“ a zase slovo „pes“ přečte čtenář jedním fixováním (zastavením) oka, kdežto řadu hlásek p, e, s, čte buď jednou delší, nebo několika fixacemi. Tuto okolnost uvedl už před lety F. Župan v „Pepánku Nezdarovi“, použiv též slova „pes“.

Snadnost čtení slov je podmíněna délkou, tvarem a dominantními písmeny. Dominantní písmena jsou znaky přečnávající nahoru (l, k) nebo dolů (p, y) nebo písmena se znaménky diakritickými (č, á, ž, ů). Čte se tedy lehčeji slovo kratší, výraznější tvarem, s více písmeny dominantními. Čtení nezáleží na pravopisu jazyka a počítá: s přímou reakcí, dohadováním, srovnáním a naposled s hláskovou analýsou.

Globální metoda nutí dítě, aby si dříve přečetlo větu potichu a pak teprve začalo čísti nahlas. Čtení „pro sebe“ se příkládá velká důležitost (naznačil ji i F. Háje v knize „Kája Mařík“), větší než předčítání nahlas, už též proto, že je rychlejší a že ten, kdo čte pro sebe, má ze čtení mnohem více než předčítač.

Čtení se má více cvičiti, než se dosud dělo, mnohé čtecí hry mají učiniti žáky zvědavějšími. Příruční tiskárničku má učitel zhotovovati a dávat žákům příslušný materiál. Testováním se učitel přesvědčí o pokroku čtenáře-dítěte. Test je obrázek, značící na př. běžícího psa se třemi řádky textu, na př.: Pes běží. Pes leží. Pes sedí. Dítě označí (testuje) řádek, který se vztahuje k obrázku. Může být upraven i obráceně: slovo a tři obrázky; žák označí obrázek. Důležitým je pěstovati správné čtenářské návyky (Vrána-Konvička): 1. Čísti text pro myšlenku (býti zvědav). 2. Napřed pro sebe. 8. Naráz více postřehnouti než jedno slovo atd. Průvodce „Čtení v elementárce“ zamítá ukazování čteného textu, protože poutá pozornost k jedinému slovu. Varuje před tendencí býti „důkladným“ při učení čtecímu mechanismu. Taková školská důkladnost vede k chatrným výsledkům.

Čtení je pochod až dvanáctkrát rychlejší než psaní. Proto nelze učiti čtení a psaní současně a psaní se posunuje až do II. pololetí.

Slabikáře První kniha od Musilové-Příhody-Musila a Děti od Vrány-Konvičky vyznávají uspořádáním zásady globální metody uvedené v průvodcích Čtení v elementáře (Musilová-Příhoda-Musil) a Vyučování čtení metodou globální (Vrána-Konvička).

Čítanka První kniha je krásně ilustrována a vypravena a obsahuje množství pěkných článků. Ale překvapuje nás, když na str. 98 má 12stránkovou pohádku a na str. 116 dokonce 15stránkovou. Dlouhých článků je tam více. Snad je to děláno úmyslně a souvisí s požadavkem „čtení pro sebe“. Zato má mnoho krásných básniček jistě libivých.

Čítanka Děti (I. díl — do února) má ilustrací snad ještě poměrně více. Obrazky jsou pouze z kontur. Možná, že se počítá s tím, že si je děti samy omalují. (Na str. 15 je čl. Nakresli! Omaluj!) Má na str. 45 též 6stránkovou pohádku. Důsledně užívá slova stolař, což ukazuje na moravský původ. (Neznám žádného z autorů, jen o Vránovi vím, že je snad z Brna.) Básniček v ní není kromě písňe „Já mám koně“.

Výběr čteného neváže se osnovami ani příležitostmi (na př. roční doby). Autoři soudí, že stejně dobře se čte v zimě o vonících květinách, jako v červnu o vánocích a vánočním stromku.

Nužno ponechat zkušenosti, aby se vyslovila o vhodnosti či nevhodnosti globální metody. Mluvil jsem s jedním praktikem, který řekl, že podobná byla metoda normálnoslovná, jež byla zavržena, a zase tomuto úsudku odporuje rada, nedopustit školácké zmechanisování čtení.

Všem autorům slabikářů a jistě i učitelům v elementárních jedná se jistě o to, co nejbezpečněji dojdí k cíli, co nejdříve vzbudí zájem, vyvolat t. zv. „psychologický okamžik“, o kterém mluví i Sula v „Radovánkách“ a využití tohoto okamžiku, který, když se dostaví, dělá prý zázraky. Dítě, jež je jím obšťastněno, naučí se v krátkosti tomu, co se mu zalíbí a oč tento psychologický moment v něm vznítí zájem. Ale víme, že bývá na začátku roku zájmu plno. Zvláště, když dáme dětem slabikáře, není s nimi k vydržení. Ale když dítě pozná, že za týden, dokud má zájem, se mnoho nenaučí, ochabuje. A tu má zase učitel úkol: znovu je upoutat, znovu buditi zájem, zkrátka zživotniti vyučování.

Náměty, jež podávají průvodce k novým elementárním čítankám, jsou mnohé dobré, ale pro praxi dost obtížné. Kde vzít testy skutečně pěkné a každý rok nové, neupotřebené, v žádaném množství? Kde pomůcky k jiným hrám? Jedna hra omrzí za dvakráte.

Nemyslím, že by se globální metoda ujala tak, jak je v nových čítankách, nebo jak je vyložena v průvodcích k nim. Ale věřím, že k dosavadním syntetickým metodám si přibereme ještě něco z metody globální, a když se přesvědčíme, že zkušenost vyhovuje, podržíme ji, prohloubíme a dále dopracujeme. Někteří způsoby globální metody se jistě hodí a přinesou oživení, tolik v elementáře důležité a potřebné.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Krajský odbor v Uh. Brodě konal členskou schůzi 22. září v Uh. Brodě. Přes to, že ráno hodně pršelo, sešlo se 24 členů (t. j. 50 proc.), tedy účast větší než na schůzích pokrokových organizací, ač jsou početnější. Schůze se konala na památku tisícího výročí smrti sv. Václava. Kol. předseda přivítal nové členy a podal přehled od poslední schůze v Brodě před prázdninami: vykonal se zájezd do Hor. Lidče na schůzi s odb. vsackým, členovéúčastnili se schůze slov. kat. uč. v Praze, valné hromady na Velehradě; člen odboru Trávníček zvolen do výboru zem. spolku. Předseda odboru Jančařík jmenován sekretářem okr. šk. inspektora.

Kol. Trávníček přednesl o novějších názorech na otázku a tradici svatováclavskou; přečetl též slavnostní projev kat. učitelstva k svatováclavskému mileniu. V debatě rokováno o zápočtu výpomocné doby uč., o vlastivědě a obč. nauce, o otázkách organizačních. Konstatováno, že dosud se nově přihlásili 4 členové, očekává se ještě asi 5 přihlášek. Odbor už letos překročí počet 50 činných členů. Schůze měla ráz slavnostní a vyzněla pěkným dojmem jednoty. Budiž to pobídkou všem nerozhodným, aby šli za hlasem svého přesvědčení.

Hustopečský odbor zahájil již podzimní sezonu spolkového života, pokračuje v akcích dřívějších a chystá nové. Knížka „Výběr literatury pro

mládež" je přijímána velmi pěkně a s uznáním. Zejména vyzvedují příписy odběratel její přehlednost, informativnost a pěknou, jednoduchou úpravu. Pokrokové učitelstvo místního okresu ji většinou nepřijalo, přišla zpět, někdy i s ušlechtilými poznámkami. Humorně vyzníval zejména příпис: Nepodporuji ty, již nám plivají ve tvář. Kdyby věděl ten dobrý mladík, jak málo katol. učitelstvo okresu jeho podpory potřebuje! Ve školské části hospodářské výstavy v Židlochovicích zaslouknou knížku nevystavili, ač tam byl oddíl literární práce učitelstva okresu. Prý bylo málo času na její prozkoumání, aby mohla býti ověřena. Zdá se, že spíše než do rámce výstavy nemohla tato zapadnouti do okruhu představ o nás a našem poměru ke škole. Než to jen mimochodem, je to epizoda jistě málo významná. K oslavám svatováclavským vydal odbor ve větším počtu kusů mešní píseň ke sv. Václavu. Starší text Fr. Libora rytmicky upravil a k nápěvu „Ejhle oltář“ přizpůsobil předseda odboru Jaroslav Kříž. Píseň vyznívá pěkně nábožensko-vlastenecky a přijata kněžstvem i lidem velmi sympaticky. Farnosti odebíraly značný počet kusů, prodávaných po 20 hal. Ač pro krátkost času, zbývajících před oslavami na expedici poštou, byla píseň myšlena jen pro okres hustopečský, přece při vzbuzeném zájmu a okamžitých objednávkách se uplatnila ve vrcholných dnech slavností i v širším okolí. Na schůzi 19. m. m. bylo jednání i o příštím programu tiskových akcí. Některé návrhy budou realizovány. Byli přijati noví přispívající členové, stanoven členský příspěvek pro tento rok, usneseno, aby správní rok se shodoval s rokem kalendářním. Vzaty na vědomí zprávy osobní, pojednáno o situaci a k závěru zdůrazněn význam pevné jednoty vnitřní linie. Příští schůze v polovici října. —bb—

Odbor katol. učitelstva na Opavsku konal dne 15. září 1929 v Opavě měsíční členskou schůzi, které se účastnila většina členstva. Měla ráz pracovní. Po přednášce P. Fr. Žáka T. J. „Sv. Václav, divotvůrce“, na přání členstva referovala jednatelka Mil. Moslerová o valné hromadě na Velehradě. Dále zaujalo členstvo stanovisko ke článku „Co o prázdninách“, „Věstník“ roč. VII., číslo 20. Po velice živé debatě, které se účastnili hlavně kolegové z části Hlučínska, došli jsme k závěru, že na Hlučínsku jest v ohledu národnostním tolik práce, že

nemůžeme se exponovat pro Hlubčicko. Byl by to velký omyl, kdyby si někdo myslil, že Moravci na Hlučínsku jsou zachráněni před germanisací! Opavští Němci pomocí „Kulturbundu“ využívajíce hlubokého náboženského přesvědčení Moravců, je germanisují. Práci nemají těžkou, neboť každý Moravec umí německy, vždyť vychodil za Německa německou školu. Pak se prohlašuje, že Moravci na Hlučínsku jsou Němci. Teď jsou na Hlučínsku jen české školy. Ale „Kulturverband“ podporuje německé vyučování po domech — privat a mimo to spousta dětí jezdí do německých škol v Opavě. Také kostel snaží se ovládnouti zaváděním německých bohoslužeb. Tak byl mimo jiné uveden případ, že v obci, kde za Německa byly bohoslužby jedenkrát za měsíc německé a třikrát české, žádají nyní za republiky československé, aby byly třikrát německé a jednou české. Děti, sotva vyjdou ze školy, již jsou v „Kulturverbandu“ a svého bývalého českého učitele zdraví ostentativně německy. A ještě více stížností bylo předneseno. Na návrh kol. V. Šmída usneseno, účastníci se chystané pouť k sv. Václavu do Křenovic (Německo). Byla pořízena statistika mimoškolní činnosti členstva odboru a zjištěno, že každý katolický učitel na Opavsku má průměrně tři funkce, 16 procent členstva je činn v Lidových jednotách a 62 procenta v Orle. Po schůzi navštívilo členstvo člena kol. říd. V. Liska v zemské nemocnici. Členové, hlase změnu svého působišťe jednatelce Mil. Moslerové, Opava, Kylešovská číslo 41. —er.

Schůze krajského odboru katol. učitelstva v Hlučíně konala se v neděli 22. září v modrém salonku hotelu „National“. První polovice programu byla slavnostní k uctění památky sv. Václava. Zapěně chorál svatováclavský, načež kol. Ševčíková přednesla procítěně báseň Jakuba Demla „Svatý Václave!“ Pan profesor Frydrych v přednášce „Historický názor na sv. Václava“ vykreslil nám velmi poutavým a přiléhavým způsobem osobnost Václava jako knížete a jako svatého. Poukázal na kritický a jedině správný názor prof. Pekaře. Přeje si, aby národ náš se vzpamatoval a žil jen v tradici svatováclavské, v tradici slávy a moci, a nikdy ne v tradici husitské, tradici úpadku politického i náboženského. Druhá polovice programu měla ráz organizační. Kol. Jan Kuncěk v referátě „Činnost odboru v novém školním ro-

ce" nastílnil program. Zmínil se o nutnosti zájmu o reformu školy, o dalším vzdělání učitelstva a o katolickou školu. V debatě bylo přijato, aby schůze měsíční byly konány pravidelně druhou neděli v měsíci v Hlučíně v hotelu „National“ (modrý salonek). Kromě schůzí měsíčních budou konány vycházky v říjnu (pout do Hrabyně s adorací před Nejsvětější — v neděli 20. října), v lednu (společná schůze v M. Ostravě s těšínským odborem, odpoludne návštěva divadla), v květnu (výlet do Hradce u Opavy, spojený se schůzkou s opavským odborem). Každých 14 dnů budou v Hlučíně v hotelu „National“, vždy ve středu po 6. hod. večerní přátelské schůze katol. inteligence. První schůze ve středu 2. října. Téma přednášek pro celý rok přijata takto: 1. Matice cyrilometodějská a její program školský. 2. O školství na Hlučínsku před převratem. 3. Školská politika. 4. O globální metodě. 5. Z praxe výchovné na škole venkovské. 6. Tělesná výchova v létě a v zimě na venkovské škole bez tělocvičny a bez náradí. 7. Pekařův názor na Husa a dobu husitskou — smysl českých dějin. 8. Moderní směry vyučování a výchovy u nás i v cizině. Aplikace na naše poměry a jak můžeme je uplatnit v praxi školské. 10. Nové směry v literatuře československé. 11. Modlitba inteligenta. — J. K.

Krajský odbor novoměstský a tišnovský koná schůzi 24. října v Bystřici nad Pernštýnem.

Moravsko—Krumlovsko. První členská schůze odboru v novém školním roce konala se dne 26. září 1929 v Rouchovanech. Přítomné, kterých bylo nad očekávání více než ve schůzích předprázdninových, uvítal předseda kol. Dvořák. Během schůze bylo pojednáváno o náboženských úkonech a vzpomenu dojmů ze zájezdu do Prahy v orelských dnech. Kol. jednatel přečetl vyřízení resolucí, jež byly podány proti posl. Fr. Zemínové k patřičným instancím čl. strany lidové. Klub poslanců čl. strany lidové v Praze děkuje zdvořile za náš projev a vyprošuje si naši účinnou podporu při našem působení mezi lidem, aby mohlo býti dobře čeleno snahám protivníků našich ideových kulturních i politických, a přeje veškerému našemu snažení mnoho zdaru. — I my přejeme si podpory, abychom mohli velikým těmto úkolům dostáti, a žádáme, aby naše práce byla náležitě oceněna. Přejeme si, aby čl. strana lidová nezůstávala

nikdy pozadu za ostatními státoprvními stranami naší republiky a byla přízniva otázce učitelské, týkající se jejich požadavků. Příští schůze jest stanovena na den 24. října do Slavětic. Na shledanou! — Jednatel.

Těšínský odbor sešel se v pěkném počtu — přes 20 — na své první členské schůzi v tomto škol. roce v neděli 6. října v klášterní škole v Orlové. Čekali jsme vzácného hosta p. kol. Vičánka, ale poslední politické události nám jeho návštěvu znemožnily. Doufáme však, že příště, až jej pozveme, nám vyhoví a přijede se s námi seznámit a povzbudit nás. Na počátku schůze zmínil se předseda o našem sněmování v Praze a oživil tím nadšení, které jsme tam prožívali s bratrskými kolegy jihoslovanskými a všemi hosty. Zdůraznil také význam ideje svatováclavské pro náš stát, což nám zvláště cizina připomíná. Přece však vyskytnou se mnozí pokrokoví kolegové, kteří i tento veliký státní význam znehodnocují, nemluvě ani o významu mravním a náboženském pro český národ. Ukázalo se to zvláště při oslavách svatováclavských na školách, v jakém duchu oni kolegové o sv. Václavu „poučovali“. Další program schůze vyplnila volná debata o různých věcech z učitelské praxe. Zvláště doporučováno všemi kolegy rozšíření katol. časopisů mezi školní mládeží a jak při tom postupovat, aby se nepřišlo do rozporu se správou školy. Rozjižďeli jsme se povzbuzení k další práci pro opětné pokatoličtění našich škol, prozatím jen v našich působistích.

Hustopečský odbor koná svou členskou schůzi ve čtvrtek 17. října ve Vranovicích za obvyklých podmínek. Jednání bude se týkati hodně vzrušených přítomných dní, plná účast členstva je velmi žádoucí. Kolegové a kolegyně ve čtvrtek vyučující se žádají, aby si uvolnili toto půdně a na schůzi přišli. —b—

Krajský odbor brněnský konal členskou schůzi po prázdninách 22. září. Účast členů po všech připomínkách i hrozbách zas jen prostřední. Předseda v zahajovací řeči povzbuzoval k nové školní i mimoškolní naší práci. Vzpomněl škol starých, které vychovaly nám naše legionáře katolické, jichž mnoho súčasnilo se průvodu o dnech svatováclavských v červenci. Vyzýval k následování a přál zdaru k výchově nových našich legií. Poté velmi zajímavě přednesl a vyložil svoje „Legionářské toulky“. Příští schůze

bude 20. října s přednáškou kolegy B. Bočka „Sugesce a dědičnost ve výchově“.
Jednatelka T.

Hnisem v kostech je závist.

Ruku krásli lépe mozoly tvrdé práce, než prsteny dýmantové.

Kdo se těší síle, má ji také náležitě upotřebit.

Upřímnost a otevřenost zasluhují vždy plného uznání.

Lichocením dosti drazé se platí, pravda chodí však žebrotou.

Msta jak netopýr pod křídlem tmy obletuje.

ROZHLEDY

Spolupráce katol. učitelstva s Maticí cyrilometodějskou. Na pražském sjezdu mluvil p. prelát Hejčl o spolupráci MCM s katol. učitelstvem. Budiž mi dovoleno podati několik praktických poznámek k této věci. Jistě jen těžko by Matice probojovala svůj zápas bez pomoci všech věrných dobré vůle a mezi ně řadím na prvním místě katol. učitelstvo. Jak nám tedy pomůžete? První a základní kámen vaší práce bude dobytí si lásku a důvěru katol. lidu. Toho dosáhnete věrným zastáváním a plněním Božích pravidel křesťanského života a opravdovou inteligencí. Nedejte se másti zdáním, že dav tleská sloupům pokroku, že počítá jen volební čísla — dojde-li k čemu vážnému, zase se ve větší části ohlíží po zkušenosti, zase chce poslouchati jen toho, kdo je výše než on sám. Největší revolucionář cítí v hloubi duše přímo hlad po autoritě a právě věrným zastáváním Bcží autority nejlépe posilujete vlastní autoritu. Sledujte to na svých svěřencích a dáte mi určitě za pravdu. To je první a nejdůležitější část vaší práce. Druhý díl práce těsně souvisí. Potřebno buditi katolické svědomí, připomínat, co povinností katolíka ve školských věcech. Na to byla před 30 lety založena Matice CM, aby budila lid, aby stavěla svobodnou katolickou školu, aby chránila a šířila dobrou výchovu školní i mimoškolní. Kdo pracuje s mládeží, poznal, že bez dobré křesťanské výchovy v rodině a ve škole je 90 proc. jeho námahy zcela mimo. Avšak často místo nápravy si vše znechutí a pracuje „ut aliquid fieri videatur“, t. j., aby se něco „dělalo“. Jaká jen může býti taková neradostná práce! Tož učitelstvo má pomoci Mati-

ci vyorati těžkou brázdou školského uvědomení katolického lidu. Kterak? Vlastní pedagogicko-vědeckou prací; kněžstvo samo na to nestačí a katol. učitelstvo musí ukázati, že je schopno svými silami vybudovati prvotřídní školu v duchu přísně náboženském a zároveň nejmodernější se stanoviska pedagogického i vědeckého. Ukažte, že pedagogicky a vědecky žijete, pište odborné články, pochlubte se výsledky svých pokusů. Tolik roků vydáváme „Vychovatelské listy“ i s těmi největšími peněžními obětmi a kdo do nich nejméně píše, jsou právě učitelé. Potom se nedivte, že „je v nich mnoho filosofie“. Tož druhé: psáti sami do „Vychovatelských listů“ a býti jejich věrnými odběrateli. A třetí konečně: pomozte nám v každé obci nebo aspoň farnosti zříditi a při čilém životě stále zachovávat Místní odbory Matice. Jako kdysi kněží a učitelé drželi ÚMŠ, tak dnes musí zbudovat a udržet MCM. Dohodněte s p. farářem, pozvěte ústř. sekretariát a společnou prací zřídíme Místní odbor. Odbor bez činnosti, toť strom bez plodů. Na vás záleží, aby odbor byl živý. Dbejte, aby nejméně každého čtvrt roku (když ne každého měsíce) byla schůze katol. rodičů, poučíte o dobré výchově, informujete, krátce udržujete jejich zájem o křesťanskou výchovu a uvidíte, jak daleko pokročíme v pěti letech. Jenom tak se domůžeme svých škol od obecné až po universitu a nejobornější školství. Kdo dobré vůle, přijď a podej pomocnou ruku! — J. Papica, ústř. taj. MCM.

Pomocné školy. Vbrzku vyjde zákon, který může rodičům nařizovat, aby posílali děti do školy pomocné. Děti tělesně a duševně nezralé poznávala škola již v I. třídě obecné, ve městech lékař již při zápise. A byl různý i jejich postup. Město je nechávalo více propadávat, venkov byl k dětem milosrdnější, pouštěl děti takové i do IV. a V. třídy, z nichž 14leté vycházely (náhrada za školní vyučování na pomocných — vyučováním společným, stykem s normálními dětmi). Příčina? Po převratě města se zalidňovala, měla dětí dost, venkovu ubývaly — rušení tříd, přesazování učitelstva. Po 10 letech se situace zase pomalu obrací. Na venkově percentuálně populace přece jen přibývá, přeplněná města budou vracet lidstvo zpět venkovu. Sociální poměry venkova dávají škole děti průměrně tělesně zdravější než město, na venkově zbudě tedy jen stránka duševní (násled-

ky po těžkých dětských nemocích) čili venkovu chybí a bude ještě dlouho chybět to, co města již dávno měla — školní lékař. A až i v té věci náprava se stane, bude venkovu ubývatí potřeby škol pomocných, čili školy ty vrátí se tam, kde vznikly — do měst.

Návrh reformy učitelského vzdělání ve Francii. Sdružení „Les Compagnons de l'Université Nouvelle“, které uveřejnilo návrh reformy francouzského školství ve směru jednotné školy, navrhlo i změnu učitelského vzdělávání. Podle tohoto návrhu studovali by budoucí učitelé stejně s ostatním žactvem ve škole I. stupně a v prvním cyklu školy II. stupně. Ve druhém cyklu by však pro ně byla zřízena sekce pedagogická (section normale). Po dosažení závěrečného vysvědčení studii II. stupně doplňovali by své všeobecné, technické i odborné vzdělání v pedagogických ústavech (Instituts pédagogiques), náležejících mezi školy III. stupně, to jest vysoké školy. Studie tyto by byly potvrzovány speciálním diplomem. Učitelské ústavy, to jest Écoles Normales, by mohly býti utvořeny spojením středoškolské pedagogické sekce s uvedeným pedagogickým ústavem. Učitelského místa stálého dostalo by se těm absolventům, majícím speciální diplom, kteří jednorocním čekatelstvím prokázali odbornou způsobilost vyučovací a dosáhli tak vysvědčení způsobilosti učitelské pro školy I. stupně. Učitelé pro školu II. stupně potřebovali by dokončených studií vysokoškolských a „pedagogického vysvědčení“ universitního, které zjišťuje vědomosti i způsobilost pedagogickou. Ostatní dosavadní pravidla pro připouštění profesorů ke středoškolské službě by zůstala v platnosti beze změny. — L'Éducation 1929.

Hlavní směry soudobé psychologie rozděluje Müller-Freienfels ve své nejnovější práci (Die Hauptrichtungen der gegenwärtigen Psychologie, Lipsko 1929) na dvojí, subjektivistické a objektivistické. K „objektivujícím“ čítá sensualistický asocianismus (Mach, Stumpf, Ebbinghaus, Ziehen, G. E. Müller), vycházející z elementů (počítků), voluntaristický apercepcionismus Wundtův, sensomotorický aktivism (Bain, Fouillée, Ribot, James, Münsterberg) eidetiku (G. E. Müller, bratři Jaenschové), školu myšlení a vůle ve Würzburgu (Külpe, Messer, Marbe, Aih, Bühler, Schultz), dále pak tak zv. Gestaltpsychologii (Witasek, Kreibitz, Marty, Bühler, Krüger, Koffka,

Köhler, Wertheimer), behaviorism a objektivující psychologii americkou (Watson, Thorndike, Bechtěrev, Pavlov a j.). Mezi subjektivujícími směry, které vyšly z Leibnize, Hartmanna, Nietzschého a Brentana, klade směr fenomenologický (Stumpf, Lipps, Husserl, Scheler, Oesterreich), personalistický (W. Stern), vitalistický (Bergson, Gross K., Müller, Freinfels), psychoanalytický školy Adlerovy, medicinský a konstituční (Kretschmer, Jaspers) a charakterologický (Klages, Ullitz, Lessing, Dittthey, Spranger), objektivující směr opírá se o přírodní vědy (fysiologii), filosofický kausalism a paralelismus, ale i praktický význam (pokusnictví). Jeho snahou je najít jednotky měřitelné (počítky) mnohostné a vysvětliti souvislost a dějovost psychickou mechanicky. Subjektivující směry dovolávají se duševní celistvosti, čínorodosti a integrace, filosoficky budují na teleologii a vzájemném působení. Přikloňují se k vitalismu a jeho autonomistice. Důležitější než mnohost jsou jim jakost. Jestliže směry objektivující zevšeobecňují, snaží se za to subjektivující tím více rozlišovati a děliti. Obojí směry sice už všímají si podvědomého, avšak objektivující více pro příčinnou souvislost s vědomým, subjektivující však spíše význam, který má podvědomí při určování vědomého. Jelikož však rozlišení na podmět a předmět je povahy neoticko-logické, možno roztržení Müllerovo nazvat pouze logickým. Moderní psychologii svědčilo by spíše roztržení podle oborů vědních, na kterých psychologie nejvíce nebo nejširě je založena. Snad bylo by pak přiměřenější kromě filosofické či spekulativní, rozdělovati psychologii na biologickou, psychofysickou a psychologickou, to je takovou, která má na zřeteli zvláště hotové ústrojí a útvary psychické (intelektualistická, typologická a charakterologická). Jistě nevyhovovalo by ani toto rozdělení všem a ve všem, než nebylo by aspoň tak všeobecné, jako Müllerovo a odpovídalo by snad lépe rozličným druhům psychologů, kteří rodí se dnes často na zcela různých předpokladech a průpravách, od nejteoretičtějších počínaje, až k nejhmatateltějším. Tím ovšem nikterak nepozbývá ani rozlišení Müllerovo na zajímavosti a jeho práce na významu. — Vychovatelské listy.

Několik údajů pro vyučování o našem dřevařství. Naše dříví. Z našich 4.652.528 ha lesů tvořících 33.15 proc.

veškeré naší půdy, se ročně vytěží na 16 mil. kub. metrů dříví. Z toho ovšem tvoří velkou část dříví palivové a odpadky pro účely průmyslové, takže čistý výtěžek dřeva činí ročně 9 milionů metrů, čili asi 56 proc. Pily a podniky dřevo obrábějící spotřebují 6 milionů, továrny na celulosu 9 milionů, doly 6 milionů, pošty a železnice 3 a jiné podniky 2 miliony metrů. Dřívím se u nás obírá celkem 7000 úředníků, 20.000 zřizenců a asi 200.000 dělníků. Zpracovává je 6000 pil, z nichž je 1100 s pohonem parním nebo elektrickým, a 1800 na vodní sílu, dále 12 sirkáren, 5 továren na destilaci dřeva a 18 větších továren na hudební a hrací nástroje vedle řady jiných drobných podniků menšího významu. Na vývoz zůstává asi milion metrů dříví, řeziva se produkuje celkem 3.6 milionu metrů ročně. Celková spotřeba dříví v tuzemsku činí okrouhle 7 milionů metrů. — Selská obrana.

F. J. Špála: Rýsování pro dívky. Velmi účelná příručka, jež běže zřetel k věci velmi důležité a u nás přesto zanedbávané: k nutnosti, upravití učení se rýsování pro dívky způsobem odlišným, odpovídajícím přesně dívčímu naturelu. A řeší tento úkol skutečně šťastně. Cena 8 Kč. Vyšlo v nakladatelství B. Kočího v Praze.

Mapa Moravy z roku 1750. Důležitou památkou kartografickou je vojenská generální mapa Moravy z roku 1750. Je latinská s titulem: „Tabula generalis marchionatus Moraviae“, t. j. „Generální mapa markrabství moravského“. Je na listech dosti velkého formátu. Každý list obsahuje okolí některého většího města. Terén není šrafován, hory jsou nakresleny každá zvláště, tak jak vypadají; lesy jsou označeny malými košatými stromy, pohromadě seskupenými. Města jsou opevněna hradbami, což zřetelně naznačeno. Možno pozorovati, jak některá města měla rozsáhlá předměstí vně hradeb, na příklad Přerov. Jen malá část, severovýchodní, je uvnitř hradeb, ostatek vně. Kroměříž, Lipník úplně v hradbách. Též tvar měst dobře zaznačen: Nový Jičín měl podobu obdélníka, Val. Meziříčí pětiúhelníka, Štamberk obehnan hradbou od severu, východu a jihu, na západě přiléhal těsně k příkrému vrchu Kotouči a byl na té straně téměř zcela bez hradeb. Je zajímavé, že poloha některých obcí nebyla asi přesně známa, zvláště ve východní Moravě. Velké a Malé Karlovice nejsou naznačeny, neboť v té

době teprve vznikaly okolo nově zřízené sklárny. Silnice nebylo, na mapě jsou jen „císařské“, dnešní státní silnice (Brno—Olomouc a j.). Mapa kreslena „mandato caesareo“, t. j. na rozkaz císařský. Kreslil ji Jan Kristián Müller, vydal Jan Kř. Homan v Norimberku. Několik listů je majetkem podepsaného. — Trávníček.

Kudy? Na tu otázku odpověděla sen. Plamínková větou, nad níž se pohoršil Věstník Ů. S. Řekla totiž, že prý máme jíti po cestě nejmenšího odporu a k tomu vychovávat také děti. Nemohla věru lépe vyjádřiti zásadu, v níž se plně zračí současný utilitaristický názor světový, který vyrůstá z dnešního materialismu. Potvrzuje jej ostatně velmi pěkně i věta, kterou otiskla v minulém čísle Měšťanská škola a nad níž se nepohoršil nikdo: „Práce není radostí, ale tvrdou společenskou povinností.“ Jsme vděční za ty projevy, neboť jest v nich velmi přiléhavě vystižen ráz současné filosofie životní, jež nezná vyššího posvěcení v životě lidském. Jak vysoko nad takovým chápáním životního úkolu stojí to křesťanské: Ora et labora a ten náš náboženský názor, že utrpením se vykupuje lidská dokonalost a šťastná věčnost. Věstník se pohoršoval nad větou sen. Plamínkové o nejmenším odporu proto, že prý bychom neměli Husa; kdyby taková zásada se měla uplatniti ve výchově — neměli bychom revolucionářů. V tom jeho strachu cítit ducha ideologie současného komunismu, který by nejraději kráčet po cestě největšího odporu, aby tak vychovával mládež k revoluci. Ani první, ani druhá cesta nemůže býti správná a ani jednotlivci, ani společnosti prospěšná. Uprostřed prý je ctnost. Člověk jednotlivec a s ním i lidská společnost je povinna kráčet k dokonalosti, a to cestou přímou, neohlížeti se zbytečně na překážky a také se jich nelekat. —ř.

K svatováclavským oslavám v Litomyšli. Katolíci oslavují svatého Václava, oficiální kruhy knížete Václava Svatého. První den oslavují i učitelé; důstojně. Aby zdůraznili tisíciletou tradici svatováclavskou a tím i tisíciletí trvání českého státu, uspořádali v sobotu 14. září schůzi zdejšího okrsku a poněvadž nikdo si netroufal na tento nesnadný úkol, pozvali si jako slavnostního řečníka — komunistu Nejedlého. Úvodem nezapomněl předseda učitel Beneš zabouřiti proti „zneužívání“ oslav jednou stranou politickou, Dru-

hý den: neděle 15. září. Slavnostní schůze ve Smetanově domě. Kdo z „intelligence“ nebyl přítomen přednášce pana komunisty dr. Nejedlého, měl příležitost poslechnouti si stanovisko křesťanské československého profesora dr. Malinského z Olomouce. Byla to opět „důstojná“ oslava; referent vyzvedl trvání tisícileté československé ideje naprostou negací. A po této „křesťanský“ (rozuměj československý) založené přednášce zazpíval „Vlastimil“ řízením československého faráře Metyše svatováclavský chorál. Zajímavé jest toto: 1. na svých pozváních upozorňovali učitelé na tuto oficiální oslavu s poznámkou, že řečník promluví se stanoviska křesťanského. A patrně ze strachu, aby ovečky nepojaly podezření, že se vedení učitelstva snad umoudřilo, dali do závorky „československého“, čímž i naznačili, že mimo české bratry není křesťanů; katolíci tam tedy neměli co dělati. 2. Starostlivý šéf okresu vydal ferman, kterým se žádá veškeré úřednictvo, aby se této „slavnosti“ účastnilo. Je v intencích vlády, aby politické správy zvaly nebo vyzývaly úřednictvo k přednáškám, které neodpovídají jejich přesvědčení a názoru světovému a které konec konců neodpovídají ani svým obsahem ideí všennárodního míru?

Sjezd švýcarských katolíků konal se ve dnech 7. až 9. září v Lucernu. Účastníků čítalo se kolem 100 tisíc. Sjezd měl německou, francouzskou a italskou sekci, jež všechny byly velmi četně svými příslušníky navštíveny. V německé sekci světicí biskup dr. Gisler mluvil o Katolické akci. Jejím účelem je pokřesťanění lidské společnosti. Dnešní veřejný život krvácí pěti ranami. Je to rána třídního boje, rozvráceného rodinného života, občanský sňatek a jeho rozluka, beznáboženská výchova a protináboženská politika. Jest potřebí hledati lék proti těmto ranám. Hlavním účelem Katolické akce je výchova laiků k apoštolské práci. Ve francouzské sekci o témže tématě přednášel msgr. Besson, biskup v Lausanne. Kladl katolíkům na srdce, aby nepřihlíželi k tomu lhostejně, jak jejich bratři propadají duchovní zkáze. O poměru Katolické akce k politice pravil biskup Besson, že církev zásadně stojí nad politickými stranami. Ale jak sám svatý Otec prohlásil, je politika, jež „dotýká se oltářů“. Když se jedná o otázky, které souvisí s náboženstvím a se spásou duší, nemůže katolík zůstat neutrálním, jako též nesmí se připojiti

ke straně, jejíž program je proticírkevní. V italské sekci mluvil biskup dr. Bacciarini z Lugana rovněž o úkolech a organizaci Katolické akce.

Zastoupení měšťanských škol v místní školní radě. Při obnově členů m. š. r. za učitelstvo ve městě X. došlo k neshodě o způsobu volení. Ve městě je obecná škola o 9 třídách (9 osob učitelů) a měšťan. škola smíšená o 5 třídách (osob s právem volebním 8, z nich 1 učitelka). Obecná škola měla 1 člena za 5 učitelů a 1 člena za 4 učitelky. Na měšť. škole byl nesporným 1 člen za odb. učitelstvo. Dva členové měli býti (podle jednoho tvrzení) voleni z plena. Hlasuje-li v našem případě obecná škola jednomyslně, zvolí cba členy z plena ze svých příslušníků 9 hlasy proti 8. Bude mít obecná škola v místní školní radě 4 zástupce a měšťanská pouze jediného. Proto tvrzeno s druhé strany, že i jediná žena na měšťanské škole má tvořiti skupinu 2., uvedenou v par. 20, zák. z 9. IV. 1920 a spojití se k volbě (ne při volbě) s učiteli téže školy, kteří by pak zvolili ji za zástupkyni učitelů. Nadřizený úřad tento názor zamítl, ježto prý by vedl k duplicitě vol. práva. Nicméně je z případu patrné, jak nejistě je postaráno o zastoupení školy měšťanské v m. š. r. Spravedlivější by bylo, kdyby z pěti členů za učitelstvo připadali dva pro školu měšť., dva pro obecnou a pátý by se volil z plena. Nikdy by pak nemohl nastati takový nepoměr, jaký uveden shora. — Měšť. škola.

Obětovati tak zvaným zájmům veřejným veškerý svůj volný čas a zanedbávati své nejbližší nemusí býti vždycky znamením charakternosti a oddanosti k zájmům celku; může to býti znakem pouhé vnějškové spolkářské manýry a důkazem ješitnosti a malicherné ctižádosti. Pouze kdo poctivě plní svou povinnost k vlastní rodině, jest oprávněn a mravně kvalifikován býti soudcem nad širší rodinou, to jest společností, reprezentovanou obcí, zemí a státem. Rodinný život může býti nejúspěšnějším činem tím, že vychovává k citovosti, ohleduplnosti, vychovává lepší, spravedlivější a sociálněji citící lidi, než jsou mnozí z nás. A proto pouhé spolkaření nevyváží na příklad zanedbávané výchovy vlastních dětí. Pouze ti, kdo si váží člověka, dovedou respektovati lidi, to jest celou společnost. Veřejně činný muž, horující stále pro blaho obecné a při tom kulturně zanedbávající sebe a své nejbližší okolí, je spíše hercem, jenž si hraje na

spasitele a mučedníka, než opravdovým, třeba drobným sociálním reformátorem.

V. Drahanský.

Rada pokrokovému.

*Radu dobrou, vzácnou
dám ti, milý brachu,
bys o svoji pokrokovost
nemusil mít strachu:*

*„Pokrok“ to je teda,
(mluvme sobě jasně)
to, co nám jde k duhu,
pak se žije krásně.*

*Říci, co je „pokrok“,
— přesně — dosti těžko...
dělej, co chceš... užij...
ale, pozor, teďko.*

*Chceš-li pokrokovým
borcem býti slavným
na c i r k e v se vrhni,
v tom buď neúnavným.*

*Pozor ale — neni církev
jedna jako druhá,
v čs. „pokrok“ vládne
v ní je naše vzpruha.*

*Sekej do té, viš,
co v ní tě vychovala matka,
vědomosti měj!
Hle, ke studiu látka:*

- *plakáty čti naše,
brožůrek pak málo,
vzdělání máš skvělé
a co tě to stálo?*

*Takto vyzbrojen pak
vyjdi na ulici,
hlasem mocným zvolej:
„Římští služebníci!*

*Kdo z vás bidných mně si
troufá odporovat?
Slovník naučný jsem,
koukejte se schovat!”*

*Kariéra bude
dílo korunovat,
pamatuj jen hesla:
„N i k o h o s e n e b á t !”*

NÁLEZY NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU

Převod do nových platů. Učitel může v odvolání, které podal proti platovému výměru převodnímu podle odst. 2 par. 30 učit. zákona uváděti i jiné (další důvody, kterých neuváděl v námitkách podle odst. 1 téhož par.). — 15/4 1929, č. 15260/27.

Náhrada cestovného a stravného z důvodu substituce. Nárok na ně nemusí býti uplatněn do 14 dní, neboť dekret dvor. komory z 5./12. 1826, č. 97 pro tento případ neplatí, 23./4. 1929, č. 7916/29.

Lhůta k podání stížností k nejv. soudu. Jest 60 dní. Je-li stížnost podaná do 60 dnů k nejv. s. soudu vrácena k doplnění a přijde-li po tomto doplnění po lhůtě 60denní, nelze tvrditi, že by byla opožděnou, 3./4. 1929, č. 6563/29.

Válečná pololetí. Učitelům vojinům, kterým počítá se podle 3. věty par. 7 zák. č. 470/1919 všechna doba od 1. dne měsíce po výkonu zkoušky dospělosti, přísluší válečná pololetí i z doby vojenské služby, neboť tato se faktivně po uvedeném termínu pokládá za dobu vykonanou za aktivní služby učitelské. 4./4 1929, č. 6571/29.

Zápočet pres. voj. služby. Byl-li nárok na zápočet takové služby, trvající pouze 1 měsíc, zamítnut proto, že bod 1. par. 23 učit. zákona zrušil všechny starší předpisy o zápočtu určité doby pro postup (kromě služby v legiích), pak rozhodnutí to jest nezákonné, neboť cit. předpis zrušil jen takové předpisy o započtení pro postup do vyšších požitků, které se týkají „takové určité doby“, která nebyla ztrávena za nepřetržitého trvání služ. poměru a předpis ten nedotkl se proto odst. 2 a 3 par. 34 učit. pragmatiky o zápočtu služby vojenské, trvající do 10 měsíců. 26./4 1929, č. 7743/29.

Kdo kupředu počítá, s tím nouze o peníze nezmítá.

Vzdělání a šetrnost základ života a blahobytu.

Pracovat a šetřit! Ježto jsme národ malý, musí každý z nás pracovat za dva, a stane-li se tak, budeme národem velikým.

Dr. A. Rašin.

ZPRÁVY

Kněžstvo děkanství místeckého, shromážděné na konferenci dne 19. září 1918 v Místku, prohlašuje, že, pamětlivo jsouc slavné minulosti národa a těžkých jeho bojů o opětné dosazení jeho svobody, a stojíc na půdě památných národních deklarací a majíc stále na paměti, že z českého lidu vzešlo, s ním a proň žije, pracuje a trpí, žádá a pracovat chce svorně po boku všech politických stran českého národa, zastoupených v Českém svazu o samostatný, vpravdě demokratický, sprá-

vedlivý československý stát, a žádá, aby uvarováno bylo se u všech stran všeho, co vnitřní svornost a jednotu by ohroziti mohlo." — Tento projev byl přijat jednomyslně.

Katolicismus je náboženství tvořivosti. Z jeho rukou vyrůstaly velkolepé chrámy, sochy, obrazy a jiné výtvo-ry. Čím se kde lépe ujal, tím větší díla tam vytvořil. Naše Praha jest vý- tvor ducha katolického. Čím by byla bez chrámů, paláců a staveb z doby katolické? Hromadou kamení. Viděli bychom snad řady domů, ale bez du-cha a života. U nás se stále vynáší husitismus, ale zapomíná se, že husi- tismus nás o mnohé převzácné památ-ky ožebračil. Husitismus nestavěl a nebudoval, ale bořil. Kdyby byl kato- licismus před ním nestavěl, nebyl by měl co bořiti.

Dávka z přírůstku hodnoty nemovi- tostí činí při převodech před 1. led- nem 1923 z rozdílu mezi cenou nabý- vací a cenou prodejní 5 proc. až včet- ně do 600 proc. nabývací hodnoty; při vzestupu hodnoty nad 600 proc. pře- děpíše se mimo to nad 600 proc. 25 proc. z částky z přírůstku hodnoty. Stal-li se převod po 31. prosinci 1922, činí dávka z přírůstku hodnoty při vzestu- pu hodnoty od 5—10 proc. 5 proc., od 10—20 proc. 6 proc., od 20—30 proc. 8 proc., od 30—40 proc. 10 proc., od 40—50 proc. 12 proc., od 50—75 proc. 15 proc., od 75—100 proc. 18 proc., od 100—150 proc. 23 proc., nad 150 proc. 25 proc. Trvá-li držba pro vyměření dávky déle než 10 let, sníží se dávka o 10 proc., a trvá-li déle než 20 let, o 20 proc., Každý zcizitel nemovitosti je povinen oznámiti prodej nemovitosti do 14 dnů Zemskému inspektorátu pro zemské dávky (v Praze Magistrátu).

Výkaz jmění Ústřední poj.škovny k 31. prosinci 1928. Hotovost pokladní 239.724 Kč, vklady u peněžních ústa- vů 397.214.425, cenné papíry státní 460.534.850, jiné 176.926.918, zápůjčky na cenné papíry 127.449.739, zápůjčky státu 100 milionů, okresům 27.768.711, obcím 109.267.216, zápůjčky hypoteční 40.900.379, zápůjčky nepřímo poskyt- nuté vodn. družstvům 19.672.093, ob- cím 2.451.414, staveb. družstvům a drobným žadatelům 21.864.632, nemo- vitosti 6.744.014, inventář 2.332.539. Celkem 1.489.126.931 Kč.

Počet učitelstva na českých měšťan- ských školách podle stavu dne 31. říj- na 1927. Čechy: veřejné školy 2419 mužů, 1154 žen, menšinové 412, 143, soukromé 9, 42, celkem 2840, 1339. Mo-

rava: veřejné školy 1276, 405, menši- nové 153, 46, soukromé 1, 52. Celkem 1430, 503. Slezsko: veřejné školy 178, 33, menšinové 93, 27. Celkem 271, 60. Na veřejných školách je tedy celkem 3873 mužů, 1592 žen, na menšinových 658, 216, na soukromých 10, 94. Do- hromady 4541 mužů a 1902 žen.

Aby překládání učitele ze služebních důvodů státní pokladnu nic nestálo, píše se prý někde, jak o prázdninách napsal „Venkov“, „do dekretu: „Pře- kládáme Vás na Vaši žádost.“ — Také prý se v takových případech dají uči- teli dvě místa na vybranou, a to je již pak ovšem přeložení na vlastní žá- dost. Inu — hadimrsky! Kolegové a kolegyně, braňte se v každém tako- vém případě!

Duch Sokola. Československá obec sokolská v Praze III., Tyršův dům, v poslední době vydala doporučující list firem s nadpisem: „Tyto firmy posky- tují 5proc. slevu při předložení sokol- ské legitimace," v jehož seznamu jest 30 procent, ne-li více, německo-židov- ských firem, z nich uvádíme na pří- klad: Wolf a Schleim, Schwaab, Weis- fler, Lengsfeld, Löbl (týž Löbl, který udal dra B. v době války, když tento při pochodu vojinů ulehčil si „chudá- cí"), Amschelberg, Deutsch, Gerstl, Harkopf, Iserstein, Jakobowitz atd. — Stráž říše.

Náš školský film, vytvořený pro Vý- stavu soudobé kultury se nezdařil. Tak aspoň znějí referáty těch, kteří viděli lepší na výstavě v Ženevě. Navrhují, aby byl seškrtnán, a tak vypuštěním nudných částí zachráněn. No tak — a přece o něm pracovali specialisté. Či ne?

Kde je chyba? Daňové nedoplatky za prvních devět let trvání republiky činí 27 miliard. Proč to? Buď neumějí berní správy daně ani poněkud spra- vedlivě předepsat, anebo úřady správ- ně vybrat. Či obojí? Pak ovšem chybí peněz nejenom na potřebné, ale i na nutné.

Konečně rozumná řeč. „Musíme se brániti tomu, aby naše kvalifikace by- la zlepšována nebo zhoršována podle naší mimoškolní činnosti, protože tě- žiště naší práce je ve škole.“ „Přílišná ochota ke každé veřejné práci budí dojem, že učitelé nemají co dělat a tedy, že mají dosti času volného.“ To- to kacířství hájí dnes i „Měšťanská škola“. Kolik let jsme to hájili sami, a hlásali hluchým. Konečně však i na náležitých místech zaznělo osvobožu- jící „Effet!“

· **Hořký chlebiček** ve službách ŮS. posypávají pepřem ironie učitelům měšťanských škol, kteří neopustili dosud ŮSU.

Svitá? Krajské sdružení učitelů měšťanských škol na Domažlicku mělo ve Staňkově přednášku o významu sv. Václava, v níž přednášející dokázal, že tradiční vliv života sv. Václava po stránce národní nemůže být ani pokrokovými složkami v dnešní době ledabyly přehlédnut. To kulturní odbor ŮSU. je jiný kabrňák! Ovšem ten má jinší „historiky“, než je takový Pekař.

Odstranění par. 10 malého školského zákona a zavedení volné kompetence žádá Z. J. U. M. Š.

Ve válečném stavu octla se Měšťanská škola s Věstníkem Ústředního spolku pro učitele měšťanských škol, kteří dali přednost ŮS. před odborovou organizací. V ŮS. tvoří tento druh členstva 5 proc., ale ve správě spolku má zastoupení 35proc. Tak nadhazuje M. Š. učitelstvu obecných škol nepřímo buď neschopnost nebo nevhodnost pro takové funkce. Myslíme, že to není ani vhodné, ani kolegiální.

Není nálady. O prázdninách měl jsem příležitost hovořit s vysokým úředníkem z ministerstva financí. Otázel jsem se ho, je-li situace našeho státu taková, že by se opravdu státním zaměstnancům a jím na roveň postaveným nemohlo pomoci. Odpověděl: Peníze by se sehnat daly, avšak není nikde nálady pro to. Myslím, že takový výrok měl by být pro státní zaměstnance i učitelstvo poučením. Buď je nedostatečný náš vliv nebo náš tlak na veřejné mínění a rozhodující činitele. V obou případech třeba nápravy. Vzchopme se, dokud čas! — Tak píše „Škola měšťanská“, potvrzující, co i my jsme vícekrát uváděli.

Provdané učitelky na školách. Holandsko poskytuje provdaným učitelkám v případě mateřství čtyřměsíční placenou dovolenou, a je-li nutno, i další dovolenou pro nemoc. Španělsko a Rusko poskytují učitelkám v těchto případech dovolenou tříměsíční, Německo desetidenní, Francie a Portugalsko dvouměsíční. Ve Velké Británii, Skandinávii a Itálii přísluší jím jen obvyklá dovolená pro nemoc. Ve Finsku a Lucembursku dostane učitelka neomezenou placenou dovolenou, musí ale obstarat i platit svou zástupkyni. — Freie Schulzeitung.

V Jugoslávii nový zákon o měšťanských školách stanoví služební dobu učitelů na 35 let. Po 15 letech služby

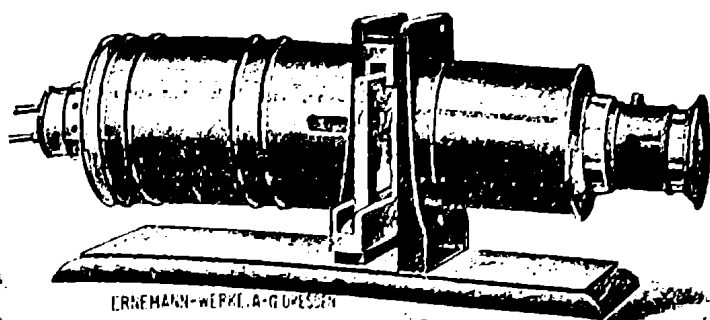
mají učitelé měšťanských škol nárok na titul profesorů. Náboženství vyučují stálí nebo honorovaní katecheté. — O onen profesorský titul bychom nestáli tak, jako o něj nestojí ani velká část středoškolských učitelů. Máme tolik „profesorů“ tance, magie a pod. oborů, kteří si onen titul vyhradili již takřka jen pro sebe.

Komunistická internacionála mládeže má prý 2,150.000 členů. Dva miliony členů připadají na ruskou kom. mládež. Pak přijde Německo s 22.000, Francie s 8000 a Československo se 7000 členy. Na země skandinávské připadá 17.000, na Anglii 900 členů. V ostatních zemích, kde existuje komunistická strana, jsou jen nepatrné organizace komunistické mládeže, jako: v Itálii, Bulharsku, Maďarsku, Polsku, Rumunsku, Turecku, Španělsku a v Číně, Persii a Japonsku. Ty všechny dohromady čítají 55.000 členů. — Nu, my jsme i zde, jako při tak mnohém, kde nás není třeba, vpředu — v prvním čtyřstupu. Je to ovšem jen zatím, neboť komunističtí tatínkové pomalu ze svých organizací utíkají, proto ani jejich nadějní potomci nejsou v internacionále „na beton“.

Nejdůležitější pomůckou proti kriminalitě je, odstranovat její příčiny výchovou, odnímáním dětí z rodin špatných, zlepšováním hospodářských poměrů a bezohledným, třeba barbarským potíráním znemravňujícího tisku. Kdybych já rozhodoval, noviny určitého druhu přestaly by vycházet. — Citujeme slova známého dra Boučka, „pokrokáře“ jistě na slovo vzatého, aby se neřeklo, že jen „klerikálové“ vidí v určité části tisku zhoubu.

Téměř všichni inspektoři moravští našli milost a zalíbení v očích pokr. učitelstva — jak svědčí zpráva o sjezdu delegátů ŮSU. Jenom dva prý jeví sklon k reakčním žvlům. Nemají opravdu zaviděnihodnou situaci páni inspektoři, chtějí-li být hodnými v očích pokr. organizací. Víme, že jejich chutě jsou vrtošivé a přízeň nestálá. Snad ani to jářmo státního dohledu by nebylo tak ostré jako dohled organizací. Ale co naplat, vždyť namnoze „oko organizace — oko matčino“.

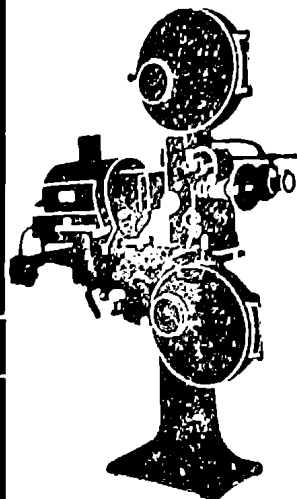
Tituly. Je velmi groteskní, čtete-li plakát, oznamující schůzi politické strany, na níž promluví pan senátor Hrejsa — *rolník* a šarář atd. Tož napřed pěkně služba straně — zde republikánské — a pak teprve vlastní povolání. Či snad opravdu je to tak, jak natištěno. A mnozí kolegové též se

ZEISS-IKON skioptikony

různých typů
a modelů.

Školní pomůcky pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

Kosmeta ozařovací lampy

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává
největší speciální závod v čsl. republice

Rudolf Stuchlík, Praha II,
u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinofoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě
vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

předbíhají, aby se zalíbili straně, která je kandiduje do cbce či okresu. Čteme: X. Y., *malorolník* a učitel, *domkář* a řídící učitel atd. Je starost o naše tituly. Není zde námět k řešení? Každý má nějakou tu zálibu — tož nechť si ji vezme za označení titulu a k tomu už se může přilpnout — „učitel“ — jako by chtěl říci „s odpuštěním“. Ale pohlédnete-li na věc vážně — je to úkaz určitého úpadku sebevědomí a prestiže učitelské (a každého stavu), když nelze se uplatnit v politice, resp. v pol. straně s charakterem učitele. A všichni ti „domáři-učitelé, malorolníci-učitelé atd.“ znehodnocují v očích široké veřejnosti stav učitelský — jako by on sám nebyl stejně důležitý a užitečný, jako ty ostatní — jako by byl jen parazitem neužitečným.

Nepěkný zjev. Řídící učitel-předseda pokr. organizace — v místě na dráze u okr. města — dosloužil 40 let skutečné služby. Vždycky posílal dosloužilce a přesloužilce do pense — a nyní sám se nehýbá — ano chce z milosti zemské šk. rady (kterou jinak nemá v lásce) sloužiti dále, ač by celá řada kolegů potřebovala toho místa, aby mohli dáti děti do škol. Když to vidí

jini doslouživší — také nechtějí na zasloužený odpočinek. Či opravdu chtějí dokazovati veřejnosti i úřadům, že učitel ani po 40leté službě ještě nepotřebuje odpočinku? Tu by se mělo učitelstvo ozvat!

Když v práci zabráni, vidíme její zdar, pak skoro, ani o sobě nevíme, ale zajisté v takových okamžicích jsme nejšťastnější.

Kdo nepokračuje, jde zpět.

Proti zlým náruživostem se nejlépe pracuje posilováním dobrých náklonností.

Hleď si zachovati viru a z ní plynoucí důvěru v Boží Prozřetelnost.

Prof. Šauer.

LITERATURA

Nakladatel B. Kočí v Praze ohlašuje sešitové vydávání vzorného Kapesního zeměpisného atlasu, malého formátu, v pětibarevném provedení za opravdu senační cenu: za sešit o 4 mapách formátu 20 krát 17 cm na silném papíře pouze 3.90 Kč, poštou 4.10 Kč. Celkem vyjde 8 sešitů v měsíčních

lhůtách, jež obsáhnou celkem 28 map a část statistickou. Kdo ihned předplatí celé dílo, obdrží po ukončení úplně zdarma celoplátěné desky, takže bude mít celý atlas i s deskami za Kč 31.20 kromě porta. Atlas je tedy cenou přístupný všem vrstvám a zaplní jistě citelnou mezeru v naší literatuře.

Reinwartův Kapesní kalendář Hospodáře československého na r. 1930 vydán red. kruhem časopisu Hospodář čsl., nákladem A. Reinwarta v Praze II., Vodičkova 23. 214 str. textu, 20 obr., 60 str. hospodářských zápisků. Vázaný výtisk 14 Kč, poštou 15 Kč. Program redakce, vytyčený před pěti lety, je i vydáním pro r. 1930 skvěle plněn. Všestrannost zemědělcova povolání jeví se v obsahu jako v zrcadle, ať začneme půdou a pokračujeme výrobou rostlin, hnojivy, výrobou živočišnou, zemědělskou spravovědou a různými tabulkami konče.

Sbírka pohřebních písní. Velmi praktická příručka pro ředitele kůru. Mimo jiná pochvalná uznání, jichž se dostalo této sbírce, napsal o ní orelský hudební skladatel toto: Se zájmem prohlédl jsem Sbírku pohřebních písní. Jsou to vesměs pěkné a melodické věci, po kterých rád sáhne každý ředitel kůru a jež mohou velmi dobře posloužit orelským venkovským pěveckým kroužkům. Doporučuji je co nejvřeleji! S br. pozdravem dr. Šetina v. r. — Objeďnávký vyřizuje Jan Hendrych, starosta Orla v Dol. Kounicích. Cena sbírky je 10 Kč, při odběru 5 exemplářů 1 exemplář zdarma.

Podzimní program nakladatelství Sfinx. Význačný zřetel bude věnován původní tvorbě. Oddělení pro beletrii chystá několik význačných tisků, z nichž shodou okolností nejrozsáhlejší jsou tři romány, čerpající svůj námět v politickém prostředí: Jar. Marie troj-

dilný román „Orlové a střizlící“, M. B. Böhnela románová práce „Miláček“, kterou navazuje na nejoblíbenější genre své tvorby, a posléze Emila Vachka román „Parasit“, kterým se zahájí „Dílo Emila Vachka“, rozpočtené na dvacet svazků. V populární Serii Sfinx vyjde Emila Trévala dosud neotištěný román „Vyhnaní synové Evy“. V Pyramidě vyjde Ladislava Vladyky román „Mnohoženství“ a román Bernarda Horsta „Hučící země“. Od téhož autora budou vydány v Devítikorunovce novely „Zlo“.

Valná hromada Katech. spolku na Velehradě 26. srpna usnesla se jednomyslně požádati časopisy, aby aspoň po dobu jednoho roku nepřinášely kritických posudků Katechismu katol. náboženství, vydaného z nařízení arcib. ordinariátu Maticí CM v Olomouci 1929.

Dr. B. Vašek: „Sociální práce“, III. díl Křesťanské sociologie se zřetelem a sociální činnosti kněžské. Vydalo nakladatelství Československé akciové tiskárny, Praha II., Panská ul. č. 1. Cena 40 Kč. Spisovatel jistě se zavděčil všem veřejným pracovníkům katolickým, že napsal toto významné dílo. — Jest to nepostradatelná příručka sociologická, nejen pro duchovenstvo, ale i pro veřejné činovníky vůbec, spolkové funkcionáře, politiky, sekretáře, žurnalisty a všechny ty, kteří se zabývají veřejnou činností jakoukoliv. Jak autor v úvodu spisu uvádí, jest „Sociální práce“ jen díl křesťanské sociologie a to poslední, jednající o prostředcích a metodách, jak ve společnosti pracovat. Ve smyslu tohoto určení a této zásady, má spis také nutná pojednání. Na rozdíl od jiných podobných spisů, pojednává hlavně o tom, jak prakticky využítí nauk křesťanské sociologie ve veřejném životě.

TISK

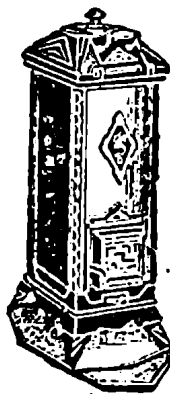
Lidových závodů

tiskařských a nakladatelských

v Olomouci

rychle, vkusně,

levně.

Nejlepší školská
KAMNA

„FENOM“

pro veškeré palivo, 13 velikostí, čtvero provedení
dodává se

„TEMPER“

Jan Pelikán,

PRAHA II.

Václavské nám 33.

Školy, obce, fary
tělocvičny, pp. učitelé
(i pro domácnost)
cenné výhody.

Chcete-li zůstat zdraví — pak pijte

Kathreinerovu sladovou kávu Kneippovu!

Kupujte u firem u nás inserujících!

RYSOVADLA vyrábí a opravuje JOSEF DUŠEK,
Praha I., ul. Karoliny Světlé 21.

Praktické a hojně již na všech školách používané učebné pomůcky **C. Živného, spr. šk. v Dušníkách, p. Doksany**, ulehčí Vám práci ve škole.

Velký živý slabikář	Kč 180.—
Malý živý slabikář	Kč 30.—
Obrázkový úvod ke slabikářům	Kč 16.50
Tisícové počítadlo	Kč 200.—
Počítadlo do 200	Kč 25.—
Ceník kupecký (2 tabule)	Kč 12.—
Ceník hospodářských plodin	Kč 12.—
Pozorování zjevů přírodních	Kč 4.50
Měs. vložky k Pozorování	à Kč 0.50

Fysikální a chem. přístroje jakož i opravy udělá vám
levně a pěkně **JULIUS GRADWOHL v Praze 320/I.** Sklad učebných pomůcek.
Rozpočty zdarma.

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,

Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

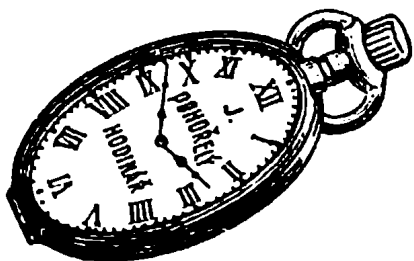
Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

Kamenoprůmysl Polášek a Urban, Přerov

dodává

vkusné pomníky, hrobky, sochy, oltáře a mramorové desky.

T e l e f o n 325.

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky.

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obraťte.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

Školním nábytkem Vás uspokojí jedině firma
JAROSLAV KRAKEŠ, LOUNY
Telefon 103. Pobočný závod Postoloprty.

Dodavatel ministerstva školství a Ústřední
matice. Zařizování moderních opatoven.
Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý duběnkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odboček ve všech čelnějších místech republiky.

Vlastní prostředky přes Kč 200.000.000.—, Vklady přes 1 a půl miliardy Kč.
Provádí veškeré obchody bankovní. Výhodné zúročení vkladů.

Úvěry, vadia, kauce, eskont směnec, valuty, devísy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných
hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, telefon č. 1919, 1131.

Odbočky: Bor u České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice,
Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n. N., Kolín, Král. Pole, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov,
Lomnice n. Pop., Mor. Ostrava, Něm. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov,
Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Přerov, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher.
Brod, Val. Mezifíc, Velké Meziříčí, Zábřeh, Znojmo, Žilina.

Expositury: Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

— R A D I O —

přístroje, součástky, eliminátory

též na mírné měsíční splátky vám dodá

A. DOSEDĚL, Praha-Dejvice, Bachmačská 16.
Pro členy Říšského svazu katol. učitelstva zvláštní výhody.

gramofony

housle

dechové nástroje

stroje

harmoniky

fotografické

přístroje

dalekohledy

hodinky

klenoty

budíky

kuchynské a

nádobné hodiny

GRAMOPHONE

IMPORT COMPANY

KADLER A SPOL.

BRNO

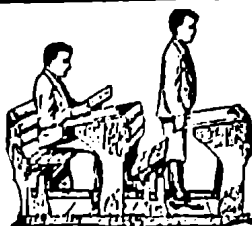
Řádění Svobody 6.
Čestný člen přímého
veřejného obchodu

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný re-
daktor Jindřich Hrbáček, Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských
v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetínská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Houby — křída — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

VEŠKERÉ ODĚVY

pánské — dámské — dětské
obdržíte v největším výběru v oděvním domě

K R O U P A,

Též na mírné
měsíční splátky.

Brno, Masarykova tř. 10.
P. T. učitelstvu při hotovém placení 50% slevy.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

HARMONIA,

Nejlepší doporučení.

Založeno r. 1904.

varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: **FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.**

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8—10, odpol. 1—3, 6—7, v neděli a svátky 9—11.

PIANA LÍDL BRNO

Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

JOSEF ŠPONAR,
továrna školního nábytku v Přerově,
Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

RYSOVADLA vyrábí a opravuje **JOSEF DUŠEK,**
Praha I., ul. Karoliny Světlé 21.

Praktické a hojně již na všech školách používané učebné po-
můcky **C. Živného, spr. šk. v Dušníkách, p. Doksany,**
ulehčí Vám práci ve škole.

Velký živý slabikář	Kč 180.—
Malý živý slabikář	Kč 30.—
Obrázkový úvod ke slabikářům	Kč 16.50
Tisícové počítadlo	Kč 200.—
Počítadlo do 200	Kč 25.—
Ceník kupecký (2 tabule)	Kč 12.—
Ceník hospodářských plodin	Kč 12.—
Pozorování zjevů přírodních	Kč 4.50
Měs. vložky k Pozorování	à Kč 0.50

ELEKTRO-VULKAN

Kroměříž, elektrofysikální přístroje. - Při ct. objednávce
předvedení na místě. - Úvěr podle dohodnutí.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma.

Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

Vlastní výroba a sklad hudebních nástrojů
JOSEF JUST, PŘEROV, PASÁŽ.
Piana, pianina značky Hansman.

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a
bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasiláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za
režijní cenu a to za neilustrovaný 5 Kč, ilustrovaný 10 Kč, včetně poštovného. Jest opět krásně
a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské
nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto vděčnou pří-
ručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Přihlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Průhonících u Prahy.
Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Jindřich Hrbáček:

Povolební úvaha.

My, katoličtí učitelé a katolické učitelky, zúčastnili jsme se volebního boje, právě skončeného. Pracovali jsme tak, jak nám velelo svědomí, neb víme, že katolíci, mají-li dosíci svých práv, musejí se politicky organisovati a politicky pracovati. Pouhá činnost v organisacích náboženských a kulturních nestačí. Řekli jsme lidu, koho má voliti, aby jeho katolické cítění nebylo nadále uráženo, jak dosud tak často se dělo, koho má voliti, aby nebyl hospodářsky a kulturně ochuzován.

Boj volební umkl. — Složíme však nyní ruce v klín? Nikoli. Budeme si opět všimati, co se děje v politickém životě, a upozorňovati na události lid. Budeme poukazovati na vše, co jest nezdravé poměrům a co tedy bude nutno odstraniti.

Však čeká nás ještě jiná práce, neméně důležitá: kulturní a náboženské uvědomění lidu, jež budeme vzdělávat, povzbuzovat, a to nejen slovy, ale i příkladem. Jsme učiteli-katolíky činem; projevujeme tedy co nejvíce své přesvědčení. Lid, který tak rád jde za svými učiteli, odvrátí se od těch, kteří jej vedou po cestách nepravých, a půjde za námi.

K politické činnosti neodhodlá se každý, není jí snad schopen, však této práce mohou se zúčastniti všichni. Není těžká. Jen nadšení a vytrvalost jest k ní třeba. Toho pak jest mezi námi zajisté dosti.

Vzhůru tedy do nové práce, vzhůru do práce za vnitřní obrodu národa! Její výsledky budou cenné nade vše jiné.

Jan Ev. Trávníček:

Onomatopoetické zabarvení řeči.

Při čtení musíme zdůrazniti onomatopoetickou stránku naší řeči. Má tato okolnost význam i pro techniku čtení. Porozumění onomatopoetickému zabarvení řeči skytá větší potěšení z četby knih, zvláště básní.

Co jest onomatopoeie? Ctihodná učebnice slovesnosti definuje: „Onomatopoeie napodobuje slovem přírodní zvuk.“ A hned přidává příklady:

„a na okénko fuk, fuk, fuk — —“

Tato definice příliš úzce omezuje onomatopoi. Vhodnější je pokládati za onomatopoi každý zjev, kdy zvukem, hláskovým složením slova je vystižen jeho vnitřní smysl a jeho nálada. Právě v onomatopoetickém zabarvení spočívá půvab a krása mnohých slov. O tom nutno při čtení poučiti žáky, neboť jenom tak porozumějí jazykové kráse, naučí se hledati krásu a libý dojem nejenom

v ději, nýbrž i ve stylu a v řeči samé. Naučíme je tím vážnosti a úctě k jazyku, která žalostně upadá, zatím co přicházejí v oblibu obhroublé a nesprávně tvořené tvary stírající pel půvu z jazyka.

Některá slova mají zabarvení onomatopoetické ve značné míře — na př. slovo. smrt. Již svým zvukem vyjadřuje to slovo hrůzu a hořkost a prázdnotu smrti: „Je to slovo sykové, jako zasyčení hřada, chřestivé, jako šelest suchého, mrtvého listí, trpké a úsečné jako rána do srdce.“ (Lutínov.) Podobně řezavým slovem je slovo „srdce“. Srdce — střed a ústředí života, citu a lásky — ale i bolesti (a ta je z valné části údělem člověka). Jak jinak může znít; jméno ústředí bolesti než řezavě, drtivě?

Souhláska r — v některých slovech často opakovaná — dodává jim tvrdosti a naznačuje obyčejně chmurný obsah takových slov. (Samostatné slovo „chmurný“ — má temné u, y a k tomu ještě drtivé rl)

Vizte verš z básně „Česká balada“ (III. čítanka Flos): „bratr aby bratru vrahem byl ...“

Hrůza spočívající v obsahu verše je naznačena slovným výrazem. Bratr má být bratru posilou, láskou, a zde je mu vrahem! Jaký to kontrast, jaký to výsměch mravnímu řádu! To je vystiženo proplétáním tvrdé souhlásky r pět-krát za sebou!

Samohlásky mají rovněž svou funkci. Samohláska a působí dojmem světla, výšky i šířky, v e máme dojem, že ubývá šířky, ale zjasňuje se ve výškách. aby úplná bělost zazněla v samohlásce i. Temné barvy vidíme v samohlásce o, u, y. Rozmanité proplétání samohlásek značí zvláště různé tempo pohybu, činnosti, zjasňování nebo zatemňování.

Ve slově „poskakoval“ cítíte dobře, jak střídání o — a — o — a — přímo vnucuje živou představu poskoku. Podobně: poletuje, kráčí (á—í, volná, rozvázná činnost), mává, chrochtá (zvuky naznačeny souhláskami), sníh (něco bílého, do dálek rozprostřeného), zurčí, šumí;

Verše:

Jeleni v mlázi zmizeli,
jen laňka klesá v jeteli ...

Střídání samohlásek i—e—i ve slově zmizeli značí rychlost ubíhajících jelenů. Ve druhém verši po dlouhém a následují: e—e—i. Šířka samohlásek postupně se úží — klesá — a tím naznačeno klesání mrtvé laně k zemi.

Sledováním onomatopoetického zabarvení řeči velmi posílíme usuzování, zručnost postřehu, hlubší pronikání ve smysl slov. Proto nezanedbávejme tohoto zjevu při čtení na vyšším stupni!

Jk.:

Újezdni měšťanské školy.

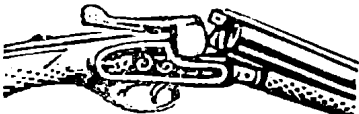
V srpnu 1929 vykazovaly všechny měšťanské školy počet dětí 3—11letých, žijících v obvodu 5 km okolo měšťanské školy. Okresní inspektoři zároveň sdělili, kolik tříd obecných škol by se zrušilo, kolik si vyžádají novostavby měšťanek a kolik je zkoušeného učitelstva pro budoucí měšťanské školy obvodové čili újezdni. Tato statistika bude podkladem pro jednání o této osnově v senátě Národního shromáždění, které bylo před prázdninami odloženo na podzim.

Chystaný zákon má svá světla i své stíny. Zářivým světlem je naděje, že nastane rozšíření důkladnějšího a praktického vzdělání též do vesniček, kde dosud jsou pouze obecné školy. Zlepší se tím vyhlídky na lepší budoucnost celé armády dětí, zvýší se úroveň vzdělání dorostu živnostenského, rolnického i dělnického, a talenty, jež po ukončení obecné školy zapadnou, zalesknou se na škole měšťanské a v dalším povolání. Újezdni měšťanská škola může si dovolit lepší vybavení než obyčejná měšťanka, a mnohem lepší než dvojtřídku. Znamenaly by tedy újezdné měšťanské školy rozšíření i prohloubení vzdělání.

Avšak chystaná osnova má své těžké stíny, těžší a černější než lesk světla. 1. Odlehlé vesnice vypadnou z okruhu 5 km, a těch bude většina. 2. Obecné školy se zredukují o vyšší třídy. Ubylo by sice míst učit. obecních škol, ale právě o tolik by jich přibýlo na měšťanských školách. Musili by tedy dělat zkoušky, což se nevyplácí. (Je známo, že učitelstvo republikánské strany snad z tohoto

důvodu je proti osnově.) Tento důvod by nevalil, kdyby nebylo závažnějších. 3. Nucená docházka dětí do újezdských měšťanských škol se nevžije. Je zde množství překážek. Víme, jak těžce se vžívalo nařízení o zrušených „úlevách“, o povinné návštěvě v místě měšťanské školy. A nyní! Nutte 11leté dítě chodit denně 5 km do školy a zpět! Za sucha ještě jakž takž. Ale v zimě, v dešti a blátě, za šera, chlapce i dívky. Vždyť hodin je tolik, že musí býti vyučováno někdy až do 5. hod. odpo. a v zimě o půl 4. hod. je tma. Ovšem, chodí i dnes přespolní, ale to jsou většinou hoši, silní a zdraví jedinci, nadaní a pilní, kteří se téměř vše naučí ve škole přes poledne. Autobusy a železnice všude nejsou. Také je to drahé pro nemajetné. Většina vesnic by musila pěšky. Jistě by velmi mnozí žáci žádali za osvobození od docházky ze zdravotních důvodů, nebo i z finančních důvodů. (Měšťanská škola vyžaduje přece od žáka i po stránce finanční více než obecná.) 4. Obce by musily přispěti na stavbu újezdských měšťanských škol, za každého žáka asi 5000—10.000 Kč jednou provždy (pro tutéž budovu), stát by přispěl rovněž subvencí. Každoročně by musila platiti na věcný náklad za každého žáka asi 150—200 Kč. To by obce tak nebolelo, neboť byly by ušetřeny přístavby stávajících obecných škol, a redukcí tříd zmenšil by se též věcný náklad. Zato by měli vzorně zařízenou újezd. školu. Co na to řeknou katolíci? Katolické školy se tím nepřiblížíme ani o krok. V újezdských školních radách bude živel katolický silnější vlivem vesnic, jež tam budou míti své zástupce. Též učitelstvo měšťanských škol bývá zpravidla nábožensky snášenlivější. Nutná je revize učebnic pro měšťanské školy (dějepis, čítanka), jež by se měly konečně nahradit II. opraveným vydáním.

Překážek je tedy mnoho. Senát uváží, zda finanční a fyzické oběti budou vyváženy výhodami měšťanských škol újezdských. Snad se bude čekat, až budou všude řádně spraveny silnice a na nich z každé vesnice autobusová doprava pro žáky.

PUŠKY	dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod	
	A. ZDENĚK, PRAHA	
	Žitná ul. 45.	
	P.T. učitelům a def. gážistům úvěr. výh. plat podmínky Ceníky zdarma.	

Z výroční zprávy Léčebného fondu veř. zaměstnanců za hospod. období 1927—28.

Ústřední sbor.

Předseda: JUDr. Lukáš Jos., odb. přednosta min. soc. péče. Místopředsedové: Martan Jaroslav, vrchní fin. rada; Vlk Frant., podúředník zem. správ. výboru. Volení členové: Bradáč Jos., profesor; Bruscha Rudolf, říd. učitel; Čepelák Jos., stát. poříční; Dienstbier Emil, vrch. aktuár; Freidenschluss Matouš; Hlinka Vojtěch, zřízenec min. veř. prací; Horák Jos., uschovavatel (co je to za zaměstnání?); Hrejsa Mir., říd. učitel; Jarolímek Frant., vrch. berní správce; Kolmaš Kristián, podúř. zem. pol. správy; Křivánek Jan, odb. učitel; Lojda Jos., fin. zřízenec; Nedbalová Marie, odb. učitelka; Pešák Václav, fin. podúř.; Slavíček J., řed. kanc. správ. výboru; Stehr Jos., vrch. soudní rada; dr. Svoboda, přednosta Ústřed. soc. ústavu Prahy; Šprýsl Václav, odb. učitel; Ušák Fr., okr. podúředník; Velický Jan, odb. učitel; Wittam Jan. — Jmenovaní členové: Dr. Částek Václav, min. rada min. vnitra; MUDr. Stock Jan, min. rada min. zdravotnictví; dr. Uher E., odb. r. min. financí.

Představenstvo.

Předseda: JUDr. Lukáš Jos. Místopředsedové: Martan Jaroslav; Vlk František. Členové: Lojda Josef; Velický Jan. Náhradník: Jarolímek František. — Ředitel: Dr. Štěpánek Josef, zemřel 26. června 1927; dr. Johanovský Karel.

Bilance za rok 1926 (od 1. srpna do 31. prosince).

I. Účet zisku a ztráty.

Zisky. (V Kč, haléře vynechány.) *Pojistné* civilních zaměstnanců ve státní službě 12,803.804, učitelů obec. a měst. škol 7,314.210, zaměstnanců samosprávy 5,488.363, pensistů ve stát. službě 7,662.614, pensistů samosprávy 1,409.035, celkem 34,678.029. *Výnos majetku* 24.368. Jiné příjmy, jako příplatky na lékaře, tiskopisy, příplatky na zuby atd., 1,320.526. *Úhrnem* 36,022.924. *Ztráty.* Dávky členům 6,521.179. Dávky rod. příslušníkům 7,419.875. Osobní správní výdaje 631.190. Věcné správní výdaje 571.719. Odpisy inventáře 25.255. *Reservní fond* k 31. prosinci 1926 20,853.702.

II. Účet rozvážný.

Aktiva. Pokladniční hotovost dne 31. prosince 1926 40.097. Vklady s běžnými úroky 11,289.827. Pohledávky na pojistném 26,873.879. Různí dlužníci 1,704.742. Inventář po odpisu 276.808. *Úhrnem* 40,185.355.

Pasiva. Nezaplacené dávky členům 6,034.374. Nezaplacené dávky rodinným příslušníkům 6,841.013. Různí věřitelé 260.560. Záloha 6,150.000. Cizí peníze 45.704. *Reservní fond* 20,853.702.

III. Pokladniční zpráva.

Příjem. Pojistné 7,804.149. Výnosy maj. 24.368. Jiné příjmy 77.014. Majetkové přesuny 20,435.265. *Úhrnem* 28,340.798.

Vydání. Dávky členům 486.805. Dávky rodinným příslušníkům 578.861. Osobní správní výdaje 598.352. Věcné výdaje správní 429.684. Jiná vydání 341.880. Majetkové přesuny 25,865.115. *Hotovost* 40.097.

Stav členstva v prosinci 1926. Akt. zaměstnanci stát. 84.241, učitelé 45.453, pensisté stát. 73.486, samosprávní zaměstnanci aktivní 44.417, samosprávní pensisté 14.478. *Úhrnem* 262.075.

Na jednoho pojištěnce jednotlivých kategorií připadlo pojistného: 1. Za rok 1926, 2. průměrně měsíčně: Aktivní stát. zaměstnanci 152.92—30.58, učitelé 161.90—32.38 (zajímavé: více než u jiných kategorií), pensisté stát. a učitelští 107.35—21.47, aktiv. zaměstnanci samosprávy 127.14—25.43, pensisté samosprávy 98.64—19.73. *Průměr* 134.55—26.92.

Úhrn správních nákladů okresních sborů: Čechy 241.389, Morava 92.291, Slezsko 25.509, Slovensko 169.212, Podkarpatská Rus 27.394. *Celkem* 555.798.

Bilance za rok 1927.

I. Účet zisku a ztráty.

Zisky. Poč. jmění (reservní fond) 20,853.702. Pojistné 86,381.220. Výnos maj. 1,284.807. Příplatky na dávky 8,901.134. Jiné příjmy 429.995. *Úhrnem* 117,850.859.

Ztráty. Dávky členům 38,946.209. Dávky rodinným příslušníkům 41,607.446. Dodatečné dávky z r. 1926 105.173. Správní výdaje osobní 3,622.665, věcné 1,261.877, různé 492.519. Výnos maj. 111.010. Odpisy 1,358.898. Pens. zaopatření personálu 2,000.000. *Reservní fond* 28,345.057.

II. Účet rozvážný.

Aktiva. Pokladniční hotovost 72.707. Cenné papíry 9,009.000. Vklady 17 milionů 206.080. Inventář 905.741. Nemovitost 6,190.669. Hotové jmění 644.583. Kauce a vadia 5200. Pohledávky na pojistném z minulého roku 3,271.887. Pohledávky na pojistném 12,739.613. Různí dlužníci 7,061.244. *Úhrnem* 57,106.787.

Pasiva. Dávky členům 11,902.574. Dávky rodinným příslušníkům 13,051.194. Správní výdaje osobní 297.351. Věcné 58.080. Různí věřitelé 67.050. Hypotéka spořitelny rakovnické 667.126. Dluhy 585.686. Cizí peníze 132.663. Pensijní zaopatření personálu 2,000.000. *Stav jmění* 31. prosince 1927 28,345.057.

Stav členstva. Aktiv. stát. zaměstnanci 84.683, pensisté 50.849, aktivní učitelé 46.348, pensisté učitelští 21.274, aktiv. zaměstnanci samospráv. 46.196, pens. 15.562. *Úhrnem* 264.912.

Na jednoho pojištěnce jednotlivých kategorií připadlo měsíčně pojistného:

aktiv. stál. zaměstnanec 30.71, pensista 20.07, učitel 32.83 (opět více než u jiných!), učitel. pensisté 26.01, aktivní samosprávný zaměstnanec 25.71, pens. 20.16. Průměr 27.17.

Úhrn správních nákladů okresních sborů: Čechy 1,239,219, Morava 644,809, Slezsko 104,961, Slovensko 588,146, Podkarpatská Rus 117,459. Celkem 2,694,595.

My učitelé a učitelky odvádíme Léčebnému fondu hodně peněz, poměrně více než kterýkoliv jiný zaměstnanec pojištěný u Léčebného fondu. Všimějme si proto této instituce, jejího zařízení a hospodářství!

Vypisování konkursů.

Vypisování konkursů na definitivní místa učitelská začíná se poslední dobou povážlivě zanedbávat. Vypisují se časem místa na periferiích okresů, v odlehlých vískách; místa ve městech, u dráhy a ve větších střediscích se nevypisují, jsou po leta obsazována zatímně.

Mnozí inspektoři se obávají, že by se jim na okres nahrnuli lidé z cizích okresů, a co potom s domácími? Výmluva lichá. I když přijde někdo z cizího okresu, uvolní místo v onom okrese, a je možno přebytečné tam přeložiti. Jisto však je tolik: Dnes jsou leckde uvolněná místa aspoň pro výpomocné obsazení — ale není čekatelů bez míst. Mužských již není, téměř všichni abiturienti mají místa, jen něco učitelek je dosud bez míst, ale i na ty může během roku dojít. Přeplnění se jeví vždy o prázdninách. Tehdy má každý okres plno přebytečných učitelů — i čekatelů, ale během školního roku se objeví, že nelze sehnati mužského čekatela vůbec a čekatelku jen stěží. Konečně, kdyby se všude vždy vypisovala místa hned po uvolnění, určité procento učitelstva, které má nárok na definitivu, skutečně by jí dosáhlo cestou konkursní a nehromadilo by se tolik učitelů se značným počtem služebních let — bez definitivy. Když se někdy pro jméno vypíše konkurs v lepším místě, není divu, že je plno žádostí, vždyť je mnoho učitelů bez místní definitivy! Zemské školní rady prý radí, aby se vypisovalo co nejméně míst. Zákon však předpisuje něco zcela jiného. Není snad třeba dokazovati, co má mít větší platnost: zda pokyny zemské školní rady či jasné ustanovení zákona.

Někde se uzavírají města, aby prý se tam nenahrnulo méněcenných učitelů z venkova. Ti ve městě jsou zapracovaní, proto nelze vypsatí místa, aby nemusili ustoupiti. To se dotýká venkovského učitelstva. Přece i na venkově jsou dovední učitelé, pracují za obtížnějších poměrů než kolegové ve městě. Jenom jim dáti příležitost a zapracují se též.

Nejlepší a nejjistější ochranou učitelstva před odstrkováním z lepších neb výhodnějších míst je přesné zachovávání zákonů, jak o vypisování, tak i o obsazování učitelských míst. Poněvadž rozbujelo protekcionářství, obcházení předpisů, poněvadž mnohým se zalíbilo ve stavu, který vyvolali, je mnoho nespokojenosti a trpkosti v učitelstvu. Zajímavo je, kde najdeme nejvíce těch, jimž hovělo a hová toto obcházení, nevypisování a různé podfukaření! V řadách katolického učitelstva nikoli!

—k.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Z krajinického odboru na Boskovsku. Sešli jsme se po delší době v Letovicích v neděli 6. října. V přátelském hovoru sdělovali jsme si svoje bolesti. A zdály se potom lehčí. Vzpomínali jsme nezapomenutelných chviliek nadšení v Praze. Jimi se sílíme v čekání spravedlivějších dob. Žijeme v našem kraji těžce a červánky lepších dnů jsou ještě daleko. Ale nezoufáme, ani když vlastní opouštějí. Věříme v pravost a vznešenost ideí, jež jsou nám náplní života. — Probírali jsme svoje potřeby kulturní, stavovské a organizační,

chceme uspořádat začátkem prosince pěvecko-hudební akademii, abychom naši veřejnosti ukázali kladné hodnoty své práce a zvýšili zájem o důležité otázky výchovy v duchu náboženském. Vyskytl se také návrh požádati odbor brněnský, aby uspořádal společnou schůzi s námi na př. v Blansku nebo Adamově. Bylo by zajisté vděčné a účinné poznati se vzájemně a společně se poraditi a povzbuditi. Prosíme kolegy z Brněnska, aby o našem návrhu uvažovali a společnou schůzi uskutečnili.

Mimořádná valná hromada katol. uč. na Hlučínsku konána v neděli 13. října

za poměrně slabší účasti, ač přednáška byla velmi akutní. Z Olomouce zavítal k nám p. ústřední tajemník MCM Jos. Papica a promluvil „o vývoji otázky školské a Matici cyrilometodějské“. Naznačil velmi výrazně vývoj laické školy a jak stát ve své svrchovanosti by rád ovládl svým laickým duchem školu. Naznačil, že škola má vychováti řádného občana a křesťanská škola řádného křesťana. Vyložil dále, proč je státu nepohodlná škola katolická, kde nejvyšší světskou autoritou je hlava církve, která musí si ponechat svůj svrchovaný vliv na jednotu. MCM dobře vycítila nebezpečí laické školy na morálku národa a nebezpečný vliv na duši katolika. Dr. Mořic Hruban, dr. Štancel a řada jiných pracovníků před 30 lety zbudovala MCM proti hlasu mnohých bázlivců i z našich řad. Dnes již nese MCM své ovoce a do budoucna má úkol veliký a těžký. Vybudovat katol. školu znamená vychovat zdatné učitelstvo, postavit řádné pedagogium vyhovující moderním směrům, postarat se o pevný a obětavý kádr lidí a pracovníků na poli výchovy a vybudovat školy. Dnes koná MCM propagaci svých myšlenek časopisy (Pán přichází, Rodina a škola, Vychovatelské listy), brožurami a vydržováním několika katolických škol. Bohužel pracovníků, hlavně z řad učitelstva, se přihlásilo dosud málo. Končí: „Pomozte nám budovat místní odbory M. C. M., rozšiřujte náš tisk, staňte se činnými členy.“ Vytkl nám do budoucna cíl naší činnosti „Katolická škola duchem, byť by i zákon ji neznal“. — Valná hromada zvolila předsedou kol. Ševčíka, místopředsdou kol. Tkadlečka, jednatelem kol. Kuncu, pokladníkem kol. Bauera, členem výboru kol. Gintera, revisory účtů kol. Karasovou a Švejnoha. Příští schůze stanovena na středu 6. listopadu. Začátek v 6 hod. večer v hotel National, přednáška kol. Ševčíka: „Globální metoda.“ Po schůzi je přátelský večírek katolické inteligence hlučínské. J. K.

Pan Jos. Vičánek, poslanec a předseda moravskoslezského spolku katolického učitelstva v Uh. Hradišti. Vrátil se s prázdnin, vzdávám srdečné díky za vzácný projev katolického učitelstva moravskoslezského z valné hromady a ještě více za slib jeho věrné a neúnavné práce o křesťanské obrození národa i státu. Čím více opravdových pracovníků, tím bližší úspěch celkového snažení. Spolku našeho učitelstva do budoucí všestranné práce vroucně

přeji vrchovatého Božího požehnání. Šrámek.

Krajinský odbor na Opavsku konal dne 13. října 1929 svou měsíční schůzi v Opavě, na které promluvil dp. P. Fr. Žák T. J. na téma „Socialismus a socialisté“. Po přednášce rozvinula se čilá debata, a na žádost členstva pokračuje dp. P. Fr. Žák T. J. v přednášce na příští členské schůzi, která se koná v neděli, dne 10. listopadu o 14. hod. v Opavě, Sněmovní ul., č. 2. Zvláštní pozvánky nebudou zasílány. — Jednatelka.

Proveďte letos všude čilejší agitaci k získání nových členů než jindy. Na každém okrese je letos celá řada nových kolegů a kolegyně (byloť zřízeno hodně poboček a zatímních tříd), jděte k nim a získávejte je. Nejsou tak nepřístupní, jak by se zdálo! Letošek musí býti rokem vzrůstu naší organizace!

Veškerá skutečná disciplína spočívá na sebekázni poroučejícího. Pořádek udrží pouze charakter ukázněný. Nedonutí slova, ani křik, ani tresty: toliko silná vůle, jež v nás samých uklidnila činy, zkrotila vášně a podmanila si chtíce — pouze vůle dovede u svěřenců podřízený svět vnitřní organizovati a naváděti k sebeovládání. Všechno ostatní bývá jenom zdáním a na podívanou, ale nikoliv skutečným pořádkem. Kde z chování vychovatelů je patrné, že jsou vítězi nad sebou a mají neviditelný železný kříž za zmužilost, která přemohla nepřítele vnitřního — tu se sklání mládež s radostí. Sám sebe přemoh nejprve, bys jiné přemoh' v boji, jak chceš je svoji podmaniti vůlí, ne-li silou svojí?

Dr. Foerster.

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

Mnoho. Kratičké slůvko „mnoho“ má do sebe jakési zvláštní kouzlo. Dovede oslniti a jako reflektor ozáří cesty a směry dosud neznámé. Napájí — ale tím právě vzbuzuje ještě větší a palčivější žízeň. Žízeň všech lakomců a nepřejných má původ v tajemném působení slovíčka „mnoho“. Klaní se mu jednotlivci, národové i státy. Stává se modlou, zlatým teletem moderní společnosti. Dovede nahraditi i vnitřní přesvědčení člověka. Proto vidíte mnoho, přemnoho moderních lidí, kterým

je línó mysliti, že se přidruží tam, kde je jich mnoho. Ale to právě je osudný blud století. Přesvědčení nahrazené jen myšlenkou „mnoho“ splošťuje duchovní mohutnosti lidí a činí z nich tvory stádové. „Je nás mnoho“ — toť pyšná modlitba lidí davových. Je to jediná pýcha jejich. Je to jediné — co jim zbylo, co mohou jisti ve svém hladu. Je to jediné — co mohou učiniti — že zvolají: „je nás mnoho“. Žalostný zbytek královských darů a mohutností vložených v nitro každého člověka! Žalostné nic — hrozné — prázdné nic — kde příšerně zaniká zoufalé volání „je nás mnoho“, zaniká poplašný hlas zvonce v prostoru vzduchoprázdném. A tak pozná jednu dav, pyšný myšlenkou „je nás mnoho“, že je vlastně žalostně málo, aby vykonal čin hodný reka a hrdiny. Varujte se, abyste nepili z číše, v níž se podává víno moderních lidí — „mnoho“. Opájí a zbavuje člověka jeho důstojnosti. — Jan Ev. Trávníček.

ROZHLEDY

Čemu mají rodiče učití své dcery. Dejte jim řádné školské vzdělání! Učte je vařiti výživné jídlo! Učte je práti, žehliti, punčochy spravovati, knoflíky přišívati, své vlastní šaty šiti a pořádnou košili! Učte je péci chleba a opakujte jim často, že dobrá kuchyně mnoho uspoří na lékaři a lékárně! Učte je, že koruna má sto haléřů, a že jen ten spoří, kdo méně vydává, než přijímá, že ale skoro všichni, kdo více vydávají, než přijímají, musejí zchudnouti! Učte je, že zaplacené kartou nové šaty lépe se nesou než nezaplacené hedvábně! Učte je nositi dobré, pevné střevíce! Učte je nakupovati a počítati, zda se účet shoduje! Učte je, že silně ušněrované tělo nemůže zůstat zdrávo! Učte je důvěře ve vlastní sílu, svépomoci a pracovitosti! Učte je „pracovati a nezoufati“! Učte je, že pořádný řemeslník s vysoukanými rukávy a opásaný zástěrou i bez haléře jmění je lepší partií než tucet bohatě oděných a vznešených hejsků! Učte je polní a zahradní práci a lásce k volné přírodě! Učte je, máte-li na to peníze, také hudbě, malířství a všelikému umění, ale uvažte, že to nejsou pro ně nevyhnutelné věci! Učte je, že štěstí v manželství nezávisí ani na zevnějším vystupování, ani na majetku mužově, ale jediné na jeho dobrých vlastnostech a spořádanosti. Když

jste, rodičové, své dcery tomu všemu naučili, a když vaše dcery všemu takové porozuměly, pak, když nadejde čas, ať se vdávají; potom najdou již samy tu pravou cestu životem podle příslovi: Pomož si sám a i Bůh ti pomůže! — Neděle.

Měšťanské školy vídeňské. Ve školním roce 1928-29 byly ve Vídni ze 166 měšťanských škol úplně vybudovány třídy hlavních škol v 162, a to 78 chlapeckých a 84 dívčích školách, ježto ostatních 6 škol nemělo všech hlavních tříd pro nedostatek žactva. Ředitelů jest na měšťanských školách jen 148. V celkovém počtu 781 hlavních tříd (344 prvních, 366 druhých a 71 třetích tříd) bylo 23.556 dětí, 11.485 hochů a 12.071 dívek. Koedukačních tříd bylo jen 19. Zařizování škol bylo zlepšeno zřízením dalších 12 fysikálních síní, 50 chlapeckých škol má již potřebné dílny a 31 jich má býti zřízeno v roce letošním, takže koncem r. 1929 budou jimi opatřeny všechny hlavní školy. Promítacích přístrojů jest ve školách umístěno již 154. Nepovinného jazykového vyučování se účastňovalo ve 190 skupinách 4747 dětí, a to ve II. třídách ve 121 francouzských, 15 anglických a 16 latinských kursech a ve III. třídách v 26 francouzských, 2 anglických a 10 latinských kursech. V 54 kursech vyučují definitivní učitelky francouzského jazyka, v 21 kursech vedlejší učitelé a v 115 kursech středoškolské učitelé. Na podporu odborného metodického dalšího vzdělávání tohoto učitelstva cizích jazyků jsou ustanoveni zvláštní referenti pro další vzdělávání učitelstva. Vedle toho se pořádají nepovinné kursy cizích jazyků, s omezeným cílem vyučovacím a 3 týdenních hodinách. Do těchto kursů chodilo 2777 dětí, a to do 87 kursů francouzských, do 17 anglických a 5 esperantských. Vedle toho bylo 8 kursů francouzských, 1 anglický a 6 esperantských navštěvováno žactvem hlavních tříd společně se žactvem škol měšťanských. Od II. třídy vyučuje se na hlavních školách hře na housle a ve III. třídě těsnopisu. Odpoledne se na volném vzduchu pořádají hry v každé hlavní třídě dvakrát v měsíci po 2 hodinách. Do týdenního rozvrhu hodin se proto počítá jen 1 hodina týdně. V hlavních školách vyučuje celkem 1331 osob, z nichž jest nezkušených 333, t. j. 24 proc. proti 26.7 proc. v roce předešlém, ale 133 jest ve stavu zkoušek. (Schulreform.)

Otázka platová. Dne 22. září přinesly

denní listy zprávu z Berlína, že v útrobach dánského učitele Sterglize zůstaly při operaci malé nůžky a nyní při druhé operaci nalezeny, a že státní zastupitelství vyšetřuje příčinu smrti. — Zamysliš se, československý učiteli! V tvých útrobach zůstala nivelisace platová; až budeš po druhé operován, najdou ji, ale bude snad také už pozdě. Index životní má číslo 10, ty máš číslo 6 a dlehu už. A za takových okolností — posílají dnes na měšťanky — zkoušené kandidáty profesory. Vítáme je a projevujeme jim zároveň plnou soustrast — budouť pouze výpomocnými učiteli „s odměnou“. Mají nahraditi nedostatek učitelů zkoušených pro měšťanky, mají býti mostem k vysok školskému vzdělání učitelstva a prý i prostředníkem k vyřešení vzájemného poměru školy měšť. se školou střední, než se zase na střední vrátí. Vráti? — Dobrá! Byla na nich tedy provedena také první operace — snesou i tu druhou? My o tom vážně pochybujeme. Měšť. škola nivelisací platovou utrpěla nejvíce — vzata ji kategorie B — nikdo zkoušek nedělal — rušením paralelek a spojováním tříd na obecných se stav poněkud zlepšil, zkoušených přibývalo, ale krise postihuje teď místo obecných měšťanky samotné (žactva ubývá); ubude i tříd a míst. Ani újezd ní měšť. školy to nespraví. Nespraví to ani přírůstek na střed. školách, protože nebude rozšíření tříd. — I. M.

St. Město—Veligrad. V tyto dny vyšly „Zprávy čs. státního archeologického ústavu“ číslo 1. Praha 1929. Na str. 1—35 je popsáno slovanské pohřebiště ve St. Městě u Uh. Hradiště. V úvodě vypisuje dr. L. Niederle, na kterých tratích byly dříve nalezeny hroby, a vzpomíná slavných pracovníků učitele Fr. Myklicka, dr. T. L. Červinku. Dovolává se práce nejnovější „na valách“ a končí: „Výsledek vši práce je dosud téměř 200 hrobů, tvořících jednu souvislou skupinu, kulturou i stářím. Popíše je podrobně v následující stati p. Zelnitius, k čemuž připomínám sám rozbor inventáře, hlavně s hlediska umělecko-historického. Jeť toto pohřebiště, ne sice příliš bohaté, ale přece daleko bohatší věcmi uměleckého průmyslu, než kterékoli jiné z Moravy a má proto vynikající význam pro poznání poměrů obchodních a kulturních, v jakých se nalézala Morava v století IX. a X. — Na str. 2 až 21 popisuje Zelnitius svůj výkop „na valách“. Na str. 22—33 rozebírá dr. Niederle hrobní inventář a píše: „Sta-

roslovanský hřbitov staroměstský i přes značný počet prázdných hrobů přece je jedním z nejbohatších na Moravě a Čechách, ba můžeme říci, vůbec nebohatším“. — Popisuje knoflíky (gombiky), prsteny, náušnice a čelenku; každý předmět srovnává s nálezem doma a v cizině (v Rakousích, Maďarsku, Rusku, na Balkáně, ale i mimo Evropu) a činí závěry, do které doby třeba nález zařaditi. Konečně v závěru na str. 35 praví: „Celý ráz pohřebiště ukazuje, že je v jádru o něco starší než hřbitov v Ryběšovicích nebo v Předmostí; chybí také dosud mince a esovitě kroužky jsou a jen výjimkou upotřebovány jako náušnice hroznovité. Keramika je ve velké většině rázu dosti starého, ukazujícího nejméně na IX. století a také jednotlivé předměty z uměleckého inventáře vesměs lze datovati do IX. neb X. století... Typů význačných pro XI. století tu není. Čelenka dělá dojem ještě starší... Je to tedy pohřebiště z konce doby říše velkomoravské, jež předrželo i pád její r. 906—7 a trvalo dále v X. století. Ve zprávě je 18 jednoduchých a složitých obrazců. K tomu dodáváme, že valné hromady spolků zem. učitelského i katechetského navštívil zástupce musejního spolku ve St. Městě a archeologického na Velehradě kol. Zelnitius, upozornil na činnost těchto spolků a ukázal některé ze vzácných nálezů. Nedopatřením se stalo, že ve zprávě o valné hromadě nebylo o tom referováno. Upozorňujeme členstvo a odběratele našeho „Věstníku“ na činnost obou spolků a doporučujeme všem, aby podle možnosti spoluúčinkovali. Zakládající člen zaplatí jednou provždy do roka 200 případně 500 Kč, činný od 6 případně 12 Kč výše. Nejlépe se hlase za člena na adresu: Ant. Zelnitius v Uh. Hradišti s údajem, pro který spolek. Oznamuje se, že Archeologický spolek připravuje bohatou výroční zprávu o své činnosti, která zajisté každého překvapí a uspokojí.

Úpadek zpěvu v širších vrstvách lidu je veliký. Není to snad neznalost zpěvu nebo neumělost — nikoli: Je nás většina dobrých zpěváků — ale nejhorší je, že není co zpívat. Mezi lidem vymizela národní píseň. Mladá generace jí vůbec nezná. A to je zvláště na venkově zjevem povážlivým. Ve škole se zpívaly školácké národní písně, které se znechutily. Příklad nekrásnějších písní zůstal neznám. Proto se dorůstající mládež chytá kdejaké odrhovačky, která se obje-

ví u muziky. Jeli jsme s dospělejšími hochy a děvčaty na dožínkovou slavnost. Chtěli si cestou zazpívat — ale co zpívali? Dlouhé balady jakési o nešťastné lásce Karolinky a Rudolfa, o nešťastné Božence, která se utopí z nešťastné lúsky a pod. A ten nápěv! Je důstojným dědicem nápěvů jarmarečních písní — před sto lety tištěných „roku tohoto“ a označením, že se zpívá „známou notou“. Z nár. písní moravských, slovenských, valašských ani jedné — opakuji — ani jedné neznal! S bídou zazpívali — ale ne všichni — „Jakú sem si frajirečku...“ a „Vrť sa, divča...“ Zde je nutno pracovat o nápravu — a to nejen ve škole — ale i ve spolcích. Usilujme navracením nár. písně o návrat lepších mravů.

Z Věstníku mín. školství a nár. osvěty, čís. 10., XI. ročník. Min. výnos z 10. září 1929, č. 82.562-VII, o doplňovacím přídatku ženatých, přídatku na děti a o zvláštním slovenském a podkarpatoruském drah. přídatku při reaktivaci. — Min. výnos z 1. října 1929, čís. 122.632-I. O výkladu par. 21, odst. 6, učit. zákona stran tax a poplatků z propůjčení služeb. místa a kolk. poplatků z kvitancí učitelstva nár. škol. — Povolání učitelů a profesorů k vojen. cvičení ve vyučovací době škol. roku. — Vyhláška mín. zemědělství z 20. září 1929, č. 88.128-29 o zřízení kursů pro vzdělání učitelů lid. škol hospodářských ve škol. roce 1929 až 1930. (Opava, Košice, Poděbrady, od 1. února do 30. června.) — Odb. učitel při měšť. škole chlap. v Novém Městě nad Metují jmenován okresním školním inspektorem v okresu novobydžovském. — Konkursy na místa učitelů nebo učitelek, odb. učitelů nebo učitelek, říd. učitelů nebo učitelek, správců a ředitelů nebo ředitelk: Čechy: okresy benešovský, blatenský, brandýský nad Labem, broumovský, čáslavský, českobrodský, domažlický, hořovický, humpolecký, chotěbořský, chrudimský, jičínský, jilemnický, jindřichohradecký, kamenický nad Lipou, kladenský, klatovský, kolínský, královéhradecký, kutnohorský, kralupský n. Vltavou, ledečský, litoměřický, litomyšlský, lounský, mělnický, mladoboleslavský, mnichovohradištský, náchodský, německobrodský, novobydžovský, novoměstský, novopacký, pardubický, pelhřimovský, písecký, plzeňský, poděbradský, poličský, prachatický, pražský, pražský-venkov, přeštický, příbramský, rakovnický, říčanský,

rokycanský, roudnický, rychnovský n. Kněžnou, sedlčanský, semilský, slánský, strakonický, stříbrský, táborský, trutnovský, turnovský, vysokomýtský, žamberský. — Země moravskoslezská: okres místecký, olomucký (Sv. Kopeček, místo říd. učitele. Proč? Vždyť tam je místo obsazeno), přerovský, šumperský, uherskobrodský. — Na Slovensku jest rovněž mnoho míst. Odvolání, opravy a doplňky konkursů: Strážnice, okres Hodonín, Olomouc-Bělidla, Přerov na Moravě, Ústí nad Labem.

Zkušenosti z vyučování tělesné výchovy ve škole národní. Předepsaná osnova pro tělesnou výchovu zavedena min. školství a národní osvěty ze dne 10. června 1924, čís. 126.250 23-I A klade ohromné požadavky, kterým lze jen stěží vyhovět. Osnovy jsou přeplněné, takže ve mnohých částech se rozptyluje. Veškeré cviky v osnově uvedené není možno na školách provádět, jelikož u četných škol chybí řádně vybavených tělocvičen. V měsících podzimních, zimních a někdy také jarních není možno pro nepříznivé počasí (dešť, sníh) v přírodě cvičit. Veliké potíže způsobují také povinné vycházky. A proč? Protože do mnohých škol chodí děti z přespolečných obcí, jako na příklad do čtyřtřídní obecné školy v Horách Matky Boží, okres Sušice docházejí děti z pěti přískolených obcí, dosti vzdálených. (Cihelny, Pozorky, Hor. Staňkova, Konina a Drouhavče). Děti musejí každý den značnou chůzi do školy a domů konati. Mnohé děti musejí býti ve škole jen o suchém chlebě po celý den vyučovací, kterého chudé děti mnohdy postrádají, jsouce i chabě oděny. A hle, každých 14 dní povinná vycházka! Toť přepínání a přetěžování dětí. Vycházky nechť konají se jen za příznivého počasí, kdy není ohroženo zdraví dětí, a to jen příležitostně; jinak mohou být konány jen tam, kde toho poměry dovolují a kde žactvo žije v lepších poměrech sociálních nežli u nás na Šumavě. Na vyšším stupni buď věnováno více času k průpravě předvojenské výchovy, jež v dohledné době má býti uskutečněna, a proto budiž cvičeno: 1. krytí, 2. plížení, 3. odhadování vzdáleností, 4. signalisování, 5. pochodová cvičení, 6. ukázka důležitosti terénu. — Stan. Luthan.

Pedagogické a didaktické fráze. Mnohá libivá rčení omílají se stále ve všech příručkách a metodikách, aniž

by se domyslíla až do důsledků. Znějí moderně, časově, proto se jich každý chytá jako nejnovějších vymožeností. Petr Dejmek posvětil si ve „Věstníku pedagogickém“ na fráze potulující se v metodikách zeměpisu. Říká se: „Nejlepším prostředkem vyučování zeměpisu je cestování. Pravda je zajisté tak samozřejmá, jako že 2 krát 2 jsou 4. Ale podívejme se jí kriticky na zuby. Je možno ji provést doslova? Je myslitelné, že bychom kdy mohli se svými žáky nár. škol scestovati celou čsl. republiku? atd.“ Správná to kritika. A což, kdybychom se podívali kriticky „na zuby“ tak mnohým frázím stále omílaným v úvahách o obč. nauce, dějepisu a jiných! Ony by se ty úvahy hodně seschly! — —

NÁLEZY NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU

Odměna za přespočetné hodiny zastupujícího správce školy. Vyučovací povinnost správců a ředitelů škol, stanovená par. 2 vlád. nař. č. 52/1923 týká se nejen definitivních ředitelů (správců škol), nýbrž i zatímních a zastupujících, a jest těmto dáti odměnu za hodiny nadpočetné, které přesahují normální míru, vyslovenou v par. 2 vlád. nař. č. 52/23. 6./4 1929, č. 6808, také 3835/29 ze 26./2 1929.

Substituce. Definitivní ustanovení učitele na určitém místě, i když učitel na tomto místě fakticky službu nekoná, nýbrž zůstane po takovém ustanovení na dosavadním místě, jest jeho službu na tomto místě považovati za službu substituční a nelze odpírati nárok na substituční příravek podle subst. normálu z 3./6 1929, č. 63, který platil do 31./5 1922, 4./4 1929, č. 6801/29.

Odbytné z důvodu provdání. I za platnosti zákona učitelského zůstalo nedotčeno ustanovení par. 3 zák. č. 455/19 o odbytném z důvodu provdání, neboť zákon č. 455/19 jest zákonem speciálním, který derogační klausulí par. 46 učit. zák. zasažen nebyl. 16./3. 1929, č. 3109/29, také 5214/29.

Odkladný účinek rozhodnutí k par. 17 zák. o nejv. s. soudu. Strana má nárok, aby povolen byl odklad provedení rozhodnutí, nejsou-li splněny obě podmínky par. 17 zák. o nejv. s. soudu, t. j. nevyžaduje-li veřejný zájem provedení a vznikla-li by straně škoda nenahraditelná. 23./3. 1929, č. 5857/29.

Substituční příravek. Nepřísluší učitel, který nebyl ustanoven na určitém místě před přikázáním na jiné místo.

Inspektoři na Slovensku pak byli podle č. XXVIII./1876 (par. 3 a 4) státními úředníky školními. 18./4. 1929, číslo 7501/29.

PRÁVNÍ HLÍDKA

Výklad pojmu „služební příjem“. Byly doby, kdy do služebního příjmu úřednického a učitelského se započítávaly tak zvané stálé platy, nikoliv tedy příjmy nestálé a proměnlivé. Protože však berní šroub zapracovává se ve všech odvětvích státní správy, začaly úředové tu a tam započítávati do příjmů služebních vedle pevných platů i příjmy mimořádné. V určitém odvolání šla záležitost až k Nejvyššímu správnímu soudu. Tento pak rozhodl nálezem č. 139 z r. 1929 zásadu, že k služebním příjmům náleží podle platového zákona i příjmy z titulu náhrad služebních výloh, tedy veškeré druhy diet, odškodného, různých přídaveků a j. výhod. Tedy nikoliv jenom pravidelné služné, ale i činovné, výchovné, naturální příjmy, náhrada služebních výloh, služební a osobní přídavy a jiné výhody. Ministerstvo školství již upozornilo podřízené úřady, že tento nález NSS. platí obdobně i o učitelstvu. — Měšť. škola.

Vypisování učitelských míst je úplně v pravomoci okresních školních výborů a místních školních rad. Podle par. 1 zák. z 19. prosince 1875, č. 86 z. z. (v Čechách) má místní školní rada uprázdňování učitelského místa bez průtahu oznámiti okresnímu školnímu výboru, který konkurs ihned vypíše. Jestliže tedy na oznámení místní školní rady nebyl konkurs ihned, na příklad do měsíce, vypsán, je na místní školní radě, aby si na tento nedostatek stěžovala postupně zemské školní radě, ministerstvu školství a národní osvěty, a nejvyššímu správnímu soudu. Jestliže jsou v konkurse nepřipustné dodatky, je na místní školní radě, po případě na obecním zastupitelstvu, aby se proti takovému vypsání konkursu ohradily rekusem rovněž instanční cestou. Pokud nejsou projednány námitky proti konkursu, nelze zahájit řízení obsazovacího. Jestliže naše učitelstvo nedbá těchto základních právních forem a nedovede místní činitele získat pro hájení nabytých práv, je zbytečno protestovat proti nevypisování míst. Je tedy třeba, aby ředitelství měšťanských škol oznamovala místní školní radě místa defin. uprázdňovaná, a vybídla ji k ohlášce té-

to skutečnosti okresnímu školnímu výboru s odvoláním na par. 1 zák. č. 86 z 19. prosince 1875 z. z. v Č. — Měšť. škola.

Právní hlídka. Naše Právní hlídka funguje bezvadně a hojně se jí užívá. Škol. rok 1929—1930 dosáhl počet dotazů čísla už 320. Dotazující se, zasílejte nutné přímo kol. odb. učít. J. Mašátovi do Kamenice nad Lipou; ušetříte známek a urychlíte si vyřízení. Zasiláním na redakci „Věstníku“ se věc prodlužuje a zdržuje. Na dotazy, jež mají doklady, zasílejte více známek, aby vám rekomandovaně mohly býti zasilány zpět. Dotazy spěšné zasílejte expres, abyste včas dostali poradu a mohli se také včas odvolati.

Konkursy. Dodatek: U c h a z e č ů m, kteří prokáží formální způsobilost vyučovatí povin. neb nepovin. předmětu, pro nějž není na škole způsobilých učitelů, bude dána přednost, je zákonný (podle výnosu mšno z 15. května 1925).

Kandidáti inspektorství až dosud se přihlásili k administrativní práci u okresního školního výboru, a podle oběžníku zemské školní rady ze 7. ledna 1927, čís. 5244 pres., bylo jim vyhověno, takže mohli nabýti potřebné praxe snadno. Nyní bude situace ztížena tím, že na základě zmocnění ministerstva školství ze dne 3. července 1929, čís. 41.423-I, jest nařízeno, aby předsedové okresních školních výborů předkládali žádosti kandidátů inspektorství presidiu zemské školní rady, které samo rozhodne, může-li býti kandidát připuštěn k praxi v administrativě školní u okres. škol. výboru. Presidium zem. škol. rady má mimo to určité směrnice, podle nichž bude o takových žádostech rozhodovati.

LÉČEBNÍ FOND

Finanční stav Léčebného fondu vytváří se hrozně. Rok 1928 skončil deficitem 7,446.000 Kč, který mohl býti uhrazen rezervním fondem. Deficit se však objevuje v bilanci nyní pravidelně, a to za I. čtvrtletí roku 1929 částkou okrouhle 5 milionů Kč. Pojistné za I. čtvrtletí činí 23 mil. Kč, příplatky na dávky asi 4 mil. Kč, takže celý příjem za I. čtvrtletí byl 27,660.000 Kč. Vydáno bylo za dávky pojištěncům 15.8 mil., rodinným příslušníkům 16.7 mil., úhrnem tedy 32.5 mil. Kč, které s ostatními výdaji, věcnými i osobními, vzrostly na 34.5 mil. Kč, takže hospodářství Léčebného fondu končí defi-

citem 7,120.000 Kč, z nichž po revizi účtů lékařských a lékárenských zbude asi 5 mil. Kč.

Příčin tohoto stavu jest více, a možno tu uvést; krátce na nejzávažnější. V první řadě vznikl deficit na Slovensku a Podkarpatské Rusi, kde při 48,950 pojištěncích příjem na pojistném za I. čtvrtletí 1929 činí 3,788.730 Kč, ale vydáno na lékaře a léky u pojištěnců 3 miliony 421.754 korun a u rodinných příslušníků dokonce 4,439.097 Kč, celkem tedy 7,860.851 Kč, takže jen tu vydal Léčebný fond o 4,072.121 Kč více, než přijal na pojistném. Druhou příčinou jest obrovské procento nemocnosti. Nemocenské pojištění jest vybudováno na předpokladu asi 60 proc. nemocnosti, to jest, že na 100 pojištěnců připadá aspoň 40 zdravých. V Léčebném fondu však se ukázalo, že jediné město Brno má normální, to jest asi 60procentní nemocnost, kdežto jinde jest nepoměrně vyšší, na příklad Praha 93 proc., Plzeň 100 proc., Slovensko 122 proc., Podkarpatská Rus dokonce 150 proc., což znamená, že na příklad na Podkarpatské Rusi na každého pojištěnce připadá 1 a půlkrát onemocnění. Z toho je zřejmo, že se Léčebného fondu zneužívá pojištěnci a že zejména lékaři k noční a sváteční návštěvě volá se častěji, než by bylo nezbytně nutno a než Léčebný fond snese. Třetí důvod jest v užívání léků, jichž vydáno za I. čtvrtletí 1929 za 12,188.991 Kč, tedy za více než polovinu celého pojistného. Tak tedy pojištěnci dostali od Léčebného fondu v léčích zpět všechno, co sami zaplatili na pojistném a ještě část toho, co za pojištěnce platí jejich zaměstnavatel. Z léků 7,882.000 Kč připadá na léky speciální v původním balení; kdyby byly předepisovány magistraliter při stejné léčebné hodnotě, na příklad místo původního „Aspirinu“ Acidum acetylosalicylicum, došlo by se úspory čtvrtletně asi 4.5 mil. Kč.

Úsporná opatření Léčebného fondu, platná od 1. října 1929:

Příplatky u lékaře praktického.

A. Ordinance v bytě lékaře, v době denní a ve všední den.

a) V ordinčních hodinách známka po první 4 Kč, při dalších ordinacích 2 Kč;

b) mimo ordinální hodiny

ve známkách po prvé 4 Kč, dále 2 Kč, a vedle toho hotově lékaři po každé 4 Kč;

c) příplatek v hotovosti neplatí pacient v případech neodkladné pomoci.

B. Návštěva v bytě nemocného v době denní a ve všední den.

a) Ohlášená včas (od 8. do 16., resp. 17. hod.), známka po prvé 8 Kč, dále 4 Kč;

b) neohlášená včas: známka stejná a hotově lékaři po každé 7.50 Kč;

c) příplatek v hotovosti neplatí pacient v případě neodkladné pomoci.

C. V denní době v neděli a ve svátek (památňový den)

jsou příplatky ve známkách vyšší, totiž při každé ordinaci 6 Kč, při každé návštěvě 10 Kč.

D. V době noční a ve všední den nebo sváteční

příplatky ve známkách při každé ordinaci 6 Kč, při každé návštěvě ve známkách 10 Kč.

Příplatky při ošetřování lékařem odborným.

A. Ordinance v bytě lékaře v době denní a všedního dne.

a) V ordinčních hodinách: známka po prvé 4 Kč, dále 2 Kč, hotově po každé 8 Kč;

b) mimo ordinční hodiny: známka po prvé 4 Kč, dále 2 Kč, hotově po každé 15 Kč.

B. Návštěva v bytě nemocného v době denní a všedního dne.

Ohlášená včas: známka po prvé 8 Kč, dále 4 Kč, hotově po každé 15 Kč.

C. V denní době v neděli a ve svátek (památňový den)

příplatky jsou vyšší, to jest při každé ordinaci známka 6 Kč, hotově 16 Kč, při každé návštěvě známka 10 Kč, hotově 30 Kč (celý honorář lékařův činí tu v místě nebo vzdálenosti do 2 km 60 Kč, jinde podle vzdálenosti).

D. V době noční.

a) Za každou ordinaci: přípl. známka 6 Kč, hotově 16 Kč;

b) za každou návštěvu známka 10 Kč, hotově 30 Kč.

Sazby za ošetření u zubních lékařů.

Výkony skupiny A (bez předběžného svolení okresního sboru).

1. Ordinance bez zákroku (prohlídka chrupu);

2. odstranění zubního kamene;

3. zastavení krvácení;

(známka: pojištěnec 2 Kč, rodinných přísluš. 4 Kč);

4. vytažení zubu (kořenů);

5. léčení dásní (celý případ);

6. léčení bolestivého zubu

(známka: pojištěnec 3 Kč, rodinných přísluš. 6 Kč).

Výkony skupiny B (po předběžném oznámení okresnímu sboru)

1. Komplikované ošetření zubu (známka: pojištěnec 12 Kč, rodinných příslušníků 18 Kč).

2. Léčení zánětu okostice (gangrenosního zubu s plombou) (známka: pojištěnec 14 Kč, rodinných příslušníků 21 Kč).

3. Resekce hrotů kořenů.

4. Roentgenologický snímek (známky se nenalepují, nýbrž zaplatí se předem u okresního sboru 50 proc. honoráře lékařského, to jest resekce 75 Kč, u snímku 20 Kč).

Výkony skupiny C (po předběžném svolení okres. sboru a jen pro pojištěnce, nikoli však pro rodinné příslušníky).

1. Plomby (cement., porcul. a amalganové): honorář lékařům 20 Kč, zubního technika 15 Kč.

2. Umělý chrup z kaučuku; za první dva zuby: honorář lékařům 35 Kč, zubního technika 30 Kč, za každý další zub: honorář lékařům 25 Kč, zubního technika 23 Kč.

3. Zastavení krvácení: lékaři 10 Kč.

4. Vytažení zubu (kořene) s anaesthetii: lékaři 15 Kč.

5. Správka protěsy s náhradou 1 zubu: lékaři 25 Kč, zub. techn. 20 Kč, za každý další zub lékaři 15 Kč, zub. techn. 13 Kč.

6. Náhrada spony: lékaři 20 Kč, zub. techn. 20 Kč.

7. Přepřacování kaučukového umělého chrupu, počínaje 3 zuby včetně se sponami, za každý zub lékaři 20 Kč, zub. techn. 18 Kč.

Poznámka. Při výkonech skupiny „C“ nepřiplácí se ničeho ve známkách, nýbrž platí se předem hotově okresnímu Léčebnému fondu, a to částka 50 proc. honoráře lékařova (technikova). Technik nemůže dělat

výkony sub C. 3. a 4. Svolení k provedení výkonů sub C. může dát okresní sbor Léčebného fondu jenom pojištěnci, a to jen do výše ročních příplatků 50 Kč (tedy na příklad 5 plomb s příplatkem 10 Kč u lékaře, 6 plomb u technika u příplatkem 7,50 Kč). Cestovné (dopravné) se u zubolékařských výkonů vůbec nehradí.

Další úspory.

Poukázka k lékaři platí pro jednu a touž osobu, a to pro poskytnutí lékařské pomoci pro jedno a totéž onemocnění, nejvýše však na účetní období stanovené pro ošetřujícího lékaře (to jest kalendářní čtvrtletí); přesahuje-li jedno a totéž onemocnění do nového účetního období lékaře, musí býti předložena nová poukázka, na niž se pokračování v léčení téže choroby vyznačí.

Omezení specialit. Vůbec nesmějí býti od 1. října 1929 předpisovány na účet Léčebného fondu:

1. Speciality v původním balení:

a) všechny sirupy, b) všechny traktury, soluce, elixíry a vína se železem, arsénem a jinými léčivými přísadami, c) emulze s rybím tukem, d) linimenta včetně francovek, e) výživné dietetické přípravky všeho druhu (vitaminy jen v případě avitaminos), f) veškerá species.

2. Léky a injekční a obvazový materiál pro ordinaci lékařskou.

3. Toiletní a kosmetické přípravky všeho druhu.

4. Stolní vody (minerální vody, pokud nejsou lékařem výslovně předepsány k systematické léčebné kuře pitné, prováděné pod stálým vedením a stálou kontrolou lékaře, a pokud napřed vyžádáno povolení okres. sboru, vyjímaje vody Šaraticí a Zaječickou, které možno jednotlivě předepisovati bez povolení okres. sboru).

5. Léky ve formě léčivých přípravků lékárnických specialit a patentovaných přípravků v původním balení: a) pokud nejsou ministerstvem zdravotnictví připuštěny k všeobecnému prodeji, b) neznámého složení a původu, c) tak zvané domácí speciality, d) klinicky dosud nevyzkoušené.

Vlastní známky Léčebného fondu budou dány do oběhu od 1. listopadu 1929, a budou prodávány jenom pojištěncům.

Výše pojistného prozatím ponechána beze změny, ale bude požádána vláda, aby odstranila maximální

hranici (25 Kč) tak, aby každý pojištěnec platil plné procento svých platů.

ZPRÁVY

Pro nemocnou kolegyni posílají: Nejmenovaná učitelka z Moravy 100 Kč, nejmenovaná učitelka z Moravy 10, V. K., uč., B. 5, L. V., uč., M. O. 20 Kč.

Komenský v Horažďovicích konal schůzi, při které řečnila ředitelka Barborková, absolventka řečnického semináře o oslavách svatováclavských, osvětluje knížete Václava po stránce histor. a politické: osvobození začíná Husem...

Staré zvyky se vracejí. Na počátku roku zaslali někteří okres. školní inspektoři učitelstvu oběžník, v němž projevíli vlastnosti hodné pedagogických vůdců: poukazují na důležitost krasopisného psaní katalogů a třídních knih, nadpisy psáti francouzským písmem!, na důležitost tečky za jménem žakovým na sešitě, vyplňující přímce v rubrice prázdné, nepřejí si označení bydliště žakova jen začátečným písmenem atd.

Konkursy jednou za rok vypisované se neosvědčily, neboť do 1. září t. r. nebyla celá řada vypsanych míst obsazena. Učitelstvo je tím vážně poškozeno. Vypisujte místa podle jasného znění zákona! Zákon je přece platný a nesluší se jej obcházet. (Čes. uč.)

Studijní dovolené polských učitelů. Definitivní učitelé polských škol národních mohou dostati roční pracovní dovolené pro studie na vyšších kursech učitelských (pro učitele městských škol), nahradí-li náklady substituční. Může jim býti však dovoleno spláceti substituční náklady ve 3 letech, t. j. v 36 měsíčních splátkách. (Dziennik Urzędowy 1929, 107.)

O okresních školních inspektorech. „Ať už se stal v dobách popřevratových jakýkoliv omyl, že u našich zemských školních rad ocitli se — až na malé výjimky — na povolaných místech lidé krajně nepovolání, duch české školy přece jen záleží hlavně na okresních školních inspektorech. Jestliže ti si budou stále uvědomovat svou mravní závaznost, jakou mají ke všemu tomu výchovnému ruchu, jaký nyní hýbe učitelstvem, jestliže budou cítit loyálně svou vztažnost směrem dolů k rodičím se novým útvarům české duchovní demokracie v dětském světě, který vchází do škol, pak je vše zachráněno a vyhráno.“ Prof. dr. Bláha v „Pokrokovém obzoru“.

Zápisové výzvy Volné myšlenky, aby rodiče své děti odhlašovaly z náboženství, v mnohých hejtmanstvích nesměly býti ani vyvěšeny. — Tak píše „Učitel-ské noviny“. Je-li tomu tak skutečně, můžeme míti jen radost, že konečně chápe, čeho dětem třeba a čeho ne.

Mateřské školství v Praze. Počátkem letošního školního roku bylo na školách mateřských 4.704 dětí ve 142 odděleních, v dětských jeslích ve 38 odděleních pak 795 dětí. Vzrůst počtu dětí jak na školách mateřských, tak i v jeslích se vysvětluje nejen vzrůstem Prahy, ale hlavně důvody sociálními. Po většině bývají oba rodičové chudých dětí, které vesměs tyto ústavy navštěvují, výdělečně činní, aby mohli za nynějších těžkých poměrů uhájit svou existenci, a proto školky a jesle jsou jejich dětem dobrou opatrovnou v každém směru.

Odhlašování dětí z vyučování náboženství. Nejv. spr. soud prohlásil v březnu t. roku za neplatné časové omezení práva rodičů odhlašovati děti z vyučování náboženství - podle vládn. nařízení, vydaného k Malému šk. zákonu.

Čtení potichu na škole měšťanské. A. Zemánek podává tyto zkušenosti s metodou čtení potichu na škole měšťanské. Čtení potichu nutí všechny žáky k spolupráci a myšlení. Každý čte tak rychle, jak rychle dovede chápati. Při čtení hlasitěm jsou nuceni všichni čísti stejně rychle. Čtou tedy někteří jen slova, myšlenka jim uniká, zvykají čísti většinou rychle bez chápání smyslu. Čtením tichým, po němž mají žáci vyložit obsah, učí se čísti pomaleji, ale pozorně. Po vyložení obsahu Zemánek doporučuje přečísti celý článek hlasitě, aby se cvičilo čtení krásné a řídalo se se čtením tichým. — Tvořivá škola.

Kvalifikace. Pan řídící má první třídu. Dal capartům hned na první vysvědčení z prospěchu trojky a čtverky. Bylo to překvapení maminek! — Kolega L. říká: „Jedničku vám nedám, to byste musili umět víc než já.“ A tolik nikdo dosud nedovedl. — Chlapec dostal v průměru střední školy tři pětky. Šel na měšťanku. Hned v prvním čtvrtletí neměl ani jediné trojky. Nyní je mezi prvními. — Primy mají u nás pobočky. V jedné propadlo 40 procent žáků. Nechci ani uvěřit. Myslím si: kdyby to bylo dvacet procent, jak špatné vysvědčení pro metody učebné a pro práci vychovatelů! (Podle Učitel-ských novin.)

Spravedlnost jest matematikou humanity. (President Masaryk.) Před válkou služné učitelů měšť. škol bylo: Základ 2200 Kč, 10 trienálek po 250 Kč, konečný příjem bez funkčního přídavku byl 4700 Kč. Desateronásobek jest 47.000 Kč. Nyní mají staropensisté, a to ředitelé měšť. škol 24.164 Kč, přibližně pouhou polovinu platu předválečného. — Platy učitelstva měšť. škol sníženy o celou jednu platební třídu se čtyřmi platovými stupni; případ vskutku jedinečný. Dnes má ředitel měšť. školy — staropensista — menší výsluh než učitel obecné školy, bez vedoucího místa. — Věstník učitelů pensistů.

Katolická učitelka pomáhá hledati své příbuzné místo. Je absolventkou české dvouroční obchodní školy, částečně znala řeči německé. Orlice, mohla by býti též cvičitelkou. Nab. pod značkou „Osmnáctiletá“ do adm. t. l.

Doporučovalo by se velmi dávatí tato témata za slohová cvičení: „Čím se řídím, hledám-li přítele?“ „Kdy pojmu k někomu důvěru?“ „Jsou lži, jež nevyjdou najevo?“ „Proč se ve škole lže?“ „Proč lidé kradou?“ „Co je dobré proti hněvu?“ „Které myšlenky pomáhají člověku zadržeti smích?“ „Proč se nechce poslouchat?“ Netvrdím, že odpovědi podají vždycky pravé mínění pisatelů, ale i v tom případě jsou psychologicky poučné. Děti se při nich zrovna rozpalují. Univ. prof. dr. Fr. W. Foerster.

„Na hlubinu“, 8. číslo IV. ročníku má velmi bohatý vnitřní obsah. „Zjednodušená modlitba“ dává tušiti jemnost a hloubku názoru. „milost posvěcující a povolání ke svatosti vložilo do naší duše nesmírné možnosti přiblížení se k Bohu.“ „Až duše přichází k pobytu krouživému, kdy krouží klidně jako osel kolem svého slunce, Boha, pak teprve můžeme mluvit o dokonale modlitbě nazíravé.“ P. G. Lagrange v článku „Nepředbíhejte“ jasně varuje před předbíháním ve všech směrech. „Mýlili by se však také ti, kteří by chtěli být jen venkoncem „praktičtí“, říkájice, že jim stačí, když se očistí, že není jim třeba, aby se pozitivně o něco snažili. Očištění, utrpení jsou jen prostředkem.“ Nakonec praví: „jen svatých je vám (národu československému) třeba a jen ti vás zachrání“. Revue je velmi mistrně vedena, poměrně mladým P. Braitou. Doporučujeme katol. učitelům k duchovní četbě, které je nám nutně třeba. J. K.

Učitelská místa začátečníkům a za-

**Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.**

částečnicím ihned možno nastoupiti. Blíží sděli redakce. Tažte se dvojlistkem!

Bývalý ministr vyučování p. Bechyňe chce ukázat, že rozumí i něčemu jinému, nejen škole (!!) a proto se dal na polní hospodářství. Jak dalece se osobně hospodářských prací chce zúčastnit, nevíme, jest nám zatím jen známo, že si zaopatřil zbytkový statek Brody na Žatecku ve výměře 1100 měr. V polním hospodářství je patrně již zapracován, neboť již přede dvěma roky získal statek Šmikasy, rovněž na Žatecku.

Naše starost o umístění abiturientů není vhod „Litovelskému kraji“, list však hned nato poznamenává, že ČsOU. zaopatřila místo nějakému rodáku z dotyčného okresu. K tomu netřeba poznámky.

LITERATURA

František Neužil: Světlo z Galileje. Básně, které vydali knihtiskaři Kryl a Scott; v Novém Jičíně v říjnu 1929, s leptem J. Konůpka. Cena 65 Kč. Lyrický debut Františka Neužila „Před nedělí“ je chutnání smyslů důvěřivého chlapce a má kouzlo jitra. „Zjevení lásky“ je cestou k lidem a Bohu. „Světlo z Galileje“ je sladké spočinutí u nohou Kristových, pod jeho láskyplným očima. Zachycuje ježinečnost z jeho života, života Boha-člověka na zemi. A každá báseň je plna vůně země a nebes, zvoní v ní radost tisíců. „Světlo z Galileje“ má sílu nesmrtelnosti, přiblížilo nám Krista v jeho prosté kráse lidské, z níž prameni božskost, přiblížilo nám jej v prvotním kouzle a síle přes staletí, že se nám zdá jako bychom právě slyšeli o jeho narození, očekávající je. „Světlo z Galileje“ je nejčistší dílo v mladé tvorbě, čisté jako křišťál a hluboké jako duše sama. A co zdůrazňuji, opravdové a poctivé!

Revue „Archa“, čtvrtletník pro literaturu, umění, kulturu a život. Vychází za redakce P. Em. Masáka nákladem Družiny literární a umělecké v Olomouci. Třetí svazek ročníku XVII. přináší práce těchto autorů: V. Zelenka, J. Hájecký, O. F. Babler, J. Brabec, E. Zegadlowiez, V. Vilinský, J. Hruban, F. Drkal, St. George, J. Kas-

prowicz, F. S. Horák, S. Košutič, J. Bartuška, A. Šerý, dr. B. Kutal (Životní liter. dílo msgra prel. dra J. Hejčla), H. v. Hofmannsthal, J. R. Novotný, R. Stupavský. — Okna. Obr. příloha Arn. Hrabala Královna máje, J. Bartuška 4 dvoubarevné lineotypy. — Ročník 40.30 Kč.

Rozpravy Aventina, týdeník, informující o literatuře, výtvarném umění, grafice, divadle a filmu, vstoupily do pátého ročníku. Jsou opět zdokonaleny. Vycházejí s krásnou dvoubarevnou obálkou od známého karikaturisty Hoffmeistera, jehož pronikavý úspěch je všem znám. Budou obsahovat dobrodružný napínavý román téhož autora, nazvaný Zeměkoule. Redakci podařilo se rozšířit kruh spolupracovníků, jakož i nalézt nové zdroje obrazové, takže kvalita i kvantita příspěvků se tím stala jedinečnou. Rozpravy, i když jsou rozšířeny o 4 strany, zůstaly při staré ceně 2 Kč.

Co se chystá v nakladatelství Orbis, Praha XII.? Arnesen, Tragedie vzducholodie „Italia“; A. A. Brusilov, Paměti; J. Karásek, Na cesty; B. Knížek, Sociologie družstevního hnutí; P. de Kruif, V bojích s neviditelnými nepřáteli; dr. J. Morávek, Průvodce po pražském hradě a chrámu sv. Víta; inž. Fr. Munk, Nové hospodářství; G. de Ruggiero, Dějiny evropského liberalismu, a St. Thußgutt, Obrození Polska.

Zajímáte se o Sv. Horu? Nuže, zamluvte si ihned kritické, jedinečné, obsahem bohaté dílo: Dějiny poutního místa mariánského Svaté Hory u Příbramě, z pera osvědčeného spisovatele Františka Holasa, který studoval celých šest let neúnavně prameny! Kniha obsahovatí bude na 800 stran velké osmerky a vyzdobena bude pěknými obrazy. Kdo se přihlásí do 1. prosince 1929 a složí 20 Kč zálohy, dostane asi po půl roce knihu nevázanou za 50 Kč a vázanou v plátně za 70 Kč. Ostatním bude prodávána nevázaná za 60 Kč a vázaná za 80 Kč. Přihlášky přijímá a složenky zasílá: Matice svato-horská v Příbrami, Čechy.

Za redakce spisovatele Josefa Koudeláka vyjde u Prombergera v Olomouci sborník „Moravské učitelstvo v literatuře“, který podá portréty spisovatelů-učitelů moravských. Z hlavních

spolupracovníků uvádíme dra Josefa Staňka, dra V. Martínka, dra J. V. Sedláka, dra M. Hýska Zdeňka Báru, J. Filipského, Fr. Hanzelku, Fr. Horečku, R. B. Máchu a j. Zatím vyjde literatura krásná.

K vánocům vydá Josef Koudelák šestou svou sbírku básnickou „Rodička bolestná“. Poslední jeho dílo „Senička“ našteně přialy všechny listy, hlavně „Moravskoslezský deník“, „Čsl. deník“, „Národní noviny“, „Venkov“, „Zvon“, „Lidové listy“, „Našinec“ a j. Upozorňujeme.

Pozoruhodné původní naukové dílo botanické začalo vycházeti za redakce univ. prof. dra S. Práta v nakladatelství Aventinu v Praze pod názvem „Rostlinopis“. Bude to první rozsáhlé vědecko-populární dílo v naší odborné literatuře. Čtrnáctidenně vyjde sešit za 10 Kč. Čtete inserát.

„Obrázkové dějiny našeho osvobození“ od univ. doc. dra Jar. Prokeše počaly právě vycházet; nákladem České grafické Unie v Praze. V naší literatuře nebylo dosud díla takového, jež by se obracelo především k československé mládeži, proto nutno uvítati toto dílo s plným uznáním. Vychází v sešitech po 4 Kč. Doporučujeme je pozornosti čtenářstva.

V Aventinu, Praha II., Purkyňova 6 vyšel právě I. díl Zeměpisu světa „Britské ostrovy“, monumentálního díla francouzské vědy zeměpisné, vydávaného za redakce prof. P. Vidala de la Blache a prof. L. Galloise. Cena celého svazku s mnoha krásnými vyobrazeními a čelnými přílohami nákrešů, schémat, diagramů a map 120 Kč brož., váz. v celoplátěné vazbě 150 Kč, v polokožené vazbě 180 Kč. Zeměpis světa je románem světa, románem zemí, lidí, různých prostředí, moří a krajů. Velmi přístupnou formou neučí, ale poučuje, získává čtenáře svým záměrem zvolna a hladce. Vychází v sešitech ve lhůtách týdenních po 6 Kč.

B. Kočího „Kapesního atlasu zeměpisného“ právě vyšel první sešit, a překonává každé očekávání. Při ceně sešitu 3.90 Kč překvapuje dokonalé provedení pětibarevných map na krásném, silném papíře. Atlas bude mít 28 nejdůležitějších map a nezbytnou část statistickou a vyjde postupně v 8 měsíčních sešitech o čtyřech mapkách, form. 20 x 17 cm, nebo dvou dvojítych. První sešit přináší mapu severního pólu, mapu jižního pólu a dvojíty mapu světové dopravy a osadních držav.

AVENTINUM, ve snaze odpomoci nedostatku, jímž až dosud trpěla česká obec členářská i věda přírodopisná, rozhodlo se vydávati desetisvazkový

ROSTLINOPIS

Rediguje dr. Silv. PRÁT, profesor Karlovy university. — Autory díla jsou: Dr. A. Brožek, dr K. Domin, dr R. Dostál, dr J. Kořínek, dr B. Němec, dr. Fr. A. Novák, dr. S. Prát, profesori vysokých škol.

Rostlinopis je knihou nanejvýš důležitou, účelovou, cennou. — Profesori, učitelé, lékaři, lékárníci, lesníci, zemědělci, zahradníci, studenti, přátelé přírody a vůbec všichni vzdělání lidé neobejdou se bez tohoto díla.

Rostlinopis je tištěn na krásném ilustračním papíře lexikonového formátu, vzornými typy a provázen nesčetnými fotografiemi. Mezi ilustr. pak budou zařazeny i staré rytiny, jakož i kresby Mánesa, Liebschera, Mařáka, Švahinského, Dürera aj.

Čtrnáctidenně vyjde sešit o 48 stranách a bude státi pouze Kč 10.—. Vyžádejte si ukázkové číslo a obšírný prospekt a přihlaste se za odběratele co nejdříve. První sešit výjimečně 16 stran za Kč 3.

AVENTINUM, nakladatelství dra Ot. Štorcha-Mariena v Praze II, Purkyňova 6,
U všech knihkupců.

Vyplňte, odstříhnete, vložte do obálky a zašlete. Známká 30 haléřů.

Zašlete mi na ukázkou: — Objednávám závazně pro pokračování: ROSTLINOPIS (sešit za Kč 10.—). Nevrátím-li ukázkový sešit do týdne, považujte mne za odběratele a poslejte další. — Předplatné na sešit v obnosu Kč připište mi na účet — zašlu složenkou, kterou přiložíte. — Co se nehodí, škrtněte.

Jméno a zaměstnání

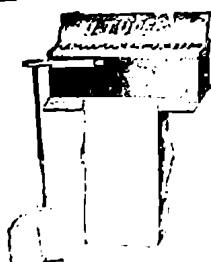
Bydliště a pošta

Zůstanete stále čilí a zdraví, budete-li
denně pít

**Kathreinerovu
sladovou kávu
Kneippovu!**

I. 029

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko — Výhodné při cvičení
zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a
poštovným Kč 1000 —, při hotovém 10 procent slevy.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada

inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,
přísečný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II,
Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, živnostní, stavby
monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační
práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Vklady

přijímá

Ústřední jednota

českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek

Dominikánské nám. čís. 5.

Složeny poštovního úřadu šekového na požádání.

gramofony

housle

dechové nástroje

stroje

harmoniky

fotografické

přístroje

dalekohledy

divadelní kulabky

hodinky

svyčarské

chronometry

klenofy

klonurky, brože

relikvy, nádobníky, ozdoby

budíky, uměl

kuchynské a

následně hodiny

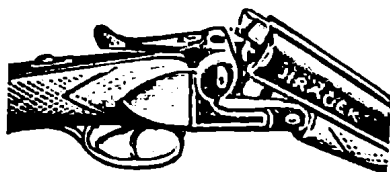
GRAMOPHONE

IMPORT COMPANY

K ADLER A SPOL.

BRNO

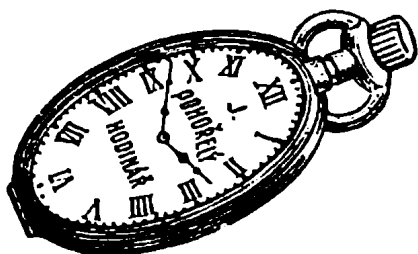
Naměstí Svobody 6
Český práh příměstím
místní dluhu národní

Dalekostřelné pušky,
se 70-80 proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou
brovningy, revolvery, lloberky, lov. potřeby, střelivo,
Jindřich Jiráček, Praha-Vinohrady
lř. maršála Focha 35.

Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky

Hodinky
OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,
závod hodinářský a zlatnický.
Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zaří-
zení laboratoří. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé
přístroje. — Rozpočty na požádání.

Školním nábytkem Vás uspokojí jedině firma
JAROSLAV KRAKEŠ, LOUNY
Telefon 103. Pobočný závod Postoloprty.

Dodavatel ministerstva školství a Ústřední
matice. Zařizování moderních opatoven.
Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

SUKNA

módní vlněné látky pro
pány i dámy též na
splátky koupíte u firmy

PROKOP SKORKOVSKÝ A SYN, HUMPOLEC.

Pište si o vzorky.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý duběnkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.

ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.

Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

— **R A D I O** —

přístroje, součástky, eliminátory

též na mírné měsíční splátky vám dodá

A. DOSEDĚL, Praha-Dejvice, Bachmačská 16.
Pro členy Říšského svazu kátol. učitelstva zvláštní výhody.

SUKNA, módní vlněné pánské i
dám. látky kupujte u fy **Hezina a sp., Humpolec!**

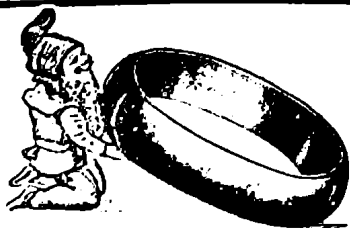
Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vsáhc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný re-
daktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských
v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Hodiny, klenoty, zlaté, stříbrné zboží u firmy
IN. KOŠ, hodinář, zlatník, OLOMOUC,
Kinopasáž.

Nejlepší výběr, nejlevnější ceny, nejmodernější zboží
uspokojí Vás všestranně. Přísně reální. Přijďte anebo
pište s důvěrou. P. učitelům výhodné plateb. podmínky.

Houby — křída — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

VEŠKERÉ ODĚVY

pánské — dámské — dětské
obdržíte v největším výběru v oděvním domě

K R O U P A,

Též na mírné
měsíční splátky.

Brno, Masarykova tř. 10.
P. T. učitelstvu při hotovém placení 50% slevy.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevnější v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno, Veverí 38**

HARMONIA, Nejlepší doporučení. Založeno r. 1904.
varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku
MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.
Ordinuje dopol. 8–10, odpol. 1–3, 6–7, v neděli a svátky 9–11.

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Dr. O. Pacák, bývalý odb. učitel ve Vršovicích, byl ustanoven docentem petrografie na Karlově universitě.

Globální metodou uči se letos čísti v Čechách a na Moravě ve více než 70 třídách.

Nová funkce dozoru počátkem tohoto školního roku je zavedena na všech středních školách, na ústavech pro vzdělání učitelů a učitelek literárních i industriálních a škol mateřských; odborná inspektorka pro vyučování ženským ručním pracím. Úřadem tímto vyznamenána byla odb. učitelka Anna Nováková, přidělená doposud pražskému ústavu pro vzdělání učitelek domácích nauk. Funkci svoji bude vykonávat i prozatím po tomto školní rok v zemi české, moravskoslezské i slovenské.

Žena v Polsku těší se mnohem větší vážnosti a rovnocennosti s mužem než-

li u nás. Tomu nasvědčují také nové zvony, jež vystavuje v Poznani „Stocznia Gdańska“. Tyto zvony věnují jmenované závody novému kostelu ve Varšavě, budovanému na památku osvobození polského národa. Na těchto zvonech jsou reliéfy polských patronů i králů a nápisy jmen velkých polských mužů i žen. Vedle Adama Mickiewicze, Juliusza Slowackiego a j. čtou se tam jména vynikajících Polaků. — Věstník ř. svazu čsl. učitelek.

Univerzitní profesor pražský dr. Láskal prohlásil, že věda nemůže dokázat ani nebo jakýmkoli jiným způsobem vyvoditi mravních příkazů a že tudíž nemůže položit základů mravnosti.

Prof. dr. Mareš ve svém spisu „Pravda nad skutečnost“ na str. 20 napsal: „Bez víry nelze člověku ničeho vykonati, ježto nevidí před sebou důvodu, proč žije.“

Do těsta a ke smažení doporučujeme svůj velejemný

jedlý olej také na majonesu a saláty. Učiňte zkoušku a budete spokojeni. Žádejte náš přerovský pokrmový olej u svého obchodníka.

ROLNICKÉ CHEMICKÉ ZÁVODY V PŘEROVĚ.

Bratři J. a K. Jaškové
v Přerově.

K a m e n o l o m y

V. PRCHAL, OLOMOUC,

WILSONOVO Č. 14.

Moderní ženské ruční práce, látky k vyšívání a veškeré přípravy k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Pánské i dámské prádlo a veškeré pletené zboží nakoupíte dobře u fy

SOCHA, PŘEROV, PASÁŽ

ELEKTRO-VULKAN

Kroměříž, elektrofysikální přístroje. - Při ct. objednávce předvedení na místě. - Úvěr podle dohodnutí.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Za naši lepší budoucnost.

V úvodníku minulého čísla řekli jsme si, jaká práce nás čeká nyní po volbách, kdy bude opět možno pracovat v klidu. Chceme pracovat pro víru a pro lid. Však nesmíme zapomínati také na organizační práci týkající se nás samých a na hájení našich stavovských zájmů. „Hoden jest služebník mzdy své," připomínejmež sobě ve schůzích, pracujme o zlepšení poměrů a žádejme také zástupce naší strany v Národním shromáždění, v zemských i okresních zastupitelstvech, obcích, okresních školních výborech, místních školních radách i jiných korporacích, ať se za naše požadavky postaví. Nebojme se říci veřejnosti katolické i ostatní o našich těžkých poměrech a požadavcích k jich zlepšení! Ani jiné stavy nemlčí. Ba mnohé přímo křičí dožadující se svých práv. Ven z pasivity i v tomto ohledu!

J. Kachlik:

O kreslení a kreslířích.

Kreslení jakožto předmět vyučovací bylo u nás ještě do nedávna přezíráno a podceňováno. Bylo v řadě jiných předmětů pokládáno za cosi méněcenného a dlužno přiznati, že s ohledem na výsledky dělo se tak právem. Byloť čímsi neživotným, svůj úkol vyučovací i výchovný dobře neplnilo, hodiny kreslení vyplňovaly jaksi jen prázdnou mezeru mezi ostatními předměty. Krátce řečeno, kreslení mělo ve školní praxi význam zakopané hřivny.

Jen si vzpomeňme, jak to třeba vypadalo „za našich mladých let“ i v hodinách kreslení na středních školách, které byly povolány k tomu, aby středoškolského studenta a řekněme třeba zrovna kandidáta učitelství přivedly k jakési výši kreslířské dokonalosti. Vzpomeňte jen, s jakými dovednostmi opouštěla většina abiturientů střed. školy a učitelské ústavy. Možno tvrditi, že tam, kde nebylo u žáka přirozeného nadání a s tím spojené lásky k práci, odnášel si toho většinou malý uzlíček. Hubené byly výsledky často až osmiletého kreslířského studia, hlavně pokud se týkalo požadavku samostatné práce. Těch 10, ve vyšších třídách často i méně výkresů, byť i sebe líbeznějších, nemohlo zaručiti opravdu lepších výsledků, než se těchto, řekněme, 10 výkresů „podle rozkazu“ leželo na konci roku v čisté, úhledné obálce. O skutečném osvojení si nějakých dovedností, mimo, jak už shora podotknuto, slabé procento nadaných žáků, nemohlo býti ani řeči. A kolik z těch výkresů uložených v obálce bylo často výsledkem samostatné práce žákovy. Na kolika lpěl pot učitelův, který často většinu práce za studenta udělal a býval na konci hodiny nejvíce unaven? Proč nemohly výsledky býti jiné? Zapomínalo se nebo mechtělo se nic vědět o věčně platné zásadě, obsažené v přísloví:

Cvičení dělá umění.

To bylo: jest a bude podmínkou každého skutečného (ne předstíraného) úspěchu. Uvedená zásada platí v každém lidském podnikání, nic nemožno slevit, nic usmlouvat; bez častého psaní nenaučíme žáka úhledně a zároveň hbitě psát, bez čtení čist, bez hojných příkladů počítat, bez častého a vytrvalého hraní na housle a polovičatostí se nesmíme spokojit. A s matematickou logikou možno jakosti a polovičatostí se nesmíme spokojit. A s matematickou logikou možno říci o kreslení: čím více cvičení, tím více umění, čím méně cvičení, tím méně umění a — žádné cvičení, žádné umění. Toto poslední bylo hříchem staré školy a nyní snad pochopíte, proč se na kreslení pohlíželo s jakýmsi despektem.

Nebylo přece lze se oddávat vědomému klamu, že by těch několik, třeba sebe pečlivěji a častěji provedených prací mohlo udělati z někoho kreslíře dovedného, hbitého a hlavně — samostatného.

Technický výcvik ruky a hlavně oko byl úplně opomíjen. Není, pravda, on cílem školního kreslení, ale musil a musí býti nezbytným prostředkem, má-li se dostaviti skutečný úspěch. Také mluvnice v jazykovém vyučování není cílem, ale jak se bez něj bude dařiti na př. ústnímu a písemnému slohovému projevu. Mechanické počítání není samo sobě účelem, je také jen prostředkem vyšších početních úkonů, ale prostředkem nezbytným.

Každý z těchto předmětů vyučovacích musí míti svoje technické cviky, jež nemožno z lehce pochopitelných důvodů pominouti. Jak tedy může někdo býti tak pošetilý, aby chtěl dosáhnouti v kreslení dobrých výsledků bez vytrvalého a soustavného cvičení oka i ruky?

Sebelepší metodický postup sám o sobě není tu mnoho platen, ale ty technické cviky, to drobné, všední „šedá“ práce. V týdnu je šest dní všedních a jeden sváteční. Těch dní všedních, kdy se dělala ta „šedá“ práce, bylo dosud v kreslení málo, dělalo se jen to, co mělo vlastně býti až korunou díla. Ono, pravda, se „skoro“ ani o to moc nestálo, nač by si tedy pan profesor, či učitel přidával zbytečné práce? Kdo si všimne svazku počmáraných tužkou papírů, chce se vidět něco unylého, sladkého, barevného. To, co mělo býti procvičeno na deseti listech náčrtníku, nahradil jediný krásný výkres. Nad ním se mnohá hodina proseděla, mnoho gumy vymazalo, leccos provedl za žáka učitel, ale nikomu ani nenapadlo, že se tu předkládá diváku pěkně nastrojená lež. Bylo v tom kus nepoctivosti, ale nebylo nikoho, kdo by na ni upozornil a kdo by ji vytýkal.

(Příště dále.)

Zpráva o „Věstníku katol. učitelstva čsl.“

za dobu od 1. července 1928 do 31. června 1929 pro valnou hromadu Říš. svazu katol. učitelstva čsl. z 6. července 1929. Přednesena rovněž při valné hromadě Spolku katol. učitelstva na Moravě dne 26. srpna 1929.

Zpráva redaktora. Jako všechna předešlá leta snažil jsem se opět vésti list tak, aby vyhovoval potřebám stavovským, školským i těm, jež jsou nutny k rozkvětu katolického hnutí vůbec, i čsl. strany lidové zvláště. Časem býval v listu i ostřejší tón, ten však nebyl dobru věci na škodu, neb právě vždy poté přibýlo odběratel a tím i stoupenců naší organizace a katol. hnutí. Členové organizace jevíli pak též daleko větší zájem o otázky doby.

Letošní rozšíření listu na 14deník jemu i organizaci velmi prospělo; byli jsme všichni ve stálém spojení. Při sedmém čísle byla beletristická příloha, již P. T. odběratelé přijali s velkým povděkem.

Redakce byla vlastně druhým sekretariátem obou Zemských spolků katol. učitelstva i Říšského svazu. Učitelé, kněží z duchovní správy i dpp. katecheté a také příslušníci jiných stavů žádali ve velmi četných případech rady, informace a intervence, které jsem buď podle možností vyřizoval sám, neb je poslal k dalšímu řízení jiným: právním rádcům moravského spolku, Říšského svazu a našeho listu, pp. poslancům, senátorům, členům zem. zastupitelstev, sekretářům čsl. strany lidové a našich odborových organizací i jiným našim pracovníkům. Mnohdy, abych poskytl žádané informace, musil jsem sám potřebné zprávy předem pracně získávati. Práce tato stála mne mnoho času, ale činím ji vždy rád, neb jen tehdy naše organizace, tato důležitá složka katol. tábora, roste a sílí, poskytne-li svému členstvu všeho, čeho toto od organizace žádá. Poněvadž pak my, katol. učitelé a učitelky, máme ještě zvláštní povinnosti, aby

myšlenka katolicismu vzkvétala, musíme býti i s katol. veřejností v neustálém styku a ve spolupráci.

V mnoha případech byla redakci oznámena uprázdněná místa, přišly četné dopisy se žádostmi o katolické učitele, mnozí kandidáti a kandidátky žádali o umístění. Co jsem mohl, v těchto případech jsem učinil, ovšem činnost v tomto oboru rovněž hodně mne zaměstnala.

Zpráva o administraci listu. List vycházel v přesných termínech, k čemuž jsem stále náležitě dohlížel. List odebírali jako v dřívějších letech učitelé, učitelky, profesori, okr. inspektoři, kněží všech kategorií i příslušníci jiných stavů zabývající se o katol. učitelstvo a o ideál katol. školy. Byl zasílán ve velkém počtu i na Slovensko a Podkarpatskou Rus, ba odběratelé byli i v zahraničí.

Pokladniční zpráva za uplynulé období. Příjem: Hotovost 28. června 1928 4.415,82 Kč. Doplatky na dřívější ročníky 3.206,40 Kč. Doplatek inserce v VI. roč. 1.667,97 Kč. Inserce v VII. ročníku 9.645,65 Kč. Předplatné na VII. ročník 31.001,30 Kč. Příspěvky a dary 2.863,50 Kč. Úrok z vkladu ve spořitelně 214,15 Kč. Průchodné položky 2.451,65 Kč. Celkem 55.466,44 Kč. **Vydání:** Redakce, honoráře, organizační výlohy 6.473,24 Kč. Administrace, daně a j. 7.291,41 Kč. Tisk a expedice 26.523,93 Kč. Účet inserce: korespondence, provise atd. 3.088,22 Kč. Platy na konto dřívějších ročníků 3.891,32 Kč. Agitační vydání 844,60 Kč. Průchodné položky 1.883,32 Kč. Hotovost dne 3. července 1929 5.450,40 Kč. Celkem 55.466,44 Kč. Aktiva: hotovost 5.450,40 Kč, pohledávky za inserujícími firmami 3.560 Kč a dosud nezaplacené předplatné kryjí, ba lépe řečeno, převyšují pasiva: dosud nedošlý a tedy nezaplacený účet za tisk posledního čísla, jiné, dosud nedošlé účty, obrátová daň za druhé čtvrtletí atd. Ročník tento bude tedy jako ročníky předešlé opět aktivní.

K vůli náležitému přehledu chodu listu dělají se pololetní uzávěrky. Opis uzávěrky z 1. ledna t. r. dostala předsednictva Svazu i obou zem. spolků. Revisí provedená revisory Svazu shledala vše správným.

Peněžní stránce listu bylo třeba věnovati plnou pozornost, sic jinak by tento se snadno ocitl tam, kam došlo již tolik časopisů jiných po trvání mnohdy velmi krátkém — na konec své existence.

Z redakce a administrace bylo odesláno 1005 dopisů, 966 upomínek, četné platební příkazy, insertní letáky, letáky abiturientům a abiturientkám, pozvánky k slovanskému sjezdu katol. učitelstva a četné jiné tiskopisy, jdoucí do tisíců exemplářů.

Nad celým chodem listu mám bedlivý dohled. Agenda listu vzrůstá den ode dne, rok od roku. Shora uvedená čísla dávají aspoň částečné ponětí o rozsahu dnešní práce redakce a administrace.

Končím zprávu poděkováním milým spolupracovníkům redakčním i administracním a prosím jen o návrhy, jak list dále zlepšit po té či oné stránce, by splnil úkoly, jež od něho očekává naše učitelská organizace, naše čsl. strana lidová i veškeren čsl. katolický lid. Práci, jež list čeká v roce příštím, volám pak srdečně „Zdař Bůh“! — Jindřich Hrbáček.

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod	
A. ZDENĚK, PRAHA	
Žitná ul. 45.	
P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky Ceníky zdarma.	

Jan Kuncek:

Stav tělesné výchovy mládeže na školách v cizině.

Není nezajímavo všimnouti si stavu tělesné výchovy v cizině, srovnávati jej s našimi poměry a vytyčovati si vždy vyšší metu. Stálý ruch musí mít naše práce. Nezůstávat na starých „osvědčených“ zkušenostech, ale s otevřenými očima pozorovati, co se děje kolem nás. Pohledme jen v přehledných úvahách

na tělesnou výchovu na školách v Polsku, Německu, Jugoslávii, Francii, Itálii, Bulharsku, Rumunsku, Finsku, Rusku a Americe. Pokud jsem mohl sebrat prameny, které se daly těžko pořídit, chci poukázat na hlavní rysy.

Polsko jest sice naším sousedem, ale v tělesné výchově nepřejali Tyršovu soustavu. Na školách i ve spolcích vyučuje se podle soustavy Spiesovy a Lingovy, ač na universitě jest přednášeno též o soustavě české — Tyršově. V poslední době zaznamenalo Polsko větší rozvoj v tělesné výchově hlavně postavením *Ústředního ústavu pro tělesnou výchovu ve Varšavě*. Pozemek má rozlohu 68 ha a byl odevzdán svému účelu 3. března 1928. Základní kámen byl položen 23. června 1928 a začátkem školního roku 1929-30 je odevzdán veřejnosti úplně hotov. Náklad činil 8 milionů zlotých (našich 30.244.800 Kč). Státní ústav pro tělesnou výchovu udává statistiku: tělocvičen 251, stadií 631, plovárny 82, střelnic 679, tenisových hřišť 457, učitelů tělesné výchovy 1432. Pro lékaře zřízeno studium tělesné výchovy při universitě krakovské, které by kontrolovalo tělesnou výchovu a sport na polských školách a ve spolcích. V Poznani zřízena ústřední vojenská škola, sledující předvojenskou výchovu v okresech. Nejlepší instruktoři vysláni ke studiu cizích soustav a metod do Itálie, Finska, Švédska, Dánska, Belgie, Francie, Německa. Atletika, zvláště v poslední době, snaží se organisovati, sjednocovati a utužovati. V čele stojí varšavské studentstvo. Na školách je místy pěstován sport takovou měrou, že musili někteří učitelé tělocviku prohlásiti dosavadní stav pěstování sportu za hrubě porušování kázně a úpadek mravnosti. Zprávy podrobnější uveřejňuje poznaňský měsíčník „Wychowanie Fizyczne“.

Německo odedávna bylo vzorem systemisace tělocviku i tělovýchovy. Že zabíhají místy do krajností, je pochopitelné. Nedá se jim jedno upříti, že pochopili, že jen zdravá a silná mládež může jednou splnit jejich dávne touhy po světovládě. Ve velkých městech, v Berlíně, Norimberce, Kolíně atd. zřizují pro děti vzduchové lázně. Na volném prostranství uprostřed lesa jsou celý den. Bavi se hrou za dozoru učitelů. V samotném Berlíně se vystřídalo za prázdniny na dvanácti takových místech asi 380.000 dětí. Na společnou výživu si platí malý obnos denní a ostatní doplácí město. Město Norimberk má dokonce svůj „městský úřad pro tělesnou výchovu“ (od roku 1927), který bdí nad zdravím dětí. Pro 392.500 obyvatel má 1.137.329 m čtverečných plochy hřišť a 26.404 m čtverečných plochy tělocvičen, takže na hlavu připadá 2.90 m čtverečného hřiště a 0.06 m čtverečného tělocvičny. Pro mládež má Norimberk 10 hřišť (16.7 ha), 44 tělocvičny, 18 koupališť. V Prusku bylo zřízeno 86 lékařských poraden pro tělesné cvičení se 131 lékařem. Na každého lékaře připadá týdně 150 prohlídek. V celém Německu je 1.300 lékařů sportovních. O vysokou školu tělesných cvičení je veden letos boj. Přednášky měly začít a do konce dubna 1929 nezačaly. Studentstvo této vysoké školy dokonce stávkovalo pro neutěšené poměry. Snaha po povznesení je ve velkých městech jedinečná, zato venkovské školy postrádají velmi často i hřiště. Jsou jistě rozdíly mezi městem a venkovem obrovské a nezdravé.

V *Jugoslávii* jest připraven návrh na úpravu tělesné výchovy ve školách, vojsku i státě (organisacích tělocvičných vůbec). Návrh vypracovalo předsednictvo Jihoslovanského sokolského svazu. V návrhu se žádá rovnocennost tělesné výchovy s duševní výchovou na všech školách. Tělesná výchova od 15 let má být svěřena Sokolstvu. Návrh není pro uzákonění předvojenské výchovy. Odborníci volají po zřízení *tříleté vysoké školy tělovýchovné*, zřízené při lékařské fakultě. Zvláštní prohloubení tělesné výchovy chtějí na ústavech učitelských a vyšších školách pedagogických, aby absolventi stali se schopnými šířiteli tělesné výchovy na venkově. Dále volají po úpravě osnov. Na školách ať jsou zavedeny 3 týdenní hodiny povinné (pro hochy i dívky) tělesné výchovy, kromě toho, ať jsou věnována 2 odpůldne týdně výletům, pochodům, veslování, plavání, bruslení, sáňkování, lyžaření atd., zvláště v krajích průmyslových. Do vědeckých předmětů na školách mají býti zařazeny přednášky o hygieně a alkoholu. V roce 1930 bude konán slet žactva středních škol jihoslovanských v Bělehradě, povolen ministerstvem školství. Řízením byl pověřen Svaz učitelů tělocv. na středních školách v SHS, zástupcem ministerstva jest M. Vojinovič. Program dvoudenního sletu je: závody žáků; začek v tělocviku prostém, družstev i jednotlivců, v plavání — průvod — veřejné cvičení.

Francie pracuje v poslední době na úpravě tělesné výchovy dětí od 4 let

i dospělých po 35. rok. Plán k úpravě vydalo ministerstvo války s ministerstvem školství. Zajímavé je, že ženské sporty podléhají jen dohledu ministerstva školství. Byly vydány tři knihy, *První* (práce min. války) obírá se nejen výchovou a výcvikem nováčků vojinů, ale ještě více všech mužů, jsou-li jen trochu schopni brániti zájmy státní. Pravidla způsobu provádění tělesné výchovy stanovil Demeny svými fyziologickými výzkumy, škola v Jouville a několik pracovníků. *Druhá* kniha jedná o harmonickém vývoji dětského těla. Šířeji se obírá obdobím puberty a nabádá ke zmírnění funkcí orgánů tělesných v té době, zato doporučuje povzbuzení srdeční zdatnosti, posilování dechu a v pohybu doporučuje přesnost a rychlost. Tato stať by zasluhovala přeložení do češtiny, poněvadž nejmenší znalosti u učitelstva a cvičitelstva dorostu (14 až 18 let) přivádějí častěji velmi zhoubné poruchy orgánů tělních, které se těžko v pozdějších letech i lékaři napravují. Zajímavé jsou závěry čistě fyziologické, tak na př. teplota těla se cvičením zvyšuje od 0.5 stupně C do 2 stupňů Celsia. Ve cvičení nemá se teplota zvýšiti o více jak 0.5 stupně C, větší zvýšení není již zdraví prospěšno.

Třetí kniha je věnována dívčímu tělocviku. Velký důraz se klade na rytmiku, společné hry, plavání a zvláště vypěstění citu hudebního. Požadavky jsou mírnější než v předešlé knize pro hochy od 13 do 18 let.

Plán tělesné výchovy je dělán pro tyto věkové hranice od 4—13 let, od 13 do 18 let, od 18—30—35 let a od 35 let výše.

Ve Francii existuje „Parlamentní výbor pro tělesnou výchovu“, složený z poslanců a senátorů, jichž úkolem je získati zájem státních úřadů o tělesnou výchovu. Celkem se přihlásilo 112 poslanců a 56 senátorů v čele s předsedou, bývalým ministrem R. Besnardem. V krátké době dosáhli, že ve vojsku bude postaven tělocvik nářadový na roveň všem doplňkům výcviku ve zbraní. Také na školách obecných a středních prosadili, že bude více pozornosti věnováno tělesné výchově a speciálně cvičení nářadovému. Na universitě konají se státní kursy tělovýchovné, které vychovávají vůdce tělesné výchovy ve městech i na venkově.

Na universitě v Toulousu zřízena stolice tělesné výchovy při lékařské fakultě. Tělocvičný ústav má sdružovati odborníky, mají se studovati metody a soustavy. Přednášky i praktické ukázky jsou zvláště pro lékaře, pro profesory a ostatní. Státní úřad pro tělesnou výchovu ve Francii vede H. Pathé a slíbil: 53 školám potřebné nářadí; větší počet vyškolených vůdců tělesné výchovy pro školy, které vychovají ústavy v Marseille, Rennes, Clermond-Ferrand a Montpellier; ustanovení 4 inspektorů tělesné výchovy pro dozor na školách; lékařský dozor na školách pro mládež od 10—20 let; zřizování výborů pro tělesnou výchovu ve všech obcích; zřízení ústavu finančního, který by umožnil obcím a spolkům půjčky na zřizování míst pro tělesnou výchovu. Pan Pathé slíbil mnoho a jsme velmi zvědaví, kolik se uskuteční.

Frant. Weisbauer, z. říd. učitel.

Úprava písanek.

Loňského škol. roku na jaře podávali jsme posulky o liniatuře našich sešitů zavedených u nás v Čechách. Zasilám jako příspěvek do našeho časopisu výňatek ze svého návrhu na změnu úpravy písanek.

Pisanka I.

Zkušenosti: Všichni žáci při prvních počátcích psaní do písanek mají značné potíže s poznáváním jednotlivých linek a mezer — neumějí písmeno umístiti. U mnohých žáků trvají tyto nesnáze po kolik měsíců a dokonce u slabších žáků zejména na školách ménětrídních přenášejí se do druhého, ba i třetího školního roku. Nejtěžší je žákům začítí řádek, nemohou, jak říkají „trefiti do řádku“. Často se stane, že některý žák při psaní vět, náhle, třeba i uprostřed řádku opustí příslušnou linku neb mezeru a píše jinam. Hlavně J, K atd. začíná neb dokončí i v jiném řádku. Při samostatném opisování mýlí si mezery — píše velmi často malá písmena do širokých mezer. Dosavadní částečná odpomoc těmto

příliš častým zjevům omezovala se na předpisování písmen a jednotlivých tahů v každém řádku neb na označování linek (tečkou, čárkou atd.), mezery a začátku tahu. Nejčastěji se označovala základní linka.

Příčiny: 1. Představy písmen a jich vzájemný poměr jsou nejasny.

2. Zrak žákův je nevycvičen (v poznávání rozdílu mezer atd.).

3. Příčiny v liniatuře.

a) Mezery v I. písance jsou hodně široké a řádek tudíž značně vysoký. Žák řádek z normální vzdálenosti očí těžko poznává. Čočka oka nezvykla si dosud této násilné akomodaci z přílišné blízkosti, zvláště když žáci hlavu k písance v mylném domnění přiklání, „aby lépe viděli“. I dospělý při normálním zraku lépe poznává v dosavadní písance jednotlivé řádky, dá-li si písanku dál od očí. Při nynějších I. písankách přihlíželo se více ke zraku dospělého než ke zraku dětskému.

b) Poměr mezi mezerami je necvičenému oku žákovu příliš nepatrný, že jej mnozí žáci dlouho nepostřehují.

c) Řádky na stránce splývají v záplavu linek, v níž žáci nemohou rozeznati jednotlivých řádků. (Řádky odpočítati neumějí často ani žáci vyššího stupně. Zkuste! Žáci sice vidí potisknutou stránku linkami, ale nevidí řádky. Řádek nevystupuje u nich dosud jako celek.

d) Jako důsledek, že řádek nevystupuje celistvě, žák se těžko při psaní orientuje a nesnadno písmeno umísťuje. Lokalisace písmena v osnově řádku je nedokonalá.

Návrhy na změnu liniatury I. písanky.

1. Horní i dolní linka budiž zesílena. Tím vynikne řádek jako celek, v němž se písmeno snadněji umísťuje.

2. Budiž pro I. písanku zavedena nová liniatura, v níž poměr mezer bude nápadnější a řádek nižší. (Asi průměr mezi nynější I. a II. písankou.)

3. Případně na zkoušku na dobu jednoho roku mohou se zavést pro 1. škol. rok nynější II. písanky s horními a dolními linkami zesílenými.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Učitelský ústav ve Sv. Janě pod Skalou plně pochopil důležitost sportu. Tohoto roku založen „SK. kandidátů učitelství“, kterýžto spolek má za úkol pěstovati pokud možno (ovšem v mezích slušnosti; a pokud to nebude na závadu ve studiích) všechen sport. Díky správě internátu, která vyšla chovancům pokud možno vstříc. Chovanci za vše správě internátu a pánům profesorům dru Aloisu Vošáhlikovi a Augustu Kohoutovi srdečně děkují.

Katolické učitelstvo z Novoměstska a Tišňovska sešlo se opět na schůzi v Bystřici nad Pernštýnem dne 24. října. Účast byla pěkná, nálada povznášející. Děkujeme vřele našemu milému členu K. Endlovi za jeho velmi zajímavou přednášku o novém názoru na vznik vesmíru a utváření naší země. (Teorie Helbigova.) Vysloven názor, že by, když to musí být, stačila občanská nauka a výchova 1 hod. týdně. Vypěstiti mravné charaktery jest však úkolem všeho vyučování. Snaha tato dá a má se uplatnit; ve všech předmětech. To jest i názor pokrokových kolegů, projevovaný v soukromí, netroufají si však, neb nechtějí s ním na veřejnost. Zíma zavěje nám na delší

dobu cesty, proto zase až z jara na shledanou! —k—

Krajinský odbor katolického učitelstva v Uherském Brodě konal schůzi členů brodského obvodu 24. října 1929 v Uherském Brodě za účasti 15 členů. Přednášel kol. řídící učitel Josef V. Hauerland na téma Komenský — předchůdce pietismu. Nastínil, jak z Komenského čerpali pedagogové pietismu, stejně jako pedagogové dneška. Ale dnešní nejsou tak upřímní a důslední. Je mnoho zásad Komenského, jež dodnes nebyly uskutečněny. Jeho spisy by měly býti vade mecum každého učitele. V debatě byl projevován zájem o jeho spisy a o jeho hrob. Bylo promluveno o předvolební situaci a náladě. Dnes víme, že, kdyby nebylo rozkolu, dosáhli bychom téměř výsledku voleb z r. 1925. Od loňských voleb získal; jsme 1000 hlasů. Příští schůze bude zase společná s obvodem valašsko-klobuckým.

Krajinský odbor katolického učitelstva na Vyškovsku konal 7. listopadu svou pravidelnou schůzi ve Vyškově v Katolickém domě. Schůze byla narychlo svolána a proto neúčast členů nepřekvapila. Napříště bude zase schůze ohlášena v novinách a ve Věstníku. Schůzi zahájil předseda uvítáním pří-

tomných a vzpomněl ve svém dosti obšírném proslovu všech současných aktualit stavovských i kulturních. Přítomní zejména živě reagovali na myšlenky, které se týkaly našeho tisku, kterážto otázka byla předmětem debat již v dřívějších schůzích. Za nynější však situace stala se otázkou tak akutní, že ji nelze přejít; mlčením. Příslušná resoluce bude poslána výkonnému výboru strany. Poté kol. Kachlík v obsáhlé přednášce naznačil postup v kreslení na škole obecné ve 3. a 4. školním roce. S počátku krátce, ale výstižně ocenil význam kreslení ilustračního a pak metodicky vyvodil a prakticky ukázal postup, jímž probírá základní prvky kreslení od čáry svislé, vodorovné a šikmé k úhlu pravému a plochám a ke vhodným jich kombinacím a kreslení jednoduchých předmětů, jak toho žádají osnovy. Je škoda, že tato praktická a zdařilá ukázka vyučování neměla více posluchačů. Dokončení tématu slibil přednášející na některou z příštích schůzí. Nejbližší schůze (i valná hromada) bude asi v polovině ledna. — K.

Pouzdech.

*Ó, kde jenom jsou ty časy,
kdy nám vládl běloušasý
pan ministr Habermann?
To byl dobrý Obermann!*

*Kříže ze škol vyhazoval,
modlit děckám zakazoval,
to byl dobrý Obermann,
dědoušek náš Habermann!*

Puntik.

ROZHLEDY

Zástupci čl. strany lidové v Národním shromáždění. Poslanecká sněmovna: Josef Adámek, rolník, Vojtěchov u Hlinska, Čechy; Bedřich Bezděk, knihtiskař, Brno; dr. Ladislav Daněk, advokát a generální sekretář čl. strany lidové, Brno; dr. Josef Dolanský, advokát, Brno; inž. Jan Dostálek, mag. rada, Praha; František Janalík, rolník, Mysletice u Telče, Morava; Ant. Kaňourek, rolník, Strunkovice, Čechy; Václav Knotek, redaktor, Nové Dáblice Čechy (zvolen po prvé); Václav Košek, domkář a tesař, Pšovka, Čechy; dr. Martin Mičura, president soudní tabule, Košice; Václav Myslivec, redaktor, Praha; František Navrátil, rolník,

Laškov, Morava; dr. Frant. Nosek, fin. rada, Praha; dr. Josef Novák, profesor, Praha; Alois Petr, tajemník, Praha; P. Alois Roudnický, katecheta, Praha; P. Jan Rýpar, profesor náboženství, Opava; Václav Sedláček, živnostník, Brno; Frant. Stanislav, rolník, Strážnice, Morava; P. Bohumil Stašek, vikář a ústřední tajemník čl. strany lidové, Praha; P. Frant. Světlík, kanovník, Olomouc; Josef Šamalik, rolník, Ostrov u Macochy, Morava; ThDr. msgr. Jan Šrámek, profesor bohosloví, Brno; Bohumil Vaculík, železniční zaměstnanec, Mor. Ostrava (nové zvolen); Josef Vičánek, odb. učitel, Uher. Hradiště. — **Senát:** Dr. Mořic Hruban, advokát, Olomouc; Jan Jílek, dělník, Třebíč, Morava; dr. Jos. Karas, odborový přednost, Praha; P. Eduard Kavan, kanovník a farář, Val. Meziříčí, Morava; Frant. Kopřiva, rolník, Nivnice, Morava; Jan. J. Krejčí, rolník, Hravý u Sedlčan, Čechy (dříve v posl. sněmovně); Frant. Novák, železniční inspektor, Praha; Artur Pavelka, železniční inspektor, Olomouc; ThDr. Fr. Reyl, kanovník, Hradec Králové; Fr. Šabata, rolník, Vrbice, Čechy; Antonín Šachl, rolník, Záluží, Čechy; P. Frant. Valoušek, probošt, Kroměříž; ThDr. Pavel Žizka, profesor náboženství, Trnava, Slovensko.

Vzácného životního jubilea, pětasedmdesátých narozenin dožil se 4. listopadu ředitel st. reálky, býv. vládní rada Ant. Libický v Litomyšli. Ředitel Libický pochází z Pardubic, kde bylo jeho první služební místo; nato působil jako suplent na ob. reálce v Litomyšli, pak 16 let na reál. gymnasiu v Roudnici, kde se stal profesorem, a nato byl přeložen na reálku na Král. Vinohradech. Z tohoto působiště, kde pobyl 9 let, byl povolán za ředitele st. reálky v Hradci Králové, kterou řídil 19 let. Celkem působil ve službě školské, jsa aprobován z matematiky, fyziky a deskriptivní geometrie, po 50 roků, a rozloučil se s činnou službou, dovršiv 71. rok svého života. Pro nás má ředitel Libický význam dvojí: předně jako inteligentní učitel, který vždy hájil katolickou věc — za své zásluhy byl vyznamenán křížem Pro ecclesia et pontifice — a to i v době největšího nátlaku popřevratového, pak jako odborník, který vydal řadu cenných prací z matematiky a fyziky. Již v mladších letech vydal znovu svého času znamenitou Jandukovu geometrii, kterou přeraboval podle nových směrnic, vydal obšírný spis o vektorové analýsi, první

a dosud jediné dějiny fyziky v chronologickém pořádku jako programovou přílohu stát. reálky na Král. Vinohradech a pak celou řadu pojednání, týkajících se nynějších otázek teoretické fyziky, Einsteinovy teorie relativnosti, v nichž dosud pokračuje, jsa přes vysoký věk úplně duševně svěží.

Roku 1931 do Říma! Na svaté půdě staroboleslavské padlo o letošní pouti Č. Ligy akademické velké slovo: „Své 25leté založení půjdem v roce 1931 oslavit — pouti do Říma!“ Ano, do Říma budeme roku 1931 putovat, protože jen tam nejlépe užijeme, čím nám byl za velké milénium sv. Václav — a církev římskokatolická. R. 1931 chceme v Římě ukázat celému katolickému světu, že elita československého národa je ryze katolická. Na mezinárodním fóru chceme my své vlasti prokázat radostnou službu, že rozumí naše katolické studentstvo a inteligence pravé osvětě, pokroku a svobodě. S celým katolickým světem půjdeme na cestě do Říma oslavit v r. 1931 do Padovy i milého sv. Antonína! Půjdeme v roce 1931 na své římské pouti oplácet milované bratrské Jugoslavii tolikero u nás návštěvu — možná i při lublaňském orelském sletu! V r. 1931 v červenci nebo srpnu půjdeme do Říma — po prvé po svém znovuvzkříšení — ve velkém počtu! Katoličtí středoškolští studenti! Naši akademikové! Naši bohoslovci! Naše katolické učitelstvo! Naši senioři! Naše kněžstvo! Agitujte, aby účast byla manifestační! Sporte! Ukládejte si! Ale přihlašte se ihned! Ústředí katolického studentstva dává podnět k této manifestační pouti. Protektory naší pouti římské jsou všichni naši P. T. biskupové. Předsedou čestného poutního výboru jest miláček studentstva a inteligence J. M. p. opat dr. Metoděj Zavoral. — Výbor římské pouti studentstva a inteligence, Praha II., Spálená 15. — Poznámka: Již dříve, vloni, dal jsem ve „Věstníku“ popud k tomu, abychom jednal; o zájezdu katol. učitelstva za hranice. Nuže, zde hned jedna z nejlepších příležitostí! Jednal jsem nyní již i osobně s hlavním organisátorem pouti dp. P. Alf. Daňhou, CSSR. o podrobnostech provedení, a sděluji proto zatím, že náklad na cestu nebude prý veliký. Velkou účast slíbil již jihočeský odbor. Zajisté, že o otázce bude se nyní jednati ve výborech svazu, spolků i odborů, a jednání bude také úspěšně pokračovati. Zdar Bůh! — Jindřich Hrbáček.

Kolega Rostislav Trískala, řídící učitel v Hovězí, dovršil dne 31. října šedesátý rok svého blahodárného života. Narodil se v Hustopečích na Moravě, vyšší gymnasium absolvoval ve Valašském Meziříčí. Zkoušku učitelské dospělosti vykonal na učitelském ústavě v Příboře. Své první učitelské místo nastoupil v roce 1892 v Hovězí „u kostela“, kdež také jako učitel a kulturní pracovník plných sedmáct let blahodárně působil. Roku 1909 byl ustanoven řídícím učitelem v Hovězí „Na bařinách“, kdež působil dvacet let, takže celý svůj život učitelský přežil na Hovězí. Jako učitel a vychovatel svědomitě plnil své povinnosti, dítky sobě svěřené vždy vychovával podle zásad křesťanských a našeho velikého vychovatele Komenského, vychovával nejen slovem, ale také dobrým příkladem. Jeho poctivá práce přinesla také své ovoce v životě veřejném. On byl prvním průkopníkem společenské a spolkové činnosti u nás. A všichni, i ti staří, rádi si vzpomínají na chvíle prožité v jeho společnosti při zábavách a divadlech. Je také ode všech bývalých svých žáků ctěn a milován. A nebyl řídící učitel pan Rostislav Trískala jen učitelem ve škole, ale je také učitelem a rádcem všem občanům ve veřejném životě, v hospodářských a vzdělávacích spolcích, kdež rád pracoval pro mravní a hospodářské povznesení našich občanů. Jest jednatelem hospodářského spolku, předsedou místní školní rady, předsedou dozorců rady místní Raiffeisenky, předsedou krajského odboru katolického učitelstva, obecním tajemníkem. Byl také dlouhou řadu let jednatelem dobrovolného sboru hasičského. Jako obecní tajemník jest všem občanům bez rozdílu náboženství a politického přesvědčení dobrým rádcem ve všech obecních i právních záležitostech. Všechny tyto práce koná velmi rád a s dobrým úmyslem, aby všem mohl prospěti. Tuto jeho velkou a záslužnou práci pro naši obec a veřejný život uznalo a ocenilo obecní zastupitelstvo, a jmenovalo jej čestným občanem. Za své zásluhy ve Spořitelním a záloženském spolku, v dobrovolném sboru místních hasičů odměněn byl čestnými diplomy. Nejen ve škole, ale i ve veřejném životě hlásil se vždy a otevřeně ke straně katolicko-národní, nyní lidové. Kol. řídící učitel zažádal již o pensionování. Přejeme mu z upřímného srdce k jeho šedesátým narozeninám, aby mu Pán Bůh ještě hojně zdraví a síly dal, aby

ještě dlouhou řadu let mohl žít; mezi námi a k dobru obce a blahu občanů pracovat!

Novinky. V posledním čísle našeho „Věstníku“ byla otisknuta zpráva o vypisování konkursů jednou za rok, jež má být zavedeno, snad brzy. Je jisto, že přemísťování učitelů během školního roku škodí výchově i vyučování. Učitel má vésti „své“ děti celý rok, ba všech 5 či 8 let. Kde ve třídě se vystřídá za rok několik učitelů, bývá nekázeň a horší prospěch. Proto školní úřady se snaží poněkud zmírnit tyto změny tím, že všechna místa by byla vypisována najednou, jednou za rok, asi v pololetí. Před prázdninami by každý učitel věděl, kde bude po prázdninách definitivně ustanoven. Přestěhoval by se v prázdninách. Je to výhodnější než stěhování v prosinci nebo lednu, kdy také mnozí nastupovali. Tedy škola by tím získala. A což učitelstvo? Mělo by tu výhodu, že by mělo mnoho míst na vybrání. Kdo by však místa nedostal, musil by čekat zase celý rok na nové vypisání. Dnes počká měsíc, dva, na Věstník m. š. a n. o. a žádá znovu. Nejlepší by bylo, kdyby konkursy se vypisovaly po celý rok jako dosud a jak zákon káže, ale nastupování míst dělo se vždy 1. září. Vyhovělo by se škole i učitelstvu. Ostatně dnes se to provádí tak, že nejstarší z uchazečů o místo bývá v důsledku konkursu ustanoven od 1. září zatím, kdežto definitivní ustanovení nastane až během školního roku. Když je konkursní řízení skončeno ve 2. pololetí, nastupuje se def. místo až po prázdninách.

Studium belgických učitelek mateřských škol. Nařízením z 21. března 1928 bylo studium belgických učitelek škol mateřských prodlouženo o rok. Budou tedy oddělení učitelských ústavů určená pro vzdělání mateřských škol tříletá. Za třetího studijního roku se kandidátkám dostane teoretického i praktického vyučování z dětské hygieny ve 2 týdenních hodinách, které provede lékař, profesor hygieny. Kandidátky budou navštěvovat pravidelně jesle, dětské útulky, poradny pro kojence a podobné ústavy a cvičiti se tam v péči o děti, zejména mají pečovat o čistotu malých dětí za dozoru lékaře i personálu dotčeného ústavu. Není-li v obci těchto ústavů, bude se praxe konati v mateřské škole, jejíž žactvo může být vyzváno, aby s sebou přivedlo i mladší sourozence; po případě se pořádají návštěvy podobných ústavů v okolí. Pro třetí ročník

byla vydána studijní osnova. Rozvržení týdenních hodin vyučovacích pro všechny tři ročníky jest nyní toto:

Učebné předměty:	Počet týdenních hodin.		
	I.	II.	III.
Náboženství a mravouka, nebo mravouka a občanská nauka . . .	1	1	1
Umění žiti	1/2	1/2	1/2
Jazyk mateřský a správná výslovnost	4	4	4
Aritmetika a pamětné počty	1	1	—
Cvičení přírodovědná .	3	2	—
Pedagogika, metodika, teorie, praxe a cvičení ve škole	6	8	12
Dějepisná lekce, dějepisná četba	1	1	—
Lekce a cvičení zeměpisná	1	1	—
Hygiena, péče o malé děti	—	1	2
Návštěvy v dětských ústavech, praktická cvičení tam	—	—	2
Hudba	3	3	3
Tělocvik	3	3	2
Kreslení	3	3	3
Domácí hospodářství a zahradničení	1	1	2
Ženské ruční práce a výchovné ruční práce .	3	3	2
Celkem	30 1/2	32 1/2	33 1/2
Druhý jazyk (nepovinný)	3	3	3

(Bulletin du Ministère des Sciences et des Arts)

Přednosti vyučování ve volné přírodě. Prof. dr. Ad. Busemann dovozuje, že škola se tolik odcizila životu jen proto, že se uzavřela zdmi a užívá umělých zařízení. Unikla životu a soudila, že mu může sloužiti. Není pochybnosti o tom, že vyučování ve školní světnici je zdravotně závadné. Vyučování ve volné přírodě dá se prováděti v daleko větším rozsahu, než se dnes děje, snaží-li se o to dobrá vůle trvale. Výhody školní učebny s výhodami volného vzduchu jsou spojeny v loubí upraveném pro třídu (Klassenlaube) ve školní zahradě. Křoví dobře střihané jest tu místo zděných stěn. Propouští vzduch, ale zadržuje silné nárazy větru a přílišný jas, příjemně ohraničuje rozhled a mírní pohyb vzduchu. Javory, lípy a kaštany uprostřed loubí poskytují stín za horkého léta. Trávníky a záhony oddělují jednotlivá loubí a třídy, takže mluvící nejsou rušeni. (Deutsche Schule 1929, 234.)

NÁLEZY NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU

Osobní požadavky státních zaměstnanců. Osobní, do pense započítaný přídatek, daný státnímu zaměstnanci z titulu tak zvané slovenské výhody, spadá pod přídavky, uvedené v odst. 1. par. 196 z platového zák. č. 103-1926 Sb. z. a n. Nemá proto státní zaměstnanec nároku, aby mu při převodu do nových platů výhoda ta byla zachována vedle platů, zavedených platovým zákonem. — 6. června 1929, č. 11.174.

Řízení před Nejvyšším správním soudem. Jednotlivá stížnost sama musí, jak jde z předpisu par. 18 zák. o správním soudě, obsahovat přesné vytknutí stížnostních bodů. Pouhý poukaz na jinou stížnost, třebaž téhož stěžovatele a v souvislé věci podanou, nepostačuje. — 13. června 1929, č. 11.522.

Stabilisace zatímní tříd. Ke stabilisaci zatímní pobočky podle par. 6, odst. 2., věta druhá, zákona č. 226-22 je třeba, aby pobočka trvala za účinnosti citovaného zákona 226-22 po tři roky po sobě jdoucí a aby splněny byly i ostatní zákonné podmínky. Existence pobočky před účinností zákona čis. 226-22, to jest do 1. června 1922, pro stabilisaci pobočky podle par. 6 cit. zákona významu nemá, a nemůže se pobočka vydáním zákona 226-22 státi automaticky definitivní. — 13. června 1929, čis. 11.522.

Učitelé veřejných škol národních: pensijní příspěvek za dobu od 1. ledna 1926. Za účinnosti platového zákona č. 103-1926 Sb. z. a n. jsou učitelé veřejných škol národních, kteří bez připočtení doby, započtené pro vyměření pensijních požitků z titulu civilní nebo vojenské služby, za světové války, nemají dosud nároků na plné výslužné, vzhledem k předpisu par. 32 učitelského zákona čis. 104-26 povinni platiti pensijní příspěvek (podle par. 165, odst. 1. cit. zákona čis. 103-26) z celé pensijní základny (třebaže podle dosavadních předpisů byli již zcela nebo z části zproštěni povinnosti platiti pensijní příspěvek. — 19. června 1929, č. 12.223.

Učitelky veřejných škol národních: k nároku na odbytné podle par. 3 zákona, čis. 455-1919. (Slezsko.) I. oznámení, učiněné provdanou učitelkou veřejné školy služebnímu úřadu, že nemůže z rodinných důvodů nastoupiti na službu při škole, na niž byla přikázána, kteréž úřad vzal na vědomí, má povahu dobrovolného vzdání se

služby. — II. Právní názor, že dobrovolné vzdání se místa z důvodů provdání jest účinné jen za podmínek par. 70 slez. zem. zákona čis. 42-1901, totiž stane-li se zvláštním povolením zemské školní rady anebo koncem školního roku, není správným, neboť zde jde jediné o otázku, vzdala-li se učitelka služby dobrovolně v příčině souvislosti s provdáním ve smyslu par. 3 zákona č. 445-1919 Sb. z. a n. Jde tu o zvláštní druh vzdání se služby, resp. vzdání se služby ze zvláštního důvodu, které nemá na zřeteli par. 70 slez. zem. zák., č. 42-1901, a nelze proto žádati splnění podmínek tohoto předpisu. — 19. června 1929, čis. 12.164.

Válečná půletí. Právní názor, vyslovený v nálezu Nejv. správ. soudu ze dne 12. března 1928, č. 5327-27, že civilní státní zaměstnanec, který sloužil za světové války v rakouské armádě jako praporčík v záloze, nemá nároku na započtení válečných půletí podle par. 24 vlád. nařízení č. 666-920 Sb. z. a n., a par. 6, odst. VI, A, č. 2 zákona, č. 195-1920 Sb. z. a n., platí vzhledem k ustanovení čl. IV, zákona čis. 274-1919 Sb. z. a n., a par. 17 zák., č. 104-1926 i o učitelích veřejných škol národních. — 19. června 1929, č. 12.224.

Zajištění bytu podle zák. č. 118-1928. Podle par. 9—14 z. ze dne 11. června 1928, č. 118 Sb. z. a n. není přípustné zajištění bytu, jestliže před doručením rozhodnutí o zajištění bytu nájemní poměr mezi vlastníkem domu a státním zaměstnancem, byt obývajícím, byl rozváznán dohodou stran. — 20. června 1929, č. 12.208.

Řízení před Nejv. správ. soudem. Přiznání odkladného účinku podle par. 17 zák. o správním soudě může býti naříkáno zúčastněnou stranou stížnosti k Nejv. správ. soudu. — 20. června 1929, čis. 12.534.

Odbytné podle par. 31/II. zák., čis. 455-1919. Z ustanovení par. 9 zák., č. 455-1919 nelze po právu dovoditi, že by učitelka veřejné školy národní, která se provdala po 1. listopadu 1918 (den účinnosti zákona), avšak před vydáním zákona měla právní nárok na odbytné, ježto zák. č. 455-19 přiznává jest v par. 9 zpětná platnost od 1. listopadu 1918. z této zpětné platnosti však jsou vyňaty případy v par. 3 vytkené. To znamená v podstatě, že sice platí od 1. listopadu 1918 zpětně zásada par. 1 zák., že provdání učitelky po 1. listopadu 1918, avšak před vydáním zák. č. 455-1919, neznamená již vystoupení ze služby, jak tomu by-

lo podle dřívějšího práva, že však odbytné se v takových případech neposkytuje. — 27. června 1939, čís. 12.719.

Odbytné učitelek z důvodů provdání. Nejv. správ. soud rozhodl dne 16. března 1929, č. 5214-29 v záležitosti odbytného učitelek z důvodů provdání příznivě. Na základě jeho nyní dostanou odbytné všechny učitelky, které proti zamítavému vyřízení své žádosti o odbytné podaly v zákonitě lhůtě stížnost k min. škol. a nár. osvěty, která není dosud vyřízena. Učitelky, které se neodvolaly, nepodaly stížnosti, ztratily nárok na odbytné; zamítavé rozhodnutí vešlo v moc práva. Ty, které se vdaly a nároku na odbytné neuplatnily, také nárok ten ztratily. Pakli však při vystoupení ze služby oznámily úřadu, že tak činí z důvodu provdání a že si vyhrazují uplatnění nárok na odbytné později, musí nyní nárok ten uplatnit, podati žádost o odbytné, jinak by nárok také mohl být ztracen, a to se zřetelem na ustanovení propadlých lhůt v par. 30 učit. zák. do 3 roků po vzniku nároku na odbytné.

Ta světská sláva!

I.

*Dnes si to říci můžem':
že Ůlehla slavným byl mužem,
veliké požíval úcty
a plnými chválen byl ústy.*

*Na jeho pokyn vše mlklo,
až pojednou na něho hrklo.
Těžce svou provinu platil
(a padesát procent prý ztratil).*

*Záhuba jeho dnes jistá:
Považte! on není socialista!*

Puntik.

II.

*Senátora Smrtku
stihl osud krtků:*

*Zprvu kdekdo jeho chválil,
potom hanu na něj valil —*

*na chudáka Smrtku
poslali by „Smrtku“.*

Puntik.

PRÁVNÍ HLÍDKA

Zastavení služebních požitků. K tomu, aby úřad mohl státnímu učiteli zastavit požitky podle par. 33 služební pragm., stačí pouhá svémocná a ne-

ospravedlněná nepřítomnost ve službě, trvající déle tří dnů; není třeba, aby učitel výkon služby výslovně odepřel. — Nález Nejv. správ. soudu z 19. února 1927, č. 1343.

Nezapočítání doby neomluvené nepřítomnosti. Předpis par. 29, odst. 4. služ. pragm. úřednické z r. 1914 platí podle čl. II. zák. paritního, č. 274-1919 také na učitelstvo veřejných škol národních (před 1. lednem 1926). Učiteli veřejné školy národní nelze odepřítí započtení doby služební pro postup platový a časový a pro vyměření výslužného již z důvodu, že jde o dobu neomluvené nepřítomnosti ve službě ve smyslu par. 29, odst. 4. služ. pragm. úřednické. V době od 1. ledna 1926 platí pro učitelstvo národních škol místo par. 29 odst. 4. služ. pragm. úřednické, shodné s tím ustanovením par. 33, odst. 4. služ. pragm. profesorské, zák. č. 319-1917, po případě par. 29, odst. 4. služ. pragm. učitelské, vlád. nař. čís. 162-1928. — Podle Ročenky československého učitelstva. — Nález Nejv. spr. soudu z 6. června 1928, č. 15.495.

Odstranění křížů ze školních tříd. Legitimace. (9. října 1928, č. 26.571-28.) Jednotliví členové učitelského sboru veřejné školy národní nemají v řízení a odstranění nebo ponechání křížů ve školních třídách postavení strany. Rozhodování o výzdobě školních místností jest věcí úřadů školských, nikoli však subjektivním právem jednotlivého člena učitelského sboru, jehož spolučinnost při tomto rozhodování se vyčerpává účastenstvím při učitelské konferenci a možností podati minoritní votum. Proto nejsou jednotliví členové učitelského sboru veřejné školy národní oprávněni podávati stížnosti pro rozhodnutí, které okresní úřad školní podle min. výnosu, čís. 37.715-21 ze 17. srpna 1921, v této věci učiní.

LÉČEBNÍ FOND

Léčebný fond. Ústřední sbor ve schůzi, konané dne 20. září 1929, usnesl se, že veřejní zaměstnanci nastupující službu v jiných termínech než prvního toho kterého měsíce, mají nárok na pojistné dávky u Léčeb. fondu, splňují-li jinak podmínky zákona č. 221. 1925, již dnem nastoupení služby. V souvislosti s tím bylo usneseno, aby bylo v každém takovém případě požadováno i pojistné za část měsíce rovněž ode dne nastoupení služby.

Pojištění u Léčebného fondu zaniká po dobu bezplatné dovolené. Ústřední sbor Léčebného fondu se usnesl schváliti názor představenstva Léčebného fondu, podle kterého ve smyslu par. 3 zákona č. 221-1925 zaniká pojištění u Léčebného fondu také na dobu bezplatné dovolené dřívějšího pojištěnce, neboť podle citovaného paragrafu končí nárok na dávky od Léčebného fondu zastavením výplaty služebních požitků. V souhlase s tímto názorem vydalo min. soc. péče výnos ze dne 22. srpna 1929, č. 2224-IV-2-29, na všechny ústřední úřady, kterým vyhlašuje, že po dobu bezplatné dovolení neplatí zaměstnavatel pojistného a v důsledku toho nemá ani zaměstnanec, dleci na bezplatné dovolené, ani jeho rodinní příslušníci nároku na pojistné dávky od Léčebného fondu, a to ode dne, kterým byl dřívějšímu pojištěnci plat zastaven až do dne, kdy opět službu po návratu z bezplatné dovolené nastoupí. Po dobu bezplatné dovolené nelze tedy poukázky pro léčení na účet Léčebného fondu veřejných zaměstnanců ani potvrzovati ani prodlužovati a pravoplatně vydané, avšak nerealizované dlužno anulovati.

Kdy vzniká nárok osob požívajících normální odpočivné neb zaopatřovací požitky. Ústřední sbor se usnesl schváliti návrh představenstva Léčeb. fondu, podle kterého nárok na pojistné dávky pro osoby požívající normálních odpočivných nebo zaopatřovacích požitků počíná se dnem, ke kterému dotyčným osobám byly poukázány odpočivné nebo zaopatřovací požitky.

ZPRÁVY

V ohledu získávání insertů provádíme v poslední době zvýšenou činnost, která také setkává se se zdarem. Větší příjem za inserci umožňuje nám, že můžeme tisknouti každé číslo o 20 stranách (vloni jen každé druhé, v dřívějších letech jen občas). Povinností P. T. odběratel jest ovšem, by insertů si všiml a u inserujících firem obstarávali své nákupy. — Administrace.

Do celého dnešního nákladu vloženy jsou přílohy firmy Václav Frančák v České Třebové. Upozorňujeme na ně a firmu P. T. čtenářům doporučujeme.

Honoráře budou vyúčtovány a poukázány hromadně před vánocemi. — Administrace.

Katolická učitelka pomáhá hledati

své příbuzné místo. Je absolventkou české dvouroční obchodní školy, částečně znala řeči německé, Orlice, mohla by býti též cvičitelkou. Nabídky pod značkou „Osmnáctiletá“ do administrace tohoto listu.

Místo ředitele měšťanské školy, na něž si přeji občané katolíka, obsadí se brzy na Moravě. V místě živnostenská škola pokračovací, lékař, pošta. Spojení ke dráze denně autobusem. Kraj pěkný, zdravý. Bližší sdělí redakce. Dvojlistek!

Máme velkou „radost“, jsme-li požádáni, abychom někomu přispěli radou, intervencí a pod., ale list na ukázkou zasláný neponechá si ani orodovník ani ten, či ta, za koho bylo orodováno. Známe své morální povinnosti, ale rádi bychom, by i jiní je plnili. — Redakce.

Znovuzvolen. Předseda Říšského svazu kol. odb. učitel Jos. Vičánek zvolen poslancem za Uhersko-Hradišsko, Gratulujeme!

Už vyrukovali. „Národní osvobození“ se už připravuje a těší: školská legislativa ležela 7 roků. Je nutno si pospíšet, když katolíci zaspali. — Tož rychle, než se probudí!

Konkursy — obsazování. Podle oběžníku zsr. (čes.) z 30/8 1929, č. A 4447-154, budou se konkursy rozepisovati jen jednou za rok, a to v říjnu; dekrety se budou doručovat k 1. červenci.

Dostali jsme dopis, kdež mezi jiným je zmínka, že by bylo lépe, kdyby nebyly inserty hned na první straně listu. Již dříve byl nám ostatně dán podobný návrh. K tomu tedy sdělujeme: Jest zcela obvyklé, že časopisy přinášejí inserty hned na první straně. Některé firmy si takového umístění svých insertů právě vyžadují. I my tedy, chtějice býti na téže úrovni jako ostatní listy, musili jsme zavést podobnou úpravu. Hojnost inserce jest pak nejen vydatnou finanční pomocí listu, ale i jeho chloubou, že jest nejen oblíben u čtenářů, ale i u obchodních firem. — Administrace.

Ve zprávě v minulém čísle o jmenování okres. škol. inspektora na novobydžovsku nebylo uvedeno jméno dotyčného. Jest jím p. Václav Poledne.

V předvolebním zápalu. „Milé děti, řekněte svým rodičům, že všichni hodní rodiče, kteří mají své dítky rádi, volí kandidátku číslo...“ řekla paní ředitelka v jednom východočeském městečku, dcera horlivých lidovců.

Náboženská nestrannost. Děvčátko

Pošlete předplatné a doplatky za minulý ročník. Vplatní lístky byly vloženy do 3. čísla.

přijde do školy, vzpomene si na maminku, zasteskne se jí a pláče. Nešťastnou náhodou právě při náboženství. Katecheta ji těší. Doví se to ředitelka, zavolá si dítě a řekne mu: „Vidiš, kdybys byla bez náboženství jako Zbyněk (bratříček toho děvčátka) měla bys hodinu prázdnou.“ Jistě velmi záslužná výchovná činnost!

Pro vyučování. Spotřeba mléka na 1 obyvatele republiky činí ročně 120 litrů, 4,5 kg másla, 3 kg tvarohu a 2,2 kg sýra. Spotřeba by byla daleko větší, kdyby se snížilo rozpětí ceny nákupní a prodejní. Tak třeba 1 kg sýra na Slovensku se kupuje za 18 Kč a v Praze se prodává za 40 Kč. Mimo to předválečné jakosti některých výrobků nebylo dosud dosaženo, takže je dávana přednost sýrům dováženým. — **Selská obrana.**

Jak tráví Američané své volné chvíle. V Americe bylo provedeno statistické šetření o tom, čím americké obyvatelstvo se zabývá ve svých volných chvílích. Ze 120 milionů obyvatelů Spojených států zúčastní se pouze půl milionu aktivně ve sportu, 30 milionů Američanů tvoří posluchači radia, 20 mil. obyvatelů Ameriky tráví své volné chvíle na vyjíždkách autem, 8 milionů přihlíží různým sportovním podnikům, 15 milionů navštěvuje koncerty a 3,6 milionu obyvatelů tvoří návštěvníci divadel a kabaretů. Zajímavé bylo by zjistit, jak je tomu u nás.

Anketa o školské reformě. Mšno vydalo tiskem obsáhlou zprávu (kniha o 340 str.) o anketě. Exposé ministra školství bylo vydáno již před prázdninami.

Ústřední spolek čsl. profesorů měl ve správním roce 1928—1929 24 odborů krajinských a 4078 členů.

Španělský kněz Almolda sestrojil nový druh elektrických baterií, se kterým urazí vlak bez zastávky 60 mil. Angličti finančníci věnovali podporu vynálezci, aby mohl v Londýně konati pokusy s novými bateriemi.

Rodinné poměry učitelek na Moravě. Podle dotazníku, který zodpověděli inspektoři ze dvou třetin Moravy, působí v uvedených okresích 1797 učitelek, z nich vdaných 403, vdov 24, rozvedených 15. Roku 1927 mělo mateřskou dovolenou 76 učitelek, každá

průměrně méně než 3 měsíce. Výpovědné síly zastupovaly je v 49 případech, jinak byly třídy spojovány nebo nepřítomné učitelky suplovány. Zdravotní dovolenou mělo 249 učitelek a 256 učitelů, a to ženy průměrně 74 dní, muži 72—73, to jest asi 2 a půl měsíce. Mezi učitelkami se vyskytlo 13,85 proc. dovolených, mezi učiteli 8,22 proc. Výchovné na děti bralo 7 učitelek, — List Říšského svazu čsl. učitelek.

Školská schůze se konala v kterémsi městě. V sále nedosti naplněném mluvil řečník, ve vedlejší místnosti bili kartami „lepší“ katolíci, úředníci duchovního pána byli nepřítomni, podobně v městě sídlící poslanec lidové strany. Při tom čekáme, až nabudeme politické moci, poněvadž pohané hlásali, že moc je právo. — Věstník Matice cyrilometodějské.

Nedostatek. Letos bylo uzavřeno velmi mnoho tříd na měst. školách. (Nedostatek žactva.) Zato otevřeno dosti poboček na obecných školách. (Přírůstek žactva.) Důsledky — nedostatek sil na obecných — v budoucnu měst. školách.

Ze schůze sekce učitelských ústavů Ústř. spolku čsl. profesorů, konané 16. října. Usnesení: Ministerstvu školství a národní osvěty a zemským školním radám se předloží opět podání o úpravě maturit s návrhem, aby kandidáti konali maturitu nejvíce ze 4 předmětů. Tytéž úřady požádají se podle návrhu prof. dra Gust. Daňka, aby práce ve školních zahradách byly započítávány podle organ. statutu. Ministerstvo školství a národní osvěty bude požádáno, aby učitelům praxe se započítávala půlhodina za praxi s chovanci III. ročníku. Úřady školní se požádají, aby správa všech sbírek se započítávala, čímž se odstraní dosavadní nesrovnalosti. Ministerstvo školství a národní osvěty bude požádáno, aby zřídilo zvláštní oddělení pro učitelské ústavy.

Bublina praskla. „Český učitel“ píše: Diferenciace ukazuje se lučavkou naší jednotné školy. Řekl nám to konečně neučitel. Necháme ji těm, kteří si hrají na reformátory. — Lákavý agitační prostředek.

Vrchní disciplinární komise při mšno. byla zřízena 5. února 1929. Kromě 8

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

Dámské látky,
hedvábí, bílé zboží
nakoupíte nejlépe
u firmy

LEOPOLD DOBEŠ
V PŘEROVĚ,
Wilsonova ulice číslo 2.

úředníků-právníků povoláno 5 škol-
ních odborníků, 3 oši. a 12 odborníků
z řad učitelských, nezúčastněných v
zájmových organizacích. Jména se ne-
uveřejňují, ale každý učitel před úst-
ním ličením se je dozví (právo odmít-
nouti dva členy, ale náhradníky už
ne).

LITERATURA

Radiotelegrafie a telefonie s přílo-
hou Domácí radiokonstruktér. Měsíč-
ník, vydávaný nakladatelstvím dra A.
Reinvarta v Praze. Ročník 48 Kč.
Doporučujeme.

Hudba a škola, měsíčník vydávaný
stát. nakladatelstvím, věnuje velkou
část 1. čísla nového ročníku chorálu
svatováclavskému. Doporučujeme.

„Metodika mluvn. vyučování mateř-
skému jazyku českému na šk. střed-
ních“. Napsal K. Novák. Nákladem
Unie. 58 str. 6 Kč. Týž autor vydal zde

právě též „Základy metodiky jazyka
čes. na čes. školách národních“. 9 Kč.

**E. Mitteis a dr. F. Romportl: Cvi-
čebnice němčiny pro ob. školy.** 66 str.
s četnými obrazy, částečně kolorova-
nými. Dobrá kniha, pěkně vypravená.
Nákladem Unie. 7 Kč.

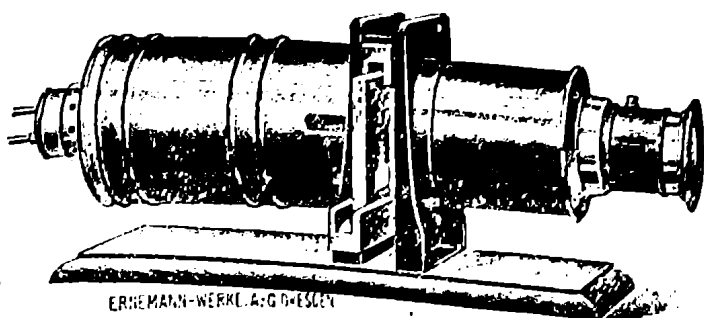
Nakladatelství Sfinx v Praze. Ota-
kar Kádner: *Vývoj a dnešní soustava
školsví.* Díl I. 552 stran, 48 Kč. S Ději-
nami pedagogiky a Základy obecné
pedagogiky utvoří tento spis vědeckou
trilogii pedagogickou: chce přehledně
a přístupně vyličit vývoj od konce
století XVIII. a dnešní soustavu škol-
ství všech stupňů a národů evrop-
ských, ve Spoj. státech severoameric-
kých a v Japonsku. Látka rozdělena
bude do čtyř svazků, jež mají vyjít
asi ve lhůtách ročních; svazek I. po
všeobecném úvodu o vývoji školním
od dob nejstarších podává obraz škol-
ství v bývalé říši rakousko-uherské až
do války světové, svazek II. bude vě-

*....i jiní Vás dobře ošatí,
my však Vás ošatíme
elegantně a výhodně!*

TOVÁRNÝ ODĚVŮ

FR. ROLNÉHO VDOVA
PROSTĚJOV - BRNO

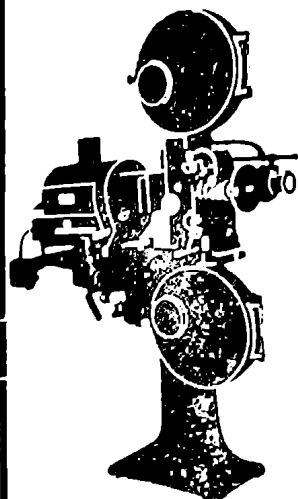
**FILIALKA: Přerov, Olomouc,
Kroměříž.**

ZEISS-IKON skioptikony

různých typů
a modelů.

Školní pomůcky pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

Kosmeta ozařovací lampy

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává
největší speciální závod v čsl. republice

Rudolf Stuchlick, Praha II,
u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kínofoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě
vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

nován státům nástupním, Německu, Francii a Švýcarsku, sv. III. ostatním zemím evropským, sv. IV. sev. Americe a Japonsku, k čemuž bude připojen na konec přehledný obraz všeho školství podle jednotlivých kategorií, doplňky a rejstřík. — Výběr odborné literatury pro další informace bude přidán vždy koncem oddílu, věnovaného určité zemi. — Dr. Eduard Miček: *Duch americké výchovy*. 184 stran, 18 Kč. Kniha bývalého čsl. odb. učitele a nyní profesora slovanských jazyků na universitě austinské v Texasu způsobem neobyčejně zdařilým a zajímavým líčí zvláštnosti školství amerického, jež se právě dnes, kdy se také u nás uvažuje o otázce jednotné vědy, těší zvýšené pozornosti našich kruhů odborných a širší veřejnosti. Dr. Miček využil vydatně svého několikaletého působení na školách v Chicagu i v Austinu, aby z autopsie a bez předpojatosti vyložil, jak školství tamější úzce souvisí s povahou i potřebami samého obyvatelstva, jak je v něm uplatněn duch demokracie, jak je vybaveno po stránce vnější i vnitřní, jak hluboko zasahuje do vzdělání lidového atd.

Malé album velkých lidí. Nakladatelství České ročenky v Plzni vydalo právě 6 prvních svazečků sbírky, která jistě brzy dosáhne obliby hlavně u mládeže. V každém svazku, věnovaném v celku výhradně spisovatelům, básníkům, hud. skladatelům atd. je několik podobenek dotyčných velikánů i s jich stručnými osudy. Svazek ? Kč.

Život a umučení sv. Václava. Legenda „Oporlet nos fratres“. Řeč o jeho přenesení. Vydal L. Kuncíř v Praze.

R. Plus T. J.: Myšlenka smíru. Překlad knihy P. M. Schmida T. J.: „Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu“, kterou autor přeje si rozhodit hrst paprsků na myšlenku úchvatně krásnou, potěšující a posilující. Stran 144, 18.50 Kč. — Dr. J. E. Mossong O. S. B.: *Apoštolát, na který se zapomíná.* Příspěvek aktuální otázky laické výpomoci v duchovní správě. Stran 96, 6.80 Kč. Obě knížky vydaly Sestry Neposkvrněného Početi P. Marie v Přerově.

Nakl. Českomoravských podniků tisk. a nakladatelských v Praze. J. Š. Baar: *Stavěl.* Román z farských historek, k němuž je připojeno i šest historek jiných. Z knihy lze poznat nejle-

pe, jak skutečný život čes. kněze liší se od běžné představy idylly venk. far. 248 stran, 18 Kč. — K. Leger: *Konec války*. Román, poctěný cenou Svato-bora z fondu Beneše Třebízského, z konce třicetileté války, z doby stálých útoků a pochodů vojsk císařských, ničících český venkov. 300 stran, 20 Kč. — V. Němirovič Dančenko: *Dva deníky*. Román ženského srdce. 184 str., 9 Kč.

Ut omnes unum sint! Velmi rádi bychom seznamovali své P. T. čtenáře s myšlenkami velké ideje unionismu, avšak rozsah našeho listu nedovoluje nám věnovati příslušným statím místa. Proto doporučujeme co nejvřeleji přímo orgán UACM. „Apoštolát“, výtečně řízený tajemníkem UACM. msgrm Fr. Jemelkou. Redakce i administrace v Olomouci, Salesianum.

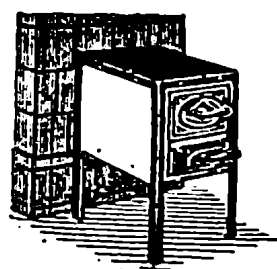
Doporučujeme právě vycházející „Francouzsky pro pokročilé“. Nedoce-nitelná příručka pro samouky i kursy, pravý most mezi učebnicemi školními a praktickou potřebou. Vydává v sešitech po 3.60 Kč A. Neubert v Praze.

Nakladatelství J. Birnbauma v Brně. Jar. Kolíbrík-Puljanovič: „Ná-mořník v sen“, drama o 4 jed-

náních. 9 pánských úloh, 4 dámské. Cena 7 Kč. Krásná a působivá hra, plná svérázných postav. Vhodná ke slavnostním příležitostem. — Alois V. Procházka: „Pomsta studento-va“, veselohra o jednom dějství. 7 pánských, 4 dámské úlohy. Cena 2 Kč. Dobrá aktovka.

Nakladatelství Čin v Praze. Sbor-ník k počtě Fr. Krejčího. Prá-ce a vzpomínky jeho žáků a přátel. V čele Sborníku je essay Em. Rádla o Krejčího pozitivismu, jímž je uve-den oddíl prací, týkajících se Krejčího jako odborného filosofa. Největší část příspěvků je věnována ocenění práce Krejčího pro českou psychologii a pedagogiku. Další oddíl prací se týká pozitivistické etiky Krejčího. Články jsou uzavřeny vzpomínkami na Krejčího, a dány biografickými a bibliografickými. Sborník má jako přílohy dva portréty Krejčího. 368 stran, cena 45 korun. — Emil Sobota: „Republika národní či národnostní?“ Co je národnost? Co je národní a co je národnostní stát? Kterým z obou těchto typů je česko-slovenská republika? To jsou otázky, které si klade na začátku tato knížka, aby na ně odpověděla nejprve s hlediska právníkova. Po obsažném výkladu tohoto právního stavu vyslovují se určité nároky, které dluž-no klásti na národnostní politiku jak národa vedoucího, tak také menšin, má-li národnostní politika sloužiti spravedlivé úpravě poměrů. 12 Kč.

K vyššímu poznání. Třetí svazek sbírky souvislých vzdělávacích statí ze všech oborů lidského vědění a snaže-ní. Vydává Elzevir Moser. Praha, Vác-lavské 49, sešit 10 Kč. Svazek obsa-huje opět řadu materiálu vědního pro každého, sneseného se zvláště jemným smyslem svých spolupracovníků do 10 utříděných skupin.

Velká
výhřevnost,
mnoho tepla při
největších mra-
zech.

Výhřevné úspor.
těleso „HAROT“
možno postavit
před každá
kama.

Ceník zdarma.

První tovární speciální výroba
úsporných sporáčků

Vilém MošvPrerově (Morava).

Účet posílám zároveň.

TISK

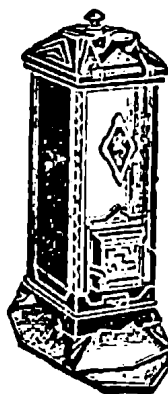
Lidových závodů

tiskařských a nakladatelských

v Olomouci

rychle, vkusně,

levně.

Nejlepší školská
KAMNA

„FENOM“

pro veškeré palivo, 13 ve-
likostí, čtvero provedení
dodává se

„TEMPER“

Jan Pelikán,

PRAHA II.

Václavské nám. 33.

Školy, obce, fary
tělocvičny, pp. učitelé
(i pro domácnost)
cenné výhody.

Kathreinova

sladová káva Kneippova

jest výživná a chuťná
velmi dobře!

První český velkoobchod papírem
FRANTIŠEK POLAK

OLOMOUČ,
Wilsonovo náměstí číslo 14
Telefon 808

RYSOVADLA vyrábí a opravuje **JOSEF DUŠEK,**
Praha I., ul. Karoliny Světlé 21.

Vlastní výroba kartáčů, štětek a sme-
táků pro domácí a školní účely.

KAREL FIRTL,
PŘEROV.

POZORUHODNÁ NOVINKA!

POZORUHODNÁ NOVINKA!

SEDLÁČEK ST.: PÍSMO

psané, kreslené, rýsované a jeho užití ve výchovných ručních pracích.
Hodí se pro školy obecné, měštanské, průmysl., pokračovací.

CENA Kč 24.—

Vydal J. F. BUČEK, knihkupec
V PROSTĚJOVĚ.

K DOSTÁNÍ U VŠECH KNIHKUPCŮ.

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,
Morava.

Filiální kanceláře:

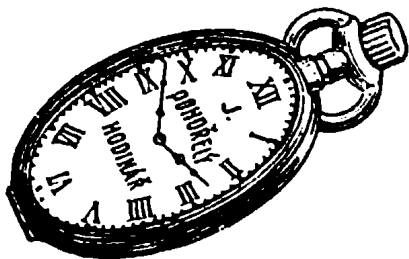
Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

AUTODOPRAVA NÁBYTKU

H. STRÁDAL, PROSTĚJOV

TELEFON 138. — LEVNÉ A BEZPEČNÉ STĚHOVÁNÍ

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závažnosti koupě na požádání obralem.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

Školním nábytkem Vás uspokojí jedině firma
JAROSLAV KRAKEŠ, LOUNY
Telefon 103. Pobočný závod Postoloprty.

Dodavatel ministerstva školství a Ústřední
matice. Zařizování moderních opatoven.
Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý duběnkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odboček ve všech čelnějších místech republiky.

Vlastní prostředky přes Kč 200,000,000.—. Vklady přes 1 a půl miliardy Kč.
Provádí veškeré obchody bankovní. Výhodné zúročení vkladů.

Úvěry, vadia, kauce, eskont směnec, valuty, devisy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných
hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, telefon č. 1919, 1131.

O d b o č k y: Bor u České Lípy, Boskovice, Bratřslava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice
Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n. N., Kolín, Král. Pole, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov
Lomnice n. Pop., Mor. Ostrava, Něm. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov
Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Píseň, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher.
Brod, Val. Mezifíčí, Velké Mezifíčí, Zábřeh, Znojmo, Žilina.

Expositury: Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

— RADIO —

přístroje, součástky, eliminátory

též na mírné měsíční splátky vám dodá

A. DOSEDĚL, Praha-Dejvice, Bachmačská 16.

Pro členy Říšského svazu katol. učitelstva zvláštní výhody.

gramofony

flautole

dechové nástroje

stroje

harmoniky

fotografické

přístroje

dalekohledy

divoké kulovky

hodinky

perzárky

chromometry

klenoty

buřinky

umělá

kuchynské

nástenné hodiny

GRAMOPHONE

IMPORT COMPANY

KADLER A SPOL.

BRNO

Národní jednoty 6.

Parulky při příměření

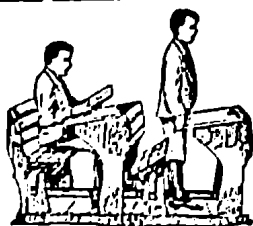
infini druhů

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný re-
daktor Jindřich Hrbáček, Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských
v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetínská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Houby — křída — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

VEŠKERÉ ODĚVY

pánské — dámské — dětské
obdržíte v největším výběru v oděvním domě

K R O U P A,

Též na mírné
měsíční splátky.

Brno, Masarykova tř. 10.

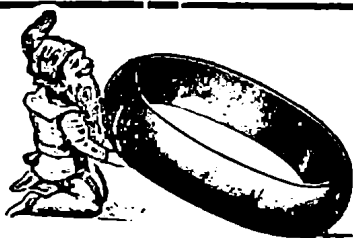
P. T. učitelstvu při hotovém placení 50% slevy.

HARMONIA,

Nejlepší doporučení.

Založeno r. 1904.

varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: **FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.**

Hodiny, klenoty, zlaté, stříbrné zboží u firmy

IN. KOŠ, hodinář, zlatník, OLMOUC,

Kinopasáž.

Nejlepší výběr, nejlevnější ceny, nejmodernější zboží
uspokojí Vás všestranně. Přísně reelní. Přijďte anebo
píšte s důvěrou. P. učitelům výhodné plateb. podmínky.

K. Klofáč,

půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNĚ, od 6 Kč výše.

PIANA LÍDL BRNO

Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,

Morava.

Filiální kanceláře:

**Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.**

**Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.**

Zrušuji

v dohledné době textilní závod a

rozprodávám

zařízení a zásoby textilního zboží pod cenu.

Objednejte obratem, pokud stačí zásoby.

Kdo objedná nejméně za Kč 190.—, obdrží zdarma látku na pánské neb dámské šaty. Kdo zaplatí předem, obdrží zdarma 1 kg obrázkových knih a nástěnný kalendář. Žádejte seznam serií. Daň z obratu a balné se neúčtuje. Zásilky dobírkou, nehodící se vracíte do 8 dnů. Vyměníme je. K vůli usnadnění práce udejte pouze číslo serie při objednávce.

Serie č. 23. 4m hedvábné látky na šaty pouze Kč 49.—.

Serie č. 30. Damaškový ubrus celobilý vel. 140×140 a 6 tablet Kč 19.—.

Serie č. 31 5m silného vojenského molina na prádlo Kč 19.—.

Serie č. 38. 1.1m kordu I a na jezdecké kalhoty a 2 m nepromokavé látky na sportovní kabát Kč 79.—.

Serie č. 47. 10m zbytků různých látek pouze Kč 39.—.

Serie č. 51. 12m kanafasu šíře 120cm na povlaky, 6 ručníků kostkov. Kč 99.—.

Serie č. 52. 3m anglické vlněné látky v šíři 140cm na pánský oblek, 2 kuchyňské ručníky Kč 99.—.

Serie č. 61. 2m hedvábné látky na bluzu a 6 velkých utěrek pouze Kč 29.—.

Serie č. 62. 12 kuchyňských ručníků kostkov. vel. 80×42cm pouze Kč 29.—.

Serie č. 66. 1 ubrus kuchyňský, 1 kuchačka, 2m modrotisku, 1.1m štruksu na velké pánské kalhoty šíře 120cm vše Kč 49.—.

Serie č. 74. 5m koberce v šíři 65 cm pouze Kč 49.—.

Serie č. 77. Blue-Star-Mop americ. stírač prachu, osvědčený pouze Kč 49.—.

Serie č. 79. 3m pánské cvirnové látky, velice pevné na oblek pouze Kč 59.—.

Serie č. 80. 9m damašku macco 90cm šir., 8m damašku macco 140cm šir., 6 smyčkových ručníků do výbavy nejlepší jakosti pouze Kč 269.—.

**Tkalcovna Petr Raichl, Rokytník,
p. Velký Dřevíč.**

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Organisace.

Je dobře zamyslet se někdy nad slovy, která se denně okolo nás ozývají, pohlédnouti do jejich hlubin a čísti tam jejich vnitřní, pravý smysl. Odhalí se nám, co je zastřeno zraku povrchně pozorujícímu. Organisace, toť právě slovo, které podněcuje k úvahám. Je to slovo dneška, slovo, kterým možno charakterisovati právě plynoucí část století. Vše stojí a žije ve znamení organisace. Slovo samo nám praví, že organisace je něco „organického“, spořádaného a života schopného. Organismus volá přímo po životě. Volá po životě spořádaném, po životě plodném. Volá po souladu a jednotnosti. A tu již máme úkoly správné organisace: tvořiti živý celek, který je s to vykonati kus pozitivní práce. Ne jenom chrániti to, co zde je — nýbrž jíti i na výboj. Pojiti všechny své příslušníky v jednotu, ve vůdčí ideji, rozdělití pracovní funkce přesně a správně, aby jako údy živého organismu živily a zmocňovaly život celého organismu k jeho úkolům. Život s jeho stránky vnější a více hmotné, ale i vnitřní a více duchovní. A právě v tom musí se ukázati organisace opravdovým „orgánem“. — V každém organismu každá sebumenší částice má svůj úkol a nemůže-li ho plniti, ochuraví celý organismus. Právě tak organisace jako celek — jako živý organismus — nemůže se vyhnouti ochuravění, nebude-li každický její člen plniti svůj úkol přesně, ochotně a s láskou. Budme živými, aby byl živ a plného, požehnaného života schopen i onen vyšší celek — organisace, organisace katolického učitelstva.

Karel Hroch:

Přírodověda na našich školách.

Na nižším stupni obecných škol je zarámována v prvouce, která má zjednotiti malé drobotině elementární, ale přece solidní základ pro příští realie — a hlavně má vzbuditi zájem, který bývá rozhodující pro celý život. Způsob, jakým se však dosud namnoze prvouce vyučuje, ani zdaleka nenapomáhá vytčenému úkolu a zaviňuje mnohé nedostatky, prozrazující se teprve na vyšším stupni. Má se učit o psovi. Na tabuli musí parádovat obraz psa, začne se hádankou a následuje strašně dlouhý řetěz otázek, vytahující z dítěte vědomosti, že pes má čtyři nohy, že hlídá stavení a že někdy kouše. Proč zrovna takhle? Jest obraz (názor) v každém případě nejlepší pomůckou? Nemá většina venkovských dětí lepšího názoru o psovi, který běhá u nich doma po dvoře, přeskakuje hůl, dovede prosit atp.? Proč ne nejdřív náš pes (bez obrázku), pak sousedův pes, řezníkův pes — o těch vám toho děti daleko více napovídají než o psu na obrázku. A žertovná srovnávání psů z vesnice objasní dětem více než nepodařený názor. A pak, ať pracuje trochu dětská fantazie: Co si vypravovali naši psi, jak byli psi z naší vesnice

u odvodu, jak si udělal náš Lord výlet atd. Dva hoši mohou si zahrát: jeden je Puntík a druhý Lord: ukažte, co který dovedete — a teď, který nám toho o sobě více povíte? Děti už na nižším stupni musejí se učit plyně vypravovat krátké celky, neboť nenaučí-li se tomu zde, na vyšším stupni pozdě bycha honit.

Na středním stupni v domovovědě stavíme na základech z prvcuky. Nic nevadí, je-li tento základ skryt ve formě povídek a fantasií. Rozhodně lépe, než kdyby měli žáci vědomosti a nedovedli jich vyjádřit. Oproštění od ozdobných příměsků a reální pokračování je právě pozvolným úkolem domovovědy, založené hlavně na vycházkách a účelném poznávání domova. Zájem dětský se snadno stáčí na zjevy přírodní; úkol učitelův jest promyšleným návodem k pozorování tento zájem nejen udržeti, ale i prohloubiti v přípravě na reálie stupně vyššího.

Vyšší stupeň škol obecných bývá často, zejména v bezprostřední blízkosti škol měšťanských, zdecimován odlivem žactva do těchto škol a zbývá mu jen prořídly prostřední i podprostřední materiál. Ale i z těchto dětí vyrostou lidé, nechce-li přímo napsati budoucí poslanci a byrokraté. Je tudíž třeba i jim věnovati náležitou pozornost a v oboru přírodovědy — zde přírodopisu a přírodopytu — nespokojovati se jen opakováním učiva známého, nýbrž hledět dokončiti stavbu nutných poznatků pro život, a kromě toho spolupůsobiti na přípravě tak zvaného světového názoru budoucího občana. Nebojme se ani té trošky systematiky, kterou můžeme podati. Je jistě smutné, nedovede-li dítě vyšlé ze školy pojmenovati nejobyčejnější květiny svého domova. Stále se zdůrazňuje: Ven z prachu, tříd, ven do přírody! Nuže, ven do přírody, do práce! Na podzim sbíratí semena, rozřizovati do sáčků, připravených v ručních pracích, uschovati je na jaro, kdy se nám hodí k pokusům o klíčivost a k výsevu na pokusné poličko školní zahrádky. Uložme dětem, aby si všimaly a zaznamenávaly, jak dlouho do zimy mnohé květiny kvetou. Bude to zajímavá práce i cenná, ve které lze pokračovati i v zimě, neboť některý plevel přezimuje ve stadiu květu pod zmrzlým sněhem. Na jaře ať děti pozorují, jak se země v pravém slova smyslu otvírá, jak den ode dne přibývá květin atd. Ve fysice hledme dosáhnouti toho, aby žáci dovedli správně vyložití běžné zjevy přírodní, způsob zpracování nejdůležitějších nerostů a aby byli uschopněni k dalšímu sebevzdělání, to jest aby rozuměli chemii, elektřině atd. natolik, by mohli čísti populární díla z těchto oborů a rozuměli rozličným novinářským a časopiseckým zprávám. Proto na vyšším stupni hledíme žáky seznamovati aspoň s výňatky z přírodovědeckých časopisů a děl, neboť, poznal-li žák z vlastního názoru život jedné rbyy, rád poslechne, co o tčze rybě vypořozovali jiní, nebo jak žijí jiné ryby.

Na školách měšťanských se učí přírodovědě podle knih. Jistě že i z látky, předeřsané měřřanské škole, mohli by žáci pozorovati a učiti se poznávatí vlastní prací mnohé a mnohé zjevy (viz učebnice Krejčíkovy); kniha ovšem, ať již v jakékoli úpravě, bude vždy nutným průvodcem a nezbytným doplňkem děřřských deníčků a náčřtníků pro samostatné úkoly. Zato lze praksi rozřřřiti o mikroskopování a práce v laboratoři. Poněvadž tato místnost u větřřiny starých škol chybí, zůstane úkolem učitelovým, jak sorganisovati a účelně zařiditi žákovské pokusy.

Při klasifikaci žactva z předmětů přírodovědeckých mělo by se po zásluze přihlížeti k oběmu: k teorii i praksi. Určité teoretické minimum musí žák znáti, chce-li cdržeti známku prostřední jakosti. Zná-li více a je-li i jeho prakse, to jest na příklad vedení deníčku, mikroskopování, určování přírodnin, pokusy atp. velmi dobrá, zaslouží jistě známku lepší.

Příroda jest jedním z největřřích učitelů člověka, a proto přírodověda má býti na našich školách nejzajímavějším a výchovně nejpůsobivějším předmětem. Kolik nejkrásnějších parabol, obrazů, příměrů a jiných básnických ozdob má kniha knih — bible — právě z přírody! Proto její výchovné příklady jsou při své prostotě tak duřři děřřské blízké a působivé.

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veřřkeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puřřkařřský velkozávod

A. ZDENĚK, PRAHA

Žitná ul. 45.

P.T. učitelům a def. gážistům úvěř, výh. plat. podmínky. Ceníky zdarma.

Okolo školní výstavy v Litomyšli.

Velkou součástí letošní krajské výstavy v Litomyšli byla i expozice školní. Zastoupeny byly jednak školy národní, jednak vyšší (učitelský ústav a gymnasium) a odborné (škola hospodářská, odborná škola pro zpracování kovů, státní vyšivačský kurs). Expozice byly různě zastoupeny a bylo vidět, že postrádaly celkového společného vedení.

Něco pozitivního přineslo větší měrou jenom národní školství. Pro odborníka měl největší význam sál koncentrace učiva, obsahující četné ukázky, kterak možno současně obírat se týmž učebním výsekem v různých předmětech, národních školy. Ukázky byly četné, namátkou upozornuji jen na tyto: V naší škole, Naše obce, Ovocné stromy, Naše úspory, U našeho domu. Ukázky úpravné v obálkách vystavené byly namnoze doprovázeny vkusně upravenými učebnými pomůckami.

Pak se těšily velkému zájmu návštěvníků i ukázky ručních prací výchovných. Byly skutečně pěkné, zdá se mi však, že namnoze se zachází příliš daleko, že nevystihuje se pravý účel předmětu a hotoví se hračky příliš komplikované, na něž se vynakládá zbytečně mnoho času.

*

Nevím, proč vyšší školy vystavují práce, které jsou na stejné úrovni s pracemi žáků školy nižší, ba někdy jí ani nedosahují. V tom není vidět žádný postup a vývoj.

*

Kdybychom soudili podle expozice školské na litomyšlské výstavě, měli bychom školu laickou a nepotřebovali bychom na to ani zákonů. Ručními pracemi byly sály přeplněny, viděli jste tam hračky, divadelní loutky, kresby, výšivky, polštáře, sešity, výkresy, všechny možné předměty ladně srovnány, ale nebylo tam ničeho, co by poukazovalo na to, že jest též náboženství školním předmětem. A co vděčných námětů by tu bylo — vzájemné vztahy mezi náboženstvím, občanskou naukou a ostatními disciplínami. Na to se zapomnělo?

*

Na výstavě jsme viděli též kříž! Jeden, jediný! Bylo to ve „staré škole“ zásluhou p. insp. Kupky věrně podle popisů a vyobrazení napodobené vesnické školní světnice z doby před 100 lety. Nechybělo tam nic — ani ta fajfka, ani trumpeta, ani rákoska ani — ani ten kříž. Jediný na celé výstavě. A je to příznačné: ve dnech, kdy ve vzkvétající mladé velmoci italské se zavěšují kříže do poslucháren universitních, vidíme u nás kříž — v historické školní světnici!

Dotkl se diváka mile; a porovnali-li jste v duchu tu malou školní světnici s několika primitivními obrázky s vedlejšími sály přeplněnými nejmodernějšími pomůckami, řekli jste si: Nebylo tehdy bohatých kabinetů ani nákladných ústavů a přece byl život mravnější, společnost vldnější a národ svornější. A při tom při všem práce byla poctivá, stará česká důkladnost řídila celou výrobu, obchod i řemeslo; nebylo ledabylosti, kterou s sebou přinesla nová doba. Nesouviselo to také snad trochu s tím křížem ve škole?

*

Porovnejte expozice ručních prací! Vždyť k tomu přece jsou výstavy, aby-
chom srovnávali! Ale musíme si při tom uvědomiti, jak ten který předmět je na školách zastoupen. Někde jsou ženské ruční práce povinným předmětem, dokonce se píše i známka na maturitní vysvědčení. O státním vyšivačském kursu přirozeně nemluví. Porovnejte tedy alespoň, co vytvořilo pedagogium, gymnasium a hospodářská škola.

*

Jest otázka, jak mají býti upravovány výstavy kreslení. Jsou to výstavy nejlepších výtvorů, nebo výstavy toho, co bylo pracováno vůbec, od žáků všech stupňů nadání a dovednosti? Klonil bych se ke druhému, ale s tou podmínkou, že pak budou vystavené výkresy též náležitě oceněny, případně na nich vhodným způsobem bude naznačeno, co je chybné. Naprosto pochybným je, vysta-

vují-li se vedle sebe výkresy chabé, ba křiklavě chybné a nesprávné a práce dobré, bez zvláštního rozlišení. Pak neví člověk, co si má o tom pomyslet.

*

Pěkná byla expozice historických fyzikálních přístrojů v gymnasiu. Jenom bych si přál, aby přístroje nebyly označovány pouze jménem, ale aby byla připojena ke každému legenda: z které doby, kde vyrobený přístroj, případně jak se s ním pracovalo. A ještě užitečnější by bylo, kdyby byl vedle starého vystaven moderní přístroj téhož druhu. Pak by se divák mohl mnoho poučit, zvláště když jsou sbírky tak bohaté jako sbírky zdejšího gymnasia.

*

Kdo upravil školskou výstavu? Katalog nás poučuje, že národní školství zorganizoval o. š. insp. Kupka s celým štábem spolupracovníků. Ale těžiště všeho a většina zásluhy patří — jak dobře vím — p. insp. Kupkovi. Uznání, které mu za to zemská šk. rada česká projevila, jest zasloužené a ze srdce mu ho přejeme.

Jinak na školách vyšších. Ve výboru byli pouze oba ředitelé; nebylo by bývalo užitečno povolat do výboru za tyto školy ještě alespoň po jednom profesorovi?

*

Kus poctivé práce vykonalo také nižší gymnasium se svými výkresy. Snad nejsou všechny náměty právě moderní; budiž! Nechci o tom psát a též mně to naprosto nevadí; ale co jest vystaveno, jest provedeno velmi pěkně a to ne vždy od žáků nejnadanějších. A nejen výkresy, i různé dřevoryty a malby na látkách překvapovaly svou čistotou, vkusem, bohatostí a přesností. Skutečně pěkná expozice!

*

Učitelství bylo opět odstrčeno. Kdežto národní školství bylo rozloženo v mnoha sálech rozsáhlé budovy pedagogia, gymnasium mělo 4 místnosti, zbyla pro ústav jedna jediná místnost. Tam bylo namačkáno vše; několik diagramů, výkresy, ž. ruční práce, šití, tělocvik i expozice fyzikální.

A katalog? Gymnasiu věnoval výstavní výbor podrobný popis jeho expozice, na učitelství zbyl jediný řádek. Jeho fyzikální expozice se při sazbě katalogu patrně úplně ztratila. A přeci snad nebyla nejhorší.

*

I Sokol měl svou expozici — zrovna vedle národního školství. Ale na Orla a DTJ se nedostalo.

*

Vystavovalo též učitelstvo své práce: několik učitelů zhotovených přístrojů, stopy jejich literární činnosti, obrazy; i jakési práce psychologické: ty by ovšem musely vypadati jinak. Napadá mě: Když zde bylo zastoupeno i Vysoké Mýto, proč nebyla vyžádána spolupráce paní Váškové-Zítkové z Chrastí, která by nám mohla ukázati zajímavé výsledky své práce na pokusné třídě chrastické?

*

Učitelstvo mělo možnost vystavovati. Proč nebyl vyzván též příslušný krajský odbor Ů. sp. č. profesorů, proč ne sekce učitelství při téže společnosti?

*

Jedna místnost byla věnována německému školství národnímu; expozice byla malá, ale bohatě vypravená. Důkaz to, že i německé školství jest u nás na vyšší úrovni.

*

Koncentrace ve vyučování byla velmi zajímavá. Ale dlužno varovati před nesprávným užitím. Šeredně by se zmýlil učitel, který by si chtěl některé téma prostě okopírovati. Ty ukázky nebyly učiněny jako přesné návody — tak tomu

aspoň rozumím — podle nichž by se nedalo otrocky pracovat. A myslím, že by to ani nebylo vždy možné. Ani vždy, ani všude.

*

A na konec ještě exposice odborné školy. Kdo sledoval výroční výstavu prací žáků této školy, šel do exposice pln očekávání a nebyl vzornými pracemi zklamán. Škole, stojící pod osvědčeným odborným vedením řed. inž. Plichty, můžeme gratulovat k pěkným výsledkům i k nové skvostné budově, která se teprve může stát základem jejího dalšího velkolepého rozkvětu.

*

A na konec ještě slovo. Odborné kruhy si daly ujít velkou, málokdy se vyskytující příležitost, aby poskytly učitelstvu možnost nahlédnutí do vývoje pedagogické i metodické literatury. Jedna síň měla být věnována literatuře jak naší, tak cizí, literatuře jak odborné, tak učebnicové; nejen nejnovější: Co by zvláště bylo zajímavé a co by bylo velmi poučné, byl by historický vývoj. A jako tomu je s literaturou, tak i se školními pomůckami. Jak by byl zajímavý nový kabinet školy obecné i měšťanské, vesnické i městské. Účelu výstavy by tím bylo teprve plně dosaženo.

*

Měli jsme výstavu v Litomyšli, bohaté tradicemi katolickými, ve středisku okresu z většiny katolického, v němž má i lidová strana značnou převahu. Na výstavě nebyl katolický element vůbec zastoupen ani ve školství, ani ve spolkových exposicích, ani v kulturních. Domyslete sami.

J. Kachlík:

O kreslení a kreslířích.

Pokračování.

Bohužel, že přes všechna dosavadní zlepšení, jež jsou výsledkem zvýšeného zájmu o kreslení posledních let, opravdové zlepšení výsledků, řekl bych hmatatelné zlepšení nenastalo. Zafoukal sice čerstvější vítr, přinesl různé nové směry, ale chyby největší, již jsem vytkl škole staré, dosud neodčinil. Pokrok sice učiněn byl, ale jen v tom, že kreslení přiblížilo se více životu, že bylo vysvobozeno ze své ztrnulosti a izolace od ostatních předmětů. Kreslení stalo se zajímavějším a radostnějším a už také ozvaly se vážné hlasy, které správně určily kreslení ve školní praxi místo, jakého si svou povahou nad jiné zaslouhuje, aby se stalo principem vyučování, to jest, aby se dalo do služeb ostatních předmětů, aby všude nastoupilo tam, kde je třeba osvětliti náležitě různé pojmy, aby nahradilo dlouhé výklady, jež často zabíraly zbytečně mnoho času, aby se ho zkrátka užilo ke grafické poznámce všude tam, kde je to jen možno a účelno. Je jisto, že tím nachází kreslení ve školní praxi teprve své odůvodnění, své opodstatnění. K uvedenému úkolu se tento předmět jistě nejlépe hodí, jednak proto, že jest u dětí předmětem bezesporně oblíbeným, jednak pak proto, že svou povahou hovoří většině žactva, náležejícího do skupiny představitosti opticko-motorické. Jaký užitek nám slibuje! Ale pod jednou, ale nevyhnutelnou podmínkou, budou-li totiž napřed připraveny cesty, jinak by mohla dobrá myšlenka v zárodku ztroskotati. Jaká to podmínka je, ukáže nejlépe příklad:

Dejme tomu, že učitel vyloží žákům partii o parním stroji, o stavbě románské atd. Podle platného řádu budiž kreslení principem vyučovacím. Učitel tedy tam v hodině přírodopysu, tu v hodině zemědějepisů omezí slovní výklad na nejnutnější, protože tam schematické znázornění parního stroje, tu typické znaky románské stavby poví žákům daleko více, než dlouhé povídání. A tu jsme u té nevyhnutelné podmínky. Žáci kreslí, učitel kreslí. Nemyslíte, že při této práci předběžná technická příprava oka i ruky hraje hlavní roli? Není sporu o tom, že musí býti racionálně využito času, že kresba musí býti provedena *co možno rychle*, při tom však *správně*, abych nespotřeboval čas potřebný k dalším výkladům? Jak to však dopadne u žáků (a samo sebou se rozumí u učitele) technicky nepřipravených? Kolikrát více času promarní a kdož ví, nebudou-li nuceni od

kreslení vůbec upustiti, bude-li učitel chtít látku v úzce vymezeném času probrati. To je, prosím, vážný problém. Tu se ukazuje, čím je soustavný a důkladný technický výcvik, jemuž jen by vlastně měly býti určeny vlastní hodiny kreslení, jichž, pohříchu, tak málo v rozvrhu hodin k veliké škodě věci je vyhrazeno?

A tvrdím, že je málo škol, kde by se technickému výcviku věnovala nějaká pozornost. Pracují se nové věci, užívá se různých nových technik, ale metody pracovní se ponechaly tak, jak tomu bývalo kdysi.

Možno tedy směle tvrditi, že za nynějšího stavu věci není možno z technických důvodů pomýšleti na to, aby kreslení dostalo se ve školní praxi té funkce, které by vzhledem ke své povaze zasluhovalo, ježto jak učitel, tak žáci nejsou ve velké většině na tento úkol připraveni.

Pokud se týče kreslířské vyspělosti učitelstva a jejího vlivu na žactvo, možno to vyjádřiti příslovím: „Slepý slepého-li vede, oba do jámy padnou.“ Nemůžeme přirozeně žádati dobrý kreslířský výkon po žáku a omlouvatí stále nešikovnou ruku učitelovu poukazem na nedostatek nadání.

Jak to vypadá vlastně s dalším sebevzděláním učitelstva, pokud se týče kreslení?

Zdálo by se, že požadavek dalšího sebevzdělání platí zcela obdobně pro všechny obory školské práce.

Dnes už každý učitel zásadně uznává, že jeho odborné vzdělání není ukončeno zkouškou dospělosti, respektive způsobilosti, uznává, že jest nejen jeho povinností k úřadu mu svěřenému, ale i jeho vlastním zájmem, aby svoje jak teoretické, tak i praktické vzdělání v různých oborech vědních stále doplňoval, rozšiřoval a prohluboval. Z toho důvodu navštěvuje přednášky, kursy, často značně nákladné, čte odbornou literaturu, zkrátka, nešetří časem a peněží, uznává, že to tak musí býti.

Ale podívejme se nyní, jak se věc praktikuje tam, kde žádá plnění obdobných zásad pro sebe kreslení. Snad ještě si přečte nějakou tu úvahu nebo knížku o kreslení, tedy více či méně vzdělává se po stránce teoretické. Pokud se ale týče praktického kreslení, tu trpí většina učitelstva na celý život vystačiti s tím, co mu podal učitelský ústav, respektive střední škola, na nichž se hlavně u starších odchovanců pracovalo metodami na počátku této stati uvedenými. Hle, jaká nedůslednost! Kolik z nás si jasně uvědomuje, co užítu každému ve školní praxi může přinést vycvičená ruka a hlavně oko. Kolik z nás si uvědomuje, co svou vlastní netečností ztrácí? Oč by získala názornost vyučování, oč by se zvedla i kreslířská úroveň žáků, kdyby každý uměl slušně kreslit? S oč větší láskou by se u nás kreslilo? Ale nestačí pouze dovést něco nakreslit, třeba i úplně správně. Čas potřebný k provedení kresleného úkonu není věcí druhořadou. Zhotovím-li týž náčrt v čase desíti minut či půl hodiny, není to stejné. Je třeba zejména ve škole dodržovati zásadu: *Šetř časem! A proto je třeba postavit požadavek: nejen správně, ale pokud lze, i rychle kreslit!*

Tento požadavek měl by tedy platiti pro žáka, ale v první řadě pro učitele, neboť po učiteli, který má býti kritikem i korektorem žákova výkonu, musí býti žádána jistá kreslířská úroveň.

Podívejme se nyní na učitele, jak se přičiňuje, aby tomuto nutnému a řekněme samozřejmému požadavku vyhověl?

Kolik z nás uznává za vhodné vzít ve volné chvíli tužku, aby skizovalo, cvičilo svou ruku a hlavně oko v rychlém a správném postřehu, aby načrtávalo třeba jednoduché předměty ze svého okolí a sílilo svoji kreslířskou paměť? Snad by ani mnohý nevěřil, jak často nemotorně si vede učitel, má-li žákům kresebně objasnit různé pojmy. A v kolika případech na škodu požadavku názornosti od toho upouští, aby mu to nezabralo příliš mnoho času ve stanoveném rozvrhu?

Ale kdybyste dotyčného upozornili na tento neblahý fakt, odbude vás frází: „K tomu je třeba nadání!“ Omluva ledabylá a povrchní! Nutně je třeba nadání k výtvaru uměleckému, resp. kreslení uměleckému. Ale jakkoliv nadání koná neocenitelnou službu při každém lidském podnikání, přece nutno trvati na tom, že omluva uvedená v tomto případě je nemístná. Jde tu přece jen o technickou zručnost, o řemeslný výcvik oka a ruky, což ještě i u hbitého kreslíře nemusí míti nic společného s prací, na niž můžeme vzít měřítko umělecké. Tu, v našem případě, mnoho můžeme dosáhnouti vytrvalým, důsledným cvikem, majíce stále před očima staré, věčně platné přísloví: „*Cvičení dělá umění.*“

Hle, učeň jde na řemeslo. Nemožno jistě ve všech, ba řekl bych větší části

případů tvrditi, že si volí 15letý hoch povolání, odpovídající jeho nadání, ačli jaké vůbec projevuje. Často o budoucím řemesle rozhodují rodičové podle svých poměrů hmotných (nákladnost, vzdálenost mistra, řemeslo v blízkém okolí provozované atd.) o životním povolání svých synků. A přece nemožno říci, že by většina z nich nenabyla v určeném mu řemesle jisté dokonalosti. I tu stále cvičení dělá umění. Ovšem tam, kde bylo přirozené nadání, mohou býti výsledky nepoměrně lepší, na příklad stolařství, malířství pokojů, písma atd.

Jsem přesvědčen, že každý učitel při troše dobré vůle a vytrvalosti by si mohl osvojit značné kreslířské technické dovednosti, což by mu přineslo v jeho školní činnosti nepoměrný užitek. Tím spíše by se tak mohlo státi, že mimo kusu laciného papíru a tužky není třeba do toho investovati žádného kapitálu. Učitelem bude ti příroda. Jen kreslí a nakreslené srovnávej se skutečností, a máš-li jen trochu normální oko, úspěch se dostaví. S počátku je třeba ovšem míti trochu trpělivosti, ale nejbližší úspěchy ti práci „osladí“. Jen choď podle všech věcí s očima „otevřenýma“, to jest uť se dívat, pozorovat, odhadovat, srovnávat. Výcvik oka stav na první místo!

To tedy dlužno chápat jako povinnost učitele k dítěti, ale toto je celkem povinnost příjemná, protože cílevědomě a důsledně konaná, uchystá především mně radostné překvapení.

Příště dále.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Společná schůze opavského, hlučínského, ostravského a těšínského odboru katolického učitelstva a katolické inteligence vůbec v neděli 15. prosince 1929 v Mor. Ostravě. Čtyři tyto odbory konají svou společnou schůzi v neděli 15. prosince v Morav. Ostravě. Pořad je tento: V 9 hod. mše sv. ve farním kostele v Mor. Ostravě. Po mši sv. sraz u pravého východu (před kostelem) a odchod do kláštera Milosrdných sester, který je blízko Katolického domu. Tam se koná společná schůze v 10 hod. s tímto programem: 1. Skriptologická metoda — kritika metod vyučovacích na stupni elementárním, p. prof. dr. Špaček z Hlučína. 2. Školství na Hlučínsku před převrácením 1920, kol. řídící z Bohuslavic na Hlučínsku, Škovránek. 3. Podstata a nutnost společenského života katolické inteligence, p. prof. Jos. Frydrych z Hlučína. Na schůzi je pozvána i jiná katolická inteligence, a proto zvoleno i třetí téma. Ve 12.30 hod. je společný oběd a po něm přátelský rozhovor. Ve 14.30 hod. návštěva Moravsko-slezského divadla. — Kolegové a kolegyně, přijďte všichni do Ostravy! Těšíme se na společné shledání, seznámení se a upřímné popovídání. Pozvěte také kolegy a kolegyně, kteří nejsou v našem odboru, ať přijdou mezi nás, poznaží nás a zalíbí si nás. Upozorněte také naši katolickou inteligenci, to jest profesory, kněze, lékaře, právníky, inženýry, úředníky a j., že mají s námi schůzi. Čekáme, že schůze bude též iniciativou pro další náš život ve Slezsku.

Přijďte proto všichni! Informace podá kol. učitel Jan Kuncek, Markvartovice, Hlučínsko. Také u něj nutno do 10. prosince si zamluvit lístek do divadla a udat cenu.

Kolegům a kolegyním těšínského odboru. Náš odbor společně s jinými z východní části země moravskoslezské koná společnou schůzi 15. prosince v Mor. Ostravě. Přijďte všichni seznámit se s milými kolegy a kolegyněmi okolních kraj. odborů! Přijďte poslechnout cenné přednášky a povzbudit se k další práci! Přiveďte s sebou také hosty a nové členy! Na shledanou 15. prosince v Mor. Ostravě! —án.

Z hluchínského odboru. Ve středu 6. listopadu konána byla schůze v Hlučíně. Kol. předseda Ševčík přednášel velmi zajímavě o „Globální metodě“. Informoval nás o poslední novince vyučování čtení na stupni elementár. Po přednášce byla čilá debata, která nebyla příznivá této americké novince. Největší odpor vzbudila tato metoda na chudých venkovských školách. Po schůzi následoval přátelský společenský večer katolické inteligence hluchínského. Dne 15. prosince zúčastní se odbor společně schůze v Mor. Ostravě. Pravidelná schůze bude po Novém roce v lednu. — K. J.

Krajinský odbor uhersko-hradištský měl zdařilou členskou schůzi v neděli 10. listopadu 1929 v Uherském Hradišti. Přednášel kol. Fr. Perníčka na téma „Svobodná katolická škola“. Pěkná a hluboce založená přednáška vystihla vřelými slovy touhu a konečný cíl katolického učitelstva: svobodnou školu katolickou — na místě dnešní

bezkonfesní školy — protože protináboženské, která *nikoho* neuspokojí. Druhou přednášku měl kol. předseda Ant. Kolek na téma „Mezi proudy“, filosofická úvaha o dnešní době. — Zvláštní mystický tón, který proniká všemi přednáškami Kolkovými, činí jeho témata opravdovým požitkem vděčných posluchačů. Přednáška by měla vyjít v našem učitelském tisku. Dále probrány organizační záležitosti, hlavně pokud se týče mladého učitelstva. Příští schůze 1. prosince v Uher. Hradišti. Referuje kol. poslanec J. Vičánek. —čk.

Krajinským odborům. Pozvěte si ke svým schůzím kolegu Fr. Šidlo, ředitele měšťanské školy v. v., přednáseti o vyučování měřičtví. Je známým odborníkem, autorem několika brožur a redaktorem právě dokončeného Kočího „Naučného slovníku“. Žádá pouze náhradu cestovného. Adresa: Brno, Lerchova 38 (Úřed. čtvrt).

Ze schůze výboru spolku katolického učitelstva na Moravě, konané dne 17. listopadu r. 1929. Přítomni: Vičánek, Praxl, Spáčil, Kučerová, Hrbáček, Hanzelka, Žamberský, Boček, Borek. Omluveni: Moslerová, Trávníček, Váňová. — Projednávány organizační a stavovské záležitosti. Jednáno dále o projektovaném zájezdu inteligence do Říma v r. 1931. Doporučuje se. — Při sjezdu katolických živnostníků dne 24. listopadu zastupuje spolek kol. Kučerová. — Členové výboru se pověřují, aby při významných příležitostech zastupovali spolek bez zvláštního zmocnění (slavnosti lidové, orelské). — Jednáno o újezdnicích školách měšťanských, které katolické učitelstvo vítá. — Příští výborová schůze 22. prosince v Přerově o 9. hod. v klášteře ctihod. sester na Šířavě.

Krajinský odbor brněnský konal předposlední členskou schůzi 20. října s velmi zajímavou přednáškou kolegy Bočka: „Vliv dědičnosti na výchovu“, a poslední schůzi 17. listopadu. Předseda v proslovu podotkl, že nejsme sice politickou organizací, že ale třeba zaujati určitého stanoviska. A poněvadž i v našich řadách se tříbí názory, vybízí k práci. K práci, která by byla projevem věrnosti starým zásadám, k práci, která by mírnila škodlivě ostré hroty, smiřovala a vyrovnávala. Dobrá vůle ať podepře svornost, které je tím více nyní třeba, kdy se budeme zase připravovat na orelský slet do Lublaň. Je třeba předejít roztržtění a je

nutno zachránit počet. Počet orelských řad! — Pak velmi zajímavě a povzbudivě promluvil regent bisk. alumnátu ap. dr. Skoupý o dnešní situaci naší školy a katolíků. Dnešní katolíci sklizejí ovoce rakouské školy interkonfesionální. Je s podivem, že tehdejší zákony školské byly vůbec katolickými činiteli jen tak přijaty. Liberální proudy zachvátily tehdy všechny vrstvy, a nebylo ani dosti lidí k obraně. Po převratě sice zůstala na papíře škola interkonfesionální, ale ve skutečnosti byla a je ateistická. Sám dr. Kramář řekl: „K čemu žádáte odluhy církve od státu? Dnešní škola už bezkonfesionální je!“ — Pro nás katolíky se ve škole už ničeho nezhorší. Situace je zlá, a je nejvyšší nutné, aby se něco podniklo. Je dobré ohlédnout se po jiných státech, kde už tyto boje prodělali, a jít za nimi. Pan dr. doporučuje zajímavý spis prof. Vaška „Práce pro katolickou školu jinde a u nás“. Cena asi 4 Kč, vydala Matice cyrilometodějská v Olomouci. Tamtéž vydán spisek dra Ot. Taubera „Katolíci a škola“. Doporučuje dále 2. čís. „Časopisu katolického duchovenstva“, roč. 28., kde jsou zpracovány statistiky učitelstva i žactva všech náboženských vyznání v republice v r. 1920 a r. 1927, jejich vzestup nebo sestup. Pro nás katolíky jsou to statistiky bolestné, ale i velmi poučné a povzbuzující. Tak jako škola utrakvistická musela být u nás zrušena, že nebyla s to vychováti člověka-vlastence, tak je nutné pro nás odstranit školu interkonfesionální, poněvadž zase nevychová katolíka. Proto jsou američtí katolíci tak uvědomělí a tak hrdí na svou školu, poněvadž toto dobře pochopili. Jediná náprava je ve vzchopení se katolíků ve výbojnosti za svá práva. Je potřeba jejich svědomí burcovat, vybízet, aby výchovu náboženskou neumenšovali, neohrožovali svou bojácností a ukráteností. Ukázat jim, kam to vše směřuje. Byla by žádoucí organizace čistě katolická bez jakéhokoliv vlivu politického. Jménem rad rodičů této velké organizace bylo by pak možno biskupům žádati na parlamentě svou školu. Jen cestou parlamentní dosáhneme katolické školy. I přesto, že doba k ní je nedohledná, musí být vyplněna houževnatými přípravami lidí uvědomělých, nebojácných, čestných a poctivých nejen v pracích veřejných, ale i v životě soukromém. „Vzdělávejte se sami nábožensky, ať stojíte pev-

ně a pevností udržíte kolísající!" Pak následovaly zprávy spolkové a stavovské. Příští schůze bude 15. prosince. Kol. Boček promluví „O díle Bresinově". Přijďte zase s takovou účastí jako posledně! — Jednatelka T.

Pravá, pěstováním charakteru prohloubená kázeň ve třídě usnadňuje neobvyčejně učení a myšlení. — F. W. Foerster.

HLÍDKA UCITELSKÉHO DOROSTU

Milí mladí přátelé! Za nedlouhou dobu budete pracovat; již sami mezi mládeží, budete plnit úkol, k němuž se připravujete - za necelé dva, tři roky, někteří již za několik měsíců. I vy, mladé kolegyně, které se zatím vzděláváte ať v ústavech klášterních, či státních, budete rovněž brzy mezi námi, působícími již mezi nadějí národa. Těšíme se na vás, že přinesete oživení do našich řad, že nám přinesete posilu, na niž netrpělivě čekáme. Výchova katolického národa musí se dít v duchu katolickém, v tom ohledu nelze ustoupit od přesně vymezené směrnice, nelze se uchýlit ke kompromisům. Plní však dnes československé učitelstvo toto své poslání? Nikoli. Duch v našem dnešním školství a ve výchově vůbec jest beznáboženský, ba lépe řečeno protináboženský. Ti, kteří jej zavádějí a v jeho intencích ve škole pracují, říkají, že tak nutno činiti ve jménu pokroku. Ano. Pokrok jest nutný ve školství jako ve všem jiném, ale to, co se u nás v tomto ohledu nazývá pokrokem, není pokrok, ale lžipokrok, není zdravý liberalismus, ale lžiliberalismus, vedoucí národ jak k otroctví duševnímu, tak i hmotnému. Nápravu poměrů může přinést jen nová, mladší generace učitelská, k níž i vy brzy budete patřiti. Jádro našich katolických učitelských organizací tvoří dnes mladší učitelstvo, působící ve škole necelé desíletí. Z doby předválečné jest nás méně. Pracujeme proto na zásadách moderních organizací, jež i vám zcela vyhoví. Budete mít mnoho potíží, jakmile vstoupíte do školy a přihlásíte se ke katolickému táboru, ke katolickým názorům výchovatelským. Však kterému dobrému dílu nestaví se v cestu potíže? Věc spravedlivá přesto vždy zvítězí. I vy proto

zvítězíte nad těmi, kteří budou chtít vzít vám vaše přesvědčení, vzít vám víru, odkaz rodičů a kteří vám budou snad proto i život ztrpčovat. Jen se nebáť! I my jsme se musili brániti, abychom v boji nepodlehli, a také jsme se ubránili. Nemáte tedy nedostatek příkladů. Mohu vám pak směle říci, že naše posice bývala někdy velmi těžká, boj pak hrubší než nyní, kdy katolíci již plně chápou, že se musejí k obraně organisovati, a mají četné organisace kulturní i politické, jichž v dřívějších desíletích postrádali. Nepodlehli jsme. Nepodlehnete tedy zajisté tím spíše vy. Již nyní se však k onomu boji připravujte. Jen ten, kdo jest k němu řádně připraven, má naději na vítězství! — J. H.

Náš celý pedagogický a didaktický systém churaví základním zlem. Jest ještě pořád hojně pedagogů, kteří nemají potuchy, jak neobvyčejně důležité je pro intelektuální výkony dětí a pro celý jejich duševní pokrok všímání si u nich smýšlení a života volního. Každé nesprávné pokárání, každý neoprávněný projev nedůvěry, všeliká ironie a posměšek dětí se dotýkající... dovede i jednotlivým slovem, jež vychovatel nebo učitel vyřkne, způsobit v myšlenkovém a volním životě dítěte zarazení neb stísněnost, která má u něho v zápětí trvalou vnitřní škodu... — Prof. Foerster.

Úspěch v povolání závisí mnohem více, než se obvyčejně myslí, na kvalitách etických. Kolik lidí přijde v povolání v niveč, ne, že by se byli málo naučili, ale protože jim chybí nejprostší moudrost, jak zacházeti s lidmi, protože nepoznali hlubšího pořádku, přesnosti a věrnosti úmluv v psaném i nepsaném smysle, protože nedovedou ani poslouchati ani poroučeti a protože si nikdy neuvědomili, že a proč je konec konců poctivost přecien nejlepšší politikou. — Prof. Foerster.

Desatero dobrého zdraví. Dr. Paul Carton v měsíčníku L'Éducation Physique uveřejnil toto desatero zdravotních zákonů: I. Zákony věčné: 1. Živiti se jednoduše po venkovsku, zdravě a čistě a neměnit náhle svých zvyků. 2. Každodenně cvičiti tělo, zvláště pochodem. 3. Dbáti o pravidelné vylučování jedů z těla a především o řádnou funkci střev. II. Zákony životní: 4. Žiti pokud možno mimo velké město na volném vzduchu. 5. Osvěžovati se denním požíváním části syrových pokrmů (salátů, zelenin, ovoce). 6. Otušovati

se vzdušnými láznemi, vodou i sluncem. III. Zákony duchovní: 7. Pracovati radostně, dokonale, pravidelně a rytmicky. 8. Milovati své bližní i celou přírodu, trpělivě se snažiti o dobro a pokrok. 9. Věřiti v Bůha, ubytovati jej v sobě a zavázati se, že budeme vždy spravedliví a pravdomluvní. IV. Zákon sjednocující a přizpůsobující jednotlivce: 10. Snaha státi se vlastním svým lékařem, napravovati sebe sama a nehledati stále symptomů a léků. — L'Éducation 1929, 334.

*Ze školy vysokých studií pedagogických,
vymyšlených k nápravě mysli a povah
lidských.*

*Nemálo jsem na to hrdý,
že mě učí Chlup, Suk, Turdý.*

*Kam mě má vésti vědy té dráha,
ukáže Uher mně, Dostál a Bláha.*

*Kráčeti po ní směle a hrdinsky
veli zas Petřík, Rostohar, Velinský.*

*Škoda jen, že tolik teorie
se všech stran se do nás proudy lije,*

*zelený co přináší strom prakse,
nechává si každý hezky v kapse.*

—j—

ROZHLEDY

Na pováženou, „Čech“ přinesl 8. října 1929 tuto zprávu: Učitelský ústav v Litomyšli ignoruje svatováclavské oslavy! Když celá Litomyšl byla v pátek večer 27. září ozářena, když celá Litomyšl byla ozdobena sty prapory a veškeré občanstvo bez rozdílu vyznáni, politické příslušnosti a národnosti pietně vzpomínalo slavného a velevýznamného dne pro náš stát — tu český státní učitelský ústav byl neosvětlen a bez praporů. Říšsko-německý kníže Thurn-Taxis osvětlil a prapory ozdobil svůj zámek — československý státní ředitel učitelského ústavu nedal na svém ústavu vyvěsit; praporu! Tak respektoval tento pán city veškerého občanstva nejen katolického, nýbrž věrně českého. V jakém asi duchu jest na tomto ústavu vedena výchova učitelského dorostu, kterému máme svěřiti výchovu dětí? O poměrech na tomto ústavu se ledacos povídá... Podobné zprávy vyskytly prý se i jinde. Na vyslovenou otázku můžeme dopisovateli „Čecha“ odpověděti: Je to duch těch, kteří si tropí ze svatová-

clavské ideje šašky, duch těch, kteří na konci roku při „slavnostní“ řeči mluví o lži-pravdách Říma, a litují, že ještě nejsme (bohudíky!, pozn. red.) všichni pod jedním praporem — pod praporem kalicha! Duch těch, kteří vedou mládež do propasti nevěry a svými lacinými, mělkými a libivými hesly dodávají si aureoly pokrokovosti, třebaže před nedávnem ještě honili děti do kostela — dokud se s převrtem přes noc sami nepřevrátili. Ale nic netrvá věčně, a běma tomu, skrze koho pohoršení přichází!

Žurnalistika katolíků československých. V poslední době zabývá se veřejnost dosti často významem tisku i stesky, jak málo všimá si významu tisku československá katolická veřejnost a na jak nízkém stupni úrovně vyspělosti žurnalistické prý je dosud náš veřejný denní tisk u porovnání s četnými žurnály nepřátelskými. Pozoruhodnou kritiku žurnalistiky katolické s nadávkou „klerikální“, přineslo č. 641. Lidovek Stránského dne 19. prosince 1928. Upozorňujeme na ni, poněvadž bylo si jí málo povšimnuto v našem tisku lidovém. Uvažujme, zda a pokud je správnou a spravedlivou! Slyšme tedy: „Pokud běží o žurnalistiku klerikální, je hodně slabá, je slabá politicky a kulturně a co zejména padá do očí, je nevzdělaná v otázkách náboženských a církevních. Jak katolíci, tak jejich odpůrcové dovidají se z našich „klerikálních“ (nadávka Lidovek) listů právě o katolicismu velmi málo.“ Odpověděl a odpoví vůbec někdo z našeho lidoveckého tábora na tuto kritiku Lidovek? Byla by žádoucí klidná a věcná odpověď napadené žurnalistiky naší. Jest nesporno, že naše vlastní žurnalistika informuje nás přecasto velice málo a chabě i o našich věcech vlastních, naproti tomu, jak často i podrobně informuje mnohdy i o našich věcech nepřátelská žurnalistika své stoupence i naše lidi, kteří si ji raději kupují než svou vlastní! Proč nevěnujeme této velmoci takovou pozornost, jak věnují tisku nepřatelé katolicismu? Proč podceňujeme význam veřejného tisku a nechceme anebo nemůžeme vybudovati a vybavití náležitě tisk lidovecký? — Věstník Svazu katol. úřednictva a zřízenectva.

Učitelstvo na kandidátní listině československé strany lidové: Růžena Budilovská v praž. župě B. na místě 4.; Marie Skřivánková v župě Česká Lípa na místě 10.; Anna Čermáková v žu-

pě Louny na místě 4.; Marie Měřínská v župě Karlovy Vary na místě 3.; Josef Chudáček, župa Plzeň, na místě 2.; v téže župě Fr. Reyman, na místě 13.; župa České Budějovice: Lud. Mayerová, na místě 3. Do senátu: Župa Hradec Králové, Adolf Brož, na místě 8.; Louny, Antonie Vernerová, na místě 8. Župa Brno, Ant. Kreiřř, na místě 12.; Jindřich Štastný na místě 13.; Olomouc, Jindřich Hrbáček, na místě 7.; Uherské Hradiště, Josef Vičánek, na místě 3. (zvolen); Mor. Ostrava, Oldřich Otáhal, na místě 4.; Trnava, Jan Boček, na místě 5.; Turč. Sv. Martin. Václav Skácel, na místě 7.; Báňská Bystrica, Štěpán Molnár, na místě 2.; Prešov, Frant. Sylva, na místě 2. Do senátu: Lipt. Sv. Mikuláš, Michal Sýkora, na místě 5.; Prešov, Jan Desiatnik na místě 1.; — Pavel Jacko na místě 4.; Ondřej Voron na místě 8. Do senátu: Jiří Šutko, na místě 1.

Z volných návrhů, podaných na výroční valné hromadě Ústředního spolku čsl. profesorů, konané dne 1. listopadu a na schůzi správního odboru ze dne 31. října. Mnohé z nich mohou nám být pobídkou, jak my se máme o své záležitosti stavovské starati. Frázi o „pokroku a uvědomování lidu“, tolik na učitelských schůzích obvyklých, zde postrádáme. — Necht se starším profesorům, kteří nedosáhnou ředitelských míst dostane funkčního přídávku do pense započitatelného. — Ředitelům necht jsou všude přiděleni profesori se služebním úvazkem nižším pro výpomoc v administrativě, aby se ředitelé mohli věnovati pedagogickému vedení ústavu. — Ředitelská a profesorská místa, která byla vypsaná, necht jsou také obsazena; zvláště ředitelská místa necht jsou obsazována včas, aby nevznikla dlouhá provisoria ve správách škol. — Všechna místa, i na školách odborných, ať jsou obsazována konkursem. Na pedagogia budtež za profesory ustanovovány osoby s aprobací pro střední školy, nikoliv pro školy občanské a na školách odborných pro předměty naukové necht nejsou ustanovováni definitivně učitelé bez vysokoškolského vzdělání. — Při obsazování míst ať má přednost při stejné kvalifikaci voják před nevojákem. — Ať se obecně k vyučování náboženství katolickému spojují třídy v oddělení, kdekoli není 20 vyučovaných žáků. (No — no!) — Budiž zakročeno, aby byl na ústavy dosazován potřebný počet sil. — Přípravy k za-

hájení školního roku budtež u školních úřadů vykonány tak, aby byl stav sboru profesorského co nejdříve definitivní. — Správní výbor necht ve všech případech, kde se rozhoduje o věcech, v nichž není zásadního rozhodnutí spolku, zjistí oběžníkem miněni všech odborů. — Otázka diet za výlety buď znovu přivedena na přetřes, a poněvadž podle výroč. zpráv bývá vytýkáno, že se výlety nekonají, ať ústředí vymůže jasné úřední rozhodnutí, jsou-li; výlety povinné. Školní výlety budtež hodnoceny jako úřední výkony u jiných úřadů. — Ústředí ať vyzve nakladatele, aby závčas upozornili profesory, že je vydání rozebráno a že se chystá vydání nové. Učebnice ať se neschvalují příliš rozsáhlé. Necht se nezavádějí nové učebnice s vyloučením předešlých. — Nová vydání učebnic ať se nevydávají před uplynutím 5 let a necht jsou učebnice včas schvalovány do porady o učebnicích. — Budiž zakročeno u spolku nakladatelů, aby odvolal své usnesení, že nebude dávat volných učebnic profesorům, a aby, vyjde-li nová učebnice byla dána ve 2 exemplářích ředitelstvím. — Necht je iak ústředí, tak i jednotliví profesori slovem i tiskem vždy pohotově pro obranu vážnosti a potřeb profesorského stavu. — Ať se zřídí komise pracující s výborem. — Léčebný fond ať nezatěžuje členů poplatky. — Ústředí ať konkrétně zasáhne do Léčebného fondu v otázce opakování laciných léků, aby nebylo třeba k opakování nové lékařské prohlídky. — Ať je účelně novelisován zákon o Léčeb. fondu. — Necht správní výbor připraví bezodkladně materiál pro projednávání bytových otázek, týkajících se profesorů, na podkladě řádné statistiky, a žádá, aby těm kolegům, kteří nedostali bytů ve státních domech a platí vysoké nájemné, dostalo se přiměřené náhrady ježto jsou poškozeni proti kolegům, kteří mají levné byty ve státních domech. — Budiž vymáhána veškerou silou nová úprava platů a budiž pamatováno, aby byla provedena valorisace platů. — Budiž vyplacena vánoční remuneration ve způsobě 13. měs. služ. všem ředitelům a profesorům. — Necht je vláda vyzvána, aby jubilejní fond, zřízený na oslavu 10letého trvání republiky, byl co nejdříve uveden v život. — Supl. profesorům, zvláště starším a ženatým, buď dána ministerstvem možnost dokončiti zkoušky snížením

počtu hodin a umístěním jich poblíže měst s vysokými školami. — Ústředí nechť vyzve kolegy def. a zat., kteří nemají započtenou službu supl., voj. a vál., kteří se octli nemocí, nešťastím v tísni, aby využili dobrodiní par. 149 plat. zák. Nechť někteří kolegové podají si žádost o výpomoc z nouze pro neupravený plat, dluhy, nemocí a pod. Nechť jest obnoven, pokud nebudou upraveny gáže úměrně k dnešním poměrům příplatek na ženu 3000 Kč. — Ať vdané profesorky, které mají za muže profesory nebo vůbec gážisty s vyšším platem nebo jsou jinak dobře situovány, udělají místo kolegům nezaměstnaným. — Budiž zlepšena úprava učebné povinnosti započtením úloh, prací grafických, příprav k pokusům, prací spojených s uváděním v úřad učitelský. — Starším profesorům budiž započteno činovné do pensijních požitků, aby byl umožněn odchod starších kolegů do penze. — Starším profesorům buď učební úvazek snížen. — U profesorů služebně starších 30 let nebuď žádáno dosluhovati do 60 let. — Budiž konečně vyřizena finanční stránka zatímních správců ústavů a budiž jim vypláceno totéž funkční služné, jaké patří ředitelům, jejichž místa zastupují. — Budiž učiněno opatření, aby kvalifikace profesorů v Čechách a v zemi moravskoslezské byla prováděna na základě stejných hledisk. — Katecheti ať neučí předmětům vědeckým, nýbrž, nemají-li dosti hodin náboženských, ať jsou ustanovováni i na školách nižší kategorie nebo pensum jim sníženo započtením 2. exhorty. — Při obsazování čelných míst (okresní školní inspektoři) ať nerozhoduje protekce politických stran a osobních známostí s vlivnými poslanci; ať správní výbor obrátí se veřejným důrazným projevem na všechny politické strany a požádá je, aby odmítaly zneužívání svého vlivu k protékčím účelům. — Ústředí ať jedná s pojišťovnami o pojištění povinného ručení profesorů a provede je tak, aby profesori byli kdekoli v službě klidni. — Nechť pobočky jsou povolovány při menším počtu žactva, zejména v nižších třídách. Pobočky budtež zřizovány při 40 žácích na nižším a 35 žácích na vyšším stupni. — Ústředí ať vyzve organizované členy spolku aby nekonali výletů a exkursí mimo vyučovací hodiny, pokud nebude otázka účasti na nich uspokojivě vyřešena. — Nové osnovy ať jsou včas vydávány, aby se

podle nich mohlo vésti včas rozdělení látky.

Rozum je zajisté světlem a silou, ale jen pro člověka, který je pánem svých vášní a žádostí; pro jiného platí slova: „Užívá toho, jen aby byl zvířetější než každé zvíře.“ — F. W. Foerster.

Člověk nemá povolání bráti na sebe pasivně jako soumar uložený náklad, nýbrž má se snažiti to, co je materiální a technické, dáti do služeb duchovního života. — F. W. Foerster.

PRÁVNÍ HLÍDKA

K několika jen dotazům. Studujte zákony a nařízení, pročítejte Věstníky mšno. a oběžníky školních úřadů, nahližte často do osnov vyučovacích, rozvrhů učiva a pod. Pak se nestane, aby na právní hlídku docházely také takovéto dotazy: Kolik celých hodin a kolik půlhodin je předeepsáno z jazyka vyučovacího v 1. a 2. třídě? Kolik z orvouky? Vyučuje se předmětům v půlhodinách? Ručním pracím společně? Nesmí mít řidiči 2—3 půldny odpolední v týdnu prázdno? — Na takové dotazy naše právní hlídka odpovídáti vůbec nebude. „Věcný ukazatel“ k řádu škol. a vyučov. a „Index“ k Věstníku mšno. má míti na ruce každý řidiči, aby si mohl snadno a rychle vyhledati sám, kde se jedná o tom, čeho potřebuje, a s tím vším má také seznámiti své podřízené.

Zahrada školní a zahrada učitelova. V Čechách se nutno řídití nyní výhradně výnosem zemské školní rady ze dne 10. dubna 1905, č. 9801 „Instrukcí pro založení, zařízení a správu školních zahrad“, neboť tento výnos jest provedením par. 63 říšského zákona ze dne 14. května 1869, čís. 62. ř. z. a par. 2 zem. zák. ze dne 24. února 1873, čís. 16 z. z. V posledním odstavci oddílu III. „Instrukce“ se praví výslovně: „Obec školní, která ve smyslu tohoto odstavce školní zahradu zařídí a o její vydržování pečue, učiníta tím zadost povinnosti své, uložené jí par. 63 říšského zákona, pokud se týče opatření zahrady pro učitele a pozemku pro zkoušky hospodářské.“ Nerozeznává se tu tedy „zahrada domácí“ a „zahrada školní“. Název „zahrada domácí“ se nevyskytuje ve výše citovaných zákonech. V par. 63 říš. zákona, odst. 3., se praví doslova: „Při každé

škole opatřeno buď místo pro tělocvik, v obcích venkovských, pokud možná, zahrada učitelovi a nějaký pozemek, na němž by se mohly dělati zkoušky hospodářské." „Místo pro tělocvik" tedy při každé škole, městské i venkovské, kdežto zahrada učitelovi a nějaký pozemek pro zkoušky hospodářské" jen v obcích venkovských, pokud možná. V par. 2 zemského zákona č. 16-1873 pak jest ustanoveno, že školní obci přísluší... „zřizování a vydržování školních zahrad a tělocvičen, školek pro pokusy hospodářské..." Teprve zákon z 19. prosince 1875, č. 86 z. z., má výraz „domácí zahrada". Záleželo by na názoru Nejv. správního soudu, jak by rozhodl; rozlišil-li by „zahradu učitelovi" („domácí zahradu") a „zahradu školní", nebo přiklonil-li by se k názoru zem. škol. rady, že obec, která zřídila školní zahradu podle „Instrukce" z r. 1905, učinila zadost své zákonné povinnosti. Dokud takového rozhodnutí není, platí podrobná ustanovení řečené „Instrukce", a nutno se jimi řídit i pokud se tkne správy (oddíl II.), používání (oddíl IV.), upotřebení výtěžku (oddíl V.) i práv správce školní zahrady při změně místa (oddíl VI.) a vzniklých sporů (dodatek), které se vesměs předkládají k rozhodnutí okres. škol. výboru. O školních zahradách se zmiňuje také def. řád školní a vyučovací z roku 1905 v par. 12, 13 a 27. K tomu nutno přibírat ještě prováděcí předpisy zem. škol. rady z 13. června 1907, č. 25.704 (Věstník vlád. 1907, str. 63 a další). Praví se v nich k par. 12, že práce ve školní zahradě nejsou v Čechách nepovinným předmětem; jsou tedy povinné (viz oddíl IV. „Instrukce"!). Důležitý je prováděcí předpis k par. 13. Praví se v něm výslovně: „V Čechách však jsou „zahrady pro učitele" a „pole pro pokusy hospodářské" spojeny v jedno" — a připomíná se právě poslední odstavec III. oddílu „Instrukce", kdy školní obec učinila své povinnosti zadost. V dalším odstavci jest předpis o rozdělení prací zahradních (shodně se o nich konference; o sporech rozhoduje okres. škol. výbor, jehož souhlasu je třeba také k tomu, usnese-li se učitelská konference, že místo řídícího učitele má převzít správu školní zahrady jiný učitel). Nelze tedy v Čechách rozlišovati „zahradu domácí" a „zahradu školní" a nutno se řídit ve všem jmenovanou „Instrukcí" z roku 1905, dokud nebude změněna novým nařízením nebo zru-

šena v některých částech zákony a rozhodnutími Nejvyššího správního soudu. — F. Pátek v „Čes. učitel".

Propůjčování školních tělocvičen. V roce 1896 postavila obec U. budovu tělocvičny, kterou určila za školní tělocvičnu. Zároveň propůjčila místnost tělocvičné jednotě Sokol v U. k používání vždy, kdy nepotřebuje této škola pro účely školní, to je tělesnou výchovu dětí, až do odvolání. Od té doby používá tělocvičny Sokol nepřetržitě až dodnes. Letošního roku následkem zřízení dalších školních poboček ukázala se potřeba, aby druhá školní tělocvična v budově dívčí obecné školy, která sloužila zároveň za tělocvičnu Jednotě Orel a jednotě proletářské tělovýchovy, zabrána byla pro školní pobočku, a tím ovšem znemožněno jest další její používání jmenovanými tělocvičnými spolky. Obrátily se proto tyto spolky na městskou radu, aby jim bylo dovoleno používat tělocvičny propůjčené Sokolu. Místní školní rada, které byly žádosti postoupeny k vyjádření, rozhodla, aby tato tělocvična propůjčena byla k spoluzžívání všem těmto interesovaným spolkům, a to každému po 2 dnech v týdnu. S tím však není spokojen Sokol, který vzhledem k úkolům v nejbližším čase ho čekajícím, nemůže připustiti takové redukování užívacího práva tělocvičny, namítaje, je by tím jeho činnost byla ochromena a znemožněno mu jeho poslání vůbec. Může místní školní rada takové rozhodnutí vydati a tak vůbec vyřaditi obec jako majitelku budovy z disponování s ní, či má-li obec možnost s budovou pro dobu mimoškolního vyučování volně nakládati a tedy o žádostech podle svého volného uvážení rozhodnouti? — Odpověď: O propůjčování školních místností (tělocvičen) k účelům mimoškolním není zákonného předpisu, a normy, vydané cestou nařizovací, nemají jednotného stanoviska. Není proto ani jednotné praxe. Podle našeho názoru jest oprávněné toto uvážení, vyslovené čelným školským odborníkem, vrch. mag. radou Jarolímekem ve Věstníku hlav. města Prahy, roč. 1924: „Akt, kterým se propůjčuje školní místnost třetí osobě k účelům mimoškolním, není jednoduchý, nýbrž skládá se ze dvou podstatně se lišících rozhodnutí: nejprve musí býti rozhodnuto o tom, zdali žádané užívání se nepříčí zájmu školy, o jejíž místnost jde, jinými slovy, zdali místnost propůjčena býti smí, a zjistí-li

še, že ano — třeba za určitých podmínek, chránících zájem školy, přikročí se k aktu druhému, totiž vlastnímu rozhodnutí, zda místnost propůjčena býti má a za kterých dalších podmínek. Uzná-li se žádané povolení za neslučitelné s prospěchem školy, je tím eo ipso vyloučeno jakékoliv další rozhodování, a byly-li se stanoviska školského stanoveny určité podmínky, jsou tyto podmínky pro svolení samo závazné. Rozhodnutím otázky, zda žádané propůjčení se přiči zájmu školy či nikoliv, končí se úloha dohlédacích školních úřadů jako nositelů veřejné moci. Jest vyloučeno, aby místní školní rada jménem obce jako vlastníka školní budovy, avšak bez souhlasu a vědomí obecního zastupitelstva, dokonce snad i proti jeho vůli, místnosti v budově té třetím osobám propůjčovala a tím obec hmotně bez jakéhokoliv zákonného titulu zatěžovala, zavazovala nebo dokonce poškozovala. Rozhodovati o tom, zdali místnost, veřejné škole národní v obecní budově přikázaná, které k určitému mimoškolnímu účelu podle rozhodnutí školních úřadů, event. za jiných kautel použito býti smí, k tomuto účelu třetí osobě také skutečně propůjčena býti má a za kterých soukromoprávních modalit, nepřisluši ani správním úřadům školním, ani místní školní radě jako zástupkyni školní obce, nýbrž jedině oněm orgánům, které zastupují obec místní podle obecního zřízení. Toto řešení srovnává se úplně s právním názorem, vysloveným v nálezu bývalého správního soudu ze dne 6. listopadu 1896, čís. 5872 Budw. 10.058, podle kterého k použití školních budov, jejichž vlastním jest obec, k účelům mimoškolním jest potřebí svolení, nikoliv rozhodnutí školních úřadů. — Samosprávná korespondence.

Po kvalifikaci.

*Ty můj milý Jeminánku,
jakou jsem to dostal známku?
To je, pane inspektore,
bez rozumu — sine more!*

*Velkohubi jenom bratři
maji známky, jak se patří,
také, co jsou bez vyznání,
došli plného uznání.*

*Mám dát vinu té komisi,
co jí v úmí z jedné mísy?*

*Ta mě nezná, jen lo louí,
co jí vaše jasnost povi.*

*Myšlenka ta však mne těší,
že váš soud moh' býti těžší.
Komise ta budiž zdráva,
pomáhej vám hájit práva!*

*Čiho?
„Lviho!
Na jehně nač medle hledět?“
To jsem také mohl vědět.*

Puntik.

ZPRÁVY

Z dopisů došlých redakci. „Bylo by velmi dobré, kdybychom již měli na Jihlavsku krajský odbor. Každé číslo „Věstníku“ otevírám s nadějí, že v něm bude oznámena schůze katolického učitelstva našeho kraje, ale nemohu se dočkat. A jsme zde, ale žádný o nás neví, protože jsme každý sám uprostřed nepřátel.“ — „Plně souhlasím s úvodníkem v 6. čísle.“ — „A pak, co naše lidi odráží, je strach před persekucí, kterou osvětlení páni inspektoři provádějí stále, ovšem chytře a rafinovaně v mezích zákona, aby nemohli býti přistiženi. Troufá-li si učitel promluvit, hrozí se mu pragmatikou. Máte pravdu: Ven z pasivity! Ať naše veřejnost také ví o našich „slastech“ a ať se nás zastane!“

Katecheta měšťanské školy dómským kapitulárem. Kardinál vídeňský Piffl jmenoval konsistorního radu V. Jakse kanovníkem metropolitní kapituly u sv. Štěpána. V. Jaksch byl katechetou měšťanské školy ve Vídni a zúčastnil se velmi čile katechetického hnutí jako redaktor Christlich-pädagogische Blätter. Byl diecézním inspektorem náboženství, referentem konsistorním o obecných a měšťanských školách a členem městské školní rady. Katecheté obecných a měšťanských škol republiky rakouské uvítal; toto jmenování radostně, vidí v něm uznání své veliké práce. — Katech. věstník.

Statě, citované ze zahraničních časopisů, jsou vyňaty z „Věstníku pedagogického“, jež co nejlépe doporučujeme. Vydává Čsl. pedagog. knihovna Komenského.

První inserát objevil se v novinách přede dvěma sty lety. Dnes si ani nemůžeme představit noviny bez inserátů a větší firmu bez novinářské inserce. Jest ovšem také samozřejmé, že

čtenář listu nenechá jeho insertní část nepovšimnulu.

Kolegu Vinc. Sochovi, učiteli ve Pstruží, a jeho vyvolené, srdečně blahopřeje k sňatku redakce.

Přezouvání mládeže ve školách. B. N. upozorňuje, že na mateřských školách v Moravské Ostravě i jinde jest již po tři roky zavedeno přezouvání dětí ve školce, aby zachována byla řádná čistota a aby při cvičeních i hrách se nevířil prach. Jako každá reforma, narážela i tato snaha s počátku na nepochopení rodičů. Znenáhla matky vyrobily dětem přezůvky ze starých kabátů nebo klobouků, a tak byly překážky překonány. Nyní se líbí matkám čistota ve školách a děti si zvykají udržovat čistotu i doma. — Časopis učitelek škol mateřských.

Co bude? ptá se „Čes. učitel“ (když klerikálové pozbyli polit. váhy a volby šly doleva), a ohlašuje: Novelisaci zákona čís. 104-26; zrušení zák. č. 77-27; postátnění učitelstva; změnu kvalifik. stupnice; nové normální osnovy; zrovnoprávnění pensistů; vysokoškolské vzdělání; započítávání pres. služby vojenské atd.

Reorganizace zemských školních rad. „Český učitel“ (Z. Ú. S.) žádá volení členů učitelských, ne jmenování. — Když volba ze Z. Ú. S., tož volba i z ostatních Z. S. všech organizací — i našeho zemského spolku katolického učitelstva v Čechách.

Profesoři i na obecných? Dosud prý je jen jeden, ale na měšťanských školách už 60.

Sebevědomí. Podle „Českého učitele“ měl Rádl („Spis o svatováclavských oslavách“) zahýbat více pokrokovým svědomím, když „Národní osvobození“ agitovalo pro, legionáři je dementovali, ale učitelé mlčeli, a jen Volná myšlenka se držela.

Petici městské rady pražské stran novelisace čl. IV. zamítlo předsednictvo poslanecké sněmovny.

Učitelstvo menšinových škol obhájí sekč. šéfa Mlčocha.

Nastupování míst k 1. červenci prospěje školství, ne tak už vypisování konkursů jen jednou za rok.

Léčebný fond. Bilance za rok 1928 je pasivní. Členstvo volá dále za příspěvky na výkony operační, výhody lázeňské, a na sanatorní léčení. Léčebný fond potřebuje reorganizace.

Bývalá koalice podle „Českého učitele“ udělala 40 proc. okres. školních inspektorů agrárníků, 30 proc. národ.

dem. a 13 proc. lidovců (??), a jen 1 proc. soc. dem. a 1 proc. čes. soc.

Zájmovost a objektivnost. Aby byla zaručena objektivnost, nebyli do vrchní disciplinární komise při mšno. povoláni učitelé, zúčastnění v zájmových organizacích. Dalo by se o tom hodně psát, ale když zařízení takové je i u úřednictva, profesorstva, nebude jistě žádná zájmová organizace učitelská proti. Tím ovšem netvrdíme, že by se v zájmových organizacích i učitelských nenašli vůbec objektivní funkcionáři. Parita všem a všudy stejná! (Tolik poznámkou pro „Lidové noviny“, které vybídly zájmové organizace, aby se ozvaly.)

Poučení à la Mlčoch dává „Čes. učitel“ z posledních voleb členstvu: Nezáleží na tom, ve které straně (vyjma lidovou) je ten či onen z naší organizace, ale respekt ztratil ten náš příslušník, v jehož kapse nalezeny dvě politické legitimace. (Socialist. a agrární? Za rudozelené?)

Presenční vojenská služba. Zsr. zamítá žádosti za započtení těm, kteří byli k 1. lednu 1926 výpomocnými nebo čekateli, a těm, kteří k 1. lednu 1926 celou tu službu neskončili (započítání jen těm, kteří byli jmenováni definitivními).

Výkyv napravo? Chýna napsal v č. 13. „Českého učitele“: V díle Komenického („Informatorium“) skryt je poklad: pomoc; osvobozené vlasti vychováním — škola národní musí budovat na výchově rodinné — rozsvítit ve školách nové světlo.

P. T. kandidátům z učitelského ústavu ve sv. Janě i ostatním žadatelům. Výtisky předešlých ročníků, až na několik čísel posledního ročníku, nejsou více na skladě, neračte je proto již reklamovati. — Administrace.

Dvě definitivní místa učitelek obsadí se na vicetřídní škole na Haně v blízkosti města. Třeba 10—15. služebních let. Blíží sdělí redakce. Dvojlístek!

Doporučujeme všimnouti si insertu Fr. Fabiánka v Rájci n. Sv., jejíž dobrá práce jest dávno známa, a rovněž insertu fy V. Moš v Přerově, která se stala svými sporáčky opravdu proslulou.

Okresní školní výbory ve svém dnešním složení jsou museální kuriositou. U nás — zdá se — „drží“ se na takové kuriosity a chrání se, aby je třeba průvan rozumnějšího myšlení neofoukl. Co všechno je možné v těchto úřadech za dnešního složení, bude vý-

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

Dámské látky,
hedvábí, bílé zboží
nakoupíte nejlépe
u firmy

LEOPOLD DOBEŠ
V PŘEROVĚ,
Wilsonova ulice číslo 2.

stražně poučnou kapitolou historickou pro budoucí pokolení učitelů.

Přísnost musí být. Mladý kolega dostane Věstník katolického učitelstva. Poněvadž listonoš nechal vše u řídícího, museli si učitelé u něho vyzvednouti svou poštu. Když dával kolegovi Věstník, kategoricky prohlásil: „Na toto se napiše zpět!“ „A proč?“ ptá se kolega udiveně. „Protože říkám, že se na to napiše zpět!“ — Co chcete víc? Snad ještě ochotu, aby pan řídící sám to napsal. Možná, že i ta ochota by tu byla, když se jedná o Věstník katolického učitelstva. — *Poznámka administrace:* Jak se pak nemáme divit, že stále četná čísla přicházejí zpět jako nedoručená, a naproti tomu mnozí odběratelé stále reklamují nedošlá čísla.

Náš list přináší v poslední době hojně insertů z Přerova i z okolních měst. Prosíme proto P. T. odběratele z Hané, by u těchto firem obstarávali také své potřeby a při nákupu se na inser-

ci u nás odvolávali. Jen tak si udržíme kádr stále inserujících firem a tím i jeden z finančních zdrojů listu. — Administrace.

Dlužníkům za ročník 1928—1929 poslali jsme právě upomínky. Vyrovnejte dlužné obnosy! My jsme museli naše povinnosti zapraviti vždy ihned. — Administrace.

Místo ředitele měšťanské školy, spojené s obecnou, bude brzy vypsáno na Moravě. Celá obec jsou horliví katolíci, proto jest jejich přáním, aby i ředitel byl téhož smýšlení, jak nám právě sděluje tamní předseda místní školní rady. Autobusové spojení s okresním městem a s jiným větším blízkým dvakrát denně. Blíží sdělí redakce. Dvojlistek! Upozorňujeme, že je to jiné místo, než o kterém jsme psali v posledním čísle!

Učitelé poslanci. Jos. Vičánek za čl. stranu lidovou. Vojta Beneš, Marie Jurnečková, Václav Jaša, Julius Hus-

*...i jiní Vás dobře ošatí,
my však Vás ošatíme
elegantně a výhodně!*

TOVÁRNÝ ODĚVŮ

FR. ROLNÉHO VDOVA
PROSTĚJOV - BRNO

**PRÁKLA: Přerov, Olomouc,
Kroměříž.**

nay, oši. Jindřich Neutvich za stranu soc. dem. Josef Hubka, oši, Fr. Merla, Františka Plamínková za stranu čsl. nár. soc. Josef Haken za komunisty. Za stranu republikánskou Pavel Teplanský, učitel a statkář. Tento ale již není v pravém slova smyslu učitelem, neb je od roku 1926 pensistou a zároveň majitelem krásného zbyláčku v Košolnej u Trnavy. Učitelské požadavky prý nepodporuje a nemůže tedy býti považován za reprezentanta slovenského učitelstva. Národ. demokracie nikoho z učitelů do Národ. shromáždění nevyslala.

Kandidáti a kandidátky učitelství ihned mohou dostatí místa. I abiturienti jiných škol mohou výpomocně vyučovati. Bližší sdělí redakce listu. Dvojlístek.

Orgán katolického učitelstva v republice polské „Nauczyciel polski“ kdo by chtěl sledovati, nechť sdělí redakci. Bude jej pravidelně dvakrát měsíčně zdarma dostávat.

Mše svatá zavedena byla na nádraží. Ovšem, ne u nás zatím, ale v Mnichově. Počet účastníků stále roste a rovněž tak i počet těch, kteří přistupují při ní k sv. přijímání.

Svatý Otec bude v krátké době slavil zlatou primici! Katolíci celého světa chystají se tuto slavnost oslavit co nejdůstojněji.

Informace o připravované cestě do Říma v r. 1931 přináší příloha „Jitra“ Do Říma, kterou vám na požádání zdarma bude zasílati expedice Praha III., Thunovská 27.

Doplňujte a udržujte svoje znalosti cizích jazyků četbou z pedagog. knihovny Komenského v Praze I., Klementinum. Nový soubor knih, právě zkatalogisovaný, věnován je studiu ruštiny. Pedagog. knihovna Komenského byla touto sbírkou velmi obohacena přičiněním p. Bohdana Jansy, ředitele Komitétu pro umožnění studia ruským studentům. Knihovna Komenského má i soubory knih pro studium angličtiny a francouzštiny, které obsahují četbu vybranou, rozmanitou a různým stupněm znalosti jazykové přizpůsobenou. Knihy možno si vypůjčiti buď osobně v knihovně (vypůjčení doba pondělí a středa od 9. do 14. hod., sobota od 9. do 12. hod.), nebo vyžádati si jejich zaslání poštou (prostřednictvím ředitelství a správ škol).

Tisíciletý dub. Na Mochově u Lán je dub, jehož stáří odhadují znalci na 1000 let. Podle pověsti zasazen byl

dub svatou Ludmilou na památku zrození sv. Václava.

E. M. Remarque, autor románu „Na západní frontě klid“, je učitelem.

Musíme se vši přísností nad tím bděti, aby finanční ústavy, související s naší stranou a vůbec s naším hnutím, byly vedeny se vši svědomitostí a poctivostí. Všelijaké ohledy a nemístná shovívavost musí stranou.

Naše vklady. Podle šetření statistického úřadu činily v Československu vklady u všech peněžních ústavů koncem roku 1928 úhrnem 46.218.5 mil. Kč. Z toho bylo uloženo na knížky a pokladniční poukázky u 28 bank 9220.3 mil. Kč, u 362 spořitelén 16.694.7 mil. Kč a u 1638 záložen 9506.6 mil. Kč; zbytek připadá na ústavy drobné.

Arcidiecéšní Svaz Charity v Olomouci vypisuje plodinovou a peněžní sbírku podzimní. Přispějte i vy rádi svým příspěvkem ke zmírnění bíd a nouze chudých, rozmnožte radost opuštěných dětí, které také mají právo na život a štěstí! Veškeré milodary peněžní i plodinové zasílejte Svazu Charity, nebo skládejte u svých farních úřadů a odboček Charity „Ludmila“, které sbírku provádějí.

Zajímavé doklady. Český učitel uveřejňuje dějiny Z. Ú. S. a jednot učitelských (od roku 1869); mnohé učitelské spolky vedli kněží, mnohé i zakládali; učitelské schůze byly kolegiální, přátelské, hřejivě domácí, učitelé po vzoru kněžském se libávali a titulovali „bratře“, byli horlivě národní, nebojácní, rázní, i občanstvo takové schůze rádo navštěvovalo; shoda s kněžstvem úplná, ba přátelská; kněz a učitel vedli obec; často bylo slyšet „náš pan děkan“, „náš pan učitel“...

Výchova národa. Rozepsala se o ni „Československá republika“ v č. 230: Národní výchova v našich čsl. školách upadá (učení dějinám bez srovnalosti s dřívějším úsilím o samostatnost, výzdoba škol a tříd a nejvíce duch učitelských časopisů). Stará škola zasazovala hluboko kořeny k výchově aktivních bojovníků.

LITERATURA

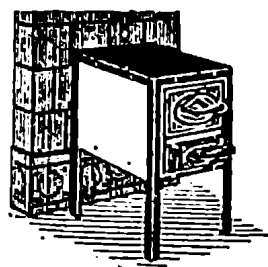
„Časopis československých houbařů“ ve svém IX. ročníku snaží se rozšířiti znalost hub jedlých i jedovatých v Československu a podporovati tak činnost čsl. mykologické společnosti. Jeho působením se stalo, že v Československu je největší znalost hub vůbec na světě a že se zde sbírá nejvíce hub

jedlých. V tomto směru žádný jiný národ a žádný jiný stát s námi se nemůže měřit. „Časopis čsl. houbařů“ přináší zajímavé články a krásná vyobrazení, z nichž naučí se každý čtenář postupně znáti všechny naše důležitější houby. Žádejte jej na ukázkou u red. dra F. Smotlachy, Praha II., Karlovo nám., č. 18.

Nový týdeník „Čin“, vycházející za redakce Fr. Fajfry, J. Kopty, B. Koutníka a M. Majerové, všimá si hlavně otázek literárních a vůbec kulturních. V dosud vyšlých číslech jsou kromě příspěvků red. kruhu články P. Fraenkl, J. Hausmana, R. Jakobsona, M. Vaňka, Z. Smetáčka, A. Pešla, J. Rho-deho a jiných. Číslo 1 Kč. Vychází Praha, Karlovo nám. 27.

Hold církvi, smíšený sbor s doprovodem orchestru neb klavíru (harmonia). Slova Františka Hanzelky, hudba od Jindřicha Hrbáčka. — Pěvecká tělesa katolických spolků bývají na rozpacích, jaký sbor nacvičiti pro zahájení akademii, manifestačních sjezdů, svěcení spolkových domů a pro podobné slavnosti. Česká literatura hudební jest sice obsáhlá, ale jest přece poměrně těžké vybrati sbor, který by jednak nekladl velké požadavky na provedení, a co hlavního, aby vyhovoval také úplně po stránce textové. V

tomto ohledu jest naše písňová literatura skutečně velmi chudá. „*Hold církvi*“ uspokojí proto v každém ohledu. Hudební hodnota skladby, ač její nacvičení a provedení není těžké, jest podle úsudku kritiky výše náležité, text pak k rázu katolických podniků zcela přílehlavý. Skladba byla v posledních dvou letech na mnoha místech provozována. Svazek, obsahující partituru, klavírní doprovod, 4 sborové hlasy, 14 orchestrálních, stojí 23.50 Kč, bez orchestr. hlasů 12.50 Kč. Objednávky vyřizuje administrace tohoto listu. Skladba bude mimo jiná místa provedena na papežské akademii v Olomouci dne 15. prosince.

Velká
výhřevnost,
mnoho tepla při
největších mra-
zech.

Výhřevné úspor.
těleso „HAROT“
možno postavit
před každá
kamna.

Ceník zdarma.

První tovární speciální výroba
úsporných sporáčků

Vilém Mošv Přerově (Morava).

Umožňujeme každému milionové nebo 100.000 jmění

koupí 2% státních stavebních losů za
nejvýhodnějších podmínek

na libovolné splátky.

Na celý 1 stavolos složíte (neb složenkou, kterou Vám zašleme) obnos Kč 100 a zbytek Kč 770 na libovolné splátky. Každý los musí vyhrát.

Tah již 1. února.

Na pětinku skládá se Kč 20 a zbytek Kč 157 na libovolné splátky. Možno koupiti podle výše uvedeného každé množství celých neb dílčích losů s okamžitým herním právem.

Náš los — Vaše štěstí.

Odstrihněte, a v obálce neb na lístku nám zašlete

Bankovní komanditní spol. Praha XII. Nerudova 56. Objednávám podle výše uvedeného:celýchdílčích stavolosů

Jméno **Adresa**

..... **Pošta**

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

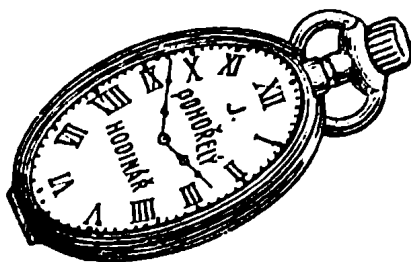
Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma.

Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží. pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obralem.

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy FR. JASANSKÝ,
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

V. PRCHAL, OLOMOUČ,

WILSONOVO Č. 14.

Moderní ženské ruční práce, látky k vyšívání a veškeré
přípravy k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8—10, odpol. 1—3, 6—7, v neděli a svátky 9—11.

Vlastní výroba a sklad hudebních nástrojů

JOSEF JUST, PŘEROV, PASÁŽ.

Piana, pianina značky Hansman.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

1) gramofony,

2) housle,

3) dechové nástroje,

4) harmoniky,

5) foto grafické

6) přístroje

7) dalekohledy

8) divadelní bubálky.

9) hodinky

10) žehličky

11) klenoty

12) budíky, uměl.

13) kuchyňské a

14) nádobné hodiny

GRAMOPHONE

IMPORT COMPANY

KADLER A SPOL.

BRNO

Národní Svoboda 6

Časopis pro všeobecnou

informatiku a vědu

PREROVIA, továrna na cukrovinky, po-
vidla, marmelády, oplatky,
jemné deserty, mikulášské
dárky, vánoční směsi. Levně nakoupíte v drobném i ve velkém
v naší prodejně v Přerově, Wilsonova čis. 1 (dům p. Jůzy).

— R A D I O —

přístroje, součástky, eliminátory

též na mírné měsíční splátky vám dodá

A. DOSEDĚL, Praha-Dejvice, Bachmačská 16.
Pro členy Říšského svazu katol. učitelstva zvláštní výhody.

POZORUHODNÁ NOVINKA!

POZORUHODNÁ NOVINKA!

SEDLÁČEK ST.: PÍSMO

psané, kreslené, rýsované a jeho užití ve výchovných ručních pracích
Hodí se pro školy obecné, měšťanské, průmysl., pokračovací.

CENA Kč 24.—

Vydal J. F. BUČEK, knihkupec
V PROSTĚJOVĚ.

K DOSTÁNÍ U VŠECH KNIHKUPCŮ.

Látky, hedvábí na ples, záclony, koberce a linoleum
ve velkém výběru nabízí za bezkonkurenční ceny
Kar. Körnerová, Přerov, naproti akc. pivovaru.

SUKNA

módní vlněné látky pro
pány i dámy též na
splátky koupíte u firmy

PROKOP SKORKOVSKÝ A SYN, HUMPOLEC.

Pište si o vzorky.

Od 15. listopadu započal velký vánoční prodej ve všech oddě-
leních našeho obchodního domu

RICHTER & HILL, OLOMOUC.

Dobročinným ústavům, spolkům a školám značné výhody. Přesvědčte
se bez nucení ke koupí o cenách a výběru!

KLUBOVKY, otomany, matrace, veškerý
sedací nábytek v nejlepším provedení dodá

A. Zbořil, čalouník a
dekoratér
Přerov, Kratochvílova ul.

Chcete-li nakoupiti dobré a levné
zimní zboží, navštivte firmu

A. Wolfa nást. v Přerově.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý dubénkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

I. 031

Žij rozumně — pij
**Kathreinerovu
sladovou kávu Kneippovu!**

Školním nábytkem Vás uspokojí jedině Ima
JAROSLAV KRAKEŠ, LOUNY
Telefon 103. Pobočný závod Postoloprty.

Dodavatel ministerstva školství a Ústřední
matice. Zařizování moderních opatroven.
Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

Doporučujeme stáložárna kamna „Čenkův“,
která má v hojném výběru na skladě firma
Ant. Štefány, železářský obchod, Přerov,
Wilsonova 9.

Speciální oddělení pro vnitřní dekorace. Koberce,
A. Hirsch záclony, nábytkové látky.
textilní závod, Olomouc
Wilsonovo 15. Telefon čís. 499.

AUTODOPRAVA NÁBYTKU

H. STRÁDAL, PROSTĚJOV

TELEFON 138. — LEVNĚ A BEZPEČNĚ STĚHOVÁNÍ

První český velkoobchod papírem
FRANTIŠEK POLAK

OLOMOUČ,
Wilsonovo náměstí číslo 14
Telefon 808

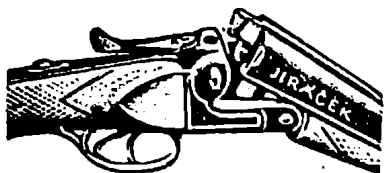
Pánské i dámské prádlo a veškeré pletené
zboží nakoupíte dobře u fy

SOCHA, PŘEROV, PASÁŽ

SUKNA, módní vlněné pánské i
dám. látky kupujte u fy **Hezina a sp., Humpolec!**

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Dalekostřelné pušky,
se 70-80 proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou
brevniagů, revolverů, lloberky, lov. políby, střeliv

Jindřich Jiráček, Praha-Vinohrady
ú. maršála Focha 35.

Žádejte cenik a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

Čalouník a dekoratér
Josef Zuzanaňák

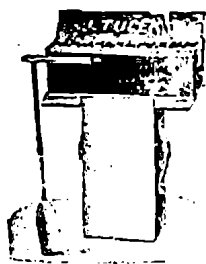
Klubovky, otomany, matrace ohdržíte přímo u vý-
roby za ceny bezkonkurenční
PŘEROV, Velká Dlážka čis. 89.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zaří-
zení laboratoří. Chemikálie a reagentie. Chemické sklo. — Různé
přístroje. — Rozpočty na požádání.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.
ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.
Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení
zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a
poštovním Kč 1000 —, při hotovém 10 procent slevy.

TUŽKY — tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada

inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,
přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II,
Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 12774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby
monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační
práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Vklady

přijímá

Ústřední jednota

českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek

Dominikánské nám. čís. 5.

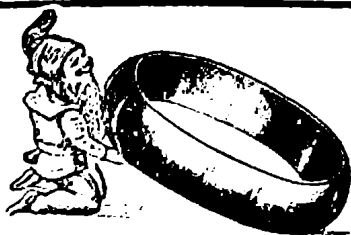
Složeny poštovního úřadu šekového na požádání.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný re-
daktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských
v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Hodiny, klenoty, zlaté, stříbrné zboží u firmy
IN. KOŠ, hodinář, zlatník, OLOMOUC,
Kinopasáž.

Nejlepší výběr, nejlevnější ceny, nejmodernější zboží
uspokojí Vás všestranně. Přísně reelní. Přijďte anebo
pište s důvěrou. P. učitelům výhodné plateb. podmínky.

Houby — křída — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

VEŠKERÉ ODĚVY

pánské — dámské — dětské
obdržíte v největším výběru v oděvním domě

K R O U P A,

Brno, Masarykova tř. 10.

Též na mírné
měsíční splátky.

P. T. učitelstvu při hotovém placení 50/0 slevy.

HARMONIA, Nejlepší doporučení. Založeno r. 1904.
varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.

Stavby rodinných domů provádí a navrhuje

Karel Kovařík,

stavitel, Přerov.

K. Klofáč, půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNÉ, od 6 Kč výše.

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

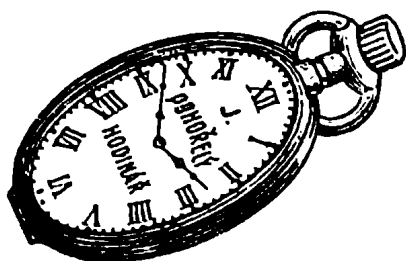
Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

KLUBOVKY, otomany, matrace, veškerý
sedací nábytek v nejlepším provedení dodá

A. Zbořil, čalouník a
dekoratér
Přerov, Kratochvílova ul.

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obralem.

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy **FR. JASANSKÝ**,
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

V. PRCHAL, OLOMOUČ,

WILSONOVO Č. 14.

Moderní ženské ruční práce, látky k vyšívání a veškeré
přípravy k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8—10, odpol. 1—3, 6—7, v neděli a svátky 9—11.

Vlastní výroba a sklad hudebních nástrojů

JOSEF JUST, PŘEROV, PASÁŽ.

Piana, pianina značky Hansman.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

Gramofony
b) housle, housle
e) dechové nástroje
d) harmoniky
e) foto grafické
nástroje
d) dalekohledy
dívadelní kulbity
d) hodinky
svěcarů
chronometry
klenoty
b) budíky, uměl
kuchynské a
nástené hodiny
**GRAMOPHONE
IMPORT COMPANY
KADLER A SPOL.
BRNO**
Ceníky na přání
všechny druhy náramků

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

K jubileu svatého Otce Píia XI.

Otec veliké katolické rodiny, papež Pius XI., bude slaviti 20. prosince veliké jubileum: padesát let bude tomu, co byl vysvěcen na kněze. I bude proto v onen den každá věrná katolická duše za toho, na jehož bedrech spočívá odpovědnost za miliony křesťanů, vysílati k Bohu vroucí prosby k nebesům. Bude vysílati modlitby, jako křesťané v VIII. století za svého tehdejšího papeže vroucně se modlívali: „Kristus vítězí! Kristus kraluje! Kristus vládne! Vyslyš Kriste: Pius nejvyšší kněz a papež všech křesťanů ať žije! Spasiteli světa: Ty mu pomáhej! Svatý Petře: Ty mu pomáhej! Svatý Pavle: Ty mu pomáhej!“ A za svého papeže v důvěře volají ke Kristu: „Králi králů! Králi náš! Naděje naše! Slávo naše! Milosrdenství naše! Pomoci naše! Sílo naše! Nepřemožitelná zbroji naše! Nedobytná hradbo naše! Ochrano a povýšení naše! Světlo, cesto a živote náš!“

František Weisbauer:

Školské reformy.

(Zavedení stálé rubriky v našem časopise.)

Každý ve svém zaměstnání snaží se najíti nejlepší cesty vedoucí nejsnáze a nejbezpečněji k cíli, snaží se zameziti drahému a zbytečnému plýtvání časem. U nás jako by tomu ve školství bylo právě naopak. Kolik tisíců krásných myšlenek o zdokonalení zaniká a naráží na nepochopení. Všude jinde jsou výzkumné ústavy pro vše možné, jen školský výzkumný ústav není zřízen, jinde je postaráno o účelnou propagaci novinek — ve školství je vše těžkopádné. Plýtvá se časem, technické vybavení škol je nedokonalé, maří se čas v *nevhodném* výběru učiva, v přidělení nepřiměřeného počtu hodin jednotlivým předmětům, mnohé učebnice jsou nedokonalé, různá nařízení ztěžují práci — často i metody jsou nevhodně voleny — a mnoho jiného brzdí řádný chod školské práce.

Nejlacinější stroj — mrtvý hmotný stroj — je obsluhován jedním člověkem, často i více lidmi. *Nejdůmyslnější živé, pohyblivé a myslící lidské stroje dětské v počtu až 60, jsou v jedné třídě také obsluhovány — vyučovány — jedním člověkem-učitelem.* Což o mrtvý stroj, když se pokazí, ale dětská duše, ta má každému býti svatou. Je přímo lehkomyšlností dnešní stav, který mnohé nešváry trpí — nechá ubíjet cit i inteligenci dítěte — dorost národa — budoucnost celého státu. Tisíckráte bylo řečeno, že se šetří na nepravém místě. Mnozí zákonodárci jako by nevěděli, že zabíjení dětské duše je zločinem. *Zločinem tehdy, když se úmyslně opomíjejí základy, na nichž se může národ obrodit, na nichž se může předejiti příští zločinnosti, základy, na nichž se buduje charakter.* Znejme všichni dobře svých povinností! Vy

vlivní, připomeňte tuto povinnost i zákonodárcům! Je možno, aby učitel při 60 dětech mohl v hodině opakovat staré učivo, vyložit nové a také u všech se přesvědčit, jak nové učivo pochopili? *Práce, která se nemůže kontrolovat u malých dětí ihned; nemá pro výchovu ceny.* Prostě memorování slov učitelů výchov menší ještě zárukou, že dítě učivu rozumí. Umlí-li si učitel otevření dětské srdce, přijde na různé zajímavosti a teprve pozná, jak různě žáci chápou i zdánlivě samozřejmou věc. Takhle při dosavadní práci připadá mi, že *jsme stále na povrchu poznávání dětské duše, že ji stále oblékáme do nového roucha, ale nitro zůstává nedotčeno a nezměněno.* Kromě toho musíme buďto zanedbávat prostřední a podprostřední žáky, anebo nadané.

Máme mnoho bolestí, mnoho nedokonalého čeká na zlepšení — jsou rázu zásadního, jsou to i drobnosti. Těžko se vlivem stojatých vod probíjejí dobré myšlenky a nesnadno uskutečňují zdravé návrhy. Vzpomeňte si na svoje „dobré nápady“, zdali se vás někdo po nich ptal, jak jste byli v nich od úřadů podporováni — vzpomeňte si, jak na leccos jste musili doplácet ze své nikdy nepřetplněné kapsy. *Chci svými řádky upozornit, aby vaše dobré myšlenky nezaplnily v úzkém okruhu nepovšimnuty, chci jimi obohatit nás všechny,* vybízím vás proto ke společné práci. Ke sdělování dobrých námětů, návrhů, drobností a zdařilostí ze školské praxe. Každý má svého koníčka, nechť jej nechá projít se do našeho časopisu. Jsem přesvědčen, že v krátkém čase nasbírali bychom společnou práci velkou řadu zajímavých návrhů — cenných, protože posvěcených poctivou prací. *Tim by se otevřel skvělý výhled do naší školské dílny.* Druhou věcí bylo by vybrat nejlepší myšlenky — a třetí — uskutečnit je.

A tu myslím, že *naše učitelské ústředí mělo by se přičinit, aby nejlepší návrhy byly honorovány subvencemi ministerskými.* Jsou dávány subvence na vše možné, i na dobytek, proč by ministerstvo nemohlo poskytnouti subvence na výsledek činnosti kolikaleté práce — zračící se v poznání dosavadního nezdávavého stavu a opravnými snahami směřující k zlepšení duševního i tělesného zdraví dítěte — veškeré naší mládeže?

Pokud se týče hygienických otázek, proč by nemohly poskytnouti subvence jiná ministerstva? Kdyby se shrnul všechen materiál závad po všech našich školách, mnozí by se zhrozili — *naše škola nemůže zdraví dítěte zlepšit, ta je spíše vždy ubíjí!*

Jak si představují naši společnou práci? Především zavedli bychom v našem časopise stálou rubriku „Školské reformy“. Abychom časopis příliš nezatížili, zprávy byly by co nejstručnější a týkaly by se těchto skupin:

- A) Vady (ve výstavě budovy školní, zařízení, metod, škol zdravotnictví atd.).
- B) Příčin vad.
- C) Návrhy.
- D) Drobnosti z praxe.

Co nejstručněji, pouhými dvěma, třemi větami vystihli bychom základ nové myšlenky — nového návrhu, neb i starších, neuskutečněných a všeobecně nerozšířených. Některé skupiny mohly by se spojit v krátký celek několika vět. (Redakce za účelem přehledu by návrhy očíslovala.) Příklad:

Vady. A 1. Počet dětí na třídu zákonem stanovený je veliký.

A 2. O zdraví žactva je nedostatečně postaráno (lék, prohlídky řidké, prach, velký počet dětí, někde vlhko, malá pravomoc správce školy v době vypuknutí nakažlivých nemocí, třeba povinných úplných pravidelných desinfekcí tříd několikrát do roka...).

A 3. Kabinety jsou málo vybavené pomůckami. Dotace malá.

A 4. Zařízení kabinetu je namnoze nepřehledné.

A 5. Podceňuje se význam zařízení třídy na povahu žáků (zejména lavic). (Pokračujte sami zasíláním dalších bodů!)

Příčiny vad. (Do této skupiny též kláště i otázky, co způsobuje vady — jiný kolega je může zodpovědět.)

B 1. Proč žáci naklánějí hlavu při psaní? (Příčin je mnoho! Na př. slabé svalstvo zádové a šíjové, zadní opěrná plocha lavic není našikmená, aby se svalstvo zotavilo — vada liniatury, vada zraku — nevytvořenost ruky, úhel dopadu paprsků z oka žákova na sešit. Domnívám se, že čím větší úhel, tím lépe žák vidí — proto by měla být psací plocha lavic tak postavena (našikmena), aby úhel dopadu paprsků vycházejících z oka žákova byl co největší. Představte si, že by tabule byla hodně šikmo položená, zdali by žáci viděli. Třeba

vyzkoušel. Některé typy lavic nevědomky této myšlenky částečně napomáhají — při kterých žák musí mít polohu trupu svislou...)

B 2. *Co je příčinou, že žákova inteligence druhým rokem velmi často klesá?* (Příčin je opět mnoho. Není již takového zájmu jako v prvním roce, kdy bylo vše nové — jsou někdy příliš velké požadavky — příčiny v tělesném stavu atd.) (V zasílání dalších bodů pokračujte sami!)

Návrhy. C 1. Ve třídě buďte nejméně dvě umyvadla, dva ručníky a též kbelík na odpadkovou vodu. *Umyvadla mají být spíše pro potřebu žáků než pro učitele.* Přespolní žáci zvláště v zimě nemají si kde umýt ruce. Umývárny jsou dosud málokde. Po ručních pracích výchovných trvá dlouho, než si 30 žáků (nejsou-li skupiny i více) umyje ruce v jednom umyvadle. Dbejte, ať žáci si myjí vždy ruce, přijdou-li ze záchodů, a ať je v záchodech dostatek papíru po ruce.

C 2. V počtecnicích buďtež *prvoučné obrazy* pro průpravné počty pro čítání do 3 a do 5.

C 3. *Znaménka v počtech* mají dalekosáhlý význam, a třeba dbát, aby skutečně byly výrazem pojmu. Pro vyvozování jich není v počtecnicích tolik místa, kolik by vyžadovaly. Vypracujte postup pro vyvození $+$ — atd. (Žák určité příklady vypočítá, ale rovnice vypočísti neumí.)

C 4. *Ve třídách neměly by se trpěti podlahy se štěrbinami*, jež jsou útlukem prachu a zásobárnou zárodků nemoci.

C 5. *Buďte u všech okresních úřadů desinfekční přístroje a upraven způsob desinfekce škol na okrese tak, aby každá třída nejméně aspoň 4krát do roka byla úplně desinfikována.* Vypuknou-li nemoci, je již pozdě! Desinfekci nechť obstarají zřízení okresního úřadu.

C 6. *Ministerstvo školství a nár. osvěty vydej přísná nařízení na odstranění lavic starého typu!* Na př.: Ve škole máme dosud v používání lavice o celé šířce vrchní plochy psací 25 a půl cm, vlastní plocha psací od okraje lavice ke žlábků pro pera 23 cm(!) — od okraje lavice ke kalamáři, který je ještě v psací ploše 18 cm(!). Illoubka žlábků 4 mm — šířka 1 cm, takže držátko snadno se skutálí. Jsou to staré lavice pro 3 žáky. Přibližně šířka rozevřeného sešitu činí při normálním naklonění sešitu as 31 cm — a to ještě není možno psát bez pohybování sešitu do krajních řádků. Rohy sešitu se ohýbají, sklon sešitu není možno dát, často pero sjede z úzkého a mělkého žlábků namočené a zanechává po celé stránce inkoustovou stopu. Vliv na povahu žáka!

C 7. *Pro malé kabinety, kde mají obrazy s lištami!* Za účelem snadného přehledu a využitkování celého prostoru v kabinetě — dejte si zhotoviti u truhláře takového věšáky: Z dlouhé lišty vybíhají troje ramena pravcůhlá s háčky. Obrazy možno umístiti troje nad sebou. Vrchní obrazy co nejvýše (u nás u stropu — při jeho výšce 3.10 m). Pro zvláště vysoké obrazy (nebo dlouhé) věšáky na tentýž způsob, výška mezi rameny o něco více než je výška obrazu. Nutno však pořídit žebřík dvoják, kde není již pořízený pro zahradu (cena asi 50 Kč).

C 8. Hleďte souvislost mezi technickým zdoláváním obtíží při psaní a kreslení prvopočátečním a mezi činnostmi duševní — a v rozdílu v pozdějších letech.

C 9. *Přičiňte se, aby byl zřízen výzkumný ústav školský.* Pohněte všichni, kteří máte jaký vliv, rezavějícími koly zastaralé školské „mašiny“.

C 10. *Buďte vydány podrobné osnovy v mluvě dětské.* To, co by snadno u každého učiva žáci měli svými slovy vypověděti. Není dokonalého porozumění, neumím-li se vyjádřit. *Podrobné zpracování látky učiva poslouží učitelů více než jeho metodické zpracování.*

C 11. Získávejte nejlepší lidi při výchově mládeže.

C 12. První písanky. Krajní linie řádků buďtež zesíleny. (Článek „Úprava písanek“ v čís. 6 ze dne 16. listopadu 1929.)

(Pište hodně, třeba však i aspoň zašlete vypracovaný jediný bod do naší rubriky! Pište často!)

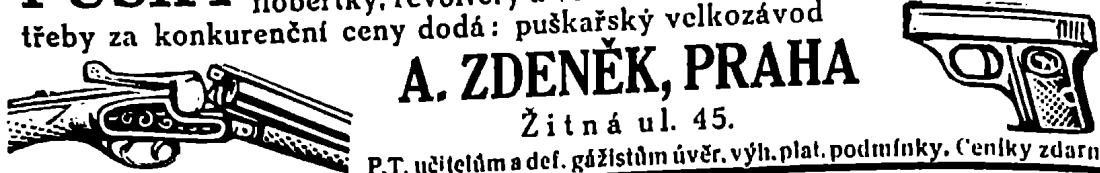
Kusost částečně bude na obtíž, ale není možno každý bod rozšířit na tolik, jak by vyžadovalo snadnější porozumění, musíme šetřit s místem. Každý bod však bude námětem k přemýšlení. Body mohou se týkat knihoven, hřiště, tělocvičny, veřejnosti, rodin, pomocného školství, osnov, mravnosti, sešitů, jednotlivých předmětů, výletů, rozvrhu hodin, oděvu, výzdoby tříd, uč. konferencí, dětského věku, vlivu spolků na žáky, slavností státních atd.

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod

A. ZDENĚK, PRAHA

Žitná ul. 45.

P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky. Ceníky zdarma.

Jan Ev. Trávníček:

Osnování učiva z občanské nauky a výchovy.

Nebyli jsme nadšeni zavedením tohoto předmětu. Nesouhlasíme s tím, co se často podává pod jeho ochrannou rouškou jako „občanská nauka a výchova“. Jsme však postaveni před fakt, že tento předmět je zaveden a že mu musíme vyučovati. Proto hledíme z něho získati co nejvíce pozitivních výsledků, vtiskneme mu ráz, jaký jedině má míti správně vedená výchova: ráz nábožensko-mravní.

V tom duchu volíme učivo v celku i v jednotlivých partiích. Celek musí vyzníti krásným souzvukem jednoty, kterou jest účel všeho bytí ve světě. Nemovalisujeme příliš. Nevážeme se jen na hodiny vyměřené tomuto předmětu. Všecka školní práce, celý život — jak se obráží v zraku dětské duše — dávají nám příležitost i náměty. Zahlubáme se do hloubek náboženství a vyneseme mnoho zlatých zrn, jejichž lesk osvětlí a pevnost podepře mravní zásady. Stále hledáme nové a nové postřehy, stále zkoušíme nová osvětlení a zaostření zásad, které chceme vštípiť v mladé srdce a učiniti je vodítkem ve všem jejich jednání.

Můj rozvrh učiva pro letošní rok má tuto kostru: (2. třída dvoutř. školy — 4. až 8. šk. r.)

Rodina: rodiče — děti — domov; život v rodině; (4. přík. Boží). Výchova dětí. Potřeba vzdělání k životním zápasům i k štěstí. — Škola. — Z minulosti školy. Výchova a vzdělání kotví v náboženství, Křesťanství.

Náboženství prikazuje lásku: k Bohu, k sobě a k bližnímu. — Kolektivum bližních — národ. Lásky k národu — plyne z lásky k bližnímu. Vlastenectví, (28. říjen).

Pomoc bližnímu: a) hmotná: pomoc v bídě, láska k chudým, sociální opatření, nemocnice, ústavy léčebné a pod. — Družstevní svépomoc. — Kapitál.

b) Duchovní pomoc bližnímu: Mluvím pravdu. Odpouštím. Varuji se, bych nedal pohoršení. Dobrý příklad.

Pamatuji i na sebe: Dbám zdraví, varuji se kouření, lihovin, chráním se před tuberkulosou a infekc. nemocemi. Střádám podle možnosti a zvolím si povolání, pro které se hodím svými vlastnostmi a sklony. Hledím si zachovat čisté svědomí a duševní svěžest. Musím býti silný duševně i tělesně, abych byl dobrým člověkem a řádnou jednotkou v lidstvu. Tělesné zdatnosti prospívá tělovýchova, sport, duševní zdatnost se pěstuje sebeovládáním, přemáháním strachu a bázně, svědomitostí ve všem konání, přesným plněním závazků, vzděláním a použitím všech příležitostí k sebevzdělání.

Takto vyzbrojen dobrými vlastnostmi duševními i tělesnými mohu úspěšně pracovati ve společnosti — v obci i ve státě. (Obec — zřízení obecní — pořádek — duch v obci, správa obecní.) Malé kaménky tvoří balvan — obce stát. — Ústava. Vláda ve státě demokratickém. — Mírumilovnost. — Lásky k bližnímu je příkazem lásky mezinárodní, svornosti a úcty vzájemné.

Všecko tíhne k jednotě — ke svému účelu: dosíci dobra — a to je Bůh. Konati dobro — to je život. Milovati dobro — to je blaho.

Krásným podobenstvím jest nám příroda: v ní je účelnost — krása, vznešenost — rozmanitost zjevů, práce a úkolů, a přece všechna ta pestrost a rozmanitost spěje k jedinému cíli: zachovat zákon Tvůrcem uložený. Toť vrchol všeho.

Tolik osnova. — Jsou to některá zastavení cesty, kterou se chceme ubírat. Praxe ovšem nikdy není tak růžová, jak si to člověk v teorii namaluje — ale to je jenom pobídkou k novému hledání, k nové práci, která by se aspoň blížila k vytčenému cíli.

O kreslení a kreslířích.

(Pokračování.)

Proč ještě dnes omlouvati každého učitele, který nedovede udělati pořádné a hbitě čáry? Nemělo by již býti dnes mezi učitelstvem kreslířských analfabetů. Kdo si snaží osvojiti co největší technickou kresebnou zručnost, chápe dobře požadavek doby, která má všude v popředí heslo: „Šetři časem!“ Ano, hbitý kreslíř opravdu využítkuje ve škole racionelně času rozvrhem hodin mu vyměřeného. V tom ohledu každý z nás by měl zpytovat svědomí a položit si otázku: „Jak se starám o svoje další kreslířské vzdělání?“

Mimochodem připomínám, že opomíjení tak důležitého odvětví kreslení jako je kreslení věcné a perspektivní, připisují právě té okolnosti, že učitel, nejša sám na tento úkol potřebnou dovedností vyzbrojen a obává se velké ztráty času, tímto stavem zaviněné, raději od toho upouští a dělal s dětmi to, kde požadavek správnosti a přesnosti kresby nestavěl se tak před oči. Bylo to u kreslení ornamentálního, kde barevný pláštík přikryl často milosrdně všelijakou tu leda-jáckost a špinu.

To, co jsem pověděl o kreslířské průpravě učitelstva, platí obecně o škole obecné i měšťanské. Škola měšťanská, to je však kapitola sama pro sebe.

Na měšťanské škole vyučují kreslení odborní učitelé mající zkoušku ze III. skupiny předmětů: matematiky, rýsování a kreslení. Říká se, že III. odbor jest odborem kreslířů, ale já tvrdím, že jest v první řadě stejně jako odbor II. odborem matematiků. V této kombinaci předmětů, matematiky a kreslení, předmětů to, ležících na protichůdných pólech, leží podle mého přesvědčení a zkušeností opět jedna příčina toho, proč kreslení nedaří se na měšťanské škole ve velké většině případů tak, jak by se mu dařiti mohlo, kdyby kreslení mohli zde vyučovati kreslíři a ne matematikové. Jsou ovšem případy, kdy matematik je dobrým kreslířem a obráceně, ale nám nejde o několik měšťanských škol, kde takoví všestranně talentovaní lidé opravdu působí, nám jde o celou řadu měšťanských škol, kde kreslířů nenajdete. Neděje se tu kreslířům křivda, že nemohou si voliti skupinu předmětů, v níž by nebylo matematiky. Není pravdou, že při zkouškách ze III. odboru spíše to vyhrává dobrý matematik, i když je slabším kreslířem, než případ obrácený? Slyším už namítnouti, že kreslíř může si zvoliti odbor II. s přírodopisem a fyzikou. Ale tu je kreslení jen doplňkem a studium fyziky neobejde se bez studia matematiky.

Máme dobré kreslířské generály, kteří staví nové plány, určují nové cesty a cíle. Ale co je platno vše, jestliže nemáme armádu těch, kterým kreslení, abych tak řekl, opravdu leží na srdci, kteří kreslí z opravdového zájmu. Jen taková armáda kreslířů je schopna vtělití myšlenky a popudy našich vůdců ve skutek i na té nejdolejší měšťanské škole. Nevěřím, že kreslení u nás ukazuje *obecně* vysoký průměr, nedám si oči zalepiti „výstavními kusy“, kde je tolik falše a neupřímnosti nahromaděno, kde vidím velká kreslířská gesta, ale málo té drobné všední práce, která jest jedinou podmínkou opravdového úspěchu. Pracujte proto, aby byl utvořen odbor opravdu kreslířský, v němž by byly seskupeny předměty povahou opravdu si blízké, jako je tomu u odboru I. (čeština, zeměpis, dějepis), kde se předměty jaksi navzájem doplňují a prolínají.

V Rakousku už od roku 1926 mají nový „Zkušební předpis pro zkoušky způsobilosti pro školy obecné a měšťanské“ („Volkserziehung“ Nachrichten des Bundesministeriums für Unterricht; Amtlicher Teil, Wien. 1. Oktober 1926, No. 61). Podle něj při zkouškách způsobilosti pro školy měšťanské jsou připuštěny u zkušebních komisí ještě tyto kombinace (mimo normální 3 skupiny i u nás již zavedené): 1. matematika a fyzika, jako doplněk rýsování nebo přírodopis, nebo kreslení s krasopisem; 2. *přírodopis, kreslení a psaní*, jako doplněk *zeměpis*, fyzika, matematika neb rýsování; 3. dva *libovolné* předměty ze všech jmenovaných i normálních skupin a k tomu zpěv nebo tělocvik. Také je dovoleno voliti jako doplňky 2. a 3. normální skupiny jiný odbor 3. a 2. skupiny. Odbory doplňkové se stavějí na roveň (v požadavcích) ostatním předmětům zvolené skupiny odborové. (Cituji z Pedagog. rozhledů, roč. XXXVII., čís. 3, str. 160.) Hle, jaké tu nové možnosti pro kreslíře. Což nebylo by možno společnou vůli

docíliti něco podobného i u nás? A nyní již ve Vídni zavádějí dokonce 5. odbor, a to z němčiny a jednoho cizího jazyka (Verordnungsblatt des Stadtschulrates f. Wien, 1929, 37).

Proč tedy u nás taková ztrnulost? Mám za to, že by se nové uspořádání skupin osvědčilo u nás tak jako v cizině. Anebo ať je dovoleno aspoň učitelům kreslířům skládati z kreslení zkoušky speciální s vyššími požadavky. Prof. Louča v jednom z posledních ročníků Našeho směru se této otázky dotkl v článku, v němž jsem četl proloženým tiskem větu: „Divím se, proč nedomáhají se učitelé kreslíři, aby jim bylo dovoleno skládati speciální zkoušky z kreslení.“ Škoda, že o věci nebylo vůbec dále mluveno. Dobrá myšlenka zanikla.

Resumuji: 1. Je nutné, aby byla věnována větší pozornost dalšímu sebevzdělávání učitelstva, tak jak se to žádá a uznává v jiných oborech, vědních.

2. Nedostatečná technická zručnost nebuď ledabyly omlouvána ve všech případech jen poukazem na nedostatek nadání. Připomínám slova p. presidenta na kreslířském kongresu pronesená. „Každý by měl dnes umět kreslit tak, jako umí psát.“ K tomu dodávám. Přemohli jsme analfabetství v psaní, ale trpíme je v kreslení.

3. V zájmu kreslení na školách měšťanských je třeba nového seskupení odborných skupin nebo jich rozšíření o nové kombinace.

4. Učitelům kreslířům buď dovoleno konati speciální zkoušky z tohoto předmětu se zvýšenými požadavky.

Splnění těchto požadavků pokládám za nutné, budeme-li se chtít pochlubit *obecně* vyšším, celkovým průměrem a ne jen pěknými výjimkami. Jen kdo s láskou kreslí, může očekávat úspěchu. Učitel přenesl pak tuto lásku sugestivně na své žáky. Je třeba pamatovat starého přísloví: „Slepý slepého-li vede, oba do jámy padnou.“ A jiné: „Cvičení dělá umění“ — nejen u žáka, ale též u učitele.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Z jihočeského odboru ZSKUČ. Naše činnost od poslední valné schůze, konané 23. srpna r. 1929: Ve výborové schůzi 13. října projednány záležitosti odborové. Schůze členská 3. listopadu: 1. Předmluva dp. duchovního rádce: Nesmrtelnost duše a život posmrtný ve školní výchově. Podán návrh, kterak máme v občanské nauce přirozenými prostředky podepřít to, co křesťanství motivuje prostředky nadpřirozenými, a pozdvihnouti výchovný moment, pravdy o nesmrtelnosti duše. 2. Pokračování přednášky kol. Anny Buškové „Naše stanovisko ke křesťanství a cíl křesťanské výchovy“. Církev a škola. 3. Kol. Růž. Hošnerová podala zprávu o referátu vdp. duchov. rádce Ústředí katol. studentstva čsl. P. Alfonse Daňhy, proneseném ve schůzi užšího výboru 17. října. Jednal o studentské římské pouti (SRP.), jež pořádána bude v roce 1931, o postupu této akce, k níž se náš odbor oficiálně připojil. Výbízela jménem výboru našeho odboru, aby katolické učitelstvo jihočeské manifestovalo v r. 1931 společně pro svou víru a náboženskou přesvědčení na mezinárodním fóru. 4. Projednány záležitosti spolkové. Zvláště milou byla nám schůze 14. listopadu, kdy zavítala k

nám spisovatelka pí Pečínková-Dlouhá. V přátelském rozhovoru podala nám pokyny, čerpané ze vzácné své zkušenosti a hlubin vlastní duše. Každým slovem podávala nám kus svého srdce — proto tak působila. Budeme vzpomínat! — V přítomné době zabýváme se přípravami na domovovědný kurs jihočeského odboru zemského Spolku katolického učitelstva čsl. Základní myšlenka a účel kursu: 1. Osvětliti význam domova pro život náboženský a mravní. 2. Zjistiti podíl katolického náboženství na spořádaném životě rodinném a společenském vůbec, dále vliv jeho na jihočeskou národní kulturu lidovou i umělou. 3. Dáti podnět k záchraně české rodiny a společnosti duchem katolickým, který má funkci netoliko náboženskou, nýbrž i mravní a kulturní. Témata kursu (je možná ještě úprava i jiné změny): Domov a náboženství. Vlivy společenské na život. Čím trpí život ve městě. Co ohrožuje život na české vesnici. Učitel a péče o domov. Didaktické a metodické využití prvků domovovědných. Po stopách náboženského života v kultuře a zvycích obyvatelů jižních Čech. Národní písně a jejich mravní význam. Národní kroje a jejich hodnota mravní a kulturní. S kursem budou spojeny přednášky se světelnými obra-

zy, návštěva muzeí a sbírek, rozhovory a praktické návody. Kurs potrvá dva dny o prázdninách vánočních, Referáty na 40—45 minut. Naše pohnutky, proč kurs pořádáme: Proti výstřednostem moderním poukazujeme k osvědčené prosté a mravní životosprávě jednotlivců, rodiny, obce, národa. Dnes běží již nejen o krisi náboženskou, nýbrž o krisi rodiny a národa celého, o nového člověka, novou rodinu, novou obec, nový národ. S úpadkem náboženství upadá mravní i fysická existence těchto organismů. Chceme podati obranu katolické minulosti v životě našeho lidu a obnovou přítomnosti v duchu křesťanství raziti cesty k lepší budoucnosti. Přihlášky přijímá jednatelka odboru Marie Ratajová, učitelka v Čes. Budějovicích, Třída čsl. legií 28. Blíží podrobnosti (dny kursu atd.) budou oznámeny v denních listech.

Nový odbor Spolku katolického učitelstva na Moravě zakládá se na Dačicku, Telečsku, Jemnicku.

Krajský odbor boskovský pořádá večer 1. ledna 1930 v Katolickém domě v Letovicích akademii s bohatým programem zpěvním a hudebním. Je to již třetí náš podnik toho druhu. V obtížných poměrech u nás aspoň tímto způsobem získáváme zájem a porozumění pro svoje snahy.

Hodonský odbor konal 24. listopadu členskou schůzi v Břeclavi. Byla to druhá schůze v tomto školním roce. Obšírně na ní pojednáno o služební pragmatice učitelské a o obvodových školách měšťanských. Podána též stručná zpráva o schůzi výboru spolku v Přerově. Nakonec promluveno o povšechné situaci kulturně-politické a uvažováno o další činnosti odboru i spolku. Příští schůze se bude konat v Tvrdonicích.

Pro domov a víru. Domovovědný kurs, mající za účel vyzdvihnouti hodnoty domova pro život náboženský, kulturní a mravní a tak přispěti k obrození rodiny, obce a národa, pořádá Jihočeský odbor Zemského spolku katolického učitelstva v Čes. Budějovicích ve dnech 30. a 31. prosince 1929 v klášterním pedagogiu u sv. Josefa, Besední třída. Témata: Domov a náboženství. — Vlivy náboženské na život. — Čím trpí život ve městě? — Co ohrožuje život české vesnice? — Učitel a péče o domov. — Didaktické a metodické využití prvků domovovědných. — Po stopách náboženského života v kultuře a

zvycích obyvatelů jižních Čech. — Národní písně a jejich význam mravní. — Národní kroje a jejich hodnota mravní a kulturní. Referují zapracovaní odborníci z řad učitelstva a duchovenstva. S kursem spojeny budou přednášky se světelnými obrazy, návštěva muzeí a sbírek, rozhovory a praktické návody. K účasti zve se katolické učitelstvo, duchovenstvo a katolická inteligence vůbec, zvláště pak pracovníci naší mezi mládeží. Jest to první kurs toho druhu u nás pořádaný a slibuje býti užitečný pro náboženství, občanskou výchovu a nauku o domově. Počátek kursu v pondělí 30. prosince mší sv. o 8. hod. ranní v kapli ústavu u sv. Josefa. Režijní příspěvek 8 Kč. Přihlášky do 25. t. m. přijímá Marie Ratajová, liter. učitelka v Čes. Budějovicích, Třída čsl. legií č. 28.

Krajský odbor katol. učitelstva v okrese uhersko-hradištském pořádal v neděli 1. prosince zdařilou členskou schůzi za účasti 42 členů. Přednášel vzácný host dr. Habeš T. J., rektor z Velehradu na téma: Teorie poznání. Referát byl pravým duševním požitkem vděčných posluchačů. Byli jsme opravdu šťastni, že nám bylo dopřáno seznámiti se s vrcholky vědeckého badání o křesťanské filosofii. Jest si jen přát, aby našemu členstvu bylo dopřáno častěji podobných chvil. Přednáška byla odměněna bouřlivým potleskem. Po vyřízení organizačních záležitostí byl přijat jednomyslně návrh, aby odbor katol. učitelstva pořádal spolu s katol. akademiky v okrese reprezentační ples v lednu 1930. Příští schůze 5. ledna dopoledne. Na programu přednáška MUDr. B. Trukse z Uh. Hradiště. Blíží na oběžníku. —čk—

U nás mnozí zastánci laické výchovy, kteří se s věrou a církví rozešli a při tom se chlubi svými ctnostmi, zapominají doznati, že za zbytky svých ctností mají co děkovati víře dětských let, že nyní žijí z vůně prázdné vázy; prázdná váza je symbolem duše, ze které odvunuty byly květy Boží milosti, jaké rostou z živé víry. Květy zmizely a vůně po nich zůstala. M. Sadovská.

Člověk dovede něco, jen dovolí-li Bůh. Popudy přináší život a jeho otřesy. J. B. Foerster.

V práci jest zisk. Šalomoun.

Nejlepším pramenem blahobytu jest rozumná hospodárnost. Cicero.

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

Pesimismus. Ani se nenadějte — a lehne vám do mladé duše jako černý mrak. Nepodaří se vám něco, oč jste dlouho nadšeně usilovali; vaše poctivá snaha je stíhána výtkou prospěchářství, nepoctivosti; vaše upřímnost je splácena neupřímností a farizejstvím; vaše úsilí o zvýšení duševní neb hmotné úrovně prostředí setkají se s tupou lhostejností neb dokonce podezříváním. Znechutí se vám práce, zšedne jasný obzor, zahořknou lidé — do duše dere se neodbytně domněnka, že všichni jsou zlí, že nestojí za to, aby se člověk do něčeho dával a o něco usiloval. Nejlépe nechati všechno tak, jak jest. Vyhnouti se lidem, když beztoho za nic nestojí. To pesimismus tak dotírá: na duši a je tím černější a neodbytnější, čím světlejší a nadšenější bylo před tím vaše usilování. Pesimismus je zlá infekční nemoc duše. V duši zklamáním zesláblé nalézá vhodnou půdu. Dere se do ní, ne aby ji posílil a pozvedl, ale aby ji ještě více zdeptal a ubil, aby ji zbavil všeho vyššího vzletu. Pesimismus je nepřitelem všeho dobra, je lhářem, který maluje vše černě, jako je sám; je lupičem a vrahem, neb loupí vše krásné a vraždí každý vzlet. Je v něm slabošství, neboť se jím často halí nechuf k další práci po nezdaru a zklamání. Číhá na mladé duše, protože v těch bývá nejvíce ideálního snažení — a to se snaží udusiti. Zahnízdí-li se v mladé duši učitelské, je veta po štěstí a radosti z práce, byť sebe těžší a na první pohled bezvýsledné. Proto chraňte se pesimismu i v dobách nezdaru a nepochopení. Rány v boji utržené se zahojí. Ale jakmile jsou otráveny pesimismem, jsou nevyhojitelné. Byli nemocným je neštěstí. Ale dobrovolně se otravovati, otevírati duši dokořán jedu pesimismu, je zločin. (Trávníček.)

Enormní dílo církve. Atheism nepřiznává oprávněnost církvi v moderní době. Uznává, že kdysi církev něco znamenala, že vykonala ohromné dílo v umění, ale dnes nemá prý té tvůrčí schopnosti jako dříve. — Přátelé, upozorněte atheisty na veliké dílo Arensovo o misích, misionářích a jejich vysilující práci mezi nekulturními národy! Takové mohutné kněžské charaktery dovede vytvořit jedině naše církve. Arens podává statistiku škol, vybudovaných a udržovaných misionářů v necivilisovaných krajích. Arens u-

dává dále statistiku charitativního díla; nemocnice, sirotčince, chudobince. A ty statistiky přímo ohromují! Více nemohu říci pro nedostatek místa. Brevi manu: katolická církev přináší pravou a zdravou kulturu do všech krajů, do nichž posílá misionáře — pionýry evangelia. Církev jimi buduje, utěšuje, kultivuje. Církev koná enormní dílo, za které ji musí býti každý vzdělaný člověk vděčen. — Krlín-Velímský.

Nový myšlenkový kvas v českém studentstvu. Poslední události mezi našim studentstvem odhalily jednu radostnou a krásnou stránku života našeho českého studentstva. Je to jeho smýšlení a citění protisocialistické a nové vzplanutí citů národních a vlasteneckých. Ukázalo se to zvláště na jeho demonstracích proti národním socialistům a sociálním demokratům. Bylo by tohle možno před pěti, desíti lety? Tehdy socialismus kvetl mezi studentstvem nejručnějšími květy. A což v dobách, kdy akademickou mládež vedl profesor Masaryk! Kdo zná myšlenkové směry mezi českou studující mládeží, přisvědčí, že z bývalých realistických názorů Masaryka. Drtiny a celé realistické kliky zbylo již ve studentstvu velmi málo. Dnešní studentstvo jest na míle daleko od názorů, kdysi Masarykem a socialistickými profesory hláсанých. Dnes počínají ve veliké části studentstva kvasiti nové názory a myšlenky. Nemýlíme se jistě, nazveme-li je žhavě národními a vlasteneckými. Bouře proti Židům mají svůj zdroj nejen v existenčním útisku našich studentů, ale vycházejí i z toho národního citění, které nesnese drzost a teror židáků. Vnitřní život studentstva zasluhuje opravdu pozornosti, neboť v něm vytváří se nový duchovní život národa vůbec.

Dnes mnozí lidé odvrhli viru v Boha s pocitem, že se osvobodili od tyrana — ale nevidí, že si za to místo jednoho pána, který zastával jejich nejosobnější život a blaho, vzali množství pánů, jejichž urtochy — zájmy je vedou brzo sem, brzo tam. Vira v Boha byla pevným hradem k obraně jedincově proti tyranství davu — kde ta vira zmizí, kde na to místo nic nového nenastoupí, co ony vlivy skutečně zmůže, tam nabude dav přes všechna velká hesla o kultuře osobnosti přece zase převahu nad opravdu individuálním životem.

Univ. prof. dr. Foerster.

ROZHLEDY

Ridké jubileum oslavila letos obecná škola v Horní Lidči. Byla zřízena r. 1825 jako exkurendní stanice z Lideč-ka; v roce 1879 byla zřízena jako „dvoutřídní smíšená obecná škola“ zcela samostatně. Od té doby — tedy plných 50 let — se její organizace ani na jediný rok nezměnila. Trvá dosud jako dvoutřídky, neměla nikdy pobočky ani zatímni třídy. Kdežto v jiných obcích během 50 let se školy značně rozšířily, někde byla jejich organizace několikrát měněna — zde nikoli — a zajímavě — nebylo toho ani třeba! Nikdy nestoupł počet žactva, aby bylo nutno zřizovat pobočku — ani neklesl, aby bylo nutno redukovat třídy. V sousední Francové Lhotě byla r. 1879 dvoutřídky, dnes je tam šestitřídky, ve Val. Senici tehdy vůbec školy nebylo (děti chodily do Fr. Lhoty), dnes je tam čtyřtřídky. Příčina je v tom, že cizích lidí se do obce velmi málo přisťahovalo, z domácích pak mnoho odchází do Ameriky (neúrodný kraj), takže přirozený přírůstek obyvatelstva za 50 let je velmi nepatrný!

Požadavky maďarského „pokrokového“ učitelstva na Slovensku. Podle jich orgánu „Magyar Tanügy“ (slovenský překlad). 1. Úplné odpolitizovanie školy! Verne sa pridržame duchu a obsahu malého školského zákona, ktorým má byť pre našu mládež zabezpečená úplná duševná voľnosť tak všeobecne, ako i vo výchove náboženskej; preto tu žiadame pre učiteľstvo čo najďalekosiahlejšiu intenzívnu ochranu proti nátlaku cirkevnému. (No — no, i Vy již!!) 2. Žiadame najmodernejšiu školskú reformu; jednotnú diferenciálnu školu, újazdné meštianky čo prostriedky vzdelávania širokých vrstiev nášho občianstva. 3. Ďalej žiadame ochranu mládeže, — dokonale vystrojenie škôl, bezplatné vyučovanie žiactva v školách; 4. Bezpodmienečné vysokoškolské vzdelanie učiteľstva škôl národných. Učiteľské vysoké školy nech má právo udržiavať jedine štát, cirkve a iné inštitúcie nech nemajú práva udržiavania takýchto škôl! (Načichli již od českého „pokroku“.) 5. Žiadame novelizáciu zákona 77/927. 6. Učiteľstvo si čo najrozhodnejšie praje, aby administratíva školská v každom ohľade bola oddelená od verejnej obč. administratívy! 7. Najdôraznejšie si praje učiteľstvo a bez odkladu žiada zoštatnenie učiteľov a

všetkých škôl našej republiky! 8. Ďalej žiada úplnú paritu všetkých staropenzistov dľa zákona č. 104/26. 9. Učiteľia žiadajú valorizovanie svojich pôžitkov na predválečnú paritu! — Činovní dľa D nech je úplne zrušené. Tiež žiadame oprávnene väčšie platy pre učiteľov škôl mešť., potom započítanie prezenčnej služby našich mladých kolegov. 10. Za potrebné držíme rýchle vydanie dnešnej dobe sa hodiacej učebnej osnovy a revíziu učebníc; 11. súrne riešenie št. občianstva niektorých kolegov; náhradu škôd a krívd z tohoto vyplývajúcich; 12. konečne uskutočnenie kultúrnej autonómie, zodpovedajúcej duchu demokracizmu.

Náběh. Zši. V. Beneš píše v „Čes. učitel“: Dvě politické skupiny (socialism a katolicism) cití praxi a program agrarismu, důsledky cití i škola. Bechyně to načas — rudočerná — demokratická tolerance (respektování každého náboženství — příměří —), aby si školská administratíva oddechla od vyzvídání (polit. a nábožer. přesvědčení), aby učitelstvo nesloužilo stranám, ale kulturním ideálům. — Ale „Český učitel“ jinde hude stále svou: římská církev není institucí národní, dogmatika a etika katol. církve je pro vzdělaného, nábož. čes. člověka, nedostatečná a nepřijatelná, je nejvyš potřebí, aby tento historicky přežitý, vyžilý útvar byl překonán, aby se demokratičtí lidé sdružovali jen v českých církvích (československá a čsl.) — papežství je útvar přežitý. — My katoličtí učitelé víme, že Masaryk řekl: diskuse a spory o církve a náboženství nemají pro čsl. rep. významu — tak to asi myslel pro „Čes. učit.“ i zši. V. Beneš. — I. M.

O stavu naší školské otázky je vážný článek ve Věstníku Jednoty duch. diecése olomucké. — Politickou mocí náboženské školy nedobudeme. Už to je cenné přiznání. Proto třeba zřizovati aspoň soukromé náboženské školy, aby z nich vycházeli uvědoměli katolíci činu a byl zde příklad vzorné školy. Zase cenné přiznání. Ale to není ještě nic nového. O to všechno jsme usilovali po leta. Poněkud nové je, že tato škola katolická má být světská a řízena od světských osob učitelských, poněvadž pro řeholní není ještě času. S první částí tohoto požadavku souhlasíme pod podmínkou, že onž žádání učitelé katoličtí musí být jen kulturními pracovníky, kteří by jen dávali ze svých bohatých náboženských fon-

dů, a kteří by vedli novou generaci katolickou silou svého charakteru náboženského, kteří by tedy nebyli jen muži konjunktury jdoucími pod jménem katolického učitele za jinými cíly. Katolický učitel, od kterého spása přijde, musí předně vésti vzorný náboženský život, pak musí býti svědomitým a dovedným učitelem, vůdcem dětí a rodičů v náboženském životě, tedy duší místního katolického školského spolku, jeho práce se musí nésti jen ve službách tohoto spolku a proto musí býti; jeho řeč otevřená a přímá a ne mosaika kulatých slov, ze kterých si nevybere nikdo nic a ze kterých odpůrce pozná, že mu nebezpečí nehrozi. Máte dosti takových katolických učitelů, kteří by se odhodlali opustiti dosavadní své působíště a působiti na nové škole náboženské? — Rodina a škola.

Poznámka ke čtení v elementární třídě. Skutečnou obtíží elementárního čtení podle metody hláskovací jsou souhláskové skupiny (zvon, sklo, strom a j.) a slova s podobnými skupinami. Jen stručně vyložím jádro věci, jež se mi zdá býti zajímavou poznámkou k vyučování elementárního čtení. — V Plzni učíme podle Jursova slabikáře B. Zmíněných skupin v několika partiích je poměrně málo. Vypsal jsem si tyto skupiny souhláskové a skupiny užití později v několikaslabičných slovech i přidal jiné, které se mi zdály důležitými, potom viceslabičná slova ze slovníku slabikáře. Na čtvrtky balicího papíru jsem je napsal tiskacím písmem takové velikosti, aby byly čitelné i žactvem v zadních lavicích; skupin prostých bylo as dvě stě (břeh, drak, vždy atd.), slov několikaslabičných bylo celkem asi čtyři sta (žactvo, zbytečně atd.). Musil jsem ovšem pracovat v rámci hláskovací metody. Skupiny po částech jsem nejprve vyvíjel na tabuli, žáčky je četly i ve zpětném pořadí i skočmo, tvořily na ně věty. Teprve potom tyto skupiny četly s tabulek, ukazovaných na zcela kratičkou dobu (jedné vteřiny či její zlomek); počet nacvičených skupin vzrůstal, četly se ovšem vždy v nej-různějším pořádku. Protože v první třídě musíme psáti, žádal jsem někdy po přečtení skupiny a uschování tabulky rozklad její na hlásky. Podobně konal se výcvik ve čtení i těžších slov z článků slabikáře. Po propracování na tabuli žáčky četly tato slova s tabulek, ukazovaných opět v různém pořadí a různou rychlostí. Potom teprve

se četly články v slabikáři a některé články z „Poupat“, napísované na tabuli. Tabulkami jsem chtěl docílit toho, aby žáčky byly nuceny přehlédnouti a přečísti slovo či skupinu v nejkratší době, rychlost byla ovšem řízena podle možnosti dětí; zároveň snažil jsem se o skutečný a pevnou rukou vedený výcvik ve čtení všech dětí bez spoléhání na slabikář. Tabulek se skupinami a slovy užito bylo plně až v posledním čtvrtletí. Proto (a pro jistou chudost článků ve slabikáři) rozhodne o výsledcích druhá třída při podmínce, že postup výcviku ve čtení se bude dít podobně. — Václav Jankovec v „Komenském“.

Z „Věstníku Matice cyrilometodějské“ vyjímáme několik myšlenek: Výsledek posledních voleb ukázal, že jsme se nemýlili, a že střecha bez základů se neudrží. *Náboženská výchova* je základem. *Nábožensky* třeba vychovávat mládež školní a škole odrostlou. Pro tuto práci třeba školiti naše kněžstvo v bohosloví, na konferencích a při duchovních cvičeních. Téže práce se musí chopiti také naše katolické učitelstvo. To je první jeho povinnost, všechno ostatní, na příklad práce ve spolcích politických a hospodářských je naprosto vedlejší. Práce našeho katolického učitelstva musí záležet v důkladné a praktické náboženské výchově této mládeže. Máme už pěknou řadu cenných knih, tyto musí katolický učitel nejen pročísti, nýbrž také prožiti, a do mládeže své vědomosti a zážitky vnést, které mají vyvrcholiti v častém a hodném přijímání svatých svátostí, účasti na duchovních cvičeních, pilné návštěvě služeb Božích a kázání. Tuto vážnou práci třeba ovšem zpříjemniti poučnou četbou, hlavně dějepisu, poutěmi, poučnými vycházkami, zpěvem, hrou a vzdělávacími divadly. Vždy něco nového, vždycky změnu vymýšlejme! Toto žádáme od našeho katolického učitelstva. Proto si přejeme, aby MCM. každého roku pořádala k tomu příslušné kursy pro katolické učitele. Nestane-li se náprava, dočkáme se za 6 roků ještě nepříjemnějších překvapení. — Poznamenáváme k tomu: Vše to, co se zde žádá, organisovaní katoličtí učitelé již dělají, ne-li úplně, tedy jistě z velké části. Do organisace katolického učitelstva nevstoupí nikdo, kdo není opravdu katolík činem. Ví, co musí snést od kolegů i od veřejnosti, nejde-li s nimi. „Pokrok“ snese spíše vše

možné jiné, jen ne vstup učitele do katolické organizace učitelské. Mnohý učitel-katolík tedy chodí pravidelně na služby Boží, žije zcela katolicky, ale organizován je u „pokroku“ neb nikde — z obavy před terorem. Ať nám pomůže katolická veřejnost tyto lidi získat; za členy, ať jim řekne, že se jich zastane, a bude naše organizace ihned daleko silnější a tím i schopnější splnit úkoly na ni kladené. Nemůžeme souhlasit však s názorem, že by práce ve spolcích politických a hospodářských byla pro nás *naprosto* vedlejší a že by se jí mělo tedy katolické učitelstvo vzdát. Jsme plnoprávními občany jako příslušníci jiných stavů a vyhýbáním se této práci dávali bychom si ráz méněcennosti. Máme nejen povinnosti, ale i práva.

Pošetilé experimenty liberálních učitelů. „Zajímavý“ pokus učinil učitel Fr. Plachý z Kroměříže, který dal žactvu V. třídy obecné školy, žactvu měšťanské školy a učitelského ústavu na zvláštním testu křesťanské Desatero a přidal jedenácté (Plň svědomitě povinnosti svého povolání). Žáci měli sestavit podle důležitosti pořad přikázání. Nejdůležitější na prvním místě, nejméně důležité na posledním. Nejméně oceňovala mládež I., II. a III. přikázání. A nad tím referent „Školské reformy“, roč. XI., čís. 1., jása: „Jsou to hlavně laické mravní zásady, jež jsou mládeži pohnutkou jednání.“ Dále praví: „Poznali bychom, jak vrátké je stavět mravní názory na normách, které sice byly jedinečně moudré v době Mojžíšově, které však se pro naši mládež nehodí, ne, že by byly špatné, ale že jsou žákům příliš odlehlé, nesrozumitelné a abstraktní.“ Co má být; srozumitelnějšího, nežli křesťanské Desatero, které stačí jak tomu nejprostšímu, tak i universitnímu profesoru neb jinému genui vzdělání. Jen proto je liberálům Desatero nepohodlné, že je až příliš srozumitelné, takže burcuje svědomí, kdykoliv nekonáme něco podle Desatera. Desatero je nejjasnější resume celého učení Kristova. Desatero je žulový základ vsi morálky a těžko je něco říci lépe a stručněji.

Náboženství a mladá generace. Věstník USU. reaguje ve stejné nadepsaném článku na některé myšlenky, které nahodil kol. Boček ve Dnu, v čís. 222. K myšlence, že dnešní mládež už není typu macharovsky protináboženského, což opravňuje naději na návrat mnohých ke skále Petrově, až přejde

dnešní kritický stav, poznamenává, „že náboženské citění je daný fakt, který se nedá oddiskutovat a vytrhat ze srdcí“. Avšak náboženství prý zaujímá vlastně jen malý úsek mravních citů, že mladá generace nebude bojovat o abstraktní dogmata, ale bude spíše hledat nové možnosti racionálnějšího a sociálnějšího zřízení společnosti. — K tomu poznamenáváme, že náboženství není jen úsekem citů mravních, ale je vlastně jejich pramenem, jejich ověřením, dává jim sankci všeobecné platnosti. Náboženství pak není jen cítem, nýbrž i činem, a zvláště mladá generace, pokud žije nábožensky, snaží se zdůraznit právě sociální stránku náboženství, zvláště katolicismu. Náboženství chce lepší a sociálnější uspořádání společnosti, staví jako stěžejní sloup požadavek lásky a spravedlnosti, tedy „ne jen ideologické hračkářství a potýkání“. Mínil-li se tím ideologickým hračkářstvím a potýkáním okolnost, že katolicismus zdůrazňuje ideje — náboženské pravdy — pak to není hračkářství, nýbrž nutné vztyčení duchovní ideje, neboť jen idea dodává činům života. Pokud se týče církevního teroru myšlenkového, sluší poznamenat, že v církvi katolické není žádného myšlenkového otroctví; to zavádějí spíše politické strany a různé vědecké i umělecké školy a kliky, které se ovšem potom musejí aspoň ohánětí svobodomyšlností. Proto také katolíci podají vždy ochotně ruku každému, kdo upřímně chce pracovat; o skutečné lepší příští lidstva.

Hledají se knihovníci, volá se ve Věstníku USU. z 15. listopadu, kde knih. referent okresu Brno-venkov píše, že knihovníky jsou učitelé jen ze 40 proc. Myslím, že není třeba, by knihovníky v obcích byli jen učitelé. Jest dnes na každé vesnici dosti i jiných studovaných lidí kromě učitelů a kněží — úředníci cukrovarů, cihelen, pil, mnozí hospodáři, absolventi rolnických a hospodářských škol atd. Mají-li jinak mnozí z nich zájem o veřejný život a pracují-li v různých spolcích, ať půjčují i lidem knihy! Není to ničím nečestným. Ovšem — „nenese to nic“, a proto taková práce již jaksi sama sebou patří jen učiteli. „Pokrokoví“ učitelé ale i přesto rádi tuto práci, ke které se nikdo jiný nemá, dělají, neb mohou takto aspoň do obecních knihoven vnášeti protikatolickou četbu. Proto jen chutě do práce ve jménu „pokroku“. Nikdo jiný, i když

se hlásí k „pokroku“, by se k této činnosti tak intensivně nepropůjčil.

Hodno následování. Rodina Kolisků v Protivanově na Moravě dala církvi a vlasti šest kněží, z nichž tři dosud žijí. Na zámku Courtfiedském v Anglii žila před lety zbožná paní Alžběta Vaughanová. Narodila se z rodičů protestantských, ale brzy přestoupila k církvi katolické a stala se vzorem zbožné a dobré křesťanské matky. Dlouho klečivala den co den před svatostánkem a modlivala se. Za co tolik prosila? Jaký byl cíl jejích zbožných modliteb? Vyprosila si toto: Všech jejích pět dcer vstoupilo do kláštera a z jejích osmi synů šest stalo se kněžími. Dva z nich dosáhli hodnosti biskupské, třetí kardinálské. Roku 1928 slavil jesuita P. Klein, jehož čtyři bratři už byli kněžími, v Římě na hrobě svatého Aloise svoji primici, při níž mu jeho bratři-kněží přísluhovali. Sv. Otec dal si zavolat matku těchto kněží, přijal ji v audienci, poděkoval ji za to, že odchovala a darovala církvi pět kněží, a udělil ji, jakož i celé její rodině apoštolské požehnání. Dne 2. prosince 1928 byl v Bombaji v Indii na arcibiskupa vysvěcen P. Joachim Lima, z jehož blízkého příbuzenstva vyšlo již dvacet kněží. — Neděle.

Smiřovačky.

*ČOU. si vzala fondy,
ŘSČU. členy shráb,
soudy mají rozhodnouti,
kdo je křiv a kdo je práv.*

*Rozhodnutí není lehké!
Ta má vlnu, ovce Svaz,
bez přestání soud se vleče,
bez konce už dlouhý čas.*

*Soud je podnik nebezpečný.
Shltne vlnu — spral to kat!
Nakonec pak vždy jej vyhrá
jenom šelma advokát.*

*Zdá se, že to lépe chytil
přece jenom Říšský svaz.
Ten má ovce, Ty však posed'
konec konců jakýs řas.*

*Ovce sic je velmi hodný,
trpělivý, dobrý tvor,
také však by utéct mohly,
než se o ně skončí spor.*

*Jestli při dál povedeme,
přijde na nás špatný čas:
nebude nic Obec mít,
bez oveček bude Svaz.*

*A tak pěkně dohodnem' se:
budem svorně ovce pást
a jich vlnu bez překážky
potichouнку pěkně krást.*

Puntik.

P R Á V N Í H L Í D K A

Oznámení. Kolega Mašál, právní rádce „Věstniku“, vážně onemocněl, a nemůže vyřizovati právní dotazy. Zastilejte je tedy redakci, která je postoupí jinému členu k vyřízení.

O kvalifikaci. Při dřívější kvalifikaci podle výnosu min. šk. a n. osv. ze dne 31. prosince 1920, č. 40.897, jsme si stěžovali, že nelze celkovou známku učitele dobře vystihnouti, poněvadž jednotlivé kvalifikační zřetele jsou velmi různorodé a konečná známka měla býti průměrem všech částečných (zřetelových známek). Učitelskou pragmatiku (vládní nařízení ze dne 14. září 1928, č. 162 Sb. z. a n.) byly kvalifikační zřetele v par. 18 vyjádřeny značně odlišně od dřívějších a ustanovena také změněná kvalifikační stupnice. „Celkový posudek má znít „výtečně“, „velmi dobře“, „dobře“, „méně uspokojivě“ nebo „neuspokojivě“.“ Zemská školní rada v Čechách pak vydala výnosem ze dne 14. prosince 1928 č. 5056 pres. ai 1928, zatímni předpisy o kvalifikování učitelstva, jimiž se nutno řídit až do doby, kdy min. školství vydá nové předpisy. Podle cit. výn. zem. škol. rady „při stanovení celkového posudku není potřeba přihlížeti k průměru známek z jednotlivých zřetelů kvalifikačních“. Tím by bylo celkové vystižení kvalifikace každého učitele usnadněno. Ale zato sama stupnice ztížila rozhodování, poněvadž jest nestejnorodá, nerovnoměrná („dobře“ tu znamená logicky „uspokojivě“, neboť čtvrtý stupeň jest „méně uspokojivě“), nelogická, vzpomene-li na ustanovení o odvolání (co je „dobré“, proti tomu sotva kdo na světě protestuje; tady však je možné odvolání), a užívá výlučného výrazu „výtečně“ jako prvního stupně, kdežto „velmi dobře“ znamená již druhý stupeň, tedy něco méněcenného proti dřívějšímu. Toto zhoršení roztrpčilo učitelstvo, jak dokazují četné protesty a resoluce z učitelských schůzí, z jednot i z ústředních organizací. Školní inspektory uvedly nové kvalifikační předpisy s novou stupnicí do velkých nesnází (pro množství nové

přesahy) i do velkých rozpaků. Tyto rozpaky zaznívají hlavně ve vzájemných rozhovorech, o nichž ovšem ve veřejnosti nikdo neví. Jsou však velmi výrazně patrné i z t. řeč. „kvalifikačních popisů“, o nichž kromě členů kvalifikačních komisí také nikdo nic neví. Tyto „kvalifikační popisy“ jsou chápány a psány v každém okrese jinak. Celkem to jsou v celé republice stohy bezvýznamného papíru, neboť se z rozpaků užívá většinou výrazů bezobsažných nebo tak všeobecných, že mohou krýtí leckdy snad rozpětí celé stupnice, tedy aspoň tří stupňů. (Na př.: „svědomitý“. Je to „výtečný“? „velmi dobře“? „dobře“? neb i „méně uspokojivě“, poněvadž by se čekalo více?) A jak také krátce slovem vystihovati učitele v rubrikách „kvalifikačních popisů“? Kdyby je chtěl inspektor vyplňovati drobnoučkým písmem podrobně, kde by nabral času na několik set „kvalifikačních popisů“ ročně? A kolik dní či snad týdnů by musela zasedati kvalifikační komise, kdyby každou rubriku důkladně přečetla, uvažovala o ní, debatovala, na konec se rozhodla pro určitou známku, tak při každé rubrice, naposled pak zvláště důkladně rozvažovala o celkové známce kvalifikační? Ukazuje se, jak to pro praxi dopadne, když se něco mechanicky „přizpůsobí“ pro jiný obor. Na střední škole si snad může ředitel pohrát s „kvalifikačními popisy“ několika profesorů. V okresech s několika sty učiteli však už to je věc nemožná. A z toho nesnáze a rozpaky... Své nesnáze a rozpaky však projevují školní inspektoři již také veřejně. Časopis „Školská správa“ otiskl již dříve na př. článek Menšíkův, Melicharův a nyní v č. 9. otiskuje článek dr. O. Kriebela (známka „výtečná“). S jeho vývody možno souhlasiti. Chtěl by méně stupňů: Zámka „dobrá“ by znamenala průměr. Všecky jiné výkony než „dobré“ jsou buď nad průměrem, neb pod ním. Na krajích jsou výjimečné extrémy: buď neschopnost, nebo dokonalost. Při třech stupních by se známka „výtečná“ stala jen doplňkem prvního stupně (jako čestné uznání vynikajících pracovníků). Dodal bych ještě toto: Žádná stupnice nebude vyhovovati, budeme-li ji vyjadřovati slovními výrazy. Mnohá slova dostávají užíváním v praktickém životě zvláštního, ač jedinečného významu. Nelze jich pak užívati beze zmatků jinde. („Výtečně“ — to není první stu-

peň normální stupnice, nýbrž něco jedinečného, výlučného.) Kvalifikace musí býti vyjadřována prostě číslicemi, ne slovními výrazy: 1, 2, 3 (nebo 1. stupeň, 2. stupeň, 3. stupeň). Je-li třeba, mohou se psáti číslovky: jedna, dvě, tři (nebo čís. podst. jm.: jednička, dvojka trojka).

(F. Pátek v „Českém učiteli“.)

Dotaz z 16. listopadu 1929. Šla jsem ve škole navečer po neosvětleném schodišti s poschodí dolů. Když jsem stoupala na poslední již schod, noha mi najednou uklouzla, padla jsem a vykloubila si ohbí kotníkové. Lékař radí, abych se hlásila o pojištění úrazové. Četla jsem ve Věstniku, že jsme byli všichni zemským spolkem pojištění hromadně zvýšením členských příspěvků. — Odpověď: Ano, bylo odhlasováno v Říšském Svazu, zdali a jak v Praze provedeno, dodatečně ještě odpovíme. Ale uvažujeme také takto: Každý domácí pán je za osvětlování schodiště (všem nájemníkům společného) odpověden. V tomto případě místní školní rada — analogie chodníky — obec. Tedy pojišťovna může se v takovém případě hojiti jinde. Pak by to byla ovšem věc sporu a zajímavá pro podobné případy. Mohlo by se státi i dítěti školnímu za průvodu učitele třídního, a rodiče by se dovolávali odpovědnosti učitelské, vinili z úrazu školu (nedostatek povinné péče).

Dotaz z 19. listopadu 1929. Vypomáhám již šestý rok na měšťance. Před 4 lety vykonala jsem první část zkoušky z III. odboru, ke skládání druhé části jsem se pro nemoc již nedostala. Co mám dělat, jsem v nebezpečí vrátit se na obecnou? — Odpověď: Podle výn. mšno. z 3. září 1925 zkouška na měšťanky po částech musí se v jednom a půl roce ukončit. Tu lhůtu jste tedy již zmeškala. Ale zkuste se přihlásit ke zkoušce znovu, třeba celé, a v žádosti uveďte, že jste bez své viny termín zkoušek po částech zmeškala. Informujte se ještě sama, nejlépe ústně, u té komise, kde jste prvně zkoušky skládala.

Usnesením min. rady o započtení pres. vojenské služby uveřejněným ve „Věstniku min. školství“ jsou učitelé většinou zklamáni, neboť min. škol. a nár. osvěty podle přípisu min. financí upírá zápočet služby té ve všech případech, kde učitel nekonal službu tu celou před 1. lednem 1926, dále když neměl 1. ledna 1926 zkoušku učitelské způsobilosti a odpírá ji započísti do

počáteční služby vůbec. Tak započítá se jen těm, kteří již 1. ledna 1926 měli čekatelskou dobu 3letou za sebou a mohli býti definitivními podle par. 4 učít. zákona. Poněvadž min. škol. a nár. osvěty tuto praxi trvale asi zachová a poněvadž takto zúžený výklad usnesení min. rady zdá se býti neoprávněný, podal se, jak píše „Obecná škola“, právě jeden případ k nejvyššímu správnímu soudu, aby tak eminentně důležitá věc, která dotýká se velmi mnoha učitelů, byla event. obhájena ve smyslu příznivého výkladu pro postižené. Jest tedy nutno, aby zamítavé vyřízení zem. škol. rady o věci této nebylo ponecháno nikým bez opravného prostředku.

Přehled osvobození daňových u novostaveb podle posledních zákonů. Přes značný význam osvobození daňových pro stavebníky — zvláště domků rodinných či s malými provozovny živnostenskými — nejsou jim často známy podmínky udělení těchto cenných úlev. I mnozí z našich P. T. odběratel, kolegové, kolegyně i důstojní pánové pomýšlejí zajisté na vlastní krov, a proto jim přijdou zajisté vhod následující řádky. — Doba osvobození u novostaveb upravena je v přítomné době v jednotlivých zákonech o stavebním ruchu, jež toto osvobození rozdílně poskytují a váží se splněním užitých podmínek. Tak na příklad zákon čís. 44 z r. 1927 poskytl osvobození novostavbám, přístavbám, nástavbám, přestavbám, dokončeným v letech 1926—1928 od daně činžovní (třídní) a přírážek na dobu 25 let od dokončení stavby. Novostavbám a úplným přestavbám domů s malými byty (provozovny), dokončeným v letech 1926—1928 osvobození takové přísluší na dobu 35 let. Totéž osvobození poskytl zák. č. 43 z r. 1928 na výslovnou žádost stavebníkovu pro ony stavby, které nemohly býti ze závažných příčin dokončeny do konce roku 1928, ač s nimi bylo včas a řádně započato, jestliže stavby byly dokončeny nejdéle do konce června 1929, resp. do konce roku 1929, bylo-li se stavbou započato před říjnem 1928. Osvobození od daně domovní s přírážkami vztahuje se taktéž na obecní dávky, vybírané na podkladě nájemného (vyjímajíc ony dávky, jež se platí za zvláštní výhody a plnění se strany obcí). — Zákon čís. 43 z roku 1928 přiznává osvobození od daní s přírážkami pro novostavby (přístavby, nástavby, přestavby), byly-li dokončeny

do konce roku 1929 na dobu 15 let, pro stavby s malými byty (provozovny) na dobu 25 let. Úpravám budov (částí) dosud nezpůsob. k účelům obývacím, provedeným v roce 1929, přísluší osvobození od domovní daně i přírážek na dobu 15 let. Zákon z roku 1928 upravuje však odlišně osvobození dávky z nájemného. Stavby, osvobozené od daní s přírážkami na dobu 15 let, jsou od dávky osvobozeny na dobu 10 let; stavby osvobozené od daní na 25 let jsou od dávky osvobozeny na dobu 20 let. Úpravám staveb k účelům obytným přísluší osvobození od dávky na dobu 10 let. — Poslední zákon o stavebním ruchu čís. 32 z roku 1929 poskytuje osvobození od daní a přírážek pro novostavby (přístavby, nástavby, přestavby), které budou dokončeny do konce roku 1930. Rovněž upravám celých budov i částí neobydlených k účelům obývacím přísluší osvobození od daně činžovní (třídní) s přírážkami na dobu 15 let, budou-li dokončeny do konce příštího roku, t. j. 1930. Doba osvobození od dávky z nájemného pro stavby posléze uvedené zůstává neztenčena, to jest trvá buď 10 či 20 let. — Novotný.

Naše škola.

*Naše škola churaví.
Co jí zdraví napraví?
Kdo nám povi, co jí je?
Kdo jí léku nalije?*

*Lidé moudří kývou hlavou:
„Nemoc vznikla špatnou stravou!
Stále do ní cosi cpete —
nesnesla to — div se, světe!*

*Bude už s ní těžká práce,
pomůže jen operace,
aby přišla do normy,
potřebuje reformy.*

*Vyhnán byl z ní dobrý duch.
Vyzdravi-li, vi jen Bůh.“*

Puntík.

ZPRÁVY

V novoročním čísle chceme tentokrát zavést otiskování gratulací, jako činí jiné listy. Představujeme si věc tak, že budou si u nás navzájem blahopřáti pp. kolegové, kolegyně, pp. profesori i veledůstojní pánové, rov-

něž tak předsednictva kraj. odborů
ald. Gratulaci ve formě insertu 1 šest-
náctinky strany (něco přes 1 cm výšky
přes celou šířku strany) budeme účto-
vatí pro P. T. odběratele zcela mírně,
toliž 20 Kč, gratulaci notičkovou sloup-
cový řádek 1 Kč. Náš list se takto
stane ještě tužším pojtkem kat. uči-
telstva, profesorstva a vdp. duchoven-
stva, než byl dosud a získá zároveň
pro své účely nějaký obnos. Neodklá-
dejte s objednávkou! Děkujeme již pře-
dem za důvěru a přejeme všem P. T.
odběratelům

šťastné a veselé vánoce!

Redakce a administrace.

Vydáváme obšírné vánoční číslo o 28 stranách, což umožnila hojnější in-
serce. Však jest ho také třeba. Máme
tolik materiálu, jež jest nutno otisk-
nouti. Jest to také samozřejmé. Otá-
zek školských a učitelských jest více
než z kteréhokoliv jiného oboru. Prosi-
me proto P. T. odběratele, by kupo-
vali u firem u nás inserujících, při ná-
kupech odvolávali se na jich inserci v
našem listě, získávali nám nové od-
běratele, posílali včas předplatné, při-
spěli i mimo to občas nějakou korun-
kou a takto pomáhali nám jíti vpřed.
Čím lepší bude finanční situace listu,
tím mohou být čísla obsáhlejší.

Redakce a administrace.

Harmonium, 6 rejstříků, jedna hra,
se prodá za 600 Kč. Blíží sděli admin.
Dvojlistek!

**Místo řídícího učitele na 4třidní ško-
le ve východní části země moravsko-
slezské bude se vypisovat občanstvem.**
Žádán jest katolík. Blíží sděli redakce.
Dvojlistek!

V příštím čísle otiskneme delší práci
Kl. Pistoria (kol. A. K.), na jehož člán-
ky se P. T. odběratelé již předem těší.

Kandidát profesury, Dr. O. Nováček
z Husovic chce se státi spisovatelem.
O čem psát? Je ještě hodně mladý,
proto mnoho toho nezná. Vzal si tedy
za téma studium brněnské spodiny. Je-
ho práce nás naprosto nezajímá, ale
nemůžeme opomenouti nepoukázati,
jak píše o učitelstvu předměstských
škol. „Nutno podotknout, že někteří
učitelé obecných a měšťanských škol
ve své pedagogické krátkozrakosti,
která jim přes všechny možné pedago-
gické kursy na vysokých školách ne-
dovolila, aby si viděli na špičku vlast-
ního nosu, byli přímou příčinou, že
u mnohých hochů se charakter úplně

zvrhl. Stálými nevhodnými a idiot-
skými poznámkami a la „z tebe bude
lump, ty rosteš pro šibenici, ty jednou
z kriminálu vůbec nevyjdeš“, kterými
glosovali své nepřilíš valné vědomos-
ti... Predéstinovali chudinu z perife-
rie vědomé k sociálnímu zatracení místo
sebemensiho pokusu o záchranu a
hráli si na proroky šosácky přiblížého
řádu — — —“ Téma jeho spisu i způ-
sob psaní neprojevuje, že by pan spi-
sovatel měl mnoho vědomostí. Ke kri-
tice učitelů jest pak i při svém dokto-
rátu příliš krátký!

Troufalost „pokroku“. V Hartvikovi-
cích na Moravě občané postavili ško-
lu a dali si ji vysvětit P. Bělochem,
katechetou z Hodonína. Tento v kázá-
ní upozornil katolické rodiče, aby sle-
dovali, co se ve škole děje. Kázání za-
vdalo „pokroku“ podnět k poplašnému
troubení do boje. Po školách byl roze-
slán tento oběžník: Všem učitelským
sborům! Kolegyně a kolegové, otevře-
ní školy v Hartvikovicích pro nepříz-
nivé počasí bylo odloženo a bude ur-
čité a za každého počasí v neděli, dne
10. listopadu 1929 o 13. hod. Uvědomte
o tom laskavě obecní radu a místní
školní radu. Protože slavnost má býti
mohutnou odpovědí na troufalost kněž-
skou, která právě minulou nedělí zle
se pustila do školy a učitelstva, a na
vše se bude reagovat v proslovech
před zástupci úřadů, je žádoucí, aby
účast učitelstva byla opravdu mohutná.
S kolegiálním pozdravem Mlejnek Jo-
sef, správce školy.

Sokolí v Národním shromáždění. Po-
slanecká sněmovna: V klubu poslanců
strany republikánské ze 46 poslanců
jest 27 Sokolů; v nár. sociální ze 32
poslanců jest 19 Sokolů; v nár. de-
mokrat. z 15 poslanců jest 11 Sokolů,
v živnostenské z 12 poslanců je 9 So-
kolů, celkem 67 Sokolů-poslanců. Se-
nát: Ze 24 republikánských senátorů
je 14 Sokolů, ze 16 národ. sociálních
12; z 8 národ. demokratických 3; ze
6 živnostenských 3. Celkem 32 Soko-
lů-senátorů.

Učitelské platy. Naznává se na při-
slušných místech, že platy zaměstnan-
ců vysokoškolských neodpovídají od-
povědnosti jejich úřadu a také hmot-
ným poměrům, a proto se navrhuje je
zvýšiti. Ale nejen vysokoškoláci mají
žaludek, mají jej i ti ostatní zaměst-
nanci a také učitelé, proto je spraved-
livé, aby i na ně zapomenuto nebylo.
Peněz je dosti, nebudou-li se vyhazo-
vati na zbytečnosti, jako na monolity,

luxusní reprezentaci v cizině atd., na zakrývání nepoctivosti, jako sanace bank a podobných ústavů, a na přehnaný militarismus. Od spokojeného učitelstva možno čekat i také žádati zvýšené a zlepšené výkony a také závazný celibát učitelé.

V Horních Dunajovicích, 18 km severně od Znojma, jest vypsáno místo řidičho učitele na čtyřtřídní obecné škole. Uchazeč, který má kurs pro řízení lidové hospodářské školy, má přednost neb v obci jest lidová pokračovací škola hospodářská, na které by se řidič učitel stal správcem. Hor. Dunajovice mají dvakrát za den autobusové spojení se Znojem a jednou denně s Mor. Krumlovem na nádraží k Brnu. Školní budova jest nová, byt pěkný, ovocná a zelinářská zahrada při škole. Kostel v místě. V blízkých Želeticích státní škola měšťanská. Pošta, telegraf, telefon, elektrické osvětlení v obci. Občané sobě přejí řidičho učitele katolika. Blíží sděli A. K., Hor. Dunajovice, č. 13, u Znojma.

Odsouzená cahovina. Známý spisovatel protikatolických brožurek Čaha „napsal“ také knížku „V pravěkém světě“. Do této knížky přepsal celé stati z díla „Život v pravěku“ od Hofmeistera. Tento Čahu žaloval pro porušení autorského práva. Soud uznal Čahu vinným, a odsoudil ho k pokutě 100 Kč nebo k 10 dnům vězení a k náhradě útrat. Spisovatel Hofmeister se odvolal pro příliš nízký rozsudek.

Dobré místo učitelské. V nejbližší době bude vypsáno na východní Moravě ve veliké obci místo učitelské na šestitřídní škole obecné s pobočkami. Obec je velká, většina je lidová. Je tam pěkná Orlovna s Katolickým domem a možnost vědecké spolkové práce. Dráha je v místě, spojení s okolními městy denně několikrát. Pošta a telefon v sousedním místě 20 minut vzdáleném. Tamní občané si přejí učitele katolika. Blíží informace podá ihned jednatel Spolku katol. učitelstva odb. učitel Franti. Hanzelka v Hodslavicích. Hlaste se!

Kolegové, kolegyně, důstojní pánové, pp. profesori, staňte se členy Matice cyrilometodějské v Olomouci! Spolek hájí a upevňuje křesťanství v životě veřejném i soukromém, zvláště pečuje o křesťanský ráz rodin a křesťanskou výchovu dítek ve škole i mimo školu, šíří křesťanské zásady vychovatelské, stará se o hmotné povznesení katolického lidu a zabezpečení

katolických škol na celém území republiky. Můžete býti členy spolku i když není v místě odbor. Přihlaste se přímo v ústředním sekretariátu v Olomouci. Činní členové ročně platí 10 Kč, přispívající 4 Kč. V novoročním čísle našeho listu budou letáky, přinášející bližší informace. — Hk.

Lidový humoristický časopis „Šprýmy“ počne vycházeti jako čtrnáctidenník. První číslo vyjde na vánoce. „Šprýmy“ mají sloužiti jako zábavný, satirický a obranný časopis katolické veřejnosti. Redakce, kroužek katolické inteligence v Bohuslavicích u Hlučína, prosí katolickou veřejnost a zvláště inteligenci, o pozornost.

Z dopisů. Věstník je obratně veden. Líbí se mi svěžest a říznost námětů i zajímavá pestrost obsahu. Budeme museli pěstovat pedagogiku, didaktiku atd. ve zvýšené míře i za cenu rozšíření Věstníku, neboť každý kolega nemůže odebírat ještě jiný časopis vychovatelský. — Potřebovali bychom též katalog pro katolické knihovny s literaturou katolickou a hodnotnou, aby chom mohli buď přímo či nepřímo úspěšně ovlivňovati obecní knihovny. Recenze v katolických novinách bývá někdy příliš blahovolná — a pak jedinci nelze konati všechno. — Hch.

Hmotné poměry. „— — Aby se mohl důstojník řádně a svědomitě věnovat svým povinnostem, musí býti úplně zapátrěn. Nesmí přemýšlet, co bude s jeho rozpočtem koncem měsíce. Pak pracuje výhradně pro účely armády a nehledá vedlejší zaměstnání, které se mnohdy stává tím hlavním, neboť mu poskytuje kvotu, potřebnou k slušnému životu —“ (Důstojnické listy.) — Myslím, že i my, učitelé a učitelky, jsme ve stejné situaci, a nestydíme se to tedy také říci a pracovati za svou lepší budoucnost. Že by profesori a kněží měli na různých ustláno, nelze ovšem také říci.

Móda se prý opakuje... Každý ví, jak bylo pokrokářům směšné, když viděli, že někdo políbil katolickému knězi ruku. To byl papeženec, tmář, člověk se středověkými názory, který nemá trochu hrdosti. Vždyť všichni lidé jsou si rovni! Dnes již zřídka uvidíme, jak dítě políbí knězi ruku. Nebylo by o to, jen kdyby aspoň pozdravilo! Ale — světe, div se! Stará móda se obnovuje i v líbání rukou. Když mají u nás Židé taková práva a moc, musíme si je předcházeti — líbáním ruky! To se děje ve XX. století, roku 1929! Ale, svě-

le, nevyšlín se ze své dráhy, vždyť o-nou osobou, která libá židovskou rukou, je dlouholetá členka Sokola — okres-ní náčelnice k tomu že by to dělala z nerozumu, nelze říci; je jí snad přes 30 roků. Inu, stará móda se prý vra-cí... —m—

Jihočeské katolické učitelstvo při-hlásilo se první oficiálně na pouti do Říma. Ústředí katolického studentstva čsl. v Praze II., Spálená 15. Po vý-stižném referátu vašeho duchovního rádce P. Alf. Daňhy, CSSR., dne 17. října 1929 o zamýšlené společné pouti studentstva a inteligence do Říma r. 1931, s nadšením připojuje se výbor jihočeského odboru zemského spolku katolického učitelstva k této akci. Ve výborové schůzi rozhodli jsme se i my, katolické učitelstvo, manifestovati v r. 1931 společně pro svou víru a nábo-ženskou přesvědčení na mezinárodním fóru. Chceme ukázat, že Říma se ne-bojíme, nýbrž že právě Řím byl vždy národu našemu ochráncem, obráncem a dobrou milující matkou. Příčiníme se, aby nejen z našich učitelských řad hoj-ně osob se zúčastnilo, nýbrž i z ostat-ní inteligence a z řad kandidátů a kan-didátek našeho katolického učitelstva. V r. 1931 do Říma! — V Českých Bu-dějovicích 21. října 1929. Jihočeský od-bor zemského spolku katolického učitelstva v Čes. Budějovicích: Františka Daňhová, předsedkyně, P. Karel Ra-ban, duchovní rádce odboru, Marie Ratajová, jednatelka.

Pokrokový pan řídící z roku 1929. První cesta do školy mladého učitele. — Na chodbě zahřmí kroky, mladý u-čitel vzorně se představí a milý úsměv vysílá na svého budoucího šéfa, který ho přijal otázkou: „Co tu chcete?“ No-vocián zase svého pána vlídně žádá: „Kdybych chybil, a často se to stane začátečníkovi, prosím vás, pane řídí-cí, pěkně vás prosím, o upozornění a radu.“ „Jen buďte bez starostí, na to jsme tady přece my, my ři-dí-ci a inspektoři!“ dostal důkladné ubezpe-čení v povýšeném hlase úředním od pana řídícího. S nejlepšími a poctivý-mi úmysly dovolil se zeptat: „Pane řídící, jaképak jsou poměry v obci Do...“ a již nedořekl. „Do toho, mla-díku, vám nic není!“ Mladík uznal ra-du staršího, proto se raději pozeptal: „Kterou třídu budu mít, pane řídící?“ „Jste moc mladý a zvědavý. To vám bude moc škodit!“ vážně ve svém ú-ředním postavení pronesl řídící soud nad mladým učitelem. — Příběh při-

naší Věstník USU. na Moravě. Mezi našimi katolicky organizovanými kole-gy řídícími učiteli není takového je-dince, z kterého tábora tedy asi bude?

Kolik je Čechoslováků ve Vídni? Z 1,865,780 obyvatel je Čechů 78,000 a Slováků 2666. Státních příslušníků čes-koslovenských bylo celkem 119,595. Ve skutečnosti je ve Vídni dosud přes 100,000 Čechů a Slováků. (R. 1928.)

Jak se žije. Nejlevnější jest podle všeho živobytí v Bulharsku, kde čtyř-členná rodina s příjmem 1120 Kč mě-sičně slušně žije. Na totéž živobytí by však u nás táž rodina potřebovala již 1680 Kč měsíčně, v Jugoslávii 2100 Kč, v Maďarsku 2200 Kč, v Itálii 2400 Kč, v Polsku 2840 Kč, ve Švédsku a Nor-sku dokonce 3400 Kč měsíčně.

Sebevraždou končí ročně v Evropě 60,000 lidí. V počtu sebevražd je Če-choslovensko mezi prvními.

Bude přece zaveden rok o 13 měsí-cích? O změně v rozdělení roku místo na 12 na 13 měsíců se již mnoho uva-žovalo a psalo. V Americe bylo toto reformní hnutí přijato velmi sympatic-ky a dnes již mnoho velkých obchod-ních domů se podle toho zařizuje. Po-ználo se, že nové rozdělení roku zna-mená pro obchod zjednodušení v kal-kulaci, v účtování a v řadě úkonů ob-chodně technických. Podobné názory jsou nyní zastávány také v tisku ka-nadském. — Čech.

Obrazoborství v sovětském Rusku. Jeden z nejslavnějších výtvorů ruských ikonopisců, drahocenná ikona v kapli Matky Boží Iverské v Moskvě podle došlé zprávy byla zničena, poněvadž kaple byla zbořena. Sověty vnucují svým poddaným marksistický bezvě-recký pozitivismus, zapominajíce, že křesťanské náboženství má pevné své existenci. — Čsl. domov.

Jak postupoval čsl. rozhlas v jazy-kové otázce? 1. Nejdříve bylo vysílá-no jen česky, pak dostali Němci tak-é svoji hodinu. Později v dopol. vy-sílání reprod. hudby přicházely sklad-by německé a v první řadě berlínské-ho orchestru a písně německých zpě-váků. 2. Pak přišlo poznenáhlu vysí-lání i večer z Deutsches Landesthe-atru. 3. Hlášení simult. koncertů bylo vysíláno nejdříve česky, francouzsky, anglicky a nakonec německy. Později česky, německy, francouzsky. Nyní již pouze česky a německy. — Bude-li to taklo pokračovat, dočkáme se, že bude hlášeno nejdříve německy a pak česky a nakonec snad pouze německy a třeba i hebrejsky, ale ne česky. —

Citujeme ze „Stráže říše“, a rovněž nesouhlasíme s poměry. Máme jistě do věci co mluvit, neb z našich odběratelů pěkné procento denně poslouchá „Prahu“, a jest prastaré přísloví, že, kdo platí, ten poroučí.

Kdy jsou kde žně na světě? V měsíci lednu: V Australii a Chile. V únoru: v Indii a Horním Egyptě. V březnu: v Dolním Egyptě. V dubnu: na ostrově Cypru, v Persii, Malé Asii a na Kubě. V květnu: v Alžírě, Číně, Japonsku, Texasu a Floridě. V červnu: na středním a dolním Dunaji, v Řecku, Uhrách, jižním Rusku, ve Francii, Kalifornii, ve Virginii, Koloradu a nad řekou Misuri. V červenci: v severních Uhrách, Rakousích, Německu, v severní Francii, ve Švýcarsku, Rusku, Anglii a Spojených státech, Československu. V srpnu: v Belgii, Holandsku, Anglii, Kolumbii. V září: ve Škotsku, Švédsku, severním Rusku. V říjnu: v severním Švédsku a Norvéžsku. V listopadu a prosinci: v severní Australii, v Peru, Brazílii, v Jižní Americe a východní Indii. — Klas.

Stanley Hall, dětský psycholog americký, tvrdí, že se vzrůstem t. zv. volných škol pokračovacích ve východní části Londýna krácel vzrůst onoho druhu zločinů, které vznikají z jednostranně vyvinutého žití rozumového. Rozum je zajisté světlem a silou — ale jen pro člověka, který je pánem svých vášní a žádostí; pro jiného platí slova: „Užívá toho, jen aby byl zvířečtější než každé zvíře.“

„Církvi československé přibylo za poslední tři roky po odečtení zemřelých a vystoupilých 85.495 členů“ — oznamuje „Věstník ÚSU“. — (Aspoň každý ví, že se tam už může jít — když je jich tak mnoho.)

Příznačné. Vzal jsem do rukou Pražský ilustrovaný zpravodaj a přečetl několik perel, jimiž vychovává své čtenáře. V článku „Čistota půl zdraví“ je na příklad tato výchovná perlička: „Moderní závratné tempo života absorbuje člověka celého, takže nezbyvá čas, aby všichni lidé pěstovali duševní hygienu, jako nepěstují všichni manikuru neb pedikuru. Pracující člověk spokojuje se s poctivostí své duše. V tom cítí duševní čistotu a o více se nestará, nejméně o to, co se s ním bude dít na onom světě.“ O čem můžete ještě takovým lidem mluvit?

Pro mravní výchovu žáků má veliký význam správně řízené čtení. Pisemnictví šíří myšlenky svých autorů. Při čtení vytkneme dobré myšlenky, vy-

světlíme je, aby je žáci dobře pochopili. Pod dojmem členého je duše dětská tvárnivější a přístupnější, dobré myšlenky pevněji utkví v myslí. Na vyšším stupni můžeme školní četbu čítankovou doplnit vhodnými ukázkami; význačných literárních děl. Pro mravní výchovu žáků vykonáme tím často více než výklady v obč. nauce a výchově.

Péče o francouzské státní zaměstnance. Francouzská sněmovna přijala návrh lékaře dra Pierre Evena, bretoňského poslance, na zákon, aby stát. zaměstnanci, kteří onemocní tuberkulosou dostali tříletou placenou dovolenou. Je pravděpodobné, že senát schválí tento návrh zákona koncem roku.

Francouzští učitelé ve světové válce. Celkem bylo mobilisováno 28.309 učitelů. Z nich 7.407 bylo zabito, 9.624 raněno, 940 dostalo řád „Čestné legie“, 1.002 dostali válečnou medaili a 17.691 dostalo válečný kříž. Bylo tedy 26 procent zabito, 34 procent raněno, 3 procenta dostala „Čestnou legii“, 4 procenta medaili a 62 procent bylo vyznamenáno válečným křížem.

Francis Conway, 80letý kněz v Masselburgu ve Škotsku, dostal zlatou medaili v závodech golfu. Závodili s ním celkem jen mladší hráči.

Tuberkulosní učitelé. Dotazem v několika sanatoriích německých bylo zjištěno, že se tam r. 1920 léčilo 329 učitelů s otevřenou tuberkulosou. Z těchto učitelů 279 vyučovalo ještě krátce před odchodem do léčení. S bacily bylo propuštěno 259, z nichž u 73 zahájeno pensionování, kdežto ostatní chtěli vyučovati. Jen ve 32 případech věděly školní úřady o chorobě. — A jak je tomu u nás?

Odezva bulvárního tisku u krajanů v cizině. Sensacechtivosti a neserióznosti některých našich časopisů povšimli si i naši zahraniční krajané, kteří, jsouce vzdáleni od své vlasti, ji tím tížeji nesou. Před několika dny dostal Čsl. ústav zahraniční dopis od krajana z Francie, který si nevybíravými slovy stěžuje na úroveň našeho bulvárního tisku: „České noviny jsou velké seznamy zločinů, zhárství, zrady a jiné neplechy, jež se zálibou čtete a ve vagonech denně do světa vyvážíte. Podle toho Vás svět také soudí.“

Arcibiskupem pařížským byl jmenován superior kněží sv. Sulcipia Jean Verdier.

Podvody s odpadem. Katolickým far-

ním úřadům došly odhlášky z církve, o nichž ti, kteří byli na blanketech podepsáni, neměli tušení. Nač již lidé zlé vůle nepřišli!

Katolíkův průvodce. Když se dítě narodí a pečlivá maminka jej vypravuje ke křtu, postará se, aby malé robbátko dostalo průvodce — klade mu na prsa růženec. Podobně činí, když je nese k úvodu. A od té doby má katolík svého průvodce stále. Má mítí, kamkoliv jde, svůj růženec s sebou. V katolických rodínách zavěšují jej pod kříž visící na zdi nebo na krompenku, zavěšenou vedle dveří. Kdo vchází, hned vidí, že zde bydlí katolici. Když katolík umře a jeho tělesná schránka již v rakvi odpočívá, ovínují jeho ztuhlé a sepnuté ruce růžencem. Se svým průvodcem nastupuje svou životní pouť, s ním jde celý život a s ním odchází na věčnost. — „Neděle“.

Jan Jaurès, nejosvědčenější sociálně demokratický pracovník, dal svou dceru na vychování do kláštera. Podobných případů je mnoho.

Co se nelíbí našim pánům inspektorům. V jednom městě je mateřská školka. Tam už odedávna pozdravovaly děti křesťanským pozdravem: Počíválen buď Pán Ježíš Kristus a S Pánem Bohem. Dělo se tak za předešlého a několik let za nynějšího. Až letos na začátku školního roku pan inspektor tyto pozdravy zakázal, ježto prý jsou katolicky konfesijní a urážejí náboženské city ostatních vyznání. (Jsou tam děti většinou katolické, menšinou československé.) A co je zajímavé, nikdo z československých rodičů ničeho proti tomu nenamítal. — Kdo tedy u nás rozhoduje o škole a jejím duchu? Jak dlouho ještě tento nemožný stav potrvá? Nakonec se dočkáme pravděpodobně něčeho podobného, co se přihodilo p. prezidentovi, jemuž děti na pozdrav „Sbohem“ odpovídaly klackovitě „Nazdar“.

Chut na funkce, které zatím vykonávají učitelé měšťanských škol ve všeučitelských spolcích, mají podle VUS. jejich kolegové ze škol obecných. Nehrozí snad palácová revoluce?

Pojišťují se. Podle zpráv ze Zlína nebylo prý zcela vyhověno požadavkům reformátorů při zřízení pokusné školky. Ministerstvo položilo své požadavky. Tvrdí se o nich, že ohrožují výsledky školy. Po vnitřní stránce reformy (metody, nového poměru žáků k práci školní, k učitelovi a ke škole) se prý ještě kromě vykání a 45minuto-

vých hodin nestalo nic. Podle příznání kol. Konvičky (v „Semináři“) konalo se od začátku roku již 21 konferencí. Problém všech reforem ve výchově je ostatně stále týž: jak přesnou a dokonalou teorii vtělit plně v praxi. A to je věc nemalá. Druhý problém je v tom, dá-li se reformy té užití na širokém foru státního života. Reformy, jichž lze upotřebiti pro jednotlivce a pro skupiny dětí za přispění velikých mecenášů, nesplní svého úkolu, zvláště když by neměly dosáhnouti očekávaných cílů!

Ztratí — neztratí? Už nějakou dobu se uvažuje o ztrátách, které způsobí újezdni měšťanské školy školám obecným. „Měšťanská škola“ to 23. října 1929 vypočítala na 258 tříd v zemi moravskoslezské. Olomucký „Pozor“ mluví 10.000 třídách, a tak se řada „Měšťanská škola“ znovu do počítání a dokázala „Pozoru“ dne 20. listopadu, že „Pozor“ straší lidi a sebe sama klame, poněvadž nebude restringována „ani jedna škola obecná“. Můžeme býti právem zvědovi, kdo z těch počtářů umí opravdu počítat. Zdá se, že žádný.

Proti přílišnému názoru v počtech ozval se dr. Em. Vébr, který napsal do „Měšťanské školy“, že pro samé nazírání se nedochází k počítání.

Doktorem filosofie byl v minulém měsíci v Brně prohlášen Vladimír Slaminka, učitel ve Zlíně.

Dvojí loket: Učitel, pokrokový podle zákona — šťve proti svému šéfovi — co může, udělá mu napříč — v každé konferenci výstupy hodné konservování pro památku budoucím. Když konečně za rok je toho až dost a šéf si stěžuje, co se stane? Šéf je vyslýchán před inkvisičním tribunálem pokr. organizace (proč tam je?) a uznán nezpůsobilým k vedoucímu úřadu, protože neumí zacházet s mladými. Nepůjde-li do prosa — je s organizací hotov. Mladý hrdina je ovšem vši chvály hodný. Stalo se též, že učitelka, v katolické organizaci zapsaná — prohodí nerozvážné slovo, když je na ni v konferenci útočeno. A hle — taktak, že nemá disciplinárku na krku pro vzpouru proti úřední autoritě. Aspoň přesazením pyká. — Jak dojemně lze každému spravedlivě naměřiti, když se vezme pro každý případ jiný loket!

Ohromný stavební ruch v Německu. Následkem urovnaných poměrů v Německu, hlavně však proto, že minimální činže tam ve dvou letech byla upravena z nuly na 120 proc. předvá-

Psací stroje „Underwood“, plnící pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

Dámské látky,
hedvábí, bílé zboží
nakoupíte nejlépe
u firmy

LEOPOLD DOBEŠ
V PŘEROVĚ,
Wilsonova ulice číslo 2.

lečné činže ve zlatě, bylo postaveno v roce 1927 281.092 nových činžovních domů. Z toho postaveno 169.395 domů soukromými podnikateli, 78.426 veřejnými korporacemi, 33.269 za součinnosti státu. Postaveno tudíž soukromým podnikáním 60.3 proc., korporativním 27.9 proc., státním 11.8 proc. — Čsl. domov.

Sborník sjezdů mladého učitelstva vydal U. S. J. U. v Brně. V něm jsou otištěny buď úplně, buď jen stručně referáty sjezdových řečníků, kterých bylo 14. Sborník je zajímavou ukázkou ducha dnešního mladého učitelstva. Chvályhodné je, že mladí se přilákali o slovo a pokusili se hledat směřnice. Celek však ukazuje chaos myšlenek a chaos cílů. Oč je katol. učitelstvo dále, pracuje-li jen a jen pro jediný cíl, Boha, za každé situace, v dobách dobrých i zlých. K.

Síla náboženského názoru na život je právě v tom, že nás učí snášeti

nejen neštěstí, nýbrž i štěstí; soustřeďuje nás na vnitřní pokrok a otvírá nám tím oči jak pro nebezpečí zdaru, tak pro tajné požehnání nezdaru. — Prof. dr. Foerster.

Provádění zákona o školách pomocných. Min. školství vyzvalo již školní rady, aby si vyžádaly od okresních škol. výborů návrhy dotazníku, jímž budou se vyšetřovati na školách pomocí úředních lékařů děti debilní a idiotní vůbec. Kromě toho znovu se přezkoumají debilní děti, které již chodí do pomocných škol. Vedle toho zjistí se přesně počet dětí slepých, hluchoněmých, mravně vadných a tělesně zmrzačených, pokud nejsou ve speciálních ústavcích. — Měšť. škola.

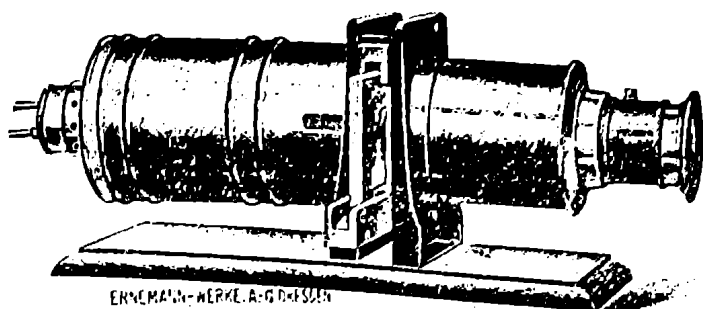
Doktorát pedagogiky na amerických universitách. Tři veliké university ve Spojených státech: kalifornská, Stanfordova a Harvardova, zavedly doktorát pedagogiky, který se staví na roveň doktorátu lékařství i doktorátu

*....i jiní Vás dobře ošatí,
my však Vás ošatíme
elegantně a výhodně!*

TOVÁRNY ODĚVŮ

FR. ROLNÉHO VDOVA
PROSTĚJOV - BRNO

**FILIALKA: Přerov, Olomouc,
Kroměříž.**

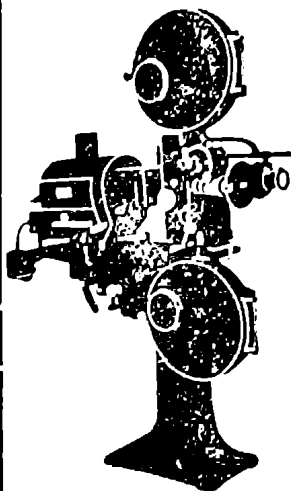

ZEISS-IKON skioptikony

různých typů

a modelů.

Školní pomůcky pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

Kosmeta ozařovací lampy

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává
největší speciální závod v čsl. republice

Rudolf Stuchlick, Praha II,
u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinofoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě
vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

filosofie. Specialisace tu bude možná
buď pro školskou administrativu nebo
pro vyučování. — Pour l'Ère Nouvelle.

Pragmatika. „Český učitel“ napadá
oši. Blábolila a Pavlištu, že mají na
svých okresích své dcery učitelkami
— národní demokraté. (O socialistech
oši. ovšem „Český učitel“ mlčí, a pro-
to je to nápadné.)

Politická příslušnost okres. školních
inspektorů v Čechách. „Český učitel“
přináší statistiku o politické přísluš-
nosti okres. školních inspektorů, jme-
novaných v Čechách od 1. ledna 1926
do dneška za vlády občanské koalice.
Podle ní jmenováno bylo celkem 30
okresních školních inspektorů, z nichž
bylo 12 agráriků, 9 národ. demokra-
tů, 4 lidovci, 1 sociální demokrat a 1
národ. socialista. Politická příslušnost
3 inspektorů není známa. — Ano, měli

bychom mít 4 okresní inspektory, ba
ještě více jich, ale nejsou. Žel, nevy-
dobyli jsme si dosud tolik práv a ne-
vydobyli jsme si jich ani na Moravě.

Čtvrt milicnu korun bude použito ze
subvence 300.000 Kč. povolené právě
zemským zastupitelstvem českým na
zřízení celotýdenních ročních kursů
pro vzdělání učitelů škol měšťanských
při škole vysokých studií pedagogic-
kých. Kursy budou vysokoškolské.

Do vrchní disciplinární komise při
min. školství bylo po vyslechnutí ná-
vrhů zemských školních úřadů povo-
láno ministerstvem 8 úředníků právní-
ků, 5 odborníků z ministerstva, 3 okr.
školní inspektori a 8 osob z učitelstva
národních škol všech kategorií a ná-
rodností. Z inspektorů jsou to dr. Ant.
Šturm z Prahy, Adolf Fischer z Podbo-
řan a Václav Hrubý z Kolína; z uči-

AMBROŽ FILA,

natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení!

telstva Ant. Málek, řed. měšť. školy z Prahy, Emil Dissman, ředitel měšť. školy z Děčína, Růžena Mokrá, odb. uč. z Říčan, Ema Rottová, odb. uč. z Liberce, Oliva Hrnčířová, říd. uč. z Prahy, Hermína Linhartová, říd. uč. z Mostu, Albin Dvořák, říd. uč. z Řeporyj u Prahy, a Jan Kail, učitel z Trnovan u Teplic. Z učitelstva jsou 4 Češi, 4 Němci. Divné! Pak zde nevidíme učitele z našich katolických organizací neb aspoň nám blízké. Jak dlouho se ještě budeme doprošovat o respektování?

Pravopis. Začaly s tím některé učitelské noviny, nyní se toho chytla i „Čsl. republika“, patrně dopis z Č. O. Uč. Pravopis žádá mnoho času, dítě se mu nenaučí (?), zanedbává se ostatní část výuková; je třeba odstraniti „ypsilon“ — reforma bude vydána tiskem. — My budeme český pravopis hájit; práce, že by se mu nenaučilo neb nenaučí, se nebojíme. Francouzi a Angličané mají pravopis ještě těžší a na reformu nepomýšlejí. Obhájila by ho také celá obec literární.

LITERATURA

IV. svazek revue „Archa“ r. 1929 vyšel s tímto bohatým obsahem: V. F. Kučera: Balada o slavném dni. B. K.: Naše náboženské exlibris. P. Verlaine, přel. V. S.: Půlnoční. Oldřich Svozil: Básnická tvorba Karla Dostála Lutínova z jeho let středoškolských. Julius Brabec: Slunovrat. Hynek Ch. Růžička: Nové básně. František Drkal: Píseň o smrti. Julius Brabec: Dušiček. J. G. Ross: Přítelkyně — smrt. Desanka Maximovič, přel. Otto F. Babler: Slituj se, Bože. — Okna: Bilance svatováclavská. Soupis knih, vypravených Karlem Němcem. Z nové literatury. Poznámky a zprávy. — Obrázková příloha: Arnošt Hrabal, 4 původní dřevoryty exlibris. Různé exlibris v textu. — Revue „Archa“ vychází za redakce P. Em. Masáka a nákladem Družiny literární a umělecké v Olomouci, Wilsonovo nám. 16. Ročně 40.30 Kč.

Širým světem, zeměpisný měsíčník (kromě července a srpna). Hojné obrázky, mapy, barevné přílohy. Red. dr. Stan. Nikolau. Vychází nákladem Unie v Praze. Ročník 52 Kč. Doporučujeme.

Nakladatelství Sfinx v Praze. Horstův soubor novel, nazvaný po nejúčinnějším z nich „Zlo“, jest dobrý slib nového českého autora, jenž ná-

hle a s jistotou hotové osobnosti vystupuje na scénu české literatury výpravné. Vyšlo v Devítkorunovce. — Lad. Vladyka: „Mnohoženství“. 302 str., 29 Kč, váz. Mnoho naturalismu. Co jest v románu pozoruhodno, jest dialog, jež autor mistrovsky ovládá a jímž dává fascinující spád líčeným dějstvím. Dialog, toť přednost Vladykova slovesného umění, v němž nemá soupeře v současné české literatuře výpravné. Tato dramatičnost není na úkor románové dynamice. Naopak zvyšuje životnost jednajících osob, nápadně dokresluje a zbarvuje situaci dějů a dává jim přirozený vzruch.

Knihovna lidových románů v Českých Budějovicích vydala sešit 5.—8. „Český legiónář“. Napsal Jan Staněk. Doporučujeme do knihoven.

Záhorská krcníka, vlastivědný sborník Záhoří a Pobečví. Vychází čtvrtletně v Dolním Újezdě u Lipníka nad Bečvou. Ročně 10 Kč. Pěkně vypravené sešity s pěknými články již po 11 let přinášejí zprávy z kraje zajímavého svérázem, ne sice tak typickým jako na příklad Slovácko, ale přece svým.

O čtvrtinu, ba i o polovinu levněji koupíte krásné obrázkové a pohádkové knihy i povídky v původních vazbách pro děti a mládež od 2 do 16 let v knihkupectví A. Neubert, Praha II., Hybernská 12. Jsou to sice knihy antikvární, avšak úplně čisté a jediné následkem přestavby a stěhování jen nepatrně poškozené. Ceník na požádání zdarma. Jako další vhodné dárky k Mikuláši a k vánocům obsahuje tento seznam výbor nejkrásnějších a cenných nových knih pro mládež, dále romány a románky pro dívky, dobré zábavné knihy pro dospělé a výběr vhodných praktických knižních darů pro naše hospodyňky.

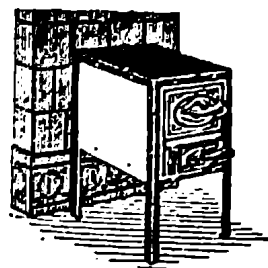
DĚTSKÁ LITERATURA

Česká grafická Unie a. s. v Praze vydává velmi cennou vánoční novinku Vojtěcha Zelinky „Z lávnověku“, již ilustracemi provází Prokop Laichter. Cena 70 Kč. — V rámci 19 příběhů je podáno na 40 staročeských bájí a pověstí, a to napínavě, živě a dějově velmi pestře. Co starověké prameny obyčejně podávají povšechně, je rozvedeno. Na určitých místech je nenápadně položen důraz na mravní jádro příběhu. Bylo dbáno o to, aby nehybnoucí odkaz prvního evropského bá-

jesloví byl vyjádřen mládeži přístupně, dílem vážně, dílem vesele a bodře. I dospělý čtenář bude četbou zaujat. Obrazový doprovod, opřený o studium staročeských památek výtvarných, je skvěle Unii v barvách reprodukován a je při něm těženo z půvabů řeckých a výtvarných prací sochařských a výzdoby vázové. „Z dávnověku“ je pro mládež i pro dospělé z nejkrásnějších a nejceněnějších knih letošních vánočních.

Českomoravské podniky tiskařské a nakladatelské v Přerově vydaly k vánočnímu knižnímu trhu několik opravdu velmi krásných knih pro mládež. Pro nejmenší čtenáře jsou z nich vhodné: R. Hladíkové s obrázky J. Friedricha *Pohádky pro nejmladší čtenáře*, 112 stran, 22 Kč, a *O Filigránkovi a jiné pohádky*, 96 stran, 22 Kč. Pro týž stupeň jest pak i kniha V. Bozděcha *Venoušek a jeho pohádky* s obrázky Pavly Rousové-Vicenové, 56 stran, 18 Kč. — Pro vyšší stupeň jsou Vr. Velicha *Nové pohádky o trpaslicích*, 56 stran, 18 Kč, a Jos. Š. Kubína *Pohádek jako kvítí*, 120 stran, 30 Kč. Obě díla jsou ilustrována Artušem Scheinerem. — Pro stupeň další určeny jsou Jindřicha Š. Baara *Pověsti z Chodska*,

řada třetí s obrázky V. Malého, 56 str., 25 Kč, a povídky Otakara Pospíšila *Ze strání i rovin* s obrázky Rich. Laudy, 88 str., 25 Kč. — Jak charakterizovat tyto knihy? Nejlepším posudkem jest, řekneme-li, že všechny jsou tím nejlepším, co dětem můžeme dát do rukou. Cenný obsah, pěkná výprava na velkém kvartovém formátu, čitelný tisk, krásné ilustrace, jak v textu, tak na zvláštních barevných přílohách. Všechny knihy jsou v dobré vazbě. Doporučujeme co nejlépe!

Velká
výhřevnost,
mnoho tepla při
největších mra-
zech.

Výhřevné úspor.
těleso „HAROT“
možno postaviti
před každá
kamna.

Ceník zdarma.

První tovární speciální výroba
úsporných sporáčků

Vilém Mošv Přerově (Morava).

TISK

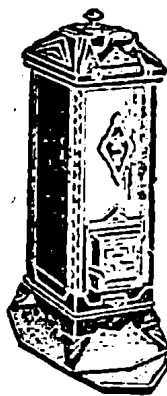
Lidových závodů

tiskařských a nakladatelských

v Olomouci

rychle, vkusně,

levně.

Nejlepší školská
KAMNA

„FENOM“

pro veškeré palivo, 13 ve-
likostí, čívero provedení
dodává se

„TEMPER“

Jan Pelikán,

PRAHA II.

Václavské nám. 33.

Školy, obce, fary
tělocvičny, pp. učitelé
(i pro domácnost)
cenné výhody.

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,

Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,

Hradec Králové,

Karlova čís. 384.

Užhorod,

Podkarp. Rus, Kapu-

žanská ul. Novostavba.

DÁMSKÉ LÁTKY KAREL JELÍNEK, Přerov
Žerotínovo náměstí
bílé zboží, výbavy pro ne-
věsty, nejvýhodněji nakou- K vánocům poskytují 5 %
píte u firmy: slevy na veškeré zboží.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Velkoobchod papírem

JAN ŠPIT

Přerov-Pasáž

Telefon 262

Knihařské potřeby.
Velký výběr umělec-
kých pohlednic. Školní
a kancelářské potřeby
za ceny mírné.

Směnárna „Bankoobchod“, Přerov – Pasáž.
Losy i na splátky. Kup a prodej realit. Třídní loterie.

Dámské látky, hedvábí, koberce, záclony,
přikrývky, linoleum

G. VALÁŠEK, Vyškov — Kojetín.

Josef Jandásek,
stavitel v Přerově,

projektuje a provádí veškeré stavby obytné,
železobetonové, průmyslové a hospodářské.

Strojní kolářství František Kachlír v Přerově,
Trávník.

Městská spořitelna v Přerově,

pobočka Národní banky československé, ve vlastní budově na Masarykově nám.

Vklady. Sirotčí jistota. Půjčky.

Strojní,
stavební
a nábytkové

stolařství

Lamberta Karasa vdova,

Telefon 280.

PŘEROV

Nábřeží 29.

Do těsta a ke smažení doporučujeme svůj velejemný

jedlý olej také na majonesu a saláty. Učiňte zkoušku a budete
spokojeni. Žádejte náš přerovský pokrmový olej
u svého obchodníka.

ROLNICKÉ CHEMICKÉ ZÁVODY V PŘEROVĚ.

Dělem jde k duhu

Kathreinerova sladová káva Kneippova!

Školním nábytkem Vás uspokojí jedině firma
JAROSLAV KRAKEŠ, LOUNY
Telefon 103. Pobočný závod Postoloprty.

Dodavatel ministerstva školství a Ústřední
matice. Zařizování moderních opatroven.
Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

Doporučujeme stáložárna kamna „Čenkův“,
která má v hojném výběru na skladě firma
Ant. Štefány, železářský obchod, Přerov,
Wilsonova 9.

Speciální oddělení pro vnitřní dekorace. Koberce,
záclony, nábytkové látky.
A. Hirsch textilní závod, Olomouc
Wilsonovo 15. Telefon čís. 499.

AUTODOPRAVA NÁBYTKU

H. STRÁDAL, PROSTĚJOV

TELEFON 138. — LEVNÉ A BEZPEČNÉ STĚHOVÁNÍ

První český velkoobchod papírem
FRANTIŠEK POLAK

OLOMOUČ,
Wilsonovo náměstí číslo 14
Telefon 808

Pánské i dámské prádlo a veškeré pletené
zboží nakoupíte dobře u fy

SOCHA, PŘEROV, PASÁŽ

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý duběnkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odboček ve všech čelnějších místech republiky.

Vlastní prostředky přes Kč 200,000,000.—. Vklady přes 1 a půl millardy Kč.
Provádí veškeré obchody bankovní. Výhodné zúročení vkladů.

Úvěry, vadla, kauce, eskont smének, valuty, devisy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, telefon č. 1919, 1131.

O d b o č k y: Bor u České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice, Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n. N., Kolín, Král. Pole, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov, Lomnice n. Pop., Mor. Ostrava, Něm. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov, Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Přerov, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher. Brod, Val. Meziříčí, Velké Meziříčí, Zábřeh, Znojmo, Žilina.

Expositury: Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

Bratři J. a K. Jaškové
v Přerově.

K a m e n o l o m y

Umožňujeme každému

milionové nebo 100.000 jmění

koupí 20% státních stavebních losů za
nejvýhodnějších podmínek

na libovolné splátky.

Na celý 1 stavolos složíte (neb složenkou, kterou Vám zašleme) obnos Kč 100 a zbytek Kč 770 na libovolné splátky. Každý los musí vyhrát.

Tah již 1. února.

Na pětinku skládá se Kč 20 a zbytek Kč 157 na libovolné splátky. Možno koupiti podle výše uvedeného každé množství celých neb dílčích losů s okamžitým herním právem.

Náš los — Vaše štěstí.

Odstřihněte, a v obálce neb na lístku nám zašlete

Bankovní komanditní spol. Praha XII. Nerudova 56. Objednávám podle výše

uvedeného: celých dílčích stavolosů

Jméno Adresa

..... Pošta

Podnikatelství staveb

Fr. Volf, Přerov.

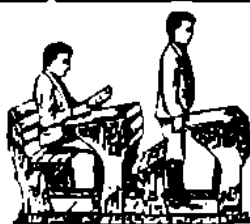
Beton — železobeton

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

ŠKOLNÍ NÁBYTEK

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetínská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Houby — křídou — inkoust

a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerií

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

Aug. Románka nástupce **Vavřinec Kubálek**,
krejčovský závod, Kroměříž, ~~Masarykovo~~ nám. č. 40.

Vedoucí Emil Fišer. Tu-i cizozemské látky. Mírné měsíční splátky.
Při hotovém placení 5 procent slevy.

Reservováno pro firmu **Vrba a Pražák**
Přerov

HARMONIA, Nejlepší doporučení. Založeno r. 1904.
varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: **FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.**

Hodiny, klenoty, zlaté, stříbrné zboží u firmy

IN. KOŠ, hodinář, zlatník, OLOMOUC,
Kinopasáž.

Nejlepší výběr, nejlevnější ceny, nejmodernější zboží
uspokojí Vás všestranně. Přísné reální. Přijďte anebo
pište s důvěrou. P. učitelům výhodné plateb. podmínky.

K. Klofáč, půjčovna maskarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNÉ, od 6 Kč výše.

PIANA LIDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré slůžné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

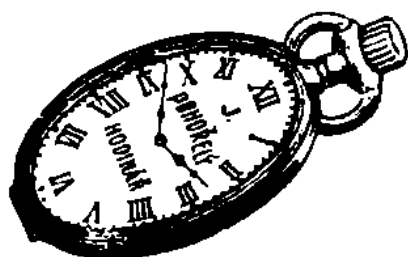
Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veveří 38

KLUBOVKY, otomany, matrace, veškerý
sedací nábytek v nejlepším provedení dodá

A. Zbořil, čalouník a
dekoratér
Přerov, Kratochvílova ul.

Hodinky
OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHCŘELÝ, Val. Klobouky,
závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u šy **FR. JASANSKÝ**,
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

V. PRCHAL, OLOMOUČ,

WILSONOVO Č. 14.

Moderní ženské ruční práce, látky k vyšívání a veškeré
přípravy k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8-10, odpol. 1-3, 6-7, v neděli a svátky 9-11.

Stavby rodinných domů provádí a navrhuje

Karel Kovařík,

stavitel, Přerov.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

1) gramofony
2) housle
3) dechové nástroje
4) harmoniky
5) fotografické přístroje
6) dalekohledy
7) hodinky
8) pen. zarážky
9) svíčky
10) klenoty
11) budíky, umělé kuchyňské a nádobné hodiny
GRAMOPHON IMPORT COMPANY
K. ADLER & SPO.
BRNO
Čechova ul. Svobody 6
Čechova ul. Svobody 6
Čechova ul. Svobody 6

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

*Boží požehnání
ke zdaru díla v novém roce našim P. T.
čtenářům, přispívatelům a inserentům
přeje
redakce a administrace.*

Impleat Dominus omnes petitiones Tuas . . .

Máme nejedno přání, my katoličtí učitelé a katolické učitelky, vždy do Nového roku. Čekáme uskutečnění tak mnohých nezbytností pro nás samé, pro školu, pro národ. Tak i letos. Žel, že snad právě proto, že přání naše jsou tak četná, jich splnění jako jindy sotva dosáhneme.

Přejeme národu vyspělost hospodářskou, politickou a kulturní a pracujeme také pro ni. Ovšem jiní činitelé ukazují lidu zcela jiné cesty, kterými prý všeho toho rovněž dojde. Nevědomý lid jim věří, nechápe, že jest pouze hříčkou v jich rukou.

Totéž přání máme zvláště, pokud se týká zlepšení poměrů učitelstva. I zde je ale naše práce paralysována frázemi těch, kteří konejší učitelstvo pouhými vidinami uskutečněných ideálů. Ani učitelstvo si neuvědomuje, že se s ním provádí pouze hra a že jest jako ostatní lid, svedený tak zvaným pokrokem, pouze nástrojem, za jehož přispění by určití lidé dosáhli moci.

Za takových okolností přání naše ovšem uskutečněna býti nemohou. Třeba napřed tedy naprosté obrody národa, a to na základě katolicismu. Ten musí zapustiti pevné kořeny do našeho života soukromého i veřejného, pak se zdaří mnohé.

Katolicismus ať tedy u nás roste, vzkvétá a sílí. Ať vzkvétá pak vše, co je vybudováno v jeho smyslu, nechť jsou to již organizace kulturní či politické a s nimi související hospodářské! Nechť Pán Bůh proto žehná práci našich duchovních vůdců, kněží a biskupů, nechť žehná i práci našich katolických vůdců politických!

Kéž naše přání vyplní Pán.

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, lloberťky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod

A. ZDENĚK, PRAHA

Žitná ul. 45.

P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky. Cenky zdarma

Kleofáš Pistorius:

Putování Mistra Jana Husi z království nebeského do království českého, kteréž nyní respublica slove.

Milost Boží velká. Mistr Jan — někdy kazatel při kapli bellemské za své provinění dlhá staletí se kál v očistci, až pak slitováním Pána Ježíše vzat jest do království Božího a já ty časy byl jsem jeho sluhú čili lamulusem a s ním zároveň jsem podnikl první a poslední rejzu do země České a z ní tuto sumovní vejtažek na světlo vydávám.

Incipit tractatulus de caelo.

Psalo se léta Panie 19... v den sv. Cyrilla a Metoděje svatých Božích. Ve vrátnici nebeského kličníka sedělo i stálo drahně svělcuův i světic pochodících z národa českého. Byl tam mladý, pěkný rytíř v starodávné brni s praporem na dlúhém dřevci, děli mi, to že svatě kníže Václav, ilem svatá stařenka jeho Ludmila ve vdovském zaviti, svatý Cyril v hábitě černých mnichův s bratrem svým Methodiusem v oupravném, biskupském ornátě, byli tu i eremita přelavný — svatý Prokop, bílý kněz svatý Norbert fundátor slavného zákona premonstratenského, svatý Jan Nepomucký s hvězdami kolem hlavy, sv. Zikmund, svatý Vít, blahoslavená Anežka Česká, jižlo jsem měl již dříve uvéstí a byl tam i pán muój ctihodný mistr Jan Hus, neb ty časy zastával v bráně u sv. Petra ouřad podpísací nebeského, zapisuje do blan pergamenových duše těch věrných Čechův, kteří spasení jsúce, na bránu nebes klepávali, o vpuštění pokornie prosíce. Bylo tam i více světých, jichžto jsem neznal a na něž jsem se nechtěl všetečně ptáti.

Ti svatí rozmlúvali vespolek velmi živě, jak jsem málokdy v nebi viděl, chtělť fortnú do nebe tejně velnúti jakýs židek z roty bolševické, kterážto rota dle nebeských novin lid křesťanský v ruské zemi několik let sužuje a trápí. Vlúdl se žid ten až do vrátnice právě tu chvíli, když sv. Petr škriptorálem zapisoval do kněh jmě rektora jakéhoz z Čech, což sv. Petra i všecky nebesťany podivením naplnilo, anžto od dvúmezciťma let nižádný rektor český prahu nebeského nepřekročil. Až kterýsi svatý rytíř z nebeské korúhve znamená smrad z česneku přenáramný — žida spalřil a jej upřimo z nebeské brány vytepal, což se neobešlo bez některých pohubků hlasných, poněvadž izraelita lstivý chtěl svatého strážného měšcem zlatých peněz podplatiti.

Vešel pak onen oficír školský do společnosti vyvolených Páně a vyprávěl veliké noviny z země České, najmě o tom, jaká kaciefstva se v zemi sv. Václava rozmohla a spalřiv pána mého mistra Jana, rozhorlil se tolik, že mu berylus s očí, ilem catalogus, kterýž ze zapomělivosti rektorské sebú vzal — na zem spadli a to proto, že prý Čechové mnozí — slavu vysokého i nízkého — se právě pro jměno a ve jměnu Jana Husi k radosti Němcův rozdojují, a to ke škodě kostela římského i veškeré patrie.

Takú řečí zarmútil se pán muój i všichni světi a radili jsú se dlúho, co by činiti měli. Mistr muój pozvedl hlasu svého až naposled a dí jim tehdy: „Jest vám zajisté známo, jaká lotrovstva se dějí, bylo tak i za mých časuův, neboť jest svědomo sdostatek, že Čechové jsú lid povahy zbrklé, vrlohlavé, zuofivé, ale pomněte, že následující mých rad a napomenutí, jak jsem v Praze i jinde kázal, neodtrhují se jednoly svatě církve římské, jakož já jsem se jí nestrhoval, ba mním, že následující mne, jsú...“ Rektor však onen orací dokončiti nedal a jal se vykládat, kolik cirkví jest v jeho jměně založeno a ty všecky, že ho za svatého, za svého — řekl bych — proroka pokládají, ba že jsú i ta-

kovi, kteříž se vuobec Krisla zřekli, ale jeho, Husa za mentlik se jako svého držie.

I zarmútil se znovu nad takovúlo řeči mistr muój až k pláči a praví:

„Milí světi Boží, nezdá se mi pravdú býti, co tulo slovuťný mistr školský praví, nebť tak od starodávna jest, že bakaláři a vuobec oficiři školští jsúce lid nepokojný, rádi na jiné pošlívají a rebelie a pozdvižení všeliká způsobují. Bude nejlepší, když já své milé Čechy na vlastní oči spatřím a jsú-li kacieřstva jaká, tuť je stavím a v nic uvedu už proto, že Čechové léhož přirozeného jazyka se mnú jsúce, mně jistě poslechnú a od bluduův se odvrátí.“

Nebešťané postřehnúvše úmysl pána mého, přemlúvali jej, ale tím jen oleje do ohně přilévají.

Na cestu do Čech oblékl se mistr Jan Hus do červeného taláru mistrského s bělizoným kolárem, na hlavu si posadil kožíškem lemovaný birétek a do opasku vložil několik kop grošuův českých. Já — famulus jeho, maje mistra, když by potřeba bylo i brániti, vzal jsem na se pláty železné, ocelivé, dopředu i dozadu — item šorc krúžkovaný, hlavu pokryl jsem kapalinem a opásal jsem bedra svá kordem převýborné ocele toledské.

Rozlúčivše se s patrony českými, vzali jsme odpuštění od nebeského vrát-ného svatého Petra, načež otevřela se brána nebeská, nás uchopili anjelé pod paždi a nesli jsme se upřímo do země České. Když pak jsme byli v puoli cesty, uzřeli jsme kolikos ptákuův velkých jako duóm a ti ptáci leleli s zuotivým mručením nesnesitelný smrad vydávajice, takže obával jsem se o životy naše a tasil jsem kord, chtěje obludy polvorné zahnat. Anděl však nám děl, že tato volatilia jsú neživé figury dřevéne a železné, na jejichžto hřbetech lidé sedí a semo tamó létají. Tylo figury hýbají se smrdutými břišními parami, které volatilia v útrobách svých chovají, o čemž se zvláště nosové naši přesvědčili, ale já i mistr muój divili jsme se lidem, Božím tvorúóm, kteřížto v břiše obludy seděli. Mistr pravil, ti že jistě duše své krvavě na blanách pekelných knížeti pekel zapsali.

Byla — dle německého orloje hodina osmá — když jsme stanuli poblíže jakéhos města. Bylo to divné město, neb jsme ani hradeb, ani věží, ani příkopuův neviděli a tak jsme súdili, že pro nějakú ohavnú rebelii šancuův jest zbaveno. Vstúpili jsme na chodník a ihned jsme uzřeli houfec mužuův v neznámé mum-raji — totižto dlúhých poctivicích a rozpásaném kabátě — zda schválně — neumím říci — a ani u jednoho jsme kordu, lesáku, ručnicku neb samostřil-uův neviděli, ale za to přemnoží v ústech hořící luntý aneb rúbiky drželi, oheň polykali a kúř nosem puošťeli, což jest zajisté věc ďábelská, nečistá. A co tak s mistrem o kúzlech a fortelech čertovských rozjímáme, rozlehne se hlasné trúbenie až do morku kostí pronikající a v léze chvíli lelí kolem splašený vuoz, ale bez koní, lidmi obližený a nesnesitelný smrad jako z prevíta hanebného vydávající, čehož jsme se náramně polekali, neb zajisté nikdy nebylo slýcháno, že by vozové bez zvířat jezdili a se plašili. A opět strhl se křik veliký a kolem nás shlukl se zástup lidu cbecného a všeliká chasa nezbedná ukazovala na naše poctivá rúcha, ukřivujíc hlav svých, smějic se a prskajíc a zvláště tak činily dívky nedostatečně oděné, patrně súkeník málo sukna pro ně zrobil. Však jistě to byly panny zlé, helmbrechtne, kněžky cejchované — panečnice, které precliky i sebe prodávají. Mistr muój, vida to všecko, jal se hlasitě říekati slova žalmu: „Lauda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea...“

Co tak mistr Jan dořlkal psalmus posvátný, přišli jsme na rynek toho města mezi množství lidí, kteří se tlačili kolem kazatelny nějaké, červenú šatkú ovinutú a na všech domích i na té kazatedlnici vlály korúhve se znamením kalicha.

„A aj,“ dí mistr, „přistupmež bliže, tuť se zajisté Tělo i krev Páně sub utraque podává... a aj i jméno svoje slyším, toť stánek Čechuův věrných.“

Přistúpili jsme bliže.

Na kazatelně nestál však plebán, ani jiná osoba stavu duchovního, alebrž mužik jakýs, zrzavec suchý a vřešťel, prskal, až sliny daleko zalétaly, levé oko přivíral a rukama mlátil jako ďáblem posedlý. Vuoně česneku šířila se kolem něho.

„Soudruzi — tovaryši — my půjdeme za jasným příkladem mistra Jana Husa, kerýbo jezovité po bitvě na Bílé Hoře v městě Konštantynopoli upálili a polom jeho i naše předky do Prajzka vyhnali a proto my, my tu kredykální vydru budem súdit, ano my ji těmadle upravovanejma rukama...“

„uškrlíme, voběslme...!“ křičeli húlcové...

„Všecko se rozdělí, každý bude brát, nic dávat, práce stejná, plat stejný, takový obrprofesor dopoledne bude učit, odpoledne rozhazovat huň — nám je to buřt — rekírunksrál nebo zedník — my vůbec intelikenci nepotřebujeme... Hus, kerýho dnes voslavujeme, taky nebyl žádnéj intelikent — byl přece mistrem jako tudlenc lováryš Vosmek, a ... a... aaa krucilaudondornvetrnoch ajmol továryši... co je to tam za flákoťu v tom červeným áncúgu, cha-cha-cha, a to je dobrý...”

Lid obecný obrátil se k nám a rozesmál se hlasitě. A tu mistr a pán muoj, nechťje už déle prodlévati, vystúpil na lešení, sňal birétek mistrský s hlavy a řekl: „Mili bratři v Kristu — jáť jsem Mistr Jan Hus, sluha Páně nehodný. Zatůžil jsem v království nebeském spatřiti své věrné Čechy a rád bych něco maličko promluvil, vás u víře křesťanské posilnit a zákon Kristuov...”

Hlahol a rumrejška znamenitá se zvedly při těchto slovích...

„Nech si Krista! Víra je pro starý báby. Kredykál, flandák! dolů s páterem — bude nám tu kázat. Hanba múúú...! To je Hus? Fuji! Dolů! Dolů s ním! Mažte ho!”

Obecná chasa se tlačila blíže, polámala šraňky a na lešení vyskočilo několik vyzábělých mládencuov. Tehdy já, lamulus a zbrojnoš mistruov popadna nejblížího za hřbet, vmetl jsem jím střemhlav jako štoklišem uzeným do húlcuov a orátora zrzavého podrbl jsem malounko jílcem kordiska v žebrech, takže s hlasitým oupěním skočil doluov s kazatelny. Mistr muoj vida pak takú bezbožnost a rúhanie svaťm věcem, vytáhl řeménky a s tváří svaťm hněvem planúci vypráskal všecko množství. I padl strach na kacieře bezbožné a lilo jsúce srdcí mdlých a povah babských, utekli a tak nám pole přenechali.

Poznamenat sluší, že po té přistúpil k nám bířic městský, který však místo halapartny držel v ruce černý kofen, jaký lazebníci dávají pozřieti, aby se břišné páry stavovaly a ten bířic chtěl po nás jakési blány psané — čemuž jsme vyrozuměli, že chce glejt, jinak že nás do rathauzního sklepa uvrhne. Když jsme se však dali poznati, učinil nám velkú poctivost a zavedl do domu s vyrejsovaným, červeným kalichem, kde se shromáždění křesťanuov tú dobú konalo.

Přijdeme do sínce velkého, dost se podobal mazhauzu měšťanského domu a spatříme mnoho lidí s tlustými knihami pod pažďí, ani, jak se zdá, očekávají kněze k oltáři. Však — jaké překvapení — ani oltáře, ani obrazu Pána Ježíše, ani korúhvi kostelních jsme neužřeli, jen vpředu slál stuol prostěradlem přikrytý a skrovná kazatedlnice.

Vejde pán muoj do sakřišťí a vida tam starého, ctihodného muže v taláru, kněžské sulané podobném, dí jemu:

„Velebný kněze, jsem mistr Jan Hus, někdy slova Božieho v tělo zemi kazel. Prosim tebe, ukaž mi tady kapličku skrovnú, kde bych mši svaťu slúžil a věrným křesťanuom Tělo Boží podal, neb mi řekl bířic městský, tady že jsú křesťané, kteří učení mého se přidržie a já chci tudíž věrných svých v stálosti u víře křesťanské utvrditi a proto jsem přestúpil meze království nebeského.”

Uvítá nás srdečně ctihodný muž v taláru, ale oči k zemi máje sklopeny, praví:

„Jest mi velkou cti, v domě modlitby uvítati muže tak bohabojného a slavného, jenž se stal úhelným kamenem opraveného, čistého křesťanství v duchu evangelia, ale co žádáš, nemohu vyplniti, neboť mši jsme jako nálezeček lidský zavrhlí...”

„A kdy a kde proměňuješ chléb v Tělo a víno v krev Pána našeho Jezukrista?“ ptá se mistr.

„Mýlíš se, mistře Jene,” dí ctihodný muž, „chléb zůstává chlebem a víno vínem a jestliže chléb a víno přijímáme, děje se tak na památku Kristovy večere poslední.”

I rozhorlil se mistr Jan, až mu slzy v oči vstúpily.

„Ale toť pikharství zjevné, tak cierkev obecná, katolická neučí?”

„Neznám se k církvi katolické,” dí chladně starý pán.

„Kacieři... kacieři...” horlí mistr.

Ani jsme nevěděli, jakým způsobem jsme se ocitli na ulici. Tam najednou jsme užřeli drahně pištcuov a bubeníkuov a ti velmi vesele a fortelně pěli a hudli svaťe piesně a pak kázali slovo Božie tovaryšuom, měšťanuom i scholáruom a opět ve jménu pána mého. Když jsme se lázali, jaká rota by to byla,

děli nám, to že jsú Engliši a ti že slovú Armáda spásy a ti že evangelium proto tak káží, že mní, že respublica naše jest země múřenínská a lid náš barbarský, sprostný. Musil jsem mistra pro Buoh prositi, a takměř mocí odláhnúti, aby hřbety hudcuóm — cizozemcuóm nezvalchoval, neb se rozhorlil svatým hněvem přenáramně.

Dále jsme přišli ke košaté lipě a tam opět byly hůfy lidu obecného — přišly s červenobilými korúhvičkami a tam se nám řeklo, že mši jazykem českým slúží a to prý jsú následovníci kněze Jana nejvěrnější.

Začne kázeň knězů jakýs ducalý, tučné šíje, a my marně se díváme po ciergevnímu rúchu — stojel tu onen plebán — mnišek prý poběhlý — v sulaně, jakú bakáláři nosí a káže, káže a pro Buoh — co káže? Kacieřstva, ba víc jak kacieřstva, pohanstvo mrzké, nestydaté, prý Pán Ježíš není Bohem — žeť tolik — slyše křesťané milí — jako Machomet šelma — fundátor ohavné roty muslimanské, jež tak dlúho už křesťanstvo sužuje, Spasitel — Pán náš prý roveň Mojžišovi, pohanským prorokuóm a mudřecuóm, oj, oj, vytáhne mistr muoj řeménky uzlovité a tepe mniška ducalého, rúmenného, jenž pro rúhanie svá se také Jana Husi dovolává a dává mu v svatém hněvu svém i pohubky hlasné, neb tisíce dobrých lidí proto svedl, aby ženu pojieli mohl i aby duostojenstvie světských dosáhl, a dosáhna obého i tulo sektu i lid zradil a z křesťanstvie vuobec na pohanstvo přestúpil. Bylo nám také řečeno, že cirkve tato jako nějaký cech všude pod korúhvemi chodí, plesanie světská v šencích pod víchem pořádá, truňku — ať chmelovině či vínu — holduje, takže vzteklé vády povstávají a horkými bitvami končí, item komedie kratochvilné provozuje, střílí ku ptáku, vuobec není věcí světské, ani smrdutého prevítu nevyjímaje, aby do ní nos svojej všelečně nevstrčila. Ti pak, kteří se kněžky býti praví, strhlí se svalé cirkve obecné proto, aby se pohlavím ženským zabývatí mohli a ti také mudrují nevěduce, koho se přidržeti — zda lutriánuóv či kalvíncuóv, Mojžiše či Machomela, Sokrata či Budhy a tak blúdi a majíce nosy dlúhé, ryjí, rýpají do stavenie cirkve Boží, a to rýpanie všecko jejich díelo. A i mezi sebou mají potřzky a šarmicle, takže jsú na posměch všem věrným křesťanuóm. Cirkve, skála pevná, stojí tu, zatím co žulu jejich gruntuóv chtějí podvrci žízaly jakés malóžné, jež se včera narodily a zítra umrú.

Než minula hodina, seznali jsme, kromě těch, jež jsem vypsál, mnohá kacieřstva, vělšínú z ciziny přivlečená — adventisty, baptisty, metodisty, svobodáře, několicery České bratry, dvoje čechoslováky, Armádu spásy, kalvinisty, lutriány, nevěrce, jichžto hlavú jest prý báda jakás stará bezzubá (zuby si na kostelu římském vylámala) a slove prý Volná myšlenka (však o ní traktátek zvláště napiši), a ti všichni k mému mistru se jako k svému puovodci znali, takže umdlela ruka pána mého a dutky rozřepily se užíváním mnohým. Posléze mistr roztesknil se, neb nikde následovníkuóv věrných nenalezl, a sedna na stupeň kašny, z níž vodu váží, rozplakal se pláčem hořkým, až se mu tělo všecko rozechvělo.

A ejhle — v tom vietérek zanese k nám odkudsi libý hlas varhan. Vstaneme a do kostelíku vejdemo nevelkého, jaký regule mendicantské sobě oblíbují. Korúhve, obrazy světých Božích, oltáře, — oj — jasní se tvář mistra Jana — u oltáře mladý, bledý kněz v mešním rúchu — oj. — mistr kleká za slúpem, slzy řasátkem stírá, poslouchá, pokyvuje hlavú a pak už skrze slzy usmievá se šťasten, že našel křesťanuóv věrných.

Po mši svaté zahřměl kosteliček starú píseň, kterouž jsme už za našich dob zpívali — lid hlasně zpívá:

„Svatý Václave, vévodo české země,
kníže náš, pros za nás Boha,
svatého Ducha, Kriste eleison.“

Zpíval mistr a pozvedl jsem hlasu svého i já, ačkoliv mám hrdlo blekotavé a hlas neumělý, leč neodolal jsem, když všichni i kněz pěli:

„...nedej zahynouti, nám ni budoucím...“

Ano, nedaj zahynouti, nám ni budoucím a přiveď Čechy zblúdivé k rozumu, nebť jej nikdy nadbytek neměli.

K oběduóm téhož dne zatlúkli jsme na bránu nebeskú. První, kdož nám v ústrelu vešel, byl onen oficír školský s catalogem pod pažďí a ihned dí: „Nuže, mistře, kdo měl pravdu?“

„Zajisté že ty, učený muži, ale věz, že jsme i věrné Boží nalezli, kteří k svatému Václavu, kniežeti volali a toť jsú křesťané pravi.“

Přišlo i více svatých národu českého i cizozemcuov a těm všem celé odpovídne jsme povídali, co jsme v Čechách viděli a zkusili.

Skonává se traktát o rejzi mistra Jana Husi,

Kleofáš Pistorius,

někdy za živobyti pozemského lučištník ve vojsce Siroldčí, nyní pak famulus u v Boze velebného kněze Jana Husi, toho času podpisaří království nebeského.

L. K.

Jak realisovati katolickou školu.

Před volbami bylo tolik řeči o katolické škole! Je dobře upozorňovati na tento důležitý požadavek katolického lidu. Musíme usilovati o katolickou školu se vši houževnatostí, ale pouhou řečí ji nezískáme. Je třeba pracovati konkrétně. Při tom musíme uvážití faktum, že, nevybojuje-li katolickou školu generace, která sama byla vychována v náboženských zásadách, tím hůře ji získá generace, vychovaná dnešními interkonfesijskými školami. Ovšem katolickou školu nezískáme ihned, je k tomu cíli třeba pracovati promyšleně řadu let.

Jeden ze způsobů, jak konkrétně pracovati pro katolickou školu, navrhl nedávno dr. Skoupý. Pravi: „Dokud nebudeme mítí katolické školy, můžeme za katolickou školu pokládati naše spolky mládeže.“ Síla katolicismu v příštích dobách záleží na výchově dnešní mládeže. Positivně získati mládež alespoň všech katolických rodičů pro katolicismus a nadchnouti ji k práci pro katolické ideály je lepší, než abstraktně mluvití o katolické škole.

Je nesporné, že zachytiti mládež pro katolicismus šlo by daleko snáze katolickou školou než ve spolcích mládeže, kam všechny děli katolických rodičů nechodí. Ale nutno pracovati tak, jak za daných okolností lze.

Proto je nulno stále zdůrazňovati katolickým rodičům, aby posílali děli do katolických spolků mládeže, tedy především do Orla. Je pravda, že v katolické rodině se může dítěti dostati řádné výchovy náboženské, ale té odolnosti proti nepřátelským vlivům a sebevědomí získá mládež lépe ve spolcích. Při tom je povinností katolických učitelů a učitelek, aby se mládeži podle svých sil a schopností věnovali.

Touto konkrétní práci pro výchovu mládeže dosahujeme částečně, co bychom mohli získati katolickou školou. Nám tento částečný cíl nestačí, budeme pracovati i způsoby jinými, abychom dosáhli cíle úplného.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

K dotazu kolegyně, nacházející se na dočasném odpočinku, zda má vstoupiti do pensijního spolku již nyní či až později, případně, nemá-li do něj vůbec vstoupiti, odpovídáme: Pro katolického učitele a katolickou učitelku nemá smyslu do pensijního spolku vstupovati. Výsledky jeho činnosti pro zlepšení situace pensistů nevidět. Jinak páni z vedení mají Husa a vše podobné, nám katolikům cizí, rádi jako za dob, kdy byli v aktivitě. Spolek katolického učitelstva dá potřebné rady i pensistům a obstará jim i intervence.

Kolegům, kolegyním a pánům profesorům z Hané a severní Moravy. Katoličtí kolegové a kolegyně z Ostravska, Opavska, Hlučínska a Těšínska pořádali před 14 dny v Moravské Ostravě pěkný sjezd. Účast byla četná, jednání důstojné, takže zdárné výsledky se jistě dostaví. „Exempla trahunt.“ Nebylo by nutno, abychom i my se takto jednou sešli a pojednali o svých záležitostech? Pracujeme jednotlivě, pracujeme v odborech, ale je třeba, abychom se sešli k společné práci všichni z našeho širého kraje, od Holešovska a Kroměřížska až po Mor. Třebovsko a severní hranice naší Moravěnký. Je třeba, abychom společně

promluvili o mnohém, co se týká katolicismu, školy a života. Sešli jsme se již jednou v r. 1928 při památné eucharistické slavnosti v Olomouci. Účast byla dosti čelná, ale tehdy jsme nic neprojednávali, ale upírali mysl k Nejvyššímu. Začali jsme tedy naše sněmování modlitbou, pokračujeme v něm nyní prací, prací za dosažení ideálu katolicství ve škole a v životě. Neznáme se vlastně ani všichni my, kteří z olomucké župy se hlásíme ke katolickému směru ve výchově a škole a přece je tolik lřeba znáti se, máme-li mít opravdové pochopení pro společnou práci. Nuže, sejděme se při sjezdu, kde bude dán popud k mnohým myšlenkám, kde mnohé otázky se vyřeší a jenž bude tedy manifestací katolického hanáckého a severomoravského učitelstva! Scházejí se takto i příslušníci jiných stavů, oč důležitějším jest pak sjezd náš? Podávám pouze námět, jako svého času k účasti při eucharistické slavnosti, o jehož další propracování (kde, kdy, program) prosím P. T. kolegyně, kolegy a pány profesory. Myslím ovšem, že nejvhodnějším místem sjezdu jest naše metropole, Olomouc. Odkládati uspořádání nebudeme. Nejlépe dojde-li ke sjezdu v prvních měsících r. 1930. Ostatně v této věci, jakož i v sestavení programu (mše sv., referáty, projednávání námětů, přátelská beseda atd.) budeme pracovati všichni, kteří máme zájem na prospěchu dobré věci. Vyprošují si proto ctěné návrhy odborů a jednotlivců a prosím o jejich brzké zaslání na Krajský odbor katolického učitelstva v Přerově, nebo na redakci „Věstníku katolického učitelstva“ tamtéž, Blahoslavova 41. K propracování návrhů a celkovému uspořádání by se pak sešli zástupci jednotlivých krajských odborů. Jednejme jen hned a úsilně, ať brzy ukážeme, že nás učitele a učitelů-katolíků, příslušníků čsl. strany lidové, jest rovněž tolik, jako těch, kteří se ke katolicismu nehlásí neb dokonce jej zavrhlí a kteří jsou příslušníky všemožných politických stran, jen ne té, již založil dr. Šrámek. Jednal jsem o sjezdu s některými kolegy a kolegyněmi a těm se tato myšlenka zamlouvala. Kéž se tedy najde pro ni dosti zájmu i u ostatních příslušníků velké katolické učitelské rodiny našeho kraje! Zdař Bůh naší práci! — Jind. Hrbáček.

Členům krajského odboru na Vyškovsku. Valná hromada odboru koná

se ve čtvrtek 16. ledna 1930 o 11. hodině v Křenovicích. Přijďte všichni!

Z odboru vsetínského. V neděli 15. prosince sešli se členové odboru ve členské schůzi na Vselině. Přednášel kolega řídící učitel Třiskala o dějinách okresu vsetínského. Po přednášce rozhovořili se přítomní o časových otázkách, z nichž vzešlo několik návrhů pro další činnost, jako: pojistiti členy odboru na povinné ručení učitelů za žákovské úrazy, podniknouti společnou vycházku, uspořádati společnou schůzku katolické inteligence ze širšího našeho okolí, tedy ze Vsacka, Meziříčska a Kloboucka. Zvláště poslední návrh se ujal, a doufáme, že v lednu se uskuteční a posílí sebevědomí katolické inteligence na Valašsku.

Výborová schůze spolku katolického učitelstva na Moravě konala se dne 22. prosince v Přerově. Přítomni byli Vičánek, Praxl, Moslerová, Hanzelka, Hrbáček, Borek, Spáčil, Trávníček, Žamberský, Kučerová, Krejčíř, Kuncek. Omluvena byla Váňová. Po vzpomínce 50letého jubilea kněžství sv. Otce projednány běžné spolkové záležitosti. Při slavnosti pořádané na počest jubilea sv. Otce v Olomouci zastupoval spolek Hrbáček. O spolupráci s katolickým polským učitelstvem budou jednati o svátcích vánočních v Krakově Vičánek a Hanzelka. Projednán byl a schválen návrh nových stanov.

Valná hromada odboru katolického učitelstva na okrese přerovském konala se dne 18. prosince v Přerově. Ze zprávy jednatelské: V každé schůzce projednávány byly záležitosti školské a povšechně kulturní. Předseda podával vždy zprávy o výborových schůzích moravského spolku i říšského svazu. Několik kandidátek i členů našeho odboru (i kandidát) bylo umístěno na jiné okresy, proto se počet členů odboru zmenšil. V organizaci katolického učitelstva pracuje se seč síly stačí, aby tato byla náležitě vybudována, nutno proto zdůrazniti, že máme plné nároky na rovnocennou spolupráci se všemi ostatními organizacemi katolického hnutí. Nedostatkem našeho zastoupení ve vedoucích korporacích je naše práce ztížena. Z důvodu toho jako loni odbor žádal, aby byl jeho předseda vyslán do zemského zastupitelstva, tak letos byla podána žádost krajské lidové Radě, aby byl kandidován do poslanecké sněmovny. Tento také, ač churav, ve volebním období pilně po čelných okresech župy agi-

loval schůzemi pro vítězství lidové strany. „Věsník“ jest bohat cennými časovými informacemi, jeho vydávání vyžaduje tedy velké píle a obratnosti, ale také mnoho námahy, za což vzdává odbor jeho vydavateli, předsedovi odboru, díky. Jednatelská zpráva a rovněž tak pokladní schváleny. Projednávány byly v každé schůzi otázky školy, výchovy učitelstva a jeho organizace. Kol. Jarolímková referuje o přednášce školské reformní pracovnice Kündlové. V další debatě, když se mluvilo o zájmu rodičů na výchově a prospěchu dětí, pravila kolegyně zajímavá a pravdivá slova: „Rodiče chtějí, aby děti měly pěkné známky, ne aby uměly.“ — Žel Bohu! — Výbor zvolen též jako dosud: Předsedou Hrbáček, místopředsedou Jarolímková, jednatelekou Smitalová, poklad. Sketová, dále Smažinka a Koukalová.

K dotazu. Členové Spolku katolického učitelstva na Moravě celkově proti povinnému ručení žákovských úrazů dosud pojištění nejsou, ač se již o věci jednalo. Bylo by dobré ovšem pojištění uzavřít v rámci Spolku neb v rámci odborů. Věc se dá provést snadno.

Společná schůze slezského katolického učitelstva v Mor. Ostravě dne 15. prosince 1929. V neděli, dne 15. prosince konala se v Mor. Ostravě společná schůze katolického učitelstva odboru hlučínského, opavského, těšínského a ostravského za účasti přes 60 učitelů škol měšťanských a obecných. Schůzi zahájil uč. J. Kunec z Markvartic citátem z nedělního evangelia. Tak jako sv. Jan Křtítel připravoval cestu Páně, tak i katolické učitelstvo je povoláno, aby připravovalo duševní obrození našeho národa a návrat ke Kristu. Volá po úzké součinnosti s katolickými rodiči v projektovaných besídkách. K jeho návrhu zvolen předsedou schůze řídící učitel V. Lisek z Vel. Hoštic, místopředsedou řídící učitel Frant. Richter z Tisku, a zapisovatelem učitel Rom. Kudělka z Michálkovic. Předseda uvítal dostavivšího se poslance J. Rýpara, který promluvil o katolické škole, zmínil se o dnešní situaci její u nás a v Německu a nabádal k usilovnější práci a k většímu sebevědomí katolického učitelstva. K debatě, která se rozvinula, přihlásili se k slovu učitelka Moslerová, profesor Frydrych, dr. Špaček a odborný učitel Švidrnoch. Celkem jejich řeči vyzněly v ten smysl, aby se

v lidovém táboře dbalo našich intervencí. Pak přikročeno k vlastnímu programu, a to k přednášce p. profesora dra Josefa Špačka z Hlučína na téma: Metoda skriptologická. Jmenovaný, jako bývalý dlouholetý učitel a později profesor učitelského ústavu, nyní doktor filosofie a přírodních věd, svým vzácným a individuálním přednesem získal si nejen zájem, ale i oblibu všech posluchačů. Svou metodu buduje na zásadách Komenského a ostře odsoudil dosavadní metody Frumarovu a Kožíškovu. Svou metodou docílil, že žáci I. třídy obecné školy již o vánočních posílali písemné gratulace rodičům, to jest ovládali celou abecedu i sklad hlásek a slabik. Docílil toho pedopsychickou multiplikací představ proti dosavadním metodám, jež většinou představy vlastně tříštily. Svou metodu vydá brzy tiskem. Jeho přednáška obohatila nemálo posluchače, zvláště z řad učitelů škol obecných, a chováme naději, že se s milým panem drem Špačkem setkáme i na projektovaném prázdninovém kursu ve Frýdlantě. Po jeho přednášce promluvil p. konsistorní rada P. Frant. Derka. Pak přikročeno k druhému bodu programu, a to přednášce říd. učitele Škvránka na téma: Stav školství na Hlučínsku před převrácem a nyní. (Přednáška vyjde tiskem.) Jelikož jmenovaný byl za neprázdněn a na schůzi se nedostavil, přečetl jeho přednášku učitel VI. Nejedly z Bohuslavic. Věcně a výstižně pojednáno v ní ve zvláštních oddílech o stavu a povaze škol na Hlučínsku před převrácem, o pokračovacích školách venkovských, zvláště o vyučovacím jazyku a používání mateřštiny, o dozoru nad školami, o udržování škol a pomůckách, o hmotném postavení učitelstva a jeho poměru k představeným, o vzdělání učitelstva, o mimoškolní práci učitele a jeho poměru k občanstvu a nakonec srovnání školy německé s nynější. Ke konci přednášky dostavil se na schůzi p. poslanec Boh. Vaculík. Ve své řeči zdůraznil, že nejdůležitějším faktorem ve státě je školství a vychovatelé. Nato profesor Frydrych z Hlučína přednášel o podstatě a nutnosti společenského života katolické inteligence. Výstižně podal obraz dneška. Žijeme v době, kdy všechno je řízeno poměry politickými. Nastala diktatura mas, jednotlivec neznamená nic, zaniká individualita. Duch nemůže se uplatnit. Ten žádá si svého. Když nenajde prostředí, kde by

se uplatnil, zpovrchní, Musíme hledati nových cest. Nevystupovat z politických spolků, ale opanovat to pole veřejného života, které je nepovšimnuto. Duch národa je nemocen. Třeba národ obrodil v Kristu. Práce katolické inteligence je namnoze roztržena. Třeba kulturních středisek, která by dávala směrnice našemu životu. Taková střediska ať jsou v každém okresním městě; tam se občas scházej, abychom se poznali, aby všichni věděli, že tu jsme, a abychom se sami dále vzdělávali. Odbory katolického učitelstva ať vyvolají odbory katolické inteligence! Pořádal společné schůze, společenské večery a na nich sloučit zábavné s prospěšným. Ukázali té zpovrchnělé české inteligenci, že máme vznešenější názory o společenském životě. Buďme solí národa a pracujme k prospěchu jeho a církve.

Řeč p. prof. Frydrycha vyslechnuta byla s nevšedním zájmem a bouřlivě aklamována. Žádáno, aby co nejdříve bylo přikročeno k realizaci jeho slov. Usneseno, aby společné schůze byly opakovány, všem přednášejícím vzdán srdečný dík a projeveno přání, aby zase brzy něco pěkného připravili. Nakonec jednomyslně odhlasována následující resoluce: „Katolické učitelstvo slezské, shromážděné v Moravské Oslavě dne 15. prosince v klášteře Milosrdných sester, usnáší se na následující resoluci: 1. Katolické učitelstvo těžce nese, že je opomíjeno ve svých požadavcích stavovských, a žádá zemský spolek katolického učitelstva moravskoslezského, aby na vlivných místech působil a zasadil se o zlepšení málo utěšeného stavu. 2. Žádáme, aby o prázdninách byla uskutečněna prázdninová kolonie katolického učitelstva ve Frýdlantě s programem: Věda, umění, zdraví. Poněvadž podnik byl přijat zdravou valnou hromadou na Velehradě, žádáme, aby přípravné práce co nejdříve započaly a zemským spolkem zažádáno o státní subvenci. 3. Děkujeme redakci „Věstníku katolického učitelstva“ za zlepšení vnitřního obsahu ročníku 1929—1930, a žádáme, aby byla vydávána měsíční příloha pedagogická, než bude provedeno přípravné splnutí s „Vychovatelskými listy“. 4. Žádáme, aby katolické učitelstvo spontánně zúčastnilo se pouti katolického studentstva a inteligence do Říma roku 1931. Schůze skončena o půl 1. hod. odpo., načež se většina účastníků rozešla do svých domovů, Zbytek

pak po společném obědě v Národním domě setrval při družném rozhovoru a debatách až do 3. hodiny odpo. — *Poznámka.* Velmi mne těší projevené uznání mé práce. Pokud se týká měsíční pedagogické přílohy, jež byla již několikrát s různých stran žádána, není věc neproveditelná, třeba jen přispívatelů a odběratel. Nepochybují ovšem, že při dobré vůli vše půjde tak, jako když jsme budovali „Věstník“. Musíme býti samozřejmě soběstační v každém směru. Doufejme tedy, že od prázdnin bude pedagogická příloha již vycházeti. — Hrbáček.

Moderní husitská,

*Bijte, zabijte,
za příslušnost k jejich straně,
lidovců neživte!
Pan tajemník už to schystá,
Na bidná je dáme místa
Bez ostychu, hr, hr, na ně!*

S. Brdař.

ROZHLEDY

Z dopisu okres. školního inspektora. „Ždá se mi čím dál více, že den a noc byl dělán pro lidi pohodlnějšího tempa; dnes to nestačí. Takového inspektora, který nemá dnes pomocníka, by se měl ujmout aspoň spolek proti týrání zvířat; je tahounem nad síly! A kdyby z toho aspoň něco bylo! Myslím, že budou u nás vznikat, jako čsl. specialita, otravy komisním papírem.“ To je tedy ta slibovaná reforma veřejné správy, tak zvané odbyrokratizování, slíbené před restrikci státního zaměstnanectví. Je nám líto těch inspektorů, kteří jsou školskými či vědeckými pracovníky. Tak píše „Školské reformy“, a my dodáváme: Československého kancelářského šimla nestvořili katolíci — lidovci. Otcem jeho je „pokrok“, tak nač ty nářky pánů inspektorů, kteří jsou až na malé výjimky tomuto oddání až „do těch hrdel a statků“ a jemu za ustanovení ve svých funkcích také vděčí!

Prázdninový pokračovací vzdělávací kurs katol. učitelstva ve Frýdlantě n. O. od 4. do 18. srpna 1930. Prázdninová kolonie katol. učitelstva. Na letošní prázdniny je projektována prázdninová kolonie katol. učitelstva ve Frýdlantě n. O. na Moravě od 4. srpna do 18. srp-

na včetně. Program čtrnáctidenního pobytu v krásné krajině beskydských bor jest *věda, zdraví, umění*. O podrobném programu bude později šířeji pojednáno v denním tisku a ve Věstníku. O levné ubytování a stravování je postaráno. Budou konány vycházky do okolí (Radhošť, Lysá hora, Gruň, Ostravice, St. Hamry, Kněhyně, Smrk, Ondřejník, Hukvaldy, Štramberk atd., atd.), čistá voda horské řeky Ostravice je nablízku, také o pohyb bude dostatek postaráno na trávníkovém hřišti. Vědecké přednášky z oboru přírodních věd, historie, zdravotnictví a tělesné výchovy a pedagogiky dávají prázdninové kolonii ráz pokračovací vzdělávací školy. Též výchova umělecká je částí programu. Prázdninová kolonie má tedy účel vzdělávací a pobyt v horách, koupání a tělocvik bude osvětlením. Organizace prázdninové kolonie svěřena kol. Janu Kunckovi, učiteli v Markvartovicích, Hlučinsko. Na něj se obraťte o informace ve všech věcech, týkajících se kolonie. Po stránce finanční bude kurs levný a každému přístupný. Počet účastníků (kolegů i kolegyně) omezen. Pro prázdninovou kolonii získání vynikající odborníci jako referenti. Jsou to pánové prof. dr. Špaček, profesor dr. Drábek, MUDr. Kuncek a profesor Skoumal.

Katolická vysoká škola novinářská v Lille ve Francii. První novinářská škola byla založena roku 1907 v Americe na universitě Missouri. Studium na ní trvá po 3 leta. V Evropě vedl příklad Ameriky nejprve ke zřizování kratších novinářských kursů. Po válce měli katolíci francouzští příznivou půdu pro zřízení vysoké školy novinářské, poněvadž jim zákon z roku 1875 zabezpečoval svobodu vyučování na universitách. A tak došlo roku 1924 právě při katolické universitě v Lille k tomu, že k právnické její fakultě byla připojena první vysoká škola novinářská. V její správě zasedají nejvýznamnější osobnosti katolického života francouzského: známý generál *Castelnau*, předseda národního Svazu katolického, člen akademie *Georges Goyau*, předseda Svazu křesťanských publicistů, dále známý spisovatel a farář pařížský *Pierre l'Ermite* (vlastním jménem P. Loutil) vedle řady vydavatelů a šéfredaktorů většiny katolických listů francouzských. Ve všech třech ročnících novinářské školy v Lille přednáší se: *Náboženství* (dogmatika, církevní prá-

vo a církevní dějiny), veřejné právo, politické strany a jejich učení, a to nejen ve Francii, nýbrž i za hranicemi, politický zeměpis, národohospodářské a sociální otázky kromě odborných předmětů novinářských. Zkoušky k dosažení diplomu jsou velmi přísné. Neboť vysoká škola novinářská v Lille má vychovat Francii *elitu katolických novinářů!* Mezi jejími studenty jsou též Belgičané, Poláci a Litevci.

(Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje.)

Návrh prodloužení povinné školní docházky v Maďarsku. Maďarské min. školství vypracovalo návrh zákona o povinné osmitřídni obecné škole od 6. do 14. roku a o další dvouleté pov. pokračovací škole od 14. do 16. roku. Obecná škola má se dělit ve 2 stupně nižší: I.—IV. třída, vyšší: V.—VIII. tř. Nižší stupeň by byl všeob. vzdělávací, vyšší by se dělil ve dva směry: zemědělský a průmyslový neb obchodní podle místní potřeby. Dvouletá pokračovací škola má prohloubit a upevnit vyučovací a výchovné výsledky obecné školy a doplnit je praktickými poznatky i zručnostmi ve směru zemědělském neb průmyslovém (obchodním). V lidnatějších obcích dovoluje zákon zřizovat samostatné školy zemědělské, a to od roku 1930 do roku 1935 v obcích, kde jest v obvodu 6 km aspoň 260 dětí povinných chodit do pokračovací školy. Od r. 1935—1940 zmenšuje se toto minimum dětí na 180 a od roku 1940 na 120 dětí. Je-li v obci taková zemědělská škola, vyučí se žáci vyššího stupně obecné školy zemědělským vědomostem a zemědělské praxi v dotčené škole zemědělské. Po úspěšném dokončení všech 8 tříd obecné školy obdrží žák propouštěcí vysvědčení. Po skončení klerékolí třídy vyššího stupně školy obecné může býti žák na základě rozdílové zkoušky přijat do příslušné třídy střední školy. V obcích, kde jest nerozdělená nebo částečně dělená obecná škola, to jest jednotřídni, dvojtřídni nebo trojtřídni, může býti také žactvo vyššího stupně a obdobně i žactvo pokračovací školy nebo žactvo školy zemědělské, průmyslové neb obchodní vyučováno v jediné třídě, zřízené pro dotčené povinné školní ročníky mládeže. VII.—VIII. třída obecné školy bude uváděna v život postupně: Od 1. září roku 1930 není zřízení těchto dvou tříd ještě závazné, ale s ministerským dovolením mohou třídy býti otevřeny. Od téhož dne do 1. září 1935 může

býti v obcích a městech, jejichž zastupitelstva se o tom usnesou. se svolením ministerstva školství škola doplněna oběma těmito třídami a pak je prodloužená docházka školní v obcích těch povinnou. Od 1. září 1935 do 1. září 1940 bude zřizování těchto obou tříd povinné, a také docházka do nich povinná, ale ministerstvo školství může jednotlivým obcím na odůvodněnou žádost povolit i ještě osvobození od této povinnosti. Od 1. září r. 1940 však bude osmiletá obecná škola i docházka do ní bez výjimky všude povinnou. Jen individuální úlevy jednotlivým dětem 13—14letým mohou býti dovolovány z důvodů nedostatečného zaopálení rodiny výživou. — Néptanítók Lapja.

Smutné zjevy. Vstoupil jsem ve vlak do vozu pro „školní mládež“. Jely tam děti z měšťanky, z nižší střední školy a ze školy živnostenské. Malí hoši — 13 až 15letí se zájmem četli „Lucernu“ a „Houpačku“, opakovali si s hlasitým smíchem oplzlé vtipy (i ty mladší děti brzy se naučily rozumět). Tři děvčátka si prohlížela „Moravanku“ — četly jakýsi dopis, který tam uveřejňovala zamilovaná dívka. Jen v jednom oddělení seděl as 15letý hoch a počítal si něco z matematiky. Jeho příklad však nenadchl ostatních. „Franto — nech to — však se to v pondělí od někoho obškrábne, snad se s tím nebudeš piplat — je to leda volovina.“ — Pravda — mládí je bujné a neváží slov, ale ta četba a hovory jí podněcené, obraznost a celý cen duševní svět vzbuzený hlláním takového svinstva — to vše přece jen zaráží a budí určité obavy.

Děti s poruchami řeči. V ukrajinském psychoneurologickém ústavu obíralo se několik odborníků mluvními poruchami dětí. Z. Koint shledal mezi 12.057 dětmi věku školního i předškolního 646 (5.4 proc.) dětí s poruchami mluvními. Z tohoto počtu 3.3 proc. se zajíká, 1.9 proc. koktá, 0.2 proc. trpí oběma vadami. Zajímavých ve vyšších třídách relativně ubývá, koktavých však přibývá; do 13. roku děti převládá zajíkatost, od 14. roku se však poměr mění. Podle pohlaví jsou mezi logopatny hoši zastoupeni dvojnásobným počtem, a to zajímavě u poměru 1.5 : 1, koktaví 3.5 : 1. Děvčata unikají těmto vadám úspěšnějším nadáním motorickým. Podle prospěchu náleží 105 logopathů k žákům dobrým, 333 k prostředním a 1999 ke špatným. Mezi dobrými žáky se vy-

skytuje hojně koktavých, mezi špatnými zajímavě. Většina pozorovaných ochuravěla mezi 2. a 4. rokem, nejpozději mezi 7. a 9. rokem. Hlavním důvodem bývá leknutí. — Zeitschrift für Kinderforschung.

Výzkumy o chybách v násobení. Podle amerického šetření o chybách, jichž se žáci dopouštějí v počtech při násobení, a o příčinách těchto chyb vyšlo najevo, že nejčastější příčiny chyb jsou tyto: 1. Omyl o celou desítku tvořivá 45—55 proc. chyb, na příklad 890 krát 7 jest 7230 (místo 6230). 2. Nepozornost zavinuje 15—25 proc. chyb, na příklad $214 \times 2 = 828$ (místo 428). 3. Neznalost násobíky způsobuje 5—15 proc. chyb, na příklad $809 \times 8 = 6471$ (místo 6472). 4. Nepřipočte se převod, na příklad $491 \times 5 = 2055$ (místo 2455). 5. Chybně se napiše vypočtené číslo, na příklad $609 \times 6 = 5454$ (místo 3654). 6. Přehodí se číslice při napísání, na příklad $308 \times 3 = 942$ (místo 924). 7. Zaměňuje se sčítání místo násobení, na příklad 405 krát 5 jest 2010 (místo 2025), aneb 709 krát 7 jest 1463 (místo 4963). 8. Vynechá se nula, na příklad $701 \times 5 = 355$ (místo 3505), nebo $204 \times 2 = 48$ (místo 408). Polřebná vhodná cvičení jsou z těchto chyb jasně viditelná, ale většinou jsou nulna u každého jednotlivce jiná. — L'Éducation.

Zaokrouhlování služební doby. Aby okresní školní výbory mohly si lépe vybírat z uchazečů o místa a snad aby i zde se uplatnilo protekcionářství, má se uchazečům zaokrouhlovat služební doba při žádosti o místo na celé roky. Příklad: Uchazeč má 10 roků, 6 měsíců a 1 den; zaokrouhlí se na 11. Jiný má 11 roků, 5 měsíců, 29 dní; zaokrouhlí se na 11. Ve skutečnosti je difference 1 roku. Z těchto uchazečů, již jsou posuzováni jako stejně staří, okresní školní výbory si vyberou nejvhodnějšího. Je to malý průlom do čl. IV. Kdyby ošv. byly vždy a všude nestranné, byl by tento výběr prospěšný učitelstvu i škole. Ale poněvadž víme, že ošv. chrání vždy směr pokrokový, církví nepřátelský, pravíme, že to dobré nebude. Kdyby se jednalo o místo v čistě katolické obci, o které by se ucházel učitel Sokol a Orel, nekatolík a katolík, jistě by ošv. rozhodl při stejném stáří i kvalifikaci ve prospěch Sokola. nevěrce. Aby to tak nekřičelo, mohla by se předem kvalifikace katolíka „upravit“ o nějaký stupeň dolů a vlast by byla zachráněna. Takové novinky nám moc vítány nebudou! — J. K.

Příčiny slabých výsledků veřejných škol. Na výroční schůzi učitel. spolku v Lulychu mluvil známý pedagog dr. Decroly o příčinách slabých výsledků veřejných škol a o tom, kterak je zlepšovali. Příčiny slabých výsledků uvedl tyto: 1. Povinná škola budí nechuť k vyučování. 2. Zavedení totožných učebných osnov pro všechny děti ukázalo nutnost, aby osnovy byly přizpůsobovány individuálním rozdílům. 3. Příprava učitelů jest zcela nedostatečná. Z knih se nenaučí učitel poznávat dítě, ani cvičná škola mu nemůže nahraditi úplně melodické pozorování dítěte. 4. Rodičové nejsou na výši svého úkolu a poměry moderního života vnikají stále více do rodinného života. Odpomoc vidí dr. Decroly v těchto opatřeních: Jest potřeba úplné změny učebných osnov. Vyučování technické (čtení, psaní, počty) nutno podříditi problémům, které jsou diktovány vyučováním podle zájmových středisek dětských. Toto vyučování musí býti založeno na zásadních potřebách dítěte a nejzákladnějším úkolem školy jest utvořiti dětem co nejlepší okolí. Z vyučovacích metod Decroly doporučuje melodu založené na zásadách „školy činné“ a „školy nové“ a zároveň ukazuje na potřebu, aby se učitel opíral o důkladné vědomosti z psychologie dítěte. Na těchto vědomostech má zejména spočívali veškerý výcvik ve čtení a psaní metodou globální a provozování t. zv. výchovných her. O stálé spojitosti veřejných úřadů a korporací ve školství praví dr. Decroly: „Na různé podniky a laboratoře se povolují sta milionů. Na laboratoře pedagogické není peněz? Jsou děti méně zajímavé než morčata, hmyz nebo mikrobi? Jest duševní zdraví méně důležité než zdraví tělesné?“ (L'Éducation.)

Spory o Otakara Březinu. Po básnické smrti vyvolalo se v časopisech množství článků, které reprodukovaly hovory svých autorů s básníkem Březinou. Každý, kdo aspoň zdaleka užřel někdy básníka nebo slyšel jeho hovor, považoval za nulno uveřejniti to v literární studii. Psali muži i ženy — lidé povolání i nepovolání. Psalo se též o katolicitě zemřelého básníka. Deml, Durych a mnozí jiní snesli pro to dosti dokladů. Svědčily o tom i knížky nalezené na stole zemřelého. Jistě aspoň v posledních letech inklinoval silně ke katolicismu. Proti tomu povstali mnozí dokazující opak: vždyť prý Březina byl nár. demokratem — tedy stoupencem liberalismu, zůstal

Sokolem, ač Sokol je protikatolický, byl v pokrokové organizaci učitelské atd. Člověk rázu Březinova by netrval v organizacích, které mají program jiný než jeho přesvědčení. Pěkné řeči — ale nerozumné a nepsychologické: Březina byl samolář — jistě se mu protivila gesta lidí stádových — přihlášky a odhlášení a pod. — jako každému samoláři nebo duchu nad jiné povznesenému. To je fakt psychologický. A pak nedbá se toho, že i velký básník je člověk jako jiní, že setrvačností zůstává jménem tam, co jeho duch překonal. Básník je člověk — který nad jiné vyniká jen silou své fantazie, schopností tvůrčí a bohatstvím duševních zážitků. Tož musíme o něm mluvit jako o člověku — a ne jako o čaroději neb černokněžníkovi, který poleluje ve výšinách prost všech lidských křehkosti. Básník a každý umělec je především člověkem — pak snad geniem — ale nikdy ne andělem.

O nejstarších českých počtenicích. 1. Nejstarší známá česká počtenice, sestavená podle Adama Riese, byla vydána prací a nákladem Ondřeje Klatovského r. 1530 v Norimberce a roku 1558 v Praze. Má název „Nové knížky wo počlech“. Jeden výtisk z r. 1558 je v pražské univerzitní knihovně (značka IV B 33 tresor), a výtisk z roku 1530 je v musejní knihovně v Praze (značka 28 g 5). 2. Jinou knihu vydal Beneš Optál z Telče. Vydání z r. 1533 je na Strahově (zn. A g XIII 133), a vydání z r. 1548 je v Matematické jednotě v Praze (sbírka Kop.). 3. Jiří Mikuláš Brněnský vydal svou počtení knihu v r. 1567. Jeden výtisk je v tresoru praž. univ. knihovny a druhý na Strahově (značka A g XIII 19). 4. Jiřík Goerl z Goerlšteyna je autorem díla s názvem „Arithmetica, to jest Knížka počtenij“ z roku 1577 v univ. praž. knihovně, sign. 54, F 124, tresor B IV 32. Vydání z r. 1597 a 1610 jsou v museu. 5. Další počtenici vydal olomucký Šram. V pražském museu je výtisk bez začátku a bez konce. Autor její je znám jen z předmluvy ze dne 24. srpna 1615. — Z článku J. Herzoga v „Komenském“.

Chytré děti. Profesor psychologie na chicagské universitě L. Thurstone vykonal v 1500 rodinách výzkum, aby zjistil podmínky, za nichž se narodí děti obzvláště chytré. Prozkoumal rodiny z různých vrstev, které měly hojně dětí, a navzájem srovnával děti vyrostlé v téže rodině a za stejných poměrů. Nikde nezjistil, že děti mladých

rodičů jsou méně inteligentní než děti rodičů starších. Také rozdílný věk rodičů nemá vlivu a časté porody nemají vlivu na duševní zdatnost potomků. Avšak inteligentními zkouškami bylo zjištěno, že prvorození zpravidla zůstávají pod duševním vývojem za dětmi pozdějšími. Prof. Thurstone shledal tedy, že děti později narozené jsou chytřejší než druhé. Při zkoušce 362 rodin se dvěma dětmi se ukázalo, že mladší inteligenci vynikali průměrně o 3 body nad starší. Čím větší rodina, tím více se stupňovaná inteligence přesunovala na děti pozdější. V rodinách o pěti dětech byl mezi prvním a pátým dítětem rozdíl o 10 bodech a obyčejné páté dítě o 3 body více než všechny ostatní. — Willmann-Blätter, orgán německého katol. učitelstva v čsl. republice.

Bílá hora. Byly doby, kdy čeští katolíci při každé bělohorské vzpomínce byli zahrnováni výčitkami a hořkostmi z druhého břehu našeho národa. Jistě, že neprávem: český pokrok, který se dodnes ztotožňuje s těmi, kteří byli poraženi na Bílé hoře, nebude přece tak bez vkusu, aby nás vinil za své porážky. Katolíci to na Bílé hoře neprohráli, a zalíbilo-li se dějinné Prozřetelnosti svěření po husitských válkách na zkoušku osudy naší země do rukou *nekatolíků*, jež dnešní pokrok, byť zhusta neprávem, pokládá za své předchůdce, tož Bílá hora posloužila důkazem, že tito noví nositelé a zkušení představitelé našeho národa v dějinné zkoušce neobstáli. — Jan Scheinost.

Filosofie přírodní liší se dnes od dřívějších hlavně tím, že neužívá už, jak profesor dr. H. Reichenbach z Berlína píše (*Forschungen und Fortschritte* 16), zvláštních způsobů myšlení filosofického, nýbrž přímky se těsně k způsobům přírodovědeckým. V uplynulých letech byla to zvláště domněnka relativní, která zajímala myslitele. Důsledkem tohoto přemýšlení bylo, že uznán byl pojem příčinnosti za původní, pojem času pak za druhotný. Při tom byla popřena zásadně přednost euklidovské geometrie, jako by byla názornou. Projednáván byl také poměr příčinnosti k pravděpodobnosti. Ideál přísné kauzální fyziky už vymizel. Dějství, které odehrává se v prvkové oblasti, je náhodné, nelze stanovit zákonů pro pohyb jednotlivých elektronů. Lze vypočítat přesně a napřed pouze jevy hromadné. Zajímavým je, kterak užívá

se matematicko-logických způsobů v noetice a usuzuje se na skutečnosti. Přírodní filosofie nabývá vždy více nároků na přírodovědecké myšlení. Zdá se však, že to, co zde nazýváno je filosofií přírodní, nemělo by už nazýváno být „přírodní“, nýbrž „přírodovědeckou“. Nejedná se tu přece už o soustavné podání názoru světového, nýbrž pouze o zvláštní znázorňování jednotlivých částí přírodovědecké spekulace v rámci neotického. Přírodní věda, která nabývá novými objevy nových obzorů, připravuje takto nové způsoby poznání, které mají pak být východiskem pozměněného nazírání na přírodu i vše, co s ní souvisí duchovního. Než ani tento budoucí názor světový a duchový nebude zase více než soustavou všeobecně filosofickou, ne však přírodně-filosofickou. Nelzeť ani ve filosofii o přírodě zbaviti se toho, co poji člověka s přírodou jako poznatková základna jeho psychické povahy lidsky ustálené. — Vychovatelské listy.

Bez víry se nelze naučiti mravně žiti. Jsou ovšem jednotlivci, kteří odmítli náboženství, ano, jsou i naprostými nevěrci, a přece jednají velmi čestně, svou lidumilností a obětavostí překonávají třeba mnohého věřícího křesťana. Nutno však uvážiti, že takoví lidé ve svém mládí byli vychováni nábožensky; těm ctnostem, jakými se nyní stkví, naučili se v letech, kdy ještě věřili. Víru pak sice ztratili, ale správné, ušlechtilé chování, na jaké si zvykli, u nich nepominulo. Takoví lidé žijí z náboženské tradice, berou ze zásob, jaké nashromáždili dříve s přispěním vyšších sil, z Boha lryskajících. — M. Sadovská.

Náboženství je velmi důležitý, ba snad nejdůležitější předmět učebný. Dítě musí mít nejen jistý názor životní, který mu skýtá morálka, ale i jistý názor světový, který mu v ucelené formě podává jedině náboženství. Náboženské vyučování ze školy odstraniti je tolik, jako vyloučiti jaro z ročních počasí; není místa v životě školním, které by tím netrpělo. Ubohá mládež, která je k tomu odsouzena, aby ve škole prožila dlouhá leta zkomoleného, nedochůdného života a o nejlepší pozeňání svého jara byla připravena. — Sociolog prof. Pavel Barth, Lipsko.

Zajímavý návrh na reformu školskou podává v „Měst. škole“ dr. Ryšavý. Navrhuje, aby nižší střední škola byla tříletá, vyšší pětiletá. Nižší střední

škola by měla se školou měšťanskou jednotné jádro osnov, z něhož by si každý typ školy vytvořil svou variaci, která by odpovídala cílům školy, tedy na měšťanské škole rázu více praktického, na nižší střední rázu více teoretického. Žáci, kteří by chtěli ze střední školy do praktického života, mohli by si přechod usnadnit čtvrtou třídou měšťanské školy, a ti nadaní žáci měšťanské školy, kteří by chtěli přestoupit ze školy měšťanské na střední, dělali by jenom zkoušky diferenční. K usnadnění pak přechodu doporučuje zavést latinu až do 2. třídy gymnasií, a tak by mohli být zkoušky do této třídy při určitém stupni prospěchu z měšťanské školy zcela prominuty.

K reformě měšťanských škol v království SHS. Ředitel Marković podal o zamýšlené reformě měšťanských škol v Jugoslavii tyto informace: Veřejnost se zajímá zejména o otázku rušení gymnasií. Jest pravda, že byly některé tyto ústavy zřízeny bez potřeby a bez plánu v krajích, kde nebylo prostředků, budov, ani učitelů. Tak na př. v jednom městě je ředitelem gymnasia odborný učitel, ale ústav nemá profesorů, pomůcek ani jiných potřeb. V takových krajích nutno zřizovali měšťanské školy, vyhovující poměrům obyvatelstva. V Dalmácii je třeba měšťanských škol pro rybaření, které je tam dosud velmi primitivní. V Bosně je potřeba měšťanských škol, vyhovujících různým povoláním s hornictvím. V krajích révonosných by měly mít měšťanské školy směr, hroící se pěstování révy, ve městech pak obchodní předměty. Nemohou tedy být tyto školy všude totožné, ale musejí být; diferencovány podle potřeby svého okolí. Školy takové potřebují kvalifikovaných učitelů. Ve Vojvodině a v Dalmácii vyučují na nich nyní většinou učitelé nováčci, ač by potřebovaly především absolventů vyšších pedagogických škol. Bude nyní nutno vybrati nejlepší učitele a vyslati je do Čech a do Německa, aby se zdokonalili pro měšťanské a odborné školy. Pro Jugoslavii bude nejvhodnější nápodobiti prý v těchto školách Čechy, kteří je zdokonalili do výše záviděníhodné. Školy bude nutno opatřiti dílnami, kabinetem a laboratořemi. Vyučování nechtě jest hlavně praktické a připravuje mládež na budoucí povolání. — Učiteljskí To-variš, 1929, č. 36.

S poctivostí nejdál dojdeš. (Přispěvek k občanské nauce a výchově.) Při-

slovi „S poctivostí nejdál dojdeš“ platí významně stále, jak pro život poamrt-ný, tak i pozemský. Poctivý člověk je všude jako doma, od nikoho se nedá podceniti, poctivost ho vyvyšuje a duševně a často i tělesně sílí. Poctivý má schopnost poctivě nabytého peni-ze využiti k dílu cennému, trvalé hod-noty. O nepoctivci velce často platí: Jak nabyl, tak pozbyl. Snadno nabude, ale také snadno pozbude, aniž by si něco prospěšného zařídil. Poctivý ne-dá se tak lehce urážeti, dovede se od-hodlaně obrániti. Poctivost dodává mu pravé důstojnosti a mužnosti. Jaké se-bevědomí může mít člověk, na nějž každý právem může ponižujcně a zleh-čujcně poukazovati? Nemá vnitřní sí-ly duševní, aby se mohl obhájit. A ta-ké to nepoctivci ve většině případů daleko nepřivedli. Výjimky potvrzují jen pravidlo. A na výjimky jistě tísni-vě dolehne absolutní spravedlnost.

*

Květiny a stromky lze koupiti; ale pravého jejich ocenění a lásky k nim lze získati jejich vypěstováním. Navá-dějme proto žáky, aby hojně semena a řízky (rostlin) sázeli a jejich vzrůst a vývin pozorovali.

*

Některí kolibřici snášejí vajíčka ja-ko hrášek veliká. Kdo vymyslíl a vy-měřil kostičky miniaturního stvořeníč-ka, které se z nich za 10 dní vylíhne? Kdo vytvořil jeho bystrá očka, podivu-hodnou soustavu nervovou a cévní? Pouhou náhodou se to jistě nestalo.

*

Snažme se o vystavění rozhledny s cimbuřím v našem kraji. Krásný jest pohled na krajinu s vyvýšeného místa. V kreslení zachycujme barvou krásy, krásná zákoutí, svého kraje.

*

Vyplňme všechny předpisy do posled-ního písmene svého náboženského vy-znání. Jenom tehdy můžeme své ne-přátele přesvědčiti o opravdovosti své víry. Ať náš náboženský život teče mo-hutným proudem jako u našich před-ků. — F. M.

*Svorně dále budem žiti
a druh druhu bude brat,
svorně budem ovce pásiti
a jich vlnu svorně brát.*

Puntik.

PRAVNÍ HLÍDKA

Ředitelské přídatky do pense započitatelné (na obecných nejvyšší 1500 Kč, na měšť. 2100 Kč), redukcí tříd (z 5 tříd na 3 třídy) zůstávají nedotčeny, i když ředitel šel do pense.

Suspendování učitele. Předběžné suspendování může přednostu úřadu nadřízeného, když na učitele byla uvalena vyšetřovací vazba trestní. Dále každý představený učitelův (řídící, ředitel, oši.). Proti předběžnému suspendování není odvolání. Musí je však schválili nebo zrušili disciplinární komise.

Dotaz. Podal jsem si žádost o definitivu. V poslední den vypsání konkursu podal si však žádost konkurent starší, z cizího okresu a to ne služební cestou, ale odevzdal ji osobně u našeho okresního školního výboru. Nebyla také doložena přílohami. Může přijít ona žádost při obsazování v úvahu? Odpověď. Že nebyla žádost předložena cestou služební, je sice nesprávné, ale ne nezákonné, věděl-li o tom okresní školní výbor okresu, kde žadatel dosud působí. Ovšem nebyla-li žádost správně doložena osobním výkazem a kvalifikační tabulkou, nemůže býti na ni brán zřetel, jelikož žadatel nevyhověl konkursním podmínkám. Lidový zástupce v okres. školním výboru ať je o tom uvědomen.

*Freiheit sei der Zweck des Zwanges,
Wie man eine Rebe bindet,
Dass sie statt im Staub zu kriechen,
Frei sich in die Lüfte windet.*

Das ist jene Freiheit des Geistes, die ein Joch kennt, die Wahrheit, aber kein anderes; die sich nicht beugt vor dem Irrtum, nicht beugt vor der Phrase und der öffentlichen Meinung, nicht beugt unter die Knechtschaft des politischen Lebens; jene Freiheit, die aber auch nicht gebunden liegt in den Fesseln eigener Gesetzlosigkeit. Et veritas liberavit vos.

Josef Donat, S. J.: „Die Freiheit der Wissenschaft“.

ZPRÁVY

K příštímu číslu, podobně jako vloni jednou tomu bylo, přiložíme brožuru A. Krásenského (P. A. H.), která přinese pěkné myšlenky o české historii a katolicismu. K vyrovnání nepa-

trného obnosu 2 Kč budou přiloženy naše vplatní lístky šekového úřadu. — Redakce a administrace.

V 7. čísle citovali jsme ve stati „Na pováženou“ „Čecha“ a přidali jsme k jeho zprávě svou úvahu. Aby nevzniklo nedorozumění, dodáváme, že naše požadavky jsou jen všeobecné, netýkající se určitých jednotlivců. Nemyslíli jsme také ústav určitý, třebaže úvaha byla vyvolána zprávou o tom, co se stalo na jistém učitelském ústavě, nýbrž upozornili jsme na to, jaký duch celkem ovládá určitou část učitelského obyvatelstva, neboť jest nesporné, že nevychovávali jen učitelé a profesori. — Redakce.

Literní učitelka ihned dostane místo na klášterní obecné a měšťanské škole v Brně-Jundrově.

Místo učitelky jest volné na obecné klášterní škole na Moravě. Bližší sdělí redakce. Dvojlístek!

Zemřeli odběratelé „Věstníku“. Dne 23. prosince zemřel br. ThDr. Rudolf Šetina, profesor náboženství ve Vysockém Mýtě a orelský hudební skladatel. Narodil se dne 11. dubna 1878 v Lohenicích u Humpolce. Náš list, jak sám se vyjádřil, četl vždy do poslední písmenky. — Téhož dne zesnul v Pánu viceděkan příborský a farář rychaltický vdp. Rudolf Nečasný. Narodil se r. 1868 v Žerolíně, R. i, p.!

K chystané římské pouli došel náš dopis, charakterisující naše členstvo. „Na druhý rok s pomocí Boží chci se vydati do Říma, proto do Říma již nemohu. Dá-li ale Pán Bůh zdraví, ráda bych vypomohla chudšímu bohoslovcí.“ — Obraz právě zbožnosti, pravého nadšení a obětavosti.

Jugoslavia prodlužuje docházku školní na plných 8 roků a zestátnňuje všechny školy obecné.

Pravda. „Lid“ ze dne 13. prosince napsal: Naši katoličtí učitelé pochopí, že lidová strana jedná pouze ve své sebeobraně, když řekne, že učitelům tak dlouho bude odpirati souhlasu k uzákonění jejich různých požadavků, na příklad zestátnění, dokud učitelé nebudou se slušněji chovati k těm, kteří je platí. — Ano, katoličtí učitelé musí trpěti za pokrokové kolegy. — J. M.

„Český učitel“ vítá novou vládu, a očekává, že nastane spolupráce (I) mšno. s organisacemi (I) učitelskými.

Našli procenta. Podle „Českého učitele“ je 50 procent menšinových oši. nár. demokratů, 15 procent agrárníků,

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení!

15 procent českých socialistů, 8 procent lidovců (????), 0 proc. soc. demokratů.

Obrací se vítr? Na pracovní schůzi učitelstva okresu vysokomýtského v sobotu, dne 7. prosince 1929, kde byla na programu přednáška o Mesopotamii a výklad p. inspektora, mluvilo se při rozhovoru vážně o tom, aby občanské nauce byla jedna týdenní hodina ubrána. Nechybělo však ani hlasů proti. Bylo též naznačeno, že příštím školním rokem bude se zaváděti globální metoda v element. čtení, pokud lze na všech školách. To nejspíše proto, aby zase byla nouze o učebnice, ať už by to byla „První kniha“ nebo „Děti“.

Školská politika. „Čsl. republika“ ze dne 15. prosince chválí otázkou moravského „pokrokového“ Věstníku: Co očekáváme od nového ministra? Ne nemožnosti. Jen péči o řádnou demokratickou školskou administrativu, a to je rozhodně nové stanovisko, dodává „Čsl. republika“. — Podle všeobecné situace ve státě musí se upravit i politika školská — Slovensko musí udržeti krok s ostatními zeměmi.

Rádlova „Revise“ vyvolala spor o základech výchovy. „Školská reforma“ píše: Kdežto dříve na učitelstvo (min. rada Josef Tůma) působil dr. Frant. Krejčí posilivismem, patří Rádl do tábora metafysiků; pramenem poznání je mu též náboženství, víra v boha. Hledá zakotvení v absolutnu, náboženstvím míní přímo křesťanství. Jaký vliv bude mít jeho „Revise“ na učitelstvo? Učitelé budou souhlasiti s dr. Příhodou: Zřeknutím se božství, osvobození se člověk — moderní člověk vypovídá boj všem autoritám. *Slyšte! Pokrokoví nevědí, že na autoritě stojí celý svět i výchova lidí.* A což až vychovají moderně školní děcka, která jim ve škole řeknou do očí: Nevěříme vám, pane učiteli, vypovídáme boj vaši autoritě? Budou s modernismem v

koncích! Zřeknutím se autority učitelovy osvobodí se děti školního vychování vůbec, odeprou i výchovu rodinnou — bolševu — ničevu.

Léčebný fond. Strhuje se nám měsičně berním úřadem slušný obnos pro Léčebný fond. Za to jsme léčeni zdarma. Ale jaká je praxe? Ve větších městech plávají se lékaři pacienti: Jdete na Léčebný fond? I s léky je to nápadné. Lékárna škrtá lékařům léky dražší, zvláště originály (jodalosa, koramin a pod.), že lékaři mají předpisovat náhražky podle rozkazu Léčebného fondu. A tady je třeba nápravy. Lékaři podepsali Léčebnému fondu revers, že léčeni přijali, a Léčebný fond zase nemá diktovati lékařům, co smí či nesmí předepsat, zvláště jde-li o nemoce vážné, které originálů (léků) vyžadují. Budeme si a musíme praxe Léčebného fondu více všímat a dovolávat se nápravy.

Jubileum. O vánocích bylo tomu 5 let, co jsme založili Říšský Svaz katolického učitelstva čsl., stavovskou organizaci, odborovou, zároveň však spolek, jenž má přispěti k založení svobodné katolické školy. V sobotu, dne 27. prosince 1924 sešli se delegáti čsl. a moravského zemského spolku katolického učitelstva v místnostech české Ligy akademické k předporadě. Druhého dne konala se za účasti asi 60 delegátů ustavující schůze, při níž přítomno bylo též mnoho hostů, mimo jiné zemřelá poslankyně Rozsypalová, páni poslanci Světlík a Roudnický. Ujednal se tehdy společný postup českého katolického učitelstva v celé republice a spolupráce jednotlivých zem. spolků. Za tím účelem „Věstník“, dosud orgán českého spolku, stal se orgánem Svazu. Vykonalo se mnohé za prvních 5 let Svazu, ovšem máme před sebou ještě další velké úkoly. Zdař Bůh naší práci v druhém pětiletí!

Vzácným dárkem je kniha Fr. Střížovského Sv. Grál. Básnické dílo, plné

uměleckých, náboženských, dějinných a vlasteneckých hodnot. Pravá pokladnice ušlechtilých vzorů pro mládež. Kniha milá i dospělým, neboť dává přehledný obraz celé slavné legendy o sv. Grálu. Darujte tuto knihu sobě a svým milým, vzejde z ní užitek stonásobný. Cena 15 Kč neváz., celoplát. orig. vazba 24 Kč, kožená orig. 60 Kč. Tato kniha by neměla chybět v žádné žákovské knihovně.

Nastoupení nového pana ministra školství dalo podnět k četným úvahám a projevům časopisů i deputací. Mluví se mnoho a tedy zbytečně o tom, co bude a nebude. Učitelský „pokrok“ si slaví větrné zámky. — Nejsme přáteli frází, díváme se na vše střízlivě, neděláme si velkých nadějí, ale také nechceme projevit obavy nad splněním nutných školských požadavků. Doufáme, že pan ministr bude spravedliv a všechny školské úkoly bude tedy řešit na základě práva a spravedlnosti.

Vilímkovy Humoristické listy vsílují lelos do 73. ročníku. Nejstarší tento náš humoristický list stojí dosud na prvním místě mezi časopisy svého genu.

Zjistili jsme, že mnozí páni šéfové škol nedají učitelskému sboru přečísti ministerský Věstník, ani když tento si jej žádá. Kolegové a kolegyně, Věstník vám musí být předložen, tolik práva musí se vám dostat. Žádejte jej proto jen dále a tím důrazněji. Zato odmělte „blbinky“, jež lito „světlo- noši“ mezi vás kolportují.

Výzkumná práce učitelstva měšťanských škol. Nedávno přinesly denní listy zprávy ze článku odb. učitele L. Koubka, který zkoumá sociální a hygienické poměry žactva pražských měšťanských škol. Nyní chystají se učitelé všech měšťanských škol zkoumati prostředí a poměry, v nichž vyrůstají jejich žáci. Užijí při tom návodů prof. Bláhy, Velinského a profesora Krále. Je to první podnik toho druhu u nás. Zkoumáno bude téměř 100 tisíc dětí. Práce s tím spojená je sice veliká, ale pro sociologii i pro školní práci všeho učitelstva znamená velmi mnoho.

Také rozdíl. Rozdíl mezi námi a ostatními kulturními národy je ten, že jejich vzdělání příslušníci šetří jazykových a pravopisných pravidel, kdežto u nás stále vyhledávají, co by se mělo v českém pravopise změnit. — N. Ř.

Český překlad z němčiny po němecu byl napsán Hanušem Sýkorou, kte-

rý tak dovedně přeložil Külpův úvod do filosofie, že výčet chyb tohoto podařeného překladu zabírá v „Naší řeči“ 18 a půl stránky.

Dobrá nápaň podává v časopisu Sudetendeutsche Schule F. O. Ruppert. Radi totiž psali přípravy učitelské na volné listy. Ušetří si tak učitel psaní a lehce může své přípravy doplňovati.

Věřití prý se může, ale nemusí, píše dr. Jančařík v Ped. rozhledech, avšak mravně prý žít se musí. Budeme-li tak moudře usuzovali o mravním životě jako on o náboženské víře, můžeme právě tak klidně prohlásit: Mravně žít se může, ale nemusí.

Neukázněnost pedagogickou vytýká R. Šimek smělému pionýru občanské nauky a výchovy — Oldrovi Novotnému, který ve své psací manii vydal nově „Činnou jednotku“ o 260 stranách. Kritik ukazuje na rozřezávání občanské nauky, násilnou a přemrštěnou koncentraci, naprostou subjektivnost a jednostrannost práce a praxe a ustavičné moralisování.

Rozjždějí se proti sobě? Dr. Chlup v Nových školách vyslovil se trochu pesimisticky o našich reformách (Nusle), jichž proti němu hájí a omlouvá je V. Příhoda v Pedagogických rozhledech.

Kdo by dělal odbornou zkoušku, když před ní dostane za substituci na měšťanské škole 1000 Kč ročně a po ní 780 Kč? Není sporu o tom, že konatí tyto zkoušky je podnik nevýnosný, zvláště pro ty, kteří jezdí do kursů. Kolejné za 4 semestry 1200 Kč, jízdné, stravné a noclehy, řekněme, také tolik, a pak knihy aspoň 1600 Kč, to jest úhrnem 4000 Kč, kromě samé zkoušky (taxy atd.) — a po ní ztráta 220 Kč. Věru smutná a nelákavá bilancel

Temnou pevninou nazývá — xym v „Měšťanské škole“ Spojené státy severoamerické za to, že 77 procent amerických vychovatelů prohlásilo, že se na středních a vyšších amerických školách nesmí učit ničemu, co by se neshodovalo s biblí. To by asi Američané u nás otvírali oči! Ti by se naši demokracii v tomto ohledu opravdu podívali!

Nová výstava hraček. Při pedagogickém týdnu, který bude pořádán počátkem února, bude v Praze otevřena také zajímavá výstava všech hraček a pomůcek pro samoučení žactva, kterých by mohlo být užito při individuální výchově na školách. Pro tuto

výstavu je přichystáno též mnoho pomůcek ze zahraničí, a můžeme právem čekat, že proto vzbudí mimořádný zájem. Kdo z učitelů nebo jiných zájemců chce vystaviti takové hry a pomůcky, nechť to laskavě oznámí písemně Škole vysokých studií pedagogických v Praze, u Karlova, čís. 3. — K. Z.

Fysika. Souhlasíme, že učebnice fyziky pro měšťanské školy potřebují změny a doplňků. To, co bylo pro děti před 10 lety jenom snem, stalo se teď skutečností, čemu se v I. třídě měšť. vyučuje, znají děti již z obecné školy.

Hospitace. Ředitelské a řídících mají dnes už význam a účel jiný — vzájemné (členů sboru u členů sboru) kolegiální a účelnější pro konference i vyučování (substituce).

Školská politika. Rozepsala se o ní v čís. 271 „Čsl. rep.“: Dokud nejsou v mšr. a ošv. vyškoleni laici odborníci, musíme dopřát učitelům většího zasloupení. V zemském zastupitelstvu českém se školští odborníci osvědčili — shoda příslušníků všech politických stran — zmírnění podmínek při povolování tříd a poboček, školní zdravotnictví, knihovny a osvětové sbory.

Lidovci oši? Podle „Českého učitele“ prý jsou: Benešov, Náchod, Blatná a Nov. Páka.

Sv. Václav zůstane Bartošovi zaklet v pouhé legendy, pokrokový počín (Hus, Komenský...) zaujala „Naše kniha“, Zemědělské knihkupectví, — lihuje si „Český učitel“.

Nejsou spokojeni, že ve vrchní disciplinární komisi nejsou páni z „Čes. učitele“.

Kvalifikace učitelská mšno. vydá nové předpisy, zshr. tak učinila již 14. prosince 1928.

„Školská reforma“ píše: Přivádějí-li nás zkušenosti, abychom nový předmět jinak upravili, neznamená to, volati po odstranění laické morálky, kterou máme v ruce v občanské nauce; když už máme kus práce za sebou — kapitulovati před morálkou církevní. (Ne před církevní, ale před božskou kapitulovati radno — ta je pořád stejná, nemění se a nepotřebuje opravy.) A co ještě píše? Škola měšťanská potřebuje čtyři odbory: I. přírodovědecký; II. vědy anorganické; III. vědy ja-

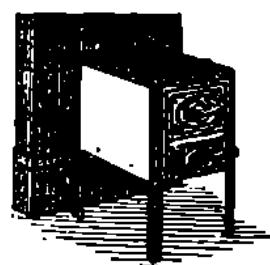
zykové a historické; IV. grafické a hudební projevy — a ruční práce výchovné by odpadly!

Školy v lese. O Tišnovu se dovídáme: Škola v lese. V elementárce začínáme vyučování zpravidla vycházkou. Ve škole nemáme počítadel, jen krám (listy, hrušky, ořechy, brambory, semena atd.). Zpěv vychází z nálady dětí, tělocvik z her a prostných cvičení; ke kreslení stačí dotaz: kdo by to chtěl malovat? Volný rozvrh se osvědčil.

Do církve se vrátil na smrtelném loži chorvátský svobodný zednář dr. Hinko Hinkovic, advokát, politik a spisovatel v celém Chorvátsku známý. Jeho smíření s církví vyvolalo po celé zemi veliký dojem.

Herostratovská chvála. V „Měšťanské škole“ chlubi se — l., že r. 1926 bylo v Čechách na obecných školách 35.04 proc. učitelů bez vyznání, zato na měšťanských školách 41.78% a na Moravě na obec. školách 19.46%, kdežto na měšťanských školách 29.46%. Tolik prý se jich dovedlo ve svém smýšlení osamostatnit, že nepotřebují ani matrikového vedení církve katolické. My si myslíme, že se odvrátili od slunce a jdou za lucerničkou Volné myšlenky, kterou nese Bartošek.

Důslednost. Vloni psal pokr. Věstník, že v době, kdy všechny stavy volají po zvýšení vzdělání, kněžstvo katolické snižuje své vzdělání. Letos však se týž Věstník rozčiluje, že vlastně vzdělání kněžstva má se prohloubiti a rozšířiti na 5 let, že se o tom jedná v ministerstvu! Kam se poděla ta loňská starost o kněžské vzdělání?

Velká
výhřevnost,
mnoho tepla při
největších mra-
zech.

Výhřevné úspor.
těleso „HAROT“
možno postavit
před každá
kamna.

Ceník zdarma.

První tovární speciální výroba
úsporných sporáčků

Vilém Mošv Přerově (Morava).

*Mnoho štěstí a Božího požehnání svým kolegům, kolegyním
a příznivcům přeje odbor katol. učitelstva vsackého ve Vsetíně.*

Veledůstojnému pánu Karlu Rebanovi!

*Abyste i v příštích letech byl nám tím, čím vždy jste býval:
otcem dobrotivým, rádcem a přítelem, přejeme sobě. A Vám — by
žehnal i an všem ušlechtilým snahám Vaším a zdvihal stále
k Srdci svému výš!*

Vám oddaný Jihočeský odbor.

*Milému členstvu Odboru katol. učitelstva okresu přerovského
štěstí a Boží požehnání v Novém roce přeje předseda.*

Hotel

„Městský dům“ v Přerově

převzal jsem do své správy a doporučuji se přízni P. T. hostů

J. A. KUPKA,

hotellier

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,

Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271.

Hradec Králové,

Karlova čís. 384.

Užhorod,

Podkarp. Rus, Kapu-

žanská ul. Novostavba.

Čalouník a dekorátér
Josef Zuzanák

Klubovky, otomany, matrace obdržíte přímo u výrobce za ceny bezkonkurenční
PŘEROV, Velká Dlážka čís. 89.

STAVBY továrních objektů, činžovních, rodinných a hospodářských domů, veškeré adaptace jakož i výrobu cementového zboží provádí

Běhal František, zednický mistr, Přerov, Dvořákova ul. 1942

Nákladní auto k dopravě
materiálu k dispozici.

Telef. 351.

Informace ve věcech
stavebních zdarma.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení
z, čtu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a
poštovním Kč 1000 —, při hotovém 10 procent slevy.

DÁMSKÉ LÁTKY

bílé zboží, výbavy pro nevěsty, nejvýhodněji nakoupíte u firmy:

KAREL JELÍNEK, Přerov
Žerotínovo náměstí

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních, Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

Směnárna „Bankoobchod“, Přerov — Pasáž.
Losy i na splátky. Kup a prodej realit. Třídní loterie

Dámské látky, hedvábí, koberce, záclony, přikrývky, linoleum

G. VALÁŠEK, Vyškov — Kojetín.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.
ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.
Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

Vlastní výroba kartáčů, štětek a smetáků pro domácí a školní účely.

KAREL FIRTL,
PŘEROV.

Znamení pivo v sudích i v lahvích

ctěnému obecenstvu doporučuje

J. Šilhavý,

dříve Měšťanský pivovar v Přerově.

Strojní,
stavební
a nábytkové

stolařství

Lamberta Karasa vdova,
Telefon 280, PŘEROV Nábřeží 29.

Bernarda Poláka syn v Přerově,

Wilsonova 10.

Velkoobchod kožemi.

Linoleum.

Kožené zboží.

Hnací řemeny.

Jiří Novotný, stavitel, provádí a projektuje veškeré stavby. Obchod staveb. potřebami a výroba cement zboží. Kojetín, Masarykovo nám., blíže soudu.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada

inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,
přísečný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kancelář: Praha II,
Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 12774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, železniční, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **Hezína a sp., Humpolec!**

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Doporučujeme stáložárna kamna „Čenkov“,
která má v hojném výběru na skladě firma

Ant. Štefány, železářský obchod, Přerov,
Wilsonova 9

Speciální oddělení pro vnitřní dekorace. Koberce,
záclony, nábytkové látky.

A. Hirsch textilní závod, Olomouc
Wilsonovo 15. Telefon čís. 499.

AUTODOPRAVA NÁBYTKU

H. STRÁDAL, PROSTĚJOV

TELEFON 138. — LEVNÉ A BEZPEČNÉ STĚHOVÁNÍ

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE **NÁBYTEK**

Rozpočty zdarma.

Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

Vklady přijímá

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek

Ústřední jednola
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

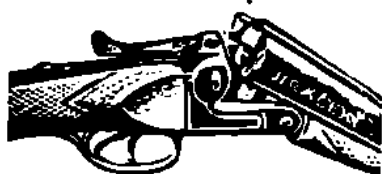
Dominikánské nám. čís. 5.

Složenko poštovního úřadu šekového na požádání.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK **EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)**

pravý duběnkový vyrábí

Vzorky zdarma a franko.

Dalekostřelné pušky,
se 70-80 proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou
brovnalagy, revolvery, Robertky, lov. potřebu, střelivo

Jindřich Jiráček, Praha-Vinohrady
tř. maršála Focha 35.

Žádejte ceník a nabídku.

Přijímá účtůlám povozují mírné platební podmínky.

FOTO - JANOVSKÝ - PŘEROV

Bratři J. a K. Jaškové
v Přerově.

Kamenolomy

Stavitel Karel Doležel v Přerově.

Telefon 167.

Umožňujeme každému

milionové nebo 100.000 jmění

koupí 20₀ státních stavebních losů za
nejvýhodnějších podmínek

na libovolné splátky.

Na celý 1 stavolos složíte (neb složenkou, kterou Vám zašleme) obnos Kč 100 a zbytek Kč 770 na libovolné splátky. Každý los musí vyhrát.

Tah již 1. února.

Na pětinku skládá se Kč 20 a zbytek Kč 157 na libovolné splátky. Možno koupiti podle výše uvedeného každé množství celých neb dílčích losů s okamžitým herním právem.

Náš los — Vaše štěstí.

Odstřihněte, a v obálce neb na listku na... zašlete

Bankovní komanditní spol. Praha XII. Nerudova 56. Objednávám podle výše
uvedeného: celých dílčích stavolosů

Jméno Adresa

Pošta

Podnikatelství staveb

Fr. Volf, Přerov.

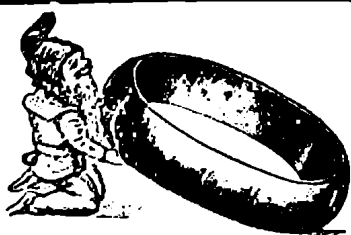
Beton — železobeton

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslávova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Hodiny, klenoty, zlaté, stříbrné zboží u firmy
IN. KOŠ, hodinář, zlatník, OLOMOUČ,
Kinopasáž.

Nejlepší výběr, nejlevnější ceny, nejmodernější zboží
uspokojí Vás všestranně. Přísně reální. Přijďte anebo
píšte s důvěrou. P. učitelům výhodné plateb. podmínky.

Houby — křidu — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,

Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

HARMONIA, Nejlepší doporučení. Založeno r. 1904.
varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: **FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.**

Reservováno pro firmu **Vrba a Pražák**
Přerov

K. Klofáč, půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNĚ, od 6 Kč výše.

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

*Neztrácejte
zbytečně
hlavu.*

**že se blíží
den praní,
vždyť**

RADION

pere sám

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

K. H.

Do nového roku.

Přepřáhnout a dál — tak bývá označován přelom stále plynoucího času k začátku nového občanského roku. Údery času jsou nemilosrdné; ohromují nás svou pravidelností, se kterou jdou neúprosně vpřed ke konečnému Finis. Rychlé údery podmaňují i nás k rychlému pochodu myšlenkovému. Co včerejšek vyzdvihl, to zítřek opustí. „*Stále nad sebe růst, svůj včerejšek přerůstat a odsuzovat a odvrhovat; svého zítřka lepšího, silnějšího se dotvořovat.*“ (Šalda „Zástupy“.) V těchto slovech je i náš program *organisační a školský*. Nové myšlenkové proudy zachvacují celý národ, pedagogické pole rozrýváno je se všech stran novými a novými náměty, všude činnost a kvas. Katolické učitelstvo nemůže proto, že je katolické, zavíratí okna před svěžím proudem ranního vzduchu ani odpočívatí déle na lenošce starých zvyklostí. Bylo mnoho dobrého ve staré škole — však to, co bylo cenné, vrátí se uzpůsobeno potřebám nové doby zas — nová doba žádá nových lidí. Bude třeba věnovatí zvýšenou pozornost všem proudům pedagogickým domácím i cizím, odvažovatí zkušenosti i experimenty co hodnotné a obohacovatí naši školskou praxi. Musíme stát v popředí školských snah a nebátí se určovatí i základní tón, ze kterého vyrůstají nové akordy. *Všeho si všimati a do všeho zasahovati musí být našim heslem* právě jako *neustálé prohlubování odborného vzdělání*, abychom se vyzuli ponenáhlu ze střežiček dětského nazírání na školu a práci v ní, zvykající širším a širším obzorům. Čím výše kdo stojí, tím větší jeho horizont. Snažme se ve všeobecném snažení o lepší školu, *umístiti co nejvýše*.

Je třeba zpracovatí osnovy v duchu národním a katolickém, ukázati veřejnosti moderní katolickou výchovu, která neleká se nejsmělejších proudů a těží z nich ve smyslu katolicity. Zřizují-li se rozličné pokusné školy, chceme i my aspoň v Čechách a na Moravě *jednu školu*, vybavenou potřebným zařízením ve vhodném prostředí, abychom *mohli ukázati výsledky své práce na poli pedagogiky*. Musíme soustředit naše školské pracovníky, organisovatí je, aby jejich práce nezanikala nezužitkována, ale byla usměrněna velkou ideou moderního katolického školství. Chceme vpředu kráčet a ostatním cestu ukazovat, ne jen v koutku zastrčení naříkat a kritiso-
vat!

Příslušníkům našich organisací musíme zajistiti *ochranu před terorem* a neustálým obtěžováním se strany dotěrné zpátečnické „po-

krokovosti". Nemají-li tolik slušnosti, aby nás nechali s klidem vedle sebe pracovati, musejí býti rozsvěcovači osvěty této slušnosti naučení. Je dosti smutné, že musíme se v právním a vzdělaném státě takto brániti.

Spolupráci na poli školském a v otázkách stavovských se nevyhýbáme a chceme kladně spolupůsobiti s ostatními organizacemi, kladouce pouze za podmínku respektování našeho práva na odchylné mínění v otázkách pro nás principiálních. Nesmí býti proti nám používáno zrezavělých zbraní, že usilujeme o konfesijní školu rázu před 100 lety, že chceme, aby učitel byl kostelníkem atd. Chceme moderní katolickou školu s katolickou výchovou, která se neuzavírá před žádným směrem, všechno chce zkoumat a dobrého se přidržeti. Proto nevyklučujeme se ze spolupráce s nikým.

Ve volném čase musí býti katolické učitelstvo hybnou pákou našich spolků mládeže a orelských Jednot. Nedostává se školených pracovníků. Nuže, chopte se práce, soustřeďte okolo sebe 5—10 schopných mladých lidí a vychovejte z nich budoucí apoštoly obrozeného katolictví! Jen ale nic polovičatého! Chceme stoprocentní katolíky a stoprocentní odborníky. „Kde není úplně všechno, není nic. Umění není smlouvání. Umění je buď všechno, nebo není nic.“ (Šalda.) Buďme tedy opravdovými umělci!

Až dosud jsme stáli se sevřenými pěsti, mlčky, skřípající občas zuby. To byl snad začátek naší duše, jejího probuzení ve smyslu otázky Fabryho z „RUR“. V novém roce chopíme se radostně nové práce ve snaze ovlivniti naši pedagogickou tvorbu a probíti se k uskutečnění svého ideálu. Velká myšlenka připoutá nám nové pracovníky: hleďme každému vykázati správné místo, kde by se mohl uplatniti co nejúčelněji.

Nové jítro — mane novum — rozevírá se před námi, naznačujíc v lehkých obrysech krásu probouzejícího se a nově rašícího katolictví v našem národě. Katoličtí učitelé od Šumavy k Tatrám: Nové jítro bude i vaším lepším jítrem — jen s chutí do práce pro Boha a vlast!

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod	
A. ZDENĚK, PRAHA	
Žitná ul. 45.	
P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky. Ceníky zdarma	

Návrh nových stanov Spolku katolického učitelstva na Moravě.

Již delší dobu se jedná o přepracování dosavadních stanov, které by době a dnešním úkolům Spolku lépe vyhovovaly. Výbor Spolku zpracoval ve schůzi dne 22. prosince 1929 návrh kolegy Žamberského, jak níže jest uvedeno, a žádá odbory i jednotlivé členy o další sdělení návrhů na změnu a rozšíření stanov, případně na vynechání některého bodu, na adresu jednatele kolegy Hanzelky v Hodslavicích neb redakci „Věstníku“. Výroční řádná valná hromada provede pak konečnou úpravu stanov a jich schválení.

I. Jméno: Spolek katolického učitelstva v zemi moravskoslezské. (SKUM.)

II. Účel: a) Pečovati o mravně náboženskou výchovu mládeže školní i škole odrostlé v duchu katolickém; b) starati se o rozvoj školství a osvěty v československé republice a o další vzdělání lidu; c) hájiti práv a zájmů učitelstva, členů Spolku pak zvláště, a starati se o jejich další vzdělání; d) pečovati o členy nemocné, zchudlé a neštěstím postižené a podporovati jejich pozůstalé.

III. Prostředky: Účelu svého domáhá se spolek a) schůzemi, sjezdy, přednáškami, kursy, výpravami, exkursemi spolkovými i veřejnými; b) vydáváním časopisů, knih, pomůcek učebních a zřizováním knihoven; c) zakládáním

podpůrných fondů a zřizováním svépomocných ústavů léčebných; d) zakládáním pobočných krajských spolků; e) pořádáním zábav, koncertů, divadel a společenských besed; f) udržováním styku s církevními, školskými a ostatními státními i samosprávnými úřady.

IV. Sídlo Spolku: Sídlem Spolku je Brno.

V. Členové Spolku: Členové jsou a) činní; b) přispívající; c) čestní.

Činným členem stane se český katolický učitel neb učitelka, když byl výborem Spolku za člena přijat. Členem býti přestává, kdo výboru Spolku oznámí, že vystupuje, nebo byl výborem Spolku vyloučen proto, že neplní členských povinností nebo poškozuje zájmy Spolku. Vyloučený má právo odvolati se k valné hromadě.

Za přispívající členy mohou býti přijati katolíci všech stavů, kteří jeví zájem o Spolek a platí roční příspěvek jako činní členové.

Čestné členy zvolí valná hromada. Mohou se jimi státi, kdož se o Spolek zvláště zasloužili.

VI. Povinnosti a práva členů: Členové jsou povinni pracovati podle sil svých v intencích Spolku a plniti stanovy, platiti členský příspěvek.

Členové mají právo: a) účastniti se všech podniků Spolku, zvláště schůzí a valné hromady; b) rokovati, navrhovati, hlasovati, voliti a volenu býti do výboru Spolku; c) nahlížeti do zápisů a účtů Spolku; d) užívati knihoven Spolku, všech svépomocných zařízení, právní ochrany ve věcech stavovských a jiných výhod, kterých Spolek členstvu poskytuje.

Členové přispívající a čestní mají pouze práva činných členů sub b) s hlasem poradním.

VII. Správa Spolku: Správu Spolku vykonává valná hromada a výbor.

VIII. Valná hromada: Valná hromada koná se jednou v roce o hlavních prázdninách. Čas a místo stanoví výbor. Usnází se, je-li přítomna jedna pětina členů. Nesejde-li se včas dostatečný počet, koná se o hodinu později a usnází se platně při každém počtu přítomných členů nadpoloviční většinou. Valná hromada vyslechne a zkoumá zprávy činníků Spolku a činností Spolku a o stavu jmění. Vyslechne zprávu revízorů účtů Spolku. Ustanovuje roční příspěvky členské, mění stanovy, vyřizuje návrhy, které byly aspoň osm dní před valnou hromadou písemně ohlášeny výboru, volí čestné členy, volí 12členný výbor, 4 náhradníky, 3 přehližitele účtů a usnází se o rozzejtí Spolku. Mimořádnou valnou hromadu svolává z důležitých příčin výbor buď z vlastního rozhodnutí neb na žádost aspoň jedné pětiny činného členstva. Každá valná hromada svolává se pozvánkami nejméně 14 dní předem.

IX. Výbor Spolku: Výbor je dvanáctičlenný a je volen valnou hromadou na tři roky. Volí ze sebe předsedu, dva místopředsedy, jednatele a pokladníka. Stará se o plnění účelu Spolku a zachovávání stanov. Má na starosti všechny věci Spolku, zejména určuje program valných hromad, schůzí, sjezdů, spravuje jmění Spolku, prvně zkoumá účty a pokladnu Spolku.

Výbor spolku usnází se nadpoloviční většinou za přítomnosti nadpoloviční většiny členů. Při rovnosti hlasů rozhoduje předsedající. Jednání výboru se zapisuje.

X. Předseda: Předseda zastupuje Spolek navenek a před úřady, řídí schůze a sjezdy, podpisuje s jednatelem platně listiny Spolku.

XI. Místopředsedové vykonávají všechny funkce předsedovy, když jej zastupují.

XII. Jedinatel vede členskou matriku, zapisuje jednání ve schůzích, podpisuje s předsedou listiny, vyřizuje všechnu korespondenci.

XIII. Pokladník spravuje peněžní záležitosti Spolku podle usnesení valné hromady a výboru.

XIV. Výbor může i jiné členy výboru pověřiti zvláštními úkoly spolkovými.

XV. Jmění Spolku se skládá: a) Z příspěvků členských; b) z darů, podpor a odkazů; c) z výtěžku vlastních publikací a podniků; d) z jmění inventárního.

XVI. Rozhodčí soud: Rozepře a neshody ve věcech Spolku, pokud jich výbor nemůže srovnati, rozsuzuje rozhodčí soud. Zřídí se takto: Každá ze sporných stran zvolí si dva zástupce ze členů Spolku, ti pak zvolí si pátého člena jako předsedu.

Nemohou-li se strany o osobě předsedově dohodnouti, rozhodne los mezi navrženými. Rozhodčí soud volí si sám místo, čas i způsob svého jednání, a

rozhoduje prostou většinou hlasů, v případě rovnosti hlasů rozhoduje předseda. Z nálezů rozhodčího soudu nelze se odvolati.

XVII. Zánik Spolku: O rozpuštění Spolku rozhoduje valná hromada, na které jsou přítomny dvě třetiny činného členstva, dvoutřetinovou většinou. Jinak se Spolek rozejde, klesne-li počet členů pod 12.

Jméno Spolku připadne, neučinila-li poslední valná hromada jiného usnesení, fondu neb fondům Spolkem zřízeným, stejným dílem, není-li jich, připadne jméno Spolku fondu pro zřízení studijních stipendií pro sirotky učitelské, v první řadě po členech Spolku. Právo fond spravovati a stipendium udělovati přejde na kuratorium, jež budou tvořiti členové posledního výboru Spolku.

—er. —

Reformujte měšťanské školy!

Od převratu reformují se školy, dělají se pokusy a řeknu přímo, že téměř všechny selhaly. Zavedena občanská nauka a ruční práce chlapecké. Neosvědčily se. Pravda, v časopisech se nově zavedené předměty vychvalují, ale učitelstvo, bez rozdílu politické příslušnosti, většinou potajmu na ně jen hubuje.

Nemám však v úmyslu psát pro ani proti. Chci podati jen několik námětů, jak by bylo možno řešiti opravné snahy na školách měšťanských. Pro lepší porozumění připojuji počet hodin týdně na měšť. školách chlapeckých a dívčích:

P ř e d m ě t	Měšťanská škola chlap.			Měšťanská škola dívčí		
	1. tř.	2. tř.	3. tř.	1. tř.	2. tř.	3. tř.
Náboženství	2	2	2	2	2	2
Občanská nauka a výchova	1	2	2	1	2	2
Vyučovací jazyk	5	4	4	5	4	4
Zeměpis	3	3	3	3	3	3
Dějepis						
Přírodopis	3	2	2	3	2	2
Přírodopis						
Počty (účet.)	4	4	4	4	4	3
Měřičtví a rýsování	2	2	3	1	1	1
Kreslení	3	3	3	2	2	2
Krasopis	1	—	—	1	—	—
Zpěv	1	1	—	1	1	1
Ruční práce vých.	1	1	1	—	—	—
Ruční práce žen.	—	—	—	4	4	6
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	2
Německý jazyk	3	3	3	3	3	3
Úhrnem	31	31	31	32	32	33

Z tabulky je patrné, že předmětů je mnoho. Rozdělení hodin není však přiměřené jednotlivým předmětům. Měšťanská škola má připravit dítě pro život.

Nezdá se vám, že některé učebnice se podobají svým obsahem téměř přehledům? Že se z nich těžko učí? Nebylo by lépe některým předmětům hodin ubrati a jiným — důležitějším — je přidati?

Tak jsou na příklad ve všech třídách jen 3 hodiny země- dějepisu týdně; přírodovědy v I. třídách 3 hodiny; krasopis v II. a III. třídě je vůbec vynechán. Často se doporučuje četba cestopisů v zeměpise. Je to možné? Rozhodně ne! Mne však více zajímají předměty II. odboru. Nynější doba je dobou ohromného vzrůstu a rozmachu techniky a přírodní vědy. Jestliže před 20—30 lety stačily 3—4 hodiny přírodovědy týdně, dnes rozhodně nestačí. Podívejme se na učeb-

nice fysiky. Nechci říci, že jsou špatné, bylo by však třeba je doplnit a upravit.

K tomu jen několik poznámek. Ve II. třídě jsou na 32 stránkách základy anorg. chemie. Postup přirozeně rychlý. Za půl 3 měsíce, nejpozději za 3 měsíce je učivo chemie probráno a začne se s fysikou. Spěšně, kvapně. Není času. Podobně je to ve III. třídě měšťanské školy. Asi čtvrtina učebnice přírodopytu je organická chemie — až na některé maličkosti je velmi pěkná — zbytek je fysika. I zde jsou některé články zajímavé, jen že tam toho mnoho chybí. Tak na příklad parní kotel a parní stroj je popsán důkladně; zato o výbušných motorech tam není téměř ničeho. O turbínách, které dnes téměř všude parní stroje vytlačují (cukrovary, pivovary, lihovary, elektrárny a jiné se dnes zařizují na pohon turbínami) je pouze zmínka, že jejich základem je Segnerovo kolo. Oč zajímavější by byla fysika, kdyby se občas přečetlo něco z odborných knih, ukázaly se náčrtky, vyobrazení atd.? A více by si toho žáci také odnesli pro život. Věnuje-li se dívkám 4—6 hodin ženských ručních prací týdně, jak ma-cešsky se zachová škola, věnuje-li hochům pouze 2 hodiny fysiky a chemie, ač jsou při nejmenším zrovna tak důležité, jako pro dívky ženské ruční práce.

Jak si představuji nápravu v této věci? Přidatí hodin? Nikoli! Sedí-li dítě 31—33 hodin týdně ve škole (průměrně 5—6 hodin denně!), je toho dost — již z důvodů zdravotních. (Neškodilo by zavést i třetí hodinu tělocviku.) Nemám-li přidatí, musím ubrati. Kde a jak? Dalo by se to snadno řešití asi následovně:

A. Na měšťanských školách chlapeckých:

- I. třída: 1 hodina občanské nauky se přidá zeměpisu, celkem 4 hodiny;
1 hodina ručních prací výchovných se přidá přírodovědě, celkem 4 hodiny;
- II. třída: 1 hodina občanské nauky se přidá země- dějepisu, celkem 4 hodiny;
1 hodina občanské nauky se přidá přírodovědě (fysice), celkem 3 hodiny;
1 hodina ručních prací výchovných se přidá krasopisu, celkem 1 hodina.
- III. třída: 1 hodina občanské nauky se přidá země- dějepisu, celkem 4 hodiny;
1 hodina občanské nauky se přidá fysice, celkem 3 hodiny;
1 hodina ručních prací výchovných se přidá krasopisu, celkem 1 hodina.

B. Na měšťanských školách dívčích:

- I. třída: 1 hodina občanské nauky se přidá země- dějepisu, celkem 4 hodiny;
1 hodina se přidá přírodovědě, celkem 4 hodiny.
- N. B.: Mohla by se snad ubrati ruční ženské práci, takže by zůstaly 3 hodiny.
- II. a III. třída: 1 hod. občanské nauky se přidá země- dějepisu, celkem 4 hod.
1 hodina občanské nauky se přidá fysice, celkem 3 hodiny.

Nejde zde snad o „zrušení“ občanské nauky, jak by snad někdo z přehledu chtěl vyčisti; je to jediná možnost účelného řešení. Ostatně občanská nauka by zase ze škol nebyla vytlačena, poněvadž se probírá stejně při všech vyučovacích předmětech příležitostně a pak v náboženství (ať už jakémkoli). Tato „příležitostná“ občanská nauka by více prospěla než ona, již se věnují zvláštní hodiny.

Ve II. a III. třídě chlapecké by rozhodně bylo třeba krasopisu. Písmo hochů bývá obvykle mnohem horší než dívek. Rozvrh hodin na smíšených měšťanských školách upravil by se podobně jako nyní.

Fysice by se věnovaly 2 hodiny týdně. V měsíci dubnu začalo by se se základy chemie, jako nyní. Neomezíme se však jen na to, co je v přírodopytu pro I. třídu; i zde bude třeba úpravy a doplňků. (Na příklad: valence, atom. váha, pokusy a j.)

Ve II. a III. třídě by zůstaly zase 2 hodiny fysiky jako nyní, zavedla by se pouze chemie jako samostatný předmět, a to ve II. třídě chemie anorganická a ve III. třídě chemie organická, a to 1 hodina týdně.

Tím bychom probírali chemii po celý rok (nyní 2 a půl měsíce) a mohli bychom učivo důkladněji procvičiti. Postup by nebyl tak kvapný jako nyní. Pokusů by bylo více a mohlo by se jim také věnovati více času. Žáci by vše lépe chápali, poněvadž by nových poznatků nebylo najednou tak mnoho; učivo by bylo zajímavější a „stravitelnější“.

Totéž platí i o fysice. Zde by se doplnilo učivo různými články z odborných časopisů. Žáci sami si takové občas přinesou a na mnohé věci se táží. Zájem bývá veliký. Je na to ale čas? Není. Na příklad žák A. táže se, jak může

letadlo měnit směr, B. jak měří pilot sklon, C. výšku, D. se zajímá o motorech atd. Debata velmi zajímavá. Než se nadáš, je po hodině. Táže se: Kolik takových atd. Rozprav si může učitel dovolit, aby současně předepsané učivo probral? Velmi málo! Zkuste to, a uvidíte, že zájem o fysiku stoupne o 100 procent. Nepostačíte často ani odpovídati. Probudte fysikou dřimající vlohy pro technickou vyspělost naší mládeže!

Ruční práce výchovné ve II. a III. třídě buďtež nahrazeny krasopisem, při němž by žáci občas kreslili různé diagramy z fysiky, chemie, měřictví a počtů. (Ruční práce spojené s krasopisem.)

Uvedl jsem jen několik myšlenek, jak si představuji reformu měšťanské školy, při čemž jsem měl na mysli hlavně předměty II. odboru. Jistě i kolegové I. odboru budou souhlasit s návrhem na 2 hodiny zeměpisu a 2 hodiny dějepisu týdně. Sdělte své zkušenosti. Nemyslíte, že by pak byl větší zájem o měšťanskou školu? Nepochybuji o tom. Tak se mi zdá, že v tom chaose různých reforem se zašlo na bludné cesty. Méně teorií, více praktického provádění.

Jan Kunec:

Tělesná výchova na národní škole v zimním období.

Se zimou přichází i do venkovských škol bez tělocvičen klid a pokoj od tělocviku. Je jistě smutným zjevem poměrů na škole, jestliže přes celou zimní dobu necvičí se s dětmi. Jsou mnohdy učitelé bezradní a pomáhají si tím způsobem, že zkrátka hradí tělesnou výchovu jiným předmětem „potřebnějším“. Je to těžkým hříchem na zdraví dítěte, jestliže učitel nevěnuje těch několik málo okamžiků pohybu. Poněvadž nechci jen teoretizovat o té věci, dávám praktický námět kolegům a kolegyním, který mohou zkusit ve své třídě. Je skutečně velmi důležité, ne sice najednou mnoho, ale častěji cvičit s dětmi pohyby na zesílení svalstva zádového k přímému držení těla. To má být odškodněním za úmorné sedění v lavicích.

Jedná se hlavně o venkovské školy bez tělocvičen. Tam není možno věnovat ten čas tělesné výchově jako v létě, to jest dvakrát po 1 hodině. Proto se dá upravit rozvrh tělesné výchovy tak, že si 2 hodiny rozdělíme na 8 čtvrtek, a tyto čtvrtky dají se krásně i v zimě absolvovat denně před vyučováním. Jsem pevně přesvědčen, že děti se budou na čtvrthodinku velmi těšit.

Praktická ukázka.

P o ř a d o v á : Nastoupit v řad! Vyřízení řady. V zástup vpravo (vlevo), v bok! Procvičení obrátů (krátké). Dvojstup. Poklus 2 minuty. — Pochod normální a nástup k prostným.

P r o s t n á : Doporučuji nacvičit několik cviků k procvičení celého těla, aby tak žáci jen na tleskání učitelovo cvičili. Učitel si tím velmi usnadní práci. Podávám ukázkou.

I. Cvik na procvičení paží: Základní postavení, stoj spatný, přiřpažit. — 1. Upažit; 2. přiřpažit; 3. půlobrat vlevo do stoje zánožného pravou, upažit. — A. 1. Úklon vpravo, paže výdrž; 2. vzpřim; 3. úklon vlevo; 4. vzpřim. Opakuje čtyřikrát až do původního postavení, a cvičí se hned na pravou stranu.

II. Cvik na procvičení nohou: Základní postavení stoj spatný, ruce v bok. — 1. Dřep spatný; 2. vztyk a výskokem půlobrat vlevo do stoje čelně rozkročného; 3. výskokem stoj spatný; 4. výdrž. — Cvik se opakuje čtyřikrát až do původního postavení a cvičí se hned na pravou stranu.

III. Cvik na procvičení trupu: Základní postavení stoj spatný, upažit. — A. 1. Úklon vpravo, paže výdrž; 2. vzpřim; 3. úklon vlevo; 4. vzpřim. — Opakuje se čtyřikrát. — B. Základní postavení stoj spatný, ruce v týl. — 1. Otočit trup napravo o 90 stupňů; 2. otočit trup nalevo o 90 stupňů (do čelného postavení); 3. otočit trup nalevo o 90 stupňů; 4. otočit trup napravo o 90 stupňů (do čelného postavení). — Opakuje se čtyřikrát.

Hry. Honěná štěkavá: Žáci hrají jako při obyčejné honěné. Jeden honí všechny, a tito jsou před chycením zachráněni, když udělají dřep, a než se chytajíci přiblíží, zavolá třikrát „haf“. Uhodí-li chytajíci toho, který není v dřepu

neb nezavolal „haf, haf, haf“, honí ten, který byl chycen. Hra se opakuje. Žákům se připomene, aby příliš nekřičeli při „haf“.

Jiná hra „Černý Petr“. Kdo se bojí Černého Petra? Nikdo! Kdo? Všichni! atd. Hra je známá, proto ji ani neuvádím.

Jiná hra „Zajíček ve své jamce“, „Kolovrátkem točíme“. Hru možno nahradit růzností, na příklad: Závodivá ve družstvech v přeskačování tyče, podávaná předmětu o závod atd.

Ruch čtvrt hodinky musí být velmi živý, aby žáci ani chvíli nestáli, pak ovšem musí mít učitel cvičení připraveno.

Nevynechávejte žádné hodiny tělesné výchovy na škole a neokrádejte děti o radost z pohybu a o zdravý pohyb!

Spolupráce katolického učitelstva s učitelstvem polským.

Slovanský sjezd katolického učitelstva, který se konal v Praze o slavnostech orelských, už nyní má pozitivní výsledky. Na našem sjezdu v Praze byl také zástupce Poláků a ihned potom odjeli delegáti Říšského svazu katolického učitelstva do Poznaň, kde se konal sjezd polského katolického učitelstva. Na tomto sjezdu byly stanoveny formy jisté spolupráce katolického učitelstva z naší republiky s katolickým učitelstvem polským.

28. prosince 1929 se konala v důsledcích ujednání v Poznani další pracovní konference delegátů Říšského Svazu s delegáty polskými. Konference se konala v Krakově. Za Říšský Svaz se jí účastnili předseda Svazu odborný učitel a poslanec Josef Vičánek a tajemník Svazu odborný učitel František Hanzelka. Delegáti svazu byli přijati v Polsku velice pěkně. Za polské Stowarzyszenie křesťanského učitelstva byli poradám přítomni senátor a předseda Michał Siciński, místopředseda Henryk Maciejewski, tajemník Konstanty Synowiec a někteří členové oddílu krakovského katolického učitelstva.

Po uvítání našich delegátů řídil tuto konferenci poslanec Vičánek. Na poradě bylo ujednáno, že o prázdninách učiní polské katolické učitelstvo zájezd do Čechoslovenska. Termín zájezdu a program celého zájezdu připraví Říšský Svaz. Podobný zájezd se bude také konati od nás do Polska. Polské katolické učitelstvo by také rádo poslalo do Čechoslovenska jednoho člena na studijní cestu na dobu aspoň 8 týdnů, aby studoval u nás obecné a odborné školství. Říšský Svaz se svým předsedou se přičiní, aby taková cesta byla polskému učiteli umožněna. Říšský Svaz se přičiní také k tomu, aby polské katolické učitelstvo dostalo jisté slevy v některých našich lázních, tak jako je dostávají členové naši. Naopak zase z polské strany bude našemu učitelstvu umožněn pobyt na polském moři na Helu. Na tuto výhodu upozorňujeme již nyní.

Polské moře jest u nás celkem málo známé. A přece má své krásy. Hel sám má ideální, nenáročné tiché mořské lázně. Pláže (Hel, Bor, Jastamia) jsou velmi krásné. Z Helu je denně parníkem spojení do Gdynie, kde jest veliký přístav. Tam lze viděti, jak se buduje přístav i veliké přepychové lázně. Gdynia jest velmi poučná. Z Gdynie možno vlakem nebo parníkem do Gdánska a několika jiných výletních míst. Polské učitelstvo zaručuje, že pobyt na polském moři bude laciný (maximálně 30—40 Kč denně).

Bylo by velmi dobré, aby naše učitelstvo hojně poznávalo polské moře, zvláště, když ještě bude mít příležitost seznámiti se s polskými kolegy a kolegyněmi, kteří mají na polském Pomorí své kolonie. Společný pobyt s polskými učiteli bude skýtatí jistě mnoho příležitosti k pobavení i k poučení.

Z konference byl poslán pozdravný telegram bratrské Slomškově Zveze do Lublaně. Politické poměry nynější zabránily Slovincům a Čarvatům účastniti se této společné konference. Ale budeme s nimi jednati dále, aby konečně bylo možno utvořiti Slovanský svaz katolického učitelstva, jak byl již v Praze projektován.

V červenci se koná sjezd katolického učitelstva polského v Krakově. Na tento sjezd byli jsme již pozváni. Bylo by třeba, aby z našeho katolického učitelstva se vypravila do Krakova početná delegace, aby byly styky navázané utvrzeny. Předseda polského Svazu Siciński velmi vřelými slovy zdůraznil naši společ-

nou práci na ideálech katolických a potvrdil, že polské a československé katolické učitelstvo nezná žádných překážek vzájemné spolupráce, ale že je poji vzájemná láska. Za velmi krásné přijetí poděkoval poslanec Vičánek. Konference, která trvala skoro čtyři hodiny, skončila naprostým porozuměním pro vzájemnou spolupráci. Doufáme, že naše styky s Poláky budou se dále rozvíjet velmi slibně, a přejem jim plného zdaru.

Naše katolické učitelstvo znova ukázalo, že po utvrzení vnitřní organizace dobře chápe také svůj úkol na poli slovanské spolupráce. Doufáme, že těmito styky také sloužíme dobře myšlence českopolské vzájemnosti, která je u nás tak nutná.

Předběžné přihlášky na polské moře i do Krakova možno učiniti již nyní jednateli. (Cestovné do Gdynie cca 500 Kč III. třídy rychlík bez slevy z Petrovic u Bohumína tam i zpět. Do Krakova z Petrovic 35 Kč jedna cesta III. třídy rychlíkem.)

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Krajský odbor katolického učitelstva uherskobrodského konal členskou schůzi 15. prosince 1925. Vzpomenuto významu jubilea sv. Otce, probrány časové události, cesta do Říma r. 1930 a jiné. Přednášel náš milý host kol. Ant. Kolek, předseda odborů uherskohradištského, o současných směrech filosofických. Přednáška byla zajímavá, čilubece založená a bohatá myšlenkami. Krásně vyzdvížen význam katolicismu pro život i výchovu. Kol. Kolek slíbil, že přijde k nám zase. Velmi se těšíme!

Brněnský odbor konal členskou schůzi dne 15. prosince za velmi četné účasti a pěkné nálady. Zajímavou přednášku o životě mistra Březiny podal kolega Boček. Březina vyzvedl naši duchovnou kulturu k vrcholu. Jeho vztah ke katolicismu odhalil nám částečně jeho přítel Jakub Deml. Ačkoliv Březina světu velmi málo náležel, přece jej bedlivě se svého ústraní pozoroval. Veškerý své síly zasvětil umění. Za sílu děkoval smutku a samotě. Bolest vůbec měla v jeho metafysice podivuhodnou úlohu. Zajímavé byly ukázky ze života básníkovy, ať z dob studentských či učitelských. Po přednášce se rozvinula debata. Schůzi navštívil známý výtečný kazatel, misionář z Prahy, dp. P. A. Daňha, který podal výklad projektované cesty — pouti do Říma v roce 1931, kterou vypraví pro studentstvo a inteligenci. Účast bude veliká. Rozohnil náladu a dodal chuti. Tak se připravujte! Čas uplyne jako voda! Pak projednány záležitosti spolkové: knihovna odboru, schůze, přednášky a pod. Místopředsedkyně podala referát z výborové schůze, konané v Přerově dne 15. lis-

topadu. Příští schůzi máme 19. ledna s přednáškou řed. Šidla: Měřictví v činné škole". Na programu jest ještě rozhovor o spisech Durychových. Tak zase všichni na shledanou! — Jednatelka.

Jihočeský odbor konal o vánočních prázdninách nejen schůzi, nýbrž vědecký kurs, v době jednoho roku již třetí. Tento, jenž konal se 30. a 31. prosince 1929, byl věnován vlastivědě jihočeské a jejím vztahům k životu náboženskému, občanskému i kulturnímu. Mnozí členové jeví velikou obětavost a zájem pro otázky vzdělání, neboť obětuji ze svých prázdnin 2—3 dny, jen aby se mohli kursů zúčastniti. Ale v odboru jest domovem i srdečný duch přátelství a ryzí radosti, jak toho důkazem byl i letos, stejně jako již po 4 leta předešlá, večírek odboru, konaný u společného vánočního stromku 30. prosince. Kromě proslovu duchovního rádce na programu byly koledy, zpěvy sólové (předsedkyně sl. Frant. Daňhové), žertovné zpěvy o členech výboru a jejich charakteristických vlastnostech (přednesla E. Kolabová), národní písně — ano i národní tance, jež předvedl nadějný a veselý dorost odboru. Při této příležitosti projeví členové též vděčnost a vroucí sympatie bývalému dlouholetému předsedovi odboru p. Frant. Duhovi, řídícímu učiteli v. v., jenž jistě bude i dále s odborem spolupracovati a zůstane předmětem všeobecné úcty a lásky. —kr—

Odbor katol. učitelstva na okrese Nový Jičín konal 3. ledna t. r. v Katol. domě v Příboře svou schůzi. Na programu byla přednáška kol. Frant. Hanzelky, odb. uč. z Hodslavic, o stycích s Poláky a o věcech organizačních. Po debatě o našem „Věstníku" bylo usneseno žádati utvoření red. kroužku

„Věstniku“. „Věstník“ má málo článků pedagogických. Tím úroveň „Věstniku“ trpí. Ve volných návrzích usneseno, že se má konati příští schůze odboru o velikonočních prázdninách. Promluví na ní p. prof. Ad. Kellner. Jednatel se ukládá, aby dbal o lepší kontakt s předsedou a schůze spíše svolával. — P o z n. r e d a k c e. Jsem povděčen za upozornění. Při schůzích svazu, spolků i odborů vždy žádám za návrhy na zlepšení. O výchovné články byli v poslední době již někteří pp. odborníci jak učitelé, tak profesori požádáni a tyto budou nyní pravidelně otiskovány. Bylo jich dosud skutečně málo. Red. kroužek již po leta existuje. Tvoří jej kolegové a kolegyně pravidelně do listu přispívající a redakce jest se všemi v neustálém styku. Kroužek se neustále rozšiřuje a prosím jen, by se našlo skutečně hojně nových spolupracovníků. J. H.

Z odboru hlučínského. Po zdařilé společné schůzi slezských odborů katolického učitelstva v Mor. Ostravě připravuje katolické učitelstvo oslavu na památku připojení Hlučínska k ČSR. před 10 roky. Iniciativa k oslavě dána na schůzce kroužku katol. intelligence a datum stanoveno na 2. února. Ve 4 hod. odpo. slavnostní akademie, v 8 hod. přátelský večírek. Katolické učitele z Hlučínska vyzýváme, aby mezi známými agitovali pro účast na odpolední akademii a sami se oslavy zúčastnili. Čekáme účast oficiálních zástupců úřadů a korporací, obcí i lidu hlučínského. Mezi těmi nutno se o slavnosti dne 2. února zmíniti a pozvati je. Zvláštní pozvánky budou rozzesílány. Na neděli 16. února svolává odbor řádnou valnou hromadu do Hlučína, hotel National (modrý salonek). Začátek v 1 hodinu odpoledne. Kolegové a kolegyně, přijďte zcela určitě! Jednání bude velmi důležité! — J. K.

Prázdninový pokračovací vzdělávací kurs katol. učitelstva ve Frýdlantě n. O. Spolek katolického učitelstva moravskoslezského pořádá o prázdninách od 4. srpna do 18. srpna, včetně, 14denní prázdninový pokračovací kurs ve Frýdlantě n. O. pro učitele a učitelky s heslem: „Věda, zdraví a umění“. Spolek, jako pořadatel, plně chápe nutnost vyššího vzdělání učitelstva, a proto zařadil do programu kursu přednášky: A. Z oboru věd přírodních, B. z historie, C. pedagogiky, D. tělesné výchovy, E. zdravotnictví, F. osvěty. Témata cyklů přednášek byla rozvr-

žena následovně: A. Vědy přírodní: 1. Nerostné bohatství pásma Beskyd. 2. Rostlinstvo pásma Beskyd. 3. Živočišstvo pásma Beskyd. 4. Přírodovědné vycházky. 5. Jak učitel budí u žactva zájem o přírodní bohatství čsl. republiky. 6. Jak vyučovati prvouce, učení o domovině, přírodovědě a reáliím. — B. Historie: 1. Názor soudobých vynikajících našich historiků na dějiny vůbec. 2. Jak má učitel vyučovati dějinám na I., II. a III. stupni. 3. Katolicismus a český národ. — C. Pedagogika a metodika: 1. Metody vyučovací na stupni elementárním. 2. V čem tkví zdar práce učitelovy. 3. Vlastivěda zdrojem pojmů zeměpisných, přírodopisných a přírodopisných. 4. Nejnovější proudy vyučování a výchovy u nás i v cizině, aplikace na naše poměry, a jak jich můžeme využiti pro svou praxi. — D. Tělesná výchova: 1. Výběr her pro 1. až 9. školní rok. Látka se probírá teoreticky i prakticky, vzhledem ke školám venkovským i městským. 2. Ukázky hodin tělesné výchovy pro venkovské školy bez tělocvičen, pro jednotlivé školní roky. 3. Cvičení nápravná. 4. Jak se připravit na hodinu tělesné výchovy a kterak ji vésti. 5. Otuzování žactva. — E. Zdravotnictví: 1. Všeobecná školská hygiena. 2. Hygiena práce ve škole. 3. Veřejné zdravotnictví a škola. 4. Zdraví a tělesná výchova. — F. Osvěta: 1. Sebevzdělání učitelovo. 2. Činnost učitelova mimo školu. 3. Učitel, dítě, rodiče — škola, domov a ulice. — Aby bylo dobře rozuměno, není prázdninový kurs čistě rázu vědeckého. Má sloužit jednak k osvěžení (proto dáno do programu koupání, slunění, vycházky do okolí Frýdlantu, hry, společenské večery) jednak má poskytnouti příležitost k sebevzdělání (vědecké přednášky A.—F.). Denní program bude vždy volen tak, aby účastníci nebyli přetěžováni. Počet účastníků bude omezen, proto v zájmu každého, který chce kurs navštěvovati, je, aby se zavčas přihlásil písemně u kol. učitele Jana Kuncka, Markvartovice, Hlučínsko. Nemáme ještě přesného rozpočtu, ale čítáme, že náklad bude asi 400—450 Kč při úplném zaopatření stravy a ubytování. Ubytování nebude hromadné, proto hlavně ženatým kolegům je možno navštívit kurs i s manželkami. Ve Věstníku bude v každém čísle zpráva o prázdninovém kursu; sledujte, prosím, všechna oznámení. Dotazy zodpoví kol. J. Kuncek.

V ministerstvu školství.

*Lidé zlatí, to jsem rád,
že zas je tam demokrat!*

*Vydá novou pragmatiku,
opraví nám gramatiku,
bude konec y a ý —
všechny chyby napraví.*

*Pan ministr bude při nás,
za rok měsíců dá třináct,
všechno bude hnedle lepší.
Na mou věru! E—pši! E—pši!*

*„Jenom dvakrát?“
Zatím dosti.
Třikrát myslím kýchat budem,
až v tom novém ráji rudém.*

Puntík.

ROZHLEDY

Pro domov a víru. Pod tímto heslem uspořádal jihočeský odbor zemského Spolku katol. učitelstva ve dnech 30. a 31. prosince 1929 první domovovědný kurs v duchu katolickém. Ačkoliv pro nepředvídané a nezaviněné překážky odpadly z původního plánu některé, a to velice důležité referáty, přece kurs, tak jak byl, představuje významné dílo a slibný náběh, jenž čökká se jistě rozvoje a pokračování. Účastníků kursu bylo ke 30, ponejvíce katolických učitelů. Kurs zahájen byl naší svatou v kapli školských sester u sv. Josefa, při níž děti pod řízením sl. učitelky M. Špengrové zazpívaly krásné naše koledy. V zahajovacím proslovu nastínil účel kursu spirituál P. K. Reban, poukazuje k tomu, že cílem kursu jest synthesisa lásky k víře a k domovu. Referátů bylo celkem osm: Odb. učitelka Em. Vejvodová pojednala o tématech: Učitel a péče o domov — a: Didaktické a metodické využití prvků domovovědných. Spirituál K. Reban objasnil vztah mezi domovem a náboženstvím, naznačiv ve stejnojmenném referátě, jak oba pojmy na sebe vzájemně působí a co jeden od druhého přijímá příznivého. Referátem Domovověda v katechesi poukázal k četným příležitostem, kdy může náboženská výchova těžiti z prostředí domova, a kdy opět jest její věcí, vychovávat pro domov. Čím trpí život ve městě, bylo tématem učitelky M. Ratajové, podobně jako otázkou, co ohrožuje čes-

kou vesnici, zabýval se referát učitelky Em. Vedralové. Všechny tyto referáty pronikaly důkladně ku podstatě věci, vynikaly bohatým materiálem i vnější úpravou. To platí plně o dvou referátech, jež nadto měly tu přednost, že byly provázeny praktickými ukázkami: O národní písní s neobyčejným procitěním přednášel katecheta J. Farkaš, a o jihočeských krojích národních, hlavně doudlebských, a o jejich hodnotě mravní a kulturní pojednala učitelka domácích nauk M. Špengrová, jež kursu představila dvanáctičlennou skupinu osob ve vzorných a památných krojích národních, a s nimi předvedla doudlebskou svatbu. Jihočeská památná místa, významná po stránce dějinné, kulturní, národopisné a národnostní, seznali účastníci kursu z diapositivů, zapůjčených ochotně odborem Národní jednoty pošumavské v Českých Budějovicích. V debatách, jež rozpředly se po referátech, osvětleny byly mnohostanně nejrůznější otázky, související s jihočeskou domovovědou a především dán návod, jak prakticky i teoreticky domovovědou v duchu katolickém vzdělávati. Lze očekávati, že katolické kněžstvo a učitelstvo počne si více než dosud všímáti domovovědy, a to nejvíce ve snaze po záchraně a obnově šťastného domova v rodině městské i venkovské, po obnově života pospolitého v obci a v kraji, a tím bude vykonán důležitý kus práce pro náboženské i mravní obrození českého lidu, jemuž dnes hrozí nemenší nebezpečí se strany moderní nepravé kultury, než jaké mu hrozilo před stoletím se strany přívalu germánského. Bude to — jak poznamenal spirituál K. Reban v závěru kursu — pokračování v díle našich buditelů. Dejž Bůh, aby hodnoty domovovědné byly od povolaných kruhů správně oceněny a dostalo se jim co nejvíce schopných odborných pracovníků. — Jihočeský odbor zemského Spolku katolického učitelstva osvědčil se opět, jako již dřívějšími svými kursy pedagogickými a laické katechese, průkopníkem a šířitelem zdravých a užitečných myšlenek.

Novoroční projev poslance kanovníka P. Světlíka o československé straně lidové. Je v zájmu obecném, aby naše strana zůstala velkou a jednotnou jako spolehlivá strana státní. To nechť si uvědomí zvláště ona část naší katolické inteligence, která si stále stěžuje, že prý strana naše nedává jí příležitost, aby se uplatnila, a nechává ji stá-

ti v koulě. Demokratická strana, jako je strana lidová, musí žádat po každém, aby v ní nejprve pracoval ve spolcích politických, sociálních, vzdělávacích, v jejich podnicích družstevních, hospodářských a finančních, aby každý náš inteligent, který chce ve straně hrát úlohu, osvědčil se jako lidový pracovník, jako vůdce a přítel lidu ve všech jeho straslech a potřebách, aby si každý vydobyl v ní ostruhy sám svojí prací, obětavostí a nadšením. Bude-li lidová strana takto posílena vstupem katolické inteligence, bude-li moci zabrat a zpracovávat ještě další obory veřejného života, potom stane se nerozborným sloupem republiky a tím zároveň nejmocnější ochranou práva a svobody katolické církve a každého jejího člena a stoupence.

Representační ples uhersko-hradištského krajinického odboru. Krajinický odbor uhersko-hradištský s akademickým SSS. konal dne 5. ledna v Lido-vém domě v Uherském Hradišti representační ples. Myslím, že málo našich odborů dosud projevilo po této stránce svou činnost. A mohly by snad mnohé jiné následovati příkladu hradištských. Nechci se rozplývati v konvenčních frázích, ale nutno uznati, že ples byl zdařilý, srdečný a vykonal jistě svůj úkol propagační i společenský. Nelze dosti zdurazniti, že vedle povinností organizačních a kulturních máme také povinnosti společenské. A je jisto, že mnohdy získáváme právě těmito. Oceňuji tedy takový ples: pro učitelstvo znamená vzájemné poznání a pobavení, pro veřejnost uplatnění společenských povinností. S toho stanoviska lze podobné vitati a přáteli si rozšíření. Hradištskému odboru náleží zásluha, že první tuto vhodnou myšlenku realizoval. Jsme jim za to vděční. — Kafr.

Příznačné. Pokrokové kruhy mají jednu příznačnou vlastnost: nemohou-li odraziti oprávněnou ofensivu odpůrcovu věcně a se ctí, volají na pomoc honem zákony, stát, policii, i když se jindy o nich vyslovují ne právě nejlichotivěji. Bývá to zvláště tehdy, když protivník vychází ze zásad katolických. Před volbami vydala lidová strana leták, v němž se jednalo též o tom, že nynější laická a často protináboženská škola neodpovídá požadavkům katolického lidu na výchovu v duchu katolickém, že pokrokové učitelstvo je ve spojení s Volnou myšlenkou atd. — Páni „z druhého břehu“ v tom vycítili útok na republiku, pod-

rývání autority státu, když se tak mluví o škole, základním to zařízení státním a dokonce, že na to patří zákon na ochranu republiky. Velmi krásné a dojemné! Leč nebylo lépe dokázati, třeba nějakou dokumentární studií, že není zbla pravdy na tom, co se píše v letáku? Že dnešní škola nikde není protináboženskou, nebo že pokr. uč. nic nemá s Volnou myšlenkou? Anebo říci: uveďte doklady pro své tvrzení. Nebylo by z těch dokladů někomu horko? Když to nejde tak — musí to jít jinak — na všechno je správa!

Poučování náboženská. Rozdíl staré, nábožensky založené sexuální pedagogiky od moderní lze formulovati takto: Moderní sexuální pedagogika poučuje zdola — náboženská shora: ona podává duši tajemný pokrm, mluví k ní o jejím vyšším určení, směřuje s ní z tohoto na onen svět, zbavuje tím sexuální sféru tlaku pozornosti a osvobozuje duši od výstřelků sféry sexuální. Tím, jak mluví náboženství o onom světě, poučuje o nebezpečnosti světa tohoto — v rozpětí duchovního povznesení, jež duši přičítá, označuje hloubku propasti, která člověku hrozí, iakmile povolí svým smyslným impulsům. Dr. Foerster.

Po interviewu.

*Říšský svaz a Obec česká
(jaká jsou jména to hezká!)*

*stydlivou dělají revoluci
z překrásných, kulatých resolucí.*

*Pokrokem uštvaní synové Evy
s Dérerem mívají interviewy.*

*Ministr mázne jim med kolem úst,
aby jen dovedli dál držet púst.*

*Aby jej za to vždy měli rádi,
k tomu jim opravdu horlivě radi*

*Volné myšlenky kvitek:
Emanuel Vitek.*

Puntík.

P R Á V N Í H L Í D K A

Dotaz: Smí ošv. schváliti rozvrh hodin, ve kterém v I. třídě jest občanská výchova rozdělena na 4 půlhodiny? — **Odpověď:** Ovšem, že smí, neb má právo rozvrh měniti podle potřeby školy.

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

Dotaz: Smí ošv. naříditi, aby v I. třídě vyučovalo se všem předmětům po půlhodinách? (Min. Věstník 1923, str. praví, že pouze tělovýchově a ručním pracím chlapeckým jest vyučovati po půlhodinách?) (Min. Věstník 1923, str. 452.) — **Odpověď:** Smí, je-li to ku prospěchu dětí.

Dotaz: Smí v I. třídě prvouka býti rozdělena na půlhodiny nebo na 2 celé hodiny? — **Odpověď:** Jen na půlhodiny — pokud možno. V případě, že stanovena je prvouka na celou hodinu, má býti střídáno psaní a čtení po půl hodině.

Dotaz: Smí ošv. schváliti, aby II. a III. skupina žen. ruč. prací měly společné ruční práce? — **Odpověď:** Smí, odpovídá-li tomu počet děvčat.

Dotaz: Má ošv. právo rozvrh, jež vloni schválil, letos neschválit? (Vloni byl sestaven za mimořádných okolností: letací třída, správce školy proto 4 volné půldny, každý učitel 3.) — **Odpověď:** To je pravomoc ošv. Intimát o prázdných půldnech byl vydán zsr. pro inspektory a ti se jím nyní řídí, a mohou jen v případech nevyhnutelných upravit rozvrh tak, aby bylo v týdně prázdné víc jak 2 půldny.

Dotaz: Letos na jaře onemocněl jsem tuberkulosou plic. Dovolenu pro nemoc dostal jsem od mšano. jako menšinový učitel od 3. dubna. Postupně vyžadoval jsem si dovolené, až nyní do 31. ledna 1930. Podle lékařského nálezu je mi třeba sanatorního léčení asi po dobu 5 až 6 měsíců, což znamená asi do dubna či května. Dne 3. dubna 1930 budu však mít již 12 měsíců dovolené. Jak dlouho mohu si ještě bez újmy brát dovolenou? Co by se se mnou stalo, kdybych potřeboval dovolené po oné určité době? Jsem zatím učitelem-čekačem II. adjuta, mám za sebou teprve 17 měsíců činné služby. — **Odpověď:** Záleží vše na rozhodnutí okresního lékaře, který, u-

zná-li, že nemoc je vyléčitelná, může navrhnouti poskytnutí další dovolené. V případě záporném byl bysť dán k dispozici s čekatelným.

Pokyny zsr. k ošv. pro obsazování (konkursy ke lhůtě 15. prosince 1929). Při kvalifikování 1, 2, 3 jest výtečně, velmi dobře, dobře, bude rozhodovati stáří a rodinné poměry — žadatel s trojkou kompetentem rovnocenným. Ale v kvalifikaci speciální uspokojivou změnit v nižší (ve 4. stupeň?). Služebním stářím bude rozuměno stáří pensijní, zaokrouhlené podle čís. 104. — zlomky.

Služba nekvalifikovaná — nárok na zápočet. Nekvalifikovaní (se zkouškou dospělosti ze střední školy), kteří vyučovali na školách obecných (gymnastici a realisti) před 1. červnem 1922, t. j. zákonem č. 251-1929 a neobdrželi zápočet té doby, mohou se hlásit, jestliže nebylo dosud o zápočtu pravoplatně rozhodnuto. Ti, kteří byli na příklad ustanoveni nejpozději dnem 1. září roku 1919 měli dostat zápočet z 1/2 (nejvýš dvě leta), ale s odečtením 1 roku — podle zák. č. 666-20 a pak zák. č. 251-29. Čili, měli se hlásit, žádat před i po 1. červnu 1922, nejpozději k 1. lednu 1926 (propočítání, započtení).

Placení pensijního příspěvku. Od 1. ledna 1926 jsou povinni všichni učitelé, kteří nedosáhli nároku na plné výslužné bez připočtení válečných roků a půlroků, platiti pensijní příspěvky z celé pensijní základny, i když byli před účinností zákona 104-1926 úplně nebo částečně osvobozeni. — 13. března 1929, č. 4926-29, také 11. května 1928, č. 12362.

Odměna za cesty do expositury. Expositura není školou samostatnou, a proto říd. učitel, který tam cesty konal, nelze odměňovati podle čl. VI. zák. č. 251-1922, jako učitelům ustanoveným při několika školách. Nss. 2. února 1929, č. 2106-29.

Normální míra vyučovací povinnosti učitelů veřejných škol národních. Učitele obecné školy, jenž nejsou formálně „jmenováni“ ani „dosazeni“ na měšťanskou školu, současně na ní trvale vyučuje na základě příkazu příslušného úřadu, sluší pokládati za ustanovena podle první věty prvního odstavce článku V. zákona č. 250-1922, Sb. z. a n., a bodu 9. par. 14 výnosu ministerstva školství a národní osvěty, ze dne 7. dubna 1923, č. 42.105-I, zároveň i na škole měšťanské, pročež za jeho normální míru vyučovací povinnosti sluší pokládati 24 hodin týdně. — 26. dubna 1929, č. 7744.

Nábytečné. Přísluší státnímu zaměstnanci, také učitel, při přeložení z moci úřední v době od 1. ledna 1926 podle obnosu služného, zákonem platovým zavedeného, i když přesídlení to stalo se před vydáním zákonů platových, to jest do 7. července 1926. Nárok ten přísluší podle dvor. dekretu z r. 1804 z 13. září, č. 29311-3113 Sb. z. pol. ve výši dvouměsíčního služného. — 25. února 1929, čís. 21581-27, 22. října 1928, čís. 23639-27.

Uchazeč o místo učitelské jest legitimován ke stížnosti na NSS. do rozhodnutí min. školství, kterým byla v instancním pořadu s hlediska čl. IV. zák. č. 306-20 schválena presentace jiného uchazeče. K výkladu předpisů čl. IV. zák. 306-20 o přednostním nároku uchazečů-legionářů při presentaci na místo učitelské. (Mylný je právní názor, jako by výhodu poslední věty článku IV. slušelo přiznati jen invalidovi, jenž má alespoň stejné služební stáří jako spoluuchazeč a proto úřad nemůže po právu opíratí svůj zamítavý výrok o tento právní názor. Právní názor, že přednostní nárok invalidy po rozumu poslední věty článku IV. nepřísluší, není-li případ invalidy-učitele případem zvláště pozoruhodným, jest v souhlase se zákonem. — 15. listopadu 1928, č. 30584.

Při výběru kandidátů na vypsané místo učitelské podle čl. IV. zák. čís. 306-20 nemá významu rozdíl služebního stáří mezi kandidáty, majícími přes 35 roků započitatelné doby služební. — 24. listopadu 1928, č. 31.637.

Ta nová pedagogika!

*Záhady všude husté, tmavé mraky,
změní problémů, systémů
marně kupředu své noří zraky
blízká bankrotu jistému.*

*Nervy, mozek, prodloužená mícha,
buňky, neurony, dendrity,
všechno v celek jediný se míchá:
vlny, reflexy a zákřivky.*

*V změti té však ztratila se duše,
„Dnes se bez ní snadno mineme.“
Řek' si Krejčí s klidem Dia suše,
„s tělem aspoň navždy zhyne!“*

Puntík.

ZPRÁVY

Brožura P. Al. Krásenského není přiložena k dnešnímu nákladu listu, jak bylo předem oznámeno, ale bude až v čísle z 1. února. Administrace.

Zesnul odběratel našeho listu vdp. Alois Freund, prvofarář a konsistorní rada v Brodku u Přerova, dne 7. ledna v Praze, a tamtéž pohřben dne 10. ledna. Narodil se ve Slušovicích r. 1870. Odpočivej v pokoji!

Em. ředitel reálky Antonín Libický, majitel kříže „Pro Ecclesia et Pontifice“, čestný člen čsl. matematiků a fyziků, býv. vládní rada, člen věd. společnosti a odb. spisovatel, mrtev. V 6. čísle tohoto ročníku našeho listu psali jsme o tomto význačném muži při příležitosti jeho 75. narozenin, a dnes již jest v Pánu. Zesnul 8. ledna v Litomyšli a pochován byl dne 11. ledna v Pardubicích. Panu prof. dru Vlad. Libickému vyslovujeme upřímnou soustrast. — Redakce.

P. Jaroslav Hlobil, farář a děkan v Uher. Brodě, dožil se dne 9. ledna padesátin. Přejeme vzácnému pracovníku v katolickém hnutí vše nejlepší do druhé padesátky. Mnogaja ljeta! — Redakce.

Přípravy pro pedagogický týden. Při pedagogickém týdnu, jenž bude pořádán počátkem února, bude také otevřena výstava autodidaktického materiálu. První zásilky ze zahraničí již došly a jiné z různých evropských i mimoevropských států jsou očekávány. Vloni zúčastnilo se ped. týdne na 700 učitelů ze všech končin republiky. Také letos bude důležitým podnikem velikých rozměrů.

Nový ruch v pražském školství. Zřízení pokusných ref. škol přináší neobyčejné oživení všeho pedagogického života pražského. Při přednáškách o školní reformě, které pořádá Pedagogická jednota Komenského, je sál přeplněn. Posluchárna školy vys. studií ped. je při sobotních přednáškách vždy

nabita, ač je jednou z největších poslucháren pražských. Hojněji bývají navštěvovány schůze ref. sboru a organizací učitelských. A také rodičovské schůze mají četnou návštěvu, protože se jich ze zájmu účastní vedle rodičů i lidé, kteří sami děti na ref. školách nemají. Všichni pedagogičtí pracovníci sledují tuto změnu s radostí a uspokojením.

Účastníci chystaného našeho prázdninového kursu, vojíni v záloze, podejte ihned služební cestou zdůvodněnou neolkovanou žádost, abyste cvičení mohli vykonati do 4. srpna 1930.

Abiturienti střední školy mohou ihned dostati učitelská místa na Moravě. Bližší sdělí redakce. Dvojlistek!

Hospodář československý, nejstarší náš zemědělský odborný list, vstupuje letošním rokem do 60. ročníku. Starou a dobrou svou tradici potvrzuje za redakce inž. agr. dra Fr. Duchoně neustále. Administrace Praha II., Vodičkova 23.

P. Ant. Zamazal, katecheta a významný pracovník v Mor. Ostravě, slavil právě 25leté jubileum svého členství v obecním zastupitelstvu a svého působení jako redaktora „Ostravského kraje“.

Kremace. Zpopelnění ve III. třídě stojí 500 Kč, s osvětlením, katafalkem, hrou na varhany přes 700 Kč, u II. třídy přes 1000 Kč, u první 1300 Kč. K tomu nutno připočísti „stavebních nákladů poplatky“, takže kremace ve III. třídě bude státi 1300 Kč, ve II. a I. třídě ovšem o mnoho více. K tomu nutno připočísti lékaře, dvojitou rakev, dopravu autem nebo drahou, urnu a jiné. Ale lidé platí, myslíce si, že kremaci dají „trumf“ církvi katolické.

Z programu mšno. na r. 1930 jsme se o svátcích dočetli o reformě učitelského vzdělání, o anketách mravní a tělesné výchovy, o přizpůsobování učiva jednotlivým krajům, o zjednodušení sešitů atd.

Státní zaměstnanci ve Francii. Francie dala státnímu zaměstnaneckému Ježíšce — novou úpravu platovou — nejnižší plat 8500 franků ročně, nejvyšší 110.000 franků. Dále od 1. ledna 1931 budou nejnižší platy činiti 9000 franků, to jest asi 12.000 Kč. Vedle těchto platů budou dostávat přídavky místní na děti. Kolik dětí, tolik zvláštních přídavků, aby byl podporován vzrůst populace.

Nová školská politika. Píše o ní „Národní osvobození“: Nebylo by správné

dělati si předčasné iluce, jako šířiti skepsi. Nový ministr školství chce vykonati mnoho, a vyhlídky už jsou dobré (spolupráce s učitelskými organizacemi — nová vláda musí ovšem řešiti také různé otázky hospodářské, jako spolupráce s občanstvem — ne zbytečné úřady, školy, stavby, nýbrž šetření poplatnictva).

Válečná populace. Nejkritičtější byl rok 1924, na měšťanských školách 1926; od tohoto roku zvyšuje se počet žáků na obecných, a na měšťanky dojde roku 1931 (účinky na počet tříd a počet učitelů).

J. M. dr. Josef Kupka, biskup a apoštolský administrátor v Brně, napsal do novoročních „Lidových listů“ významný projev „Ideálem školy je škola náboženská“, z něhož vyjímáme aspoň několik slov: Jsem pevně a důvodně přesvědčen, že ideál školy jest škola náboženská, čili konfesijní, neboť ona jediná jest s to, aby vyplnila úkoly školy, totiž vzdělávati rozum a vychovávat tak, aby žák dosáhl časného i věčného blaha a aby tak splnil očekávání křesťanských rodičů, církve i státu.

„Velikou nemocí moderní doby je nedostatek přemýšlení, ustavičný a hořečný zájem o věci časné, nezřízená touha po bohatství a rozkoších, které zvolna ubíjejí v duších každý vznešený ideál, ponořují je ve věci pozemské a pomíjející a nedovolují jim vzchopiti se k uvažování o pravdách věčných a zákonech božských, o Bohu, jediném prameni všeho, co existuje, jediném cíli stvoření všehomíra, který ve své nekonečné dobrotě a milosrdenství vlévá milosti v duše a vábí je k sobě.“ — Z encykliky sv. Otce Pia XI., vydané v den jeho, padesátiletého kněžského jubilea.

P. Václav Bělohlávek-Svatohor, zasloužilý spisovatel, slavil dne 9. ledna sedesátiny. Jest narozen ve mlýně Uhrově u Chotěboře. Působí jako bibliotékař křížovnického kláštera v Praze.

Vyznamenání kněží-vědci. Francouzská Akademie věd udělila při svém valném shromáždění ceny za nejvýznačnější vědecká díla, vydaná v posledním roce. Mezi vyznamenanými je i řada kněží. Tak P. Gaurier byl vyznamenán za svá díla o pyrenejských jezerech, P. Carpentier za studia paleobotanická, P. Bourdot za dílo o ptácích a j. Potom že věda odporuje víře.

Marné volání. Ředitel měšťanské

školy Mareček dostal se do polemiky s kritikem ČOU. Jsa s jeho kritikami nespokojen, odvolal se k starostovi ČOU. Wimmrovi, a také k odpovědnému redaktoru B. Kádnerovi. Wimmer se mu přiznal, že jeho odvolání nečetl. Teď poslal starostovi ČOU, otevřený list, jímž se dovolává nápravy. Asi marně! Daleká cesta — marné volání!

Politická zpověď. „Český učitel“ píše: Politika nenáleží do školních učeben mezi děti; *tam si dáváme pozor*, ale jinak musíme si všimnout politiky bedlivě. *Nejlépe nám vyhovují dělnické strany, ale jsou poplatně slabé* (dneska se točí všecko okolo peněz — lehce se slibuje, když se nemusí nic nebo velmi málo platit — *venkovské učitelstvo má jít do strany republikánské*, třebaš není, pokud se týká náboženství, radikální, ale je finančně silná). V národní demokracii máme mnoho učitelstva měšťanských škol, máme v městech i stranu živnostenskou. *Chybou jest, že mnozí nehlásí se k žádné straně a zase, že jiní jsou členy dvou i více stran. Přijde na okres na příklad nový oši., a za chvíli jeho politická strana v okrese vzrůstá (učitelstvem).* — Poznámka: Jsme šťastni, že náš „Věstník“ nemůže o svém členstvu takhle psát.

Dobrá rada. V „Českém učiteli“ uvažuje kolega Malátek o zlepšení organizačního života: odbor právní, kulturní, školský, ale také hudební (rozlučít se při pohřbech s kolegy písní).

Dobry humor. Alois Záruba píše v „Českém učiteli“: Hádáme se o kvalifikační stupnice. Navrhuji ředitelům za 8 vyučovacích týdenních hodin „výtečně“, těm, kteří značí průboj, nový směr — pokrok — „velevýtečnou“.

Strach má velké oči. „Český učitel“ rozepsal se také o programu lidové strany: Kdyby dal stát klerikálům to, čeho žádají — výchovu náboženskou a kříže do škol — nastal by v administrativě školské zmatek.

Také problém. Spor mezi ČOU. a ŘSČU. byl prohlášen 30. listopadu v semináři ŘS. za problém psychologicko-sociální, a profesor Bláha požádan, aby přispěl k jeho rozluštění. Tak tedy místo právníka pozvali si k řešení filosofa. Nebylo by lépe pozvat nějakého finančníka?

Ušlechtilý ideový zápas mezi příslušníky ČOU. a ŘS. uspořádán byl podle Věstníku ÚS. v Olomouci. Zbraněmi byly podle Věstníku osobní u-

rážky a hulákání. Také doklad vyšší mravnosti?!

I ne. K—a podává v „Měšťanské škole“ zprávu o sjezdu katolíků v Čes. Budějovicích a domnívá se, že katolíci chtějí po učitelích, aby vykonávali dozor v kostele, aby jednali proti svému přesvědčení a poslouchali kázání. I kdepak! Oni nechtějí nic víc a nic méně, než aby děti katolíků byly vychovávány katolíky a v duchu katolicismu na řádné a spolehlivé občany republiky československé.

Převaha žen je na amerických veřejných školách, kde z celkového počtu vyučujících jsou tři pětiny žen, poněvadž by muži za průměrné služné 1227 dolarů „nedělali“, oni si umějí najít zaměstnání výnosnější! Než ani ženy nezůstávají při učitelství průměrně déle než 5 let. Tak americký „národ“ vychovávají stále mladé síly. Snad proto je tam všechno lepší a my tam musíme i pro „vyzkoušené“ metody?

Pokrokoví zpátečníci ozvali se hlasem K. J. T. z „Měšť. školy“ proti hlasu kteréhosi kolegy, který ve Věstníku ÚS. prohlásil, že se učitelstvo nevyhne spolupráci s novou katolickou generací. Z čeho by žili staří bojovníci pochybné slávy, nebylo-li by vzpomínek na pochybně vyhrané šarvátky? Ještě teď při nich bojovně bručí. Mrzí je, že mladý svět půjde přes ně dál a bude se kdysi divit té zuřivosti, s níž si lámali ve slepém vzteku zuby na kamení. Když to sami nevyhráli, ženou proti skále Petrově zase ty mladé. Půjdou také ti jejich bludnými stezkami?

Předjedla se občanská nauka a výchova i těm, kteří se jí nemohli kdysi dočkat. Některá Krajská sdružení učitelů měšťanských škol (pokrokových) žádají, aby byla jenom jedna hodina tohoto předmětu na měšťanských školách také v 2., 3. a 4. třídě, a druhá aby byla věnována počtům nebo jazyku vyučovacímu. Návrh jistě vhodný a docela zdravý. Když však kdysi návrhy tohoto druhu od nás vycházely, viděli v tom všichni útok na pokrok.

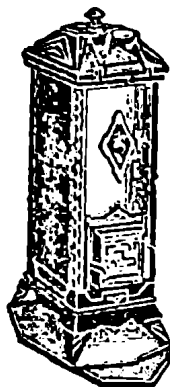
Dnešní stav čsl. menšiny v Německu. Československá menšina v Německu čítá asi 80.000 osob, z nich přes 40.000 občanů čsl. republiky. Počet kolísá, poněvadž kromě starousedlíků máme tam hodně sezonních dělníků zemědělských a stavebních. Přes 30.000 Čechů je usazeno v Pruském Slezsku, okolo 15.000 v Porýní, asi 9000 v Sasku, přes 5000 v Berlíně a zbytek ve

velkoměstech. Starousedlíci v Pruském Slezsku jsou zemědělci, kdežto v ostatním Německu jsou naši krajané továrními dělníky, horníky, řemeslníky, živnostníky a úředníky (většinou katolíci). Krajanských spolků v Německu je přes 120 a mají několik svých ústředí, jako v Berlíně, v Brémách a v Mnichově. Většina spolků je organizována ve „Sdružení čsl. zahraničních spolků“ v Praze. Školy české jsou jen doplňovací

a je jich přes 40, většinou při krajan-
ských spolcích. Jako jediný časopis vychází již desátým rokem čtrnáctideník „Zahraníční Čechoslovák“ v Berlíně. Jinak hojně se čte „Vystěhovalec“, měsíčník zmíněného „Sdružení“, který vychází již 25. rokem, a kromě toho „Emigrant“, orgán „Jednoty čsl. spolků v cizině“, vydávaný čtvrtým rokem v Praze. — Čsl. ústav zahraniční.

TISK

Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských
v Olomouci
rychle, vkusně,
levně.

Nejlepší školská
KAMNA

„FENOM“

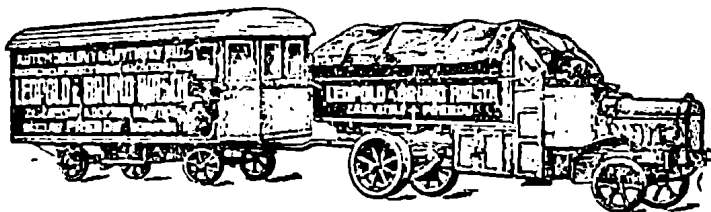
pro veškeré palivo, 13 velikostí, čtvero provedení
dodává za

„TEMPER“

Jan Pelikán,
PRAHA II.

Václavské nám. 33.

Školy, obce, fary
tělocvičny, pp. učitelé
(i pro domácnost)
cenné výhody.

Vlastní výroba kartáčů, štětek a smetáků pro domácí a školní účely.

KAREL FIRTL,
PŘEROV.

Josef Jandásek,
stavitel v Přerově,

projektuje a provádí veškeré stavby obytné,
železobetonové, průmyslové a hospodářské.

Strojní kolářství

František Kachlíř v Přerově,
Trávník.

Strojní,
stavební
a nábytkové

stolařství

Lamberta Karasa vdova,
Telefon 280. PŘEROV Nábřeží 29.

Podnikatelství staveb

Fr. Volf, Přerov.

Beton — železobeton

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

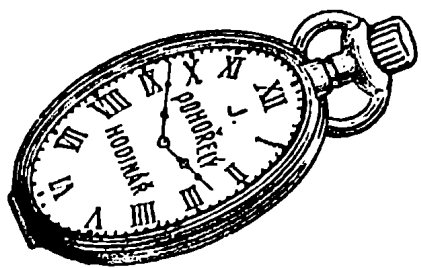
Orlí č. 20 **Brno**, Veveří 38

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý dubénkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy **FR. JASANSKÝ,**
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

V. PRCHAL, OLMOUC,

WILSONOVO Č. 14.

Moderní ženské-ruční práce, látky k vyšívání a veškeré
přípravy k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8—10, odpol. 1—3, 6—7, v neděli a svátky 9—11.

Stavby rodinných domů provádí a navrhuje

Karel Kovařík,

stavitel, Přerov.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

PO 10 Kč
SPRÁVNÝCH DOMÁKŮ

1) gramofony
2) housle
3) dechové nástroje
4) harmoniky
5) foto grafické
6) přístroje
7) dalekohledy
8) divadelní kulabky
9) hodinky
10) žvýčanky
11) chronometry
12) klenoty
13) budíky, umělé
14) kuchyňské a
15) nádobné hodiny

GRAMOPHONES
EXPORT COMPANY
K. ADLER & SPOUŠ
BRNO
Národní Svoboda 6
Česká ulice 23
vzdálení dle úhlu nábízení

DÁMSKÉ LÁTKY

bílé zboží, výbavy pro nevěsty, nejvýhodněji nakoupíte u firmy:

KAREL JELÍNEK, Přerov
Žerotínovo náměstí

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Hotel

„Městský dům“ v Přerově
převzal jsem do své správy a doporučuji se přízni P. T. hostů

J. A. KUPKA,
hotelier

Stavitel Karel Doležel v Přerově.

Telefon 167.

Umožňujeme každému

milionové nebo 100.000 jmění

koupí 2% státních stavebních losů za
nejvýhodnějších podmínek

na libovolné splátky.

Na celý 1 stavolos složíte (neb složenkou, kterou Vám zašleme) obnos Kč 100 a zbytek Kč 770 na libovolné splátky. Každý los musí vyhrát.

Tah již 1. února.

Na pětinku skládá se Kč 20 a zbytek Kč 157 na libovolné splátky. Možno koupiti podle výše uvedeného každé množství celých neb dílčích losů s okamžitým herním právem.

Náš los — Vaše štěstí.

Odstrihněte, a v obálce neb na lístku nam. zašlete

Bankovní komanditní spol. Praha XII. Nerudova 56. Objednávám podle výše uvedeného:celýchdílčích stavolosů

Jméno Adresa

..... Pošta

DOPRAVU NÁBYTKU čistými vozy nábytkovými
provede nejlépe do všech míst

SAM. POLLAK, OLOMOUČ.

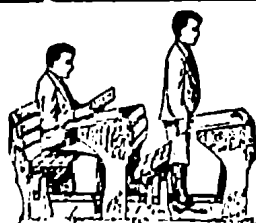
Telefon čís. 21.

Pisárny: Mořické nám. 18-19.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetinská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Houby — křidu — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

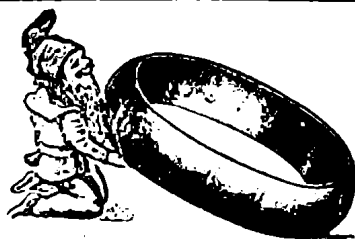
obdržíte levně v drogerii
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

Aug. Románka nástupce **Vavřinec Kubálek,**
krejčovský závod, Kroměříž, Masarykovo nám. č. 40.

Vedoucí Emil Fišer. Tu-i cizozemské látky. Mírné měsíční splátky.
Při hotovém placení 5 procent slevy.

Reservováno pro firmu **Vrba a Pražák**
Přerov

HARMONIA, Nejlepší doporučení. Založeno r. 1904.
varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: **FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.**

Hodiny, klenoty, zlaté, stříbrné zboží u firmy
IN. KOŠ, hodinář, zlatník, OLOMOUC,
Kinopasáž.

Nejlepší výběr, nejlevnější ceny, nejmodernější zboží
uspokojí Vás všestranně. Přísně reální. Přijďte anebo
píšte s důvěrou. P. učitelům výhodné plateb. podmínky.

K. Klofáč, půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNÉ, od 6 Kč výše.

PIANA LIDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

*hlavu vzhůru,
 hlavu
 vzhůru,*

i při
velkém
prádle,
neboť

RADION

pere sám

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Bohumil Boček:

Okolo školských reforem.

V organizačním pedagogickém tisku učitelském mihají se od rána do večera titulky „nová škola, nová výchova...“ Od jednoho slyšíme: Osamostatnit dítě! Druhý tvrdí: Lepší distribuce práce mezi žákem a učitelem. Třetí vysvětluje: Aplikace moderních demokratických zásad na ducha a ústrojí školy. Čtvrtý vzpomíná: Experimenty, globální metoda, testy a podobné kumšty. Pátý uhodí na stůl s vítězným: Jednotná diferencovaná škola!

Někteří jsou zanícení, jiní mimo nadšení a zájem mají i střízlivost a rozvážnost; více už je těch, které pudí, bodá a pohání oslen a obavy, aby nebyli pozadu, aby se nezdáli zpátečníky. Ale přece jen nejvíce je učitelů mlčících. Mysleli byste snad, že moudře mlčících, zaslechnete však poznámky o „teoriích a rýpačkách pedagogických ideologů, kteří pořád něco chtějí...“.

Ve světě učitelském je chaos. Po anketě bylo slyšet „zkoušet, ověřiti, experimentovat“, dnes se už ozývá: „Ne tak horlivě, z celé zahrady se nesmí udělati pokusný záhon!“ (Insp. Votava.) Potácení mezi extrémy a bezmyšlenkovitě, přijímání nových hesel není pedagogický experiment, nýbrž pedagogický zmatek; je třeba vzdělání a dostatečného vedení (Vrána, Konvička). „Metody a formy posuzujeme jen jako nástroje, záleží na ruce, která jimi vládne — proto třeba nejvíce mysliti na vzdělání učitele (dr. Uher). Metody jistě nejsou stejně hodnotné, jako zase žádná není samospasitelná, ale hlavní příčina rozporů, neshod a zmatek je prostě ta, že není ani jednotně uznávaného výchovného cíle (dr. Chlup).“

Pokud se miní reformováním obecný smysl slova, zlepšování, zdokonalování, pak je školská reforma problém věčný. Takové úsilí má provázeti všeku naši práci, taková touha po reformách musí býti při našem povolání prostě věci svědomitosti.

Aby však vyniklo, že ve skutečnosti se jedná o řadu věcí různorodých, uvedu několik akutních časových problémů.

Jsou lepší školy konsolidované nebo menší celky po vzoru škol venkovských, je potřeba odlišovati elementárku tolik od tříd ostatních nebo nikoliv, má souviseti škola mateřská s národní jako útvar školský, nebo má býti útvarem jen sociálním, je správné, že měšťanské školy se přizpůsobují v osnovách nižším školám středním, nebo má býti opačně, nebo má je měšťanská škola vyřaditi jako zbytečné? Má učitel žáky učit, anebo je jen poučovati, jak se mají učití sami, udržovati kázeň a přísnost, nebo dítě osvoboditi, má býti učivo tříděno nebo koncentrováno, má učitel vytvářeti plnost dětství, nebo připravovati dospělého člověka, má se individualisovati výchova, nebo socialisovati i vyučování atd.

Jednotného stanoviska zaujmouti nelze, tolik myšlenek neobsáhne žádné heslo; každá snaha o jednotnou zkratku a formulku je marná. Je na příklad málo vyřizeno tím, jsme-li pro jednotnou školu nebo nikoliv.

Pro reformy? Ale ano, zcela jistě, do smrti! „Kdo chvíli stál, už stojí opodál.“ Z polohy klidu a nehybnosti je nebezpečně blízko k ztuhlosti a netečnosti, lidská práce nikdy není tak výborná, aby nemohla býti lepší...“

Proti reformám? Se stejnou rozhodností!

*) Pozn. autora: Viz vzadu!

Odmítáme relativism, zanedbávající smysl pro autoritu, nechceme kolektivní humanism proti náboženskému individualismu, nesouhlasíme s intelektualismem bez péče o cit a vůli, nepřijmeme americký utilitarism bez smyslu pro hodnoty obecného vzdělání, nenecháme ubíjeti personalitu nivelisací, prohlédáme v ně kterých návrzích i k úmyslům postranním, k jednostranným tendencím kulturně třídním....

Co tedy chceme? — Cestu střední. Jde o zápas mezi školským konservatismem a radikalismem. Jsou zkušenosti 6 století, ale také princip měnlivosti a vývoje. I zde vystupuje životní zákon bipolarity sil protivených, i zde platí pravda o cestě zlaté.

Postoj k potřebě reformy bude principiálně kladný, stanovisko k jednotlivostem však rozvázné a kritické. Musí býti pevný cíl, musí býti kritérium a měřítko, musí býti vzdělaný učitel. Vedení katolického učitelstva takto smýšlelo dosud, bude důsledné i dál. Členstvo souhlasí, neboť katolický učitel má pevný program, cestu i cíl v lapidární větě: Vychovává jej od časnosti k věčnosti!

Poznámka autora: Lituji velmi, že táž myšlenka v mém článku v čísle 2. mohla býti chápána ve smyslu méně obecném — neměl jsem na mysli nic z toho, co se mezi řádky mohlo snad spatřovati...

	PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod A. ZDENĚK, PRAHA Žitná ul. 45. P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky. Ceníky zdarma	
--	--	---

Antonín Krejčíř:

Hra ve výchově.

Dětství je doba přípravy pro život. To se ostatně vědělo právě tak dobře dříve, jako dnes. O tom však, jak doby té užiti, se názory liší neobyčejně. Dějiny pedagogiky jsou pravým kaleidoskopem názorů a systémů, vymyšlených k přípravě dětí pro život.

V době dnešní — nehledíme-li k názoru jednotlivců, ale k povšechnému způsobu výchovy — žijeme v době zápasu dvou systémů. Jeden z nich vidí v dítěti nedokonalého člověka a chce jej pokud možno brzy zbavit té zbytečné (podle jeho názoru) přítěže, jež je liší od dospělých, rád by je velmi brzy učinil schopným konkurence v zápase o denní chléb, nebo řekněme: rád by z něho pokud možno nejdříve vycvičil zdatného vojáka pro životní boj, druhý zase by je nejraději uchránil všeho, co by je zbavovalo dětství. Jestli první směr s těmi přílišnými požadavky bychom mohli přirovnati k tomu z báji řeckých známému Prokrustovi, který malé lidi natahoval do veliké postele, pak se druhý směr jistě podobá témuž obrovi, který veliké lidi kladl do malé postele a přečnívající části údů usekával. Cestovatelům se ovšem vedlo vždycky zle. A těmi cestovateli v našem přirovnání jsou děti.

Je tedy opravdu mnoho záslužného v současných snahách výchovných, které usilují o důkladné poznání dětství, aby ho mohlo býti náležitě, přiměřeně a vhodně užito za přípravu pro život. Je to věru velmi zajímavé, ale také skoro více než divné, že lidstvo daleko dříve se snažilo poznati vzdálené světy než své vlastní děti, a nelze to vysvětliti jinak než tím, že se domnívalo, že je zná, ač po tak dlouhé věky jich vlastně neznalo.

Teprve dnes jest jisto, že dětství není nějakou nižší formou života, ale nezbytné období lidského života, které musí určitou dobu potrvati, aby se lidská bytost mohla plně a dokonale rozvinouti. Zjištěno dále, že je to doba plastičnosti, doba, v níž dítě má vrozenou touhu poznati vše a užiti všeho, co slouží jeho tělesnému i duševnímu vzrůstu. Všechny schopnosti, sklony a projevy dětské jsou horlivě studovány.

Poněvadž pak nejvlastnějším projevem dětství je hra, věnuje se jí v současné pedagogice zvláštní pozornost.

Upozornil na ni již Sully ve své *Studii dětství*, který v ní vidí výplod fantazie a snahy napodobiti dospělé, ale přidává sám: „Hra není nikdy výhradně napodobivou, leč u dětí ne tuze inteligentních a těžkopádných; ona je skvělým vynálezem, v němž veškeré dary dětské inteligence se mohou projevit.“ A dále praví: „Hra zasluhuje, aby byla studována jako obor, v němž se jeví první stopy dětských uměleckých tendencí.“

Z nejnovějších prací věnuje se studiu hry Claparède ve II. dílu své *Experimentální pedagogiky*. Tam se na příklad dovídáme, že na otázku Co je hra? je dosud osm odpovědí.

S počátku byla pokládána za osvěžení unaveného organismu. S touto definicí se nevystačilo, když bylo seznáno, že si hraje i dítě neunavené. Potom byla prohlášena za produkt přebytečné energie, ale je známo, že si hraje i dítě nemocné. V době Háklově ji definovali jako residuum činnosti generací dřívějších. S tím se však došlo tak trochu do nesmyslu, neboť se pak tato teorie o hře dostala do sporu s teorií Darwinovou, poněvadž by činnosti ty, na novém stupni vývoje nepotřebné, byly obnovovány, a vývoj by tak nezbytně šel nazpět.

V době současné pak jest o hře pět domněnek:

Podle jedné je přípravným cvičením pro život, podle druhých nutným povzbuzením pro vzrůst orgánů, podle jiných doplňovacím cvičením organismu po těch stránkách, k nimž život neposkytuje dostatečné příležitosti, někteří tvrdí, že hra je pojišťovací ventil, jímž odvádí se činnost dítěte od působení škodlivých instinktů. Nejnovější pak názor o hře je ten, že je to činnost, vyvolaná přirozenou potřebou dítěte. Je totiž provázena city libými, což by nebylo, kdyby nesloužila potřebě a rozvoji dětského organismu. Je náhražkou za vážnou činnost — práci — dokud ji není dítě schopno, nebo když této činnosti okolí nebo sám život neposkytuje.

Jistě příliš nepochybíme, přirovnáme-li dětské nitro k dětskému organismu tělesnému, který přirozeně je puzen k rozličným činnostem, aby se nerozvíjel jednostranně. Tak i po stránce duševní má dítě potřeby velmi rozmanité, jež nutno ukojit, má-li nitro náležitě vyspívat. A tomu hoví hry, z nichž některé přispívají k bystření smyslového vnímání, jiné k zdokonalování motorických reflexů, některé ke cvičení paměti, jiné úsudku, vůle, fantazie. Jsou i hry, které pomáhají z individua vytvářeti bytost společenskou: bojovné, lovecké, sociální, napodobivé.

Tak mnohostranná upotřebitelnost her ve vývoji individua a pak i význam her pro lidi dospělé, jež hra zbavuje nudy, vzniklé z nečinnosti, nebo způsobené prací, jež zaměstnává jenom jednu stránku bytosti, a pak také proto, že ve mnohých hrách se uchovávají zvyky, ba i myšlenky dřívějších generací (slavnosti, zpěvy, tance), to vše svádí některé současné myslitele k přeceňování významu her, takže v nich vidí projevy umění i módy, báje i politiku, ano i náboženství. Vrchol tohoto přeceňování her je ve slovech Rambertových: „Kdyby byla člověku dopřána dokonalá hra, stal by se Bohem a nebe by bylo na zemi.“

Za takových okolností je pochopitelné, že proniká oceněná hra i do výchovy školní, a nechybí těch, kteří by práci školní nejraději proměnili ve hru a opravdové práci by nejraději vykárali věk pozdější. Přimysleme si k tomu i tu okolnost, že vychovatelé dnešních dob prohlašují, že hlavním účelem vyučování a výchovy školní není opatření a vpraviti dětem jisté množství poznatků, ale pouze vycvičiti jejich duševní síly, zdokonaliti schopnosti, a pak pochopíme tu klatbu, již stíhají tak zvanou práci školní, chtějí ji nahraditi úplně hrou.

Poslyšme v této věci na příklad Claparèda:

„Nejmenší projevy dětství mají býti sledovány s největší péčí vychovatelem, který, dalek jsa toho, aby odporoval přírodě, může ji jediné následovati, jinak se vydává v nebezpečí, že skončí neúspěchem. Příroda dobře činí to, co koná. Jest lepším biologem než všichni pedagogové světa, a způsob, jakým si počíná, má býti jejich jediným vodítkem.“

Dětské duševní funkce rozvíjíme jediné tím, když necháme dítě žíti jeho vlastním životem. Tento vývoj je spontánní proces. Jde po dráze, naznačené

přírodou, a vychovatel má bdít hlavně nad tím, aby mu nepřekážel nevčasným cvičením."

A dále.

„Základní omyl, jehož se dopouštíme, když chceme, aby se dítě namáhalo z pouhé lásky k povinnosti, z pouhé úcty k abstraktní disciplíně, je ten, že zapomináme, že dítě není dospělým člověkem a že hodnotám, které platí pro dospělé lidi, odpovídají u nich jiné hodnoty. Tyto četné hodnoty, které odpovídají potřebám sociálního života a života práce, mravní nebo estetická stránka činnosti, ideál pravdy nebo vědy, závaznost mravní, sociální nebo hospodářská, tyto hodnoty neexistují pro ně — nemají existovati. Jedná a jednoduchá činnost je všechny nahrazuje: hra.

U dítěte hra je prací, je prospěchem, je úkolem, je ideálem života. Je to jediná atmosféra, v níž jeho psychologická bytost může dýchat i lidí i jednati."

Jistě, že v lecčems dáme spisovateli za pravdu, ale sotva bychom se s klidnou myslí odhodlali podepsati bez výhrady vše. I on, jak už to bývá obyčejem, dal se poněkud unést svou oblíbenou myšlenkou do zahrady exotických květů.

Je, myslím, s dostatek známo, že hra se neomezuje pouze na věk dětský, ale i dospělí lidé si hrají, a už to snad jednou pomůže zvrátit současnou domněnku, že dítě je zvláštní typ, bytost od dospělého člověka zcela odlišným způsobem žijící. Také přechod z dětství do věku dospělého neděje se tak, aby vše upadlo v zapomenutí, co v dětství bylo získáno — děje se znenáhla. Bylo by tudíž při nejmenším zbytečné klásti začátky práce až do doby puberty nebo dokonce za ni.

Kdo bedlivě si všímá dětského života, upozoruje, že i dítě z touhy pomoci rodičům, zalíbiti se jim, získati si jejich lásku, dosící odměny, samo se chápe práce a vykonává ji ne právě vždy špatně. Ač tedy hra je nesporně velmi důležitým a v prvních letech života i jediným projevem dětství, přece nezůstává jím stále až do doby dospívání, ale brzy — a to závisí nejen od individuality, ale i od poměrů, v nichž dítě roste — začíná býti doplňována pokusy v práci a pak i prací skutečnou.

Rozumný vychovatel nebude dnes již dětskou hru pokládati za zcela zbytečnou nebo dokonce škodlivou, a nebude v ní dětem brániti, jak to činili vychovatelé dřívější, na něž si stěžuje na příklad svatý Augustin ve svých *Konfessích*, když píše: „Byla to záliba ve hře, pro niž jsem byl trestán od těch, kteří podobné hry prováděli. Ale hry dospělých se nazývají zaměstnáním, hry hochů však, jež jsou pro ně skutečným zaměstnáním, jsou trestány od dospělých a nikdo nemá útrpnosti s hochy, nebo s dospělými, nebo s obojími."

Dnešnímu vychovateli není neznámo, jak na příklad veliký význam pro výchovu povahy mají hry závodivé. Není zajisté nikde tolik a lepší příležitosti opanovávatí své já, jako tam, kde proti síle se postaví síla, proti obratnosti obratnost, proti důvtipu důvtip a kde musíme uznati správný postup, přednost a vítězství i svého protivníka. Lze si těžko představit, že by z dítěte, které dovede se v takových hrách opanovávat, vyrostl jednou člověk, který by v tom zápasu životním nedovedl někdy dbáti slušnosti, že by z dítěte, které dovedlo hravě podříditi se pouhým pravidlům hry, vyrostl člověk, který by nechtěl dbáti zákonů.

A jestli si hry dovedly najíti cestu do tělovýchovy, pak ji najdou jistě i do jiných předmětů v prvních letech vyučovacích, kdy nejde ještě tolik o to, aby získaly děti mnoho poznatků, ale spíše o to, aby děti přivykly duševní práci školní. Také v pozdějších letech školních najde učitel — vychovatel leckdy vhodný okamžik, v němž může únavu žáků zaplašiti případnou hrou, zvláště z těch našich národních, které zachytil František Bartoš ve sbírce „Naše děti". Správně prohodil zajisté kdosi, když řekl, že radost je kořenem mnohých ctností, neboť jest jisto, že unavený nedělá z přinucení dobře to, co dělá, byť by to i bylo dobré.

Musíme však dáti pozor, abychom pro samé vyhovování dětem nezapomněli je povznášet, abychom je násilím nekladli do dětských kočárků, když už jsou schopny samy chodit, abychom je zbytečně nedělali nezpůsobivými k práci. Pěkně to vystihl Foerster ve spise *Škola a charakter*, jenž by se měl státi katechismem každého učitele-vychovatele, slovy: „Hleď se rafinovanou metodou učiniti práce a učení tak zábavným, že o podnětu k pořádnému pře-

máhání sebe není ani řeči. A cituje tam slova Johna St. Milla: Těším se z úpadku starého tyranského systému učení, jenž však byl přece do té míry zdačný, že jistě zvyklosti vynucoval. Nový systém vzdělá, jak se zdá, generaci lidí, která nebude schopna něčeho nepříjemného se chopiti."

Podobně vyslovují se i jiní o té manii, která chce vůbec všechny práce přeměnit v dětské hry. Foerster o tom praví: „Život není hra, ctnost také ne. Děti musejí zvykatí dobru, třeba by to bylo nepříjemné — příjemným se to stane kouzlem návyku. Časné navykání nepříjemnostem přispívá vyššímu životu, neboť pomáhá přemáhání sebe."

Nesmíme ovšem nikdy zapomenouti, že ustavičný útlak povahy buď láme, nebo zatvrzuje, a že nejlépe se daří výchově, kdy se vhodně střídá volnost s kázní, hra s prací.

Marie Holková:

Několik slov o belgickém školství.

Belgické školy jsou dvojího rázu. Jsou tu školy státní, vedené více v duchu liberárním, a školy katolické. Tyto jsou typem ryze náboženského školství, ač síly učitelské jsou smíšené — totiž řeholní i civilní. Civilní učitel na této škole musí však býti vždy horlivým katolíkem. I na katolické škole učitelstvo placeno jest státem.

Veškeré vyučování soustřeďuje se okolo hlavního předmětu, jímž je tu náboženství (mluvím o škole katolické). Náboženství zaujímá v denním rozvrhu jednu hodinu. Je to vždy první hodina vyučovací, na některých školách to rozdělují tak, že první půlhodina dopolední i odpolední je věnována katechismu a biblické dějepřevě. Školní děti chodí pravidelně denně na mši svatou, což se také započítává ke klasifikaci náboženství.

Klasifikace je poněkud jiná než u nás. Dostati pětku je pro belgické dítě vyznamenáním, neboť to jest zde nejlepší známka. Jednička je zde nejnižším stupněm, rovná se naší pěťce. Aby rodiče mohli kontrolovati, jaký postup dítě ve škole koná, má každý školák zvláštní knížku, do níž učitel jednou za týden mu píše známky.

Nížší školství má osm stupňů. Určitého rozhraní jako u nás mezi školou obecnou a měšťanskou tady není. Co nás tady překvapí, je, že školní docházka není povinná. Dík rozumnosti belgických občanů, nikterak se toho nezneužívá. naopak, školy jsou přeplněny.

Jazykem vyučovacím je buďto vlámsština nebo francouzština, ve třídách vlámských je jako povinný předmět zaveden jazyk francouzský, ve třídách francouzských se však vlámsčině nevyučuje. Vlámsština je vůbec zatlačována do pozadí; národnostní zášť Vlámů a Valonů vytvořila tu ovzduší podobné našim poměrům před převrácením. Vlámští inteligence, hlavně učitelstvo, je prodchnuto národními ideály, jež činí belgickou přítomnou dobu tolik podobnou naší minulosti ze dnů „zapadlých vlastenců". I vlámský učitel musí své národnostní citění skrývati, vlastenecké písně zpívati jen při zavřených oknech.

Finančně stojí si však belgický učitel lépe než náš. Již v prvním roce po vystudování obdrží v místě, jež má 8000 obyvatel, 1300 franků od státu. Je-li v místě uhelný důl, jako na příklad ve Winterslagu, činí příplatek „charbonáže" asi 200 franků, takže za patnáct set franků měsíčně může si mladý učitel zařídit pohodlný život.

Jakmile má kandidát učitelství za sebou maturitu, může býti ihned ustanoven definitivním. Zkouška způsobilosti se v Belgii nedělá. Pouze pro vyučování dětí šestého, sedmého a osmého školního roku je třeba míti odbornou zkoušku.

Vyučování je rozděleno v Belgii poněkud jinak než u nás. Tento bod nelze ovšem zevšeobecňovati, ježto není tu přesně uzákoněno, kdy vyučování musí začít a kdy skončit. To určuje sama správa školy se souhlasem vyšších představených. Tak na příklad ve Winterslagu, kde je 20 tříd chlapeckých a 20 dívčích (Winterslag je veliká haviřská osada), začíná vyučování o půl 9., končí o půl 12. hod. dopoledne; odpoledne začíná se učit o půl 2. a končí v létě ve tři čtvrtě na 4, v zimě ve čtvrt na 4. Čtvrthodinové přestávky jsou v 10 hod. dopoledne a v půl třetí odpoledne. Časové rozdělení jednotlivých

předmětů je tedy dosti těžké a závisí na důmyslu jednotlivého učitele. Ve čtvrtek odpoledne je prázdné.

Na konec několik slov o naší první české škole v Belgii. Letošního roku zřízena ve Winterslagu česká jednotřídka, zvlášť pro chlapce a dívky (koe-dukace jest zde nepřipustná). Na osmdesát českých rodin posílalo dlouhá leta své děti do škol francouzských nebo vlámských. Jaký div, že, když jsem zahájila vyučování v nově zřízené jednotřídce, žádná z mých „českých“ žákyně nedovedla říci souvisle českou větu. (Naši krajané mluví, bohužel, ve svých rodinách více německy než česky.) Dnes ovšem dovedeme již hezky vypravovati správnou mateřštinou o zlaté Praze, o daleké vlasti, kterou mnohé z dětí doposud nevidělo — narodilo-li se v cizině. Trpíme však nedostatkem školních pomůcek, mimo čítanek nemáme vůbec školních knih doposud.

Ježto Belgie hostí množství Čechů a nové transporty z republiky přijíždějí do jejich průmyslových středisk, předpokládám, že naše první česká škola v Belgii nezůstane poslední.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

X. valná hromada zemského Spolku katolického učitelstva v Čechách koná se 1. února o 9. hod. dop. v učitelském ústavě u sv. Anny, Ječná ulice, s tímto programem: V 8 hodin mše sv. v kapli ústavní za zemřelé členy spolku. V 9 hodin valná hromada spolku v kreslárně ústavu. 1. Stav našeho školství a situace spolku. Refer. předseda prof. A. Novák. 2. Zpráva jednatele: Sl. jedn. R. Budělovská. 3. Zpráva pokladní a revisorů účtů. 4. Návrh na zřízení prof. sekce při spolku: ref. předseda spolku. 5. Volné návrhy.

Z odboru vyškovského. Odbor konal valnou hromadu 9. ledna. Nejprve podali funkcionáři výroční zprávy. Předseda konstatoval v uplynulém roce zmírnění útočné síly živlů protináboženských, jež se projevilo nejen v nepatrných výsledcích agitace volnomyšlenkářských kruhů proti jubileu svatováclavskému, ale i na loňském volebním boji, který se myšlenky protinábožerského tažení v celku vyhýbal, přesto však proudy ty neochabaly ve své skryté činnosti, již nutno paralyzovati usilovnou prací, která se neleká ani námahy, ani obětí, ani zápasu, ani utrpení. Snahou vedoucích je tuto práci ulehčiti pokyny a přednáškami. Poté podala sl. jednatelka pečlivě přichystanou statistiku návštěv schůzí a obraz našeho spolkového života a žádá horlivější účast členstva na schůzích. Výbor ponechán dosavadní. Po volbě výboru přednášel P. J. Kalous, katecheta z Bučovic o „Moderní katolické literatuře“. Objasniv přesně a jasně pojem moderní katolické literatury, nastínil její první počátky v devadesátých letech minulého století a vylíčil přehledně její vývoj do dnešních dnů. Velmi dovedně načrtl por-

trety: Demlův, Reynekův a Durychův. Přednáška neobyčejně dovedně upravená a podaná způsobem velmi poutavým, byla přijata s velikým povděkem. Bylo by opravdu škoda, kdyby měla zůstat jen v rukopise! Ke konci schůze byly podány některé zprávy časové a organizační. Příští schůze bude ve Vyškově.

K projektovanému sjezdu učitelstva a profesorů z Hané a severní Moravy došly tyto projevy: Souhlasím s Vámi. Svolajte schůzi co nejdříve. Fr. Šnajdr, říd. učitel, Červenka. — Nyní, kdy nastává mobilisace inteligence k osvětové práci mezi naším lidem, musím váš počín svolat schůzi katol. učitelstva a profesorů do Olomouce uvítat co nejvřeleji. Přeji Vám plného zdaru. Frant. Světlík, kanovník a poslanec. — Váš projev k uspořádání sjezdu v Olomouci vítáme zajisté všichni s povděkem. Vždyť srdečně toužíme společně ve svatých pravdách se utvrzovati, navzájem se poznati a k další práci se povzbuditi. Justina Pokorná, učitelka dom. nauk, Prostějov. — Vítám s povděkem návrh kol. Hrbáčka na uspořádání sjezdu katol. učitelstva a profesorstva v Olomouci. Je nás dosti a bylo by dobře, abychom se vzájemně poznali. Mám v prvé řadě na mysli sjezd pracovní podle vzoru sjezdu ostravského. Akutních a časových otázek je velmi mnoho. Současné události nás přímo nutí, abychom konečně zahájili duchovní ofensivu katolíků ve velkém sluchu a vytěžili nejlepší hodnoty z úspěchů svatováclavského roku. Jsem přesvědčen, že kolegové z Hané i ze severní Moravy účastní se v hojném počtu, a to jak v zájmu katolické výchovy a výuky, tak i v zájmu svém vlastním. Josef Veselý, profesor, Litovel. —

Sjezd již dávno měl býti svolán. Ant. Smažinka, uč., Němčice n. H. — Uspořádání sjezdu dále doporučují jako nutnost kol. Frant. Borek, učitel, Senice, Maximil. Dvorský, řed. v Kroměříži, a dr. Boh. Roztočil, prof. v Holešově. — Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, jemuž dána byla hned do vinku jeho zemřelým zakladatelem arcibiskupem drem A. Stojanem péče o zachování křesťanského ducha v našem národě i ve světě slovanském, vítá radostně zprávu o chystaném sjezdu katol. učitelů a profesorů v Olomouci. Osobní styk katol. vychovatelů naší mládeže, využití nabytých zkušeností z období naší svobody, systematický postup v dochodnutém, dobře připraveném programu pracovním do budoucnosti mohou zamýšlenému sjezdu dát hluboký význam pro křesťanskou obrodu celého národa. To je platforma, na které se setkávají snahy ACM se snahami katol. učitelů a profesorů v plné harmonii. A proto pozdravuje ACM chystaný sjezd jako spolupráci k zachování dědictví cyrilometodějského v naší vlasti a je přesvědčen, že si pak naši katol. vychovatelé brzy podají ruce k společné práci i s kolegy všech slovanských národů. S přáním plného zdaru a Božího požehnání v Kristu cdaný msgr. Frant. Jemelka, tajemník ACM.

Všem Odběrům katolického učitelstva. Promluvte ve svých schůzích o prázdninovém pokračovacím vzdělávacím kurse katol. učitelstva ve Frýdlantě n. O. od 4. do 18. srpna t. r. Bylo o něm v posledních číslech referováno. Možná, že dostaví se na prázdninový kurs i bratři Poláci-učitelé, kteří o prázdninách hodlají k nám vykonati zájezd. Kurs je prvním toho druhu u nás vůbec. Zdaří-li se, bude každého roku konán, ale vždy na jiném místě, aby účastníci za levný peníz poznali všechny krásné kouty naší republiky. Pořádání závisí od počtu přihlášených. Učiňte ve svých odborech agitaci pro účast na kurse. Ať se kolegyně a kolegové přihlásí ihned písemně u kol. učitele Jana Kuncka, Markvartovice, Hlučinsko, který organizuje kurs.

Prázdninový pokračovací vzdělávací kurs katol. učitelstva ve Frýdlantě n. O. od 4. do 18. srpna 1930. V minulém čísle byl uveden program cyklu přednášek z oboru přírodních věd, historie, pedagogiky, tělesné výchovy, zdravotnictví a osvěty. Vedle přednášek bu-

dou to vycházky do krásného okolí. Jednáno se zástupcem klubu čsl. turistů ve Frýdlantě a slíbeno nam: 1. vypracování programu vycházek; 2. klub turistů dá nám k dispozici na vycházky vůdce. Při vycházkách bude mít odborný výklad o přírodních krásách a bchatství p. prof. dr. Špaček, velký znatel Beskyd. Místo, kde budeme ubytováni, bylo již prohlédnuto. Každý účastník bude mít pěknou postel s čistým prádlem. Stravování bude společné, a to snídaně, desátka, oběd, svačina a večeře. Jídelní lístek sestaví lékař, který bude mít zdravotní dozor na prázdninovém kursu; bude vydatný a pestrý. S disposicí máme trávníkové hřiště, na kterém budeme prováděti ranní cvičení a hry přes den. Krásné koupaliště je vyhlédnuto v řece Ostravici; břeh je písčitý a velmi příhodný pro slunění a hry. Domácí koupelny, se studenou i teplou vodou, budeme moci kdykoliv používat. Ve 14 dnech budou konány dva společenské večery v Národním domě pro přátele školy. Program obstarají účastníci kursu sami. Jak již oznámeno, bude náklad na celý kurs asi 400—450 Kč. Doposud se přihlásil: Antonín Hrubý, uč., Čachtice, Slovesko. Další přihlášky zasílejte na adresu Jan Kuncek, uč. Markvartovice Hlučinsko. Podle počtu přihlášek rozhodne se o pořádání kursu prázdninového. Přihlašujte se kolegové a kolegyně, kteří se chcete účastniti, ihned.

Duševní vývoj mužské a ženské mládeže jde tak málo souběžně, že společné vyučování je všem příkazům hygieny a pedagogiky na výsměch. V mnohých oborech dívčí duševní vývoj předbíhá chlapecký, v mnohých postupuje mnohem volněji; v každém případě potřebuje, i při stejných předmětech, zcela osobité pedagogiky — jinak zakrni a potom vzniká jen uměle naštěpovaný intelektuální život bez síly a originalnosti.

Pedagog prof. Foerster.

Stromy setřásly suché a zvadlé listy... Kdyby tak i náš národ mohl setřásti suché a dávno zvadlé listy od umřelých teorií, pak bychom se těšili na nové jaro s novou mirou životní síly a s novými pupeny nadějí i květy radosti... J. Malotický.

Děti milují verše, proto mohou jim v nejtěplejším věku již býti vštěpovány.

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

Nejmladší generace staví se příkře proti starší generaci. Vytýká jí, že ji byla špatným příkladem. Starší generace byla generací negace, pochybovačnosti. Strhla Boha s jeho trůnu, nastolila rozum, chvástala se materialismem, positivismem a realismem — ale nedovedla dát zdravý, životadárný impuls k pozitivnímu a šťastnému snažení mladé generace. Starší generace ignorovala Boha, ignorovala Krista a jeho vznešené učení, zato s velikým halasem vtloukala kdekomu všechny svoje nápady, ať byly sebezabídnější. Mladá generace stojí nad rumištěm, které navalila starší generace. Z rumiště číší smutek a stesk. Smutek z toho, co bylo krásné, co bylo zboženo dříve, než oči nejmladších mohly spatřit krásu věkovité budovy. Z trosek mrazí bolestné vědomí, že bylo cosi uloupeno, ukradeno, co by snad bylo vzácným a drahým talismanem mládí. Nad rumištěm pronikavě bijí černá křídla hříchu — jako křídla krkavce, když krouží nad mršinou. A proto mladá generace přímo nenávisťně se obrací k starším a žaluje na ni nejhroznější žalobou, jakou vůbec lze na koho vznést: že špatně vychovávala, že byla zlým a zhoubným příkladem, že zničila vše, co bylo krásné. Zdá se, že kdesi ve spodních tónech této obžaloby slyšíte slova: „Běda tomu, skrze něhož pohoršení pochází.“ Mluví se o úpadku mravním v mladé generaci. Avšak nezapomínejme, že soud nad generací mladou je vlastně též soudem nad generací starší? Lze snad, aby se z bodláci klidily fíky?

Mladé katolické učitelstvo svému „Věstniku“. Tichým krokem zase přešel rok. Pro jednoho byl pln úspěchů a zdaru, druhému zanechal v duši bolest, nevyplněná přání a tužby. Stojíme na prahu nového roku, nevědouce, co nám přinese. Snad mnohý radostný okamžik nás čeká v nejbližších dnech, ale že i bolest přijde, víme jistě. Lehčeji se jde tvrdým životem, když se s důvěrou můžeme opřít o rámě věrného přítele. A zvláště my, mladí katoličtí učitelé, jimž život často nelibostně rve čisté ideály, potřebujeme opravdu dobré přátele. Kalné vlny všude okolo nás, štvavé řeči a posměch zalétají k uchu, dav nás zve farizejskými lichotkami k sobě. Není tedy divu, že mladá duše s úzkostí hledá opory. A buď Bohu za to vřoucí dík, máme ji! Proto na začát-

ku nového roku chceme, mladí katoličtí učitelé, aspoň několika slovy poděkovati těm, kteří v prázdném hluku světa podávají nám s láskou obě ruce a dělíce se s námi o těžce, ba bolestně nabyté zkušenosti, usnadňují nám život a povolání. Šťastný, kdo našel duši věrnou, přítele. Jak teprve my jsme právem hrdí, že máme dva přátele stejně věrné, nezištné a do krajnosti obětavé. Jsou to starší členové spolku katolického učitelstva a náš „Věstník“. Vzpomeňme schůzí v jednotlivých krajských odborech. Jen tam, kde duše zahorela pro vyšší cíle a odpoutala se od sobecké zemské hroudy, je možná taková láska a porozumění, s jakým se nám mladým vychází vstříc. *Buď vám všem vřelý dík!* Než nejsme všichni tak šťastni žítí v blízkosti rodinky katolického učitelstva. Jsme roztroušeni po všech končinách naší republiky. A do našich vzdálených působišť, kde často je tak úzko mladé, katolicky citící duši, přichází k nám „Věstník“, aby sílil, těšil a radil. Už myšlenka, že se mnou drží tentýž list sta a sta bratři a sester stejně citících, že v redakci jeho na nás mladé a často i osamocené myslili, než list vypravili, hřeje v duši a uvolňuje cesty nově nadšené práce. Časopis by byl jistě zase z nových myšlenek a námětů, které jsou výtěžkem četby vždy zajímavých článků. Na papír sice již asi neprijdou, ale krásně vyplňují sněžné stránky dětských duší. — I o právní záležitosti a literární rozhledy je postaráno. Co bychom ještě chtěli? Nic více, než pro lidsku vděčně stisknouti ruku i tomuto svému příteli. *Proto přijměte vřelý dík všech mladých vy, jež za námi tohoto milého druhu vypravujete.* A jedněmi ústy slibuje vám mladé katolické učitelstvo, při jasné památce sv. Václava, že pilným studiem a svědomitou prací se důkladně připraví na svůj úkol v národě a potom až do posledního dechu s vámi a po vás, ve vašich slépějích bude pracovat *pro Boha, církev a vlast!* A. K.

Dárek.

*Nepřijemný dáreček
poslal Obci Mareček:
otevřený, dlouhý list.
Kdopak as jej bude číst?*

*Wimmer nemá na to času,
(nechce dbáti jeho hlasu!)
ani Kádner — tím jsem jist —
nebude mít kdy jej číst.
Puntík.*

ROZHLEDY

Školští reformátoři. Po převratě a krátce před válkou začali jsme s vnitřními reformami školskými. Upřímně řečeno, zde jsme hodně zkrachovali nejen vinou určité části učitelstva, poměry doby poválečné, ale především zkrachovala pedagogická praxe, kterou jsme vytvořili na určité, nepropracované teorii pedagogické. Bylo také málo chuti k tomu doplnit, co se neosvědčilo, novými poznatky. — A nová škola musí být vybudována také na novém, jasném a přesném teoretickém základě. Máme jej? Nemáme, aspoň ne něco, s čím bychom si mohli dobýt všeobecného uznání občanstva. Máme plno módních frází, odposlouchaných z politické arény, také povrchních a neprožitých, ale celkového, nového pojetí školství není. Kdyby někteří naši pracovníci neuměli cizích řečí, nezmohli by se na jedinou slušnou myšlenku o reformě školství. — Máme tolik nepropracovaných reformních návrhů o vyučování i organizování školství, které se dají provést všude ale které leží ladem, že je velmi málo oprávněné vidět pořád jen stagnaci v ministerstvu školství a ve školních úřadech. Školní úřady po zkušenostech s vlastivědou, občanskou naukou, ručními pracemi a tělesnou výchovou jsou zcela oprávněně hodně skeptické nálady. Ono je také potřeba reformy myšlení a hlavně jednání také dole a nejen nahoře. — Venkov 6. ledna 1930.

Co napsaly hodslavské děti. Úvahy o učení slohu a žákovské práce. Stran 62. Frant. Hanzelka. Nenápadně, ale přece jen počalo se tvrdit, že skutečně hodnotná literatura pedagogická vymkla se poslední dobou z rukou učitelů a přešla pomalu jen a jen do rukou vysokoškolských profesorů a jiných vědeckých badatelů. Působné a svou dokonalostí v každém ohledu až okouzující dílo Hanzelkovo dokazuje však nejen naprostou nepravdu takového tvrzení, ale skoro pravý opak. Neboť měli se již posuzovati jakýkoliv projev dětský, pak je jisto, že jeho pravou podstatu a dokonalé zhodnocení může podati jen ten, kdo bez dlouhých výzkumů psychologických může číst v duši dítěte jako v otevřené knize. Že toho kromě rodičů, zejména u každé produkční práce dětské, nedovede nikdo tak jako učitel, který přece skoro každý den tento produkční výkon dětský s sebou prožíval nebo dokonce sám

dal k němu podnět, je bezesporné. Za vrchol všech dětských produkčních vytvořů pokládá se stále ještě samostatný dětský sloh. V pedagogicko-didaktické literatuře je mu také věnováno (snad) nejvíce spisů a pojednání víceméně duchaplných. Co však napsal Hanzelka, není jen spis, nejsou jen obyčejné úvahy o slohu a jeho vyučování, ale pravý hymnus na dětský sloh, taková epikej dětského slohu, jaká ještě v naší pedagogické literatuře české nebyla nikým napsána. Kniha, jaké nebylo, kniha, která v mnohém odvádí ustálený již názor na vyučování slohové na docela nové cesty. Kniha, dýšící láskou k učení, láskou ke škole, k dítěti a radostí z práce, které je tolik třeba každému učiteli. Ačkoliv pravý titul knihy ukazuje jen na 16 přípojených ukázek slohových prací žáků a žákyň hodslavské měšťanské školy, přece jen hlavní její těžiště nachází se v hlubokých kapitolách předcházejících. V duchaplných, ale svěžích úvahách s názvy: Škola s ptací perspektivy, Prameny umění, Herkules na rozcestí, Život, Tajemství řeči, podává spisovatel nejen vznešené názory všeobecné, ale i rázovité svoje stanovisko k reformám školství, k umělecké výchově, volnému slohu, k životu dětí, k povaze řeči, ke způsobu výchovy a vyučování atd. Jeho osobní stanovisko je někdy zajímavě originelní, v mnohém odlišné od oficiálního současného pedagogického nazírání, někdy i s upřílišenými tvrzeními a odvážnými požadavky, ale je to přece jen stanovisko praktického učitele-estéta, který své zásady a názory nevyspekuloval z abstraktních úvah, ale byl k nim přímo donucen dokonalým poznáním dětské duše, ze které mu neunikl ani nejjemnější záchvěv a nejtajemnější záhyb. Psychologické zpracování každého odstavečku je velmi jemné a naprosto dokonalé. Celkové pojetí slohu je spisovateli spíše umělecké než jazykové, a vzniká-li (pak) umění jen tehdy a proto, aby se vyjádřila nějaká radost, pak i dětský sloh nemůže být ničím jiným než jásavým projevem dětské radosti, radosti ze života, radosti z toho, co děti i nás obklopuje. A tato radost musí být mocnější i nad předepsané normy, poněvadž jen takové prostředí může být jedinou zárukou dobrého prospěchu ve vyučování slohu, jelikož bude vychovávat i udržovat děti v radosti a kráse. I když by se dalo disputovati proti některým jeho názorům, přece jen najde každý v knize

lé hodně poučení, hojně bystrých postřehů a hojně dobrých podnětů k nové tvůrčí práci. S pedagogické stránky značí kniha vysoce nadprůměrnou hodnotu a pro skvělý sloh (mnohé věty mohou a jistě budou sloužiti jako cílály a názvy úvah v nových knihách) má i výjimečnou cenu literární. Připomenuté slohové práce z 1.—3. třídy měšťanské školy nejsou právě ukázky vynikající, snad úmyslně byly vybrány jen úlohy prostřední, ale každý ten malý článkuček je tak ryze dětský, bez umělkování a příkras, že za jeho pravost zaručí se jistě každý. Spisovatel věren svým zásadám — sloh jenom jako projev životní radosti — uveřejňuje jenom vypravování, ač na tomto stupni předpisují osnovy i jiná slohová cvičení. Zvláštní kapitolou jest umělecká výprava knihy. Mluví-li se o umění a umělecké výchově, pak je samozřejmo, že taková kniha musí býti i umělecky vypravena. Spisovatel také náležitě zdůrazňuje uměleckou úpravu všech učebnic a škol vůbec — ale výjiž naprosto dokonalá. Jsouc tištěna prava této knihy jest umělecky téměř na bílém hladkém papíře zvláštním typem písma, přehledně roztríděna s výrazně vystavenými hesly, způsobí svojí nenápadnou a bezvadnou formou opravdovou radost každému milovníku knih pečlivě vypravených. Umělecké cítění spisovatelovo projevuje se i po této stránce velmi dokonale. Škoda jen, že obálka, ačkoliv je zvlášť navržena, tuto bezvadnou dokonalost poněkud ruší. Moderní, není ještě vždy vkusné. Kdybych ke konci napsal, že knihu co nejvřeleji doporučuji, bylo by to neskonale málo. Knihu tu musí čísti každý učitel, a bude dobře, stanou li se některé kapitoly jeho denním chlebem. A nyní ještě skromnou otázkou. Nebylo by možno, aby katolické učitelstvo naše počalo vydávati vlastní soustavnou pedagogickou knižnici? Učitelé Hanzelka, Kunce, Oliva, Krejčíř, Hrbáček, Praxl atd. podali již více než dobré předpoklady, než aby se o této otázce nemohlo již nyní uvažovati. J. Š.

Krásný jubilejní památník na Příbyslavsku. Spoluprací Zemského spolku katolického učitelstva v Čechách, sdružujícího katolické učitele a profesory a Okresního sdružení katolické mládeže, za obětavé pomoci min. m. s. dra Noska a děkana příbyslavského Alf. Horneka, bude v Příbyslavi, zdravé, lesnaté krajině, vybudována „Jubilejní dětská kolonie sv. Ludmily“. Jednání není sice dosud skončeno, ale fi-

nanční základ obětavostí katolických učitelů, profesorů, duchovenstva a mládeže byl již položen a bude jistě doplněn na potřebný obnos a kolonie podle projektu V. Hosta vybudována. Vždyť se našly mezi učitelkami našeho spolku obětavé duše, které složily na tento účel 1000 Kč. Také mládež chystá sběrací akci. Zemský spolek katolických učitelů a profesorů doporučuje svým členům, aby na tento účel uspořádali mezi sebou sbírku a sebraný obnos poslaly na Ústřední lidovou záložnu v Praze s poznámkou: Jubilejní dětská kolonie sv. Ludmily (1713 D 221). Jde o veliké dílo. Není to jen prázdninová kolonie. Je to vlastně opatrovna, protože místo je voleno tak, aby děti poslané tam okrály na těle i na duši. O pedagogické vedení se stará se Zemský spolek, pamatováno bude také na duchovní správu. Vy všichni, kteří znáte, jak smutné poměry v ohledu náboženském vládou v koloniích, řízených světskými institucemi, chopte se práce a pomozte budovati ke cti sv. Václava a sv. Ludmily tento krásný pamník lásky k české mládeži. Informace ochotně podá Okresní sdružení katolické mládeže v Příbyslavi a Zemský spolek katolických učitelů a profesorů (prof. A. Novák), Praha II., Karlova nám. č. 6.

Nová anketa se chystá v min. škol. a n. osvěty o vnitřní reformě školské. „Národní osvobození“ uveřejnilo 11 otázek ČOU. pro tuto chystanou anketu, a to: 1. Lze zavést pracovní metodu na školy obecné, měšťanské a střední? 2. Jak pečovati v našich školách o výchovu mravní? 3. Lze při vyučování na školách měšťanských a středních vycházeti ze společenského a přírodního prostředí žáka? 4. Je na našich školách dosti postaráno o tělesnou výchovu mládeže? 5. Je dobře postaráno v našich školách o vzdělání a výcvik ruky? 6. Je dobře postaráno na našich školách o vzdělání věcné a formální? 7. Je žactvo v našich školách přetěžováno? Ve kterých školách a čím? 8. Poskytují naše školy dostatečného vzdělání v jazyku mateřském? 9. Má se dostávat dívkám a hochům úplně stejného vzdělání po stránce materiální a formální? 10. Je věnována dostatečná péče dorostu? 11. Která sociálně-zdravotnická opatření byla by potřebná a proveditelná v našem školsví?

Konečně snad se dočkáme srovnatelnosti a rovnoprávnosti. Ve školské blídce časopisu „Litovelský a šternberský kraj“, kterou rediguje význačný

funkcionář ČOU pochvalují si novou vládu a hlavně nového ministra školství dra Dérera. Píší tam takto: „Nová vláda je převahou ze složek pokrokových, Min. dr. Dérer vyjádřil se k deputaci učitelské, že půjde ve šlépějích Habermannových. Každý útlak, který pod jakoukoliv formou by se na osobách učitelských prováděl, má být mu oznámen. Žádáme proto učitelstvo, aby sice konalo s největší svědomitostí svůj úřad, ale kde by se mu z kterýchkoliv důvodů křivdilo, zvláště se strany školních úřadů a jejich předsedů, aby to bylo okamžitě sděleno okresní jednotě, již budete také oznámeny všechny případy, kdy učitel byl vyšetřován, nebo konáno předběžné šetření. Organizace se postará, aby věci takové byly sděleny místům rozhodujícím.“ — To platí pravděpodobně i pro katolické učitele, kteří nikdy neměli na různých ustláno. Snad i oni najdou ochrany u ministra Dérera proti šikanám některých inspektorů a úřadů. Pokud víme a máme zkušenosti, nesouhlasival vždy předseda okresního školního výboru s různými názory předáků pokr. okres. učitelské jednoty a hájil zákonné předpisy za všech okolností. Nyní budou „křivdy“ hlášeny ministerstvu. — Tedy, těšte se!

Pokrokoví učitelé a sčítání lidu. Pokud je nám známo, využilo „České slovo“ první blížícího se sčítání lidu k agitaci protináboženské. Ovšem ani náš „neodvislý“ týdeník „Litovelský a šternberský kraj“ nezůstal pozadu. Dává učitelům tuto krásnou radu: „V listopadě t. r. bude patrně sčítání lidu. Matrikoví učitelé — katolíci, přemýšlejte o své matrikové příslušnosti a jedněte podle svého přesvědčení, aby nebyla podporována reakce, volající pořád po konfesijní škole, která by naší mladou republiku ohrozila.“ Tedy zase chce si pokrokové učitelstvo získati zásluhu pochybné cny a býti vůdcem protikatolické agitace. Všimněme si nejdříve stylisace výzvy. „Matrikoví učitelé — katolíci“, místo: učitelé, matrikoví katolíci. Či jsou snad na druhém břehu opravdoví „matrikoví“ učitelé, kteří své povolání vykonávají asi tak, jako matrikoví katolíci se chovají vůči svému náboženství a církvi? To se nám nechce ani věřit, že by takové vysvědčení bylo dáváno našemu pokrokovému učitelstvu. — Dále je nám podivné, že někteří naši pokrokoví kolegové jsou myšlenkově a rozumově tak nesamostatní, že potřebují ještě rad, jak se mají zachovati v otázce tak důležité, jako je nábožen-

ské přesvědčení a vyznání. Svědčí to patrně o jejich malém rozhledu v otázkách náboženských. A konečně, jak se podobná rada srovnává s výlučně pokrokovým heslem — Náboženství jest věcí soukromou, s nímž se chodí hlavně po našich schůzích? Je-li náboženství věcí soukromou, není nikomu nic do toho, ke kterému náboženství se hlásím, ani ne učitelské organizaci. Pak také nepotřebuji veřejných rad, co mám a co nemám činiti. Rada tato však ukazuje, že tomu tak není a že iopak je pravdou. Pročpak se pan pisatel obrací jen na matrikové učitele — katolíky? Což jinde není matrikových příslušníků? Ba jsou i v ČOU. Ba sám pan pisatel má ve svém okolí jistě dosti matrikových příslušníků církevních i spolkových. — V důtklivé radě učitelům nechybí ovšem ani reakce, strach před konfesijní školou, které se naši pokrovní učitelé právem obávají. Svůj strach motivují strachem o naší mladou republiku. O tu není třeba míti strachu. Jen ať se dostane katolickému lidu jeho přirozeného a demokratického práva na náboženské školy a uvidíme hned, kdo s koho. Pokrovní učitelé mají patrně strach o svůj školský monopol, bojí se zdravé konkurence a závodění a proto strach svůj maskují starostí o republiku.

Počátek Říšského Svazu učitelstva měšťanských škol: 1. Zákon o měšťanských školách obvodových, 2. zákon o IV. třídách měšťanských škol, 3. zákon o reorganizaci školských úřadů, jímž by také bylo vyřešeno oddělení správy školské od správy politické. Učitelstvo měž v těchto sborech své volené zástupce. 4. Zákon č. 77-1927 o finančním hospodářství územních svazků samosprávných buď novelisován. 5. Budiž vydán zákon, kterým by učitelstvo škol národních bylo postátněno. Učitelům buď přiznán charakter státních zaměstnanců. Veškerý osobní náklad na školství národní buď zařazen do rozpočtu státního. 6. K platovému zákonu č. 104-26 buďtež s urychlením vydána příslušná vládní nařízení a k těmto veškeré prováděcí předpisy. 7. Zákon 104-26 budiž novelisován; přestupkový přírůstek v 8. a 9. stupni 2400 Kč, při přestupu v 11. stupni 1800 Kč. 8. Budiž vydán zákon, kterým se započte každá povinná služba vojenská do postupu platového a do pense. 9. Žádáme o vydání nové pragmatiky učitelské, jež by odpovídala duchu nynější doby. Než tato bude vydána, žádáme, aby členy kva-

lificačních a disciplinárních komisí byli zástupci učitelstvem volení, nikoli úřady jmenovaní. 10. Par. 10 zákona 226-22 budiž novelisován v tom smyslu, že veškerá místa vypisují se pro volnou kompetenci. 11. Předpis par. 26, odst. 2, výnosu ministerstva škol. z 15. V. 1925, 416.137-I, budiž zrušen (dodatky ke konsursům). Pro vyučování nepovinným předmětům na školách měšťanských budiž ustanovováni učitelé vedlejší. 12. Žádáme, aby cestou administrativní a s urychlením byly obnoveny okresní školní výboru a aby byly ustaveny zemské školní rady na základě předpisů, platných pro okresní školní výbory. 13. V důsledku předpisu par. 17, odst. 2. učitel. zákona budiž pro odborné učitelstvo vydáno vládní nařízení o započtení mimořádných prací do učebné povinnosti podle obdoby pro učitele na odborných školách (vládní nařízení 132-1928). 14. Žádáme, aby bylo v každém okresu systemisováno několik míst nadpočetných odborných učitelů, dále, aby byla systemisována místa okresních školních inspektorů a učitelů, příkázaných ke školním úřadům. 15. Žádáme, aby byli doporučeni k amnestii učitelé, postižení disciplinárními tresty, případně aby bylo disciplinární řízení zastaveno, a to ve všech případech, pokud vina nebyla spáchána z pohnutek nízkých a nečestných.

Kde to jsme? Státní úředníci dostali k Novému roku určité odměny, ať v té či jiné formě, dostávali je vlastně již i v dřívějších letech, dostali je někteří středoškolští profesori (nadělalo se tím ovšem dosti zlé krve), ale na nás, učitele a učitelky, jako obyčejně, se zapomnělo. Máme mnoho představených a tedy patrně mnoho pánů se rozmyšlelo, kdo má má připlátek, o němž se tolik mluvilo, vyplatit. Nedivme se však tomu. Stát ani země nemají peněz nazbyt, proto se dá *ne* těm, kdo nejvíce potřebují, ale *kdo nejvíce křičí*: družstva, hlavně agrární, banky, které by jinak nemohly platit správním radům náležité tantiémy atd. Učitelé obyčejně se dožadují jen práce v různých institucích. Národní jednotou počínaje a Volnou myšlenkou konče, ne odměny za školní práci. Proč jim tedy neudělat radost a nezvolit je raději jednateli v tuctech spolků a společků, případně pověřit je vzdělávatelstvím, náčelnictvím, knihovnictvím atd. v Sokole, nebo nějakém podobném spolku, místo, aby se jim něco přidalo? Budou spokojeni také a veřejné pokladny ne-

bude to nic stát. Budou-li učitelské finance takto ještě více pasivní (všechny shora uvedené funkcičky jsou spojeny s neustálým vydáním), však si něco hodinařením přivydělají podle osvědčeného receptu vysokého pána z prvních let popřevratových. — Ano, přátelé, hodte tu mimoškolní drinu pod nohy oněm tak zvaným vůdcům národa, kteří se ke svému vlivu dostali z velké části pomocí vaší, poněvadž chytře uměli vám něco navykládat o „pokroku“, za který bojují, hodte jim ji, ať konají i drobnou práci sami, neznají-li vás a neumějí vás oceniti, a starejte se o svůj chléb! Jinak se nedocílí ničeho.

Systém nedůvěry. Zdá se, že naše státní a veřejná administrativa spočívá na systému nedůvěry. Každý úředník má celou řadu nadřízených, kteří navzájem kontrolují, revidují a schvalují svou práci. Nevěří se, že by ten nižší to udělal správně a dobře, celá řada „orgánů“ to zkoumá a mnohdy se stane, že nakonec přece to není k ničemu. Je to jako s pokladnicemi: je pokladník, nad ním revisor, vrchní revisor a ústřední revisor — a zatím pokladny zejí prázdnotou. Uhlídal by to i jeden. I ve školství je systém nedůvěry v utěšeném rozkvětu: Správa školy pošle seznam žactva. Správce školy i s předsedou místní školní rady jej podepíší — ale okresní školní výbor, resp. inspektor, tomu nevěří. Žádá se brzo nový, aby se vědělo, jestli to souhlasí. Pošle se něco k zem. šk. radě — ale ta tomu příliš nevěří. Nunto znova vyšetřovati, zjišťovati, psáti a potvrzovati. Celá agenda se neustále komplikuje. A což teprve, přijde-li něco až k ministerstvu! Tam tomu také nevěří — nechá se to ležet. Však oni se budou hlásit — je-li pravda vše, co spisy obsahují. Anebo se znova vyšetřuje. A zase všechny instance shora až dolů se pohybují, aby se zjistila, dávno už zjištěná věc. Když tak někdy chudá horská obec žádá o subvenci na stavbu školy, protože stará je na spadnutí — musí přijít pání až z Prahy zjistit, spadne-li opravdu škola letos nebo až za dvě léta. — Bude-li bujetí systém nedůvěry dále — bude nutno zdvojnásobiti počet administračních sil, aby zdolaly neustále rostoucí agendu. A úředník zatím zešediví, než se spis vyřídí. Je to jako satira — ale bylo by užitečno, aby odpovědní činitelé se zamyslili nad příčinami toho neutěšeného zjevu a usilovali o nápravu!

Proti sovětskému teroru ozývají se hlasy z celého křesťanského světa.

I my, katoličtí učitelé a učitelky z republiky čsl. protestujeme proti činnosti uchvatitelů moci v křesťanské Rusi. Odsuzujeme násilné metody, jimiž sověty dopouštějí se hrubého porušování jak lidských práv, tak zvláště křesťanské svobody. Odsuzujeme haňbení svobody učitelské, které jest znemožňování působení na mravní a kulturní vývin bratrského ruského národa. Tyranie sovětů jest výsměchem křesťanské kultury Evropy, proto každý, kdo poctivě smýšlí s ruskými slovanskými bratry, nechť všemožně se podle svých sil přičiní o její odstranění. Mlčení v tomto ohledu jest mravní skvrnou na západní kultuře. Redakce „Věstniku katol. učitelstva čsl.“

Chcete výtečnou?

*Chcete mít známku výtečnou?
(Promiňte otázku všetečnou!)
Poslechněte dobré rady,
těmito se řiďte řády:*

*U sklenice pilně sedte,
moudře kolem sebe hleďte,
vázně kruťte cigaretu,
úředních nedbejte tretů!*

*Vědy netrapte se mukou,
pracujte jen levou rukou:
čtete ve třídě noviny:
„Slovo“, „Věstniček“ povinný!*

*Bedlivě čítejte obnosy,
letmo jen úřední výnosy,
piště však na ně svou značku,
třebas jen v podobě háčku!*

*V socialistickou stranu vstupte,
její hesla zvučně trubte —
nejlip v tu, v které je inspektor,
uvyстане v něm váš protektor!*

*Sokolský odznak vždy na límci
ve škole mějte i v hostinci!
Jedničky totiž — to už je jisté —
hodni jsou jen Sokoli a socialisté.
Puntík.*

P R Á V N Í H L Í D K A

Změna v nastupování míst. Poněvadž 1. červenec je den výpovědi z bytu, stěhování, bude se nastupovat na místa tím dnem u všech sil — ředitelů i učitelů.

Dodatky ke konkursům možno uveřejňovat, když na škole, kde se místo

vypisuje, není zkoušených k vyučování zavedeným předmětům.

Kdo je povinen dozíratí na děti, které zůstávají ve škole přes poledne. Je nucen tak činit řídící učitel ve škole bydlicí? (Snad za naturální byt, za nějž měsíčně platí 25 Kč z činov. na ber. úřadě?) Kdo je povinen otvíratí školu a dozíratí na děti, které přijdou do školy dřív než čtvrt hodiny před vyučováním? Může učitel řídící v učitelské poradě ustanovit k doзору učitele na škole působící? *Odpověď:* Podle par. 30 R. šk. a vyuč. z 20. srpna 1870 má na počátku školního roku ustanoven býti v konferenci řád pro dozírání na žáky před vyučováním a v přestávkách. Jsou-li děti ve škole přes poledne, přísluší dozor místní školní radě, která o něm uradí se se správcem školy. Na děti, které puštěny byly před stanovenou dobou, dohlédá ten, kdo děti do školy vpustil. (Odpovědnost nese správce školy.) Proto zařídte tak, aby děti byly do školy puštěny v přesně stanovenou dobu.

Služební doba. Při převodu do nových platů k 1. lednu 1926 platí u učitelů předvedených dle odst. 1, par. 38 služební doba skutečně strávená podle dosud platných předpisů. Nelze tedy počátek této doby měniti se zřetelem na ustanovení bodu 1. a par. 19 zák. č. 104-1926, který platí časově teprve od 1. ledna 1926. Nutno počátek této doby čítati podle znění dekretu, nikoliv podle doručení jeho nebo data služ. přísahy. — 2. 3. 1929, č. 4193-29.

K dotazu A. E. J. O definit. ustanovení učít. žen, ručních prací a dom. nauk (v Cechách) můžete žádati podle zákona země české ze dne 19. prosince 1875 č. 86. z. z. čes., který stanoví, že může býti učitelkou žen, ruč. prací def. ustanovena bez vypsání konkursu, když úspěšně působí týdně nejméně 16 hodin. Podejte žádost o def. ustanovení k okr. šk. výboru, odvolejte se na shora uvedený zákon! (Žádost doložte řádně vyhotoveným osobním výkazem a přehledem služby.)

Jsem přesvědčen, že všechno vážné, umělecké tvoření je řízeno vyšší mocí, že Kreátorem zůstává vždy Spiritus Sanctus.

Při svěhlavých dětech třeba veliké opatrnosti. Někdy je to spíše váhavost, někdy zaražení a podobně, nežli neposlušnost.

NÁLEZY NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU

Vrácení pensijních příspěvků státnímu zaměstnanci. Stát. zaměstnanci a učitelé, který dobrovolně ze služby vystoupil, není úřad povinen vrátiti pensijní příspěvky, neboť tyto nemají povahy premii pro starobní zaopatření zaměstnance. Pravidel soukromého práva o bezdůvodném obohacování nelze rovněž použiti, neboť není k tomu pozitivního ustanovení. — 21. 3. 1929, č. 25758-27.

Zvláštní učitelé náboženství; započtení let z duchovní správy. (K výkladu odst. 1. par. 17 zákona č. 274-1919-paritního.) Zabývá se otázkou, zůstalo-li ustanovení odst. 1., par. 17, zákona ze dne 23. května 1919, č. 274, Sb. z. a n., v platnosti v plném rozsahu i tehdy, když jim předpokládána čekatelská doba učitelů národních škol v trvání tří let byla pozdější normou zkrácena na jeden rok, či lze-li při čekatelské době v trvání již jen jednoho roku započísti z uvedeného titulu toliko jeden rok, vyslovil Nejv. spr. soud právní názor, že zkrácením čekatelské doby omezuje se nárok na započtení maximálně též jen do jednoho roku, neboť by jinak duchovní služba za vyučování byla započtena co do doby jeden rok přesahující do školské služby, jež nastala po odbytí služby čekatelské, což by mohlo býti po právu jen, kdyby to zákon výslovně připouštěl. — 22. 3. 1929, č. 5565.)

Osvobození od vyučování náboženství. Nárok osvobození od docházky do hodin náboženských není vázán podmínkou, že by musela žádost býti podána na počátku školního roku. Pokud vl. nař. č. 64-1925 v par. 8 toto ustanovení má, jest v této části pokládati jej za předpis pořádkový a nikoliv za sankci výslovnou k odepření vyhověti osvobození, když nebylo podáno na počátku školního roku. — 13. 3. 1929, č. 5211-29.

Staronová písnička.

(Zpívá se jako: „Mě už nemá žádnéj rád!“)

*Jako stádo otroků
láhnem káru pokroku,
na rozkaz svých redakci
černou bijem reakci.*

*By nás lépe mohli hnát,
slíbili nám větší plat*

*s rozkošnými livanci,
jen co budou poslanci.*

*Ted' však sedli do křesel
a nám hází hrst hesel;
nemohou prý dělat víc,
vždyť prý není nikde nic!*

Puntík.

O novou metodu.

*Podivné se ději věci
s novou tou metodou „čtecí“,
ději věci se fatální
s novou tou metodou globální.*

*Příhoda pro ni horuje,
Kubálek proti ní bojuje.
Vrána pak knihy páše
pro hodné děti naše.*

Puntík.

ZPRÁVY

Legenda a skutečnost v dějinách českých, cenná práce P. Aloise Krásenského (dp. katecheta A. H.), vložena jest jako příloha do větší části nákladu dnešního čísla. Prosíme, by P. T. odběratelé listu poukázali nám vloženým vplatným lístkem pošt. šekového úřadu obnos 2 Kč na úhradu jejího vydání. Je to obnos nepatrný, uvážíme-li, že mimo tisku a výloh expedičních nutno zaplatiti poštovnímu úřadu šekovému za vyúčtování každého jednotlivého nám došlého obnosu podle nových předpisů 25 haléřů mímce složenku. — Administrace.

Paní Emilie Schmutzerová, emeritní ředitelka škol, předsedkyně Svazu čsl. katolických žen a dívek v Čechách, bývalý člen rady města Prahy, dožila se dne 13. ledna sedmdesátin.

Sekční šéf František Mlčoch byl přeložen z oddělení pro nár. školství do oddělení církevního. Proč, víme. Učitelstvo poctivě smýšlející ví ale, že se má na něj dívat jako na úředníka spravedlivého a přítele učitelstva.

Náboženské vyznání v péči mšno. U katol. kultu pokračuje se v provádění modu vivendi, uzavřeného počátkem r. 1928.

„Národní osvobození“ napsalo v č. 1. J. M. biskupu Kašparovi: Pro naši mládež větší význam má Jan Amos než římský episkopát, církevní hierarchie staví vždy nejdříve Řím a pak teprve stát. „Národní osvobození“ zapomíná,

že v Čechách katolíci (svatý Václav) založili nejprve pevný český stát a v něm teprve potom budovali katolicismus. Katolicismus založil mnoho států; i Řím byl sice před katolicismem, ale neodolal mu, byl jen jím zachráněn, znovu-vzkříšen. A tak celá řada států jiných. Naše mládež nemá věru příčiny stavěti se proti Římu, jak „Národní osvobození“ myslí.

Nedostatek vládne dnes v učitelských rodinách, kde je více dětí, a co učitelstvo proti této neblahé situaci dělá? Celkem nic. „Pokroek“, toť jeho program i kdyby ani na sůl nebylo, místo co by mělo volati k panu ministroví školství i k ostatním důležitým státním činitelům: „Pracujeme, dejte nám chléb!“

Pětici čebě předválečné stoupily ceny desetkrát, daně čtrnáctkrát, gáže šestkrát. Příjem učitele býval a , vydání b , což čebě bývalo si rovno, spíše ještě vydání bývalo o něco větší, a bylo třeba si nějak k docílení rovnováhy přivydělat. Jak ale nyní nazírali na rovnici $6a = 10b$, je-li $a = b$, jak již shora bylo uvedeno?

K zemské školní radě v Brně byl přeložen dosavadní přednost bezpečnostního oddělení u zemského úřadu v Brně vládní rada dr. Pánek.

Učitelé na vysokých školách rakouských. Rakouské ministerstvo vyučování měnící dřívější ustanovení, dalo profesorským sborům na vysokých školách právo, aby promíjeli z části neb úplně doplňovací zkoušku osobám, které mají učitelskou způsobilost pro školy obecné nebo měšťanské a nesporně prokázaly vědeckými nebo jinak vážnými literárními pracemi v oboru, jehož studiu se hodlají věnovati, nezbytné školení pro studium vysokéškolské. Mohou býti tedy zapsáni jako řádní posluchači příslušné fakulty. A u nás? Abiturient učitelského ústavu musí dělat znovu celou maturitu gymnasia, chce-li jíti na universitu. Tedy opět „dřítí“ všechny předměty. Jen učitel školy měšťanské má promínuty předměty, z nichž má odbornou zkoušku. Inu — není nad přisnost!

Vřele doporučujeme „Světové řeči v 1000 slovech“, vydávané nakladatelstvím A. Neuberta v Praze. Právě vyšel 8.—10. sešit učebnice polštiny (po 4.80 Kč), a 5. sešit „Francouzsky pro pokročilé“ (3.60 Kč).

Dotazník o účasti učitelstva na díle osvobozeném přináší morav. „Věstník“. Za jiných okolností bylo snad

vhodné jej vyplniti, by se pak sestavila příslušná statistika, ale dnes, kdy vidíme, jak se daří nám a jak těm kteří nám to *p. v.* psali, jest lépe, neroztrpčovati se odpovídáním a nechat tedy dotazník zatím odpočívati. Až se dostaví doba jiná.

Stížnosti slovenského katol. učitelstva na komise ke zkouškám učitelské způsobilosti. „Slov. učitel“ píše: „Na jednom mieste profesor matematiky nevie vyrátat' nim daný príklad; na druhom mieste hovorí o sv. Václavovi, že „bvl na sukňu vobesen“; preparandiu kapitulskú považujú za ústav, kde sa ničomu neučia; v štát. školách sa vraj vychovávajú demokr. občania, v konfesionálnych vraj náboženski fanatici atď.“

Léčebný fond prodělal 15 milionů a vyčerpал veškeré čisté jmění. Mezi pasivní okresní sbory náleží v Čechách na prvním místě Praha, pak Benešov, na Moravě Znojmo, pak Mor. Ostrava, nejvíce okresů ovšem na Slovensku.

Ohánějí se Amerikou. „Český učitel“ uveřejňuje resoluci Národního výboru Svazu svobodomyšlných v Chicagu proti svatováclavským oslavám v čsl. republice. Resoluční výbor podepisují: předseda Pecha, tajemník Vojan a členové: Beránková, Urbánková, Bartoš, Glaser a Vokáč. Od takových objednaných výborů se Amerika brzy osvobodí.

Nejbližší finanční problémy podle zpráv z denního tisku jsou: učitelské platy, staropensisté, požitky státně-zaměstnanecké vzhledem k zvýšení činží.

„**Trpíme** naprostým přebytkem školství, máme mnoho škol, ale špatně vybavených, ve školství se pracuje extensivně. Místo podstatných reforem, vyhazovalo se náboženství ze škol, zaváděla laická morálka, sexuální poučování mládeže atd.“ — Dr. Engliš.

Zvrhlost více než zvířecí. Kyjevský list „Proletářská pravda“ zavedl dokonce rubriku „Zřikají se otců“ — dopisy synů a dcer: „přetrhal jsem všechny svazky s otcem, třídním nepřitelem, nemám s ním nic společného.“

Dostali strach. „Český učitel“ bije na poplach: pozor!!! příklady před sčítáním lidu v roce 1930 táhnou — pan biskup Podlaha pokřtil dvě dívky Medkovy, pan opat Zavoral pokřtil tři dívky Kříčkovy.

Dosud čeká povýšení. Podle „Českého učitele“ předseda kulturního odboru Z. Ú. S. (oši. Chýna) navrhl v Z. Ú.

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

S., pro S. N. O., aby vydal apel učitelstvu ke sčítání lidu roku 1930 — aby se učitelstvo řádně připravilo po stránce svědomí pro čistou pravdu (*bod konfese*). Podle téhož zdůraznil, že nová povolební situace umožní učitelstvu soustředění k nové intenzivní práci kulturně-politické.

S čím bude občanstvo souhlasiti. „Český učitel“ vybízí učitelstvo, aby na okresích vedle oficiální (občanské, všennárodní) oslavy 80. narozenin prezidentových pořádalo učitelstvo ještě oslavu speciální, učitelskou.

Spletl si adresu. Němec, občan ze Střekova, pan Jan Langecker, uveřejnil v „Českém učiteli“ inserát, že hledá pro svého syna 18letého, katolika, českou, učitelskou, katolickou rodinu, na 1 rok k naučení se češtině.

Do Prahy jen výtečníci? Město Praha obsadilo místa ředitelská z konkursu únorového z roku 1929 — vysloužilými 35letými výtečníky z Prahy. Mladší s velmi dobrou, z venkova, mají Prahu zavřenou dosud.

Výpomocní. Měli by pobírat 814 Kč, ale dostávají jen 740 K, sráží se jim měsíčně přes 70 Kč, z těch přes 40 Kč nemocenských. Mnozí z nich mají již dávno po zkoušce učitelské způsobilosti, ale jsou pořád jen výpomocnými, čekají na I. adjutum, budou čekat na II. adjutum a dlouho ještě na zařazení! Nejubožejší z ubohých (kdy se tělo nejvíce vyvíjí a potřebuje nejvýdatnější výživu).

Reformy ve školství. Bude zřízena reformní komise při mšno., úprava osnov reformních gymnasií, nové učebné osnovy pro školy národní a změna kvalifikačních předpisů.

Také reformy. „Český učitel“ píše: Šéf presidia mšno. dr. Šíp byl přidělen jiné službě a dřívější předemsta presidia odb. rada J. K. Kepl byl ze stát. nakladatelství povolán zpět do presidia. Po Mlčochovi odejde (prý) i rada Rezníček, sekční šéf Applt atd. — Chraň Bůh, aby se takové deformy

ujaly po každých volbách — jedni ven, druhí tam.

„Zvon“ píše: Thomas Mann, posledně vyznamenaný Nobelovou cenou (za rok 1929) vydal nedávno v Berlíně knihu s názvem „Denní požadavky“, do níž shrnul několik svých řečí a projevů při různých příležitostech. Pro naši tu porůznu myšlenky a názory, za něž by ho u nás prohlásili za reakcionáře. Ještě štěstí, že o běžné „pokrokovosti“ a „reakci“ dovede povědět velmi trefně slovo. Stejně různé se vyslovuje proti nekritickému přeceňování amerikanisace, amerického tempa, proti zmechanisování života a *velmi důtklivě lituje ubývání víry v širokých vrstvách hloupou a demagogickou agitaci protináboženskou, jež lidi věřící nejraději by prohlásila za černé zpátečníky.*

Pochvalují si. „Český učitel“ napsal: „Klerikálové ustupují na čas od svých požadavků, škola neřčta se bát. Vážíme si slibu nového ministra školství, že bude pracovat ve šlépějích prvního ministra Habrmanna.“

Přeorientování měšťanské školy ke školství odbornému přeje si Velemínský. V tom vidí možnost dalšího rozkvětu tohoto typu školy u nás rozšířeného více než v Rakousku, které má poměrně jen asi polovinu počtu našich měšťanských škol, kdežto Německo tohoto typu vůbec nezná.

No tak! V Belgii veřejné školy jsou v rozbitých chalupách, zato uvidíme-li krásnou školu ve vsi, je to škola církevní. (Min. r. Velemínský v Brně 18. ledna.)

Postátnění národní školy není ideálem nedostižným, ale je otázka, bude-li to opravdu ideálem. (Velemínský.)

Přednáška min. r. Velemínského v Brně byla pozoruhodná jak podáním, tak myšlenkami. Dávno jsme neslyšeli tolik upřímných a pravdivých slov o školství a jeho reformě.

Jaké spěchy s reformou? Na své přednášce v Brně prohlásil min. rada

Velemínský: „Nesmíme si myslet, že už v reformování cizina všechno vyhrála a my všechno prohráli. Ojedinelé pokusy nejsou ještě reformou — aspoň ne takovou, jakou my si ji představujeme.“ Můžeme v plném znění podepsat.

Stala se nehoda se zavedením ručních prací výchovných, pro něž chyběla potřebná průprava učitelstva, zato ženské ruční práce jsou předmětem, jímž se můžeme před celým světem chlubit, a na příklad ve Vídni jsou v tomto směru daleko za námi. — Z téže přednášky.

Prodloužení školní povinnosti není věc tak jednoduchá, jak se na první pohled zdá. Přicházejí tu v úvahu především otázky hospodářské. Je snadno je zvést v době nezaměstnanosti, těžko, kdy každých rukou je třeba. Chodí-li někde děti do 15 let do školy, pak to ještě neznamena, že už mají devítiletou školní povinnost, poněvadž nemají zase začátek v 6. roce věku.

Získávejme dorost pro kněžství! V Holandsku přinádá na 10 000 katolíků 95 bohoslovců. V ostatních zemích katolických průměrně 26. Cím se to vysvětlí? V Holandsku provedli biskupové dekret Pia X. o častém sv. přijímání přes různé námitky i se strany kněžstva. Tam všechna mládež od 7 let je voděna ke stolu Páně. Od té doby co toto ustanovení sv. Stolicе bylo provedeno, počet kněžských povolání se téměř zdvojnásobil. V mnohých kostelích čteme také tuto tabulku: „Mohu se stát knězem?“ Od jinocha z dobré rodiny, chce-li se stát knězem se požaduje: 1. Čistý úmysl (hledat jen Krista). 2. Schopnost, t. j. bezúhonný život a potřebné schopnosti tělesné a duševní. „Drahý Ježíši, uděl mi schopnost stát se knězem!“

Školské reformy. Ke článku kol. Weisbauera: 7. Některé školy jsou obráceny hlavní frontou k severu neb k severozápadu. Učírny a byty v takových školách nemají slunečního světla, v zimě jsou po celé dni tmavé, z jara a na podzim sychravé, ani v létě není v nich zdrávo. Jsou to pařeníště mikrobů. Ušetří se sice záclony v oknech, ale kazí se zdraví dětí i učitele. Bývá to hlavně v hornatých krajích ve starších školách. Při stavbě byli k tomu svedeni tím, že chtěli mít frontu obrácenu k silnici neb do středu vesnice. Při školách bývají často jen nepatrné zahrádky — sotva že se vyhoví minimálnímu požadavku 2a.

Kde potom mají žáci pracovat, kde konati důležité pozorování přírodovědná? Leccos lze sice učiniti i jinde — ale zahrada je velmi vděčným střediskem přírodovědného učení.

22 milionů liber šterlinků dává ročně na úkoly školní a na vojsko jen 8 milionů *Irsko, svobodný katolický stát*. Ve státech, kde vládne jiný názor světový, jest i jiný názor na školství a na jeho potřeby.

Požadavky slovenského katolického učitelstva tlumočené min. školství deputací vedenou sen. Hanckem a posl. Mojto: zrovnoprávenia penzistov, správcovského prídavku nešť. učiteľov, zrušenia numerá klauzury na učít. ústavoch, zjednodušenia šk. administratívy, rozširovania cirkevných škôl, menovania šk. inšpektorov, politickej perzekúcie učiteľstva.

„Naše kniha“, literární a bibliografický čtrnáctideník, za nové redakce vstupuje právě vyšlým 1. číslem do jedenáctého ročníku. Za pomoci red. kruhu řídí Bohuslav Foit. „Naše kniha“ jest jediným listem, který přináší podrobnou bibliografii všech československých knih, novinek knižních, rozdělených podle jednotlivých odborů. Každé číslo obsahuje i nabídky hledaných vzácných knih antikvárních.

Požadavky učitelstva měšťanských škol ohledně voj. služby. Budiž vydán zákon: 1. kterým by se povinná vojenská služba presenční započítala všem státním a jiným veřejným zaměstnancům pro platový postup a pro nárok na výslužbu i pro výměru odpočívných i zaopatřovacích platů, 2. kterým se ustanovení služební pragmatiky o vyplácení služebních příjmů po dobu 10 neděl presenční služby (vojenského výcviku) mění tak, že se služební platy vyplácejí po dobu 12 neděl, 3. aby všem učitelům, jimž nebyla z jakýchkoli důvodů započtena vojenská služba, byla tato služba započítána ke dni jeho účinnosti. Pokud by na základě tohoto dodatečného započtení vojenské služby uvedeným příslušelo započtení i příslušných válečných pololetí podle zák. 457-19, žádáme, aby bylo toto započtení provedeno ke dni účinnosti tohoto zákona.

Na doktora filosofie byl promován na bratislavské universitě ředitel měšťanské školy v. v. Libor Prcín. Má 57 roků.

Problém státnězaměstnanecký bude řešen co nejpečlivěji. — Vládní prohlášení z 12. prosince 1929. — Tak se těšme! Ci nás, učitelů a učitelek, se

lalo věta netýká, neb se nám říká, že nejsme státními zaměstnanci? Nu, uvidíme. Od prohlášení uplynulo zatím teprve sedm týdnů, tedy mnoho se pro nás ještě udělati nemohlo.

Administrativní referenti zemské školní rady v Brně, Štěpán Slavotínek a Josef Jiříček byli jmenováni vrchními rady politické správy.

V zemském výboru moravském jsou nyní dva učitelé. K českému socialistovi Kopeckovi přibyl po posledních volbách do Národního shromáždění soc. dem. Hnátek. Kdy uznají i ostatní politické strany, že učitelé dovedou vedoucí lunkce zastávat tak dobře, jako příslušníci jiných stavů?

Pro které požadavky manifestují veřejní zaměstnanci. 1. Pro novelisaci platových zákonů, 2. pro zrušení právního pěnístů, 3. pro započítání činovního do pense, 4. pro revizi zařazení míst do jednotlivých tříd činovního, 5. pro plné započítání presenční dobrovolné i povinné (válečné) služby v civilních službách, 6. pro výplatu okamžitě mlužové výpomoci ve výši jednoměsíčních stálých požitků, 7. pro urychlení normalisace služebních míst na základě řádného ohodnocení práce, 8. pro zaručení nabytých práv při budoucích zákonných změnách, 9. pro uznání nopolitických odborových organizací a přizvání jejich zástupců k projednávání zaměstnaneckých předloh.

3. generace. Nový list pro mladou lidoveckou generaci. Vydává Čsl. akc. tiskárna v Praze. Doporučujeme.

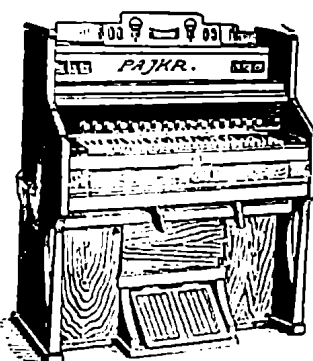
Sedmdesátiny slavil 28. ledna P. Jan Hikl, kanovník a arcikněz v Hořešově. Ad multos annos!

Sestra Terezie Marešová, učitelka na učil. ústavě ct. sester voršilek v

Kutné Hoře, byla dne 24. ledna na Karlově universitě prohlášena doktorem přír. věd. Jest dcerou katol. učitele Tomáše Mareše z Humpolce.

Moderním topením k blahobytu... Školská i pokojová kamna značky Fenom zajisté již znáte. Nemáte-li je zrovna ve vaší škole nebo bytě, pak jste jistě slyšel o jejich přednostech od svého kolegy. Stolokrb Fenom asi dosud neznáte: nuže, je to nový prvotřídní výrobek za levnou cenu, je to náš nový příspěvek k zpříjemnění života vaší domácnosti. Zalíbí se vám na prvý pohled vkusným a praktickým modelem. Poznáte-li ho při práci, budete nadšen stejně jeho výkonností, jako jedinečnou úsporností a dáte nám za pravdu, že stolokrb Fenom je právě takový, jaký potřebujete. Již za 650 Kč můžete se státi majitelem tohoto malého zázraku. Napište si o ceník ještě dnes! Zde jest adresa: Kamna Fenom, Praha II., Václavské nám. č. 33. — Máte-li nedůvěru k novým výrobkům: Při koupi obdržíte záruku za bezvačnou funkci stolokrbu Fenom.

Nejstarší českosl. továrna na **harmonia.**

Rudolf Pajkr

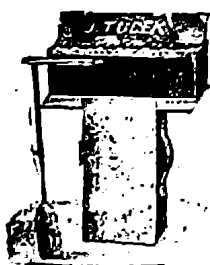
a spol.

V HRADCI KRÁLOVÉ

Založeno r. 1894

Výhodné plateb. podmínky.

Vodovody, Jan Vítěz, Přerov, Jateční 8.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869 založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátkv. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a poštovním Kč 1000 - , při hotovém 10 procent slevy.

Parní prádelna, elektrická žehlárna, chemické čištění a barvení šatů
u LICHNOVSKÝCH, PŘEROV, Palackého ul. 18.

JOSEF ŠPONAR,
továrna školního nábytku v Přerově,
Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

Pojišťovací kancelář První české vzájemné pojišťovny (zal. roku 1827)
František Kovář, Přerov, Bartošova ul. 16
provádí veškeré druhy pojištění. — Požár, sklo, kroupy, život, pov. ručení, vloupání, úraz. —
Výhodné podmínky. — Životní pojištění ve všech kombinacích — Rozpočet zdarma.

Chemická továrna a impregnace dřeva
A. FORMANDL, Brodek u Přerova.

Filiálky:

Praha XIV., Nusle, Oldřichova ul. 620. - Kysak Obyšovce na Slovensku.
Telegramy: Formandl Brodek Přerov. Telefon: Brodek č. 1. Praha č. 55.546.

Oddělení A. Impregnované elektrovodné sloupky a železniční pražce.
Oddělení B. Emailové a fermežové barvy, laky, fermeže a terpentýnové oleje.
Oddělení C. Mazadla na vozy a stroje, vrtací a prachové oleje. Creme na
obuv a pasta na parkety, vaselina, antiseptol.
Oddělení D. Neoglycerin, chladičí, nezamrzající kapalina pro zimotvorné
stroje a automobily. — Antikrustin (pat. 1.736 a 215 688), zabraňující
bezpečně tvorbě kotelního kamene a kyslíkovým korosím.

Strojní,
stavební
a nábytkové

stolařství

Lamberta Karasa vdova,
Telefon 280. PŘEROV Nábřeží 29.

ČENĚK HORÁK,

stavitel v Přerově, Kozlovská 10,
dodává cihly a vápno, provádí a projektuje veškeré druhy staveb.

Zaručeně pravý včelí med la jakosti,
vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivým rostlinstvem, zasílá vyplaceně
5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Sumicích u Uherského Brodu. Přesvědčte
se o vzorné poctivosti této nabídky!

Knihkupectví a papírnictví
Jindřich Nárožný,
majitelé Fr. Cinner & Müller Vl.
Přerov.

Školní a kancelářské
potřeby
Hudebniny
Antikvariát

Čalouník a dekoratér
Josef Zuzanač,

Klubovky, otomany, matrace obdržíte přímo u vý-
robce za ceny bezkonkurenční
PŘEROV, Velká Dlážka čís. 89.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

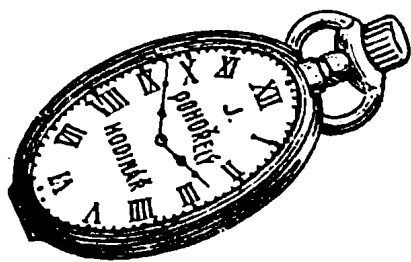
Orlí č. 20 **Brno**, Veveří 38

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý duběnkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy **FR. JASANSKÝ,**
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

V. PRCHAL, OLMOUC,

WILSONOVO Č. 14.

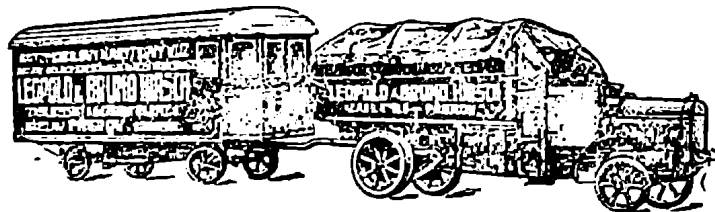
Moderní ženské ruční práce, látky k vyšívání a veškeré
přípravy k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8—10, odpol. 1—3, 6—7, v neděli a svátky 9—11.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

gramofony

housle

dechové nástroje

harmoniky

fotografické přístroje

dalekohledy

divadelní kulturní

hodinky

tenisové

světlomety

klenoty

elektrický brzo

řetízky náhrdelníky atd.

budíky, uměl

kuchynské a

nástěnné hodiny

GRAMOPHONE

IMPORT COMPANY

KADLER A SPOL.

BRNO

Raduší Svobody 6

Conditky při přiblížení

odstíní druhou stranu

Jiří Novotný, stavitel, provádí a projektuje veškeré stavby. Obchod staveb. potřebami a výroba cement zboží. Kojetín, Masarykovo nám., blíže soudu.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada

inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,
přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II,
Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 12774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní. stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **Hezina a sp., Humpolec!**

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.

ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.

Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

STAVBY továrních objektů, činžovních, rodinných a hospodářských domů, veškeré adaptace jakož i výrobu cementového zboží provádí

Běhal František, zednický mistr, Přerov, Dvořákova ul. 1942

Nákladní auto k dopravě
materiálu k dispozici.

Telef. 351.

Informace ve věcech
stavebních zdarma.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma.

Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

Vklady

přijímá

Ústřední jednota

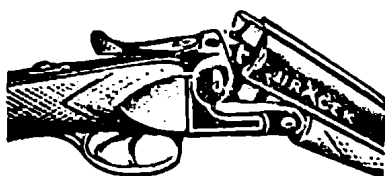
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek

Dominikánské nám. čís. 5.

Složenko poštovního úřadu šekového na požádání.

VINCENC MACEK, stolařství a výroba nábytku
všeho druhu za ceny mírné.
PŘEDMOSTÍ U PŘEROVA. Sklady: Přerov, Kramářova ul.

Dalekostřelné pušky,
se 70-80 proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou
brevnagů, revolverů, lloberů, lov. potřeby, střelivo
Jindřich Jiráček, Praha-Vinohrady
tř. maršála Focha 35.

Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Hotel

„Městský dům“ v Přerově
převzal jsem do své správy a doporu-
čuji se přízni P. T. hostů

J. A. KUPKA,
hotelier

Stavitel Karel Doležel v Přerově.
Telefon 167.

Umožňujeme každému
milionové nebo 100.000 jmění

koupí 20/0 státních stavebních losů za
nejvýhodnějších podmínek

na libovolné splátky.

Na celý 1 stavos složíte (nebo složenkou, kterou Vám za-
šleme) obnos Kč 100 a zbytek Kč 770 na libovolné splátky-
Každý los musí vyhrát.

Tah již 1. února.

Na pětinku skládá se Kč 20 a zbytek Kč 157 na libovolné
splátky. Možno koupiti podle výše uvedeného každé množství
celých nebo dílčích losů s okamžitým herním právem.

Náš los — Vaše štěstí.

Odstříhněte, a v obálce nebo na lístku nám zašlete

**Bankovní komanditní spol. Praha XII. Nerudova 56. Objednávám podle výše
uvedeného:** celých dílčích stavosů

Jméno Adresa

Pošta

DOPRAVU NÁBYTKU čistými vozy nábytkovými
provede nejlépe do všech míst

SAM. POLLAK, OLOMOUC.

Telefon čís. 21.

Pisárny: Mořické nám. 18-19.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný re-
daktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských
v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,
Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

Houby — křidu — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerií
K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

ČERPADLA
VODOVODY

instaluje levně
strojírna

Kliment Sýkora, Přerov,
Trávník čís. 63. Telefon čís. 172.

Odborný závod natěračský,
lakýrnickví a malířství písma

Ant. Zaoral, Přerov, Jaleční ulice 9.
Masarykovo 17.

Prvotřídní provedení. — Levné ceny.

HARMONIA,

Nejlepší doporučení.

Založeno r. 1904.

, varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: **FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.**

Vlastní výroba kartáčů, štětek a sme-
táku pro domácí a školní účely.

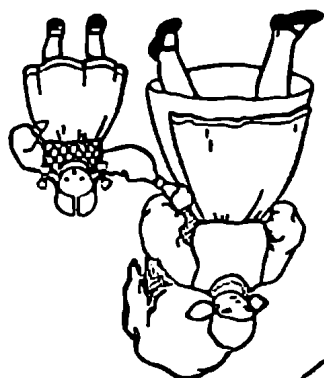
KAREL FIRTL,
PŘEROV.

Josef Jandásek,
stavitel v Přerově,

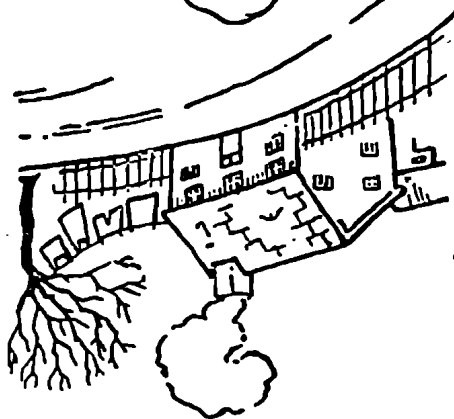
projektuje a provádí veškeré stavby obytné,
železobetonové, průmyslové a hospodářské.

PIANA LÍDL BRNO

Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

dříve
takový den
praní, dnes
však už

RADION

pere sám

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

J. M.

Zapomenutá osnova a příležitost nová.

Roku 1928 (v 10letí republiky) těšili se státní zaměstnanci na jubilejní dar. Dne 2. října 1928 prohlásil náměstek předsedy vlády, že vláda zřídí jubilejní fond, jeden pro státní zaměstnance, druhý pro zaměstnance státních podniků. (Kdo bez své viny octli se v nouzi, mělo jim být pomozeno.)

Nestalo se dosud — jubileum přešlo; nyní naskytá se nové — 80. narozeniny prvního presidenta čsl. republiky.

Splní stát očekávání svých úředníků?

Jan Ev. Trávníček:

Hoden jest dělník . . .

Dnešní hospodářský život v republice je ve stadiu krise. Mluví se o krizi v zemědělství a hledají se cesty, jak ji odstraniti nebo zmírniti. Mluví se o krizi v průmyslovém podnikání, o krizi stavební atd. Je zde i krise státního zaměstnanectva, úřednictva a učitelstva. Též o ní se mluví.

Nebylo by nic divného, že se u nás mluví o všech stávajících krisích. Na mluvení a řečnění si potrpíme. Dobré slovo prý je také lékem, a je-li dobrých slov mnoho a mluví-li se dlouho, snad zatím krise částečně pomine anebo postižení si na ni zvyknou — a to je také kus dobré národohospodářské práce.

Avšak u nás — nutno přiznati pravdu — pomýšlí se vážně odstraniti tíživé krise. Je to státní nutností. V tom jsou všeci zajedno. Jest jenom rozřešiti nepatrnou věc — a to, *jak je odstraniti*. A právě v tomto bodě možno pozorovati, že mnohým je řešení krise vydatnou žní, neboť mohou svými plány na řešení získavati davy těch, kteří krisi trpí.

Jak? To je otázka hodná mudrce. Snad snížením daní a dávek, snad účinnou státní podporou — snad — —. Ano — ale jak potěšiti státní zaměstnance? Učitele? Postačí jim tvrzení, že se všeobecně věří a uznává, že jejich platy neodpovídají poměrům ani drahotním, ani valutovým, že se jejich životní míra vlastně stále stlačuje?

Vyslovení politování někdy člověka potěší, ale obyčejně mu docela nic neprospěje. Ano, mnohdy takové politování zarmoutí a urazí. Vždyť snad i státní zaměstnanec a učitel má trochu hrdosti, aby cítil ono mravní ponížení (to hmotné cítí stále), když se mu říká: „Věř, my víme, že jsi chudák, snad vlastně žebrák, že je na tobě mnoho pozlátka, ale viš, brachu — musíš se s tím ještě nějaký čas smířit. Viš, umíš v tom už chodit — uznáš, že by bylo těžko učit tomu jiné. Ti jsou zvyklí nadbytku a jistě by chřadli . . . Však ti to nebude zapomenuto a budeš mít zasluby o stát, o republiku; však budeme hledět, abychom ti také něco dali, přidali, jenom co najdeme nějaký zdroj příjmů. Nemůže už dlouho trvati tvá mizerie, vždyť dovedeme hledati příjmy — když chceme.“

Takový soucit a taková útěcha není balzámem, jak tvrdívá otěelá fráze. Je to spíše výsměch a dráždění trpělivosti.

Učitelstvo trpce pocítuje hmotnou krizi. Nemá kromě „služebních požitků“ (ale jaký je to poáitek, když to s bídou vystačí) jiných příjmů. Nemá ani možnosti vedlejšího výdélku. Státníci se hnozí, že úřednictvo má vedlejší zaměstnání za hlavní a své úřední za vedlejší. U učitelstva (až snad na malé výjimky) netřeba se toho bát. Je rozstrkáno po všech Lhotách, kde není vůbec ani pomyslení na možnost vedlejšího výdélku. Tam musí učitel žít pěkně jen ze svých „požitků“ — ovšem, nesmí si činit nárok na nějaký opravdový poáitek — třeba kulturní.

Učitelstvo z velké části je nuceno žít v prostředí kulturně chudém, kde nic nedodá vznětu, posily, obohacení duševního. Učitel sám se musí vyčerpávat, aby do prostředí vrhl trochu světla, trochu kulturních zájmů. Ale řekněte, jaká to může být činnost, má-li pořád jen vydávat a nepřijímat? Jak žít duševně? Na knihy a časopisy nemá — tož žije snad z jediného deníku, jehož okraje pak jsou obzorníkem duševního rozhledu. Může snad někdy jít do města na koncert, divadlo, přednášku? Může cestovat aspoň po své rodné zemi? Může být živou studnicí poznání, když je odkázán na plesnivé knížky učitelské knihovny z minulých dob? Je potom divno, že mnohý zanechá všeho kulturního snažení a ulpí na strýcovském politikaření, které je mu pak vrcholem všeho?

Všímám si snad příliš jednostranně jen venkovského učitelstva. Kdo zkusil, uvěří. Vím dobře, že i městské učitelstvo má své obtíže; ty však zhodnotí zase kolega, který jich zakusil. Nemáme nikde na růžích ustláno.

Katolické učitelstvo cítí dobře, že učitelstvu se děje bezpráví. Vždyť na příklad při udělování vánočních remunerací si na učitele nikdo ani nevzpomněl. A tak je to vždy, když se má opravdu upravovat životní míra zaměstnanectva: na učitele obyčejně už nezbyvá, a když, tož s velikými a dlouhými řečmi a debatami, aby i to malé scusto trochu zahořklo. Katolické učitelstvo prohlašuje, že je nutno, aby naše platy (o požitcích se hořce mluví) byly spravedlivě upraveny. Je to požadavek křesťanské spravedlnosti. Ta patří všem. Každý zasluhuje, aby vzal, což jeho jest, co by mu umožnilo opravdu žít, nejen snad vegetovat.

Pozn. red. Neostýchejme se o svém nedostatku mluvit, mějme na paměti povinnosti k svým rodinám — postarati se o jich obstojnou existenci! Začneme často sice o svých požadavcích mluvit, ale dáme se hned zakřiknouti každým mluvkou neb „národohospodářem od půl litru“. Jiné stavy jsou v tom ohledu daleko nebojácnější a výbojnější. Zřízení, úředníci houževnatě se bijí za zlepšení své situace, rolník, živnostník i dobře situovaný naříká na krizi, ač jich krise s naším nedostatkem nedá se ani srovnati. Je sice pravdou, že naše povolání jest neb má být ideálnější než kterékoliv jiné, ale přece co je moc — to je moc. Jsme také lidmi. V stejné situaci jako my jsou jen ti, kteří mají životní úkol podobný nejvíce našemu — kněží. I jejich situace není závidění hodná a potřebují zlepšení svých životních poměrů jako my.

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod	
A. ZDENĚK, PRAHA Žitná ul. 45.	
	
P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky Ceníky zdarma	

Konstantin Volařík:

Kvalifikační komise.

Stojí to za úvahu zamyslet se o kvalifikační komisi a posoudit tuto instituci s hlediska právního, logického a vychovatele. Úsudky a odpovědi, opřené o zákony nebo nařízení, zaslány buďte buď do redakce „Věstníku“ nebo přímo na adresu: Volařík Konstantin, řídící učitel v Místříně u Kyjova, Morava.

Minist. výnos z 31. 12. 1920, č. 40.897 jest prováděcím nařízením k z. 9. 4. 1920, č. 306. V tomto výnose v par. 3. „Co jest všeobecná kvalifikace.“ Je to úřední posudek o činnosti učitelů za určité období (za rok) a zapisuje se nepřetržitě

do kvalifikačních tabulek. A v par. 4 pojednává se o kvalifikačním popisu a to tak, že *inspektor, přihlížeje k výsledku inspekce, vpíše o učiteli do kvalifikační tabulky kvalifikační popis, v němž nejstručněji posoudí tyto kvalifikační zřetele. Tedy inspektor vpíše do jednotlivých okének kvalifikačních zřetelů popis těchto zřetelů.*

Kvalifikační zřetele jsou: 1. *Pedagogické a odborné vzdělání učitelovo; pokrok v něm a znalost služebních předpisů.* 2. *Metoda vyučovací.* 3. *Schopnost udržeti v žactvu kázeň.* 4. *Svědomitost a pílě ve službě.* 5. *Výsledky ve výchově a vyučování.* 6. *Chování se učitele ve službě a vystupování mimo službu.*

K těmto zřetelům může se připojiti také *posudek o zvláštních okolnostech, významných pro posouzení učitele a jeho činnosti mimoškolní umělecké, vědecké, spisovatelské atd.* Tyto okolnosti vezmou se v úvahu jen tehdy, požádá-li o to učitel doloženým podáním u ošv.

Kvalifikační komise *posoudí*, vyslechnuvši návrhy inspekt. a zvláštními známkami učitelovo působení podle 6 zřetelů kvalifikačních. Z těchto 6 známek vypočte se průměr a podle něho určí se známka celkové kvalifikace. Stupnice známek, jak pro těch 6 bodů kvalifikač. zřetele, tak i pro celkovou kvalifikaci jest 5 „velmi dobře, dobře, uspokojivě, dostatečně, nedostatečně“. Ohledně posudku zvláštních okolností, jsou známky 3 „velmi významné, významné a bezvýznamné“. Kvalifikační komise *usnáší se prostou většinou přítomných a i inspektor hlasuje.* Je-li rovnost hlasů, *pokládáti jest za přijatelný onen návrh, pro který hlasoval inspektor.*

1. Podle zákona jest *kvalifikace* úřední *posudek o činnosti učitelově.* *Odpovězte:* „Může někdo dáti o něčem posudek, co neviděl, neslyšel a o čem se osobně nepřesvědčil?“ Nemůže, naprosto nemůže a proto: má-li kvalifikač. komise podati úřední posudek o činnosti učitelově, musí na místě samém a u každého učitele každý ten člen komise zhlédnouti tu činnost učitelovu, aby mohl podati nestranný a spravedlivý posudek a navrhnouti pro každý bod zřetele (jest jich 6) známku. Příklad: Některý učitel nekoná písemných příprav, nemá rozvrhu učiva, nemá úřední věci v pořádku, úlohy a cvičení jsou v nepořádku a inspektor v rukavičkách do každého bodu zřetele vpíše procházející kvalifikační posudek, a když se pak ty známky sečtou a dělí 6, vyjde mu dokonce ne-li „téměř velmi dobrá, tož dobrá i více“. A když ještě k inspektorské shovívavosti přijde osobní přátelství nebo náboženská neb politická přichylnost, tož plášť milosrdenství kvalifikač. popisu insp. jest hodně hustý.

Před válkou v Německu prováděla se školní inspekce takto: Pro každou školu byla zvláštní inspekce. Několik dní před zájezdem inspektora obdrželo několik *nadučitelů* úřední jmenování jako konkomisařů pro úřední inspekci do A. Jmenování a pozvání museli se dostaviti do A a zároveň s inspektorem navštívit každého učitele tamní školy. Prohlíželi si předně celou budovu, *čistotu, pořádek, pořádek v učeb. pomůckách a knihovnách* a dělali si poznámky a u každého bodu hned připsali si známky. Mimo to prohlíželi si *úřední knihy a posuzovali vedení* správy školy a ke každému bodu dali známky. Tato visita platila pro správce školy a byl z těchto věcí: v budově čistota, pořádek, pořádek v učeb. pomůckách, knihovnách, v řed. knihách a vedení správy školy kvalifikován. Ve třídě probíral se předmět za předmětem, konkomisaři poslouchali, mohli se žáků dotazovati, prohlíželi úlohy a výkresy a dělali si poznámky a pak učitel z těchto bodů kvalifikovali:

1. Pedagogic. a jinak odborné vzdělání.
2. Metoda vyučovací.
3. Technika, forma, zásady a postup při vyučování.
4. Kázeň.
5. Čistota ve třídě a u žáků.
6. Pořádek ve třídě a žáků v jejich knihách a sešitech.
7. Školní úlohy, domácí cvičení, školní cvičení, výkresy, mapy, deníky atd.
8. Svědomitost a pílě ve službě a tu se přihlíželo: k písemným přípravám, k rozvrhu učeb. látky, k dalšímu sebevzdělání.
9. Znalost služebních předpisů a správné vedení úředních knih.
10. Jinaká jeho mimoškolní činnost.
11. Všeobecné výsledky jeho výchovné činnosti žáků ve škole, mimo školu.
12. U podřízených se posoudila schopnost k někdy samostatnému vedení neb správcování školy.

Inspektor po skončené inspekci probíral bod za bodem u každého učitele. Každý z konkomisařů řekl svůj úsudek a učitel mohl podati ospravedlnění neb vysvětlení. Po skončené konferenci učitelstvo se vzdálo mimo řídícího a každý komisař z každého bodu řekl svoji známku, známky se sečly a dělily se počtem komisařů včetně inspektora. (Podle zásluhy se přidalo na známce.) Teď se sečly známky z ostatních 12 bodů a dělily 12 a stanovila se celková kvalifikace z těchto bodů. Dále se ještě učitel kvalifikoval:

1. Chování učitele ve službě.
2. Chování učitele mimo službu.
3. Jaké požívá úcty a vážnosti u dětí, rodičů, občanstva.
4. Jaké požívá vůbec pověsti.
5. Celkový posudek spršk. o jednotlivém učiteli.

Posudky konkomisařů přiloženy ke kvalifikač. tabulce a do těchto posudků nesměl žádný z učitelů hlasovati. Do kvalifikač. tabulky směl každý do své se podívat, nesměl si ji opsati, ale výsledek inspekce i se známkou dostal prostřednictvím správy školy. Posudek z těchto 5 bodů zapsán byl do zvláštní kvalifikač. tabulky, která byla pro učitele tajemstvím. Pouze obdržel pokyny, jak se má toho či onoho vyvarovati. Správcové škol jako vyučující *nebyli nikdy kvalifikováni* a to z toho důvodu, že jmenováním sprškoly již má tu schopnost posuzovati a inspiciovati a visitovati jiné a pak od dvoutřídky počínaje obyčejně spršk. nevyučoval a jenom byl správcem školy. Na dvojtřídce nadučitel vyučoval a měl úřední titul „vedoucí školy“; na dalších třídnicích školách nevyučoval a jmenoval se nadučitel. Konkomisaři dostali za takovou inspekci zapláceno. Podobného něco by se mohlo u nás zavést! Nemyslíte?

2. Jest kvalifikačních zřetelů šest. Myslím, že ten šestý se k těm pěti naprosto nehodí a může odpadnouti. Kdo máte jiný návrh? Navrhoval bych pro podřízené učitele zde 12 uvedených kvalifikač. zřetelů a pak těch 5 dalších zřetelů. Správce školy aby vůbec nebyl kvalifikován, pouze aby byl kvalifikován z předních zřetelů a pak z těch 5 posledních.

Navrhoval bych, aby místní spršk. byl zároveň přítomen ve třídě a u každého učitele a v každém předmětu v tu dobu, co tam inspektor mešká, a mohl pak kvalifikač. komisi také svůj úsudek podati, na který by musel inspektor i kvalif. komise zřetel bráti. Co myslíte vy? Odpovězte!

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Kraj. odbor čes. učitelstva katolického v Uh. Brodě konal svou členskou schůzi brodského obvodu 23. ledna 1930 za účasti 18 členů. Předse-
da přivítal vřele další 3 nové členy: kol. Veselku, Slezáčka a sl. Procházkovu. Přednášel kol. řídící uč. J. V. Hauerland; Komenského zbožné přání. Doba Komenského a doba dnešní jsou si velmi podobny. Proto také pedagogika Komenského, zakladatele konfesi-
sijní školy, jest pro dnešní dobu nej-
správnější. Jest příznačným, že kato-
líci žádají školu podle zásad Komen-
ského, kdežto jiní, kteří jeho jménem
se honosí, zdravé zásady jeho odha-
zují. — Druhou přednášku měl kol.
Jar. Šebestík: O kreslení. Byla dů-
kladná; začínala historií slohů a kon-
čila praktickými ukázkami, jež se tě-
šily všeobecné pozornosti. O kreslení
na vyšším stupni promluví kolega poz-
ději. — Bylo debatováno o filosofic-
kých spisech dra Kratochvila. Usnese-
no sepsati o val. hromadě pevnou ob-

jednávku, jelikož máme 5proc. slevu.
— Rovněž odkázán valné hromadě
předsedův návrh, aby konán byl v Uh.
Hradišti na jaře sjezd katol. učitelstva
a inteligence s podobným programem,
jak tomu bylo v Ostravě a bude v O-
lomouci. Valná hromada odboru Uh.
Brod (obvod brodský i kloboucký) ko-
ná se v neděli 23. února 1930 v Uh.
Brodě v Lid. domě o 9. hod. dopol.
Mše sv. jsou: u OO. dominikánů o půl
7., o 7., kázání o půl 8., mše sv. o 8.,
kázání o 9. a mše sv. o půl 10. hod.
Ve farním chrámu Páně o 7. hod. ká-
zání, o půl 8. mše sv., o 9. kázání a
mše sv. Přijďte všichni z blízka i z da-
leka, z Brodska i Klobucka, všech 50
členů! Přednáší dp. prof. P. Rudolf
Drábek: Pedagogické zásady Dona
Bosca. Jk.

K projektovanému sjezdu katol. u-
čitelstva a profesorů z Hané a severní
Moravy. S velikou radostí přijímáme
zprávu o zamýšleném dni katol. uči-
telstva kraje olomuckého a severomo-
ravského. Tak pomáháte uskutečňovati
naše cíle o katol. výchově a o katol.

škole. Již dříve pořádala MCM takové dni a proto vítá váš záměr a ve všem vám ráda pomůže. Dej Bůh, aby se vás hojně sešlo, a posilniž vás svou milostí. Školský spolek Matice cyrilometodějská v Olomouci.

Krajinský odbor brněnský konal první schůzi v novém roce 19. ledna. Schůzi zahájil předseda přáním požehnaného, ba požehnanějšího (než dosud) nového roku. Snad přinese jiné výsledky, bude-li encykliky sv. Otce úřady řádně všimnuto. Týká se mládeže mimoškolní. Je třeba nápravy, aby se neuplatňovalo jen heslo: atletika a nacionalisace. „Bez Boží bázně není ani kázně.“ Již Komenský radí dítěti poznati Boha. Pamatujme na heslo presidentovo: „Nebát se a nekrást.“ Nekrademe, ale nebudeme se ani bát všude propagovat myšlenku katolickou. To je naše přání k novému roku. Po uvítání p. ředitele Šidla z Brna následovala jeho velmi bohatá přednáška „Měřictví ve škole činné“. Po referátě mistopředsedkyně o zem. výborové schůzi probrány ostatní zprávy spolkové. Pro příští schůzi 23. února, kdy budeme konati valnou hromadu, připravte si návrhy na změny stanov, které budou zemským ústředím revidovány. Na valnou hromadu přijďte všichni! Jednatelka.

Z hluchinského odboru. Katolické učitelstvo a katolická inteligence hluchinská oslavila 10. výročí připojení Hlučinska k ČSR velmi důstojnou oslavou 2. února v Hlučíně v hotelu Nationale. Zastoupeny byly všechny úřady a korporace oficiálními zástupci, četná deputace duchovenstva, inteligence hluchinské a mnoho domácího lidu. Program byl vyplněn sólovými zpěvy kol. Chvostka, prof. hudby p. Staňkové, recitací básní kol. Xav. Gintera a prof. Zd. Bára; houslové sólo zahrál p. Lokaj, rytmicko-symbolickou ukázkou na Smetanovu „Má hvězda“ zacvičily členky Jednoty Orla čl. z Petřkovic; smíšený sbor, za řízení velmi pilného dirigenta P. Foly, zapěl několik písní. Korunou programu byla řeč vdp. arc. r. Otavy z Koberic, rodáka hluchinského, národního buditele a dlouholetého redaktora „Katolických novin“. Promluvil do duše všem přítomným. Večer konal se „společenský večer“, plný srdečné, přátelské zábavy. — Doporučoval bych, aby katol. učitelstvo organizovalo katol. inteligenci ke společným schůzkám, které by měly ráz čistě společenský. Vzá-

jemným stykem (aspoň jednou za měsíc) vytvoříte zvláštní přátelskou náladu, ze které plyne i jiné dobro (vzájemná informace a vzájemná svépomoc). Společenské schůzky konejte v místech, kde konáte schůze odboru. — Valná hromada hluchinského odboru koná se 16. února v 1.15 hod. odpo. v Nationale v Hlučíně. Příští schůze bude oznámena. V jarních měsících připravujeme schůzku společnou s opavským odborem v Hradci u Opavy. Program bude podobný, jako na schůzi v Mor. Ostravě. J. K.

Český zemský spolek měl 1. února XI. valnou schůzi. Předsedou zvolen opět profesor Novák. Členské příspěvky (20 Kč nově ustanovení, 30 Kč industriální učitelky, 40 Kč ostatní) nezměněny. V příspěvcích zahrnuto je už pojištění proti úrazu u Národ. pojišťovny. Čestným členem jmenována ředitelka Schmutzerová. Při spolku ustavena sekce profesorů.

Modlitba za katolické školy.

Pane Ježíšu, ktorý si za svojho zemského života toľkou láskou privinúval a požehnával nevinné dieťky, chceš, aby sme k Tebe prichádzali: pre túto lásku tvojho Božského Srdca prosíme Ťa, nedovoľ, aby nás tvoji nepriatelia bezbožnou školou a nevereckou výchovou pozbavili viery a nevinnosti a tak odtrhli od Teba. Ale daj prehojnej milosti našim rodičom a vychovávateľom, aby nás zachránili od tohoto nešťastia, od školy bez Boha, a preto smelo a odhodlane postavili sa do boja za školy dľa tvojho Božského Srdca. Amen.

Najsvätejšie Srdce Ježišovo, smiluj sa nad nami a nad našimi rodičami a vychovávateľmi!

Naša milá Pani dobrej rady, oroduj za nás!

(Zprávy Katolickej školskej rady na Slovensku.)

PŘEDNÁŠKOVÝ POKRAČOVACÍ VZDĚLÁVACÍ KURS KATOL. UČITELSTVA VE FRÝDLANTĚ n. O.

Přednášky na prázdninovém vzdělávacím kursu povedou odborníci. Z věd přírodních p. prof. dr. Špaček a p. dr. Závadský, z historie p. prof. dr. Drábek, z tělesné výchovy p. prof. Skoumal, z literatury p. prof. Fryd-

rych, z hudby kol. odb. uč. Hrbáček, duchovním rádcem je dp. Daňha, lékařský dozor po celou dobu trvání kursu má MUDr. Kuncek, organizaci kursu vede kol. Jan Kuncek.

Upozornění! Mnohé kolegyně a mnozí kolegové jsou určitě rozhodnutí přihlásiti se do prázdninového kursu ve Frýdlantě od 4. do 18. srpna, ale čekají s přihlášením na dobu nejpозdějši, až před prázdninami. Upozorňujeme znovu všechny, kteří se chtějí kursu účastniti, aby tak učinili ihned. *Počet účastníků je omezen na 55 všech i s pp. přednášejícími.*

Přihlaste se do prázdninového kursu ve Frýdlantě zavčas, a to písemně kol. J. Kunckovi, učiteli v Markvartovicích, Hlučínsko. Je nutno mít v době co nejkratší přihlášky pohromadě, aby mohlo býti další zařízení u zemské škol. rady, u ředitelství čsl. st. drah, dojednáno pojištění účastníků kursu a jiné předběžné přípravy vykonány. *Učinite přihlášku ihned!*

Učitelé-vojáci, kteří chcete se účastniti kursu prázdninového a máte vykonat cvičení ve zbrani v měsíci srpnu, podejte žádost, byste mohli cvičení vykonati v červenci. Žádosti dlužno podati u mužstva u politické správy, u důstojnictva okr. dopl. velit. Jako důvod uveďte návštěvu kursu. Svolávací listky byly již rozesílány, proto nutno podati žádosti ihned. Žádosti se nekoukují.

Do 10. února se přihlásili do prázdninového kursu: 1. Ant. Hrubý, Cachice, Slovensko; 2. M. Vetešniková, Pozlovice u Luhačovic; 3. L. Vrlová, Pozdřechov u Vizovic; 4. Ant. Slezáček, Nivnice u Uh. Brodu; 5. Ida Tonerová, Ivaň, p. Vranovice u Brna; 6. L. Kučerová, Šlapanice u Brna; 7. Rud. Komíž, M. Ostr. Zábřeh n. Odrou; 8. L. Volková, Hustopeče n. Bečvou; 9. L. Kuncová, Olomouc; 10. A. Kunková, Olomouc.

Rámcový denní program prázdninového pokračovacího vzdělávacího kursu katol. učitelstva ve Frýdlantě n. O. od 4. do 18. srpna. Od 6.—7. hod. Budiček, ranní toaleta, ranní rozcvičení. Od 7.—8. hod. snídaně, úklid, příprava k dennímu zaměstnání. Od 8. do 12. hod. přednášky. V 10 hod. přesnídávka. Od 12.—13. hod. oběd. Od 13. do 14. hod. odpočinek. Od 14.—16.30 hod. odpolední tělovýchova a svačina. Od 16.30—18. hod. přednáška. Od 18. do 19. hod. večere. Od 19.—21. hod. sborový zpěv, radio, světelné obrazy,

film, večerní společnost. V 21 hod. večerka. 4 celodenní vycházky do Beskyd. 5 polodenních vycházek do nejbližšího okolí Frýdlantu.

Ale v duchovních cvičeních jest ještě něco vyššího. Duše přemýšlí o pravdě, která jest božským pokrmem, neboť žádný chléb není duši milejší než poznání pravdy, jak di Lactantius. V nich přichází do školy božské nauky, v níž Bůh je vším. Duchovní cvičení netoliko zdokonalují přirozené schopnosti člověka, nýbrž mají podivuhodnou moc utvořiti člověka nadpřirozeného, to jest křesťanského. A to jest právě důležité v nynějších dobách.

(Z encykliky sv. Otce Pia XI. vydané v den jeho padesátého kněžského jubilea.)

Ušetři dítě pohledu na opilce a zločince, neb aspoň neopomeň vždy upřímně jich politovati.

Věz, kdy máš spořiti, kdy máš dáti, kdy co koupit — vic netřeba znáti.

Šalomoun.

ROZHLEDY

Kusé platební seznamy. V platebních seznamech o služebních platech, vyplácených vždy 1. dne v měsíci, uvádí se u jednotlivých osob hrubý příjem služebních požitků celkovou číslicí, rovněž na potvrzení (vzorec D k 39), jež zasílá účtárna zem. úřadu v Brně jednotlivým učitelům, je suma celková. Pro přehled o platech je důležité, aby hrubý příjem učitelův byl vyznačen ve výkazech odděleně i úhrnně, tedy zvláště: služné, činovné, výchovné, vyrovnávací přídavek, naturální požitky, po případě přeplatky a nedoplatky. Věc se týká všeho učitelstva, i bylo by na místě požádati okr. školní výbory, aby o přání učitelstva uvědomily účtárnu zem. úřadu. Nepřehlednost vede k tomu, že voláme opět po zavedení platebních knížek, v nichž berní úřady služné náležitě označovaly, takže každý i po letech si mohl zkontrolovati, co mu náleželo a co skutečně dostal. Od r. 1922 vyplácí se služné na platební seznamy, které, jsou-li kusé, způsobují nedorozumění.

Co se stále opakuje. „V poslední době se opakují případy, že děti školou povinné účinkují při divadelních hrách,

akademických a jiných produkcích, pořádaných různými spolky, korporacemi nebo organizacemi, aniž se šetří postupu předepsaného par. 79 řádu školního a vyučovacího. „Tak začíná výnos zemské školní rady v Brně o účinkování školních dětí při různých představeních a v dalším uvádí, čeho třeba šetřiti, aby byl postup jednotný. Výnosu se však nedbá. Korporace podávají žádost přímo okr. škol. výboru, ten ji bez ohledu na předepsaný postup vyřídí a „dá správně školy na vědomí“. Tu se pak teprve mnohý správce školy dovídá, kdo se školními dětmi „veřejně vystoupí“. Jistý okr. škol. výbor poučil proto v lednu 1930 své školy takto: „V poslední době stává se často, že při žádostech o povolení zákovských produkcí nešetří se předepsaného postupu. O účinkování školních dětí při divadelních představeních jedná výnos zsr. ze dne 1. října 1925 č. 55552 (min. věstník z r. 1925, str. 335). Podle tohoto výnosu nutno přesně vyhotovovati žádosti i v případech, když produkci pořádá sama škola...“ Ale zas to půjde po starém! Vždyť si vládneme sami! Různá nařízení respektují prý jen ti „hloupí katolíci“!

Vánoční projev čsl. biskupů a Věstník Ú. S. J. U. na Moravě. V čísle 13. všimli si liberální učitelé vánočního projevu čsl. biskupů. Chtějí polemizovat, dokonce vyvracet a opravovat, ale v přílišné zaujatosti proti víře katolické a všemu katolickému pouze štvou. Nejen biskupové, ale všichni uvědoměli katolíci dobře chápou dnešní dobu se všemi „výkvěty“ laické výchovy, t. j. bezpáteřnosti, zločinnosti, nesvědomitosti duševních i fyzických pracovníků, neodpovědnosti atd. Teprve doba nejbližší příští bude bohatá, ba přebohatá ovocem laické výchovy. Je to téma pro psychologa, aby jasně znal poměr člověka k osobním zákonům a k zákonům Božím. Podle zásad katolické výchovy je třeba člověku vždy vyšší autority, před kterou sklone své šíje i ti největší domýšlivci, ti největší učenci a nejmocnější. Že tkví kořen výchovy ve škole, to dobře víme, a proto, pro lásku k národu českému chceme vychováti zdravé bohabojné syny národa. Za ozdravení ducha národa budeme bojovati školou, vedenou v duchu zásad Kristových. „Katolíci čsl. republiky řadí se do jedné fronty a katolickým blokem budou podporovat snahu po pokřesťení

národa. Úlohy jsou rozděleny dobře. Povedou k cíli.“ K.

Názor německých učitelů v republice čsl. na vyučování cizímu jazyku. V „Bürgerhulzeitung“ řed. Spatzal píše: Nutnost vyučování druhé zem. řeči uznávají obě národnosti. Naučit druhému zemskému jazyku lze jen ve škole s řečí mateřskou. Není učitelů cizích jazyků. I tu dalo by se odpomocí umožněním zkoušky mladších kolegů a přízpusobením zkoušky pro školy měšťanské zkoušce pro obecné. A konečně honorář 3—6 Kč za vyučovací hodinu cizího jazyka činí každý výhled pro budoucí čas nemožný. V jiném článku jest vysloveno politování, jak do těchto chvil ocenění zkoušek dalo se prauboze a bylo zneuznáváno. Kdo jen dovede z nezasvěcených pochopiti, co námahy vyžaduje a co pile v našem prostředí na př. odborná zkouška z cizího jazyka. A znovu a znovu bolestně žalováno, že za tuto práci průpravy a přípravy za skutečnou hodinu vyučovací dostáváme Kč 2.75—5.50 odměny. Zkuste posluhovi za donesení kufru na nádraží čtvrt hodiny vzdáleného dát 2 Kč 75 hal. Nechá vám kufr u nohou a odejde. To je víc než nepochopení. Taková odměna je přímo ponížením.

Štvaní Věstníku Ú. S. J. U. na Moravě, čís. 14. Na několika místech hrubě uráží citění českého učitelstva. Na str. 180 je zápis o schůzi kulturního odboru a tam píší: „Blíží se s č í t á n í l i d u, a tu je samozřejmo, že ti, kteří jsou ještě příslušníci církve římskokatolické, v tomto roce církve opustí. Bude působeno, aby počet příslušníků církve římskokatolické byl v tomto sčítání lidu co nejmenší. Doporučuji brožuru uč. E. Vítka „Proti klerikalismu a straně lidové“. „Tak se ukazují učitelé jako „kulturtregři“ v tom nejhrubším zrna. Ne klad života, ale negace je jich životem. Když se konal před prázdninami sjezd mladých učitelů, bylo vyslechnuto stanovisko mladých, kteří volali po toleranci. Tu to máte. Škoda těch ideálních mladých učitelů, kteří pro samé štvání ztratí své ideály.“ K.

O americkém školství. (Z dopisu ct. sestry M. D. S. v D., U. S. A.) Katolíci jednotlivých národností si staví kostely a školy podle zdejšího církevního přikázání. A jako na soukromých školách může se libovolně zařadit národní řeč. Někde se pěstuje více, někde méně. Nejvíce si ji drží Poláci. Americké

děti ale nebudou bez donucení mluvit jinak než anglicky. Ani dospělí, kteří se anglicky naučili, nemluví jinak, neboť každá jiná řeč je u Angličanů v opovržení. Já si to vysvětluji tím, že přistěhovalci jsou vesměs lidé nevzdělání. Pisatel v „Slováku“ odhadl existenci evropských řečí na 20 let, já odhaduji jen na deset. Neboť již teď jsou ve vlastních domech, t. j. v osadních, jen popelkami. Prožívají skutečně agonií. Řeknete asi, jaký mají tedy smysl ty, tak zvané slovenské atd. školy? Jen náboženský. Církevní příkázání naplňuje soukromé školy. Já se divím, že ti chudi, pokud možno v Americe o chudobě mluvit, přinášejí takové oběti katol. škole. U nás platí dítě 75 centů měsíčně a asi 5 dolarů na škol. potřeby. Kdežto na veřejných se neplatí nic. Sestry učitelky dostávají měsíčně 40 dolarů a kromě osobního šatstva a prádla celé zařízení v sesterském domě. Tak i fara se vydrží. Toho, totiž takové obětavosti, by se u našich katolíků nedocílilo.

Pro obč. nauku a výchovu. Pro výchovu mají nemalou cenu živé příklady. Co chceme, aby děti činily, dělejme i my. Vždy tak ovšem nelze učiniti, neboť nejsme stále s dětmi — právě když příkladu nejvíce potřebuji — a konečně příhodná doba v určitých případech vyskytne se někdy za řadu let, staletí — aneb za života jednotlivcova se vůbec nenaskytne. (Podstoupiti mučednickou smrt za víru, sebeobětování při obraně vlasti atd.) Částečně, nikdy ovšem plně, nahradí živý příklad — *příklad vypravovaný*, a to více než sta sice krásných, ale abstraktních slov. Žáci rádi slyší příklady ze života lidí i zvířat. Využítujeme tohoto vděčného zájmu dětí a vypravujeme jim různé příběhy se skrytou a nenápadnou tendencí výchovou! Ze skutečného života dá se mnoho odpozorovati — a je to tím cennější a působivější. Na př. pouhé napomenutí „*Buďte opatrní při přecházení ulice!*“ by bylo prázdnými slovy. O vánočních prázdninách pozoroval jsem při přebíhání ulice honičiho psa. K předchozí látce dá se použití asi v následujícím libovolně upraveném článku: „Ve východočeském městě v Král. Hradci chtěl přeběhnouti přes živou ulici honící pes. Právě však přijíždělo auto. Pes vážně a klidně usedl na okraji jízdní dráhy, počkal, až auto přejelo, a pak teprve bezpečně běžel ke své paní na protějším chodníku.“

— Dnes jsou děti v nebezpečí života při přecházení ulic a silnic a jest třeba jim to vhodně a často připomínati, aby byli opatrní. — Nezapomínejme na příklad vlastní a příklady vůbec!

F. W.

Je veliký omyl, jestliže těžiště reformy vzdělání profesorů na střední škole se vidí ve vědeckém prohloubení kandidátů profesury. Chyba jest, že profesori se učí na vysoké škole dělati vědu, ale ne učit vědě. Profesori na středních školách si hrají na universitní profesory, kteří přednášejí vysokou vědu, a zatím děti se nenaučí ani pravopisně psáti a sestaviti dopis. Odpovědnost, kterou nese profesor a učitel, je odpovědnost mravní a svědomí musí říci profesoru, co si může troutati a co ne. Střední škola trpí velice nedostatkem spolupráce rodičů a učitelů. O sborech, ve kterých by se stýkali učitelé a rodiče dětí, by se mělo mluvit na všech stupních škol. Profesori mají v celku aversi proti debatám s rodiči, protože obvykle je svádějí s rodiči propadajících žáků. Odtud ta averse rodičů, kteří bývají často nekritickými ke svým dětem a docházejí k profesoru dokazovati, že ničemu nerozumí, že je nespravedlivý atd. Kdyby zde byla organisována spolupráce, ztratila by tato averse svůj podklad. Největším neštěstím našich středoškolských profesorů jest, že od 6. roku svého života až do smrti žijí jen ve škole. Mají úplně skreslený názor na život. Jak má k němu připravit dítě, když o něm sám má bizarní představy? — Prof. vys. školy obchodní, posl. dr. Macek v rozpočtovém výboru.

Lidové besedy. Katolický učitel má kolem sebe soustřeďovati také dospělé občanstvo, aby i tam byl průkopníkem ideí katolicismu. Dobře se mu pracuje tam, kde už je trochu vyvinut spolkový život, kde jsou orelské Jednoty, neb jiné spolky katolické, kde jsou vhodné místnosti nebo dokonce spolkový dům. Avšak i v nejskrovnějších poměrech dá se aspoň něco udělati, lze aspoň vzbudit touhu po kulturní činnosti. Vhodným prostředkem jsou lidové besedy. Dává se jim ráz zábavně-poučný. Nacvičí se několik nár. písní, třeba i jednohlasné; pěkně se vyjímá, když slovenské písně zpívají dospívající hoši, zpěv zní plně i při jednohlasném zpěvu. Připojí se dva neb tři sólové výstupy (žertovné), jejich výběr je dnes hojný. Dobré má

Obč. tiskárna v Brně. Pak krátký proslov, třebaš o některém básníku neb spisovateli, několik kratších recitací jako ukázka jeho díla. Jsou-li těžší, vysvětlí se úvodem stručně jejich myšlenka. Lze doplnit i hudebním číslem na housle, neb jiný hudební nástroj. — K takovým besedám netřeba kolaudované místnosti jako na divadlo, jen se oznámí program okr. úřadu. Textů netřeba předkládat. Vhodným výběrem získá se pestrý program, který pěkně pobaví a též poučí. Zvláště pro znovuožiti národní písně lze lidovými besedami vykonatí záslužnou práci. Vždyť naše odrostlá mládež zná tak málo krásných lidových písní! Na zapadlých vesničkách je taková beseda kulturním činem, mládež ráda spolupracuje, občané rádi přijdou, přijdou i ti, kteří snad jinak by se těžko dostali do kontaktu s katol. učitelem. Do jisté míry jsou besedy náhradou divadel. Divadlo, má-li aspoň trochu vyhovovati požadavkům divadelní estetiky, vyžaduje dosti nákladného zařízení jeviště, výpravy jednotlivých kusů, nadaných herců. V besedě lze vhodně promluvit do duše proslovem, písní, recitací, výstupem, lze vždy sledovati určitou myšlenku, takže výchovný moment může býti někdy účinnější než při divadle. Ovšem — zase nejsou besedy jediným nebo vše působícím prostředkem kulturní práce mezi lidem. Jsou pouze jedním z prostředků a vydatným podle toho, jak a kde se ho užije.

O vánoční remuneraci se píše ve „Věstniku čsl. profesorů“: „Význam ústavů i jednotlivých profesorů byl udělením remunerací jen některým profesorům snižen, neboť se tím staví jeden ústav či člen sboru, který nebyl remunerován, do nepříznivého světla vůči ústavu či profesorovi ústavu druhého i ve veřejnosti. Byl tím snižen i stav profesorský vůbec vzhledem k tomu, že všechny ostatní kategorie stát. zaměstnanecké odměny dostaly. Žádáme tedy, aby 1. bylo přesně uvedeno, kolik na remuneracích bylo rozděleno v oboru M. Š. O. a v oboru Z. Š. R., a kolik připadlo na profesory výkonné služby, 2. aby byly jasně a určitě vysloveny zásady, podle kterých se při tom postupovalo, 3. aby byla ve „Věstniku profesorském“ uvedena jména všech těch, kteří tyto remunerace obdrželi, podle ústavů a úřadů, 4. aby byly dodatečně uděleny remunerace všem profesorům bez rozdílu. Úřad vydávající nařízení vystavuje se kriti-

ce celku a celek má právo i povinnost v zájmu spravedlnosti se přesvědčiti, že se shodují zásady úřadem publikované se skutečností. — Nechceme platů z milosti, chceme řádné platy tak, abychom mohli slušně žítí přiměřené svému stavu a nikoli živořití a sháněti vedlejším zaměstnáním, co nám stát odpírá dáti. Jen hmotným zabezpečením stane se profesor schopným býti na výši doby a uplatňovati své schopnosti v zájmu školy a státu.“ Těchto bolestí, abychom se starali, kdo z nás dostal vánoční remuneraci, my učitelé a kněží, nemáme. Nedostal z nás nikdo nic. Takové zatížení by naše milá vlast již neunesla.

Metody zkoušení žactva ve škole. Vychvaluje se nyní metoda testová a uvádějí se její přednosti (rovnost zkoušení, žáci dostávají stejné otázky, žák má možnost rozepsati se o věci, říci vše, co o ní ví, přezkouší se více žáků, odpadá opisování jedněch od druhých, klasifikace je sjednocennější) — ale ozývají se také hlasy proti, že nevýhody (jednotlivé známky odhadují se počtem chyb, přílišná mechaničnost, každá chyba oceňuje se stejně, látka se nemůže prohloubit, někteří, i nejlepší žáci při zkoušce neobstojí atd. Jisté jest, že ještě dlouho bude se zkoušeti metodou starou (otázkami a odpověďmi) — nejlepší formou zkoušení pro vyzkoušení, vyučování i vychování.

J. M.

Otec v rodině a spolky. Mnohé naší rodině chybí matka — je zle, ale mnohé chybí otec a je ještě hůře. Chybí otec, který by trávil svůj večer doma, který by dovedl přehlédnouti hospodářství své rodiny, než začne přehlížeti hospodářství obecní a i státní — těch všelijakých obecních politiků máme víc než třeba, ale pravých otců máme málo. Sotva se najedl, už chvátá z domu, někdy dokonce už utíká — do společnosti kamarádů — do hospody, nebo chvátá dávat dohromady spolky, zatím co doma rodinu dává dohromady po celý den — matka. Táta vesele schůzuje, matka od starostí schází.

J. M.

Žádná sebezvláštnější hygiena, žádný systém svalových cviků, žádná vzdušná ani sluneční lázeň nemůže býti ekvivalentem za škody soustavy nervové a celého organismu, které pocházejí ze zchátralého života niterného a z nevázaného charakteru. Je to nejnovější směr samotné lékařské vědy, psychoterapie, která nám na základě no-

vých pozorování objasňuje starou pravdu, že zdraví tělesné závisí převážně na zdraví duševním: charakter je soustředění a utužení volní síly, charakter jest oproštění od světa vnějších popudů, charakter jest odpoutání člověka od jeho smyslného já, charakter je jednota místo roztržitého a rozporu, charakter je přemožení jakékoli zbabělosti a slabošství. — Prof. Foerster.

*Co mně dal katolický spolek
pro mládež?*

*Sdružení katolické mládeže dalo mně
radostné mládí, viru ve vše krásné a
dobré, viru ve vznešené ideály a hlav-
ně sílu, bych i v té dnešní špatné spo-
lečnosti zachovala si nezkažené srdce.
M. Z. v „Dorostu“.*

P R Á V N Í H L Í D K A

Poukázky k jízdám za sníž. jízdné pro učitele nábož. z duch. správy. Dodatek k oznámení v uvedené věci ve „Věstniku min. školství a nár. osvěty“, roč. XI., str. 334. Min. železnic výnosem z 10. pros. 1929, č. j. 49.037-III. 13-1929, adresovaných všem ředitelstvím drah doplnilo svůj výnos z 16. září 1929, čís. 31.900-III./3-1929, takto: Přírážku započitatelnou podle citov. výnosu učitelům náboženství z duch. správy do počtu vyučovacích hodin, rozhodného pro poskytnutí jízdných výhod, lze počítati toliko za kilometry absolvované chůze do přespolečných škol, při čemž nutno ovšem přihlížeti ke každé docházce v týdně i ke každému kilometru chůze tam i zpět. Kilometry, vykonané při jízdě vlakem do místa přespolečných škol, započítati nelze. K vůli úplnosti otiskujeme shora uvedené oznámení z roč. XI., str. 334 min. „Věstniku“. Dodatek k oznámení v uvedené věci ve „Věstniku ministerstva školství a nár. osvěty“, roč. X., str. 206. Podle připsu min. železnic ze dne 16. září 1929, čís. 31.980-III./3-1929, všechna ředitelství stát. drah byla dodatkem k výnosu ze dne 14. února 1928, čís. 33.056-III./3, zmocněna, aby učitelům náboženství z duchovní správy, ustanoveným při několika školách, započítávala do rozhodného počtu vyučovacích hodin, stanoveného citovaným výnosem min. železnic, též cesty, konané k vyučování na přespolečných školách takto: Za každý kilometr cesty, kterou musí učitel náboženství z duchovní správy

vykonati z řádného svého bydliště do přespolečných škol, vzdálených od jeho bydliště nejméně 1.5 km tam i zpět, připočítává se týdně čtvrt hodiny; ke zlomkům menším než půl hodiny se nepřihlíží, půl hodiny nebo větší zlomek hodiny se počítá za celou hodinu. K potvrzení výše lakového přírážky k počtu vyučovacích hodin jest povolán příslušný okr. školní výbor, pokud pak jde o školy spravované přímo a výhradně ministerstvem školství a národní osvěty podle par. 2. odst. 1, č. 3. zákona čís. 292/19220 Sb. z. a n. a o školy na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, příslušný školní inspektor. Potvrzení budou vydána pro každý školní rok a ředitelství stát. drah budou je uznávati pro všechny žádosti, podané v témže škol. roce.

Řídící učitel byl od 1. února pensionován. Může býti i nadále zástupcem učitelstva v Místní škol. radě? — Může do té doby, dokud jej dohlédací úřad (okr. šk. výbor) funkce v Míst. šk. radě nezbaví. — Ostatní členové sboru nejsou zák. dobu ještě v obci. Kdo bude učitelstvo pak v Míst. šk. radě zastupovat? — Kdyby byl říd. uč. funkce zbaven, mělo by ostatní učitelstvo jen hlas poradný.

Jako výpomocný učitel-gymnasista jsem byl ustanoven 1. září 1921. Výpomocně jsem učil 2 roky, t. j. do září 1923. Platebním výměrem z 22. září 1926 byly mi k 1. lednu 1926 započteny 2 roky (do té doby byl jsem 16 měsíců na vojně, která se tenkrát nezapočítávala), takže z výpomocné služby mi byl započítán 1 rok. Ale platebním výměrem z 20. ledna 1928 byl jsem zařazen do 1. platového stupně až k 1. lednu 1928 místo k 1. lednu 1927, takže ten rok výpomocné služby mi zase ubrali. Proto jsem oba platební výměry i s odvoláním podal zemské školní radě hned 27. ledna 1928, ale toto odvolání nebylo dosud vyřízeno, ač jsem je v lednu t. r. již urgoval. Prosím tedy o radu: 1. Mám znovu podle uvedené lokálky žádat o započtení nekvalifikované služby celé nebo poloviční? 2. Kde, kdy a pod jakým číslem byl uveřejněn zákon o započítání nekvalifikované služby? 3. Mám čekat na vyřízení urgence, kde se mi jedná pouze o 1 rok, nebo žádati znovu, mám-li podle vašeho mínění nárok na započtení obou roků? — Odpověď: Žádost o započtení služební doby před zkouškou dospělosti učít. od 1. září 1921 do 30. září 1923

můžete opřít o ustanovení par. 8, odst. 3. zák. z 23. května 1919 čís. 275 Sb. z. a n. ve spojení s ustanovením par. 17 a 32 zák. ze 24. června 1926 čís. 104 Sb. z. a n. Zeuské školní rady popírají sice platnost par. 17 zák. 104 i zákon č. 275/29, že prý jsou to zákony speciální a nevztahují se na učitelstvo. O započtení nežádejte. Služba má se vám započísti celá. 2. Zodpovědnost shora. 3. Čekejte na vyřízení, neboť obdobný případ projednává se u správního soudu a vyjasní celou záležitost. Kdyby však byla vaše žádost zamítnuta, musíte podat odvolání.

Před tabernakulem klečí bezmocný člověk. S růžencem v ruce zvedá zrak člověk. Zpupným světákům je ten i onen slabochem. Avšak ti oba, onen od tabernakula, ten od růžence zvedají se v síle lví, již stojí tam, všemocnými hrdiny, kde slepý světácký houf bídne otročí a zoulá si.
B. M. M.

NÁLEZY NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU

Ustanovení poslední věty par. 4, odst. 2 zák. č. 39/22 Sb. z. a n., že o příjmu ze služeb. poměru platí ustanovení par. 2 odst. 4 zákona o válečných poškozených, lze použít jen tehdy, je-li válečný poškozenec přijatý do služeb vzpomenuých v par. 4 odst. 2. zákona č. 39/22 Sb. z. a n. aspoň z 50 proc. neschopen výdělku. (5. října 1929, č. 11.952/28.)

Vyloučení a odklad zvýšení služného. Ustanovení par. 108 platového zákona čís. 103/1926 Sb. z. a n., o vyloučení a odkladu zvýšení služného platí i pro dobu před provedením systemisace míst podle par. 98 cit. zákona. (18. října 1929, čís. 18.540.)

Služební příjmy záložních gázistů za dobu cvičení ve zbraní. Před provedením systemisace služebních míst ve smyslu par. 98 platového zákona čís. 103/1926 Sb. z. a n. sluší služební příjmy záložních gázistů za dobu cvičení ve zbraní vyměřovati podle par. 198 a nikoliv podle par. 119 a 98 citovaného zákona (18. října 1929 čís. 18541).

Substituční přídavky. Neodporuje zákonu, odepře-li úřad učitelé obecné školy, přidělenému okr. školnímu výboru ve funkci výpomocné síly okr. škol. inspektora, který vedle této funkce vyučoval na měšťanské škole

2—6 týdenních hodin, nárok na substituční přídavek podle čl. X. zákona čís. 25/1922 z důvodu, že nezastupoval zcela místo učitele na měšťanské škole, jak citovaný zákonný předpis vyhledává. Okolnost, že učitel ten fungoval jako pomocný úředník okr. škol. výboru, nemá pro sporný nárok významu, poněvadž funkce ta náleží k normálním povinnostem učitele měšťanské školy. (7. listopadu 1929, čís. 26.127/28.)

Řízení před nejvyšším soudem. Neuplatňovala-li strana ve své žádosti nějaký (ať skutečný ať domnělý) právní nárok na státní požitky, nýbrž dovolávala se jenom dobré vůle úřadu, nemůže ve své stížnosti k nejv. správ. soudu s úspěchem namítati, že záporným vyřízením žádosti té bylo porušeno nějaké její subjektivní právo po rozumu par. 2 zákona o správním soude. (7. listopadu 1929, čís. 19.792.)

Řízení před nejvyšším správním soudem. Nejvyšší správní soud jest podle par. 5 a 6 zákona ze dne 22. října 1875, čís. 36. ř. z. z r. 1876 vázán při své kognici skutkovou podstatou, kterou měl správní úřad poslední stolice za pravou a může proto přihlížeti toliko k těm námitkám, jež strana uplatňovala v řízení správním. (14. listopadu 1929, čís. 20.364.)

Osobní přídavek z připočtení válečných let. Přídavek, přiznaný učitelským osobám podle par. 1, odst. 2. zákona, čís. 457 ex 1919 Sb. z. a n., jest ve smyslu tohoto předpisu vyrovnán a zanikne, když tyto osoby všeobecnou úpravou platovou nabyly požitku vyšší třídy hodnostní (27. listopadu 1929, č. 21.268).

Učitelé veřejných škol národních; recepce úřednických předpisů pensijních. I. Recepce úřednického práva pensijního pro učitelstvo, provedená v par. 56. ř. zákona čís. 62 z roku 1869, vztahuje se vzhledem ke slůvku „vůbec“ na ony normy pensijního práva úřednického, které připouštějí použití všeobecné, čímž jsou z použitelnosti pro učitelstvo vyloučeny takové normy, které platí pro speciální kategorie státních zaměstnanců nebo se zřetelem k speciálním poměrům. I v uvedené relaci mají však zemské zákony v mezích své územní platnosti stejnou závaznost jako zákon říšský. — II. Za platnosti zákona paritního (č. 274/1919) nastala v tomto právním stavu změna potud, že důsledkem ustanovení par. 30, věta I., zákona platí pro učitel.

předpisy úřednické o vyčíslení odpočivných a zaopatřovacích požitků státních úředníků a jejich pozůstalých, pokud však jde o otázku nároku na odpočivné a zaopatřovací platy, platí — podle par. 26 zákona paritního — předpisy zem. zákonů učitelských s eventuálními změnami podle paritního zákona anebo podle zákonů pozdějších, předpisy úřednické pak jen potud, pokud připouštějí použití všeobecné a pokud není jinak stanoveno zákony zemskými. III. Předpis o nároku vdov po státních úřednících na vdovské odbytne při opětném provdání (resp. na výhradu pense pro případ opětného ovdovění) spadá pod hlediško uvedené sub. II. na druhém místě; mohl by tudíž platiti pro učitelstvo jen potud, pokud sporná otázka není pro vdovy po učitelích upravena zvláště zákony učitelskými. Ježto v zem. zákonu českém z 19. prosince 1875, č. 86 z. z., par. 65, jest otázka tato vyřešena negativně, jest tím vyloučena subsidiární aplikace předpisů úřednických na základě ustanovení shora citovaného par. 56. (Nález nejv. spr. soudu 14. listopadu 1929, čis. 20.366.)

Politika jest jako práce pro obecné blaho jednou z těch nejdůležitějších křesťanských povinností a v tom smyslu je prospěšnou činností v nejširším smyslu a pouze víra jest důležitější než ona.
Pius XI.

LÉČEBNÍ FOND

Léčebný fond. Ústřední pracovní komise zavolala zájmové skupiny k informaci (podání bilanční zprávy za uplynulá období — naznačeno proč a jakým způsobem sáhlo představenstvo k posledním drakonickým opatřením vůči pojištěncům — rok 1926 za svého 5měsíčního hospodářství končil přebytkem 20 a tři čtvrti milionu (většina pojištěnců neznala ještě práv zákona), v r. 1927 připsáno rezervnímu fondu 7 a půl milionu, rok 1928 skončil deficitem 7 milionů Kč, r. 1929 končí zase schodkem — je třeba zvýšit příspěvek ze 2 proc. na 3 proc. a posílit fond státním darem. My jsme náhledu, že drakonických opatření nebylo třeba, lékař v předepisování léků má být úplně volný, samostatný, má předepisovati léky a ne náhražky, za řádné léčení budou pojištěnci rádi platit, při-

spěvky není třeba zvyšovat, bude-li se šetřit všude.

Léčebný fond. Řeč ministra financí: Kdyby zaměstnanci souhlasili, bylo by možno L. fond zrušiti. Státní zaměstnanec platil by si v nemoci své léčení ze svého a stát by mu polovici výloh uhradil. — čili státní zaměstnanče, dej si od ber. úřadu srážet měsíčně na L. fond, a když se rozstůněš, zaplat si zase ze svého a stát ti dá polovici, tu druhou polovici věnuj za své stonání státu.

Kdy se dodává lékařů nová poukázka? Onemocní-li pojištěnec (rodinný příslušník) během jednoho účetního období (čtvrtletí) několikrát po sobě a v krátkých neb delších lhůtách vždy chorobou jinou, jest povinen po každé přinést lékařovi novou poukázku a nalepiti pro prvou ordinaci vždy známku za 4 Kč, při první návštěvě za 8 Kč. Je-li pojištěnec ve stálém lékařském ošetřování pro určitou chorobu a přidruží-li se k této chorobě onemocnění s původním úzce související (komplikace), nepokládá se to za nové onemocnění a pojištěnec nepřináší lékařovi nové poukázky a nalepuje známky jen jako za každou běžnou ordinaci (2 Kč) neb návštěvu (4 Kč). — Je-li pojištěnec léčen pro určitou chorobu a onemocní-li chorobou novou, s původní nijak nesouvisející, přinese lékařovi novou poukázku. Příplatky v tomto případě jsou tytéž jako za prvou ordinaci (návštěvu), ale známky se nalepují na poukázku původní, k níž se nová poukázka připojí. Při každé další ordinaci (návštěvě) nalepuje pacient známky jen za ordinaci jednu, i když jest současně léčen na dvě choroby.

Líčení rozhodčího soudu v Praze. Žaloba pí A. K., vdovy po říd. učiteli, o příspěvek na lázeň. léčení v Poděbradech. Žalobkyni přiznán obvyklý příspěvek, neboť prokázala absolutní nezbytnost této léčby. — Žaloba pí B. N., vdovy po strážmistru, o přiznání příspěvku na láz. léčení v Poděbradech. Jako nahoře. — Žaloba pí A. S., manželky strážmistra o přiznání příspěvku na láz. léčení v Poděbradech. Jako nahoře. — Žaloba. V. U., oficiála, o přiznání příspěvku na lázeňské léčení v r. 1927. Jako nahoře. — Žaloba J. H., ředitele učitel. ústavu, o přiznání příspěvku na láz. léčení manželky ve Frant. Lázních. Žaloba byla zamítnuta, neboť žalobce absolutní nezbytnost lázeňské léčby neprokázal. — Žaloba K. V., kanc. oficiála, o náhradu

výloh spojených s léčením manželky ve vodoléčebném ústavě. Uzavřen smír mezi spornými stranami a žalobci povolen mimořádný příspěvek na tyto výlohy, neboť prokázal absolutní nutnost této léčby. — Žaloba H. N., učitelky, o příspěvek na lázeňské léčení v lázních Smrdáky. Mezi spornými stranami uzavřen smír, jímž žalobkyni poskytnut příspěvek na použité lázeňské prostředky, neboť prokázala t. zv. relativní indikaci pro tuto léčbu. — Žaloba B. M., ber. tajemníka, o náhradu jízdného autem do nemocnice. Žaloba byla zamítnuta. — Žaloba A. J., vich. respicienta fin. stráže v. v., o příspěvek na láz. léčení absolvované v r. 1927 v Teplicích-Šanově. Žaloba byla zamítnuta, neboť žalobce neprokázal absolutní nezbytnost této léčby. — Žaloba K. T., ředitele měst. úřadu, o náhradu výloh operačních. Žaloba byla zamítnuta, neboť Léč. fond poskytl žalobci ošelfovné III. třídy nejbližší veřej. nemocnice, v kteréžto jest i náklad na operaci zahrnut. — Žaloba J. N., o náhradu výloh spojených s léčením manželky v nemocnici za dobu převyšující 2 měsíce. Během léčení byl uzavřen mezi spornými stranami smír, a žalobci povolen výjimečně další příspěvek na toto léčení ve výši přibližně polovice prokázaných nákladů. — Žaloba pí A. T., učitelky, o přiznání příspěvku na láz. léčení ve Frant. Lázních, absolvované v r. 1927. Žaloba byla zamítnuta, neboť absolutní indikace této léčby nebyla prokázána.

Prý budeme víc platit na Léč. fond, více podpory ale dostaneme asi sotva. Rozepíšeme se příležitostně o této věci.

Nejlepší je, když se krmí lid sliby a ničím jiným. To jest krotký a poddajný a dá se vést.

(Úryvek z románu P. Theina a heslo velmi mnohých dnešních „vůdců lidu“.)

ZPRÁVY

Velmi mnozí z P. T. odběratel nevyrovnali dosud předplatné za běžný ročník, ač tohoto již více než polovina byla vydána. Abychom jim připomenuli platební povinnost a umožnili placení hlavně těm pánům a dámám, kteří náš vplatní lístek ztratili, vložíme naše vplatní listky pošt. úřadu šekového v Praze, čís. 208,349 letos ještě jednou do

listu, a to do celého nákladu příštího čísla (1. března). Ti P. T. odběratelé, kteří předplatné již vyrovnali, samozřejmě jich nepoužijí, až snad příštího roku. Z technických důvodů nelze vplatní listky vložit do listu jinak než do celého nákladu. Administrace.

Redaktor dr. Hynek Dostál, U. S. A., poslal krásný pozdrav. Otiskneme jej příště.

Brožuru P. Krásenského „Legenda a skutečnost“ jistě každý přijal s uspokojením a po přečtení o ní mluvil s nadšením. Zasloužila by si rozšíření ne po desítkách a po stech, ale po tisících a desetitisících výtiscích. Je a bude výbornou pomůckou mladým řečníkům samoukům pro vypracování přednášek (z každé kapitoly jedna přednáška), vděčným popudem k debatám, a to k debatám vskutku věcným. Vnese hodně světla do temných hlav a vzbudí mnoho nadšených apoštolů, kteří právě při bližícím se sčítání lidu budou konati svou povinnost v podobě uvědomovací práce mezi méně uvědomělými katolíky. Autor ji asi psal s naznačeným úmyslem a připravil ji patrně pro apoštolát a jako pomůcku apoštolátu. Právě bludy nejčastěji přetřásané jsou tam výborně osvětleny a pádně vyvráceny. Bylo by jí škoda, kdyby se měla dostat jen do rukou odběratelů „Věstníku“. To by svoje poslání nevykonala. Doporučme ji, rozšířme ji, ale též vyložme její obsah širšímu okruhu čtenářů, aby se neminula cíle. Tak vykoná brožurka kus dobré a potřebné práce. — Jan Sedlák.

Zemští školní inspektoři byli srazeni systemisací o celou stupnici níže a jako náplast obdrželi služební přídavek. Platem bývali na roveň s universitními profesory a s ministerskými rady, při menším svém celkovém počtu domíchli se řady míst v bývalé V. třídě hodnostní, jež podle par. 152 platového zákona měla se převést do stupnice druhé, ale zůstávali ve třetí. Nuzný zbyteček bývalé vymoženosti, 3 místa pro celou republiku při nynějším značném zvýšení celkového počtu zemských inspektorů, z nichž na 15 inspektorů v Čechách vypadlo jedno, nebyla při systemisaci obsazena, až na jediné. Pro zvláštní kvalifikaci jiné osoby teprve dorůstají? Mravní pohlavkování přeskočených a těch, kteří pozbývají naděje!

Kolik zaplatilo učitelstvo z 360 mil. Kč daně důchodové, vybrané v r. 1928

Psací stroje „Underwood“, plnící pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

od osob v služ. postavení? Jistě slušnou částku. Platíme-li tedy my, učitelé a učitelky, tolik do státní pokladny, máme právo i trochu mluvit do st. administrativy. Dlužno ještě poznamenati, že daň platíme dříve než dostáváme plat.

Kdo dostal vánoční odměny? U voj. ska všichni od rotmistra počínajíc. Generáli prý až po 20.000 Kč. U dráhy všichni, šéfové ředitelství až po 25 tisíc Kč. U fin. ředitelství dvakrát, neb po prvé nadílce něco ještě zbylo atd. atd., ale před školou se zvolalo: Prr! Ještě někteří profesori dostali, ale učitelstvu nár. škol ani haléř. O tomto řekl přec jednou hodnotář, úřadující před audienční síní France Josefa: „Das ist nichts“, a to platí ještě dosud.

Také protestanti mají již dosti pokrokové školy a proto mezi prvními projevy letošního evangelického synodu v Praze byl požadavek náboženské školy, jak obecné, tak střední. Jistě se tím nezavděčí našim pokrokářům, kteří velmi velebivali protestantství pro jeho svobodomyslnost... Brzy budou protestanti stát vedle nás v zá- pase o školu, jako tomu bylo v Hol- landsku a jinde.

Platy státních zaměstnanců v po- sledních letech: v r. 1925 4.505,383.000 Kč, 1926 4.137,830.000 Kč, 1927 4.073 miliony 128.000 Kč, 1928 3.701,307.000 Kč, 1929 3.856,222.000 Kč. Čím dále tím méně. My, učitelé a učitelky, toho teprve mnoho nedostáváme.

Výpomoc v nouzi — a školské úřady. Žádá-li učitel v dnešních svízelných poměrech o zálohu na služné, je to zjev jistě pochopitelný a zákonem pří- pustný. Množí-li se takové případy, je to důkaz, že se daří učitelstvu zle. Co však těžko lze pochopiti, je rychlost a způsob, jakým školské úřady žádosti takové vyřizují. V jiných resortech, na př. u pošty, vyřizují se podobné žá- dosti ve vsí tichosti během 14 dní. U nás musí policie vyšetřovati majet-

kové poměry, pak ještě musejí úřady zjišťovati některé okolnosti, uplynou dva měsíce a učitel nemá pořad nic. Patrně pánům, kteří věc dostali do rukou, daří se dobře. Jinak by cítili s člověkem, který z rozkoše o milost ne- žádá! (Škola měst.)

Vytrhnou to? Četli jsme také, že 50 zřizenců a úředníků úřadu pro péči o válečné poškozence, usneslo se dáti si 1. února strhnutí ze svého platu po 6 Kč, jakožto dobrovolný příspěvek „k uhrazení“ (?) našich reparačních platů. Náš stát (válečný poškozenec) by měl na tchle odpovědět: Ne, páno- vé, já si pomchu zase sám — kdo v republice bohatne, ať jí přispívá, kdo republice dluhuje, ať platí. Kdo re- publiku šidí, zaplatí s pokutou. Kdo republiku miluje a jí slouží, toho re- publika užíví.

Ve sněmovně a v senátě jest 9 pro- fesorů vys. škol, 13 středních a odb. škol, 4 škol hospodářských, 4 škol. in- spektoři, 11 katechetů, 13 učitelů.

Jedno je příznačné. Tolik štvání, ja- ko i u oficiálních orgánů liberálních organizací nenajdeme v žádném kato- lickém časopise. Časopisy liberálního učitelstva jdou ovšem, jako vždy, v čele. Je to jistě příznačné pro „po- krok“.

III. řád sv. Františka čítá 12.171 ob- cí a 1,849,278 členů.

Ekonomisace školství. Školství je velkolepý podnik hospodářský, ve kte- rém je nutno dobře počítat, aby uží- tek byl úměrný nákladu, aby se ná- klad co nejvíce rentoval. Dnes se uva- žuje zvýšit produktivitu škol, uplatnit ekonomisaci při stavbách a zařizování škol. (Stavba příliš nádherná, přepy- chová, drahá, nehospodárná; zařízení — nábytek, lavice a p.) Jde o to při- způsobit školu také poměrům finanč- ním obcí a okresů.

Časovost nutná i ve škole. Je třeba dětem v našich školách vysvětlit, jak a proč vznikl osvobozenecský popla-

tek — reparační — je třeba vysvětlit, že jej budou platit i děti, i děti dětí. Doba 37 let (1930—1967) — ročně 78 milionů, čili ročně 6 Kč na každou hlavu čsl. státu.

To bylo křik s Amerikou. A zatím 23. ledna psalo „České slovo“: V Americe ve vědě dělají se opravy, které by si nedovolil ani papež. Tak se tam nyní vyskytl názor, že je země plochá jako prkýnko — a ve školách se má vyučovat o tom, a vyučování o kulatosti země zakázat — nařízení min. vyučování ve státě Illinois — na zprávu, že kapitán Byrd přeletěl jižní pól země. Tohle se stalo v Americe roku 1930. Dostane se takový amerikanismus také k nám? Pokrokoví reformátoři přece chtěli u nás všecko zamerikanisovat.

Zadluženost stát. zaměstnanectva. Na jednoho připadá průměrem 1500 Kč dluhu — záznamy na platech.

Potěšující zprávy. Denním tiskem probíhají zprávy, jak plenární schůze jednotlivých klubů poslaneckých vyslyšají zprávy svých odborových organizací, staví se za jejich požadavky — urychlená úprava platová, výplata 13měsíčního služného, přepracování systemisace, zástupci odborových organizací do meziministerské komise.

Satisfakce? „Český učitel“ píše, že přeložením sekč. šéfa Mlčocha dostává učitelstvo satisfakci, a zatím Č. O. Uč. a menšinové učitelstvo píše něco jiného.

Závazné sliby v Táboře? Český učitel píše, že na schůzi státně-zaměstnanecké v Táboře nebyly přečteny dopisy o ustavení nové politické strany (státnězaměstnanecké) a za to, že byly dány závazné sliby.

Záložna stát. zaměstnanců — konvertovala by dluhy stát. zaměstnanectva proti 5proc. úročení (místo 10proc. až 14proc. různých záznamových půjček). Ano, tak by bylo pomoheno zadluženým.

Platí zákony i pro okresní školní inspektory? Okresní školní výbor v Kamenici n. L. zasílá prý nemocným učitelským silám vyrozumění, že v nemoci bez předchozí přehlídky úředním lékařem nesmí místa svého působíště opustiti. Což kdyby oš. Chýna ležel nemocen a léčil se v J. Hradci (v bydlíšti), a ne v Kamenici (působíšti) — to by už zákony neplatily?

Katolické ženy (úřednice, učitelky a p.) pozor! Páni pokrokaři v nynější době berou si rádi za ženy katoličky.

Proč? Jsou tiché, pracovité, šetrné atd. Četli jste zprávu v „Nár. politice“: u pražského soudu krajského odvolala se žena proti svému muži úředníku(!), který byl v I. instanci osvobozen podle zákona z 27. května 1852 — „muž smí na ženu ruku vztáhnouti, pokud to nezanechá škody na těle“. Nevíme, zdali v tomto případě jde o katoličku, ale i když ne, cítíme se ženou-matkou.

Platy francúzských štát. zaměstnanců byly valorizované 5.14krát proti platům v r. 1914; ceny životných potřeb stúply proti r. 1914 len 4.83krát a zdanenie 11krát, zatiaľ čo u nás to dopadlo takto: platy valorizované 6krát (táto číslica je bohužiaľ v skutočnosti ešte menšia), ale životné potreby stúply 10krát a zdanenie 14krát. Všeobecná zadlženosť našho úradníctva je pádnym dôkazom, ako „spravedlive a vedecky“ byly valorizované platy u nás. A rovnako lepšie sú na tom aj štát. zamestnanci v Nemecku, v Rakúsku a inde v Europe.

Poslanec Moudrý mluvil v rozpočtovém výboru: „Je třeba žádat, aby učitelstvo bylo postaveno naroveň stát. úřednictvu v každém ohledu. Pro zetátnění okr. škol. inspektorů není ani učitelstvo“ (katolické ano, už z prospěchu školství a tím i státu).

Slavný anglický pedagog dr. Arnold, správce výchovavacího ústavu Rugby, považoval vzdělání charakteru za nejdůležitější cíl celé školy a byl toho názoru, že také intelektuální výkon je verkoncem závislý na silách etických. Každý dobrý návyk, jež si osvojujeme, každé překonání pudů a afektů prý přispívá k tomu, aby se odstranilo, co brzdí energii a jasnost postupu v myšlení.

Německo upravilo již dávno platy svých úředníků na výši odpovídající světovému vzestupu drahoty a žádný dohodový komisař se již v zájmu lidskosti neodvážil žádat, aby tyto platy byly sníženy. Naše republika již řadu let dává úřednictvu platy o 40 procent nižší než v Německu. A co dluhuje naše demokratická republika staropensistům? Dočkáme se splnění daných nám slibů?

Moravskému, t. zv. pokrokovému Věstníku se nelíbí, že uznáváme práci sekčního šéfa F. Mlčocha. Lituje nás. — Rádo se stalo. Děkujeme.

Pokud jde o otázku postátnění učitelstva, nutno konstatovati, že asi 90 procent osobních výdajů na naše ško-

ly platí stát, a že tudíž učitelé, jsou-li placeni státem, mají být zaměstnanci státu. Zestátnění učitelstva prospělo by škole, která potřebuje spokojeného, existenčně zabezpečeného učitele. Je to naší povinností vůči těm, kteří nám pomáhali budovat stát. Min. dr. Derer.

Nové učebné osnovy budou prý konečně vydány. Pracuje na nich komise složená ze zemských a některých okr. inspektorů.

Josef Kalus, učitel a básník Valašska, dožívá se dne 16. února pětasedmáctin.

Misto říd. učitele bude volné na dvojtřídce na severní Moravě. Bude třeba asi 10 let služebních. Misto je velmi pěkné, možnost vedlejších příjmů z ob. tajemnictví.

LITERATURA

Brožura P. Al. Krásenského „Legenda a skutečnost v dějinách českých“

setkala se s úspěchem. Docházejí objednávky většího počtu výtisků. Pomozte ji rozšířit. Při hromadných zásilkách na 4 výtisky (po 2 Kč) pátý zdarma. Administrace.

Nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici. Proč jsem se stal katolíkem? Řada úvah předních současných angl. konvertitů-literátů. Přeložil J. Rozmahel. Stran 116, 4 Kč. Kniha přivede nás k úsudku: „Mezi vědou a věrou není rozporu.“ — Jos. Koudelák: T. G. Masaryk, dětská hra o 3 jedn. s dohrou. 8 úloh, 4 Kč. — Tress-Vlasáková: Te-lička pro výbavu, žert ve 3 jednáních. 7 dámských úloh, 4 Kč.

Antonín Puntigam S. J.: V bouřích mládeže. Myšlenky a příběhy pro mládež a její přátele. Upravil Ferdinand Pokorný. Stran 110 s četnými vyzobrazeními, 6 Kč. *Nákladem „Hlasů svatohostýnských“ na sv. Hostýně.* Každý vychovatel mládeže, laik, kněz, ctec, matka měli by dát do rukou mládeže tuto knížku.

Učitelka

s věnem a pensí prodala by se za katolického inteligenta přes 48 r. Nabídka s podobenkou do administrace tohoto listu pod značkou „Domov“.

TISK

Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských
v Olomouci
rychle, vkusně,
levně.

KYTICE

a věnce ke svatbám a svátkům, dekorace k plesům. všechny hrncové květiny a palmy obdržíte nejlépe u Aloise Plevy, Přerov, Wilsonova ulice číslo 5. — Telefonu číslo 67.

Železářna KAREL BLAHUT v Přerově.

slevárna železa a kovů, továrna na stroje, spec. výroba: obuvnické stroje, silniční stroje.

Vazby knih

a schránky na klobouky provádí nejlépe Koplikovo knihařství, Přerov, Masarykovo náměstí číslo 17. Vyznamenáno v Praze — Brně — Bratislavě — Ml. Boleslavi.

Strojní kolářství

František Kachlíř v Přerově, Trávník.

Strojní,
stavební
a nábytkové

stolařství

Lamberta Karasa vdova,
Telefon 280. PŘEROV Nábřeží 29.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

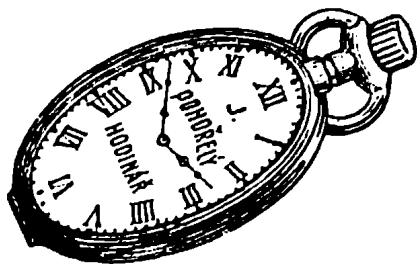
Orlí č. 20 Brno, Veveří 38

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý dubénkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, pří-
bory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHCŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy FR. JASANSKÝ,
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

V. PRCHAL, OLMOUC,

WILSONOVO Č. 14.

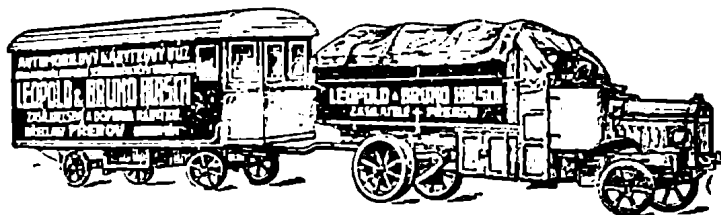
Moderní ženské ruční práce, látky k vyšívání a veškeré
přípravy k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8—10, odpol. 1—3, 6—7, v neděli a svátky 9—11.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

gramofony

housle

dechové nástroje

harmoniky

fotografické

přístroje

dalekohledy

divadelní kulturní

hodinky

výhledové

chronometry

klenoty

elektrické hračky

budíky, umělé

kuchynské a

nástěnné hodiny

GRAMOPHON

IMPORT COMPANY

K ADLER A SPOL.

BRNO

Státní svobody 6

Časový pás

Chemická továrna a impregnace dřeva
A. FORMANDL, Brodek u Přerova.

Filláky:

Praha XIV., Nusle, Oldřichova ul. 620. - Kysak Obyšovce na Slovensku.
Telegramy: Formandl Brodek Přerov. Telefon: Brodek č. 1. Praha č. 55.546.

Oddělení A. Impregnované elektrovodné sloupky a železniční pražce.

Oddělení B. Emailové a fermežové barvy, laky, fermeže a terpentýnové oleje.

Oddělení C. Mazadla na vozy a stroje, vrtací a prachové oleje. Creme na obuv a pasta na parkety, vaselína, antiseptol.

Oddělení D. Neoglycerin, chladicí, nezamrzající kapalina pro zimotvorné stroje a automobily. — Antikrustin (pat. 1.736 a 215 688), zabraňující bezpečně tvorbě kotelního kamene a kyslíkovým korosím.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Stavitel Karel Doležel v Přerově.

Telefon 167.

Umožňujeme každému milionové nebo 100.000 jmění

koupí 2% státních stavebních losů za
nejvýhodnějších podmínek

na libovolné splátky.

Na celý 1 stavolos složíte (nebo složenkou, kterou Vám zašleme) obnos Kč 100 a zbytek Kč 770 na libovolné splátky. Každý los musí vyhrát.

Tah již 1. února.

Na pětinku skládá se Kč 20 a zbytek Kč 157 na libovolné splátky. Možno koupiti podle výše uvedeného každé množství celých nebo dílčích losů s okamžitým herním právem.

Náš los — Vaše štěstí.

Odstřihněte, a v obálce nebo na lístku nám zašlete

Bankovní komanditní spol. Praha XII. Nerudova 56. Objednávám podle výše uvedeného: celých dílčích stavolosů

Jméno Adresa

..... Pošta

Vlastní výroba čepic a zpracování kožíšin.

JOSEF SVOBODA, Přerov, Trávník 99.

Vodovody, Jan Vítěz, Přerov,

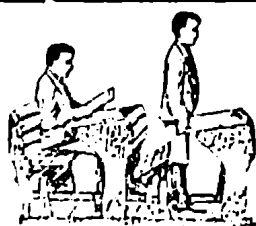
Jateční 8.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetínská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Aug. Románka nástupce Vavřinec Kubálek,
krejčovský závod, Kroměříž, Masarykovo nám. č. 40.

Vedoucí Emil Fišer. Tu-i cizozemské látky. Mírné měsíční splátky.
Při hotovém placení 5 procent slevy.

Houby — křídou — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

ČERPADLA instaluje levně Kliment Sýkora, Přerov,
VODOVODY strojírna Trávník čis. 63. Telefon čis. 172.

K. Klofáč, půjčovna maskarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodplany, Bolševská 2
CENY LEVNĚ od 6 Kč výše.

HARMONIA, Nejlepší doporučení. Založeno r. 1904.
varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.

Č E N Ě K H O R Á K ,

stavitel v Přerově, Kozlovská 10,

dodává cihly a vápno, provádí a projektuje veškeré druhy staveb.

Drogerie a velkoobchod barvami KRISTA ROMPARTOVÁ
„U červeného raká“ PŘEROV.

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Jiří Novotný, stavitel, provádí a projektuje veškeré stavby. Obchod staveb. potřebami a výroba cement zboží. Kojetín, Masarykovo nám., blíž soudu.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada
inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,
přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kancelář: Praha II,
Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 12774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **Hezína a sp., Humpolec!**

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.

ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.

Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratorů. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

STAVBY továrních objektů, činžovních, rodinných a hospodářských domů, veškeré adaptace jakož i výrobu cementového zboží provádí.

Běhal František, zednický mistr, Přerov, Dvořákova ul. 1942

Nákladní auto k dopravě materiálu k dispozici.

Telef. 351.

Informace ve věcech stavebních zdarma.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma.

Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

Vklady

přijímá

Ústřední jednota

českých hospodářských společenstev úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty za výhodných podmínek

Dominikánské nám. čís. 5.

Složenyky poštovního úřadu šekového na požádání.

VINCENC MACEK, stolařství a výroba nábytku všeho druhu za ceny mírné.

PŘEDMOSTÍ U PŘEROVA.

Sklady: Přerov, Kramářova ul.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

7. 3. 1930.

*Katolické učitelstvo blahopřeje oddaně k 80tinám a klečí
v chrámech na modlitbách za zdraví prvního presidenta
republiky.*

Více katolicismu . . .

Více katolicismu, více víry do života soukromého i veřejného!

Dnešní stav, vyvolaný hesly liberalismu a nevěry, není dále možný. Jsou o tom přesvědčeni nejen jednotlivci, ale celá myslící veřejnost. Poctivost myšlení a jednání bude pomalu omezena jen na ty, kteří zůstali věrni náboženství Kristovu, naproti tomu charakteristikou doby stává se nejistota právní, nebezpečí života. V pravé poledne jest vyloupen byt na nejživější třídě, zavražděn nic netušící chodec několik kroků od středu města a zločinec jest možná kluk sotva škoře odrostlý. Volní myslitelé, můžete býti pyšní na své dílo!

Velký podíl na rozmachu dnešního liberalismu a dnešní nevěry má škola. Četné zákony a nařízení omezují náboženskou výchovu, a aby toto se provádělo do důsledků, o to starají se již mnozí z těch, kteří ve školách vyučují. Projevují v tom ohledu horlivost obdivuhodnou.

Proč jsou někteří z učitelstva pro „pokrok“ tak nadšení, těžko je říci. Věří tolik jim celkem neznámým inspirátorům protináboženského boje, či je tak těší pochvala jednatele Volné myšlenky v okresním městě, písaře z advokátní kanceláře neb z nemocenské pojišťovny?

Sklízají za to ovšem od lidu vděk přiměřený své práci. Existenční poměry učitelstva v našich zemích jsou horší a horší. Nebyly nikdy skvělé, ale od převratu, kdy protikatolické běsnění učitelstva objevilo se v plné síle, jsou politování hodné. Plat — nepostačující k existenci. „Ať si jdou přivydělat!“ odpověděl zákonodárce na žádost o úpravu nesnesitelných poměrů učitelstva. Postup? Směšný! Jiní veřejní zaměstnanci dělají v republice kariéru, o které se jím před převratem ani nesnilo: úředníci s nepatřným vzděláním docí-

Jiří Novotný, stavitel, provádí a projektuje veškeré stavby. Obchod staveb. potřebami a výroba cement zboží. Kojetín, Masarykovo nám., blíže soudu.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada
inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,
přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II,
Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 12774.
Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby
monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační
práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **Hezína a sp., Humpolec!**
Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříct plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.
ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.
Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízené laboratoří. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

STAVBY továrních objektů, činžovních, rodinných a hospodářských domů, veškeré adaptace jakož i výrobu cementového zboží provádí.

Běhal František, zednický mistr, Přerov, Dvořákova ul. 1942

Nákladní auto k dopravě materiálu k dispozici. Telef: 351. Informace ve věcech stavebních zdarma.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE **NÁBYTEK**

Rozpočty zdarma.
Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

Vklady přijímá Ústřední jednota českých hospodářských společenstev úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty na výhodných podmínkách Dominikánské nám. čís. 5.
Složenky poštovního úřadu šekového na požádání.

VINCENC MACEK, stolařství a výroba nábytku všeho druhu za ceny mírné.
PŘEDMOSTÍ U PŘEROVA. Sklady: Přerov, Kramářova ul.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

7. 3. 1930.

*Katolické učitelstvo blahopřeje oddaně k 80tinám a klečí
v chrámech na modlitbách za zdraví prvního presidenta
republiky.*

Více katolicismu . . .

Více katolicismu, více víry do života soukromého i veřejného!

Dnešní stav, vyvolaný hesly liberalismu a nevěry, není dále možný. Jsou o tom přesvědčeni nejen jednotlivci, ale celá myslící veřejnost. Poctivost myšlení a jednání bude pomalu omezena jen na ty, kteří zůstali věrni náboženství Kristovu, naproti tomu charakteristikou doby stává se nejistota právní, nebezpečí života. V pravé poledne jest vyloupen byt na nejživější třídě, zavražděn nic netušící chodec několik kroků od středu města a zločinec jest možná kluk sotva škoře odrostlý. Volní myslitelé, můžete býti pyšní na své dílo!

Velký podíl na rozmachu dnešního liberalismu a dnešní nevěry má škola. Četné zákony a nařízení omezují náboženskou výchovu, a aby toto se provádělo do důsledků, o to starají se již mnozí z těch, kteří ve školách vyučují. Projevují v tom ohledu horlivost obdivuhodnou.

Proč jsou někteří z učitelstva pro „pokrok“ tak nadšeni, těžko je říci. Věří tolik jim celkem neznámým inspirátorům protináboženského boje, či je tak těší pochvala jednatele Volné myšlenky v okresním městě, písaře z advokátní kanceláře neb z nemocenské pojišťovny?

Sklízejí za to ovšem od lidu vděk přiměřený své práci. Existenční poměry učitelstva v našich zemích jsou horší a horší. Nebyly nikdy skvělé, ale od převratu, kdy protikatolické běsnění učitelstva objevilo se v plné síle, jsou politování hodné. Plat — nepostačující k existenci. „Ať si jdou přivydělat!“ odpověděl zákonodárce na žádost o úpravu nesnesitelných poměrů učitelstva. Postup? Směšný! Jiní veřejní zaměstnanci dělají v republice kariéru, o které se jím před převratem ani nesnilo: úředníci s nepatrným vzděláním docí-

luji kategorie středoškoláků (o jednotlivcích, kteří to dotáhli ještě výš, ani nemluvíme), rolníky stávají se důstojníky, železničáři dostávají desetitisícové doplatky. My! — Dříve bylo učitelů národní školy možno, projevil-li určitou píli, dosáhnouti místa profesorského na učitelských ústavech, obchodních i jiných školách. Věnuje-li dnes po dva roky všechen svůj čas přípravě k odborné zkoušce, má naději, že po jejím vykonání bude přeložen na měšťanskou školu v Kozí Lhotě, za kteréž „povýšení“ bude mu dána odměna, která stačí denně tak na nějaký rohlík.

Opravdová kletba protináboženské činnosti! Neměli bychom však nic proti tomu, kdyby takto byli odměněni ti z učitelů, kteří jsou propagátory „pokroku“ mezi kolegy, pokud však jsou nám poměry známy, vůdcům nezáleží ani tak na služebních příjmech a služebním postupu — jsou dobře odměněni za svou mimoškolní činnost pokrokovými politickými stranami a jinými korporacemi. Jak však přijdou k tomu ostatní, kteří jsou jiných názorů a také jinak pracují?

Prohlédněte, kolegyně a kolegové, kteří dosud jste v poutech protikatolických organizací, rozlučte se s nimi a vraťte se k víře svých rodičů, vraťte se k církvi. Nebudte hrobaři národa a sebe samých!

	PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flóbertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod A. ZDENĚK, PRAHA Žitná ul. 45.	
P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky. Ceníky zdarma		

R. Křivánek:

Přírozený tělovýchovný systém Lockingtonův.

{Věnováno svatojanským kandidátům.}

„Drž krok s dobou.“
Lockington.

Nelze přejíti mlčením fakt, že při vši hygienické úpravě veřejných i soukromých místností, při pronikavém rozmachu ruchu tělocvičného, na jednoho zdravého, otužilého muže připadají desítky lidí, kteří mají nemocné, chatrné, neschopné tělo k namáhavější práci.

Hledá-li se příčina tohoto smutného zjevu, nacházíme ji ve způsobu dnešního života, který zeslabuje tělo a činí je méně způsobilým k práci v povolání, v nedostatku pohybu a v zanedbání cvičení.

V dřívějších dobách udržoval sám život tělo zdravým, dnes činí nemocným, jestliže se každý sám nestará plánovitě o nutná cvičení. Naše práce klade velké požadavky na tělo, ale pro ně nečiní nic. Proto „nutnou podmínkou dosažení dlouhé, úspěšné služby v některém akademickém povolání, zahrnuje v to i povolání učitelské, znamená na prvním místě mít silné tělo. Velmi zaměstnaný advokát, spisovatel, ministr, lékař, učitel, potřebuje větší tělesné otužilosti než rolník, řemeslník, dělník. Každý životopis vynikajících mužů nás učí, že duševní schopnosti musejí býti spojeny s tělesnou otužilostí, aby mozek a nervy mohly pracovat v zaměstnáních, která zatěžují mozek a nervy a nutí nás prožítí větší část dne sedě v uzavřené místnosti.“ Slova presidenta Eliota dokazují pravdivost starého rčení o zdravém duchu a přímém srdci v zdravém těle. Zdravé tělo je základem všeho. V něm leží klíč k vynikající práci v povolání.

Cesty a prostředky k vypěstování zdravého a zdatného těla mohou být rozličné. Procházky, práce v zahradě a práce tělesná vůbec, tělocvik v těl. organisacích, domácí tělocvik.

Mimo tělesnou práci a procházky pěstuje se mezi učitelstvem ponejvíce tělocvik domácí nebo vůbec nic. Jest to pochopitelné z toho důvodu, poněvadž převážnou část učitelstva tvoří učitelé ženatí, starší, kteří podle běžného zvyku se už nesúčastňují tělocviku v tělocvičnách těl. organisací.

Všimneme-li si metod a předloh, podle nichž jistá část učitelstva provádí svůj domácí tělocvik, poznáme, že jsou mezi nimi rozšířeny hlavně dva systémy. Německý systém tělocvičný Müllerův a americký systém Campův, který je rozšířen po celé Americe, ale i u nás je dosti znám.

Před dvěma lety se objevila na knižním trhu kniha: „Durch Körpersbildung zur Seelenkraft“ (Verlag F. Rauch, Innsbruck, asi 25 Kč). Je to německý překlad z angličtiny a podává nám nárys přirozeného systému tělovýchovného, jehož autorem je anglický jezuita Lockington.

Kniha výborného obsahu, originálních postřehů o tělovýchově, basí tohoto těl. systému jsou ryze katolické zásady, kniha vznešených cílů, ušlechtilých snah.

A přece vůbec nepronikla do české, katolické společnosti, mezi učitele, ačkoliv je speciálně pro ně psána. Ať už příčina tkví v tom, že učitelstvo si německé literatury nevšímá nebo v nedostatku času, nebo v nepatrné, slabé reklamě, nebo v neznalosti němčiny, jisto je, že kniha je většině učitelstva neznáma, a to je velká škoda. Pokládám za svou povinnost upozorniti tímto článkem na tento nový, zajímavý tělovýchovný systém, zmíniti se o jeho poměru k ostatním tělovýchovným systémům, podrobněji uvést vzácné myšlenky, svědčící o hloubce pojmání učitelského povolání, načrtnouti prostředky, účinek a cíl tohoto systému.

Účel článku? Chci vzbuditi zájem o tuto vzácnou knihu, která možná vyjde za nějaký rok v čes. překladu, a hlavně upozorniti na přesně a jasně formulovaný katolický názor na tělovýchovu, v knize obsažený.

1. Zmíním se o předchůdcích Lock. — Byla by jich celá řada, ale vybereme 3 nejvýznamnější. W. Campa a I. W. Müllera. Systém Campův ovládl v Americe úplně pole tělocvičné. Charakteristické znaky tohoto systému jsou: přesně vypracovaná a na každý den stanovená cvičení, nedostižná stručnost a jednoduchost.

Týmiž vlastnostmi téměř vyznačuje se též po celém Německu rozšířený a i u nás hojně pěstovaný systém Düllera, ale k vyjmenovaným vlastnostem přistupuje v tomto systému ještě jeden znak: denní koupele a masážová cvičení.

Jestliže ztratily v dnešní době oba systémy patrnou část svých stoupenců, činí-li se námitky a vedou-li se diskuse o správnosti či nesprávnosti těchto dvou tělovýchovných systémů, pak se to stalo z několika příčin: šablonovitostí systémů, špatným pojetím člověka, nedostatkem motivů, které jsou nutnou podmínkou úspěchu.

1. Systém, který vyžaduje každého dne téhož cvičení, zdá se v každém případě odporovati přirozenému duševnímu založení člověka, neboť abych den co den činil totéž, k tomu bych potřeboval buď býti strojem, anebo míti ocelové silnou vůli.

Ale abych každý den činil totéž mrštně a radostně, k tomu nestačí býti strojem, poněvadž stroji chybí duše.

Uvedeným systémům tedy chybí první předpoklad zdárného výsledku, poněvadž právě tato duševní pružnost, toto vnitřní nadšení je základní pro tělovýchovu.

2. Zapomnělo se, že nám nepróspěje skvostný systém, neprovádí-li zároveň, co doporučuje. Jak má člověk prováděti den co den všechna ta předepsaná cvičení, když nemá k tomu žádného motivu?

Normální člověk není uzpůsoben tak, aby se namáhal denně pro nic za nic, nebo pro nějakou maličkost, aby přemáhal zvrácené pudy přirozenosti. K tomu potřebuje silných motivů. Tohoto požadavku bylo velmi málo dbáno u těchto tělovýchovných systémů. Následek toho jest: ono se to čte, o tom přemýšlí, cvičí se 3 měsíce s nadšením to, co se předpisuje a pak vůle ochabuje.

Duše je vládnoucím principem člověka, ona dává tvar tělu. Za tím účelem musí býti duše vypěstěna dříve, než může vytvořiti ocelové a železné tělo.

II. Přirozený tělovýchovný systém Lockingtonův má stejný cíl jako uvedené systémy. Odstranění vad, křivé páteře, sehnuté hlavy, rozšíření hrudního koše, vytvoření ocelové tvrdých svazečků svalových. Ale cesta, jíž se ubírá Lockington k tomuto cíli, je zcela odlišná, svérázná, psychologicky hluboce zdůvodněná.

Lockington pochopil, že po správném tělovýchovném systému se především žádá, aby vyhovoval sám sebou osobním a denně se měnícím potřebám člověka v kterémkoliv případě, aby byl budován na těl. a duševní svéráznosti člověka.

Člověka nutno pojímati ne jako mrtvou věc bez rozumu, která jedná podle jedné, věčně stejné šablony, nýbrž jako živou bytost s duší, která má schopnost přizpůsobiti se stále měnícím potřebám.

Ze základních zásad systému Lockingtonova: „Vytvoř si svůj systém“, — „Abys snáze udržel ducha v horlivosti, vyvol si každý den taková cvičení, která právě odpovídají tvé náladě“, — vane zcela jiný duch, ne šablona. Šablona se zde zavrhuje a zdůrazňuje se systém věcný.

Utvoř si svůj vlastní systém každý den podle své okamžité potřeby, který je sice méně uměleckým výtvořem rozumového uvažování, tím více však je utvořen přirozeností. Lepšího systému nenalezneme než u své přirozenosti s její podivuhodnou přizpůsobovací schopností, jak je to vrozeno všemu živému.

Systém Lockingtonův nese pečeť ducha Ignácova. Jasnost v cíli, svoboda v prostředcích, rozhodnost a vytrvalost v provádění zvoleného prostředku, to byl vždy duch hrdiny pampelonského.

To je duch, který dosahuje výsledku ve všech oborech. Je jisto, že, kdybychom podle těchto zásad pěstovali své tělo denně 15—20 minut, že by musily tyto zásady přejíti znenáhla do masa a do krve, ony by musily přetvořit nejen naše tělo, nýbrž i charakter a brzy budeme v jiném oboru zcela bezděčně jednati podle týchž zásad, které nás úspěšně vedly při cvičení.

Možnost laické mravní výchovy?

O laické mravní výchově, o jejích přednostech a vymoženostech, o jejím blahodárném vlivu na obnovu tvářnosti lidstva a na převýchovu našeho národa bylo napsáno už tak mnoho, že toho nelze ani dobře sledovat. Ano — jsme již tak daleko, že proti některým zvláště horlivým psavcům ozývají se varovné hlasy seriosnějších stoupenců — laické výchovy.

V prosincovém čísle „Komenského“ dovozuje dr. Jančařík, že je možná laická mravní výchova, a zrovna poukazuje na hlavní principy této výchovy.

Na otázky žákovy o Bohu, o vzniku světa odpovídá skepticky: *nevím*. Odsuzuje náboženskou mravouku, která motivuje mravní činy strachem „před Bohem-mstitelem, soudcem. Pro takovou mravnost je policie také dobrá. Anebo pro odměnu. Z prospěchu tedy.“ Popírá, že by lidé mohli býti mravní z úcty a lásky k Bohu — protože Bůh je vždy též „pánem“ — a my se dnes nemůžeme smířiti s tím, aby jeden byl pánem a ostatní poddanými. (Snad by to příliš čpělo monarchismem.) Mravnost založená na víře v Boha má slabý základ. Víra se ztratí, ani nevíš, jak. (Snad to není citováno ze Švejka?) Je nutno hledati pevnější základ pro mravnost.

Nuže, jaké jsou ony pevnější základy laické mravouky?

Jsou to podle citovaného pojednání:

1. Strach před pomstou spravedlnosti, pomyšlení na odplatu.
2. Vlastní prospěch — zdravý egoismus (abych se měl na světě co nejlépe, „my se již tak nespolehnáme na posmrtnou odměnu, chceme ji již na světě“).
3. Neublížovat, ale brániti se.
4. Činiti lidem dobro, abych získal jejich lásku. (Mohu dělati i více ve prospěch jiných než ve svůj.)
5. Odstraňovati utrpení, zlo.

To jsou ve zkratce hlavní zásady, na nichž podle dra Jančaříka možno budovati laickou výchovu. Jen letmo si jich všimněme!

Náboženské mravouce bylo vytýkáno, že motivuje mravní jednání strachem před soudem a trestem Boha vševědoucího. Oč vyšší a důstojnější je motiv pouhého strachu před pomstou lidské spravedlnosti? Není to jen strach před četníky a policií? Svědomí se dá otupiti — utlumiti — jestliže se považuje jen a

jen za hlas ~~rozumu~~. Tak ubohý motiv mravního jednání může zploditi jen na-
prostá negace existence Boží — nikoli pouhá pochybovačnost, nejistota. Exis-
tenci Boží lze přece poznávati i rozumem z věcí stvořených, z podivuhodné zá-
konitosti v přírodě. Důkazem jsou i primitivní národové, kteří vždy mají jakés
takés ponětí o nejvyšší bytosti — Bohu.

Vlastní prospěch — zdravý egoismus je prý též dobrým motivem mravního
jednání. Jestliže náboženství nabádá k mravnímu jednání též poukazem na věč-
nou odměnu — to je v očích laického moralisty asi nezdravý egoismus, protože
se o tom vyslovuje ironicky. Zdravý egoismus je vlastně jádrem všech zásad
laické mravouky, ať už se řekne „neubližovat“, nebo „činiti lidem dobro“, nebo
„odstraňovati utrpení a zlo“.

Základem všech těchto zásad má býti zdravý rozum. Ten má každý člověk,
bude lidí laická mravnost pevnější. Ale což, když někdy rozum uzná, že „zdra-
vému egoismu“ více hovi, když někomu ublíží, když způsobí zlo, poněvadž mu
nebude záležet na lásce lidí a nebude se třeba ani báti trestu lidské spravedl-
nosti? (Vidíme dobře, jak se zločinci dnes před lidskou spravedlností „chvějí“.)
Ono by to bylo krásné, kdyby to skutečně všechno šlo tak, jak se to napíše. Lze
vymysleti velmi vtipné a důmyslné mravní soustavy, ale uveďte je v život!

Jak nesmírně vznešenější a pevnější jsou základy mravní výchovy nábožen-
ské: Bůh — původce všeho světa a života — je zároveň cílem všeho bytí.
Člověk musí zachovati řád — aby dosáhl cíle. K zachování řádu třeba lásky.
Ta je pohnutkou hlavní. Láska k Bohu, sobě a k bližnímu. Svévlná úchylka od
řádu (příkazy mravní v Desateru atd.) má v zápětí katastrofu — trest. Překrás-
ným obrazem přísného zachovávání daných zákonů je veškerá příroda (i tam
při úchylkách katastrofy). Víra, naděje a láska — ty tři ctnosti musíme živiti
v srdcích — a pak má mravnost kamenné základy. Bez nich pouhý rozum bu-
duje na písku.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Sjezd katolického učitelstva, katech.
a prof. z Hané a sev. Moravy. Na po-
pud redakce „Věstníku katol. učitel-
stva“ v Přerově sešli se ve středu, dne
19. t. m. v Lidovém domě v Olomouci
zástupcové učitelů a profesorů laiků i
katechetů a profesorů náboženství,
aby ujednali podrobnosti o projekto-
vaném sjezdu katol. učitelstva a pro-
fesorů-laiků i kněží. Sjezd se bude
konati dne 6. dubna t. r. v Olomou-
ci s tímto programem: O 8. hod. dop.
mše sv. pro účastníky sjezdu v kapli
Milosrdných sester v Mariánské ulici
(u konsistoře). O 9. hod. začátek jed-
nání sjezdového v Lidovém domě, a to
v pořadu: Uvitání, pozdravy jednotli-
vých hostů i korporací, referáty nábo-
žensko-výchovné, jednání o organi-
sačních záležitostech, o požadavcích
školských i učitelských, jednání o
prázdninovém kursu učitelském, o
cestě do Říma, resoluce. Referáty bu-
dou tři, a to: Učitele národní školy,
profesora-laika a profesora nábožen-
ství. Po každém referátu debata, proto
jednotlivé referáty nebudou delší než
půl hodiny. Sjezd končí kol 12. hod.,
pro účastníky, kteří zůstanou déle.
společný oběd. Důležitost uspořádání
sjezdu byla zdůrazněna mnoha jedin-

ci i korporacemi, jest proto naděje,
že bude na něm pěkná účast. Pro
postup katolické věci na Hané a sev.
Moravě slibujeme si od sjezdu mno-
ho. Bližší zprávy o sjezdu budou u-
veřejňovány v katolickém denním tis-
ku a týdením i ve „Věstníku katol.
učitelstva čsl.“ v Přerově. Redakce
listu zodpovídá též případné dotazy.

Krajinský odbor Spolku katolického
učitelstva v Novém Městě na Moravě
konal tamtéž schůzi 13. února 1930.
Ředitel Frant. Pospíšil poukázal na
některé zajímavé výzkumy a události,
jichž si třeba všimnouti při vyučová-
ní zeměpisném. Noviny a časopisy
jsou dnes nezbytnou příručkou učite-
le. Témata rozhovoru: Postavení uči-
tele náboženství na našich školách.
Mravní úpadek mládeže. Zasluby ka-
tolického kněžstva na poli kulturním.
Spolupráce učitelstva se sdruženími
katolické mládeže. Usnesení. Na letoš-
ní rok připadá sté výročí úmrtí kněze
buditele M. Sychry. Usneseno uspo-
řádati pietní projev na hřbitově zele-
rohorském u Zámku Žďáru, kdy Sych-
ra je pochován. — Volby. Předsedou
zvolen Josef Lukeš, jednatelem F.
Pečinka, pokladní M. Pohanková.

Z odboru hlavičského. Řádná valná
hromada konána v neděli 16. února v
10. hod. ráno v Hlučíně v hotelu Na-

tionále. Valnou hromadu řídil kol. Kuncek. Podána zpráva jednatele, z níž vyjímáme: katol. učit. hlučinské sešlo se ve správním roce 1929 ke schůzím společným 14krát, 20. října konána pout do Hrabyně. Z větších podniků dlužno zaznamenati společnou schůzi slezských odborů v Mor. Ostravě dne 15. prosince, která se ve všech směrech vydařila a dala podnět k podobným schůzkám i jinde. 2. února spolupůsobil odbor při slavnosti 10. výročí připojení Hlučinska k ČSR, kterou pořádal kroužek katol. inteligence hlučinské. Četná delegaceúčastnila se schůze slavnostní 6. července 1929 v Praze u příležitosti SDO a dvěma členy valné hromady zem. spol. katol. učit. na Velehradě. Během roku vystoupili z odboru 4 členové. Přednášek konáno celkem 12. Odbor vytkl si v tomto spr. roce' metu „prohloubení organizační, vzdělávací a společenského života“. Jednatel vzdal veřejný dík p. prof. z našeho odboru za nevšední ochotu spolupráce. Odbor cítí se povinen poděkovati redakci „Našince“, která s nevšední ochotou uveřejňovala zprávy organizační našeho odboru. Vzdán dík a uznání kol. redaktoru „Věstniku“ za zvelebování časopisu. Přejeme jemu, jménem všech členů odboru, aby i nadále vzrůstal počet odběratel, redakční kruh pracovníků z oboru pedagogiky se množil a aby volání po samostatné pedagogické příloze došlo uskutečnění začátkem nového, ročníku „Věstniku“. Nový výbor at nadále pěstuje cíle styky se slezskými odbory. Ke všem členům odboru hlučinského má jednatel jednu prosbu, aby se snažili v novém správním roce 1930 získati nové členy a příznivce, aby ve škole i mimo ni, při každé příležitosti, zachovali své sebevědomí, hájili čest katolicismu všude a ve škole byli vždy nejlepšími učiteli. Kol. pokladník podal zprávu o stavu pokladny, která jde do nového roku s velkým aktivem. Nový výbor zvolen: předsedou kol. Ševčík, místopředsedou prof. Frydrych, jednatel kol. Kuncek, poklad. kol. Bauer, členy výboru kol.: Švejnoha, Ginter a Solař, revisory kol. Hrochová a Horníková. Vedení schůze se ujímá prof. Frydrych a vytyčuje program, nastíněný kol. jednatel v jednatele zpráve. Musíme vybudovat v našem odboru svépomoc v otázkách stavovských. Nový výbor musí vzít na sebe ochranu svého členstva. Budeme žádati pro kraj hlučinský katol. učitele.

V poslední době odešlo 6 katol. učitelů a náhrada za ně nebyla dána. M. šk. a n. o. podá odbor návrh, aby byla vydána vlastivěda Hlučinska. Činnost v novém správ. roce bude vedena v intencích minulého roku.

Schůze odboru je ve středu 12. března v 6.30 hod. večer v Hlučíně v Nationále. Členstvu budou poslány pozvánky, ale již nyní at každý a každá pamatuje, aby se mohl schůzeúčastniti. V dubnu bude konán v Hlučíně společenský večer. J. K.

Členům Kraj. odboru na Vyškovsku. Oslav 80. narozenin pana presidenta republiky účastníme se společně s ostatními školskými korporacemi, a to ve Vyškově dne 7. března, ve Slavkově dne 8. března dopol. a v Bučovicích týž den odpoledne. — Výbor.

Z odboru vsetínského. Neděle 9. února se stala důležitým mezníkem v katolickém životě Valašska. Z popudu krajského našeho odboru sešla se katolická inteligence ze tří valašských okresů po prvé, aby se především seznámila. Velkou část tvořilo naše učitelstvo, ačkoliv pro příště by se mohlo sejíti ve větším počtu. Schůzka se konala ve Vsetíně. V uvítacím proslovu zdůraznil jednatel odboru Cigánek, že katolické učitelstvo na Vsacku pokládá si za čest, že z jeho středu vyšel popud ke sdružení katol. inteligence. Nežli začneme pracovati, dříve se seznámíme. A práce naši je třeba, má-li býti současný veřejný život vytržen z mravního úpadku. Dobu buditelskou ve smyslu národním nahrazuje dnes probuzenská doba ve smyslu náboženském. Katolické učitelstvo pochopilo význam doby a svou povinnost k ní s ostatní inteligencí splní. Navazuje na slova jednatele profesor Klimek z Val. Meziříčí, poukázal na myšlenkovou krizi lidstva, které chtějíc proniknouti za hranice přirozeného poznání odvrhlo Boha a ocitlo se na scestí. Dnešní bědný stav ruského kolosu zavinila ruská inteligence: ta nevěřící i věřící, poněvadž té inteligenci atheistické nekladla protiváhu. Tohoto omylu se musí uvarovati katol. inteligence česká, aby budoucností nebyla přísně souzena. Pan profesor vzpomíná dra Thama, jenž v práci národní zmírá kdesi na polských hranicích. Končí přáním, by podobných náboženských buditelů bylo dáno našemu lidu co nejvíce. Milého a přátelského rázu dodali schůzce kol. Praxlová, Praxl, Zvolský a JUC. Zámorský svými zpěv-

ními i hudebními čísly od Šmetany, Dvořáka, Drdly a j. S touto první schůzkou inteligence jsou spokojeni všichni účastníci, poněvadž slíbili příště opět přijít a jiné přivést. Příští schůzka bude 6. dubna, budou rozeslány opět pozvánky. Prosíme kolegyně a kolegy, by největší část katolické inteligence tvořilo katolické učitelstvo.

Hustopečský odbor konal ve čtvrtek 13. února t. r. ve Vranovicích mimořádnou valnou schůzi. Podána zpráva o tom, co vykonáno v roce minulém. S potěšením zvláště konstatováno vydání „Seznamu knih pro mládež“, pěkné to práce kol. M. Žáčkové, a vydání mešní písně k sv. Václavu od kol. J. Kříže. Po skončení zpráv funkcionářů provedeny volby. Předsedou zvolen kol. Jos. Vobrovský z Nesvačilk, místopředsedou kol. Jar. Kříž z Nosislavi, jednatelem kol. Fr. Zezula z Moutnic, pokladníkem kol. Boh. Boček z Rajhradu. Dále stanoven částečný program práce pro rok 1930. Přípravuje se do tisku v nejbližší době „Seznam her divadelních a loutkových pro mládež“ a „Seznam knih pro obecní a spolkové knihovny“. Dále bude vypracován rozvrh učiva pro vlastivědu se zřetelem k okresu hustopečskému. Usneseno, pokud možno, pořádati schůze měsíčně. Příští členská schůze ve čtvrtek, dne 3. dubna t. r. Přednášet bude kol. Fr. Chalupa, katecheta z Pohořelic. Na shledanou! F. Z.

Zemský spolek katol. učitelstva v Čechách konal svoji výroční valnou schůzi dne 1. února 1930 v učitelském ústavu u sv. Anny v Praze II., Ječná ul. O 8. hod. sloužil mši sv. za zemřelé členy spolku řed. uč. ústavu vdp. Vojtěch Průša. V 9 hod. konána schůze širšího výboru spolku, v níž probíráván program valné schůze. Valnou schůzi zahajuje o 10. hod. předseda spolku prof. Ant. Novák za přítomnosti členů širšího výboru, delegátů odborů a několika hostů. Vzpomíná členů spolku toho roku zemřelých; jejich památka uctěna povstáním. Pak podává zprávu o situaci školské vzhledem k změnám politickým poměrům, o zamýšlené unifikaci školství slovenského, o chystaných reformách, o přesunech v min. školství a nár. osvěty. Referuje o prázdninovém říšském sjezdu katol. učitelstva u příležitosti SDO, o navázání styků se slovanskými katolickými učiteli, zejména s Jihoslovany a Poláky a o chystaném zájezdu polských katolických učitelů do naší republiky.

Za jeho referátu dostavil se do našeho shromáždění místopředseda posl. sněmovny posl. msgr. Al. Roudnický, který po skončení řeči p. předsedy doplňuje cennými náměty jeho slova a přeje dnešnímu jednání valné schůze i další činnosti spolku plného zdu. Pak podány zprávy funkcionářů: jednatelek, pokladníka a referenta právní hlídky ve „Věstníku“. Všem funkcionářům uděleno jednomyslně absolutorium. Výbor navrhuje valné schůzi, aby paní ředitelka v. v. Emilie Schmutzerová u příležitosti svých 70. narozenin byla jmenována čestným členem spolku za neúpornou práci v povolání učitelském i za obětavou spolkovou činnost mezi katol. učitelstvem. Valná schůze s nadšením a jednomyslně přijímá návrh výboru. Usneseno utvořit při zemském spolku samostatnou profesorskou sekci, která by sledovala stavovské požadavky našich katolických profesorů ve spolku organizovaných. Příspěvek zůstává týž jako dosud — 40 Kč literární učitelstvo zařazené, 30 Kč uč. domácích nauk a mateřských škol, 20 Kč pensisté a nezařazení. Legitimace budou obnoveny a příští leta opatřovány jen cenovými známkami. Valná schůze se usnáší, aby spolek účastnil se korporativně pouti do Říma, již r. 1931 pořádá katol. inteligence a studentstvo. Po několika důležitých usneseních provedeny volby předsedy a výboru spolku. Předsedou zvolen opět jednomyslně dosavadní předseda prof. Ant. Novák. Členy výboru: p. řed. Schmutzerová, prof. R. Vojáček, řed. uč. mat. šk. Fr. Schmidtová, odb. uč. T. Trojanová, ř. uč. S. Luhan, prof. Frant. Schwarzer, odb. uč. J. Šlajs, odb. uč. R. Budělovská, uč. Em. Králíková, řed. K. Hrubý; náhradníky: odb. uč. J. Horušická, uč. R. Tittlová, odb. uč. J. Mašát, řed. uč. B. Roudnická, dr. Libický. Rev. účtů odb. uč. L. Mayerová, L. Průšová. Zástupce odborů jmenují si odbory dodatečně. Ve volných návrzích přednesli některé velmi užitečné náměty prof. Schwarzer a odb. uč. Šlajs. Účastníci valné schůze rozcházel se s tím předsevzetím, že bohatý svatováclavský rok musí projevit své účinky i v praktické činnosti našeho učitelského spolku. R. B.

Odbor katolického učitelstva na Opavsku konal dne 9. února 1930 odpoledne v Opavě svou řádnou valnou hromadu. Po zahájení předsedou p. kolegou prof. A. Cebuským přečten a schválen protokol poslední val-

né hromady. Nato podány zprávy: jednatelská, pokladní a revisorů účtů, které byly rovněž schváleny. Členské schůze se konaly pravidelně měsíčně s přednáškami pro členstvo. Přednášejí P. Fr. Žák T. J. a pí ředitelka Fr. Malurová. — Poté přikročeno k volbám. Návrh, aby výbor zůstal beze změny, byl jednohlasně a jednomyslně přijat. Předsedou je p. prof. A. Cebuský, místopředsdou kol. Štěp. Rajdová, uč. dom. nauk, jednatelkou kol. Mil. Moslerová, uč. měšť. školy, pokladníkem kol. Jar. Slanař, odb. uč., člen výboru kol. Frant. Dolanská, odb. uč., revisori účtů kol. Viktor Lisek, říd. uč., a Jos. Holeš, uč. — Členský příspěvek na rok 1930 stanoven na 10 Kč. Členům, kteří dluží členské příspěvky, budou zaslány složenky. — Na programu je uspořádání učitelských exercicií v Hlučíně, agitace pro hojnou účast na zájezdu do Krakova a do Říma a na prázdninovém kursu ve Frýdlantě n. O. Jednatelka.

Členská schůze krajského odboru katol. učitelstva na Opavsku koná se dne 9. března 1930 v Opavě v sále čes. Mar. družin. Na pořadu přednáška P. Fr. Žáka T. J., čtvrtá část cyklu „Socialismus a socialisté“. Členům, kteří nenavštěvují pravidelně členské schůze, nebudou zvláštní pozvánky zasílány. Jednatelka.

Výborová schůze Spolku katol. učitelstva na Moravě konána dne 23. února v 9 hod. v klášteře na Štířavě v Přerově. Přítomni: kol. Praxl, Hanzelka, Hrbáček, Boček, Borek, Kučerová, Žamberský a předseda uh. hrad. krajského odboru Kolek. Omluveni kol. Váňová, Trávníček. Jednáno o spolkové matrice a jejím uspořádání a přijato několik nových členů. Záležitost kol. Cigánka (voj. služba, započtení služebních let), není-li vyjasněna vyřízením kol. Hrbáčka, bude tímto podána k Nejv. správ. soudu. Jednáno o resoluci odboru novojického ohledně „Věstníku“ a odhlascováním uznáno dosavadní vedení tohoto za správné. Uspořádání prázdninového kursu ve Frýdlantě schváleno. Projednáváno navazování styků s Poláky a jich zájezd do republiky. Kol. Žamberský pověřen vypracovati plán zájezdu. Kol. Hrbáček podává zprávu o své agendě týkající se jak „Věstníku“, tak jiných školských a učitelských záležitostí; zaopatřování míst, různé informace učitelstvu i jiným, písemně i ústně, přípravy k prázdninovému kursu ve Frýdlantě

atd. Od 1. července 1929 do konce roku odeslal 573 dopisů, od Nového roku do dneška 205. Ustaveny odbory, jejichž referentům bude předsednictvo spolku přidělovat příslušné záležitosti. Jsou to: odbor pedagogický — referenti Praxl, Boček, právní — Vařeka, Krejčíř, organizační — Hanzelka, Žamberský, kulturně politický — Vičánek Hrbáček. Panu prezidentovi bude k 80. narozeninám poslán projev. Kol. Zelnitius byl za své zásluhy o archeologické objevy jmenován čestným členem St. Města. Zašle se mu příslušná gratulace. Schůzi předsedal kol. Praxl, l. místopředseda.

Krajský odbor okresu přerovského pořádal členskou schůzi 12. února. Prvým bodem programu byla přednáška p. prof. Skoumala, známého odborníka tělocviku, o tělesné výchově. Přednáška byla velmi pěkná, věcná a poučná. Mimo jiné pojednal p. prof. i o hrách, jimž se má věnovati více času a pozornosti, než se jim věnuje dosud, o tělocviku dívčím, jenž se musí lišiti od chlapeckého z důvodů fyziologických a estetických, a o tělocviku v zemích cizích, v Německu, Švédsku, Dánsku. Po přednášce byl o jejich jednotlivých bodech živý rozhovor. Usneseno pořádati společně s „Ludmilou“ dne 13. dubna nábožensko-výchovnou přednášku, na níž budou referovati vdp. profesor ThDr. Tauber a spisovatelka pi Sadovská. Usneseno přičiněti se o uskutečnění sjezdu učitelstva a profesorů z Hané a sev. Moravy. Program: mše svatá, referáty, pro účastníky, kteří zůstanou přes poledne, společný oběd. Doporučena účast na připravovaném prázdninovém kursu ve Frýdlantě. Jednáno o dnešní neutěšené fin. situaci učitelstva a Leč. fondu veř. zaměstnanců a jiných školských a učitelských záležitostech. Konečně odhlásován tento projev: Katolické učitelstvo se zájmem sleduje události politické, jak jest povinností každého uvědomělého katolíka, a vši silou také k tomu pracuje, by katolický lid čsl. znamenal něco nejen na poli kulturním, ale i hospodářském a politickém. S nelibostí proto nese, že jednání čsl. strany lidové, strany založené na zásadách ryze křesťanských a pracující jak k posílení posic katolíků čsl., tak i k obrodě národa, dochází nepříznivé kritiky od jednotlivců z vlastních řad, kteří hlavně pod záminkou snahy po spojení všech katolíků v republice v jeden blok, kladou čsl. straně lidové v

její práci za týmž cílem i v práci jiné těžké překážky. Činnost tato přináší jen rozvrat mezi nedostí uvědomělé příslušníky strany a kromě toho zmenšuje před širší veřejností význam jejího zakladatele a vůdce msgra dr. J. Š r á m k a. Odmítáme takové jednání, neb pokud známe poměry a víme, odkud taková kritika vychází, jsme si vědomi toho, že se jedná dočasným jen o kalení klidných poměrů a získání osobních prospěchů v době neklidu. Jdeme za vedením strany v jeho dnešním složení a v první řadě za jejím vůdcem msgr. dr. J. Š r á m k e m. Poslán pozdrav dr. Hynkovi Dostálovi do USA.

Krajský odbor čes. učitelstva katol. v Uh. Brodě konal v neděli 23. února 1920 řádnou valnou hromadu. Bylo přítomno 27 členů z 51, a to 12 učitelů a 15 učitelek. Jako milý host zavítal k nám p. PhDr. Jar. Hruban, člen okr. šk. výboru. Přivítání zvláště noví členové Zahradník a Zaoral. Odbor vzpomněl jubilea 80. narozenin p. presidenta, jeho zásluh o náš stát za války i po ní až do dnešního dne. Katolické učitelstvo přeje p. presidentovi hodně zdraví a síl k dalšímu řízení našeho státu. Dále vysloven protest proti pronásledování náboženství v Rusku. — Zprávy funkcionářů byly obsažné a obsahovaly vysoké aktivum. — Po udělení absolutoria zvoleni byli: Předsedou Jan Jančařík, místopředsedou Frant. Frantová, jednatelem Ant. Slezáček, pokladní Aug. Lužová, pedagog. referentem Jan Ev. Trávníček, revisory účtů J. V. Hauerland a Jar. Jiříček, členy výboru: Kotyková Jindř., Alois Jašek, Brig. Zabloudilová, Václav Bystrický a Anna Formánková. — V debatě byla projevována spokojenost s naším „Věstníkem“. Kol. Trávníček referoval o schůzi výboru zem. spolku, zvláště o chystané změně stanov a vysloven všeobecný souhlas s návrhem výboru zem. spolku. — S nadšením přijat návrh, aby náš odbor s uh. hradištským, kyjovským, hodonským, katolickými akademiky a inteligencí konal schůzi v Uh. Hradišti. Datum podle dohody. (Snad 1. května). — Pak přednášel dp. C. Rudolf Drábek o pedagogických zásadách bl. Dona Bosca. Jeho pedagogika je stejně moderní jako katolická. Tím je obtížnější, že se zabývá chovancem zcela nevychovaným, opuštěným, ba i zlým. Výsledky jsou skvělé. Prostředkem výchovným jsou i ruč. práce v dílnách. Jeho působení

na chovance nebylo represivní (přísné, vojenské), nýbrž preventivní (odstranil špatný vliv, nahradil jej dobrým). Ostatek zmohla jeho dobrota, láska, velkomyslnost a svatost. Jest vzorem svítícím každému katol. učiteli v temných a spleťtých proudech dnešní pedagogiky. — Jk.

Radost, trochu předčasná.

*To bylo křiku, co všechno nám dají,
a zatím nám dosud na kudlu hrají,
vždyť kapsa pana ministra Engliše
je jako mošna chudého dervíše.*

*Nezbývá, než dále nést tíži svých
břemen.
rozšafně mlčet — a utáhnout řemen!
Puntík.*

HLÍDKA MLADÉ GENERACE

Mládí. Slovo plné půvabu a kouzla! Jeho zvuk uvádí vás v onu krásnou dobu života, kdy duše vaše plná ideálů, plná touhy po velkých činech chvěla se nedočkavou touhou, aby se mohla rozlétnouti a vtělovati své ideály a své touhy ve skutek. Slovo ono znova oživuje ve vašem srdci bezmnohou víru v dobrotu lidí a v užitečnost své práce, oživí naději, že všechno vzklíčí a vzroste a přinese užitek v čas žití, rozohní lásku k práci a k boji za pravdu a dobro. Mládí je slovo života. Proto se k němu vždy rádi vracíme. Proto se k němu musíme vraceti. Mládí je život sám. Je to vzkypění a vření života. Kdo chce žítí opravdově i v pokročilém věku, musí být mlád, musí chovati v srdci a v duši všechny ctnosti mládí, víru, naději i lásku. Posvětí je utrpením a zkušenostmi let. Zanechá pošetilosti mladého věku. Ale nezapře mládí, vrací se k němu, rozumí mu. Je živým vzorem a neodolatelným příkladem všem, kdož jdou za ním. Kdyby všichni lidé zachovali si mládí co nejdéle, nebylo by tragických rozporů generací. Nebylo by nářku na zkaženost mladých. Avšak mládí jen tehdy má oživující moc, když je čisté, dobré a krásné —!

Osvěta. Velmi zvučné slovo — ale právě proto dosti podezřelé. Snad vzpomenete přísloví o prázdném sudu, snad vás napadne hříšná myšlenka, že neustálým obětem setřel se ráz toho slova, jako se stírá ráz peníze, snad se

ho někdo i štítí, že se na něm usadilo mnoho prachu a špíny, někdo si snad dokonce myslí, že je šířitelem mikrobů, neboť se jim vyplachují nesčetná ústa... A přece je to slovo, které by mělo posvátnou radostí naplnit každé srdce, neb není větší radosti nad radost ze světla! Světlo — je pravda. Světlo je krása. Světlo je láska. Světlo je sám život. „Světlo ve tmě svítí — a tma ho nepojala.“ Světlo je samo slunce: lidský zrak nesnese přímého pohledu do něho. Člověk se bojí světla, neb cítí neúprosně, že ve světle nutno býti bílým, pravdivým, dobrým a krásným. Cítí, že světlo žádá si pro sebe celého člověka, že světlo se nedělí s nikým. Člověk se bojí i toho slova: světlo. Proto si je rozředit, ztlumil je, utvořil si pojem: osvěta. Cítíte při jeho vyslovení, že v něm není průbojné síly oslnivého blesku, není v něm nádherné hry duhových barev v křišťalových kapkách. Slyšíte v něm nárek násilně lámaných paprsků, které chtějí přímo, přímo... Osvěta je slovo tragické. Jest v něm ztajena tragika lidstva, které místo plného světla Božího vymínilo si jen trošky, paběrky světla, které pouští do své duše světlo jen skulinami, aby nebylo oslněno a ohromeno svou ubohostí. Osvěta jest jen ubohým paběrkařem Světla.

Vzdělání. Zdá se, že význam tohoto slova vůči hledě bledne a jeho útroby se vyplňují nechutnými věcmi jako rozmanité dryáčnické přípravky k pěstění tělesné krásy. Vzdelání má pěstiti duševní krásu. Má zušlechťovati duši. Má ji otevírat novým obzorům, má ji ustavičně uvádět v úžas novými stránkami poznání. Vzdelání má kypřiti duši, má ji učiniti způsobilou, aby ji mohlo provívati světlo pravdy. Vzdeláním má duše růsti, siliti a mohutněti. Vzdelání má zaoblit čochu duševního zraku na takové zakřivení, aby co nejdéle si uchoval možnost pronikati v tajuplné hlubiny pravdy a ssáti odtud mizu života. Síla a tvrdost duševního zraku je znakem vzdelání. Bláhová pohádka o Bystrozrakém je snad jakýmsi symbolem síly duševního zraku vzdeláním cvičeného. Zdá se však, že naše doba spíše sympatizuje se širokým a vidí v něm symbol vzdelání. Proto dychtivě vypíjí kdejakou louži a nadýmá se domýšlivě v bláhovém přesvědčení, jak utěšeně se vzdelání šíří a rozrůstá — — — úžasné rozlití vod vzdelání změlčilo je a nenadáš se ani, vody vysychají zanechávající smrduté močály a

slizkou zeleň řas a žabího vlasu. Poněvadž stále je vzdelání vláčeno po všech tržištích a necudně ohmatáváno špinavými rukama každého dryáčníka, jeho životní barva bledne, ono samo cněadne a prosí spíše o milosrdenství, než aby vzbuzovalo nedoladitelnou touhu. Pel všech půvabů je setřen a člověk máící jakés ponětí o důstojnosti duše, ubíhá rychle, aby v skrytu vzpomínal na své krásné sny o hlubokosti a moci vzdelání — a chvěl se obavou, že záplava vržená na nezkyplenou půdu odnese do bažin a močálů i ten drobet dobré prsti svrchu a obnaží tvrdou udupanou mrtvinu. Obnažená mrtvina v polích je neplodná. Obnažená mrtvina duši je smrtelná.

Nový ministr.

1. *To je chlapík,
na mou duši!
Tomu to portopé
přece jen sluší!*
2. *Ten si šlapel!
Prach a broky!
Jak on si umí vám
podpírat boky!*
3. *Mluvit umí!
Všechna čest!
Dovede úřad svůj
neustranně vést?*

Puntik.

PŘEDNÁŠKOVÝ POKRAČOVACÍ VZDĚLÁVACÍ KURS KATOL. UČITELSTVA VE FRÝDLANTĚ n. O.

Finanční náklad pro jednotlivce je velmi malý. Strava a ubytování nebude přesahovat 378 Kč. Čítáme-li na osobní útratu, mimo těchto 378 Kč 72 Kč, je to vvdání za krásně a užitečně prožitých 14 dní prázdnin, opravdu malé. Všem přihlášeným navrhuji setřít již nyní. Subvenci pro kurs máme ministerstvem slíbenou, ovšem až po vúčtování, po kurse. Subvence bude rozdělena stejně na každého účastníka, takže náklad se opět zmenší. Snahou pořadatelstva kursu je, aby program kursu byl co nejhodnotnější vědecky i prakticky a vydání kursistů bylo co nejmenší. Nějakou obět však musí každý přinést.

Návrh Z řad přihlášených byl uči-

něn návrh, aby přihlášení již nyní si mohli splácet kursové měsíčně, na př. po 50 Kč. Každému přihlášenému bude zasláno šest vplatných lístků „Věstníku katolického učitelstva“, jímž může splátky v libovolné výši, tedy ne jen 50 Kč, a jak dovolí prostředky, na př. 20, neb 30 atd. Kč, spláceti. Stvrzenky šek. úř. nutno si uschovati a při začátku kursu ve Frýdlantě se jimi vykázati. (Pozn. Všem dosud přihlášeným byly již vplatné lístky zaslány. Administrace „Věstníku kat. učitelstva“.)

Vybízíme všechny, kteří se chtějí prázdninového kursu ve Frýdlantě účastniti, aby se zavčas, již nyní, přihlásili. Je zvykem přihlašovati se až v poslední chvíli. Upozorňuji, že počet účastníků je omezen na 55, čítaje v to i p. referenty. Kdo chceš navštívit kurs, přihlas se hned kol. J. Kunckovi, učitel, Markvartovice, Hlučínsko

Přírodověda na prázdninovém kurse. Pro tento odbor získání vynikající odborníci, známí z vědeckých prací ve vědeckých časopisech. Pan prof. dr. Závada ský přednese téma „názorové vyučování biologií skupin živočichů“, „rostlinstvo pásma Beskyd“, „živočišstvo pásma Beskyd“. Nebude to teorie, ale p. prof. zavede nás do přírody a tam budeme pozorovat a učit se znát a umět se dívat na život v lese, v řece, v poloce, v malé tůňce, na louce atd. — Pan prof. dr. Špaček převezme přednášky z geologie, mineralogie a petrografie a dá praktické rady „jak buditi zájem žactva o přírodní bohatství republiky“, „jak vyučovatí prvouce, učení a domovně, přírodovědě a reáliím“. Bude to opět pozorování přírody a pan doktor klade důraz hlavně na pozorování skutečností a ne, jak se to ve školách dělá, že se pozorují kaménky a masiv nerostu pak v přírodě těžko se poznává. Těšíme se.

Prázdninový kurs bude osvětlením. poněvadž denně bude pěstována tělovýchova, koupání, slunění. Večer bude věnován společenské zábavě. Program dne bude tak rozdělen, aby nikdy neunavoval.

Celodenní výlety budou konány 4 a to z Frýdlantu na hrad Hukvald a exkurse do hukvaldského pivovaru, na Štrambersk, na známý národní park na Kotouči, a bude-li čas i do kopřivnické automobilky Tatra. Druhý výlet na Smrk. Třetí na Lysou horu. Čtvrtý na Radhošť—Pustevny.

Přihlásili se do 20. února: číslo pořadí 11. Teodor Ševčík, Hlučín; 12. Antonie Horníková, Ludčeřovice, Hlučínsko; 13. Lud. Hrochová, Hlučín; 14. Milada Moslerová, Krnov; 15. Anna Chybíková, Jalubí, Uh. Hradiště. 16. Boh. Boček, Raňhrad; 17. Hedvika Minaříková, Uh. Ostroh.

*Poslyš, příteli můi milý, ho!
taková je naše volná škola:
Máme volné kreslení,
volné tahy ve psaní,
volnou ručních prací osnovu,
volnou i tělesnou výchovu,
volný sloh a volná hesla
volná doba nám přinesla,
nedávno nám přibyl nově
volný princip ve výchově.*

S. Brdař.

ROZHLEDY

Program státních tělovýchovných kursů v zemi moravskoslezské v roce 1930. a) Speciální kursy pětidenní (plování, lehká atletika, hry a vojenská cvičení pořadová): V Brně od 27. do 31. května za vedení prof. Frant. Majdy a lektora tělesné výchovy Frant. Vojty z Brna. V Bystřici pod Hostýnem od 18. do 22. června za vedení prof. Al. Bení z Kroměříže a prof. Zdeňka Svítily z Olomouce. Ve Znojme od 18. do 22. června za vedení prof. Josefa Schüllera z Jihlavy a prof. Frant. Majdy z Brna. **b)** Speciální kursy třídní (základy cvičení pořadových a prostých tělocvik prostý a hry) budou uspořádány ve dnech 29., 30. a 31. května v těchto místech: V Bílovci za vedení prof. Jana Dosedly z Lipníku n. Bečvou. V Uherském Hradišti za vedení okresního školního inspektora V. Sehnala z Uherského Hradiště. V Hustopečích za vedení prof. Jaromíra Javůrky z Olomouce. V Kroměříži za vedení prof. Aloise Bení z Kroměříže. V Moravské Ostravě za vedení prof. Otakara Záboje z Nového Bohumína. V Třebíči za vedení prof. Josefa Pěckory z Brna. **c)** Kursy rytmického tělocviku (třídní) budou uspořádány za vedení odborového rady A. Očenášky z Prahy (Žižkov, Břetislavova 1) a hudebního skladatele K. Matějovce z Prahy. V Mor. Budějovicích ve dnech 8., 9. a 10. června. V Orlové na Těšínsku ve dnech 16., 17. a 18. března; pořada-

telkou kursu je sokolská župa těšínská Jana Čapka.

Náboženské rozvrstvení učitelstva a žactva na Litovelsku. Okr. školní výbor v Litovli podává tuto statistiku nábož. vyznání žactva a učitelstva. (Stav 31. října 1929). Literních učitelů na měšťanských školách bylo 22. Podle náboženského vyznání bylo: 9 římskokatol., 2 čsl., 11 bez vyznání. Žáků na měšťanských školách bylo 571, z nich 415 římskokatol., 1 evang., 24 pravoslavní, 130 čsl., 1 bez vyznání. Na školách obecných působilo celkem 147 učitelů (učitelé). Z nich bylo 55 římskokatol., 2 českobratr., 1 pravosl., 60 čsl., 39 bez vyznání. Žáků na školách obecných bylo 5262. Z toho 4227 římskokatol., 18 evang., 233 pravosl., 754 čsl., 5 Židů, 25 bez vyznání. Učinili-me-li si obrázek v procentech, vidíme: Na měšť. školách je učitelů katolíků 41 *proc.*, žáků katolíků 73 *proc.* na obecných školách učitelů katolíků 37,5 *proc.*, žáků katolíků 80 *proc.* Kdybychom na to vzali měřítko pana zemského inspektora V. Beneše, že totiž v obcích soc. dem. mají býti učitelé sociální demokraté (v katol. tedy katolíci) vidíme tu hrozný nepoměr. Je tu něco nezdávavého a katolíci měli by věnovati škole více pozornosti. A to je prosím na okrese, kde strana lidová je daleko nejsilnější stranou. Což potom jinde?

Nerušte vypsaných konkursů! V posledních letech jsme svědky zvláštního opatření školských úřadů: Vypíše se konkurs na místo učitelské nebo vedoucí, žadatelé podají žádosti, místní školní rada sestaví terno, okres. školní výbor prezentuje žadatele, ale po jedné se konkurs zruší a nařídí se vypsaní konkursu nového. Jdeme-li po nitce tohoto nečekaného opatření, shledáme, že se konkurs ruší zpravidla proto, že nebyla prezentována osobnost předem vyhlédnutá, obyčejně s politickou protekcí za kulisami. Stavá se též, že vyhlédnutá osobnost dostane definitivní místo z moci § 55, služ. pragmatiky. Protože tyto zjevy se vyskytují častěji, jsme nuceni na tento nemístný postup školních úřadů upozorniti žádajíce, aby konkursy byly zásadně vypisovány a nebyly průběhem konkursního řízení z moci úřední rušeny, protože se tím otevírá cesta protekcí a v řadách učitelstva se vzbuzuje nedůvěra v nestrannost školních úřadů. A toho si jistě školní úřady nepřejí. Zákon nechť platí pro všechny

stejně! — Souhlasíme s „Čes. učitelem“.

Důsledky zákona č. 77/27. Výkaz příjmů a nedoplatků místní školní rady v obci, kde je 4třídní obecná škola spojená s 3třídní měšťanskou školou smíšenou. V r. 1928 rozpočet 28.400 Kč, obec odvedla 6816 Kč 83 hal., neodvedla 21.583 Kč 62 hal.; v r. 1929 rozpočet 25.400 Kč, obec odvedla 13 tisíc 683 Kč, neodvedla 11.717 Kč; úhrn rozpočtu 53.800 Kč, obec odvedla 20.499 Kč 38 hal., neodvedla 33.300 Kč 62 hal. Úhrnné nedoplatky obce jsou 33.300 Kč 63 haléřů, což činí 62 *proc.* školních přírážek. Jelikož míst. škol. rada musela v červenci 1929 zaplatiti uhlí odebrané v r. 1928 částkou 5000 Kč, za bítí a j. účty z t. r. a opatření palivo pro školní rok 1929-1930, byli nuceni obětaví členové na místní školní radu se dluhopisem vypůjčiti 8000 Kč (sami ručí). Ostatní účty z r. 1928 a 1929 v částce 10.000 Kč a výpůjčka od měšť. školy v Lochovicích 6000 Kč, která je dostala jako dar na zařízení pomůcek, zůstávají nezaplaceny. Místní školní rada stěží vyplatí službě školnici. Na ostatní položky, knihovnu, pro chudé žáky pomůcky, nutné opravy, vůbec ostatní položky v rozpočtu, není možno poukázati ani nepatrný obnos rozpočtový. Bude-li i nadále zákon č. 77/1927 v platnosti, nebude možno místní šk. radě zaplatiti účty ani úroky z účtů, natož nakoupiti potřebu paliva. „Čes. uč.“

Myšlenka Pedagogické akademie, o níž se v posledních letech v učitelských organizacích často mluví, není ničím novým. Již před desítkami jednala o ní Matice cyrilometodějská a jedním z hlavních jejích propagátorů byl, myslím, docent a archivní rada dr. Kratochvíl. Hledme ji uskutečniti, a to, když ne jinak, aspoň ve formě abiturienckých kursů, které by daly kandidátům učitelství, abiturientům střed. škol, řádnou přípravu ke zkoušce dospělosti! Pan dr. Kratochvíl by jistě v tomto ohledu mohl nám dáti cennou radu neb dokonce celý návrh. Hrbáček.

Ve velké rozpravě ve sněmovně o školských záležitostech při projednávání stát. rozpočtu na rok 1930 mluvil předseda Říšského svazu katol. učitelstva čsl. a Spolku katol. učitelstva na Moravě kol. posl. Vičánek, který mluvil předně o menšinových školách, a to tak, aby se české a slovenské školy menšinové zřizovaly tam, kde tento živel je opravdu v menšině. Upozor-

ňoval hlavně na Hlučínsko, jsa jediným dosud řečníkem, který se o tomto kraji podrobně zminil. Dále pravil, že veřejnost není spokojena s vysvětlením ve věci výměny vysokých úředníků v menšinovém oddělení min. školství. Upozorňuje, jak rychle byla provedena výměna po interpelaci Vojty Beneše a přeje si, aby taková nápadná rychlost zde byla i ve věci jiných stran, než vždy u té, ke které patří ministr školství. Pojednal pak o obvodových školách měštanských, o vzdělání učitelů a posléze pravil: „Rodiče mají právo rozhodovat o výchově dětí. Právo státu se nesmí dotýkat práva rodičů. Vybudování církevních škol by byla zjednána zdravá konkurence na poli školském a jistě by byla zdravější, než vázané hospodářství s kulturou, se všeobecným vzděláním. Požadavek církevních škol neodpovídá demokracii a stát nemá právo nakládat s dětmi v otázce výchovy, jak uzná za dobré. Nejsme spokojeni se vším, co se děje, zvláště ne s věcmi, ohlašovánými ministerstvem školství, ale chceme hlasovat pro rozpočet v pevném přesvědčení, že nebude podniknuto nic, co by se dotýkalo našeho náboženského citění a co by znemožňovalo účast v této koalici jako Čechům a jako katolíkům.“

Kurs pro školní inspektory otevřelo ministerstvo školství v Polsku, a to dvouměsíční, jenž má být pokusem, jak pomáhat tomu, aby inspektor přetížený běžnou prací a nemající dosti volného času byl seznamován s pokroky pedagogické teorie i praxe. Kurs obsahuje pět cyklů studijních: 1. Škola obecná jako článek společ. života. 2. Děti ústředím školní práce. 3. Chování školního inspektora k učitelstvu. 4. Vývojové otázky školství. 5. Současné problémy v osvětovém ruchu, cíle i úkoly společenské práce osvětové. (Przeglad Pedagogiczny 1929, 728.)

Péče o pedagogické akademie v Prusku. V pruském rozpočtu jest určeno na budovy pedagogických akademií 3,300.000 marek (26,400.000 Kč), na potřeby, knihy a pomůcky vědecké čtyř akademií bylo vydáno 600.000 marek. Na předběžné práce pro dalších 6 pedagogických akademií, které mají být skončeny r. 1930, se žádá 114.000 marek. Podle toho bude mít Prusko 14 pedagogických akademií. R. 1928 působilo v nich celkem 64 osob (profesorů i úředníků). R. 1929-30 vystoupí počet pracovníků na 150 a dosavadní roční

náklad s 875.000 marek na 1,518.000 marek. (Ruch Pedagogiczny 1929, 288.)

Je to spravedlivé a demokratické? „Litovel, a šternberský kraj“ přinesl ve školské hlídce tuto zprávu: „Průkazky na sníženou jízdu pro učitelstvo, Min. železnic zaslalo Čs.OU. odpověď na její žádost, aby učitelstvu byly vydány celoroční průkazky na zlevněnou jízdu podle norem stát. zaměstnanců, že není možno přání tomu vyhověti z důvodů finančních. Jedině jednatelem Čs.OU. Šprýslovi, místostarostovi Škrabalovi a předsedovi Svazu menš. učitelstva Přeučilovi vydalo roční průkazky na zlevněnou jízdu pro všechny státní dráhy v republice.“ — A co jiné učitelské organizace?

Kdyby na Slovensku nebylo katolických škol, nebylo by Slučáků.

*Dr. Mičura v posl. sněmovně
18. února 1930.*

P R Á V N Í H L Í D K A

Výtah nejdůležitějších školských zákonů a nařízení spolu se stručným výkladem, potřebný jak učitel, tak každému jinému občanu, též spolkům a korporacím, vyjde během března v Edici Vesmír (Přerov, Blahoslavova 41). Bude přiložen též do „Věstníku“. Upozorněte na něj veřejnost! Cena kol 2 Kč.

Pensioňování. Je dvoji. K vlastní žádosti a z moci úřední. Poněvadž služební pragmatikou byly změněny dosavadní zemské zákony a oběžník zsr. čes. nebyl na př. zveřejněn (16. list. 1929 č. II. A. 9242/6. čzsr. 10 5960 ai 1929) uvádíme: Podle par. 68 služeb. pragmatiky mají definitivní učitelé a čekatelé nárok, aby byli dáni na trvalý odpočinek, jsou-li neschopni (toto musí prokázat) nebo překročili-li 60. rok věku, nebo byli-li 3 leta na dočasném odpočinku. Žádost nemůže úřad zamítnouti. Učitel, který žádal o dočasný neb trvalý odpočinek, musí se podrobiti lékař. prohlídce (úředního lékaře) a oznámi mu data svého služeb. poměru. Žádost s dobrozdáním úřed. lékaře (o trvání neschopnosti ke službě) jde od ošv. k zsr., která může dát učitele dále lékařsky prohlížet. Předčasné pensioňování pro neschopnost, a to jen pensioňování dočasné, bude prováděno jen zdravotním oddělením zem. úřadu a to k jeho návrhu. Učite-

lům na dovolené má býti věnována stálá pozornost, jestli se opravdu léčí, jaký je úspěch a p. o těch, kteří mají dovolenou již jeden rok, nebo přes rok, má býti úř. lékař před prohlídkou vždy předem informován i o tom, že učitel za 3 měsíce má býti kvieskován. (3letá doba dovolené dává učiteli právo býti trvale pensionován.) Úřední lékař uvede také neschopnost ke každému výdělků (žádal-li učitel za připočítání let pro výměru, výslužného) a nemůže-li se učitel dostavit k zem. lékařské prohlídce. Při žádostech o trvalé pensionování (přes 60 let, 3 leta na dovolené, nebo dočasném odpočinku) nemusí učitel neschopnost už prokazovat, stačí pouhá žádost. — Z mocí úřední: Podle paragrafu 69 služební pragmatiky má býti učitel dán do pense, je-li jeho kvalifikace po 3 leta za sebou „neuspokojivá“. Učitel má býti o úmyslu zpraven předem s důvody, a do 14 dnů může podati námitky. (Nepodá-li, má se za to, že souhlasí, aby byl pensionován). Námitky musejí obsahovat obhajobu, že je schopen zdravotně. Stížnost stavi výkon pensionování a učitel je jako na dovolené.

Dotaz A: Je-li dekret opřen o par. 72 služební pragmatiky; jde o přeložení z příčin služebních.

Dotaz Z: Ne každé onemocnění je omluvitelné; jen ta nemoc, která brání bezvadnému výkonu služby, je omluvitelná.

Dotaz K: Podle par. 25 nepřítomnost ve službě v době těhotenství nebo mateřství platí za odůvodněnou až do 3 měsíců (jen služné a výchovné) přes 3 měsíce, je bezplatná dovolená.

Výpomocní nemohou se státi definitivními. Jen čekatel může postupovat po 18 měsících do II. adjuta a státi se po 3 letech definitivním bez určení místa. Od 1. ledna 1926 jsou výpomocní podrobeni pensijnímu pojištění. Nepodléhají pod Léčeb. fond, protože nemají služného, jen odměnu.

Dotaz M: Učitelům se středoškolskou maturitou (začátečnickům) nenáleží propočítání až po nabytí předepsané kvalifikace (po dopňovací maturitě).

Dotaz N: Dokončení 60. roku a 35 let nezabavuje učitele nároku na udělení učitelského místa podle čl. 4. zák. č. 306.

Žádosti o místa vypsaná konkursem. Opakuji, že mají obsahovat: služební stáří, kvalifikaci, rodinné poměry, obtíže poskytavání služby a p. Žádost

lze odvolati jen před presentací ošv. Po presentaci odvolání žádosti je nutno zdůvodnit, omluvit a jde pak k zsr. Přijme-li zsr. omluvení odvolání zpožděného, presentuje žadatele druhého nejstaršího.

Dotaz Z: Dobrovolný odchod, odbytné — zákon č. 286 roku 1924. Při jednoroční službě činí odbytné jedno-měsíční služné. Při víceleté službě činí odbytné polovici odbytného podle paragrafu 9.

K čl. kol. Volařika ve 12. čísle: Ta německá kvalif. komise je snad dobrá — t. j. snad odpovídá skutečnosti, ale ta naše už taková není dvě leta. P. pisateli ušla pragmatika, v níž jsou zřetele kvalifikační jinak formulovány než v cit. výnosu min. z r. 1920 a stupnice kvalifikační jiná, sama komise ovšem také jiná. A K.

Dotaz. Místo školníka má se obsaditi při obecné škole silou na smtlouvu. Byl vypsán konkurs, došly žádosti (mezi nimi i žádosti s legionářů), ale místní školní rada přišla k názoru, že by obec ušetřila, kdyby školníkem byl ustanoven obecní zaměstnanec, který se o místo školníka rovněž uchází. S ohledem na t. zv. zákon legionářský nebyla však v této věci sjednána dohoda. Musí místo dostati legionář? — **Odpověď:** Místo školníka nesporně spadá do kategorie míst, uvedených v § 4, zákona ze dne 24. července 1919, č. 462 Sb. z. a n. Jestliže byl vypsán konkurs na místo, nutno vyhověti poslednímu odstavci § 4, zákona a — pokud polovina míst, legionářům vyhrazených, nebyla u vás obsazena — zadati místo legionáři.

Výměra pense. Par. 154 zák. číslo 130/1926 Sb. z. a n. platí v důsledku § 32, zákona učitelského i pro učitelstvo národních škol a proto nelze jim čítati činovné do pense za účinnosti zákona učitelského. (Nss. ze dne 14. září 1929, č. 16.762).

Z P R Á V Y

Do celého nákladu dnešního čísla vloženy jsou opět složenky našeho šek. konta 208.349. Vyrovnajte jimi předplatné! Bylo vydáno již víc než polovina ročníku a dosud velmi mnozí P. T. odběratelé nám dluhují. Z technických důvodů nelze složiti listky vkládati jinak než do celého nákladu, tedy i do čísel těch P. T. odběratel, kteří již předplatné vyrovnali. Tito jich samozřejmě nepoužijí. Administrace.

Svaz národ. osvobození v čelo vše-národních oslav prezidenta republiky na Litovelsku? Podle zprávy týdeníku „Litovelský a šternberský kraj“, jsou „osvětové sbory a Svaz nár. osvobození složky, jež aranžují oslavy na celém okrese“. Pokud je nám známo, jest Svaz nár. osvobození organizací socialistickou. Jak je možno, že byl pověřen aranžováním všennárodních oslav na okrese litovelském?

Pánům z druhého břehu. Děláte studijní zájezdy do Ameriky. Tam sotva příliš zmoudříte. Je-li u nás školství Popelkou, tam není ani Popeluškou. Děkujeme již předem za import tamních způsobů školské organizace. Universitní profesori jsou ve svých platech za lepšími dělníky, což teprve tedy učitelé! Dalí jste stejně již popud k tolika „reformám“ že učitelstvo bylo jimi vrženo skoro do dob předkonkordátních.

Mistru Ferdinandu Vachovi k jeho sedmdesátinám přejeme hojnost všeho nejlepšího. Redakce.

Pány okr. inspektory a členy okr. školních výborů prosíme o sdělení volných míst. Redakce.

Nový duch. Nejnověji jmenovaný okr. šk. inspektor na okrese val. meziříčském není republikán, jak se očekávalo, ale socialista. Cuius regio eius... Jak jest silný v pedagogice, není nám známo, víme jen, že byl předsedou znojemské učitelské jednoty.

Doporučujeme našim P. T. odběratelům k pozornosti lidové knihkupectví Ignáce Hofířek, neb toto ji též plně zasluhuje. Jest to jeden z velmi mála lidových podniků toho druhu v zemi moravskoslezské i Čechách. Nekupujte od těch, kdož vás ignorují.

St. Louis 27. ledna 1930. Velectění kolegové a přátelé, váš výborně redigovaný „Věstník“ dostávám. Dovoluji si Vám poslat náš kalendář „Hlas“ na rok 1930 a „Památník“ našeho diamantového jubilea první a nejstarší osady české a vůbec slovanské na západní polokouli. S velikou pozorností sleduji váš boj a zápas s tou „svobodomyslností až k zblbnutí“. Kolem Vás a kol těch vašich dětí svíjejí se tuční hadi jako kolem Laokona. Ale nelekejte se; pravda Páně konečně zvítězí. Uctivý pozdrav Vám, milý pane kolego Hrbáčku, a všem nadšeným spolupracovníkům, jichž jmen neznám. Ať žije čsl. katolické učitelstvo! Vám cele oddaný kolega, býv. učitel ve Spillville, Iowa, dr. Hynek Dostál.

Úmrtí z řad našich odběratel. Minulého měsíce zesnul v Pánu vdp. Jan Vojtěch Bena, farář v Kostelci u Krnova, syn řidičského učitele v. v. Jeho zásluhy byly oceněny v denním tisku. Vdp. Ferd. Janůj, děkan a farář ve Vlkoši u Kyjova zemřel po 45letém působení a byl tamtéž dne 27. února pohřben. R. i. p.!

Inspekce správců škol. Píší nám mnozí, že někteří pokrokoví páni správci, snad z návodu či rozkazu jejich pánů oší, navštěvují přehorlivě (až 5krát jen za dopoledne) hodiny katolických učitelů, při čemž dávají nápadně vidět svou nadřizenost, úřední obličej, aby vzbudili strach a zapisují horlivě do notýsků poklesky učitelovy (před dětmi). Už jsme jednou psali, že rozumný řídící neb ředitel vykoná jednou za měsíc v třídě učitelově inspekci kolegiální (nesmí před dětmi v hodině nic psát, v konferenci referuje všeobecně, neosobně, nezaujatě, nenápadně, taktně).

Úřední pečeť. Jsou nám hlášeny případy, jak mnozí pokrokoví správcové škol objednávají s pečeti školy od firm vzorky výrobků, postup výroby, kolekce vzorníkové různého zboží, a když firmy škole věci ty zašlou, ponechávají si je pro svou osobu. (Mýdla pro potřebu paní řidičů a p.) Katolíci! Nenapodobujte pokrokáře! Nedejte se zlákat k zneužití úřední pečeti! Vše, co škola objedná, má se do protokolu zapsat a došlé do inventáře zapsat, do kabinetů dodat. Nástupce přebírá sbírky podle inventáře i odpovědnost za ztracené neb chybějící. (V tom pozor, abyste neplatili za chyby jiných — jinak si takových věcí ani nevšímejte. I my neradi o takovém píšeme).

Zkoušky způsobilosti. Žádosti předkládají se do 10. března neb 10. října.

Mnoho peněz stojí prý školství. Ano, ale ne národní, vidíme to, kolik na př. dostáváme my učitelé a učitelky za vyučování a rovněž tak dpp. katecheté. Sgrafity na zdi gymnasia v Duchcově stály však 14.500 Kč, mříž na zdi, jež spojuje gymnasium s ředitelovou vilou, 22.000 Kč. To může být!

Měli jsme my, učitelé, odjakživa trápení s úřady a mocnostmi, které nás měly vydržovati. Chytré kluky a holky chtěli tatíci míti, ale platit se jim nechťelo. — Tak uvažuje „Věstník učitelů pensistů“ a nemýlí se. Jen že v další kritice je neúplný. Píše, že tak bylo za úřadů patrimoniálních a málo líp za éry rakouské, ale zamlčuje, že

jest tomu tak i dnes, v osvobozené vlasti, v čsl. republice.

Má smysl, aby v městě, kde jsou tři, čtyři měšťanské školy, střední a několik odborných škol, kupovala každá z nich drahé fyzikální přístroje, jichž je třeba k demonstrování pokusů jednou neb dvakrát v roce? Jest to mrhání jménem a při dobré vůli příslušných činitelů dalo by se v tomto ohledu mnoho ušetřiti.

Ze schůzí. Kdesi na společné schůzi stát. zaměstnanectva s učitelstvem (manifestace za úpravu platů) padl prý z posluchačstva výrok: jsou to materialisti! Tam se mělo ihned odpovědět: náš pan prezident říká: materialism hladového je mi milejší než materialism sytého — gázisti volají jen po chlebě a po tom, kdo po chlebě volá, nehází se kamenem.

Co by chtělo uskutečnit „Národní osvobození“? Psalo: Ve věcech školských bude účelno uskutečnit učitelské oficiální stud. zájezdy do SSSR. Účel průhledný — aby se přivezly do čsl. republiky buňky odluky od církve.

Daně řádně platit — nejlepší vlastnictví. Osvobozovací poplatek navrhovali mnozí zaplatit najednou (každý občan 100 Kč), ale rozhodnuto bylo lépe: zařadit platy do rozpočtu. Ano, kdo v republice vydělává a bohatne, ať platí.

Situační k 15. únoru: Řeč ministra financí v rozpočtovém výboru: Na otázce pensistů se již pracuje, před 7. březnem bude zákon předložen již parlamentu. Jsem ochoten zvýšiti platy a mzdy o to, oč stoupne činže. Nebude-li činže zvýšena, nebude této úpravy. O 13. služném jsem ještě se žádnou korporací nejednal. Není ještě douváženo, je-li to nejvhodnější metoda úpravy.

Léčebný fond. Spor s lékárníky byl ukončen, budou prodávati pacientům, stát. zaměstnancům a učitelům, léky dál jako dřív na Léčebný fond.

Zproštění slibu. Stalo se nedávno, že k žádosti soudu, zprostilo min. školství učitele svědčící proti okr. škol. inspektoru — slibu úředního tajemství.

Počítají procenta. „Čes. učitel“ píše: ačkoli se na měšť. školách v Čechách počet učitelstva značně zvýšil, je nyní katolického vyznání méně než v roce 1921. V zemi moravskoslezské mezi učitelstvem obecných škol se katolíci udrželi až dvoutřetinovou většinou, počet bez vyznání se zvýšil o 17,2 proc.

Projev slušný. Podle „Čsl. rep.“ konal se v Mor. Ostravě veliký projev stát.

zaměstnanců s učiteli. Resoluce mimo požadavky (valorisace, okamžitá nouzová výpomoc) zdůraznila i solidaritu stát. zaměst. s učitelstvem, solidaritu bez rozdílů národnosti i náboženství.

Naše řeč. Často slýcháváme: „to je pravdou“, „to není pravdou“, „místo „to je pravda“, „to není pravda“, jak s námi mluvila naše matka.

Dobré zařízení. Obec Hněvotín u Olomouce opatřila si zvláštní autobus pro dopravu dětí do školy ze vzdálenějších míst.

Obnova krojů. Min. školství chce oživit kroje (svěráz našeho venkova), aby se nosily všude při národních slavnostech.

Ochrana nájemníků zůstane a drobní majitelé domků, tedy z velké části učitelé a profesori, budou mít i nadále k nim velké povinnosti, ale práva skoro žádná — vybíratí nájemné a nositi je celé berním úřadům. Pro koho jsme vlastně šetřili, když jsme si domky spláceli? Pro sebe či pro jiné? Ve svém majetku nejsme pány my, ale lidé cizí, kteří si dali peníze raději do záložen.

Do Lurd přijelo loni půldruhého milionu poutníků. Kdy my, učitelky a učitelé českoslovenští, tam společně zavítáme? Snad jednou k tomu dojde. Zatím se připravujeme do Říma!

Daňové nedoplatky činily koncem roku 1928 obnos 5.761,578,389,73 Kč, s dávkou z majetku 7.484,862,188 Kč. Kolik z toho dluží učitelé, kněží a profesori? Snad velmi malé promille, snad vůbec nic.

Pánům s druhého břehu. Přestaňte křičet po neustálých nových reformách! Nevíte sami, co vlastně chcete, a na provedení toho, co žádáte, ve skutečnosti ani nestačíte. Nemáte filosofické koncepce pro své plány a páni profesori z vysokých škol, o které se při svých reformách opíráte, vám je také nedají. Pokud sami nebyli dříve delší dobu učiteli, nerozumějí obecné škole a jejím potřebám, a přednášejí-li vám něco z tohoto oboru, tedy se vlastně na vás napřed sami učí.

Na okrese vsetínském jsou vypsána pěkná místa, při dráze, půl až 1 hod. od okr. města. Místa pro řídící uč. jsou s volnou kompetencí, je třeba 17—20 služebních let. Jsou to: Hovězí „u kostela“ (6 tříd), Hovězí „Bařiny“ (6 tříd), Velké Karlovice „u kostela“ (6 tříd), Polanka (3 tř.), Liptál (autobus, 6 tř.). Všechna s volnou kompetencí. S předností pro muže po jednom učitelském místě při I. a II. chlapecké obecné sko-

le ve Vsetíně. Blíží v posledním min.
"Věstníku"! Kolegyně a kolegové,
hlašte se! H.

Čtenáři insertu, uvědomte jaskavě
okolí i mne hledající: 1. Charakterni-
ho pána se zajištěnou existencí — i
vdovce — za příčinou sňatku. Jsem
rol. původu, 102. 1901, dnešním pokro-
kem a modernou nedotčena a vedouc
kuchyň paní továrníkové, vedle svého
umu, krásy duše, přes 20 tisíc úspor a
po sňatku ve vilce byt neb letní sídlo,
zaručují budoucí rodinné štěstí. 2. Do
vilky se zahradou ve slunné, lesy vrou-
bené krajině lepší dámu i dvě za men-
ší odměnu co spolubydlici. 3. případně
řádného nájemce ihned k nastoupení
nebo květen až říjen na letí sídlo v té-
že vilce o 6 místnostech. Vila Régí,
Svébohov 125. Zábřeh 1.

Náš odběratel msgr. Metoděj Hošek,
papežský komoří, kons. rada a farář v
Lišni u Brna, přední pracovník katol.
hnutí, slavil 23. února sedmdesátiny.
Mnogaja l'etal!

Místo učitelky I. odboru se obsazuje
na Moravě. Potřebí asi 14 let. Blíží
redakce. Dvojlístek!

Duch našeho školství: Stále zdůraz-
ňování revolučnosti Husovy, pacifismu
a anarchismu Chelčického nevede k
státotvornosti. Třeba více zdůrazňovat
národně a státně-positivní stránky vel-
kých postav našich dějin politických,
kulturních i literárních. (Dr. Zdeněk
Malý: Národní myšlenka, 1929.)

Papežský ústav sv. Cyrila a Metodě-
je pro misie slovanské, jehož účelem
je vychovávat i vzdělávat dorost
pro řeholní společnosti, které apoštol-
sky působí u národů slovanských, o-
tevře počátkem školního roku 1930-31
zase první třídu. Přijmou se jen hoši
z dobrých katolických rodin, zdraví,
dobře vychovaní, nejméně s dobrým
prospěchem školním, kteří sami mají
touhu stát se kněžími řeholními. Ne-
pochybujeme, že se takoví hoši u nás
ještě najdou. Někdy však jejich upří-
mná touha po kněžství v řeholí zůstává
neukojena proto, že o našem ústavě
nevědí. Proto prosíme své přátele,
zvláště z řad kněžstva v duchovní
správě i katechetů i z kruhů katol. u-
čitelstva, aby se po vhodných takových
hoších pohlédli, je a jejich rodiče na
naš ústav upozornili a jim k přijetí do-
pomohli. Přijímací zkouška se nebude
konat hromadně, nýbrž každému, kdo
se přihlásí, bude určen den, kdy se má
na Velehrad dostavit, abychom ho
dobře a všestranně poznali. Přihlášky

třeba zasílati sem co nejdříve, t. j.
aspoň do konce března t. r., abychom
se ještě za tohoto školního roku mohli
se svými budoucími žáky důkladně se-
známiti. Prospekt, obsahující podrob-
něji podmínky přijetí a jiné věci, jež
třeba vědět jak budoucím našim žá-
kům, tak i jejich rodičům, pošle na po-
žádání ředitelství Papežského ústavu
na Velehradě.

Známa revue „Nová tělesná výcho-
va“, kterou vydává prof. Smotlacha
(ředitel Vysokoškolského sportu v Pra-
ze), počíná vycházeti ve III. roč. a ob-
sahuje v 1.—2. čísle mnoho velmi za-
jímavých článků a zprávy z oboru tě-
lesné výchovy, sportu atd. Je to list
pro každého odborníka a zájemce o
sport a tělocvik naprosto nutný a u
nás jedinečný svým obsahem, ježto si
všímá všeho v tělesné výchově a spor-
tu důležitého. Doporučujeme jej proto
všem svým čtenářům, tělocvičným jed-
notám i sportovním klubům, jakož i
všem přátelům tělocviku, sportu a
skautingu. Žádejte na ukázkou: Dr. F.
Smotlacha, Praha II., Karlovo nám. 18,
ústav Vysokoškolského sportu při čes-
kých vysokých školách v Praze. —
Ústav Vysokoškolského sportu vydává
také revue „Studentský sport a tělo-
cvik“, která je určena tělesné výchově
na školách vysokých a středních v
ČSR. Žádejte na ukázkou: Dr. F. Smo-
tlacha, Praha II., Karlovo nám. 18, ú-
stav Vysokoškolského sportu při čes-
vysokých školách v Praze.

Neomalenost, či dokonce něco jině-
ho? Nějaký pan Preininger, prý z
Brna, volá v časopise Čsl. obce učitel-
ské: I. Odstraňme organizační skvrny!
Zůstává obžalobou všech organizací
fakt, že několik tisíc učitelů není vůbec
organizováno v žádné učitelské orga-
nisaci, že každá čtvrtá literární učitelka
ignoruje organizační práci svých dru-
hů a družek, že 3000 českých a 1000
německých učitelů sdružilo se pod
heslem římským ve formu katolického
učitelstva proti bloku pokrokového
učitelstva. V této otázce není rozporů
mezi pokrokovým učitelstvem, nuže —
nechť se všichni přičiní, aby oba tyto
vředy byly z těla učitelského odstra-
něny. — Tak, kolegové a kolegyně
„od pokroku“, přičiňte se odstraňovat
skvrny a vředy!

Aféry o kněžích a katol. učitelích
začíná v poslední době zase vyráběti
„pokrokový“ tisk. Nic nového. To již
jste, pánové, dělali za Rakouska, když
vám teklo do bot.

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

Spolek správců jednotřídek chtějí zakládat na Žatecku.

Za brožuru P. Al. Krásenského „Legenda a skutečnost“, vloženou do čísla z 1. února, dluží dosud velmi mnoho P. T. odběratel. Prosíme o laskavý pokaz obnosu 2 Kč.

Okresní inspektor Josef Hanuš (Náchod a Broumov), byl svého času „Českým učitelem“ registrován jako organizovaný lidovec. Pokud známe p. okr. šk. inspektora, víme, že tomu tak není, neboť jest v organizaci nár. demokratické. (Čís. leg. H. 26. I.)

Kolik platí občané našeho státu na školství? Ze zaplacených 100 Kč daně přijde 23 Kč na úmor st. dluhu, min. nár. obrany dostane 19 Kč, min. školství 10.20 Kč, min. soc. péče 8.80 Kč, min. veř. prací 7.72 Kč, min. financí 5.93 Kč, min. vnitra 3.80 Kč, min. spravedlnosti 3.27 Kč atd. Dobrého čsl. občanka ovšem nejvíce pálí ona desetikorunka „na učitele“, neb ostatní obory veřejné správy kritisovali si netroufá. To tak, promluvit na ouřady neb na vojnu! Učitel snese vše.

Povinné životní pojišťování učitelstva v Bulharsku. Bulharskému sobráni podán byl návrh, aby byl utvořen „fond pro životní pojišťování učitelstva“. Navrhuje se, aby veškeré učitelstvo i účetní tajemníci středních škol státních i samosprávných byli povinni státí se členy fondu. Zůstali by členy i po vstupu do výslužby. Fond by vyplácel dědicům pojištěných učitelů po smrti pojištěnce 20.000 levů. Roční premie stanovena na 240 levů, které by se strhovaly přímo jednotlivcům ze služného. Premie by se platila nejvýše po 30 let. Učitelé, kteří vstoupí do výslužby dříve, než vstoupí ten zákon v platnost, nemají práva na pojištění v tomto fondu.

LITERATURA

Nakladatelství L. Kuncíře v Praze. *Život přesvaté Panny Marie*. Podle vi-

dění ctih. Anny Kateřiny Emmerichové napsal Klement Brentano. Přeložil Matěj Fencel. 2. vydání, 492 stran, 60 Kč. Věda biblická nezavrhne ličení jako vymyšlenost ničím nepodloženou, ale shledává v něm nápadnou shodnost s tehdejšími živcemi, zvyky a celým děním. Ctih. Kateřina Emmerichová, prostá německá žena, ani Brentano, jenž přes 5 let zapisoval vše, co od Emmerichové slyšel, nikdy nebyli ve Svaté zemi a přec nikdy jindy nebyly události z doby před 1900 lety líčeny tak podrobně jako právě jimi. Kniha tato by měla býti v každé rodině. I děti budou rády poslouchati jednotlivé příběhy. — Roman Jakobson: *Nejstarší české písně duchovní*, 52 str. Auber, známý slavista, zasloužilý o liturgickou a literárně historickou vědu, jenž býval tiskovým attaché pražského sovětského zastupitelství, byl nedávno zvolen za člena Slovanského ústavu. — Jan Strakoš: *Počátky obrozenského historismu v pražských časopisech a M. Ad. Voigt*, 288 stran. Obšírná a záslužná práce, zdůrazňující význam Voigtův. — *Kuncířova ročenka 1930*. Ukázky z děl, jež nakladatelství jednak již vydalo, jednak které chystá, Durychova stať „S Lad. Kuncířem“, obrázky, portréty Kuncíře a Durycha, seznam knih vydaných nakladatelstvím v roce 1929, 68 stran.

Nakladatelství Sfinx v Praze. J. V. Rosůlek: *Černožlutý mumraj*. Román, jenž založil popularitu autora, kterému nemohli sice porozuměti literární kritici, ale jež uvítali zato tím více čtenáři. Popisuje život českého vojáka za světové války a to způsobem, jenž sytými barvami kreslí mravní i fysickou bídu generace ze začátku 20. století. Snad se budou zdáti čtenáři některé kapitoly příliš drastickými, ale v tom ohledu nemohl spisovatel ničeho sleviti, chtěl-li podati pravý obraz. 2. vydání, dva díly po 25 Kč, celkem 548 stran. — Novinka téhož autora: *Vete-*

ráni republiky obírá se osudem navrá-
tivších se legionářů a líčí jich tři různé
typy. 296 stran, 19 Kč v krásné vazbě.

Dr. R. W. Hynek: Obrození Řimem.
Druhý díl. Autor správně nadepsal
svě dílo, vyšle právě v druhém
vydání, „Dojmy konverlitovy z Věč-
ného města“, neb setkáváme se v něm
jak s popisem památek římských a
cestopisnými příhodami, tak s úvaha-
mi o myšlenkách největších. A ty jsou
právě nejcennějšími z knihy. I našemu
národu a jeho bojům za duševní ob-
rodu věnováno jest mnoho vzpomínek.
Kniha každého upoutá jako nejzajíma-
vější román. 408 stran. V komisi nakla-
datelství Českoslov. akciové tiskárny v
Praze.

P. Alberti: Pius XI. 104 strany. Vy-
daly Sestry Neposkvrněného Početí
Panny Marie v Přerově. Životopis a o-
cenění snah svatého Ctce za sjedno-
cení křesťanstva a povznesení církve
katolické.

Daň všeobecná výdělková s hledis-
ka obchodníka, živnostníka, průmysl-
níka, 48 stran, Kč 5.40. Nakl. A. Rein-
warla v Praze.

**Dr. Ferd. Kralina: Eidetická vlo-
ha u mládeže.** Psychologická studie,
pracovaná jako experimentálně-psycho-
logická monografie. Jak autor v úvodu
sám předesílá, vychází z optických ná-
zorových obrazů a pokouší se přispěti
k jejich výzkumu i vlastním pozorová-
ním. Experimentální šetření doplněno
jest výkladem o významu eidické vlo-
hy. 172 stran. V komisi naklad. „Or-
bis“ v Praze.

Prof. J. Haša: Co děti těší? Náčrty
ke kreslení ve 2. a 3. šk. roce s ukáz-
kami žák. prací, 48 stran, 9 Kč. Čtyřicet
tabulí této publikace přináší tak boha-
té množství motivů z každodenního ži-
vola, že zásobí jimi neomezený počet
hodin.

Úplnou bibliografií Masarykových
spisů, článků a spisů o něm přinese
„Naše kniha“ z 1. března (Naklad. A.
Neubert v Praze).

Přehled pro čitatele sv. Václava. No-
vý čtrnáctideník, vydávaný Výborem
pro oslavu tisícího výročí smrti sv.
Václava v Praze III. Prvé číslo je vy-
praveno velmi pěkně, na křídovém pa-
píře s ilustracemi. Program kulturně-
náboženský.

**Nakladatelství Jana Laichtera v Pra-
ze.** Hermann Kutter: *Kde jest Bůh?*
Švýcarský reformovaný farář, známý
svým bojem proti církvi a teologii,
rozvádí zde své názory, k nimž napsal

úvod J. L. Hromádka. Pravý typ pro-
testantských theologů. 116 stran.

Kolega Kolek chystá vydání historic-
ký obraz z husitských válek „O klíče
markrabství“. Bude to větší, asi třista-
padesátistránkové dílo, které pravdě-
podobně vyjde po vypsání subskripce.
Interesenti, kteří znají Kolkovy dosa-
vadní práce, mohou se již nyní přihlá-
siti v administraci „Věstníku katol. u-
čitelstva“, že na knihu chtějí reflektov-
vatí. Dílo bude pak vydáno tím spíše.
Cena bude maximálně 30 Kč.

DĚTSKÁ LITERATURA

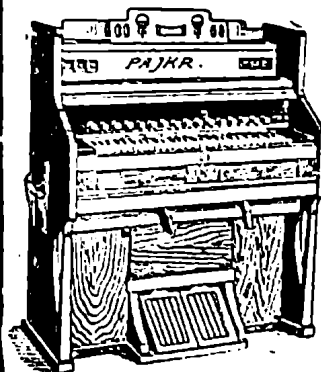
**Karel Ewald: Syn hvězdy a jiné pří-
běhy.** Přeložil K. Frantz, ilustroval W.
Planck. 288 stran, 24 Kč. Jedna z nej-
lepších knih povídek z přírody ve svě-
tové literatuře. Dovede do svých pří-
běhů vnést vroucí a čistou poesii a
zkrášlit je obrazy tak sytými a barvi-
tými, že se stáváme téměř jich očitými
svědky. Nákladem B. Kočího v Praze.

Jón Svensson: Islandské povídky.
Přel. Boh. Rejha. Práci P. Svenssona
S. J. ocenil Pavel Bourget, člen franc.
Akademie, listem, jenž jest v knize
otisknut i dr. Pierre Scherer ve zvláštní
rovněž zde uvedené stati. 132 stran.
Kč 13.50. Vydal Lad. Kuncir v Praze.

**Dostojevskij: Hošík u Ježíškova stro-
mečku.** Upozornění na nešťastné, o-
puštěné děti velkoměsta. Připojeno:
Mužik Marej. Zobrazení veliké lásky
Dostojevského k ruskému lidu. *Stoletá.*
Vylíčení klidné smrti stařenky. V *pan-
ském ústavě, úryvek* z románu vypra-
vující o chudém hochu, daném statká-
řem do vyhlášeného vychovávacího
ústavu v hlavním městě. *Povídka o
kupci,* z téhož románu. Čistě ruská po-
stava. 60 stran.

Herbert D. William: Ocelová silnice
Romance železnic, vyprávějící nám o

Nejstarší českosl. harmonia.
továrna na

Rudolf
Pajkr

a spol.

V HRADCI
KRÁLOVÉ

Založeno r. 1894

Výhodné plateb.
podmínky.

jejich začátků v průmyslové Anglii a Stephensonovi, S ilustracemi. 188 str.,
o slavném vynálezci lokomotivy Jiřím KČ 16.50.

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,

Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,

Hradec Králové,

Karlova čis. 384.

Užhorod,

Podkarp. Rus, Kapu-

žanská ul. Novostavba.

Všeodborové malířství - Martin Štěpaník, Přerov,
Kramářova 39.

LIDOVÉ KNIHKUPECTVÍ

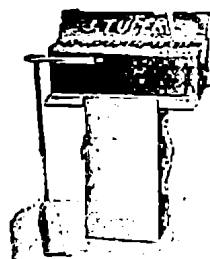
IGNÁČ HOFÍREK, OLOMOUC

dodá vám veškeré literární novinky, literaturu zábavnou, pedagogickou, pomůcky učebné atd. Vyžádejte si prospekty. Pamatujte na lidový podnik!

Čalouník a dekorátor

Josef Zuzanač

Klubovky, otomany, matrace obdržíte přímo u výrobce za ceny bezkonkurenční
PŘEROV, Velká Dlážka čis. 89.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko — Výhodné při cvičení
zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a
poštovným Kč 1000 —, při hotovém 10 procent slevy.

KYTICE

a věnce ke svatbám a svátkům, dekorace k plesům, všechny
hrncové květiny a palmy obdržíte nejlépe u Aloise Plevy,
Přerov, Wilsonova ulice číslo 5. — Telefonu číslo 67.

Železářna KAREL BLAHUT v Přerově,

slevárna železa a kovů, továrna na stroje, spec. výroba: obuvnické stroje, silniční stroje.

Vazby knih

a schránky na klobouky provádí nejlépe Koplíkovo
knihařství, Přerov, Masarykovo náměstí číslo 17.

Vyznamenáno v Praze — Brně — Bratislavě — Ml. Boleslavi.

Parní prádelna, elektrická žehlárna, chemické čištění a barvení šatů

u LICHNOVSKÝCH, PŘEROV, Palackého ul. 18.

Strojní,
stavební
a nábytkové

stolařství

Lamberta Karasa vdova,

Telefon 280.

PŘEROV

Nábřeží 29.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

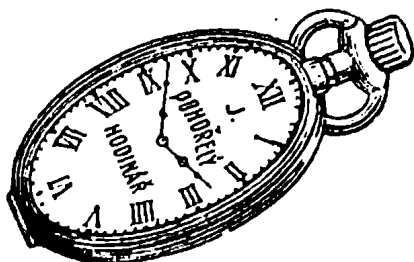
Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý dubénkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,

přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, přibory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHCŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy FR. JASANSKÝ,
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

V. PRCHAL, OLOMOUČ,

WILSONOVO Č. 14.

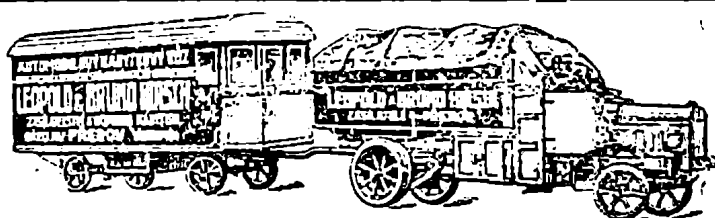
Moderní ženské ruční práce, látky k vyšívání a veškeré
připravky k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8-10, odpol. 1-3, 6-7, v neděli a svátky 9-11.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

gramofony

housle

elektrické

stroje

harmoniky

fotografické

přístroje

dalekohledy

travní kosačky

hodinky

tenisové

výhledové

klonoly

elektrické

budíky, umělé

kuchynské a

nádobné hodiny

GRAMOPHON

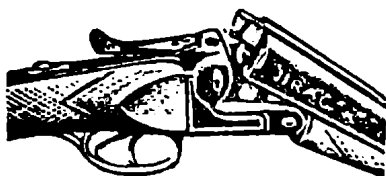
IMPORT COMPANY

KADLER A SPOL.

BRNO

Národní zprávy a

český jazyk a literatura

Dalekostřelné pušky,
se 70-80 proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou
brovnáky, revolvéry, lloberky, lov. políčky, střelivo

Jindřich Jiráček, Praha-Vinohrady
U. maršála Focha 35.

Žádejte ceník a nabídku.

Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky

Neofon,

dejte si předvésti u fy:

Ceníky gramofonů a seznamy
desek zdarma

kufříkové gramofony a poslední novinky
gramofonových desek

K. & J. Špacierer, Uherské Hradiště,
u nádraží, Královská tř.

Hodinářství, mechanictví a dílna
pro veškeré opravy.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Stavitel Karel Doležel v Přerově.

Telefon 167.

Chemická továrna a impregnace dřeva

A. FORMANDL, Brodek u Přerova.

Filláky:

Praha XIV., Nusle, Oldřichova ul. 620. - Kysak Obyšovce na Slovensku.

Telegramy: Formandl Brodek Přerov. Telefon: Brodek č. 1. Praha č. 55.546.

Oddělení A. Impregnované elektrovedné sloupky a železniční pražce.

Oddělení B. Emailové a fermežové barvy, laky, fermeže a terpentýnové oleje.

Oddělení C. Mazadla na vozy a stroje, vrtací a prachové oleje. Creme na
obuv a pasta na parkety, vazelína, antiseptol.

Oddělení D. Neoglycerin, chladicí, nezamrzající kapalina pro zimotvorné
stroje a automobily. — Antikrustin (pat. 1.736 a 215 688), zabraňující
bezpečně tvorbě kotelního kamene a kyslíkovým korosím.

Vlastní výroba čepic a zpracování kožíšin.

JOSEF SVOBODA, Přerov, Trávník 99.

Vodovody, Jan Vítěz, Přerov,

Jateční 8.

Knihkupectví a papírnictví

Jindřich Nárožný,

majitelé Fr. Cinner & Müller Vl.

Přerov.

Školní a kancelářské

potřeby

Hudebniny

Antikvariát

DOPRAVU NÁBYTKU čistými vozy nábytkovými
provede nejlépe do všech míst

SAM. POLLAK, OLOMOUČ.

Telefon čís. 21.

Pisárny: Mořické nám. 18-19.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/Vl. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,

Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

Houby — křídú — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

ČERPADLA instaluje levně. Kliment Sýkora, Přerov,
VODOVODY strojírna Trávník čís. 63. Telefon čís. 172.

Odborný závod natěračský,
jakýrnickví a malířství písma

Ant. Zaoral, Přerov, Jateční ulice 9.
Masarykovo 17.

Prvotřídní provedení. — Levné ceny.

HARMONIA, Nejlepší doporučení. Založeno r. 1904.
varhany, opravy, ladění, elektr. ventilátory důklad.
práce čisté int. vyrábí: FR. FABIÁNEK V RÁJCI n. Sv.

Vlastní výroba kartáčů, štětek a sme-
táku pro domácí a školní účely.

KAREL FIRTL,
PŘEROV.

Neofon,

kufříkové gramofony a poslední novinky
gramofonových desek

dejte si předvésti u fy:
Ceniky gramofonů a sezna-
my desek zdarma

K. & J. Špacierer, Uherské Hradiště,
u nádraží, Královská tř.

Hodinářství, mechanictví a dílna
pro veškeré opravy.

PIANA LIDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě ~

Bohumil Vašina,

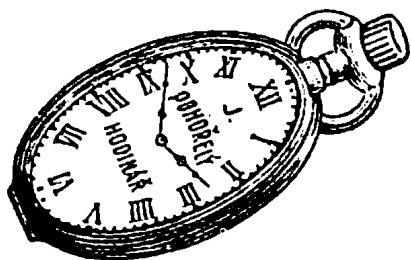
Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý dubénkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

Hodinky

OMEGA, ZENITH, DOXA,
přesně jdoucí zlaté a stříbrné zboží, přibory, svatební dary atd. nejlevněji Vám
dodá na měsíční splátky

JAN POHCŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy **FR. JASANSKÝ, Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33.** Matrace, otomany, pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

V. PRCHAL, OLOMOUČ,

WILSONOVO Č. 14.

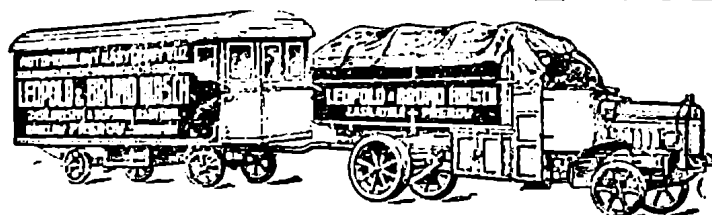
Moderní ženské ruční práce, látky k vyšívání a veškeré přípravy k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8–10, odpol. 1–3, 6–7, v neděli a svátky 9–11.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

a) gramofony

b) housle

c) dechové nástroje

d) harmoniky

e) foto grafické přístroje

f) dalekohledy

g) divoké kulovky

h) hodinky

i) zrcadla

j) svícníky

k) klenoty

l) budíky, umělé kuchyňské a nástěnné hodiny

GRAPHOPHON

IMPORT COMPAGNY

KADLER A SPOL.

BRNO

Obchodní domy 6

Česká ulice 23

Brno

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

M. Sadovská:

Masaryk o vadách školy.

T. G. Masaryk vícekrátě poukázal na vady a nedostatky moderní školy. Mezi jiným rozebral námitku, že ve škole převládá intelektualismus, že se zde pěstuje rozum, ale zapomíná se na cit a vůli. Masaryk praví: „Právě proto, že výtka je do značné míry správná, je potřeba o tom se dohodnouti. Vlastně s intelektualismem školy není věc vyřízena. Vždyť se nepěstuje ani rozum. Paměť ano, na př. učení jazykům, ale že by se soudnost, vynalézavost, spontaneita myšlení pěstovala školou, není možno tvrditi. O pěstování fantasmie ve škole je málo postaráno.“ (Čes. učitel III. 214.) Výtka intelektualismu netýká se škol katolických. Četné posudky o katolických školách v cizině dotvrzují, že se na těchto školách pěstuje samostatnost v hodnocení, myšlenková činnost tvůrčí. Žáci, vedení k tomu, aby se seznámili s výtěžky současné vědy a uvedli je v souhlas s věrou, žáci, kteří musí promeditovat dogmatické a liturgické otázky katolictví a proniknout k jejich jádru, naučí se jistě býti soudnými, spontánními a kromě toho pěstují náležitě fantasmii. Na rozvoj fantasmie nemá přece nic tak mocný vliv jako náboženský život katolický (obřady, svaté svátosti, modlitby a rozjímání, to vše působí na cit i obraznost). Masaryk také připomíná, jak skepticky se mnozí dívají na školu, tvrdíce, že život vychovává, škola však nevychovává. Masaryk nesdílí plně této skepse, ale praví: „Ve škole se ještě charakter neustálí — teprve práce z něho uhněte to či ono.“ (Vývoj evrop. spol. v 19. stol.)

Je ovšem úkolem školy, aby položila k charakternosti základy, a tomuto úkolu dostojí jen ta škola, která zušlechťuje cit a pěstuje vůli. Na pěstění vůle klade nesmírný důraz Masaryk a dává návod, jak si počínati, „aby dítě mělo záhy určitý cíl před sebou, abychom cíl ten také kontrolovali, abychom dítěti napomáhali stále si zvykati“. Pěstovati vůli znamená pěstovati v dítěti odpovědnost za jeho činy. „Po stránce mravní je důležité, dítěti co možná záhy vysvětlovati, že jest odpovědný za to, co dělá. Jen v tom smyslu myslí se vychovávat osobnost. Dítě poznává, že odměna i trest připadá jemu.“ (Čes. uč. III. 395—396.)

Nejhlubší smysl pro odpovědnost lze vypěstovati na základě mravouky katolické, jež vede dítě k tomu, aby každý čin svůj kontrolovalo, majíc touhu, líbiti se Bohu, následovati co nejvěrněji Krista Pána a varovati se úzkostlivě hříchu z lásky k Němu. Dobré

zpytování svědomí a sv. zpověď jsou nejlepší prostředky k vypěstění odpovědnosti a tedy i k výchově vůle. V katolických školách vyrůstá generace ocelových charakterů, což dokazují dějiny školství a výchovné výsledky katolického systému výchovného v cizině.

Při výchově vůle důležitým činitelem je kázeň. Masaryk navrhuje mazlení s dětmi, povolenost vůči nim a žádá „stálou kázeň“. Praví: „Kde běží o kázeň, běží o přesnost a určitost myšlení a chtění a tedy o komando — po vojensku. Ale dítě musí mít důvěru v poslechnutí, v onu přesnost a určitost, neboť, čím tužší komando, tím větší přemýšlení o správnosti jeho.“

Z historie je známo, že nejvzornější kázně bylo docíleno na školách jesuitských a klášterních vůbec; školy tohoto druhu slynou i dnes tím, že v nich vládne vzorný pořádek a přesnost. Kázeň lze nejlépe upevnití tam, kde děti poslouchají z vyšších pohnutek než z přirozených, kde jsou si vědomy, že je vidí ustavičně někdo mocnější než jejich učitel, který je pouze nástrojem v jeho ruce a vykonavatelem jeho vůle. Děti musejí mít samozřejmě důvěru ke svému vychovateli — a nejhlubší důvěru lze vypěstít tehdy, je-li učitel sám zbožný, věrný v plnění svých povinností, usilující o vnitřní růst životem podle Božích přikázání, aby chovanci v něm viděli svůj vzor. Právě na školách katolických lze tohoto ideálního stavu dosáhnout, protože zde je všechno konání ozařováno vznešenou myšlenkou mravní dokonalosti.

Na školách katolických nebylo a není oněch závad, o nichž se zmiňuje Masaryk. Jednou z akutních závad je podle jeho názoru „rozpor mezi školou a životem“. Na dítě působí nejen rodina a rodinné svazky, působí na ně jako na dorostlého všechny organizace ostatní, církev, stát, hospodářské společnosti atd. V daném případě působí vnější okolí tím silněji, čím méně vyhovuje škola. Čím vnímavější dítě a čím méně ve škole se podává, tím silnější je vliv vnější; tím je větší, čím nedostatečnější je škola.“ (Ces. učitel, III, 215.)

My z praxe víme, že největší rozpor mezi školou a životem vzniká tam, kde katolické děti jsou vychovávány učiteli protikatolickými. Škola s charakterem husitsko-protestantsko-nevěreckým, jaký jí namnoze vtiskují pokrokářští vychovatelé, je v naprostém odporu s duchem katolické rodiny, s ovzduším chrámu, církve a celého prostředí, v jakém katolické dítě mimo dobu vyučování žije. Škola typu habermannovského nedovede čelit zlobovým zevnějším vlivům. Jakými svět doléhá na duši dítěte (jako jsou nemravná móda, kina, bulvární tisk a jiné), protože nejpůsobivější prostředky, jimiž lze čelit znemravnělosti zmaterializované společnosti, odsunuty byly do pozadí, ba, takřka odhozeny jako bezcenné (viz odstranění křížů, modlitby a dobrovolnění úkonů náboženských). Výtky, že je „rozpor mezi školou a životem“, týká se tedy především oněch živlů, jež se snaží dát škole ráz protikatolický, netýká se však škol katolických. Na školách katolických, kde jsou zavedeny, podobného sporu není. Na nich je také mládež ušetřena všeliké krise náboženské a mravní, o které mluví Masaryk. Ke krisi přispívají podle něho „rozpory mezi církví a vědou, slabost církve, zatlačování náboženství a mravnosti.“ (K 10, výročí.) Krise je ve škole, kde se odehrává boj státu a církve, boj mezi filosofií a theologií, boj dětí a otců, boj o světový názor na svět a na život“. (Světová revoluce.) Pro mnohé je škola místem nejtěžších bojů. Masaryk vidí příčinu v tom, že „dítě už od první třídy dostává nepoměrně více poučení a dojmů vědeckých než náboženských, a ty dojmy, to vědecké vědění důsledně domyšlené vede dítě i školáka k náboženským pochybnostem“. A tak se „ve školách, v duších naší mládeže odehrává právě ten historický proces, nazývaný konflikt vědy a náboženství“. (Hovory s T. G. Masarykem 42—44.)

Současný kulturní stav ukazuje, že mezi vědou a katolickým náboženstvím není rozporu; učenici světového jména, působící na 60 katolických univerzitách, konverse z řad věhlasných intelektuálů, kteří mají prvenství ve světě literárním, vědeckém a uměleckém, velký počet badatelů — katolických kněží, pracujících s odbornou přesností ve všech vědních oborech a honosících se tituly i řady různých učených společností, jsou nejlepším důkazem toho, že vědu lze uvést v soulad s katolickým názorem světovým. Pravá věda se snese s katolicismem. falešná věda nikoli. Pakliže na našich školách mládež má náboženské pochybnosti a prožívá „konflikt mezi vědou a věrou“, je to znamením, že systém školský u nás není správný, že učitelstvo z valné části nepodává vždy pravou, skutečnou vědu, ale pavědu a že katolický názor světový není osvětlen tak, jak by toho

ve jménu pravdy bylo třeba, nýbrž je skreslován falešně. Konflikt mezi vědou a věrou je předstíráán protikatolickými učiteli, ve skutečnosti ho není. Aby k takovému procesu, o jakém mluví Masaryk, v duši mládeže nedošlo, je potřebí katolických škol, na nichž pravá věda i pravá víra ukazovaly by žactvu cesty k výšinám.

Na katolických školách českých, kterých si katoličtí rodiče, za vedení a spolupráce katolického učitelstva dobudou, bude grandiosní jednota vědění, víry a mravnosti, tam bude koncentrace, po jaké volal Masaryk, když řekl: „Každý pedagog sociální musí si přát, aby ve školách byla harmonie, aby celek škol, jak Komenský postřehoval, byla grandiosní budova.“

Katolické školy obecné, střední i vysoké, jaké chceme vybudovati my, zastánci katolictví, budou takovou grandiosní budovou, bude v nich harmonie, neboť centrem všeho učiva, jedním principem bude katolický názor světový, uvedený v soulad s výtěžky současné kultury.

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod	
A. ZDENĚK, PRAHA	
Žitná ul. 45.	
P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky. Ceníky zdarma.	

Jan Ev. Trávníček:

Jubileum ústavy ČSR.

Dne 28. února bylo tomu deset let, co byla revolučním Nár. shromážděním odhlasována ústava pro čsl. republiku. Ústava jako základní zákon státní zaručuje občanům určitá práva. Státní orgány pak mají dbáti, aby se ústava opravdu zachovávala, aby v zákonech neb vynosech úředních nebylo ničeho, co odporuje některému článku ústavy.

Při bedlivém pozorování neujde katolickému učiteli, že pro něho ústava čsl. republiky bezvýhradně neplatí.

Všimněme si par. 121—123 ústavní listiny. Par. 121 „Svoboda svědomí a vyznání jest zaručena“.

Par. 122 stanoví, že všichni občané mají právo veřejně i soukromě vykonávat jakékoli vyznání, pokud se to nepřičí veřejnému pořádku. V par. 123 se stanoví, že nikdo nesmí býti nucen k jakémukoli nábož. úkonu. (Logicky plyne z toho, že nesmí býti též nucen nekonat, když chce nějaký nábož. úkon konati.)

To je obsah důležitých ustanovení v ohledu náboženském.

Ministerskými výnosy Habermanovými (25. listopadu 1918, č. 214, 17. února 1919 č. 7299) byly nábož. úkony ve školách dobrovolné. To by bylo v duchu ústavy.

Avšak výnos Šustův (17. srpna 1921, č. 37715) stanoví, že rozhodovati o konání nábož. úkonů ve škole př sluší uč. konferenci. Usnese-li se konference, že se ve škole vyučování nezahájí modlitbou, že se nebude užívat křesť. pozdravu „Pochválen buď...“ atd. — jsou tím usnesením vázáni všichni členové sboru uč., i ti, kteří s usnesením nesouhlasí a svůj nesouhlas (minoritní votum) dali protokolovat. Když ošv. schválí usnesení uč. konference — jakože vždy obyčejně schválí — nemá učitel, který by chtěl se s dětmi před vyuč. pomodlit — odvolání. Ústava mu sice zaručuje svobodu a právo, ale par. 147 Řádu škol. a vyuč. z r. 1905 mu tuto svobodu bere, neb platí jeho ustanovení, že „členové jsou zavázáni i tenkrát usnesení uposlechnouti, když proti němu námitky činili“.

Při stylisaci tohoto paragrafu Řádu šk. a vyuč. jistě se nemyslílo na naši budoucí ústavu, která byla v mlze budoucnosti. Je však podivné, že výnosem ministerským byla platnost tohoto paragrafu zdůrazněna, i když se tím vlastně znemožňuje použití práva zaručeného ústavní listinou.

Pro katolického učitele musí někdy asi více platiti předpis rakouského ministerstva než jasné znění ústavy čsl. republiky.

Desáté výročí trvání ústavy oslavili jsme s radostí a vroucností, ale trpce se nás dotýká, že nám není přáno těšiti se bezvýhradně z práv, které všem občanům zaručuje.

R. Křivánek:

Přirozený tělovýchovný systém Lockingtonův.

(Věnováno svatojanským kandidátům.)

(Dokončení.)

Při tvorbě systému přihlížel Lockington zvláště k dvěma povoláním, která jsou velmi důležitá pro tělesný a duševní vývoj naší mládeže a našeho lidu, ke kazatelství a učitelství. Hloubka pojetí učitelského povolání, jakož i speciální sestavení cvičení k pěstování orgánů, učitelé nejvíce potřebných, plíc a hlasivek, nutí mne podrobněji uvést jeho myšlenky o těchto věcech.

„Naši učitelé v dnešní době jsou vzdělavateli a vzory našich mužů a žen v době jejich mládí. Běž do učebny. V celém prostoru nenalezneš ničeho, co by mělo vztah k živému člověku, ale uvnitř těchto čtyř zdí odehrává se velký boj, který rozhoduje o naší budoucnosti. Zevně není nic heroického nebo oslňujícího v tiché, prosté postavě, která vládne v tomto malém království. A přece točí se okolo této postavy zápasy národů.

Důvod k tomuto tvrzení není daleko. Učitel je tu jejich výtvarným umělcem. Běře do ruky surovinu a neustále na ní pracuje den co den; tvoří a formuje, až pod jeho trpělivými rukama dostane tvar. To je dlouhá, tvrdá, namáhavá práce.

Denně mluví 4—5 hodin k publiku, které jej nechce poslouchati. On se musí o to zasazovati, aby té těkavé, bezmyšlenkovité mládeži ukázal pravou cestu, a mnohdy jeho práce přináší málo ovoce.

To je úděl učitelův. Stojí na svém místě, statečný voják, rek a setrvává, až jej odvolá Kristus a jeho velkomyslné sebeobětování dokonale odmění. Stojí na stráž proti mocnosti temna, která dnes více, ba zrovna vši silou se snaží o to, aby dosáhla svou rukou mladé duše, a pak, aby je více už nepustila.

Kdo se chce připojit k této statečné skupině, musí býti k tomu tělesně i duševně řádně vyzbrojen. Když se mladý učitel objeví po prvé ve třídě — jak vypadá? — je první otázka třiceti nebo i více soudců, kteří tu sedí a dávají pozor na každý pohyb, postřehnou každou zvláštnost, činí úsudek a roznášejí jej po venku. Může uměti přeložiti všechny ódy z Horáce, může uměti zpaměti odříkávati starého Homéra — to vše mu nic nepomůže, jestli sem přichází vzrušeně, váhavě, nejse sám sebe jist; tu si malí kloučci mnou ruce a počnou jej „vychovávat“.

Zde by pomohlo tělesné cvičení. Tělo je hlavní a první příčinou chvění a rozrušenosti. Chybí mu vláda nad jeho svaly. Následek potom je trapný. *Duše může býti třebas silná a rozhodná, tělo přece je neposlušné. Duše může býti silná jako lev, ale na těle, které má své slabosti, musí si uznání své nadřizenosti vybojovati.* Je pravda, silná duše musí na konec přece zvítěziti, ale teprve po zápase, který by si mohla při dobře cvičeném těle ušetřiti.

Je to poměrně snadná věc dostat se k srdci žáků. Tento cíl je námahy hodný. Tu kopeme přímo směrem k zlaté hroudě. Vyučování mládeže je jistě úctyhodná, plodná práce, jestliže ji řádně konáme. Nemůžeme říci, že všichni ostatní, kteří na spásu duše pracují, jsou zaměstnáni jen tím, že napravují chyby učitele?

Proto je povinností učitelovou, aby své studie tak ukončil, že by byl připraven jak po stránce tělesné, tak po stránce duševní. Už ta tělesná námaha udržeti kázeň ve třídě činí jeho práci těžkou a namáhavou. Mnohé žáky musí si nejprve získati a na správnou cestu uvést, ačkoliv žáci sami netouží nikterak po nějakém vedení.

Učitel má pod svým dozorem hochy těžkopádné, ohnivé, vrtkavé, věčně lenošné. Každý potřebuje zvláštního zacházení, má-li z něho býti řádný muž. Těmto požadavkům učitel přirozeně může stačiti jen tehdy, jestliže se úplně a dokonale ovládá. Začnou-li se však hlásit nervy, jestli ho bolí hlava a všechny svaly jsou mdlé a unavené snadno se rozčílí a tím jeho působnost značně trpí.

Mimo úkol řádně udržovati pořádek, přichází ještě vyučování samo se stále

se opakujícími zkouškami, korekturami, přípravami na příští den, vypracováním rozvrhu práce, aby skutečně dosáhl pokud možno nejlepšího výsledku. Unavený muž nemůže správně tuto práci vykonat. Unava totiž přechází na mozek a překáží duševní práci. Unavený muž nikdy nemůže udržet ve třídě veselou náladu. Třída následuje vždy příkladu učitele.

Tato dvojí námaha tíží učitele den co den, po celý život. Výchova mládeže je vzácnou prací, která se obližně vykonává. Kam se podíváme, všude vidíme statečné muže. Stojí na svém místě rok, dva roky, stále, pracují vždy ze všech sil jako stroj — tak neúnavně a tak vytrvale, jako by tyto vznešené duše měly tělo z gumy a ocele, a ne z obyčejného těla a krve.

To jsou naši výtvarní umělci. Chceme-li je napodobit, musíme si osvojit tu též tělesnou pracovní výkonnost, kterou oni mají. Potom nikdy se nervy nepodráždí při této vůdcovské práci, ať už na veřejnosti nebo při soukromém styku, ať už doma nebo ve škole.

Celá činnost učitele klade neustále vysoké požadavky na naše tělesné síly a my se musíme na to stále a od počátku připravovat. V raných letech jsme zasedli sítě zdraví nebo nemoci a v obojím případě vydrží ovoce velmi dlouho. Naše přirozenost snáší obrovské zatížení — dokud neklesne — tělo je skutečně vznešeným strojem, ale jestliže kleslo, potřebuje právě tak dlouhou dobu, aby škodu opět odčímilo. Za dobu studií se tělo zanedbává a pak se stává, že dříve, než dosáhne vrcholu svého života, zanedbaný organismus odmítne službu. A pak teprve se pokouší dát špatně vyvinuté tělo do pořádku.

Teď chápeme pravdivost přísloví: „Vědění v chatrném těle je meč bez rukojeti, kanón bez hlavně. Pole musí být zralé ke žni, ale jsou-li dělníci slabí, aby vládli srpem, nikdy nebude sklizena tato žně.“

III. Cíl je tedy jasně vymezen. Naším cílem není cvičit tělo k vůli tělu samotnému, nýbrž abychom z něho utvořili poddajný a trvalý nástroj duše, který by chtěl a byl s to všechny její rozkazy vykonat, třebaž by byly tvrdé a obtížné. Nejedná se o cvičení ze záliby ke cvičení, nýbrž o cvičení jako prostředek k cíli.

Naším úkolem není ani tak síla svalů, třebaže určitá míra této je vždy potřebná, ale mnohem více síla vnitřních orgánů. Duševně zaměstnaný potřebuje zdravé orgány, ne pouze vnější svalovou sílu. Na příklad svaly na ruku mohou být zdravé a silné, zatím co břišní svaly jsou tak slabé, že při nejmenší námaze jest nutno se obávat pruhu. Tím ovšem chybí předpoklad pro zdravý stav žaludku a ostatních zažívacích ústrojů.

Cvičení mají ten účel, předně, aby tělo a jeho orgány *přivedla k plnému rozkvětu* a za druhé, aby je zachovala zdravé, když už se rozvinuly. Pokud vývoj není ukončen, musí se pečlivě pracovat na cvičení svalů.

Další cíl našich cvičení je *zachovat* tělo zdravým, což je těžší dosáhnout než první věc. S přibývajícím věkem objevuje se u člověka sklon k tloustnutí, což znamená v jistém smyslu úbytek naší pracovní síly. Projevuje se nechutí ke cvičení, svaly, hlavně svaly břišní a žeberní zeslábnu a tím nemohou udržet břicho, které obepínají, v přirozené poloze.

Tato cvičení mají na zřeteli zesílení těch svalů, které udržují orgány ve správné poloze.

Tedy: Naš bližší cíl je síla vnitřních orgánů, nejvyšší cíl — síla ducha.

Výsledek správné tělovýchovy je dobré zdraví. Účinky dobrého zdraví zasahují příliš daleko. Vnášejí sluneční jas do života našeho i našich svěřenců. Špatná nálada mizí, vráskovitě čelo se stává hladkým, prudkost, která je projevem necvičeného těla, je potlačena, poněvadž duše nabyla panství nad tělem. Stáváš se laskavějším.

Zdravý zdatný pracovník je na každém místě nezaplacený. To je muž, na něhož se může spolehnouti; vždy k své práci připraven, a pro každou obtíž vyzbrojen. Je podobem lokomotivě, na niž se neustále pohybuje pojišťovací ventil následkem přebytku síly. Je vždy šťasten, spokojen.

IV. Kniha sama se rozděluje na dvě části. Dříve než započal Lockington se stavbou systému, vyúčtoval v první části knihy s běžnými předsudky proti tělovýchově. Ukázal, že rozumná tělovýchova není proti, ale v duchu katolické církve. Tím se stavíme na skalopevný základ, který potřebujeme pro bezpečnou stavbu. 4. kapitola poukazuje na všeobecnou nutnost systematické tělovýchovy právě v naší době. 5. a 6. kap. pojednává o významu tělovýchovy pro duševní velikost člověka. Kapitola 7. a 8. o významu tělovýchovy pro práci v povolání.

Dříve než se přistoupí k praktické části, musíme si jasně před oči postavili cíl a k tomu nám podává zásobu na cestu ve zhuštěné formě 9. kap.: „Náš cíl“, a 10. kapitola: „Účinky tělovýchovy“. Závěr tvoří stať: „Tělovýchova a tvorba charakteru“. Takoví, kteří se snaží po dokonalosti, naleznou zde poslední a silný motiv k tomu, aby přiložili ruku k dílu a neodpočinuli si, dokud dílo by nebylo hotovo.

Uvedené myšlenky, doufám, stačí, aby pohnuly každého sáhnouti po této knížce a aby se podle ní zařídil. Mějte na zřeteli své vlohy! Neboť „nechatí zakrkněti tělo znamená asi tolik jako své schopnosti zavázati do pohřebního šátku a pochovati“. A to jistě nikdo nechce učiniti.

Z letošních pedagogických dní v Praze.

(1. až 4. března 1930.)

Kolega Medonos v přednášce o reformě škol I. stupně (v Nuslích) zmínil se o stížnostech na nedoučování. Stěžují si vysoké školy, že posluchači neovládají dobře ani pravopis, střední školy tvrdí, že to není jejich vinou, a odkazují na národní školy. Učitel obecné školy nemá už na koho vinu svaliti. Cítí se obecně, že tu něco chybí, ale neví se přesně, co. Kol. Medonos považuje za nejakutnější:

1. Revidovati obsah a rozsah učiva.
2. Ekonomičtější vyučování.
3. Zavedení testových metod a standartu.
4. Vyzkoušení nových metod ve škole.
5. Soulad školy s rodinou.

Doznal, že poctivé učitelské řemeslo je cennější než bezmyšlenkovité tápání.

※

Z řeči p. dr. Chlupa vzbudil větší zájem odstavec o osobnostní psychologii Sternově, podle které se každá osobnost skládá ze struktur. Výchovou se některé zesilují, jiné zatlačují. Praktický následek rozkladu osobnosti struktury je na př. změna politického přesvědčení. (Šel-li smích všem přítomným po této větě skutečně od srdce, pak to bylo zdravé odsouzení bezpáteřnosti, s jakou mnozí nechají snadno a rychle rozpadat struktury se změnou režimu. Pozn. pis.) Osobnost se má státí strukturou nerozpadající se. Jen v patologických případech nastává rozrušení struktury. Prožíváme rozličné krise — hospodářskou, mravní. Ale není podle pana docenta krise práce, a proto práci zdar.

※

Pan dr. Uher tvrdil, že činná naše škola je založena v Masarykově a netřeba stavěti jen na myšlenkových základech cizích. Nemůžeme se ubrániti dojmů, že toto pojetí je příliš jednostranné, reformační a většině národa cizí. Masaryk bude jistě déle živ než mnohé patolizalské nápady jeho přehorlivých epigonů, ale éra českého přemýšlení tím není ani dovršena, ani ukončena. Národ musí pokračovati dále, jak dobře Uher řekl: nad Komenského a nad Masaryka. O Komenském dnes žáci dovedou papouškovat věty, že byl arcibučitelem národů, ale jednoho jeho spisu neznají; je časově i slohově současnosti příliš odlehlý. Tento osud dnes čeká mnohou knihu ne až po třech stoletích, ale už po třech desetiletích. I s tím třeba počítati při odměřování základů naší činné školy.

※

Dr. Klíma poukázal na velký rozdíl dětského nazírání dříve a dnes. Zavinuje to prostředí, jiný život v okolí. Dnes vychovává ulice a proto ten pokrok. Myslíme, že tím více je třeba zdravého regulativu, čím škodlivěji vliv ulice do výchovy zasahuje. O tom se na ped. dnech nikdo nezminil.

※

Fr. Hilker z Berlína v přesně rozčleněné přednášce podal obraz vývoje školských reform v Německu. Je pro vyšší vzdělání učitelstva, ale ne na univerzitě, která je mu odbornou školou myšlení, nýbrž na pedagogických akademiích.

Kdyby to řekl katolický učitel nebo lidový večerník, byl by tmářem, zpátečníkem, zrádcem a bůhví čím. Od pana Hilkeru spolklo učitelstvo tuto pilulku jako med. Přejeme pokrokovým kolegům dobré zažití! Kteří neztratili soudnost, dají našim snahám za pravdu. „V rukou učitelů jsou osudy světa,“ končila jeho přednáška.

*

Měříme-li polleskem spokojenost, radost a nadšení posluchačů, pak vítězství si z ped. dní neodnáší ani odpověď pana presidenta, ani p. ministr Dérer — ale kol. Žofková z Bakova, jejíž přednáška byla skutečně eminentně zajímavá. Plastický obrázek vyučování podle daltonsko-winnetského plánu v Bakově zasloužil si zcela dobře rámečku ministerské pozornosti, a neřekl-li pan ministr učitelstvu ani slova — snad proto, že neměl, co by po té přednášce řekl.

*

Katolické učitelstvo na ped. dnech oficiálně zastoupeno nebylo, protože — jako obvykle — nebylo k spoluúčasti pozváno. Také z výstavy hraček a autodidaktického materiálu jsou vyřazeny všechny práce, které by mohly pocházeti z katol. dílny (školní, tiskárny atd.). Pátek ve „Věčných naukách“ píše sice: Cesty mohou býti rozličné; ale páni na vedoucích místech jsou jiných názorů. Oni dovedou o svobodě pouze deklamovat, ale ne-ji katolíkům dopřát. Netlačíme se a nespěcháme. Práci reformní se nevyhýbáme a snahy na druhém břehu bedlivě sledujeme. Ať páni nezapomenou, že proti vůli katol. rodičů neuskuteční žádné reformy!

*

Příhodovo klopýtnutí. Ve spisku „Dvě studie o lidském chování“ napsal dr. Příhoda na str. 24: „Za třetí znak inteligence jsme vytkli poměrnou rychlost chování, korunovaného zdarem. Reaguje-li bodrý občan na situaci, danou výrokem: „Dr. Karel K. je nejprozíravější český politik“ smíchem teprve cestou ze schůze, není příliš inteligentní.“ Pan docent si tímto příkladem mnoho neposloužil. Nepochybujeme, že by se neodvážil užítí v oné větě písmen E. B. nebo T. M. — ale na Kramáře má odvahy dost. Nejsme straníci Kramářovi, ale citíme lidsky a máme — patrně nepříhodovské — názory odlišné na lidské chování. Pan docent zapomněl v onom okamžiku na introspekci. Toto chování nebylo adekvátní situaci.

*

Celkem letošní ped. dni přinesly řadu praktických námětů a zhodnotily částečně již vykonanou reformní práci. Katolickým učitelům jsou pobídkou k intensivní práci o dobrou českou školu na základě výchovy nábožensko-mravní.

Komenského náhrobní nápis v chrámě naardenském.

Concredidit Deo Triuni Spiritum

Bonis Memoriam, Propinquae huic Tumbae Corpus

Jannes Amos Comenius.

Eccl. FF. Bohem Episcopus et Senior Vigilantissimus:

Pietate, Doctrina, Ingenio,
Theologus, Didacticus, Philosophus
Undique Incomparabilis
Ecclesiam, Scholam, Orbem
Perpetuo habiturus meritis vectigalem.

Columbae Simplicitem cum Serpentis Prudentia

Sic temperans, ut illa praevaleret.
Potentibus, Religiosis, Sapientibus
Sermone, Consiliis, Calamo
Notus Acceptus Honoratus.
Malorum potius Emendator, quam Hostis
In plerisque Europae totius Regnis et Provinciis
Civis, Exul, Hospes.

Natus die 28. Martii MDXCII Hunnobrodae Morav.
 Defunctus die 5. 15 Novembr. MDCLXX Amsterodami
 Sepultus die 22. ejusdem Mensis in hoc templo,
 Resurrecturus ad beatam aeternitatem.
 Cui bene precatur F. D. et quicumque parant sequi.

Na hrobovém kameni:

Istud Comedii custodit membra sepulcrum.
 Coelum animam, laudes integer orbis habet.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA*

Krajinský odbor katol. učitelstva okresu uh. hradištského konal valnou hromadu dne 9. února 1930 v Uh. Hradišti. Úvodní přednášku měl kol. posl. J. Vičánek o současné školské politice. Do odboru se přihlásilo nových 7 členů. Ze zprávy jednatele uvádíme činnost odboru v r. 1929: 1. Valná hromada 13. ledna 1929 (účast 40 členů). Přednášel docent Masarykovy univ. MUDr. Zeman, primář nemocnice v Uh. Hradišti: „Začátky infekčních nemocí“. Členských schůzí konáno 9, výborová 1, a to: 10. března 1929 přednášela S. B. Hejníková, ředitelka z Napajedla: „O národním hospodářství“. (Účast 32 členů.) 7. dubna 1929 přednášel kol. A. Reček, odb. uč.: „O vyučování zpěvu na školách obecných“. Účast 31 členů. 5. května 1929 schůze v dívčím ústavě Ludmila v Napajedlích za spoluúčasti učitelského sboru ústavu. Uvítací proslov měl insp. Fr. Mléčka, přednášel PhDr. Kratochvíl, univ. prof. z Brna: „Problémy soudobé kultury“, „Studium křesť. filosofie“. — Přítomno 32 členů, 16 učitelek ústavu a 34 hostů (chovanky ústavu pro vzdělání učitelek mat. škol). 2. června přednášel předseda A. Kolek: „Oslavy svatováclavské“. Účast 28 členů. 23. června 1929 mimořádná členská schůze stran přihlášek do Prahy na SDO a učit. sjezd. Referoval A. Kolek. 8. září 1929 schůze pracovní — rozdělení témat k přednáškám pro šk. r. 1929-30. Účast 32 členů. 6. října 1929 odbor se účastnil schůze důvěrníků L. S. před volbami. 10. listopadu 1929 přednášel A. Kolek: „Mezi proudy“, filosofickou úvaha, kol. Perníčka: „O katolickou školu“. Účast 29 členů. 1. prosince 1929 přednášel Ph. a ThDr. Habeš, rektor T. J. z Velehradu: „Problém poznání“. Účast 31 členů. 5. ledna 1930 přednášel kol. posl. J. Vičánek: „O zájezdu do Polska“, kol. Janík: „Pekáři sv. Václav“. Mimo členské schů-

ze účastnili se členové kraj. odboru Svatováclavských dnů Orelstva jako vedoucí žactva, dorostu i členstva. Na schůzích mimo uvedená témata probírány vždy aktuální otázky stavovské. Po zprávách činovníků přikročeno k volbě nového výboru. Jednomyslně aklamací zvolen: předsedou kol. Ant. Kolek, učit., Zlechov; místopředsedou kol. H. Minaříková, uč., Uh. Ostroh; jednatelem kol. V. Hlavačka, uč., Polešovice; pokladníkem kol. Al. Reček, odb. uč., Uh. Hradiště; členové výboru: S. B. Hejníková, ředitelka, Napajedla, kol. F. Perníčka, uč., Halenkovice, kol. A. Kepř, uč., Jalubí, kol. M. Chybíková, uč., Jalubí, kol. H. Kořínková, odb. uč., Babice. Po volbě přednesl kol. Kolek ukázky své beletrie. Projednány exkurse do průmyslových závodů, prázdninový kurs ve Frýdlantě a zájezd do Polska. —čk.

Těšínský odbor konal členskou schůzi v neděli 23. února t. r. v klášterní škole v Orlové. Na počátku zmínil se předseda kol. Dvořák o velké společné schůzi katol. učitelstva v M. Ostravě, o níž čten pak jednatelem kol. Židkem obsáhlý referát. Pak následovala skoro dvouhodinová přednáška milého a známého p. prof. dr. Špačka z Hlučína na téma „Americké školství“. Přednášku založil pan profesor na vlastních dojmech a zkušenostech své cesty po sev. Americe. Ještě mnohemu máme se od Ameriky učit, ne však všemu. Mnohemu může se Amerika učit také od nás. Ne všechno, co pochází z Ameriky, musí býti to nejlepší. Po přednášce rozvinula se čilá debata, v níž pan profesor ještě mnohé objasnil a zdůvodnil. Srdečný dík vám, p. profesore, za pěknou přednášku a těšíme se ještě na vaše světelné obrazy po Americe, které můžete pak pořádat pro širší veřejnost. — Valná hromada odboru bude se konati v neděli 16. března t. r. opět v Orlové v klášteře. Na programu také slavnostní projev k 80. narozeninám p.

presidenta T. G. Masaryka. Přijďte všichni!

Krajský odbor na Boskovsku a Mor. Třebovsku konal schůzi v neděli 9. února v Letovicích. Byly probrány všechny důležité věci, které se vyskytly od poslední schůze, a výsledek debaty shrnut v memorandum, které zasláno předsednictvu zem. spolku. Vyjímáme z něho hlavně: požadavek prohloubení odborné práce vědecké, vydávání vlastního pedagogického časopisu, energičtější zastávání práv členů, návrh na zřízení archivu o persekuci kat. učitelstva a jiné. Bylo by našim vroucím přáním, aby toto memorandum nezůstalo kusem papíru bez povšimnutí. Pro příští schůzi připraví si členové návrhy na změnu a doplnění stanov. Letošního roku připadá desáté výročí založení odboru. Toto jubileum hodláme oslavit akademii na Květnou neděli 13. dubna v Letovicích. Příští schůze koná se jako valná hromada 20. března v Letovicích.

Krajský odbor katol. učitelstva na Vyškovsku koná svou měsíční schůzi ve Vyškově 20. března v Katol. domě.

Katolickému učitelstvu a profesorům z Hané a severní Moravy. Připravujete se již nyní k našemu sjezdu, jenž se koná 6. dubna. Řekněte o něm i těm, kteří nejsou v naší organizaci. Pozvěte vdp. katechety a profesory náboženství!

Společná schůze katolického učitelstva v Mor. Ostravě dne 6. dubna 1930. Po první zdařilé schůzi slezského učitelstva připravujeme dne 6. dubna druhou schůzi, která svým programem bude pokračováním první. V 9 hodin mše sv. ve farním kostele, v 10 hod. společná schůze s těmito referáty: 1. Prof. dr. Špaček: Scriptologická metoda na stupni elementárním. 2. J. Kuncek: Prázdninový pokračovací vzdělávací kurs ve Frýdlantě. 3. Těžiště práce katolického inteligenta v životě; referent bude oznámen v příštím čísle Věstníku. Po každém referátě debata. O půl 1. hod. společný oběd v klášterě. Žádám tímto, aby odbory opavský, hlučínský, ostravský, těšínský a místecký provedly mezi svým členstvem agitaci. Vitáme kolegyně a kolegy, kteří nejsou v naší organizaci a mají o náš život zájem, ať mezi nás přijdou. Srdečně zveme dpp. katechety a pp. profesory, jakož i katolickou inteligenci. Přičiňte se, aby účast na společné schůzi byla větší ještě než

15. prosince. Informace podá kol. Jan Kuncek, učitel, Markvartovice, Hlučínsko.

Zpylování svědomí aspoň jednou za den před ulehnutím je nezbytno, chceme-li, aby mládež pokračovala v dokonalosti.

Kdo chce jiné učit mluvit, musí se sám učit mlčet.

ROZHLEDY

Otázka provdaných učitelek ve Spojených státech severoamerických. Otázka, mají-li provdané učitelky ve školách vyučovat, jest hojně projednávána i ve školství Spojených států severoamerických. E. E. Lewis ve studii o této otázce uvádí 31 důvodů, jež byly v tisku uvedeny ve prospěch zaměstnání provdaných učitelek, a 31 důvodů proti nim. Časopis „The American Educational Digest“ uveřejnil k této otázce přes tisíc odpovědí, příznivých i nepříznivých. Ve městě Washingtonu zahájena byla o této otázce veřejná hlasovací anketa, které se vedle značného množství (954) jednotlivců zúčastnilo i 70 spolků. Z těchto spolků 57 se vyjádřilo ve prospěch provdaných učitelek, 7 proti a 6 se prohlásilo neutrálními. Z jednotlivců se prohlásilo 63 proc. ve prospěch provdaných učitelek, 18 procent proti, 15 procent stanovilo určité podmínky, ale jen 4 proc. připouštělo lepší výkony u učitelek provdaných. (Il Corriere delle Maestre.) — Otiskujeme tuto zprávu, ač naprosto bychom nechtěli považovat americké školství za vzor pro nás. Má mnoho nedostatků a pak jest pro jiné poměry.

Nejstarší mapy Čech. Je velmi zajímavé studovat staré mapy českých zemí. (Pěkné faksimile vydává Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen.) První mapa Čech je z roku 1518, vydal ji český bratr Mikuláš Klaudian. Je bez měřítka a je orientována k jihu, to jest opačně, než nynější mapy: nahoře jih, dole sever, vpravo západ, vlevo východ. Podoba země je zcela jiná než dnes. Podél hranic kolkolem naznačeny husté lesy, též uvnitř země je mnoho lesů a hájů. Řeky nemají namnoze správného směru, takže se těžko orientujeme. V pozdějších vydáních je Klaudianova mapa ozdobena erby a znaky českých pánů.

K severu orientovaná, souhlasně s dnešními mapami, je Crigingerova mapa z roku 1568. Zde už je orientace snazší, ale chybí řeka Vltava, řeka Lužnice a Sázava mají pochybený směr toku, rovněž Labe od Pardubic ke Kolinu má pochybený směr (přímě k jihozápadu), Ohře je posunuta hodně k jihu. Mapa z roku 1632 od Pavla Bretinse z Ehrenfeldu je podrobná, tok řek je správnější. U jmen měst jsou někdy udány památnosti.

Podlaha moderní učebny. A. Waitzig ukazuje, že nejvhodnější podlahou moderní učebny jsou parkety. Prkna se neosvědčila. Rychle se opotřebují, stávají se nerovnými a ztěžují pevné postavení nábytku. Úzká prkna odstraňují sice tyto nedostatky, ale často brzy zavinují vrzání a praskání. V obou případech je třeba olejovat a tím i zhoršovat stav vzduchu v místnosti. Často se sice užívá ve školách linolea, poněvadž tlumí hluk a způsobuje, že místnost je teplejší a přívětivější. Ale vyžaduje pečlivého opatrování a není pro svou hladkost zcela bez nebezpečí. Naproti tomu parkety svou pevností a trvanlivostí vyhovují všem požadavkům. Vyšší pořizovací náklad na ně se úplně vyvažuje tím, že odpadají časté opravy. — Neue Bahnen.

Začátek školního roku v Německu. V Německu začíná školní rok po velikonicích a bývá přerušen letními prázdninami aspoň měsíčními, a to v srpnu. Proto se již dávno žádá jiné rozdělení školní práce. Ústřední školní rada města Berlína navrhla pruskému ministerstvu osvěty, aby školní rok byl rozdělný v trimestry. První trimestr by trval od září do vánoc, druhý od 15. ledna do velikonic, třetí pak do 15. července. Pruské ministerstvo chystá se opustit staré rozdělení, od něhož se již odchýlilo jižní Německo. — Deutsche Bürgerschulzeitung.

Důležitost výběru knih pro mládež. Dobrá kniha nejlepší přítel náš. — Slovo pronesené působí mocně, napsané mocněji. Všimějme si, co čtou žáci, budme na stráži, i když máme již výběr hodnotné literatury žákovské. Zde doklad: U nás v knihovně žákovské je kniha „Farma lehkých srdcí“ od Z. Bora. Kniha psaná rafinovaně, sledující však jediný cíl, úplnou nevěru, nábožensky pustošit v duších dětských. Na stránce 63 čteme: Naháněl vás strach někým, kdo již dávno nemůže mluvit. Panenka Maria a všechny ty postavy, které jsou vám líčeny v ná-

boženstvích, jsou zneužívány a přikreslovány. Snad žila kdysi a byla prý ženou tesaře Josefa. Byli lidmi právě tak jako my, a z jejich manželství zrodil se syn, jehož nazvali Ježíšem. — Ti, kteří jej ukřižovali a jejich následovníci, jak lid Ježíše vzpomíná, uchopili se jeho jména a učení a zřídili sbory jeho tak zvaných následovníků, kteří jeho jménem klamou lid a udržují jej v temnotě, aby mu mohli vládnout a jej vykořisťovat. Je to dnešní církev a její zřízení — kněží, kteří jménem Kristovým, který kázal nezabíjet, světi válečné zbraně a štvou lidi proti sobě atd. Máme seznam hodnotné literatury žáků, jest velkou chybou povolaných činitelů, že nepůsobí, by se podobné případy neopakovaly. — Doklad druhý: „Ve stínu Bílé hory“ od Ot. Svobody, str. 91, 98 a 107; Nerozepisují se šíře, každý, kdo se zajímá, přečte si. Knihy čtou žáci od 10—14 let. Prosím, uvažujte! Jest nutno, by také vydán byl seznam knih, které jako nevhodné svým obsahem mají býti vyřazeny ze žákovských knihoven a které vpašovány byly tam, kam nepatří. — Rodiče jsou roztrpčeni, jinak by byli klidni, a teď vedou stížnosti: „Za naše peníze dává se dělem jed.“ Moderní otročina, nová doba poharská. — T.

Před úpravou. Je nesporné, že každá úprava mívá i následky zhoubné — že se jí všichni nedočkají, že zapomíná i na nedávno sotva odešlé (pensionované). Tak jsme měli vlastně do nedávna čtyři druhy pensistů: staro-staro-pensisté, staropensisté, středopensisté a novopensisté. — I zákon č. 104-26 takové zlo způsobil — poškodil všechny ty, kteří byli před 1. lednem 1926 vyrozuměni, že mají už jít, že půjdou, aby šli — do pense. Těm byla vyměřena pense ještě podle dřívějšího zákona čís. 286-24. A mezi takovými byli i mnozí, kteří (než přišlo vyřízení od zsr.) ještě po 1. lednu 1926, tedy ještě za platnosti nového zákona čís. 104-26, sloužili. A o těch poslední odstavec tohoto zákona neodvolatelně rozhodl, že dobrodini nového zákona (větší plat, větší pense) na ně se už nevztahuje. Jít museli, pensi mají o mnoho menší — stali se rázem staropensisty. Museli šetřit, stárnout a čekat, až po letech (až jich hodně zemře a bude jich méně) se nad nimi smilují a udělají z nich středo- nebo novopensisty. A je-li stáří samo už nemoc, jak říkají lékaři sami, nemá býti

aspoň bédné. Zákodárci měli by i na takové pamatovat. Vždyť stáří nerado veřejně nařiká, zato raději za dobrodiní se pomodlí. Zákodárci, buďte zákona-dárci, s každou novou úpravou pamatujte na všechny — i pensisty! — J. M.

Pedagogický seminář v Olomouci a katolické učitelky. V Olomouci se pořádá od ledna do konce března 1930 pedagogický seminář pro učitelky domácích nauk. V učitelském tisku bylo oznámeno, že kolejně pro celý kurs je pro každého účastníka 100 Kč. Když přihlášené měly platit kolejně, byly tážány, zda jsou organizovány v pokrokové organizaci. Pět přihlášených jest organizováno v naší organizaci katolického učitelstva, a pro ty bylo najednou kolejně zvýšeno na 200 Kč. Když se jedna energicky ohradila u pokladní semináře, řekla jí: „Já za to nemohu.“ Kdo tedy za to může? Je to smutné, že i při takových příležitostech ukazují pokrokoví kolegové tu největší nesnášenlivost a stranictví. Proč nedrží se pokrokoví kolegové rady pana presidenta Masaryka, který vytkl učitelstvu, že nemá jednotnou organizaci odborovou a proto rozhodují o věcech učitelských straníci. Takovým počínáním, jaké je v pedagogickém semináři v Olomouci, se jistě učitelstvo nesjednotí. Je to jistě smutný úkaz, který nutno co nejrozhodněji odsouditi. To katolická organizace učitelská jedná jinak. Pořádá o prázdninách pokračovací vzdělávací kurs ve Frýdlantě, a mezi přihlášenými nedělá žádného rozdílu v poplatku, ač by peněz potřebovala mnohem více.

Profesor Masaryk o učitelích. (Vzpomínka) Na podzim roku 1908 přednášel profesor Masaryk v Národním domě v Novém Jičíně. V přednášce řekl mezi jiným, že jsme v cizině málo známi a že máme tam velice slabé zastoupení. Ke konci prázdnin téhož roku přijel jsem s přítelem z Cařihradu. Tam nebyli jsme připuštěni, kam bychom chtěli, ač říšským Němcům odepřeno to nebylo (účast na selamlíku a j.). Tehdejší rakouský velvyslanec markrabě Pallavicini, jemuž jsme chtěli svoji žádost přednésti, nás k audienci nepřipustil. — Abych potvrdil pravdu slov v přednášce, vypravoval jsem to prof. Masarykovi. Během rozmluvy tituloval mne slovy „pane kolego“. Na moji námitku, že nejsme kolegové, řekl: „Proč? Vždyť jsme oba učitelé.“ Na to jsem mu odpověděl, že jsem venkovský

kantorek a on universitní profesor, což je veliký rozdíl. „Pane kolego,“ řekl Masaryk, „ten venkovský učitel koná národu zrovna tak platné služby, jako universitní profesor.“ — Slova tato jsou pro učitele jistě významná a povzbuzující. — A. Kloss, býv. učitel v Hlodsavicích.

Pedagogika v přípravě učitelské. Na loňském říjnovém pedagogickém sjezdu v Kasselu usneseny byly tyto směrnice pro postavení pedagogiky v přípravě učitelské: 1. Zástupcům pedagogiky připadá úkol, aby, zachovávající si veškeru svobodu, v jednotlivostech vypracovali zásadní jednotné vzdělání učitelstva, neboť na tom záleží, zda se udrží nebo rozpadne kulturní jednotka. 2. Toto vzdělání musí býti orientováno podle úkolů obecné školy, které jsou nyní jiné, daleko obsažnější, hlubší a odpovědnější, než byly před 150 lety. 3. Ti, kdož provádějí tento úkol, mají proto v kulturní jednotě národa funkci, která svým rozsahem, duševní úrovní a odpovědností není menší než činnost lékaře, duchovního, právníka, inženýra, národohospodáře, vědce a j. 4. Při vzdělání vykonavatelů tohoto úkolu (tedy učitelů obecných škol a učitelů v lidové výchově) má míti vedení pedagogika; ta se musí ovšem orientovati podle toho pojmu vzdělání, který byl vytčen německým idealismem a další tradicí se rozvíjel. 5. Tato příprava má přihlížeti k duševním schopnostem kandidátovým a klásti důraz na to, aby se životně rozvíjelo tvořivé estetické jednání a aby se opatřila duševní výzbroj. Vztahuje se nejen na výsledky dějin vzdělání a vzdělávacích činností i na různé více méně abstraktně konstruktivní soustavy pedagogické, ale také na skutečné soudobé skutečnosti vzdělávací. Je tu proto nutný vyučovací i výchovný výcvik, se studiem vnitřně spojený. Konečně pedagogicko-praktické i pedagogicko-technické vzdělání má plnou hodnotu teprve tehdy, děje-li se v souvislosti s praxí. Proto jest nutno vložiti do povinného vzdělávání i výcvik v určitých technicko-uměleckých zručnostech, pro něž kandidáti musejí míti předpravu a pro něž se jim má dáti příležitost k dalšímu zdokonalování. 6. Jak s hlediska studia pedagogiky a filosofie, tak s hlediska učitelského vzdělání jest nezbytno studovati vážně odborně alespoň v jednom oboru studijním. 7. Uspokojivé úpravy vě-

deckého studia pedagogiky pro učitel-
ské vzdělání bude možno dojíti teprve
tehdy, až se university (po případě
vysoké školy technické) po stránce
pedagogické náležitě vyzbrojí, aneb až
připojené k nim pedagogické ústavy
vysokoškolské se do nich náležitě
včlení, aneb až se pedagogické aka-
demie upraví ve smyslu universitním,
to jest vyvinou se v součást univer-
sit. — Zeitschrift für pädag. Psycholo-
gie.

*Kniha, píseň, báseň, žalm — toť jsou
podpory v strastech života.*

*Začátek zkázy u mládeže je, nemá-li
co dělati.*

*Nemoudré bývají hromadné odměny
a tresty.*

P R Á V N Í H L Í D K A

Musejí býti posluhovačky pojištěny
u nemocenské pojišťovny? V domác-
nostech četných kolegů a kolegyn a
též na farách zaměstnány jsou poslu-
hovačky. Bude jim jistě vitáno dole u-
vedené rozhodnutí. — Okresní nemo-
censká pojišťovna v Brně vyslovila, že
posluhovačky v jisté strojárně podlé-
hají pojištění. Městská rada tento ná-
lez zrušila z důvodu, že zaměstnání
posluhovaček, které ve strojárnách u-
klízejí, jest jejich vedlejším zaměst-
náním, ježto jim zabralo jen kratší do-
bu pracovní a po větší část dne byly
zaměstnány ve svých domácnostech.
Zemská správa politická tento nález
potvrdila. Nejvyšší správní soud její
rozhodnutí nálezem č. 16130 z r. 1929
zrušil z těchto důvodů: Zaměstnání lze
považovati tehdy za vedlejší, když v
porovnání s jinou samostatnou činnos-
tí nebo životním postavením té osoby
je s hlediska hospodářského a sociál-
ního podřadné. Není tedy rozhodnou
okolnost, jakou část pracovní doby ta
práce zabírá. Hlavním zaměstnáním
může býti i to, které trvá třebas krat-
ší dobu, jen když proti němu nestojí
jiné, které je s hlediska sociálního i
hospodářského převažuje. Při řešení
otázky, zda zaměstnání je vedlejší ne-
bo hlavní, je nutno přirovnávat jed-
notlivé práce téže osoby, nikoli čin-
nost jedné osoby s činností osoby dru-
hé. Úřad měl zkoumat, zda v daném
případě je vedení domácnosti s hle-
diska hospodářského i sociálního tak
závažné, že činí práci ve strojárně

podružnou. To úřad opomněl a proto
bylo třeba jeho rozhodnutí zrušit jako
nezákonné.

Pensisté a nemocenská pokladna.
Pensionovaný berní správce byl za-
městnán (vedlejší zaměstnání, podruž-
né) u společenstva živnostenského. Ne-
mocenská pokladna předepsala živ-
nostenskému společenstvu prémie za toho zaměst-
nance. Společenstvo se odvolalo, a věc
probíhala všechny instance až ke správ-
nímu soudu. A ten rozhodl: pensisté
s podružným zaměstnáním nemusejí
býti přihlášení u nemocenských pokla-
den.

Kdy nemůže býti učitel ustanoven
ředícím, ředitelem? O tom jedná par.
85 a par. 86 služební pragmatiky. Je
to za doby trestu a vyloučení podle
par. 84.

Služební tajemství trvá i po dobu
dovolené i v pensii.

Čekatelé, pozor! Nemá-li učitelský
čekatel po 2 leta za sebou jdoucí, kva-
lifikaci aspoň „dobrou“, propustí se
ze služby.

Byt a náhrada nájemného. Nemohl-li
učitel dáti včas výpověď, a musil za-
pravit nájemné za dobu přesahující
den úplného vyprázdnění bytu, dosta-
ne náhradu, až trojnásobnou částku
měsíčního činovního, ale má povín-
nost nabídnouti byt nadřazenému úřa-
du bez náhrady dnem uprázdňení, ji-
nak náhrada propadne.

Nevypsání konkursu. Konkurs ne-
musí býti vypsán, obsadí-li se uprázd-
něné místo přeložením učitele již u-
stanoveného, z příčin služebních.

Překládání. Překládání zatím může
městský školní výbor, okresní školní
výbor. Definitivně zemská školní ra-
da i učitele již definitivní. Mšno, uči-
tele na školách menšinových i národ-
ních.

Ztráta příjmů. Vzdálí-li se učitel o
své újmě déle než 3 dny a neprokáže
dostatečný důvod omluvy, pozbývá
svých příjmů.

Náhrada v nemoci rodinné. Je-li u-
čitel ochoten úplně se odloučiti od
nemocných příslušníků (nemoc infek-
ční) a nabídka se přijme, buďte mu
nahrazeny výlohy nejvýš za dobu 3
měsíců.

Prækluse. Žádosti, rozklady, stížnos-
ti, má učitel podávati služebně. Ale
jsou případy, že by věc touto cestou
poslaná, přišla pozdě. (Rozklad, re-
kurs.) V takovém případě je dobře,
poslat vše přímo nahoru a opis zaslat
instanci první současně.

Důvodné vzdálení se z působiště i bydliště nutno úřadu nadřízenému oznámit.

Vzdálení se ze služeb, místa v době mimo učebné hodiny, může býti jen po čas potřeby omezeno (potřebuje-li správa školy učitele k jiné službě než vyučování — přípravy na školní slavnosti a p.).

Podnájem. Učitel nesmí vzíti do svého naturálního bytu o své ujmě podnájemníka, druhého učitele.

Titul pensisty. Pensista užívá titulu, jaký měl před pensí, ale musí k němu připsovati označení v. v.

Služné. Je splatno přesně 1. každého měsíce, i když se posílá šekovým úřadem. Šekový úřad má zaslati poukaz poštám posledního v měsíci, aby ráno prvního pošta služné vyplatila.

Zproštění od placení plných pensí-ních příspěvků. Má nastati po 34 letech 6 měsících započitatelné doby, ale podle par. 69 pragmatiky při nároku na plné výslužné, nepočítají se válečná pololetí; nastává tudíž zproštění vlastně až v 37 letech. (34 r. 6 měs. a 2 roky 6 měs. = 37 l.)

Dojíždění, docházení z bydliště do působiště nemůže se zakázat. Úřad může nutit jen, aby se plnily závazky služební. Proto oběžník zsr. k ošv. nařídil bydlet „pokud možno“ ve školní obci.

Výpomocní a kandidáti. Na uprázdněná místa ať definitivní, ať zatímni, mají se ustanovovati v první řadě výpomocní, kteří již působili a se osvědčili. Kandidáty pak jako výpomocné na místech těch, kteří na svých nepůsobi. Kandidátům s lepším vysvědčením, starším, chudším, sluší dáti přednost.

Chaos. Odcházením z okresu na cizí okres a z cizího na domácí, nastává práce okresním školním výborům se statistikou — odečítají se, kdo na jiných okresích, přičítají se z jiných okresů. Tak se stává, že jsou potom čekatelé i 3letí, že se pak místa čekatelská i zruší, čekatel stane se zase výpomocným, takže není divu, že některé okresy jmenují čekatelem učitele až po zkoušce způsobilosti.

Zproštění. Ke konci školního roku jen výpomocní mohou býti zproštěni, čekatelé nikoli.

Odbytné učitelek platí dál podle zákona č. 455/19.

V č. s. 12 „Věstníku katol. učít.“, str. 252, čtu, že řídící učitel, který od 1. února jest pensionován, může zůstat

zástupcem učitelstva v místní školní radě. Dovolují si k tomu sdělit ze zkušenosti svoji poznámku. Na škole naší byl týž případ ve škol. roce 1925 až 1926. Řídící učitel odešel 1. října do penze a zůstal nadále členem míst. školní rady, poněvadž ostatní učitelé buď nebyli zákonitou dobu v místě anebo neměli zákonné stáří. Stalo se ale v té době, že se jednalo o ustanovení nového řídícího učitele a učitele definitivního. Pensista hlasoval pro nekatolíka mladšího služebními lety a měl většinu v místní škol. radě. Proti tomuto hlasování hodlali tehdy příslušníci strany lidové podati svůj odpor (kterého ovšem později nebylo třeba). Ale tenkráté tázal jsem se osobně v Brně u zem. škol. výboru, co soudí referent o hlasování pensionovaného učitele za sbor učitelský, a bylo mi sděleno, že hlasování to bylo *rozhodně neplatným*. I kdyby okr. škol. výbor dal pensistovi potvrzení, jak se v našem případě stalo, insp. X. Y., že smí setrvati v místní škol. radě, přece prý nemá práva za učitelstvo hlasovati, ani býti členem místní škol. rady, ježto *tim dnem, kdy vstoupil do výslužby, ztratil právo zastupovati učitelstvo v místní škol. radě, a když není ustanoveným členem sboru učitelského, nemůže býti ani jeho zástupcem v míst. škol. radě*. Vybízel mne tehdy referent cnen, abych podal rekurs, že zcela určitě bude vyřízen příznivě a hlasování místní škol. rady zrušeno. Také *všechna usnesení místní škol. rady pomoci hlasu pensisty učiněná jsou neplatnými*, pravil mi tehdy. Na moji námitku, že by pak učitelstvo nemělo zástupce v místní škol. radě s právem hlasovacím, odpověděl, *že to nevadí. Zem. škol. rada že ví o více takových školách, kde učitelstvo skutečně nemá zástupce s hlasovacím právem v m. šk. r., ba dokonce mají v Brně jejich seznam a vedou ty školy v evidenci*. Učitelstvo prý má hlas poradný v takovém případě, a kdyby se stalo něco proti prospěchu školy, má právo stížnosti a úřady by se jistě školy zastaly. Tolik mně bylo tehdy sděleno. K rekursu ovšem tehdy nedošlo, poněvadž učitel ten-nekatolík se vzdal, dostav školu jinde, ale oznámili vám to mohu, jak zemská školní rada tehdy vykládala onen zákon paragrafu 20. Ten se ale do dneška nezměnil. — Poznámka redakce: Průvodní nařízení, jakož i sám zákon o volbách do místních školních rad nepamatoval na

obdobný případ, a bylo by záhodno, aby některý náš člen místní školní rady, ve které pensionovaný učitel zastupuje učitelstvo, podal proti jeho působnosti v místní školní radě odvolání k nadřízeným úřadům, aby tato záležitost byla ujasněna.

Kvalifikace okresních školních inspektorů. Kvalifikaci provede sám předseda okresního škol. výboru a zašle ji zemské školní radě.

Antedatovaná vysvědčení způsobilosti s doložkou, že vysvědčení má takovou platnost, jako kdyby bylo vydáno v nejbližším zkušebním období po uplynutí 2 let od zkoušky dospělosti, dostávali učitelé, kteří pro vojenskou povinnost nemohli zkoušku složit do 2 let, ale složili ji do 2 let od propuštění z vojenské služby válečné. Vydala-li zkušební komise takové vysvědčení, neměla potom práva sama ani ne úřad datování taková měnit, zrušit v neprospěch učitelův.

Léčebný fond a lázeňské léčení. Nárok naň má pojištěnec, jeho manželka. Změnit místo lázeňského léčení není bez povolení L. F. dovoleno, fond vyhražuje si stanovit sám lhůtu nastoupení a určení místa. Žádost o lázeň podává se 6 neděl před zamýšleným nastoupením, cestovné fond neplatí. Na léčení klimatické také nepřispívá. Neobdrží-li pojištěnec do 5 neděl od postoupení žádosti vyřízení, může předpokládat, že mu byl příspěvek povolen! Kdyby nastoupil sám o své ujmě dřív (před vyřízením) pozbuje nároku.

Revise výměry pensijních příspěvků. Vznese-li zaměstnanec na odpočinku žádost k úřadu o revisi pensijních svých požitků, byl úřad povinen o té žádosti jednati, neboť par. 30 zákona č. 104 (nesprávná výměra neb výplata) neplatí pro pensisty. (Nález z 16. dubna 1929, č. 7158 a 30. října 1929, č. 8208.)

Mravnost má jen tehdy pevné kořeny, opírá-li se o pevné náboženské přesvědčení.

PŘEDNÁŠKOVÝ POKRAČOVACÍ VZDĚLÁVACÍ KURS KATOL. UČITELSTVA VE FRÝDLANTĚ n. O.

Přihlásili se do 8. března: Číslo pořadové 18. Ant. Korvasová, učitelka,

Huštěnovice u Úher. Hradiště. 19. Židek Bohumil, učitel, Německá Lutyně, Těšínsko. 20. Kudělka Romuald, učitel, Michálkovice u Ostravy, čís. 308. 21. Štěpán Ludvik, učitel, Karvinná-Solca, čís. 146. 22. Kolín Josef, studující, Praha-Košáře, Brožíkova 278. 23. Rožková Marie, učitelka, Přisnotice u Brna. 24. Zlátnělová Anna, učitelka, Brno, ulice Karla Vávry, čís. 76. 25. Kopřivová Marie, učitelka, Brno-Královo Pole, Sibijská 1a. Další přihlášky přijímá kol. Jan Kuncek, uč., Markvartovice, Hlučínsko. Na něj se obračejte o informace.

Dotazy a odpovědi. 1. Duchovní cvičení a prázdninový kurs. Je možno obě navštívit, a to tak, že duchovní cvičení vykonám před kursem nebo po něm. 2. Mohu navštěvovati kurs a ne-reflektovati na ubytování a stravu? Ovšem, ano. Nutno to v přihlášce podotknouti. Platí to pro kol. z Frýdlantu neb nejbližšího okolí. Při vycházkách ovšem budete jistě reflektovati na společnou stravu i ubytování? 3. Co bude s placením? Hned nebo až při kurse? Vybírá se nějaké zápisné? V minulém čísle Věstníku bylo oznámeno, že přihlášení mohou si částku 450 Kč spláceti v libovolných splátkách i libovolných lhůtách. Doporučujeme všem přihlášeným, aby si do prázdnin splatili větší polovici. Každý však musí mít splaceno 50 Kč do konce školního roku, to jest do 30. června 1930, jako zálohu na kurs, kterýžto obnos bude však započítán do kursového. Je tudíž ona splátka 50 Kč jakousi závaznou přihláškou. Zápisné se nevybírání žádné. Poplatek 450 Kč (pro celý kurs) nutno zaplatiti do začátku kursu (50 Kč z toho do konce školního roku), nejpozději až při kurse. Všeni byly rozeslány složenky, mohou si tedy již teď spořit na kurs. — 4. Prosím, by mi složenky zasílány nebyly, zaplatím kursové až při kurse. Vysvětlení podáno při předešlé otázce.

Zajímavé přihlášky. Kol. L. Š.: „Těším se již teď, program se mi líbí. Šetřit budu již teď.“ — Kol. A. S.: „Tož Ti teda oznamuju, že se na ten kurs přihlašuju a moc se na ně těším. Skromné su jak Diogenes, tak snad tam pro mě nějakó to bečko k bévání nandeš. Ovšemže, dež tam bode lepší bévání než bečkovy, tak nepohrdno.“ — Kol. M. K.: „Již dvakrát jsem procestoval Beskydy, ale přesto se opravdu těším na tamější pobyt, kde se oživí vzpomínky mého cestování s batohem na zádech“

a zároveň získám také něco pro svoji praxi." — Tak jako vy všichni, tak i já se těším na přednášky, Beskydy i družný život kantorský. Doufáme, že se naše radost nepokazí.

Turistika na kurse, doufám, uspokojí všechny. Máme dojednány s místním klubem čsl. turistů krásné výlety. Bude-li pěkné počasí, bude uspořádán i jeden táborový oheň se zajímavým programem. Kdo neví, co to táborový oheň jest, ten ať je opravdu zvědav a těší se.

Zdravotní dozor na kurse po celých 14 dní má úřední lékař MUDr. Jul. Kuncek z Pelhřimova. Každý účastník bude důkladně prohlédnut na začátku a na konci kursu, úplně zdarma. O zdravotním stavu kursistů bude veden podrobný denní záznam. Diagnosu lékařovu bude možno si vyžádati od lékaře.

Přednášky na kurse. S několika stran bylo poukazováno, že na kurse je mnoho teoretických přednášek. Převahu tvoří přednášky z oboru přírodovědy a tyto, jak výslovně si pp. přednášející přejí, budou konány v přírodě. Pořadatelstvo kursu se snaží, aby denní pobyt v přírodě, na volném vzduchu, byl co nejdelší. Tím, myslím, obavy padnou.

Jedináčkové v rodinách se často nepodaří.

Nepoměrně větší vliv na děti má to, co na sobě pracujeme, než to, co k nim mluvíme. Ne tím, co zakazujeme jiným, nýbrž co sobě zakazujeme, se stáváme pořádkem v životě. Dr. Foerster.

ZPRÁVY

Dluhy za uplynulý ročník 1928-29 budeme koncem března jako každoročně vymáhati pošt. příkazy. K nákladu min. čísla byly přiloženy vplatní listky šek. úřadu. Použijte jich k poukázání předplatného na letošní ročník co nejdříve! I my máme platební povinnost! Administrace.

Zaplatte laskavě brožuru „Legenda a skutečnost“ vloženou do čísla z 1. února. Cena 2 Kč. Vplatní listky byly tehdy přiloženy. Do čísla z 1. dubna hodláme vložit brožuru *Občan a škola*, o níž se jeví již nyní ve veřejnosti velký zájem. Přinese poučení o škol. zákonech a nařízeních jak učitelé, tak každému jinému občanu.

Cítujeme někdy kratší zprávy z denního tisku, což nám bylo onehdy jedním kraj. odborem vytknuto. Činíme tak z toho důvodu, že všichni naši odběratelé nechtou všechny zprávy z deníků a kromě toho domníváme se, že není na škodu na něco, co je sice již v deníku, ještě zvlášť upozornit. Redakce.

Jak jsou umístěny české školy. V Německém Jablonném je škola v bývalé šatlavě, místnosti jsou tmavé a samá plíseň. Na břehu smrdutého potoka „Saubachu“ je státní škola v Bystřanech u Teplic. Stropy prohnílé, střecha dřevá, záchody v hrozném nezdramém stavu.

Místo řídícího učitele na čtyřtřídní škole na jižní Moravě v obci s lidovou většinou, půl hodiny vlakem do Brna, pěkný byt, zahrada a pole, potřebí 30—31 služebních let. Přihlášky do administrace listu, zn. „Výhodné“.

Říšský pracovní sjezd Mariánských družin čsl. koná se ve dnech 4.—6. července 1930 v Praze a bude spojen s jubilejní oslavou (50. a 25. výročí znovuzřízení) Mar. družin mužů a jiných z Prahy a z Brna. Pořad: 4. července (večer). Uvítání hostů. Slavnostní akademie. 5. července (sv. Cyrila a Metoděje). Dopoledne a odpoledne pracovní schůze ředitelů, delegátů a delegátek. Témata referátů: 1. Za rozkvět čsl. družinského hnutí. 2. Naše práce v Katolické akci. 3. Výchova družinského dorostu. 4. (Konference ředitelů Mar. družin.): Směrnice pro vzorné řízení Mar. družin. 6. července (neděle). Společná jubilejní pout do Staré Boleslavi, kde bude zakončení jubilejních slavností.

Mladší pensionovaná katolická učitelka bude přijata ihned k vyučování dětí v rodině katolického velkostatkáře v lázeňském místě na Moravě. Hlaste se ihned v redakci „Věstníku“.

Vdp. K. Keppl, kons. rada, ředitel biskupského Borromaea v Hradci Králové, náš odběratel, byl jmenován a instalován sídelním kanovníkem katedrální kapituly. Ad multos annos!

Nová řeholní škola v jižních Čechách. Kardašova Řečice (rodiště Jablonského) dostává se do majetku škol. sester De Nostra Domina v Horažďovicích. Ze zámku bude zřízena řeholní škola pro vyšší vzdělání dívek.

Učebnice středních škol budou z nařízení mšeno zkráceny. Zbytečné množství učebné látky přetěžovalo studentstvo.

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

Kvalifikační stupnice. Bude asi zase stará: velmi dobře, dobře, uspokojivě, méně uspokojivě a neuspokojivě. Bude jistě dobře, když výtečníci zmizí a budou zase velmi dobří a dobří.

Otázka inspektorská. „Český učitel“ navrhuje, aby při min. byla zřízena komise (s příbráním zástupců učitel. organisací), která by úřadům navrhovala schopné kandidáty. —

Kuriosita. Přepychovou měšťanku má obec Březová nad Svitavou. Celá měšťanka o 60 žáčích vešla se se všemi kabinety, kreslirnou i tělocvičnou, sborovnou i ředitelnu, do jedné větší třídy, rozdělené dřevěným bedněním na 3 místnosti.

Vánoční remunerace dostali i zaměstnanci v resortech, kde je překročení rozpočtu obvyklým zjevem, jen pro učitele nebylo nic a pro profesory trochu kapek.

Republikánská strana nevyslovila dosud svého názoru o požadavcích svých organisovaných příslušníků, učitelů a úředníků: platová úprava, vyplacení 13. služného, zrušení skupiny D, započtení presenční služby vojenské bez jakýchkoliv výhrad do pense i do postupu, zrovnoprávnění pensistů, postátnění učitelstva atd. Patrně o příslušníky z řad mimorolnických nestojí. Měli by ovšem z toho učitelé a úředníci-republikáni vyvoditi důsledky.

Mravní katastr obce a kraje měl by prý vésti učitel, napsal kdysi „Čes. učitel“ a mor. „Věstník“ to nyní připomíná. Čím všim učitel by ještě neměl býti! Pak si naříkejme na přetižení.

Papežský ústav sv. Cyrila a Metoděje pro misie slovanské, jehož účelem jest vychovávat i vzdělávat dorost pro řeholní společnosti, které apoštolsky působí u národů slovanských, otevře počátkem školního roku 1930-31 zase první třídu. Přijmou se jen hoši z dobrých katolických rodin, zdraví,

dobře vychovaní, nejméně s dobrým prospěchem školním, kteří sami mají touhu státi se kněžími řeholními. Ne-pochybujeme, že se takoví hoši u nás ještě najdou. Někdy však jejich upřímná touha po kněžství v řeholi zůstává neukořena proto, že o našem ústavě nevědí. Proto prosíme své přátele, zvláště z řad kněžstva v duchovní správě i katechetů i z kruhů katol. učitelstva, aby se po vhodných takových hoších poohlédli, je a jejich rodiče na náš ústav upozornili a jim k přijetí dopomohli. Přijímací zkouška se nebude konati hromadně, nýbrž každému, kdo se přihlásí, bude určen den, kdy se má na Velehrad dostavit, abychom ho dobře a všestranně poznali. Přihlášky třeba zasílati sem co nejdříve, t. j. aspoň do konce března t. r., abychom se ještě za tohoto školního roku mohli se svými budoucími žáky důkladně seznámiti. Prospekt, obsahující podrobněji podmínky přijetí a jiné věci, jež třeba věděti jak budoucím našim žákům, tak i jejich rodičům, pošle na požádání ředitelství Papežského ústavu na Velehradě.

Organisace čl. profesorů zajímá se daleko více o finanční zájmy svého členstva než organisace učitelské a nebojí se, že jí někdo vytkne chlebařství. To jen učitelstvo v tom ohledu má vždy strach.

Automobil okr. inspektorovi. Na jednom okrese byla nálada dáti okr. inspektoru jednou týdně k dispozici automobil, který patří okr. výboru. Ve schůzi okr. zastupitelstva se však proti tomu postavili učitelé. Zesměšnil se takto ovšem náležitě. Vždyť autem jezdí dnes každý agent, jen inspektor musí cupítati pěšky.

Počet posluchačů na čl. scukromé pedagogické fakultě v Praze. Letos po prvé připravují vysokoškolští profesori učitelský dorost na čl. soukromé pedagogické fakultě. Ač její absol-

venti nebudou milí zvláštních peněžitých výhod z toho, že studují jako vysokoškoláci, přece jich je zapsáno v zimním semestru přes 100 (38 mužů, 64 žen). Zároveň poslouchají přednášky na filosofické fakultě (59) a na přírodovědecké (43). Národní škole dostane se v nich učitelstva všestranně připraveného, což nezůstane bez vlivu na pedagogický ruch příštích let.

Témata k přednáškám v odborech: Občanská nauka výchova. Vlastivěda. Kreslení, psaní a estetická výchova. Tělesná výchova. Hudební výchova. Hygiena a stavba škol. Reformní práce vnitřní.

Na jednoho erárního koně je v rozpočtu min. vojenství pamatováno částkou 6.800 Kč. Srovnajte s platy zaměstnanců!

Kurs pro učitele měšť. škol bude na učitel. ústavě v Soběslavi v červenci a srpnu 1930, a to pro všechny tři odbory. Podrobné informace podává ředitelství.

Inspektorský paušál byl zvýšen proti době předválečné pouze 1 a půlkrát. Je skutečně s podivem, že se kolegové na funkci okr. inspektorů přes to přímo tlačí. Cestovní výlohy se zdrazily desateronásobně, práce proto patrně víc než desateronásobně znehodnocena.

Zemědělské školství. Rol. škola v Čes. Budějovicích má 10 učitelů, 28 žáků, v Humpolci 14 učitelů, 28 žáků, v Kostelci nad Orlicí 10 učitelů, 18 žáků, v Ústí nad Orlicí 14 učitelů, 31 žáků, ve Volyni 10 učitelů, 22 žáků, ve Vysokém nad Jizerou 10 učitelů, 15 žáků, v Zábřehu 7 učitelů, 7 žáků, v Holičích 10 učitelů, 6 žáků, v Řimavské Sobotě 6 učitelů, 5 žáků. Opravdu luxus!

Místo správce školy bude vypsáno na okrese Brno-venkov. Občané chtějí katolíka. Blížší sdělí redakce. Dvojlístek!

Náš odběratel univ. prof. dr. Josef Foltynovský v Olomouci, vzácný pracovník, dožívá se padesátin. Ad multos annos. Redakce.

Místo říd. učitele jest vypsáno do konce března na 4třídní škole ve Val. Polance u Vsetína, stanice želez. v místě. Též vypsáno defin. místo učitele. Občané si přejí katol. učitele. —

Nesmírný význam vědy jistě nikdo nepopírá (kromě konkurence) — ale dnešní, o věci poučený člověk pochopí,

že náboženství je prostě jiná věc, podstatně a od základů jiná, a že se právě tak nedá náboženství nahradit vědou jako věda náboženstvím.

Univ. prof., JUDr. Emil Svoboda — český socialista.

LITERATURA

Čtete Rozpravy Aventina, týdeník pro literaturu, umění a kritiku. Vydává dr. Ot. Štorch-Marien v Praze II., Purkyňova 6. Číslo stojí 2 Kč. Množství ilustrací.

Nakladatelství B. Kočího v Praze vydává Jindřicha van Loona „Dějiny lidstva“, jedinečné dílo tohoto oboru, jež nás provádí od prazáčátků lidstva až k přítomnosti. Koloběh lidských dějin vzrůstá ve velkou historickou truchlohru, podávanou řečí jadrnou a suggestivní. Dílo provází mnoho kreseb. Žel, že katolíci nemohou s mnohým souhlasiti. Dosud vyšlo 16 sešitů po 3 Kč. Celek bude mít 34 sešitů. Stať „Český národ v dějinách lidstva“ napsal dr. Jan Herben.

Zeměpis, vydávaný Aventinem v Praze II., Purkyňova 6, došel k 45. číslu, dílu XV., Jižní Amerika. Opravdu nádherné dílo.

„Širým světem“, zeměpisný měsíčník. Ročně 10 sešitů s hojnými obrázky. Vydává Unie, Praha II. Red. dr. Stant. Nikolau. Ročně 50 Kč.

Obrázkové dějiny naší samostatnosti od doc. dra Jar. Prokeše, vydávané Unii v Praze, došly k 23. sešitu. (Zborov.) Dílo možno co nejlépe doporučiti. Četné ilustrace. Sešit 4 Kč.

O televizi. Napsal dr. Josef Štěpánek, zem. škol. inspektor v Praze. 20 vycobrazení. Nákladem Jednoty čsl. matematiků a fysiků, Kč 4.80. Vřele doporučujeme.

TISK

Lidových závodů

tiskařských a nakladatelských

v Olomouci

rychle, vkusně,

levně.

Všeodborové malířství - Martin Štěpaník, Přerov,
Kramářova 39.

Alois Březina, krejčí v Přerově, Kojetínská ul.
zhotovuje veškeré obleky z vlastních i donesených látek.

PRÁDLO, levně ve velkém výběru u firmy
PLETENÉ ZBOŽÍ **JOSEF MACHEK,**
OLOMOUC, Kateřinská ulice 2.
Pánům učitelům 5 10 procent slevy proti legitimaci.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Stavitel Karel Doležel v Přerově.
Telefon 167.

ZASILATELSTVÍ **A. MATĚJČEK A SPOL.,**
Olomouc, Riegrova.

SKLAD A VÝROBA NÁBYTKU
v hojném výběru za nízké ceny a se zárukou obdržíte u firmy
KAREL KARAS, STOLAŘSTVÍ V PŘEROVĚ
Komenského třída č. 7.

Janoušek František, pokrývačství
a asfaltérství **v Přerově.**

KYTICE a věnce ke svatbám a svátkům, dekorace k plesům, všechny
hrncové květiny a palmy obdržíte nejlépe u Aloise Plevy,
Přerov, Wilsonova ulice číslo 5. — Telefonu číslo 67.

Železárna KAREL BLAHUT v Přerově,
slevárna železa a kovů, továrna na stroje, spec. výroba: obuvnické stroje, silniční stroje.

Vazby knih a schránky na klobouky provádí nejlépe Koplíkovo
knihařství, Přerov, Masarykovo náměstí číslo 17.
Vyznamenáno v Praze — Brně — Bratislavě — Ml Boleslavi.

Strojní kolářství **František Kachlíř v Přerově,**
Trávník

Vlastní výroba čepic a zpracování kožíšin.
JOSEF SVOBODA, Přerov, Trávník 99.

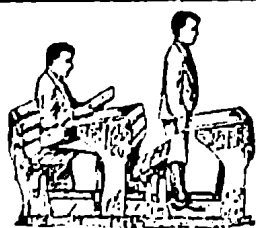
K. Klofáč, půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2.
CENY LEVNĚ, od 6 Kč výše.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/Vl. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetínská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Aug. Románka nástupce **Vavřinec Kubálek**,
krejčovský závod, Kroměříž, Masarykovo nám. č. 40.

Vedoucí **Emil Fišer**. Tu-i cizozemské látky. Mírné měsíční splátky.
Při hotovém placení 5 procent slevy.

Houby — křídou — inkoust

a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

Parní prádelna, elektrická žehlárna, chemické čištění a barvení šatů
u LICHNOVSKÝCH, PŘEROV, Palackého ul. 18.

Odborný závod natěračský,
lakýrnický a malířství písma

Ant. Zaoral, Přerov, Jaleční ulice 9,
Masarykovo 17.

Prvotřídní provedení. — Levné ceny.

VARHANY

všech velikostí a nejnovějších soustav, přesného provedení staví první česká firma na Moravě
Matěj Strmiska,
Uherské Hradiště. (Založeno r. 1862.) Největší varhany postaveny ve velechrámu na Velehradě.
Přepravy, opravy varhan se co nejdůkladněji za levnou cenu provádějí. Prospektové pištaly a elektrické ventilátory se výhodně dodávají. **Vlastní výroba harmonii. Rozpočty zdarma a franco.**

Č E N Ě K H O R Á K,

stavitel v Přerově, Kozlovská 10,

dodává cihly a vápno, provádí a projektuje veškeré druhy staveb.

Drogerie a velkoobchod barvami

„U červeného raká“

KRISTA ROMPARTOVÁ

PŘEROV.

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Jiří Novotný, stavitel, provádí a projektuje veškeré stavby. Obchod staveb. potřebami a výroba cement zboží. Kojetín, Masarykovo nám., blíže soudu.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada
inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,
přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II,
Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

SUKNA, módní vlněné pánské i **Hezina a sp., Humpolec!**
Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříci plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.
ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.
Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

STAVBY továrních objektů, činžovních, rodinných a hospodářských domů, veškeré adaptace jakož i výrobu cementového zboží provádí

Běhal František, zednický mistr, Přerov, Dvořákova ul. 1942

Nákladní auto k dopravě materiálu k dispozici. Telef. 351. Informace ve věcech stavebních zdarma.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma.
Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

Vklady přijímá Ústřední jednota českých hospodářských společenstev úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty Domínkánské nám. čís. 5.
za výhodných podmínek Složeny poštovního úřadu šekového na požádání.

VINCENC MACEK, stolařství a výroba nábytku všeho druhu za ceny mírné.
PŘEDMOSTÍ U PŘEROVA. Sklady: Přerov, Kramářova ul.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Jan Ev. Trávníček:

Učitelské epištolý.

(Aforistické úvahy.)

Učitel učí a vychovává. Etymologický smysl toho slova vyznívá jenom v učení. O výchově nepraví ničeho. Chcete-li též o ní slyšet, musíte říci: vychovatel. Ale to už zase není učitel v dnešním smyslu. Učebnice pedagogiky ve strachu o možné zmatení pojmů mluví rády o vychovateli. Je to zbytečný strach a zbytečné puritánství. Učitel učí. Učí vědomostem. Učí mravnému jednání. Alespoň má učit. Má býti vždy učitelem. Dobrým učitelem. Učitelem dobra. Dnešní doba, která se ráda obírá maličkostmi, aby mohla zavřít oči před velikými věcmi, které jsou jí nepříjemné, leká se slova: učitel, učit. Čichá v těch slovech duchamorné přednášení, diktování, kazatelství, slovičkářství, činnost jen a jen rozumovou, teoretickou, abstraktní. Chce všechno zkonkretní, všechno učinit přístupným smyslům, aby se dalo vše vidět, ohmatat, ochutnat. Je to úsilí doby, která prchá přede vším, co připomíná ducha, duši. Je to nezralý plod materialismu, neduživý potomek pohřbených předků. Je to projev zbabělosti doby, která má plná ústa hrdinství.

*

Jsme učiteli. Nestydíme se za tento název. Nebojíme se ho — leda v tom smyslu, že cítíme mnohdy svou slabost a nedostatečnost k vysokým úkolům pravého učitele. Kristus Pán byl Učitelem. Byl Mistrem. Vykonával úřad učitelský. Tři leta chodil po své vlasti a učil. Nečteme ve svatých knihách, že vychovával. A přece jeho učení nebyla pouze jeho slova. Jeho učením byl i jeho život, jeho nedolatelný příklad. „Příklad zajisté dal jsem vám...“ Byl Učitelem v nejkrásnějším toho slova smyslu. Nemluvil o učitelství, neleká se měnivých choutek doby v logických hříčkách. Učil a přikázal učit. Krásný název *učitel* má v sobě něco jako odlesk největšího Učitele. Proto snad mnozí velikáni ducha toužili, aby směli býti nazýváni učiteli. Proto snad duchům plýtkým a mělkým zní to slovo nepříjemně a zastarale, protože připomíná Krista ve chvílích, kdy se toho nejméně nadějí.

*

Jsme učiteli. Co svět světem stojí, bylo mnoho učitelů. Byli učitelé pravdy. Pravdy ve slovech i ve skutcích. Byli však učiteli i zákoníci a farizeové. Nad nimi vyřkl Kristus své: „Běda vám!“ Snad

stačí, abychom poznali, jaká má být cesta naše. Abychom poznali, jakými učiteli máme být.

*

Jsme učiteli. Kdo učí, musí *vědět*. Vědět, čemu učí, *proč* učí a *jak* učit. Toto vědění podává *věda*. Uskutečnit, v praxi provést to, co ví, je *umění*. Učitel má být mužem vědy a umění. Musí jím být. Musí mít odvalu jím být. Jinak není učitelem, aspoň ne v onom krásném a plném slova toho smyslu. Ne jenom mužem vědy. Byl by snad vědcem, ale ten ještě není zárukou dobrého učitelství. Ani ne pouze mužem umění. Umění snadno mění tvářnost a nenadáš se ani, změní se v povrchnost, hračku, v pouhé nic. Oboujího je třeba, aby dokonale pronikalo bytostí učitelovou.

*

Vědy je třeba učiteli. Věda je nerozlučně spjata s touhou po pravdě. Je hledáním pravdy. Je nalézáním a objevováním pravdy. Jest sama pravdou. Neodhalí nám věda celou pravdu v její kráse a velkoleposti. Odhaluje jenom cípy, abychom zahlédli zákmity pravdy. To je úkolem vědy. To je podstatou vědy, aby po pravdě toužila, hledala ji, sloužila jí. Jestliže se tomuto úkolu zpronevěří, není vědou, i kdyby sebe honosněji a se sebe větším halasem se za vědu vydávala. I kdyby s katedry univerzitní se to hlásalo.

*

„Dcerou Boží je pravda, a proto bez hranic a konců jako Bůh sám. Dítě lidské, výsledek lidského dolování v bezedných šachtách pravdy jest věda. A člověk zápolící o pravdu jest jako mravenček měřící alpské velehorstvo... Proto byli vždy pokorní velcí badatelé a myslitelé lidstva.“ (Novák.)

*

Věda neodkryla a neodkryje celou pravdu. Jako neodhalí člověk všechny zárodky nerostů a užitečných kovů v zemi se skrývajících. Také není vše, nač při dolování přijde, uhlím neb užitečným kovem. Mnoho neužitečné mrtviny vykutá. Nálezy bedlivě zkoumá, srovnává, až sezná bezpečně, co našel. I cesta vědy je klopotná jako dolování v zemi. Ne vždy uhoří na pravdu. Musí srovnávat, zdůvodňovat. Teprve odůvodněná pravda je pravou vědou. Dnes se vědy úžasné množí. Dávají se jim exotická jména. Mimoděk namane se otázka, zdali se též rozmnožuje pravda? Zdali nastupuje pravda na svůj královský stolec, aby vládla všem, kdož se zabývají vědou? Pamatujme, že služba vědě má být službou, opravdovou službou pravdě.

*

Modernímu člověku nelíbí se slovo služba. Vyhýbá se mu. Nechce sloužit. Chce panovat. Chce, aby se jemu sloužilo. Neřeká to slovy, ale co horšího, skutky. Moderní člověk si najal do svých služeb i vědu. Učinil z ní svou služku. Aby to lépe znělo, řekne snad: svou pomocnici. Aby hověla a sloužila jeho choutkám a jeho subjektivním výmyslům a názorům. Moderní člověk vzdal se víry v Boha a proto se s nesmírnou dravostí vrhl k vědě. Nutí ji, aby mu dokazovala pravdivost jeho mínění. Řekl si, že vše je hmota, existuje jen to, co lze smysly postřehnouti, zkušeností poznati. Zkřivuje vědu, aby mu laskavě posloužila k důkazům. Tvoří systémy zcela protichůdné a věda ochotně poslouží. Pravda nebývá vždy regulátorem vědy. Neslouží se vždy pravdě. Slouží se domněnkám. Slouží se člověku. Slouží se často jeho zbabělostí.

*

Vědy je třeba učiteli. Ale ne každé vědy. Ne všeho, co má název (a někdy, bohužel, jenom název) *věda*. Jen takové vědy, která slouží pravdě. Která pravdu hledá a odhaluje takovou, *jaká jest*, a ne *jakou bychom ji chtěli mít*. Líbí a hřmotící hesla nebývají hlasateli pravé vědy. Ta bývá v prostém šatě jako pravda sama. Ale právě svou prostotou si vynucuje obdiv a úctu. Vzbuzuje žízeň a žádost duše, neboť pravda je potravou duše. (Příště dále.)

Učitelská akademie katolická.

(Výzva k diskusi a činu.)

Vracím se dnes k myšlence, kterou jsem již hlásal v roce 1912, ale, bohužel, uším hluchým. Snad nechápali tehdy ještě mnozí, co znamená ve škole katolický učitel, důkladně vědecky i filosoficky vyškolený. Necitili snad, která již dlouhá leta pronikaly v řady učitelské bludné názory filosoficko-pedagogické, které musily rozleptati věky osvědčenou výchovatelskou nauku křesťanskou. Dnes vidí tito liknavi již jasně, Ham jsme dospěli. Škola naše jest téměř úplně od křesťaněna. Ohromné procento učitelů bez vyznání učí dnešní katolickou mládež. Jaká budoucnost čeká československé katolíky?

Již tehdy v roce 1912 počal jsem v denním tisku katolickém i ve „Vychovatelských listech“ propagovati myšlenku zřízení „Učitelské akademie“, jež by vychovávala vědecky zdatné a hluboce křesťansky přesvědčené učitelstvo. Minil jsem tím dvouletý filosoficko-pedagogický kurs pro abiturienty středních škol nebo učitelských ústavů, neboť bylo mi jasno, že bez vyššího vzdělání na základě křesťanské filosofie a pedagogiky nebude nikdy možno zabrániti rozkladným vlivům filosofie a pedagogiky nevěrecké, že reforma školství v duchu křesťanském zůstane jen zbožným přáním, ale nikdy se nestane skutkem. Tutéž myšlenku současně se mnou velmi úsilně hlásal vynikající a prozíravý univ. prof. mgr. dr. Josef Klachník, tehdy v Olomouci. A vypracovali jsme spolu celý plán učební a vybízeli Matici CM., aby se věci ujala. K činu nedošlo. A dnes myšlenku „Učitelské akademie“ přijalo pokrokové učitelstvo a zřídilo si v Praze i v Brně své „vysoké učení pedagogické“, což je totéž, co naše zamyšlená tehdy „Učitelská akademie“ — ovšem v duchu protikřesťanském.

Nuže, dnes, kdy věci u nás již došly tak daleko, že na všech stranách se volá po zřízení svobodných katolických škol, máme-li zameziti úplnému odkřesťanění československé mládeže, opakuji znovu svou výzvu a volám v hodině dvanácté k činu. Jak chceme zakládati své katolické školy, nebudeme-li míti učitelů, kteří by nejen dovedli čeliti bludným eticko-pedagogickým směrům doby, ale dovedli též s plným pochopením a přesvědčením vychovávat naši mládež v duchu křesťanském. Hluboké psychologické, filosofické i pedagogické jejich vzdělání je požadavkem tak nutným, že bez toho nelze si vůbec mysliti katolické školství. Bez střediska výchovných snah v duchu křesťanském je veškeré naše volání po zlepšení školských poměrů marné!

A je to snad věci nemožnou, založiti dnes v Brně nebo v Olomouci, případně v obci městech, takovou „katolickou Učitelskou akademii“ pro abiturienty středních škol? Nedovede těžká doba vyvolati velký čin? Jsou tu všechny podmínky ke splnění. Lid volá po katolické škole, to značí, že ochotně poskytne i materiální prostředky. Máme tu Matici CM. s potřebným organizačním aparátem i značným kapitálem. Máme řadu svých vynikajících vědeckých pracovníků, kteří mohou obsaditi potřebné stolice psychologie, filosofie, pedagogiky atd. Máme tu školské řády, jež mohou zříditi cvičnou školu. Je tu úmysl vládní zakládati takové akademie, což značí, že by bylo snadno dosíci pravomoci k vydávání vysvědčení učitelské způsobilosti. Je tu nadbytek abiturientů středních škol, je tu přání všeho katol. učitelstva po vyšším vzdělání. Co tedy překáží činu? Jde přece o budoucnost mládeže, jde o vše. Tu váhání jest hříchem! Akademie takové mají katolíci v Německu, Belgii, Holandsku, Polsku, Rakousku atd. My máme nyní poslední, když jde o kulturní úkol tak významný? Zbaume se obav a pohleďte na věc pod zorným úhlem věčnosti. Sursum! Univ. doc. dr. Jos. Kratochvíl, redaktor „Vychovat. listů“.

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod

A. ZDENĚK, PRAHA

Žitná ul. 45.

P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky Ceníky zdarma.

Prázdninový pokračovací vzdělávací kurs katolického učitelstva ve Frýdlantě n. Ostr. od 4. do 8. srpna 1930.

Referáty byly rozvrženy na velké cykly: věda — umění — zdraví — společnost.

Umění: S literaturou vých. Moravy seznámí nás p. prof. *Frydrych*, s hudbou tohoto kraje odb. učít. *Hrbáček*. Budou pořádána z toho sboru dvě matinée.

Společnost: Jsme si plně vědomi úpadku společenského života našeho. A že tím trpí i život katolické vrstvy, nebudeme zapírat. Chceme na kursu vytvořit družného ducha na vycházkách, při tělesné výchově, u stolu atd. Doufáme, že i zamýšlené večírky budou jakýmsi obrazem výsledku působení kursu na kuristy i na naše přátele ve Frýdlantě.

Dnešní nálada pro kurs je dobrá. Celkem je přihlášeno 33 stálých účastníků mimo 4 referentů, kteří budou na kursu jen po dobu svých přednášek. Nejvíce je jich přihlášeno z Brněnska. Tímto počtem je pořádání kursu zajištěno. Organizace jde v dobrém tempu. Ve „Věstníku“ je vedena zvláštní rubrika, věnovaná kursu. V ní jsou uveřejňovány pokyny a informace. V denním tisku bude postaráno o propagaci kursu. Kurs je význačným podnikem, prvním toho druhu u nás, proto zasluhuje zájmu.

Konče rozvahou finanční, nemám většího přání, než aby se všichni na kurs těšili. Vše pro zdar prázdninového kursu ve Frýdlantě.

Jednotná diferencovaná škola.

Už se o ní tolik nemluví. Zdá se, že vlna zájmu o hesla z ciziny odkoukaná již vůbec opadá a že konjunktura papírového reformování naší školy zastaví se okamžikem, kdy nový ministr Dérer obnoví bývalé reformní oddělení při ministerstvu školství. Ve věci jednotné diferencované školy přišlo vystřízlivění ještě spíše, rozhodně dříve, než si toho redaktoři učitelských časopisů mohli přát. Na loňské dubnové anketě byly myšlenky navrhovatelů (Příhoda, Vrána, Horák, Černý) klasifikovány jako nejasné a nepropracované, zájmové složky učitelské se rozešly v názorech na jednotlivosti velmi příkře a pokusy mají průběh stísněný. K tomu ke všemu jde o stamiliony a ministr financí Engliš dívá se na vydání na školství rok od roku přísněji.

Chápeme, že heslo jednotné diferencované školy bylo přijato od učitelských vůdců s takovým nadšením. Cítili, že tak by bylo možno zabít jednou rázou několik much. Nač hlučně mluvit o zvýšení platů, o vysokoškolském vzdělání a stavovském povznesení, o stabilisaci státního monopolu školského ve smyslu laickém, o potření klasické filologie jakožto mateřské buňky vši reakce, o odstranění náboženské výuky ze škol, o nivelisaci společenských tříd ve smyslu socialistickém — proč nějaké křiky, když tyto věci mohly by přijít v tichosti pěkně samy sebou. Jen naříditi jednotnou školu a bude toto všechno, cestou shora, via fakti. Proudý levičácké osvěty a kulturní orientace socialistické rozliji se vítězně po pokrokové republice, neboť pak bude možno vychovávat novou generaci v ovzduší izolovaném od tradic minulosti, na podkladě vědy, která asi slovy pana Hanuse praví, že „naše škola nemůže připustiti přemíru tradicionalismu, z něhož těží jenom reakce“.

Jednotná škola by znamenala skutečnou revoluci v organizaci našeho školství. Zmizela by dnešní škola střední a dnešní škola měšťanská, škola obecná by byla pro budoucnost nejvýše pětiletá, to jest, chodily by do ní děti nejvýše po pátý školní rok. Pak by přešly všechny povinně do školy 2. stupně, určené pro všechny děti mezi 11. a 15. rokem věku. Byl by to nový útvar, jakýsi míšenec mezi školou měšťanskou a nižší střední. Vyučovali by na ní profesori i učitelé měšťanských škol, obojí by proto musili mít v budoucnosti stejné vzdělání (tedy i stejné platy). Ale medleli by to, čemu říkáme dnes vyučování, žáci by se musili učit sami vlastní prací a vlastními pokusy. Učitel by jen radil, dohlížel a výkony zapisoval. Neexistovali by učitelé třídní. Učitel by sice zůstal v jedné místnosti po celé půldne, ale žáci by volně chodili od jednoho ke druhému, podle toho, co by právě chtěli dělati. Každá místnost by byla jen laboratorii pro určitý učební obor, vybavená všemi pomůckami knižními a nástrojovými, jež by byly žákům k dispozici. Žáci by nebyli seskupeni podle věku jako v dnešních postupných třídách, nýbrž podle nadání a schopností. Pilný a nadaný žák by mohl postupovati časově rychleji a předběhnouti kamarády netečné a líné. Mohl by se učit všem vyvoleným předmětům současně, anebo bráti jeden po druhém podle libosti. Jen by se musil po určité době vykáhati jistým minimem vědomostí a požadovaných výkonů. Nebylo by čtvrtletních školních zpráv, tabulky žáků by ukazovaly v kteroukoliv dobu stupeň žákovy výkonnosti. Předmětům, ke kterým by nejevil nadání, mohl by se vyhnouti volbou jiné naukové větve, kde by onen obtížný předmět nebyl (na příklad větev jazyková, klasická a moderní, větev průmyslová, obchodně-živnostenská, praktická a p., podle příkladu zlínského).

Své životní povolání by si volil až po absolvování tohoto „Komenia“, jak by se prý II. stupeň nazýval, mohl by jíti buďto do vyšší střední školy, jež by připravovaly pro studium na vysokých školách, do škol odborných nebo do praktického života. Zůstával by tak každý žák do 15 let věku doma u rodičů, neboť na venkově by se staly školami II. stupně obvodové školy měšťanské. V duchu těchto změn provedla by se i úprava středních škol vyšších, ba reforma by se nezastavila ani před branami škol vysokých.

Řada myšlenek v uvedeném návrhu by se jistě akceptovat mohla. Jistě jsou lepší skupiny žáků podle nadání a výkonnosti vůbec (diferenciace!) než podle mechanické zásady kalendářního věku, je v pořádku, že žáci nadaní by nebyli zdržováni ve vzestupu žáky zaostalými, sympatický je požadavek dokonalého vybavení pracoven, je dobré silné zdůraznění zásady „učitelů řízení, žáku prá-

ce", pochváliti nutno i snahu, aby všechny děti měly stejnou příležitost ke studiu, aby se přispělo tak k uplatnění každého talentu — ano, bylo by leccos přijatelného a pěkného, *ale přece jen jsou jisté věci zásadní, kterých nelze naprosto sloučiti se stanoviskem katolickým. Katoličtí učitelé musejí myšlenku jednotné diferencované školy v zásadě odmítnout!*

Musíme odmítnouti filosofický podklad celého plánu, musíme odmítnouti snahu postavit na první místo činnost vyučovací před vlastní výchovou, tvrdíme, že filosofická náplň myšlenky jednotné školy je bludná, a jsme přesvědčeni, že by takováto škola *výchovně naprosto selhala*. Nám jde ve škole více o duši dítěte než o jeho tělo a smysly, záleží nám více na jeho morálnosti než na šikovnosti v boji o život, *klademe větší důraz na ideál věčnosti než na ideál časnosti*. Varujeme před pedagogickou orientací v duchu amerického pozitivismu, nesouhlasíme s tím, aby škola připravovala jen pro maximální úspěch v hmotném životě, stavíme se na stranu pedagogického spiritualismu, duchovosti a metafysického chápání věci.

Není však třeba velkého poplachu, s této strany nehrozí a v dohledné době solva bude hroziti jaké nebezpečí.

Úvahy o jednotné škole dosud byly a jistě i zůstanou jenom úvahami teoretickými. Organizace školství je to poslední, na čem záleží duch práce učitelovy. Více záleží jistě na jeho dovednosti metodické a pedagogického tactu, a nejvíce ze všeho na osobnosti samé. Dokud budou ve školách učitelé, kteří si stěžují, že se v čsl. republice „kladou překážky školským reformám“ a sami si ve třídě počínají primitivně, může se Vojta Beneš rozhorlovati ve sněmovně sebevíce, že školské reformy se převalí přes hlavy školských intelektuálů a byrokratů a hroziti sebebojovněji, že zvítězí i bez nich a proti nim — nebude se v dohledné době díti nic, jako se nic pronikavého nedálo ani dosud.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Sjezd katol. učitelstva a katol. profesorů z Hané a sev. Moravy koná se za podpory Matice cyrilometodějské v neděli, dne 6. dubna v Olomouci s tímto programem: O čtvrt na devět pro účastníky sjezdu mše sv. v kapli Milosrdných sester v Mariánské ulici (u konsistoře). O 9. hod. jednání v Lidovém domě. Pořad: Uvítání. Pozdravy. Odb. učitel Karel Žamberský, Diferencovaná škola. Prof. ThDr. Otakar Tauber, Katolické školství u nás a v cizině. Prof. PhDr. Jan Drábek, Náboženství a kázeň ve škole. Referáty budou stručné, po každém pak debata. Jednání o požadavcích školských a učitelských a o záležitostech organizačních. Hlavní sjezdové jednání končí o 12. hod., jistě však všichni zůstaneme déle. Důležitost sjezdu byla zdůrazněna mnoha jedinci i korporacemi. Doufáme tedy, že účast bude náležitá. Přijďte, kolegové i kolegyně ze škol národních i středních, přijďte i vele důstojní pánové! Řekněte o sjezdu svým známým! Aby pořadatelé aspoň částečně mohli předem vědět, jak bude sjezd navštíven, prosíme pány a dámy, kteří se hodlají sjezdu účastnit, by to ihned oznámili redakci „Věstniku“. Zdař Bůh! Za katolické učitelstvo a profesory Jind. Hrbáček,

odb. učitel a redaktor v Přerově. Josef Veselý, profesor v Litvli.

Katolické učitelstvo okresu uh. hradišského mělo schůzi členskou v neděli 2. března 1930 za účasti 31 členů. Na schůzi poutavě přednášel JUDr. Miloslav Skácel, advokát v Uh. Hradišti, na téma: „Co by mohlo zajímati učitele z trestního práva.“ Poučná a zajímavá přednáška byla s velkým zájmem vyslechnuta. Panu doktorovi děkujeme za nevšední ochotu, se kterou se přednášky ujal. Těšíme se, že zase někdy mezi nás zavítá. Příští schůze 6. dubna 1930 v Uh. Hradišti. Program na obězníku. —čk.

Těšínský odbor konal svou výroční řádnou valnou hromadu v neděli 16. března t. r. v klášterní škole v Orlově. Valnou hromadu zahájil a řídil předseda kol. Dvořák, který také na počátku pronesl slavnostní projev od danosti katol. uč. na Těšínsku presidentu našeho státu T. G. Masarykovi k jeho osmdesátinám. Posmrtnou vzpomínku věnoval také velkému spisovateli Aloisi Jiráskovi a ocenil jeho význam pro český národ. — Stav členstva ke konci správního roku: 42 členů činných, 7 přispívajících, celkem má odbor 52 členů. Ze zprávy jednatele vyjímáme: odbor konal 4 čl. schůze a 1 řádnou val. hromadu. Těžiště veškeré mimoškolní práce členstva

našeho odboru spočívala v jiných katolických spolcích, kde mnohý z nás vydatně spolupůsobil po stránce tělovýchovné, kulturní a hlavně organizační. Odbor účastnil se více svými členy slovanského sjezdu katol. uč. v Praze ve dnech svatováclavských, rovněž na valné hromadě zem. svazu na Velehradě 25. srpna byl náš zástupce. Za náš odbor byl do výboru svazu zvolen kol. předseda Josef Dvořák. Po zprávách ostatních činovníků zvolen aklamací jednomyslně tento výbor: předseda Josef Dvořák, odb. uč. v Lazích, místopředseda Karel Budinský, říd. uč. v Petřvaldě, jednatelem Bohuslav Židek, učitel v Něm. Lutyni, pokladníkem Františka Kučerová, učitelka ve Václavovicích, matrikářem Ludvík Štěpán, učitel v Karvinné-Solci, člen výboru Marta Schwarzerová-Weismannová, uč. mat. školky ve Stonavě, revisory účtů Alois Král, uč. v Petřvaldě, Marie Wollerová, učitelka v Dětmarovicích, právním poradcem JUDr. Antonín Biolek, profesor v Orlové. — Ve volných návrzích debatováno o větším styku a spolupráci katol. učit. mezi ostatní katol. inteligencí. Navrhováno svolat společnou pracovní schůzi z celého kraje a dohodnout se o postupu spolupráce mezi celou katolickou veřejností. Seřazován také vlastní přednáškový program na členské schůze. První zajímavou přednášku bude mít z přírodovědy (s diapositivy) kol. Alois Král z Petřvaldu, který v tom oboru pracuje již dlouhou dobu. Ke konci valné hromady schválena resoluce a protest proti bolševickým protináboženským zločincům v Rusku. Promlouváno také o slavnostní schůzi učitelské jednoty na Orlovsku k 80. narozeninám T. G. Masaryka dne 6. března t. r. v Orlové, na které bylo přítomno i několik členů našeho odboru. Nikomu však nenapadlo, že bude této oslavy zneužito ke stranickým a protináboženským zájmům. Je to smutný fakt, že zmíněná Jednota nedovedla správně pochopit význam tohoto slavnostního okamžiku ani v době, kdy sám p. prezident mění svůj poměr k církvi, byť jen jako hlava státu. Pro nás katol. učitele je to opětým poučením, že nemůžeme lhostejně přihlížeti k tomu, co se děje v pokrok. uč. organizacích, ale s tím větším úsilím pracovati, abychom získali do našich řad ty, kteří s nimi nesouhlasí a nemohou souhlasit, ale jsou jen uměle udržováni

v těchto organizacích. To budí našim úkolem v novém správním roce. Všem členům těšínského odboru! V neděli 6. dubna t. r. koná se v Mor. Ostravě společná schůze slezské katolické inteligence. Schůze budou přítomni také poslanci kraje, proto přijďte všichni a přiveďte s sebou známé.

Krajinický odbor brněnský konal 23. února valnou hromadu. V úvodní přednášce prošel předseda dějiny posledního správního roku nejen našeho odboru, ale celého stavu a všeho, oč je nutno se zajímat ve vývoji života vůbec, ale zvláště křesťanského a katolického. Podle jednatele správy byl právě minulý správní rok veselejší a rušnější než několik jeho předchůdců. Přírůstek na členech nemáme; však nejsme ani na nával zvyklí. Bázlivá doba trvá dál a k hrdinství; přiznat barvu, je potřeba dost statečnosti. Časy jsou „pokrokové“ a zpátečníků si dát říkat není moc příjemné. To snesou jen silní a vykřesťalování. — Členské schůze, konané měsíčně, byly obohaceny přednáškami: Legionářské toulky, Vliv dědičnosti na výchovu, Dnešní situace školy a katolíků, Život Březinův, Měřičtví ve škole činné. O přednášky se jevil zájem. Nejlepším svědectvím toho byla větší přítomnost členů. Proto děkujeme všem, kdo nám přispěli zvýšiti životní ruch odboru. Děkujeme též sdružení SSS, které nás ochotně přijímá do svých místností. Funkcionáři zůstali i po volbách jako dříve. Předsedou Otokar Pavlík, řídící učitel z Jířkovic, místopředsedkyní Ludmila Kučerová, uč. ze Šlapanic, jednatelkou Alberta Teplá, odb. uč. z Brna-Řečkovice, pokladníkem Rudolf Rektořík, uč. z Brna, a členem výboru Jan Frank, řídící uč. z Domašova u Brna. Příští schůze bude 23. března s přednáškou kol. J. Cvečkové „O dile Durychové“. — Jednatelka.

Vyškovský odbor konal schůzi 20. března. Přednášel předseda o vyučování slohu. Usneseno konati schůze měsíčně zvláště pro Vyškovsko a zvláště pro Slavkovsko a Bučovsko ve Slavkově. Počasí bylo nepříznivé — účast slabá.

Krajinický odbor katol. učit. v Nov. Městě na Mor. koná schůzi ve čtvrtek 3. dubna o půl 2. hod. odpo. v Nov. Městě.

Z odboru hlavičského. Ve středu 12. března konána v Hlavičce členská schůze. Na programu byla informativní přednáška kol. Kuncká o prázdní-

novém kursu ve Frýdlantě. Referent nastínil motivy kursu, organizaci přednášek, exkursí a vůbec celého bohatého programu kursu. Z našeho odboru zúčastní se kursu 8 členů. Učiněny přípravy pro společnou schůzi katol. učitelů a inteligence v Mor. Ostravě na 6. dubna. První schůzka 15. prosince vykonala své poslání a na mnohých místech dala popud k podobným akcím. Promluveno o aktualitách našeho kraje. V některých věcech bude zakročeno a v jiných bude jednáno. Opět byla zdůrazněna svépomoc v otázkách stavovských i jiných. V dubnu zúčastní se členstvo společné schůze 6. dubna v Mor. Ostravě. V květnu je domluven společný zájezd s opavským odborem do Hradce u Opavy. Podrobnosti budou ve „Věstniku“ oznámeny.

Společná schůze odborů opavského, hlavičského, ostravského, těšínského a místeckého v neděli 6. dubna v Mor. Ostravě. Neděle 6. dubna se stane jistě milým dostaveníčkem kolegyní a kolegů, jakož i katol. inteligence. Program: v 9 hod. mše sv. ve farním chrámu, po mši sv. sraz před pravým východem kostela, v 10 hod. zahájení schůze v klášteře Milosrdných sester (blízko Katol. domu) s tímto programem: 1. Zahájení. 2. Scriptolegická metoda na stupni elementárním, přednáší p. prof. dr. Špaček z Hlučína. 3. Prázdninový pokračovací vzdělávací kurs katol. učitelů ve Frýdlantě, přednáší kol. Jan Kuncěk. 4. Katolická cesta v kulturním životě národa, přednáší p. dr. Peřich z Opavy. Po každém tématě debata. Ve 12.20 hod. společný oběd a odpoledne návštěva divadla Mor.-slezského. Je pozvána i katolická inteligence, která pro 1. a 2. téma může mít svou separátní schůzi a na třetí téma bychom měli schůzi společné. Schůze není agitační, jako spíše pracovní a programová. Je nutno vyjasnit si mnohé otázky. Těšíme se na společné shledání, seznámení se, upřímné popovídání a povzbuzení. Pozvěte také kolegyně i kolegy, kteří nejsou v našem odboru, ať přijdou mezi nás, poznají nás a zalíbí se jim mezi námi. Upozorněte též katol. inteligenci, to jest profesory, kněze, lékaře, právníky, úředníky, inženýry atd., že mají s námi schůzi. Očekáváme, že tak, jako 15. prosince schůze se vydařila, že i 6. dubna se vydaří. Bude-li nás více než 15. prosince, bude to naše vzájemná radost a posila. Přijďte proto všichni! Informaec podá

kol. uč. Jan Kuncěk, Markvartovice, Hlučinsko. Jednatelé odboru výše jmenovaných prosíme, aby mezi členstvem provedli agitaci pro 6. duben.

Přerovský krajinský odbor Spolku katol. učitelstva pořádá odpoledne v neděli 13. dubna v sále akciového pivovaru veřejnou přednášku, na níž o otázkách školských a výchovných referují vdp. prof. ThDr. O. Tauber a spisovatelka pí. M. Sadovská.

Členstvu odboru katolického učitelstva na Opavsku. V dubnu nebude se konati pravidelná měsíční členská schůze. Členstvo se vyzývá, aby se v hojném počtu účastnilo schůze katolického učitelstva 6. dubna t. r. v M. Ostravě. Jednatelka.

Problém — problém — problém...

*Ty tam jsou ty doby krásné,
kdy nám bylo leccos jasné!
Dnes i kámen v poli holém
záhada je — velký problém!*

*Kam se poňmem, samý problém.
Kde se berou? Či snad blbnu
a nás stihá tímto bolem
hloupost — problémů všech problém?*

Puntík.

PŘEDNÁŠKOVÝ POKRAČOVACÍ VZDĚLÁVACÍ KURS KATOL. UČITELSTVA VE FRÝDLANTĚ n. O.

Do 21. března se přihlásili: Číslo řadové 26. Kavková Růžena, uč., Opavice u Rajhradu u Brna. 27. Špačková Terezie, uč., Frenštát p. R. 28. Charvátová Vinuše, uč., Třebíč, Žerotinova 22. 29. Miklíková Marie, uč., Šitbořice, p. Těšany u Brna. 30. Marie Krylová, uč., Stražisko, p. Přemyslovice.

Co si mají opatřit kursisté? Šaty pro denní zaměstnání (aby se hodily pro ranní cvičení, pro cestování do okolí při přírodovědných přednáškách a pro výlety celodenní), koupací plavky, šaty do společnosti. Lehké boty pro štrapaci (doporučuji, po zkušenostech, Baťovy plátěnky, střevíce s pryžovou, ne tedy obyčejnou gumou, podrážkou) a jedny boty do společnosti, batoh (ruksak), hůl, svetr, prádlo barevné, potřeby pro toaletu denní, jídelní příbor. Ukázky pro výzbroj kolegyní i kolegů přineseme v některém

z přístích čísel. Vše, co si opatříte, ať je účelné, praktické. Pomalu si opatřujte potřebné věci, abyste vy, kteří si budete něco kupovat, neměli vydání najednou. Při nákupech si dejte pozor a nedejte si vnutit věci luxusní, které jsou zbytečné, ale nejvíce nabízené dnes. Informace rád podá vedoucí kursu kol, Kuncek.

Upozornění: Celkem iest již přihlášeno 37 účastníků. Zůstává tudíž volných míst jen 18. Kdo chce navštívit kurs, rozhodni se hned a přihlas se u J. Kuncka, uč. (vedoucího kursu), Markvartovice, Hlučínsko.

Byly rozeslány složenky na placení kursového. Splácejte částku svou raději hned, ať máte pro kurs jakýsi „černý fond“. Administrace „Věstníku katol. učitelstva“.

Mám za to, že ten systém národní výchovy, který nemá za základ znalost náboženství, přivodí jen národní neštěstí a je více neblahý ve svých následcích pro stát než pro církev.

Anglický literární historik Disraeli.

Nutno žít v míru s temperamenty protivnými, snášeti s láskou a dobrým humorem zájmy a názory jiného směru, protivené zvuky a popuzující zvláštnosti — při čemž by se měl každý nřdvěbů tázati: „Kolik shovění potřebuji já sám od jiných?“

Prof. dr. Fr. W. Foerster.

ROZHLEDY

Rigolování půdy. (K pracím ve škol zahradách.) Při provádění rigolování považuje se půda za tři vrstvy (a, b, c). Nejšořejší vrstva je nejtenší jakostí, střední je prostředně dobrá a nejspodnější je nejhorší. Rigoluje se tímto způsobem: a) Nejdříve se vyhodí příkop 70 cm široký a podle potřebu hluboký (50—70 cm). Vyházená země zůstane až do skončení rigolování na jedné straně tohoto příkopu (každá vrstva zvláště — potom se převezde do příkopu na druhé straně zahrady). b) Vrstva b přijde na dno příkopu. c) Vrstva a přijde na vrstvu b a na tuto se pak nanese hnůj. d) Vrstva c nanese se na vrstvu a a smíchá se s hnojem. e) Další vrstva b přijde zase na dno nového příkopu a tak se pokračuje stále. Jakost zelinářské půdy není odvislá jen od ornice, ale i on spodiny. Těžká a mokrá spodina činí orni-

ci kyselou, ve které se zelenině nedaří. V takovém případě se půda odvodňuje pomocí drenážních trubek. Budou-li místní škol. rada a obec, zastupitelstvo dosti štedré, půjde to lehce. S chutí do toho, půl je hotovo! Nezapomeňte potom na oddělení lékařských, včelařských a méně známých průmyslových rostlin. — Ing. K. Wolf: (Wolfova zelinář, zahrada).

Východočeské ústředí kulturní ustavilo se 9. března v Pardubicích a vytlo si za úkol podchytit jednotlivce, lidovčhovné pracovníky, koncentrovat je a starat se o 1. ekonomii pracovní, 2. účelný vzájemný styk. Bylo založeno podle zkušeností získaných v Litomyšli, Čes. Budčjovicích a Hradci Král. a jednací řád byl upraven podle zkušeností nabytých v těchto městech. Není úmyslem zakladatelů vytvořit nový spolek. Ústředí nehodlá nic podnikati, nýbrž činnost lidových zaznamenávat, starati se o výchovu veř. pracovníků a jich osobní poznávání, zprostř. řečníků a pod. Odbory práce jsou: Tiskový (vlastivěd. sborníky, zprávy do časopisů, činnost organizační a pořadatelská), knihovní, přednáškový (jazykový — čistota jazyka, oslavy), hudební (nár. písně, sborový zpěv, navrženy i pěvecké závody škol, mládeže, kritikv a recense hud. děl), památkový (vlastivědný), divadelní (výběr dobrých her, lout. divadla, kina, proti nimž je lidovčhova bezmocná. Inspektoři biografů prý referují úřadům o programu biografů, leč otázka pokladen biografů bývá přednější, než ušlechtilé tendence filmů), pamětní (pamětní knihy, desky, pomníky) kursový. V rámci Ústředí bude se provádět i urč. činnost národohospedářská, bude v patrnosti tělovčhova a cizinecký ruch, estet. úprava obcí, zahradek, úprava nádraží, výzdoba nádraží vkusnými i barevnými obrazy, společenská výchova, společ. večery, rozpravy a j. Před ustavením a probráním jedn. řádu přednesl referát prof. Paták z mšano Mluvil, že činnost tělovčh. naše je dobrá, překročila obvyklý rámec (v porovnání s jinými národy). Hlavní otázkou lidovčhovy je poskytnutí příležitosti samoukům, by zbytečně neztráceli chuti k práci. Sebevzdělání nezáleží na tom, jak mnoho lidé vědí, ale jak hluboko šli do vědy. Různost polit. názorů bývá mnohdy nepřekonatelnou překážkou, ale má být ziskem, mají se umět respektovat názory jiných, ne je po-

llačovat, ale počítat s nimi. Jednotlivec, který se účastní osvětové práce, hospodaří s časem, chce se něčemu naučit, má různé zájmy. Lidov ýchova má zájmy sledovat, každé otázky se kladně chápat, počítat se vším, podchytit zájem a dát práci určitý ráz. Schůzi byli přítomni i zástupci VII. a VIII. okrsku orelské župy Brynychovy. Naproti tomu bylo konstatováno, že Východočeská sokol. župa Pippičova nevyslala zástupců. J. S.

Dr. R. Šimek, prof. školy vyš. stud. ped. a oši v Říčanech, přednášel 12. března ve Skutči na prac. dnu učitelstva o pojetí školní praxe na nár. školách. Definoval výchovu jako zpracování poznávacího pochodu, vzdělání jako trvalou schopnost uvědoměle se vpraviti do určitého řádu, udržeti a zlepšiti jej. Z této def. odvodil, že pojetí na př. tělocviku musí být jiné, ne zesílit svalstvo, naučit obratnosti, ale zlepšiti život (řád). Učitelé nemají zaměňovat učebné prostředky a učebný cíl. Látka není cílem učeb., nýbrž jen prostředkem. Na př. v ruč. pracích nechceme výrobků, nýbrž chceme docílit zručnosti a dovednosti. Nechtějme učit na př. o žárovce, motoru, induktoru, ale učme o elektřině a jejích vlastnostech. Základem školní práce as do 12 let bude vždy trivium (čtení, psaní, počty) a ovšem kreslení, ale žák musí umět uvědoměle s těmito dovednostmi pracovat, využít jich k samostatné tvorbě a k zlepšení života (řádu). Teprve na vyšším stupni nastoupí další disciplíny, jež si žák za vedení učitelova bude umět i osvojit sám. Práci podle daltonského plánu už máme v našich jednotřídkách a školách ménětřídních. Je to naše nepřímé zaměstnání žactva. Potřebujeme však i učebnic, jež by byly zpracovány podle tohoto pojetí a nepovažovaly učebnou látku za cíl, a nebyly proto zbytečně rozsáhlé. Na dotaz o připravovaných osnovách (je předsedou komise v mšano) odpověděl, že nepřinesou ničeho zvláštního, ježto komise má mít osnovy hotovy začátkem dubna a na zpracování měla jen 29 dní času.

Poučování o veřejném zdravotnictví v Anglii. Na londýnské konferenci výborů národních pojišťovacích společností bylo upozorňováno na součinnost Liverpoolu a tří jiných anglických měst v hygienickém vzdělávání občanstva. Města tato pořádají zajímavé přednášky, poučující o veřejném zdravotnictví prostřednictvím stávajících spolků, in-

stitucí, kroužků, cechů a jiných organizací. Tyto přednášky jsou vřele občanstvu doporučovány sociálními i náboženskými pracovníky uvedených míst a potkávají se proto s velkým úspěchem. Důraz se klade spíše na to, jak si uchovati zdraví, než jak zabrániti nemocem. (Times Educ. Supplement).

Droby z praxe pro praxi. Snad nebude na škodu poznamenati několik stručných pokynů, jak vyplynuly ze zkušeností při vyučování na venkovské škole. **Počty:** Někdy se stane, že dobrý počtář po vysvětlení nového úkonu početního špatně počítá, lápe, ano je bezradnější než jeho slabší spolužák. Příčina vězí v nepozornosti. Dobrý počtář spoléhá na svou dovednost a nedá dobrý pozor při vysvětlování. Třeba nejdůležitější část výkladu mu unikne, zatím co pozorně počítající slabý žák pochopil výklad. Při procvičování seznává onen dobrý počtář svůj nedostatek, stydí se, zlobí se sám na sebe a tím hůře počítá; rozčilení ho přivádí z míry a nedá mu vzniknouti do početní záhady. Přírozezně, že i učitel se při tom zbytečně zlobí. Chvilka klidné pozornosti a stručné vysvětlení napraví vše. Proto je nutno i velmi dobré počtáře zaměstnávat při výkladu nového učiva, aby netékali pozorností po všem možném. Tvořte si sami početnice! Příklady z okolí. Starý to požadavek. Spousta technických, stavebních, strojních, hospodářských prací skýtá hojně látky i na venkově. A zajímavé. Necht žáci sami tvoří příklady. Při výpočtech logicky myslet, ale ne rozvláčně vykládat, jak k tomu bezděčně vedou všelijaké ty úsudky a „sousedky“. — **Mluvnice.** Nezanedbávejte mluvních cviků. Jen správným mluvením naučí se žáci správně mluvit — nikoli učením o správném mluvení. To je jenom doprovodem a vysvětlením. Jak si počínati? Krátké vyprávění — i v nářečí — pak v řeči spisovné. Odchytky nářečí od spisovné řeči. Užití správných tvarů v nových větách. Otázkami nabádati k různým obměnám, aby se správné tvary vžily sluchem. Pro každý cvik jen několik tvarů, v nichž se chybuje. Cviky asi 8—10 minut. — **Občanská nauka.** Nebude nesprávně, použijete-li některých hodin k psaní (a vysvětlení) jednacích písemností, které jsou důležité pro praktický život: Žádosti k úřadům, úpisy, daňové zápisy a příznání, poštovní ceniny atd;

Patří sem mnohem více než do slohu, s nímž mají velmi málo společného — neboť styl těchto písemností je větší-
nou stereotypní. Ve slohu získáte více času pro jeho důležité úkoly. Ve slohu získáte mnoho pro mluvnicí i pravopis — ale v tom opravdovém, správně řízeném slohu. — Zeměpis. Metoda přírovnávací velmi usnadňuje porozumění zeměpisnému učivu. Proto musejí býti žáků zevrubně známy poměry blízkého okolí a vlasti. Musí rozumět mapě. Musí často hledět na mapu — čísti v ní. Tázati se, čemu na ni nerozumí. Když třeba na otázku o podobě některého kraje žák hledí kolem sebe nebo úsilně se snaží ze své paměti něco vyloviti — nebyl správně veden. Jestliže však hned pohlédne na mapu a odpoví — je to důkazem správného postupu a žákovy pohotovosti. Stačí ještě otázka kontrolní, aby své mínění zdůvodnil z mapy (neučinil to již sám). — Přírodopyt. Neučme museální fysice, jak nám ji konservují mnohé učebnice a pomůcky. Ono vlastně se stává, že kabinet venkovské školy je skladem starožitností fysikálních a aby se jich mohlo užití, protože učení má býti názorné — učí se konservované fysikální archeologii — zatím co doba s novými možnostmi míjí bez ohlasu školní učebnu. Chemie — užití při průmyslových pracích života dětí nejbližších, žárovky, radio, motory výbušné, turbíny, kino, fotografie, vzduchoplavba a vůbec vše, co fluče na dveře dětské duše — to bude vhodným učivem. Názornost není jen demonstrace pokusů a ukázka modelů. Nebojme se, že zahyne přírodopyt, vynecháme-li něco, co bývalo časové před 50 lety (anebo ani tenkrát už ne) a vyložíme něco, co ještě nezvetšelo tak, aby se mohlo dostati do učebnice.

Prof. dr. Vlad. Libický: K otázce učitelských zkoušek. Začátkem tohoto školního roku rozeslalo mšano cirkulář, v němž vyzývá všechny zkušební komise, aby se vyjádřily o tom, zda by neměla nastati změna v nynějším systému volného přihlašování se kandidátů učitelství (resp. odborného učitelství) u libovolné zkušební komise. Výsledek odpovědí na tento cirkulář není dosud znám, ale mám za to, že věc je dosti závažná a zasloužila by veřejné diskuse. Změna dosavadních předpisů znamenala by v každém případě přidělení kandidáta určité zkušební komisi, t. j. omezení dosavadní

volnosti hlásiti se kam mu libo. Toto omezení nelze pokládati za důvod, proč by reforma nemohla býti provedena, neboť s právnického hlediska má stát jako zaměstnavatel (a tím jest ve skutečnosti, třeba že ne přímo) právo určit kandidátovi místo, kde by se měl zkoušce podrobiti, zrovna tak, jako má stát nesporně právo stanovit výši požadavků, tax atd. S právního hlediska nelze tedy proti t. zv. rayonování zkušebních komisí ničeho namítati. Jest ovšem otázka, jak se na to můžeme dívat s hlediska praktického. I zde by bylo návrh na rayonování jenom vítati. Při vhodném provedení by to jednak znamenalo stejnoměrné zatížení všech zkušebních komisí, jednak by to vedlo k vyrovnání zkušebních požadavků na různých místech. Obé by bylo z praktických důvodů více než žádoucí. Za nynějšího stavu věci jsou některé komise zahrnovány kandidáty a zkoušky u nich trvají několik týdnů. To vede jenom k poruchám na dotyčných ústavech, neboť jest vyloučeno, aby učitel snesl bez přetížení vedle svého plného úvazku ještě 2—3hodinové mimořádné denní zatížení po delší dobu, dokonce dvakrát do roka. Pak buď musí trpěti chod vyučování anebo musí trpěti průběh zkoušky. Při tom jest nevysvětleno, proč se u některých komisí hlásí takové množství kandidátů, u jiných zase téměř nikdo. Z úvah můžeme vyloučiti Prahu, kde by odůvodnění mohlo se hledati ve vedlejších příčinách. Ale není výkladu pro podobný zjev v různých venkovských komisích. Proč na př. jest přeplněna X, když Y má málo kandidátů a Z skoro žádné? Nebo, jak vysvětliti, že kandidát z východních Čech jde dělat zkoušku do Žatce a naopak kandidát někde z dalekého západu do Litomyšle? Příčiny tu jistě jsou, ale budou takového rázu, že jest o nich těžko psáti. Je na biledni, že již v zájmu učitelské pověsti by se něco takového trpěti nemělo. Jiná taková okolnost, která též působí mnohou nevůli, jest pořádání učitelských kursů pro budoucí odborné učitele. Proti těm kursům nechci psáti, naopak jest to instituce velice dobrá, ale musí býti jinak zařizována, nemá-li se minouti cílem. Již z toho důvodu, aby se zabránilo různým pověstem a povídačkám, zajisté bezpodstatným — kdož za to může, lidé jsou všude zlí — mělo by, pokud nebudou takové kursy zřízeny

nodle steiných osnov v místech všech komisí, býti nařízeno, že nesmí zkoušeti kandidáta docent takového kursu. A pak by bylo žádoucí, aby organizaci podobných kursů vzalo samo ministerstvo do rukou a aby kursy byly pořádány buď po každé v jiném městě (Prahu opět vyjímám), anebo v místech všech zkušebních komisí. Ne-ní zdravým zjevem, pořádá-li totéž venkovské město několik roků po sobě takové přípravné kursy (i když se tak děje za součinnosti profesorů neb docentů universitních), do nichž se nahrnou desítky kandidátů, které pak samozřejmě chtějí dělati v témže městě zkoušku. Povoluje-li ministerstvo takové kursy, mělo by samo nůšobiti k tomu, aby se různá místa v pořádání kursů vystřídalala, není-li možno, aby kursy byly všude. Čelilo by se tím jednak tomu aby se neřeklo, že některé ústavy neb některá místa jsou „privilegovaná“, jednak z důvodů prestižních, neboť takto se může širší veřejnost domnívati, že nejsou všude síly stejně kvalifikované, že jsou lepší profesoři tam, kde jsou kursy a podobně, ač mnohdy neb řeknem pravidelně to závisí jedině od větší či menší činnosti ředitele. Je-li ředitel pořádání kursů nakloněn, domůže se toho snadno, nepřeje-li si toho, těžko jej k tomu může někdo nutiti. Pořádání kursů v různých venkovských městech by mělo ovšem i ten blahodárný vliv, že by se mohlo ze zkušeností, které by jednotliví docenti během let nasbírali, z úpravy i obsahu jich přednášek, velice mnoho těžiti pro úpravu a rozvrh učiva na ústavech. Tomu všemu by se předešlo, kdyby bylo stanoveno, že buď bude napříště přidělovati kandidátův jednotlivým komisím zemská školní rada, anebo kdyby každé zkušební komisi bylo přiděleno několik školních okresů a učitelé by byli vázáni dostaviti se ke zkoušce jen ke své komisi. Prvé řešení by znamenalo mírné zatížení z. šk. rady, neboť by bylo nutno podávati k ní všechny žádosti, aby rozdělení provedla. Toto zatížení by nebylo tak přílišné, kdyby se provedla vhodná administrativní opatření jako na př., že by jednotlivé okresy musely všechny žádosti předkládati najednou, že by byly vydány úřední přehledně uoravené formuláře pro žádosti za přípustění a podobné. Toto větší zatížení by se pak vyplatilo na druhé straně tím, že by se zabránilo mnohé nevůli a nespokojenosti se

strany examinátorů. Řešení druhé by bylo jednodušší, žádosti by se podávaly opět stejným způsobem jako dosud, ale nevedlo by k stejnému zatížení všech komisí, nýbrž jenom by zabránilo se příspadnému zneužívání různých kursů a p. se strany kandidátů. Že jsou některé komise u kandidátů oblíbenější než jiné, jest všeobecně známo; všeobecně jsou známy také příčiny tohoto úkazu. I tu by bylo žádoucí, kdyby byla zavedena větší jednotnost. Můžeme směle říci, že požadavky, které se zvláště při zkoušce odborné kladou, jsou někde dosti nízké. A kde se kladou požadavky větší, kde examinátor chce, aby kandidát přece měl větší rozhled po svém oboru, tam nikdo nejde. Přál bych si, aby vláda resp. ministerstvo vydalo bližší nové směrnice, které by přihlížely více k modernímu stavu vědy i k nově hodnocení postavení učitele ve veřejnosti a tím aby vyhovělo dávnému přání našeho učitelstva po vyšší úrovni vědecké.

Herdovo figurkové počítadlo v naší elementárce. V týdnu 80. narozenin p. presidenta republiky dostala naše elementární třída figurkové počítadlo sklápěcí, které sestavil Stanislav Herda, správce školy v Přeborově u Milevska. Hodiny počtů jsou nyní plny iasu radostí a vznětu. A jak by jinak! Vždyť z úhledné skřínky na pružných klávesách, jež se volně pohybuji na kovové ose asi 1 m dlouhé, pobíhají roztomilá zvířátka: kohoutci, kachničky, krocani, kuřátka, kočičky, králíčky, ano přeletí i motýlci, ledňáčci a stehlíci, a to buď jednotlivě, v řadách neb ve skupinkách volnějších neb těsnějších; řada zvířátek roste, menší se, rozděluje se, jindy celé skupinky přisednou, takže se každý početní pojem hravě a snadno představí malým vědátorům, kteří na ně pouli rozjasněná očka, rozumek hravě pochopí početní úkol, který údivem nedovřená pusinka správně štěbetá horlivé učitelce. Věru, že se při takovém počítání králíčků a jiných zvířátek žádný zák nezmylí, právě tak jako každá dívka-hospodynka dobře si sčítá své kohoutky, kuřátka a kočičky. Což dříve! Svět se přece nezbořil, když záček napočítal, že 3 a 4 rovná se 6 neb 8! A kdo může za prstíčky, když zákyně vypočítala, že 8 méně 5 rovná se 4 neb 2! Však prstíčky neutekly, může se počítati znova a o kolíčky rovněž nebývá v životě hochů tak zle. S ku-

řátky, s králíčky a s ostatní havěti však bývá i v tom životě dětském zcela jinak! Vždyť i dívčinka ví, kolik to bývá všelijakých starostí, uhyně-li kuřátko neb ztratí-li se kačnička. A který hoch by se dal ošidit o králíčka neb stehlika? Kuřátko je kuřátko a králík je králík — i jeden v životě dětském znamená mnoho. Proto si dá na takovou věc počítat pozor; to si již úkol nalezitě rozmyslí a rozváží! Herdovo figurkové počítadlo vneslo nového ducha k našim nejmenším; 1. Podává konkrétní představu čísla; vysvětlí pojem počítání, odčítání, měření a násobení v číselném oboru desítky a dvacítky. 2. U „dvacítkového počítadla“ též soustavy mizejí všechny obtíže; jako: přemisťování kuliček z desítky do desítky. (Žák stále vidí zbytky.) Zde se však z každé desítky postaví jen tolik, kolik potřebujeme, a ostatní jsou schovány. Aby se číslo rychle postřehlo, jsou pro desítková a dvacítková počítadla barevné rozdělovníky na skupiny po 5. 3. Budí zájem školních dětí; praktický mimoškolní život dítěte podává látku učbě školní, která učivo zhodnocené vrací praktickému životu. 4. Přináší radostnost do školy — školou do rodiny. Herdovo figurkové počítadlo usnadní práci učitelů elementární třídy, zradostní učivo žákům, které škola přivábí a upoutá k potěše rodičů a všech přátel školy, čímž jistě bude povzbuzen p. vynálezce k další úspěšné práci na roli školní ve prospěch naší mládeže. Herdovo figurkové počítadlo jest ve dvoji úpravě: 1. Desítkové počítadlo „Dekada“. 2. Dvacítkové počítadlo. Všem elementárním třídám i 2. šk. r. co nejlépe doporučuje Ředitelství měst. a obecné školy soukromé s právem veřejnosti v Liptále.

Dnešní stav čsl. menšiny v Německu. Československá menšina v Německu čítá asi 80.000 osob, z nich přes 40.000 občanů čsl. republiky. Počet kolísá, poněvadž kromě starousedlíků máme tam hodně sezonních dělníků zemědělských a stavebních. Přes 30 tisíc Čechů je usazeno v Pruském Slezsku, kolem 15.000 v Porýní, asi 9.000 v Sasku, přes 5.000 v Berlíně a zbytek ve velkoměstech. Starousedlíci v Pruském Slezsku jsou zemědělci, kdežto v ostatním Německu jsou naši krajané tov. dělníky, horníky, řemeslníky, živnostníky a úředníky (většinou katolíci). Krajanských spolků v Německu je přes 120 a mají několik svých

ústředí, jako v Berlíně, v Brémách a v Mnichově. Většina spolků je organizována v Sdružení čsl. zahraničních spolků v Praze. Školy české jsou jen doplňovací a je jich přes 40, většinou při krajanských spolcích. Jako jediný časopis vychází již desátým rokem 14denník „Zahraníční Čechoslovák“ v Berlíně. Jinak hojně se čte „Vystěhovalec“, měsíčník zmizelého Sdružení, který vychází již 25. rokem a kromě toho „Emigrant“, orgán Jednoty čsl. spolků v cizině, vydávaný čtvrtým rokem v Praze. (Čsl. ústav zahraniční.)

Krise zpěvu. Je, nedá se to popřít. Dnes je národní písní ve škole vykazáno ve vyučování místo čestné, ale lid ji opustil, jako opustil kroj. Národní písně ustoupila písní umělé, písničkám z kabaretů, a p., protože se změnil také vkus lidu. Zpěváků v lidu ubývá — přibývá hudby strojevé (gramofon, radio, phalofar a p. Dnes stroj přednáší, zpívá, hraje divadlo a podobně vyplní i orchestrální sbor, celý zábavní večer). Proto takový stroj vyžene po čase všechny hudebníky, zpěváky, případně zbaví je i existence výdělků, chleba. Dříve se vůbec víc zpívalo. Zpívala matka doma, čeleď na dvoře, v poli, při práci, zpívalo se při schůzkách v hospodách, zpívalo se ze smutku i radosti, zpívalo se od probuzení do spánku, zpívalo se všude a při každé příležitosti — zpěv byl kořenem života. Sociální poměry, poválečná bída, zmenily lid. A dokud nebude lépe, nebude lépe i se zpěvem. — J. M.

Školy národní a ovocnictví. Za starších dob bývala zahrada školní ve vsi vzornou školkou. Učitel učil děti roubování, a každý chlapec po 14 letech nesl si ze školy nejen prop. vysvědčení, ale i stromek vyšlechtěný, svůj, který doma zasadil a dál opatroval. Děti jeho s chloubou ukazovaly: „to je stromek tatínkův“, „tamhle je dědečkův“, „tamhle jsou naše“. — Loňské mrazy zničily v čsl. republice mnoho stromů. Bude zahájena plánovitá akce na záchranu sadů. Na škodu dnes apelovati není už tolik třeba — jeť v každém skoro okrese vzorná školka okresní se zahradníkem pomůlkem vyškoleným. Ale bylo by dobře, kdyby takový zahradník řídil v místě i školku školní a pořádal s okolními učiteli (ze vzdálenějších obcí) praktická cvičení, neboť dnes učitelské ústavy nemají času na vyškolení kandidátů ze zahradnictví. — J. M.

Francouzský ministr Quizot prohlásil: „Vyučování bez vychování není ničím a vychování bez náboženství nestojí za nic. Duše se nevzdělá a nenaučí mravnímu pořádku, nemá-li na paměti, že ji stále vidí a nad ní vládne Bůh, který ji stvořil a který ji bude jednou souditi.“ — Báseň Viktor Hugo varoval rodiče před školami, v nichž se nevyučuje náboženství, slovy: „Na soud měli by býti pohnáni oni rodiče, kteří posílají děti do škol, na jejich dveřích je nápis: „Zde se náboženství nevyučuje.““

Ruský filosof Lev Nikolajevič Tolstoj odsoudil snahu vychovávat mládež bez křesťanství řka, že snaha ta „se podobá snaze nerozumných dětí, jež, chtěje zasaditi do hlíny květinu, urvou ji kořínky“.

Je také dobře známo, že J. A. Komenský, považovaný za arciučitele národů, přál si, aby školy byly křesťanské, právě to „chrámy pobožnosti a Ducha svatého dílny“. V průčelí každé školy měl by se podle jeho návrhu skvíti nápis: „Žádný neznaboh sem neuvcházej!“

P R Á V N Í H L Í D K A

Nahlížení stran do spisů. Kdežto do účinnosti správního řízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb. z. a m., to jest do 1. prosince 1928, nebylo ani speciálního ani generálního zákonného předpisu, který by straně dával právní nárok nahlížení do spisů správních, je tato věc nyní přesně formulována v par. 23 nového správního řízení tak, že úřad jest povinen, pokud není jinak ustanoveno, dovoliti stranám, aby v úředních hodinách, ustanovených pro styk se stranami pod dohledem úředního orgánu, nahlédly do spisů a činily si z nich opisy, pokud jejich znalosti potřebují k hájení svých právních zájmů. Z toho plyne, že ne každý má právo do spisů právních nahlížení, nýbrž jenom ten, kdo prokáže, že na věci správním úřadem projednávané, má ať soukromý, ať veřejný právní zájem. Tato zásada jest převzata z civilního řádu soudního a trestního řádu, kteréžto zákony zásadně vyhrazují stranám právo nahlížení do spisů. Z nahlédnutí jsou vždycky vyloučeny poradní protokoly, jiné spisy jenom tehdy, když by byly tím ohroženy veřejné zájmy nebo oprávněné zájmy ně-

kteří strany s předmětem spisů těsouvisející nebo konečně zájmy třetích osob. Nemohou však býti vyloučeny z nahlédnutí spisy, pokud jest v nich zjištění okolností, které jsou podkladem rozhodnutí. Všem stranám v řízení účastněným a jejich právním zástupcům musí býti k žádosti poskytnuta možnost nahlédnutí do spisů ve stejném rozsahu. Úřad jest oprávněn předvolati osoby, které zdržují se v jeho úředním obvodu, nebo vykonávají trvale výdělečnou činnost neb povolání, a k ústnímu jednání také osoby bydlící v jiném úředním obvodu. Obsílce musí býti vyhověno, jestliže byla doručena do vlastních rukou a byly v ni uvedeny následky, které stihnou obeslaného, když bez odůvodnění a ospravedlnění se nedostaví. Komu tudíž není zabráněno nemoci, tělesnou vadou, anebo jinými odůvodněnými překážkami, jest povinen se dostaviti, jinak musí do 24 hodin po doručení obsílky oznámiti úřadu, proč nemůže se dostaviti. Jestliže by překážka vznikla později, budíž oznámena ihned, jakmile nastala. Kdo obsílce vůbec nevyhoví, tomu může býti uložena náhrada nákladů jednání, které bylo zmařeno tím, že se nedostavil.

Započtení voj. služby. Min. škol. a nár. osvěty výnosem ze 6. dubna 1929 č. 35.227-I. nařídilo započísti presenční vojenskou službu, konanou před 1. lednem 1926, po ustanovení ve služebním poměru, učitelstvu veřejných škol národních, uvedených v 1. odst. par. 1 učitel. zákona č. 104/25 takto: Presenční vojenská služba konaná před 1. lednem 1926 po ustanovení učitelem na veřejných školách národních, uvedených v 1. odst. par. 1 učitel. zákona, připočte se učitelům s účinností od 1. ledna 1926 k započítatelné služební době ve smyslu par. 38 odst. 1 učitel. zákona. Na základě tohoto výnosu jsem žádal o započtení presenční služby (14 měsíců činné plus 2 měsíce trvalé dovolené před zařazením do 1. zálohy, poněvadž jsem neměl učitel. místa, ač jsem o něj ihned žádal), poněvadž jsem ji vykonal před 1. lednem 1926 a před jejím nastoupením byl jsem ustanoven učitelem. Zemská školní rada rozhodnutím ze 4. prosince 1929 čís. 77.507 započtení zamítla uvádějíc, že jsem neměl k 1. lednu 1926 tříletou čekatelskou dobu předepsanou par. 2 odst. 3 učitel. zákona. O tomto 2 par. odst. 3 učitel.

zák. se výše uvedený výnos vůbec nezmiňuje, nýbrž jasně uvádí, že se vztahuje na učitelstvo uvedené v 1. odst. par. 1 učitel. zákona po ustanovení učitelem na veřejných školách. Tříleté čekatelské doby, žádané zem. škol. radou, tento par. nežádá. Proto jsem se odvolal 13. prosince 1929 k min. škol. a nár. osvěty. Dosud nevyřízeno. A informaci uvádím osobní data: 1. září 1923 byl jsem ustanoven učitelem na veřejné škole národní. 1. října 1923 do 30. listopadu 1924 v činné vojenské službě. 1. prosince 1924 až 31. ledna 1925 na trvalé dovolené, propuštěn z vojny jako přebytečný. Od 1. února 1925 pak učím již pravidelně. — Odpověď. Odvolání u min. školství a nár. osvěty nebude patrně vyřízeno dříve, dokud v podobném případě, jako je váš, nerozhodne správní soud, neboť případ tento byl mu k rozhodnutí předložen. Kdyby však proti očekávání byl váš případ vyřešen ministerstvem nepříznivě, pošlete nám jeho rozhodnutí, abychom odvolání k správnímu soudu mohli vyhotoviti. J. H.

Pohlaví nerozhoduje. Ustanovování zatímních učitelů, učitelek, řidících, ředitelů, ředitelk, náleží v Čechách do pravomoci okr. škol. výborů. Okr. školní výbor není při takovém obsazování vázán ničím, jen když se dosáhne poměrného počtu obou pohlaví podle par. 10 odst. 5. zákona. (Polovice mužských a polovice ženských na každé škole; při lichém počtu míst, náleží na chlap. školách o jedno místo více učitelům, na dívčích učitelkám.) Někde okr. škol. výbory udělaly ředitelkou mladíčkou slečinku, aby ji musel starý učitel poslouchat, opačných případů bylo málo. Jen při definitivním obsazování vyhrazovala si právo pohlaví určití sama zemská školní rada.

Dotaz katechety měšť. školy v N. (Čechy). Byl jsem loni i letos jmenován členem kvalifikační komise pro katechety měšť. školy. Na okrese jsou dva katecheté. Loni jsem byl já a řídící učitel bez vyznání. Podal jsem zprávu konsistoři. Sdělil mi letos inspektor, že prý konsistoř žádala, aby byli oba členové katolíci. Ale ač prý navrhoval katolika, jmenovala prý z. šk. r. učitele obecné školy čsl. vyznání. Jak se mám zachovat? Je to ovšem všechno formalita, ano — jak se to u nás vede — komedie, ale přece na to pomýšlím, zdali bych to neměl vrátit s omluvou na zdraví. — Odpověď. Členy kvalif. komisi jmenuje pří-

mo zem. šk. r. na návrhy okr. šk. výboru (předsedy), ale nemusí těchto návrhů dbáti, což se asi také v tomto případě stalo. Členství se nevzdávejte, jelikož tím byste věci neprospěli. J. H.

Výplata požitků od 1. dubna. Podle nařízení ministerstva vnitra z 10. prosince 1929 bude výplata od 1. dubna 1930 a poukazy všech stálých a proměnlivých požitků učitelstva od 1. března 1930 obstarávat účtárna zem. úřadu v Praze. Zemská školní rada vypracuje koncept dekretu a zašle spis účtárně k předepsání a provedení. Účtárna předepíše náležitost na likvidačním listě a vrátí spis zase zemské školní radě. O penzijních příspěvcích a příspěvcích léčeb. fondu nebude činněna vůbec zmínka, platy budou vedeny jen jako náležitosti, platy výpomocných jen jako odměny, podrobené nemocenskému pojištění. Přihlášky a odhlášky odměn bude obstarávat zase okr. školní výbor dále. Veškeré platy budou se vypláceti šekem a jediné k rukám správy školy s ústřížky platebních poukázek. Jak si při tom počínají mají správy škol, je v oběžníku zsr., který všechny školy obdržely.

Substituční přídavek. Mám nárok na substit. přídavek za vedení správy školy místo říd. učitele, který s počátku byl nemocen a dnem 1. dubna 1930 odešel do výslužby? Podal jsem 22. září 1928 žádost a ta dnes po půldruhém roce byla odmítnuta tímto písemem:

„Zem. šk. rada vaši žádosti za přiznání subst. přídavku za dobu, kdy jste byl výpomocně pověřen správou obecné školy v N., místo onemocnělého def. říd. učitele X. nevyhovuje, jelikož postrádá zák. podkladu. Par. 6 zákona č. 48/14, který normoval přiznání substitučního přídavku za výpomocnou správu školy, byl zrušen a od 1. července 1922 nahrazen normou par. 3. zákona č. 251/22, kteréžto ustanovení přiznává funkční přídavky toliko správcům škol, říd. učitelům a ředitelům škol měšťanských, ničeho však nemluví o funkčních přídavcích pro učitele správou škol pověřené a od 1. ledna 1926 pak ustanovením par. 15 zákona č. 104/26, jež přiznává ředit. přídavky toliko ředitelům škol (správcům škol, říd. učitelům a ředitelům škol občanských) a rovněž ničeho nemluví o učitelích správou škol výpom. pověřených. Stejně čl. 46. prov. výnosu min. školství a nár. osvěty ze 4. listop. 1927, č. 123439-I, přiznává ře-

dit. přídavky defin. a zatímním ředitelům (správcům škol a říd. učitelům) ustanoveným na místě ředitele (správce školy a říd. učitele) defin. zřízeném a uprázdněném, jsou-li požitky z tohoto místa plynoucí volné. Zat. řídícím učitelem jste v době od 1. září 1927 do 7. května 1928, pokud se týče do 31. srpna 1928 nebyl; byl jste správou školy v N. v uvedené době toliko výp. pověřen na místo onemocnělého def. říd. učitele X a působil jste tudíž na místě požitkově neuvolněném. Pokud se dovoláváte substit. normálu z 3. června 1839, čl. VI., bod 5., poznamenáváme, že nemáte také nároku na substit. příplatek podle cit. normálu. Podle čl. VI., bodu 5. substit. normálu přísluší substit. příplatek učiteli, který plně zastává své vlastní místo a mimo to supluje. Tyto podmínky u Vás nebyly splněny. Nebylo lze proto vaší žádosti o přiznání substit. přídavku za uvedenou dobu vyhověti a v důsledku výše uvedených ustanovení bylo ji jakožto zák. neodůvodněnou zamítnouti. Proti tomuto rozhodnutí možno Vám podat odvolání ve lhůtě 15denní dnem po doručení následujíc u zdejšího úřadu k min. školství a nár. osvěty."

Můj dekret zněl: „Okr. šk. výbor ustanovuje Vás po dobu zdrav. dovolené def. říd. učitele X zástupcem správce školy v N od 1. září 1927. Služ. příjmy budou Vám zem. škol. radou upraveny.“ Koncem měs. srpna 1928 byl jsem zproštěn zat. vedení správy školy. Poněvadž se mi rozhodnutí nezdá správným již vzhledem k poslední větě dekretu „Služební příjmy budou Vám zem. škol. radou upraveny,“ míním proti rozhodnutí podat odvolání k min. v 15denní lhůtě. Důvody jmenovaného zamítavého výnosu nejsou ve všem správné, jak zřejmo z odstavce, že jsem působil na místě požitkově neuvolněném. Dnem 1. IV. 1928, kdy řídící odešel do penze, bylo místo požitkově volné. Druhá věc je, že jsem nebyl ustanoven výpomocným, jak z dekretu zřejmo. Byl jsem ustanoven zástupcem správce školy; o ustanovení výpomocným není v dekretu řeči. — Odpověď: Par. 3—251/22. Par. 15—104/26 (min. Věstník z r. 1926, str. 165) nic. Prov. předp. k 104/26. 4. listopadu 1927 č. 123439-I, (46 Věstník, ročník 27). Str. 468; Bod 46. — jedná o ustanovení zat. říd. uč. na místě požitkově volném. Bod 50. praví: Dokud podle par. 27 učit. zákona nebude upravena náhrada za zastupo-

vání ředitelů (správců škol, řídících učitelů), kteří nemohou dočasně funkce vykonávat, platí podle par. 41 učit. zákona v jednotlivých zemích dosavadní ustanovení o substit. odměnách. K přípisu z. š. r. ze dne 21. února 1930, č. 9172 podotýkáme: par. 6 zákona č. 48/14 byl upraven par. 3 zákona rep. č. 251/1922 (viz Křivánek str. 687), který skutečně mluví jen o ředitelích škol, správcích škol, řídících učitelích a ředitelích škol občanských, tak jako par. 15 zákona 104/26. Článek 46 prováděcího výnosu min. školství a nár. osvěty ze dne 4. listopadu 1927, č. 123439-I. (Min. Věstník z r. 1921, str. 468 mluví o místech požitkově volných, ale čl. 50. téhož výnosu praví: Dokud podle par. 27 učit. zákona nebude upravena náhrada za zastupování ředitelů (správců škol, řídících učitelů), kteří nemohou dočasně funkce vykonávat, platí podle par. 41 učit. zákona v jednotlivých zemích dosavadní ustanovení o substitučních odměnách, tedy pro Moravu zákon daný 24. ledna 1870 z. z. č. 18, platný pro markrabství moravské. O tomto bodě se v odvolání k ministerstvu opřete. J. H.

Právo učitele. Kde „pokrokový“ říd. uč. chodí příliš často na inspekci ke katol. učitelům a vytýká mu potom každý „chlup“ (každý učitel v proudu práce proviní se někdy trochu proti liteře didaktiky nebo zákona škol.), tam by bylo dobře, aby dotyčný učitel, je-li členem místní škol. rady, někdy při vyučování byl přítomen ve třídě říd. uč. (členové mšr. mají právo dohlédati k řádnému stavu vyučování a k náležitému plnění úřadu učitelského). Do vyučování míchat se sice nesmí, ale učitel, člen mšr., mohl by chyby ve vyučování vytknouti říd. učitelům v učitelské konferenci, a ona potom by řídícího učitele „přespřílišná horlivost“ opustila.

Započtení služ. let katechety. Ve 14. čísle „Věstníku kat. uč.“ čtu, že po 37 započítatelných služ. let nastává zproštění od placení plných pensijních příspěvků. Podle výnosu zšk ze dne 30. září 1926 bylo mně k 1. lednu 1926 započteno 34 let 9 měsíců 15 dní, a to: 2 leta z bohoslovecké fakulty, 2 leta 6 měsíců válečných, 8 let a 15 dní z duch. správy, 22 let a 3 měsíce katechetských. K 1. dubnu 1930 budu tedy míti 39 let a 15 dní služ. doby. Mám nárok na vrácení zaplacených pens. příspěvků za dobu 2 let a 15

dni? Mám žádati za to a zároveň za zproštění dalšího placení plných pens. příspěvků? — Odpověď. K zastavení pens. přisp. je potřeba 34 roku 6 měs. 1 dne skutečných let, odsloužených v učil. službě bez válečných let, pololetí, fakultních let a bez let odsloužených v duchovní správě. Měl-li jste k 1. lednu 1926 22 roků a 3 měsíce, přestane platit pens. příspěvek za 12 roků, 3 měsíce a 1 den — čili 1. května 1938. — J. H.

Všude krise.

*Od těch dob, co zbytečně prý
vzdali jsme se víry,
bida naše všude roste
bez konce a míry.*

*Pevná půda pod nohama
pomalu nám mizí,
protože ji rozhlovců
celá řada krisí.*

*Krise společnosti roste
z vážné krise rodin —
dovídáme z knih se o nich,
ba i z denních novin.*

*Krise ve výchově vzniká
z krise v dušeslovi —
mluví o nich všude páni
učenými slovy.*

*Jsou již v těžké krisi staří,
topí se v ní mladi,
na jichž řádné vyléčení
kdekdo léky radí.*

*S krisí zemědělství krise,
stihla také dovoz
a z nich vzešel všude rámus,
křik a značný lomoz.*

*A tak krisí na všech stranách
věru víc než dosti,
škoda jen, že se nedala
krise do hlouposti.*

Puntík.

ZPRÁVY

K dnešnímu nákladu přiložena jest brožura Občan a škola I., obsahující nejdůležitější školské zákony a nařízení a jich výklad. Jest určena jak pro nejširší kruhy, tak i pro učitele. Cena 225 Kč, při objednávce aspoň 5 exemplářů 1.80 Kč. Doporučte ji funkcionářům obcí, místních škol. rad a spolků.

Mladší pensionovaná katolická učitelka bude přijata ihned k vyučování

děti v rodině katolického velkostatkáře v lázeňském místě na Moravě. Hlaste se ihned v redakci „Věstníku“.

Pobyt u moře. Sociální ochrana státních zaměstnanců má na dalmatském pobřeží dva pensiony — Masarykovy domy — z nich jeden na ostrově Visu, druhý v přístavním městě Splitu, otevřené od 1. května do konce září. Pension na Visu jest krásná nová budova v rozlehlém parku — jedinečné místo na celém pobřeží. Kdo chce užít trochu klidu, koupání, slunce i stínu, půjde na Vis. Pension ve Splitu poskytne útulek těm, kdož vedle koupání a slunění touží po městském ruchu, zábavě a p. Celá pense: byt, strava 4krát denně, úklid — pro členy Soc. ochrany denně 32 Kč, jinak 37 Kč. Prospekt a podrobné informace u Sociální ochrany státních zaměstnanců v Praze II., Václavské nám., č. 23.

Mezinárodní výstava moder. hraček a autodidaktického materiálu v Litomyšli. Ve stálé školské výstavě v Litomyšli otevřena bude dne 13. dubna t. r. mezinárodní výstava moderních hraček a autodidaktického materiálu, která o Pedagogických dnech v Praze těšila se velké pozornosti. Laskavostí Kuratoria školy vysokých studií pedagogických umožněno vystaviti materiál doplněný ještě novými ukázkami z republiky. Vystavovány jsou autodidaktické pomůcky a hračky z Československa i z ciziny. Z cizích států vystavují: Philip Tracey, Londýn, Anglie (Material dr. M. Montessoriové), The Linguaphon institute, Londýn, Anglie, dr. O. Decroly, Brusel, Belgie, B. Schilte & Zonen, s Ijsselstein, Holland, Psychologisches institut der universität, Lipsko, Německo, Waldorfschul, Stuttgart, Německo, Discat, Ženeva Švýcarsky, Ch. Chatelain, Ženeva, Švýcarsky, A. Alessandrini, Florencie, Italie, Deutscher Verlag für Jugend und Volk, Vídeň, Rakousko a Rusko. Výstava je otevřena denně od 8. do 12. hod a od 1. do 5. hod. Učitelstvu a přátelům školy vřele návštěvu doporučujeme. J. A. K.

Naše řeč.

My bili jsme se za Rakouska pro ni, jak pro milenku chudou, nechráněnou, však nyní, zdá se, nestojíme o ni, když stala se nám legitimní ženou.

„Zvon“.

Nevezmeš jména Božího nadarmo!
„Český učitel“ věnoval v č. 30. J. M.

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

pražskému arcibiskupovi úvodník a psal: Encyklika praž. arcibiskupa uskuteční rozluky a potom my, pokrokoví učitelé budeme pracovat v klidu podle slov Ježíšových. („Český učitel“ s 50 proc. bezvěrců a Ježíš?)

Zajímavý inserát (vyučování). „Český učitel“ uveřejnil inserát: Který kolega, příslušník čsl. církve, je po maturitě ještě bez místa a chtěl by se dostat do Prahy a v Praze se již udržeti, když by chtěl vyučovat čsl. náboženství za měsíční odměnu 925 Kč? (Vyučování podle učebnic.)

Desavadní naši ministři školství. 1. Gustav Haberman — ve vládě Kramářově i v I. a II. Tusarově. 2. JUDr. Jos. Šusta v I. vládě úřednické. 3. MUDr. Vávro Šrobár ve vládě Benešově. 4. Rud. Bechyně. 5. JUDr. Ivan Markovič. 6. MUDr. Ot. Srdínko — první dvě vlády Švehlovy. 7. JUDr. Jan Krčmář — druhá úř. vláda. 8. Dr. Hodža — třetí vláda Švehlova. 9. Dr. Štefánek — vláda Udržalova. 10. JUDr. Dérer. Čeho se nám kdy dostalo, máme dobře v paměti.

Převaha žen je na amerických veřejných školách, kde z celkového počtu vyučujících jsou 3 pětiny žen, poněvadž by muži za průměrné služné 1227 dolarů „nedělali“ — oni si umějí najít zaměstnání výnosnější! Než ani ženy nezůstávají při učitelství průměrně déle než 5 let. Tak americký „národ“ vychovává stále mladé síly. Snad proto je tam všechno lepší a my tam musíme i pro „vyzkoušené“ metody?

Jak si představuje americký profesor školskou fakultu? Nové školy přinesly překlad statí amerického profesora o tom, jak si představuje školskou fakultu. Chce, aby obsáhla všechny důležité činitele výchovy a tak by měla být rozdělena na řadu kolejí, a to: kolej rodinné výchovy, kolej náboženské výchovy, kolej žurnalismu, knihovní služby, dramatickou, kolej

výstav a vycházek, kolej zotavení, výchovy dospělých a ústav výzkumu a synthesy. Tak na př. kolej rodinné výchovy by připravovala specialisty v povšechném oboru rodinné výchovy, ale také by krátkými kursy seznamovala rodiče, se základy dětské výchovy, otázkami péče o děti a povinnostech rodičů. Kolej náboženská by připravovala odborníky v náboženské výchově a v kritickém studiu církve jako vychovatelské instituce a organizovala by kursy pro kněžstvo, aby se mohlo seznámit s vychovatelskými problémy a opatřeními církve.

Noviny do škol! volá pan Záruba v „Čes. učiteli“: žák musí mít spojitost s veřejným životem, noviny jsou jedinou četbou lidu, s ní stýká se žák doma u rodičů, v Americe už dávno četbu jejich zavedli do škol. Lze očekávat, že školní kruhy i u nás to zavedou právem. — I nezavedou, pane Zárubo! Noviny už dnes působí zlobně na útlé nervy dětské. Ani doma nemají mít děti příležitost k novinám.

Ruští studenti, které — jak píše „Stráž říše“ — možno viděti ve všech kavárnách a kteří znají každou místnost, kde je možno v příjemné společnosti utratit peníze, jsou finančně podporováni naším státem. Dobročinnost jest pěkná věc, ale ne vždy místná. Co budeme z těchto pánů mít, až vystudují? Buď zůstanou u nás a zaberou místa na úkor naší inteligence neb zmizí, aniž by si kdy vzpomněli, že jsou nám něčím povinováni. Jak rád by studoval na vysoké škole mnohý učitel, který by se pak uplatnil k prospěchu republiky, ale nemá prostředků. Zde by stát měl pomoci.

Zemští školní inspektoři byli sraženi systemisací o celou stupnici níže a jako náplast obdrželi služební přídavek. Platem bývali na roveň s universitními profesory a s min. rady, při menším svém celkovém počtu domohli se řady míst v bývalé V. třídě hod-

nostní, jež podle par. 152 platového zákona měla se převést do stupnice druhé, ale zůstali ve třetí. Nuzný zbyteček bývalé vymoženosti, 3 místa pro celou republiku při nynějším značném zvýšení celkového počtu zemských inspektorů, z nichž na 15 inspektorů v Čechách vypadlo jedno, nebyla při systemisaci obsazena, až na jediné. Pro zvláštní kvalifikaci jiné osoby teprve dorůstají? Mravní poňlavkování přeskočených a těch, kteří pozbývají naděje!

Pozor! „Český učitel“ píše: Jdeme do nového sčítání lidu. *Učitel se vyprostí z osidel církvi, bude zejména mluvit do svědomí těch, kdož zůstali v lůně Říma!* — Pověří vláda takové učitele sčítáním? *Katoličtí páni poslanci, upozorněte, dejte jim doporučení!*

Český národ rozloučil se dne 16. března s mistrem Aloisem Jiráskem.

Jistý týdeník (říká si také katolický, lidový ovšem není) s gusem otiskuje výrok Březinův o chybném předběžném učitelském vzdělání a o jeho výsledcích. Na to nelze říci skutečně nic jiného než „Quod licet...“ Pan vydavatel a redaktor vychodil, myslím, jednotřídku, ale přes to si troufá kritizovat to, čemu jest strašně vzdálen.

Restrikce. Nahlíží se nyní, že víc uškodila než prospěla. Zjednodušení správy nedalo se obstarat zbylými zaměstnanci, proto se musely přijímat síly nové (málo zapracované, málo vyškolené); nastalo nové přetížení úřednictva, spoléhání jeden na druhého, nesamostatnost, neodpovědnost, nedělní práce, těžkopádnost, nové komandování, přenášení agendy na síly mladé, výchova mladých šimly a koničky — místo co měla nastat samostatnost a odpovědnost. Proto reforma nemusí znamenat snížení platů a počtu, nýbrž zvýšení platů i počtu — úsporu času a tím peněz — práce pružná, včasná.

Obce na Hané (šestitřídka, dvě trojtřídky) žádají učitele katolíky. Jedna z nich slibuje ze soukromých prostředků příspěvek. Blížší sdělí redakce.

Obec na sev. Moravě žádá na vypsané místo učitelské katolíka, neb i ona je většinou katolická. Učitel může býti tam i obecním tajemníkem. Blížší sdělí redakce. Dvojlistek.

Poukazujeme na dnešní insert firmy: Spojené továrny na rolety a žaluzie J. a E. Glück v Kynšperku n. Ohří v Čechách, která je nejstarší a

největší firmou tohoto odboru v ČSR. Tato firma byla založena v roce 1871, je směrodatnou v odboru záclonním a přináší na trh novinky, které jsou přímo epochální. Jsou to hlavně malby stíhacím řízením na dřevěno-drátěných roletách, ruční malby a výšivky na samočinných záclonách a má na to řečená firma patenty, jakož i ochranu vzorků. Páni a dámy, kteří hledají čestný a pěkný vedlejší výdělek, mají se obrátiti s důvěrou na firmu Glück, která zasílá vzorky, potřebné tiskopisy a cestovní legitimaci úplně bezplatně a franko. K tomu podotýká se, že má firma Glück vyznamenání, jimiž nemůže se žádná konkurenční firma vykázat.

Až z těchto kostelů jednou lidé nadělají koníren a kin, nebudou lidé z nich vycházeti s takovým duševním vyrovnaním, klidem, jarem a radostí, jako se to děje nyní...

Otakar Březina.

LITERATURA

Rudý soumrak. V době, kdy hlas papeže Pia XI. vyvolal vzrušené napětí intelektuálních duchů proti těm, kteří chtějí, aby nejen Rusko, ale veškeré Slovanstvo utonulo v útrobách III. internacionály, proveden byl po prvé tento sociální dramatický obraz ze života ruské revoluce od C. Pospíšila, tajemníka lidové strany v Prostějově. Premiéra v tamním Katolickém domě setkala se s nečekaným úspěchem a vynutila si opakování v Městském divadle. Myšlenka hry, jež předvádí období zápasu demokracie s bolševismem v letech 1906 až 1918, byla přijata nanejvýš příznivě také kritikou. Spolky budou ji rády provozovati obzvláště v obdobích před 1. květnem.

Kcl. Antonín Kolek vydá na jaře svou velkou historickou práci „O klíče markrabství“. Román jedná o pohutě době husitské na jižní Moravě, životě drobné šlechty, je protkán tklivou láskou zběhlého novice dominikánského kláštera v Brně k panně Hanyšce, popisuje hroznou záplavu kumánskou, obležení hradu Břeclavě rakouským vévodou Albrechtem, bitvu u Břeclavě 19. listopadu 1426. Děj se odehrává v celé jižní Moravě od Chřibů až k Břeclavi. Autor se na práci připravil několikaletým studiem pramenů, takže kniha poskytne čtenáři

věrný obraz doby meravské minulosti. Práce vyjde asi o 320 stranách za subskripční cenu 29 Kč, z níž polovina se splatí hned, druhá po dodání knihy. Už nyní je možno přihlásit se v redakci „Slováckých novin“ v Uh. Hradišti. Subskripční lhůta končí 15. května t. r., proto ji neobmeškejte.

Nejstarší českosl.
továrna na **harmonia.**

**Rudolf
Pajkr**
a spol.
V HRADCI
KRÁLOVÉ
Založeno r. 1894
Výhodné plateb.
podmínky

Značné slevy. Odměny
za zprostředkování.

Příznivé platební pod-
mínky.

Vyrábíme okenní záclony všeho druhu. Vyžádejte si s udáním počtu oken a mír bezplatné nabídky.

Spojené továrny na rolety
a žaluzie

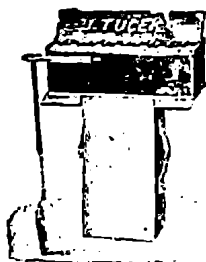
J. a E. GLÜCK,
Kynšperk n. Ohří, Čechy.

JOSEF ŠPONAR,
továrna školního nábytku v Přerově,
Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

VARHANY kostelní, **HARMONIA**

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko — Výhodné při cvičení
zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapáky, bedničkou a
poštovným Kč 1000 —, při hotovém 10 procent slevy.

Pánské a dětské oděvy
Vysloužil a sp., Přerov, Wilsonova 2.

Nábytek „UNIVERSAL“ Prostějov

Prodejny:
Roh Vojáčkova nám. a Rejskovy
třidy. — Telefon č. 765.

Továrna
Martináková ulice číslo 5—7.
Telefon č. 350.

Všeodborové malířství - Martin Štěpaník, Přerov,
Kramářova 39.

Alois Březina, krejčí v Přerově, Kojetínská ul.
zhotovuje veškeré obleky z vlastních i donesených látek.

PRÁDLO,
PLETENÉ ZBOŽÍ

levně ve velkém výběru u firmy
JOSEF MACHEK,
OLOMOUC, Kateřinská ulice 2.
Pánům učitelům 5 10 procent slevy proti legitimaci.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,
závod opticko-mechanický pouze Česká ulice 23.

ZASILATELSTVÍ **A. MATĚJČEK A SPOL,**
Olomouc, Riegrova.

SKLAD A VÝROBA NÁBYTKU
v hojném výběru za nízké ceny a se zárukou obdržíte u firmy
KAREL KARAS, STOLAŘSTVÍ V PŘEROVĚ
Komenského třída č. 7.

LIDOVÉ KNIHKUPECTVÍ
IGNÁČ HOFÍREK, OLOMOUC

dodá vám veškeré literární novinky, literaturu zábavnou, pedagogickou, po
můcky učebné atd. Vyžádejte si prospekty. Pamatujte na lidový podnik!

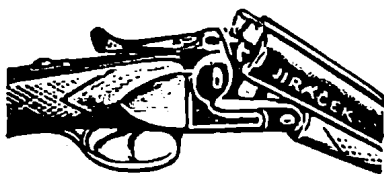
Železárna KAREL BLAHUT v Přerově,
slevárna železa a kovů, továrna na stroje, spec. výroba: obuvnické stroje, silniční stroje.

Vazby knih a schránky na klobouky provádí nejlépe Koplíkovo
knihařství, Přerov, Masarykovo náměstí číslo 17.
Vyznamenáno v Praze — Brně — Bratislavě — Ml. Boleslavi.

RAZÍTKA **RAŽEBNA PLAKÁTŮ**
GENŽA A PETROV PŘEROVĚ

Čalouník a dekoratér
Josef Zuzanák Klubovky, otomany, matrace obdržíte přímo u vý-
robce za ceny bezkonkurenční
PŘEROV, Velká Dlážka čís. 89.

K. Klofáč, půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNĚ, od 6 Kč výše.

Dalekostřelné pušky,
se 70-80 proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou
brevlů, revolverů, lloberky, lov. potřeby, střelivo

Jindřich Jiráček, Praha-Vinohrady
tř. maršála Focha 35.

Žádejte ceník a nabídku.

Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK

pravý duběnkový vyrábí

EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)

Vzorky zdarma a franko.

gramofony

flousfe, typy

dechové nástroje

harmoniky

fotografické přístroje

dalekohledy

hudební budíky

hodinky

pen. zařízení

výrobní

chronometry

klenoty

reklamní brože

reklamní budíky

hudby, uměl.

kuchynské a

ústřední hodiny

GRAMOPHON

IMPORT COMPANY

K ADLER A SPOL.

BRNO

Našelety, Svoboda a

Gazdiny, H. H. H. H. H.

indické, drůbež, salámy

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy FR. JASANSKÝ,
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

V. PRCHAL, OLOMOUČ,

WILSONOVO Č. 14.

Moderní ženské ruční práce, látky k vyšívání a veškeré
přípravy k ženským ručním pracím.

VLNY BAVLNY PŘÍZE HEDVÁBÍ

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordnuje dopol. 8-10, odpol. 1-3, 6-7, v neděli a svátky 9-11

Knihkupectví a papírnictví

Jindřich Nárožný,

majitelé Fr. Cinner & Müller Vl.

Přerov.

Školní a kancelářské

potřeby

Hudebniny

Antikvariát

DOPRAVU NÁBYTKU čistými vozy nábytkovými
provede nejlépe do všech míst

SAM. POLLAK, OLOMOUČ.

Telefon čís. 21.

Pisárny: Mořické nám. 18-19.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čsl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/Vl. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,
Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čis. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

Houby — křídú — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

Pánské a dětské oděvy

Vysloužil a sp., Přerov, Wilsonova 2.

Odborný závod natěračský,
lakýrnický a malířský písmá

Ant. Zaoral, Přerov, Jateční ulice 9.
Masarykovo 17.

Prvotřídní provedení. — Levné ceny.

Vlajky. — Prapory. — Peramenty. — Cirkevní náčiní.

František Stadník, Olomouc, Mariánská ulice.

Vlastní výroba kartáčů, štětek a sme-
táku pro domácí a školní účely.

KAREL FIRTL,
PŘEROV.

Školní a spolkové výlety

upozorňujeme na solidní hotel Broušek přímo u vchodu do proslulých jesky-
ni Sloupsko-Šošůvských v Moravském krasu. Krásné lesní zátíši. Čisté úprav-
né noclehárny. Cizinecké pokoje. Levné a dobré stravování. Zastávka autobusů.
Pro školní výpravy zvl. výhody. Noclehy zajistíte si včas. Informace obratem.

Broušek Alois, majitel hotelu

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Místo učitelky bude brzy vysáno na Střední smíšené škole v městysi na Hané. Obec je katolická. Informace v redakci t. l. Dvojlistek!

Francie. Nedávno prodělala boj o jednotnou školu. Tam je totiž obecná škola školou lidu a střední školou vrstev privilegovaných. Tardieu chtěl oposici usmířiti větou: jde o nezávazný pokus, ale zatím přijata byla věta: jde o postupnou bezplatnost celého školství.

Díky naší redakci. Za stanovisko z č. 14 na str. 301 náleží naší redakci dík. Ano, „Věstník“ musí si všimati všeho, co se školství a učitelstva týče, proto musí citovat i zprávy denního tisku, aby veřejnost viděla, že existuje a pracuje. M.

K ustáleným názorům lidu je třeba shovívavosti. Stal se případ: Do školy přišla ustaraná venkovská matka a oslovila pokrokovou učitelku: „Slečno učitelko!“ ale ta ji hned začala plsniti: „Neurážejte, já nejsem slečna, já jsem paní.“ Matka, když uviděla zlobu, ptá se: „Ale odpusťte, kde máte pána, ani prstýnek jako vdaná nenosite, či jste rozvedená svobodná?“ A učitelka zas: „Ne, matko, já jsem dosud svobodná, proto bez prstýnku, ale jmenuju se „paní“ — to je teď náš úřední titul.“ Matka: „Tak odpusťte, ale ten titul „slečno“ by vám lépe slušel, když slečnou jste, anebo se vdejte, abyste byla skutečnou paní!“

Anežka Jemelková, učitelka dom. nauk z Velké u Hranic, zemřela nedávno, jak nás dochází zpráva. Byla od 1. března 1926 naší členkou. 16. září 1929 psala kol. profesorce Vánové: „Jsem nucena vystoupiti ze spolku, poněvadž již 2 roky jsem byla na zdravotní dovolené (plíce — krk). Od dubna t. r. jsem na jeden rok na dočasném odpočinku. Když jsem se vrátila z Velké před 3 týdny, onemocněla jsem zrakově. Vážná změna na sítnici. Pravé oko je již ohroženo, teď i levé — vůle Boží. Dá-li Bůh, že budu moci opět službu konati, přistoupím opět za člena spolku. Je to úděl našeho povolání, 20 let od vesnice k vesnici a přes 1. hod. přes les po celou dobu.“ Bližších zpráv o době úmrtí nemáme.

Dvoji loket. Věstník čsl. profesorů píše: „Podle nového zákona o přímých daních nepodléhají zdanění ojedinelé dary, na něž nemá příjemce právního nároku. V praxi to vypadá takto: Ředitel banky má milion ročního důchodu a obdrží mimo to ročně „dar“ 400

tisíc Kč, z nichž neplatí daní. Takové „dary“ vyplácí na př. Živnostenská banka, Škodovy závody a j. pravidelně svým vyšším úředníkům. Některé fmy přímo oznamují úředníkům nově přijímaným: „Dostanete 100.000 Kč platu a 50.000 mimořádné remunerace ročně.“ Učitel střední školy dostane za 1 a půl přespočetné hodiny týdně za 3 měsíce 216 Kč. A z této sumy se mu strhne při výplatě hned 12 Kč, tedy osmnáctina.“ — Což teprve učitel neb učitelka národní školy?

Tak jest! V rozhovoru o poměru učitele k dětem prohlásil jeden kolega v témž semináři, že by si mělo učitelstvo všimnouti Foerstrova spisu: Charakter a škola. Ano! Ta kniha by se měla státi katechismem nového učitele. K

Prorokuje zánik VŠSP „Věstník ÚS“. Ostatně, nebudou-li jinak upraveny, nebude jich škoda. Z toho, co tam posluchači uslyší, sotva co má pro praxi jaký význam. — K.

Redakci „Věstníku katol. učitelstva čsl.“ Vzpomněli jste mých sedmdesátin blahopřejným projevem, v němž ocenili jste mou dosavadní uměleckou činnost. Děkuji Vám srdečně a upřímně za vaše hřejivá slova. Budou mi povzbuzením, abych i nadále vedl své oba sbory, P. S. M. U. i S. M. U. k další umělecké práci k prospěchu našeho umění a rozkvětu naší národní kultury. S projevem dokonale úcty Ferdinand Vach.

Sbírky u protestantů na misie od r. 1925 do 1927. Každého roku bylo sebráno průměrně 56,909.485 mil. dolarů ráno průměrně 56,909.485 mil. dolarů čili 1 miliarda 881. mil. Kč. Nejvíce věnovaly Spojené státy severoamerické a Kanada (průměrně 35,091.437 dolarů), pak následuje Anglie, 11,121.468 dolarů, Amerika latinská 3,332.591 dolar, Austrálie 1,543.370 dol., Německo 1,098.545 dol., Norvéžsko 1,062.222 dol., Švédsko 1 mil. 33.644 dol., Dánsko 596.194 dol., Holandsko 543.971 dol., Jižní Afrika 486.625 dol., Nový Zéland 465.729 dol., Švýcarsko 272.505 dol., Finsko 140.699, Francie 116.945 dol. a konečně Belgie 3.535 dol.

Špionáž? Když pokrok. učitelské organizace zasílají na školy oběžníky, dotazníky k vyplňování dat i ze škol. výkazů, to je dovolené — když by katol. arcibiskupství ptalo se katechetů na statistiku katolíků ve škole, už by to byla (podle „Českého učitele“) špionáž.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Jindřich Hrbáček:

O nás — pro nás.

Katolické učitelstvo jde nyní pěkně vpřed. Sít odborů jeví náležitou činnost již delší dobu a nyní se tyto spojují ke společné práci v jednotlivých krajích.

Správné. Bez organisace nevykonali bychom ničeho. Jednotlivec, i když pracuje ve své obci sebe intenzivněji, prospěje sice svému nejbližšímu okolí, ale pro celek, pro náležitý postup celého katolického hnutí, jest bezvýznamným, není-li zároveň pracovníkem v organisaci, a to jak v organisaci odborové a kulturní, tak i v politické (snad i hospodářské). Proto se scházíme v odborech, proto se uplatňujeme v Orlu, v politické organisaci, v Raiffeisence, v Hospodářském družstvu.

Nemysleme si, že my, katoličtí učitelé a učitelky, nemáme téhož významu pro katolické hnutí jako stavy jiné, početnější, na příklad rolníci, dělníci. Byli bychom na omylu. Víme, jakým činitelem jsou učitelé na „druhém břehu“. Jest jich ovšem více než nás, avšak všichni zato nepracují v intencích diktovaných jim „pokrokem“. Projevíme-li proto my, členové a členky katolické učitelské organisace, jen trochu více agilitnosti, můžeme pomalu se blížiti rovnosti sil.

Musíme ovšem pracovati *všichni*. Nespoléhati jeden na druhého a nechatí také tradičního *nezdravého* konservatismu, souvisejícího s pohodlím.

Zakládejme tedy odbory (vykonají kus práce, i když nejsou početné, „Tres faciunt collegium“), jednejme v nich o otázkách učitelských (vyšší vzdělání, existenční záležitosti), školských a výchovných, pracujme však i v jiných organisacích patřících do katolického tábora, a to jak, pokud se týká drobné práce, tak i ve vedení! Všude zde jest nás třeba a lid na nás také zde čeká. Nedaří-li se nám vše, jak bychom si přáli, stojí-li v cestě překážky, je-li neporozumění, neochabujme! Vše se časem překoná.

Tedy — vpřed! Věnujme se nejen svým odborům, ale i Orlu, hospodářským podnikům, Omladině a čl. straně lidové jak náleží, a tyto budou růst a sílit! Radost z vykonané práce a z jejich zdárných výsledků bude nám odměnou.

*

✱

332

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod

A. ZDENĚK, PRAHA

Žitná ul. 45.

P.T. učitelům a def. gážístům úvěr, výh. plat. podmínky. Ceníky zdarma.

Pro diferenciaci.

Hlasy nespokojenosti s dosavadní školou, které se množí čtverečně s dobou, ukazují vzrůst šíře a hloubky propasti mezi životem a tím, čemu říkáme škola. Za všechen mravní rozklad, descientaci názorů, za všechny kazy charakteru jednotlivců i celé společnosti je viněna škola, za neprospěch studentů, houfy polointeligence a nedouků trpí rovněž škola.

Po stránce výchovné jest jediná cesta k nápravě: podklad náboženský. To, co dnes z výchovy nábožensko-mravní zbylo (t. j. hodiny náboženské výuky), jest — odpustle — nevkusný přílepek k laickému systému, výsledek kompromisu, aby bylo zabráněno zlu většímu. Mimo hodiny náboženské neuslyší dítě nic o Bohu, o nutnosti zachovávat dekalog, o potřebě milosti Boží a proto výtky církvím, že málo činí pro mravní povznesení a zušlechtění, jsou falešné, neboť plynou z příliš úzkého pochopení úkolu církve a prostředků jejích. K náboženské výuce spojují se třídy (pobočky) do 60 dětí, aby katecheta uštván chodil z třídy do třídy a co nejdříve — ve jménu humanity — padl. Proto všechno volání po mravnosti, které nevychází z katolických úst, je cynickým výsměchem pravdě. Ti, kdož se dnes pohoršují, vzláhli první ruce na odstranění náboženství ze škol.

Výchova v nové škole, diferenciovaná, musí býti založena na náboženství. Pedagogická zkušenost tisíciletí nás učí, že každý člověk musí mít určité náboženské přesvědčení, na kterém by stavěl své činy. Ideálem proto zůstává škola se žactvem téhož vyznání, pro nás škola katolická. Víme, že tohoto ideálu hned nedosáhneme a že budeme se musit pro přítomné řešení školské reformy spokojiti zase s kompromisem, ale pak trváme neochvějně na požadavcích: aby náboženství bylo předmětem skutečně povinným (ne výběrovým), aby vedle hodin výuky byl dán i čas k povinným praktickým cvičením, aby ze všech předmětů i učebnic vymizel duch protináboženský, aby náboženské výuce byly vykázány vhodné hodiny (ne zásadně jen poslední), aby i pro náboženství platily zásady diferenciaci žactva (třídění podle prospěchu, pokud jde o výuku), aby ve skupině nebylo více než 40 žáků (pro pracovní skupiny stačí 35) a konečně aby na školách s většinou žactva katolického byli ustanovováni i učitelé — věřící katolíci.

Nejsme zásadně pro odstranění občanské nauky a výchovy z učebního plánu, ale žádáme vyloučení všech nevhodných a tendenčně zahrocených témat (vývoj mravnosti a náboženství), a zdůraznění jednak momentu naukového (práva a povinnosti občanů v nejširším slova smyslu), jednak výchovného (slušné chování). Za těchto podmínek lze nejen katolíkům obč. n. a v. tolerovati, ale jsou i hlasy pro určitou kooperaci s náboženstvím, které by poskytovalo pevné motivace myšlenkám i skutkům. Všechno horování pro laickou výchovu je z 90 procent falešné, neboť víme bezpečně, že na „monstrum“ obč. n. a v. v nynější podobě žehrá nejvíce „pokrokové“ učitelstvo, tomuto předmětu se vyhýbá, nahrazujíc jej namnoze — čtením. Tím nejlépe provádí spontánní důkaz naprosté nepostačitelnosti laické morálky jako planého mentorování a zkarikovaného kazatelství. Cítí se, že chybí nějaký podklad a že velké potíže dělá maličké slůvko „proč?“ Proto náš návrh je zcela konkrétní: ponechat obč. n. a v. opřenou o náboženství.

Po stránce naukové nelze se spokojiti s dosavadním způsobem vyučování. Učitel přednáší, žáci poslouchají, pak memorují. Kde je samočinnost, kde je Komenský se svým hlavním požadavkem: učni práce, učitelé řízení?

Je třeba žactvo třídit v pracovní skupiny homogenní a uplatniti samoučení. Dosavadní způsob vyučování po třídách tomu ovšem nedovoluje, nemáme také vhodných učebnic autodidaktických, ale to nás nesmí odstrašovati. I dosavadní

V jednotlivých pracovních bude lze provést princip samoučení z názorů (vý-
cpaniny, akvária, terária, pokusy, mapy, obrazy atd.), knih a časopisů. Výklad
učitelův bude jen tam, kde vzniknou pochybnosti, bude spíše návodný, infor-
mační a iniciativní. Vlastní práce bude náležeti žákům.

Doufejme, že bude lépe. I na nás to závisí.

kh.

Čtení v první třídě.

Na obdélníkovou tabulku připevní se do levé části písmeno (z prvních souhlásek) nakreslené neb natisknuté (těž se může přímo napsat) a od něho vpravo vyřizne se okénko ve velikosti písmene neb trochu větší. Vzadu za tabulkou v rybinových drážkách pohybuje se psuvné prkénko, na němž jsou napsány samohlásky s prázdnými mezerami. Žák přečte písmeno a při jeho prodlouženém vyslovování dívá se do okénka, které písmeno (samohláska) se objeví posunutím prkénka. Tím se odpoutává od přečteného. Deska i prkénko může být černě nalakováno a psátí se může křídou. Třeba dbáti platných zásad jako při vyvozování slabik. Velký úkol spočívá na mluvidlech — čte se nepřerušeným dechem atd. Nikdy nenechme dlouho znít první hlásku slabiky!

334

když ne jinak, tedy tím, že nastanou *revise dosavadního způsobu vyučovacího*, budou se hledati vady, zlepši se naše slabikáře ve prospěch syntetických metod, neboť v jejich duchu nejsou psány. *Naše slabikáře v pravém významu slova nejsou slabikáři.* (Dítě jest nuceno čísti celá slova, dokud zápasí ještě se slabikami.)

Chci poukázat, že se dá leccos změnit a zlepšit. Uvedu příklad: Pozoroval jsem žáky při prvních počátečních čteních celých slov, když již dobře uměli čísti osamocené slabiky spojováním hlásek. Četli jsme s tabule. Čtení šlo ztěžka. To mne nesmírně překvapilo — byl jsem úplně přesvědčen, že žáci dobře čtou slabiky — slova nebyla těžká — a předpokládal jsem tudíž, že nebude zvláštních obtíží. Žáci si neuměli rozložit slova na slabiky a přečísti je. Teprve když jsem sám ukazoval za každou slabiku, čtení bylo dobré u všech žáků. Z toho je patrné, že od slabiky ke slovům je veliký skok, záležející na zrakovém názoru, že se dítě *neumí soustředit na slabiku v celistvém slově*. Napište pro začátečníky větu se slovy celistvými a tutéž větu s oddělenými slabikami. Snadno poznáte, kterou větu vám přečtou snadněji. Jedná se tedy o to, aby naše slabikáře této zásadě od snazšího k těžšímu vyhověly. Vezměte si však do ruky Poupata nebo Studánku. V Poupatech nenajdete vůbec slova rozdělena ve slabiky, ve Studánce (která je novější než Poupata) sice jsou slova dělena, ale pouze na 4 stranách. Od stránky 14 žáci čtou celá slova již nedělená. Že to působí obtíže, je známo, zejména při těžších skupinách více souhlásek. Myslím, že vývoji čtení u žáka by lépe posloužilo nespěchat se čtením celých slov a *zásadně všechna slova v našich slabikářích tisknouti rozdělená ve slabiky*. Tím by se celá kniha stala bez úkoru na obsahu knihou s tisíci cviky slabik, zvláště když o nacvičování slabik samotných není příliš postaráno. *Každé čtení výše uvedeným způsobem bude zároveň cvičením spolu s rozumovým čtením a nikoliv mechanickým nacvičováním slabik*. Rychlost čtenářská dostaví se sama. Kromě toho jistě budou žáci čísti i z jiných knih se slovy nedělenými. Za uvážení tento pokus stojí, neboť odstranění mechanismu při nacvičování slabik, *dá do ruky dětem knihu se sta cviky*, žáci budou skutečně čísti a správně si ukazovati slabiky, rychleji úplně ovládnou slabiky celistvým názorem pouze na ně a učitel i žákům se počáteční čtení usnadní. Zkuste toléž se čtenářmi horšími jiných škol. roků. Neškodilo by, za účelem podchycení slabších žáků, *vydati i určité procento knih pro druhý a třetí školní rok se slovy dělenými na otevřené slabiky*.

Jiná úprava našich slabikářů získala by *obrázkovými větami*. Na př. v Poupatech celkový obrázek v záhlaví listu by zůstal a kromě toho byly by věty, při nichž *nad každým výrazem, který připouští znázornění jednotlivého slova, by byl příslušný obrázek*. Představa se slovem byla by ještě dokonaleji spojena a představy by se přímo vzbuzovaly a čtení samotné nutilo by k představování. (Metoda zůstala by syntetická, u některých žáků by však umožnila i čtení rozborné skutečně. Bylo by to částečně jakési spojení metody syntetické i analytické.)

Zvyk správně „čísti“ pěstoval by se zvýšenou měrou, zejména kdyby se *obrázky proplétaly při všech větách v celé knize*. Vysvětlování slov u žáků ostatních školních roků vůbec v zásadě pokud možno dalo by se řešiti podobným způsobem. *Čítanky by se obrazovým výkladem slov nemálo zdokonlily*.

Na zřeteli třeba míti, že velmi rušivě působí snadnost unavení zraku při čtení, oční memoci vůbec, třeba bráti více v úvahu velikost písmen atd. *Neumí-li se dítě soustředit na malý prostor — aneb působí-li mu to obtíže při častějším soustřeďování*, pak by bylo prospěšnější, aby oko žákovu jen znenáhla zvykalo si na různé typy velikosti písmen. *Žádná chyba by se nestala, když by se ze slabikářů vypustil drobnější tisk*. Když je písmeno vyšší a silnější, tím je také širší a oko žákovu spíše utkví na slabikách. Nemálo snad rozhoduje barva tisku, ale jistě daleko více barva podkladu. Ale to by byly kapitoly samy pro sebe a vyžadovaly by pera odborníků, hojných pokusů, zvláště pedagogů-lékařů.

Prospěch čtení dá se zvýšiti různým způsobem, snad také zavedením nové metody globální — ale určitě zlepšením dosavadních metod syntetických, jejich pomůcek a knih.

P. S. Slabiky v dělených slovech nesměly by být daleko od sebe, nejvýš jen půl písmene drobného tisku. Snad by se také dalo vyznačiti dělení ve slabiky i jinak v zásadě, aby každá slabika mohla se ve slově snadno vyhledati — takže celistvost slova by zůstala. Přílišným vzdálením nastalo by mechanické slabikování.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Sjezd katol. učitelů a profesorů z Hané a sev. Moravy. Prostorný sál Lidového domu byl naplněn účastníky, pro něž celebroidal prof. dr. Černík mši sv. v kapli Milosrdných sester v Mariánské ulici. Podle presenční listiny bylo přítomno 96 účastníků. Sjezd zahájil po 9. hod. jeho svolavatel odb. učitel a redaktor „Věstníku katol. učitelstva“ Jindřich Hrbáček. Na návrh říd. učitele Šnajdra zvolen předsedou sjezdu odb. uč. J. Hrbáček, místopředsedou prof. Jos. Veselý a zapisovatelem říd. uč. Fr. Krestlín.

Jako zástupce ndp. arcibiskupa dra Prečana tlumočil jeho pozdrav prelát msgr. dr. Jan Hejčl, proděkan C. M. bohoslovecké fakulty a předseda MCM, a ujistil přítomné jeho nejupřímnějšími a nejvřelejšími sympatiemi. Dále pozdravil sjezd městský rada dr. Váciavek za lidový klub na radnici a za Lidovou akademii a člen zem. zastupitelstva dr. Řehulka za čl. stranu lidovou.

Písemné pozdravy sjezdu zaslali: ministr msgr. dr. Šrámek, světicí biskup msgr. Stavěl, jenž vyslovil přání, aby učitelé vytrvali v oprávněných snahách a v boji za uskutečnění katolické školy k prospěchu našich rodin a blahu celého našeho národa, přisedící zem. výboru prof. Drobný, předseda Lidové akademie docent dr. Josef Kratochvil, který poukázal na to, že dnešní chvíle je vhodnou k řešení školské otázky, vicepres. kraj. soudu dr. Ad. Procházka, prof. Ant. Novák z Prahy za Zemský spolek katol. učitelstva v Čechách, jihočeský odbor katol. učitelstva v Čes. Budějovicích, inspektor náboženství dr. Jan Martinů, tajemník Petr Šrámek a jiní.

Sjezdu se účastnili kromě jiných hostů poslanec kanovník Světlík, senátoři ministr m. sl. dr. Hruban a Pavelka.

Následovaly referáty a to předně odb. učitele Karla Žamberského o jednotné diferencované škole. (Obsah viz na jiném místě!) Referát byl přijat s živým zájmem.

Debaty účastnil se prof. dr. Roztočil. Zamítl návrh jednotné diferencované školy co bludný. Poukázal na to, že skutečně nadaný žák má i při dnešním systému možnost přestoupiti na př. i z měšťanské školy na vyšší střední školu. Bouřlivý souhlas vyvolala slova: „Nepotřebujeme reformy organizace školy, ale reformy ducha školy,

aby vychovávala dorost k poctivosti, svědomitosti a hlavně odpovědnosti před lidmi i před Bohem!“

Prelát dr. Hejčl jako účastník loňské ankety sděluje, že valná většina návrhů byla konservativní. S jednotnou diferencovanou školou konají se zatím pokusy asi na čtyřech místech.

Pak byl druhý referát známého pracovníka pro katolickou školu msgr. prof. dra Taubra z Lipníka. Tento promluvil o stavu náboženského školství v cizině a vyvozoval z toho důsledky pro naše poměry. Statistickými číslicemi dokázal, že všude je katolické školství na postupu, poněvadž všeobecně se uznává, že škola katolická vykazuje největší úspěchy ve výchově mravní. Zdůraznil, že právo určovati výchovu dítěte je přirozeným právem rodičů, což musí uznati a uzná i každá skutečně svobodnomyslná a pokroková vláda, jak to vidíme na příklad v Holandsku, Německu, Švýcarsku, Francii, Belgii a jinde. Kde nejsou náboženské státní školy (ať již katolické či protestantské), tam jsou aspoň tyto náboženské školy státem dostatečně subvencovány. Úsilí naše o svobodnou náboženskou školu nesmí ochabovati, máme-li dojíti cíle.

V debatě ujal se slova posl. kanov. Světlík. Zdůraznil nutnost jednotné organizace veškeré práce o katol. školu. Navrhuje vytvořiti říšské ústředí, za jehož základ by byla nejzpůsobilejší Matice CM. Poukazuje na velký počet řádových škol, které nutno vésti v evidenci. Též pro uvědomění širších vrstev nutno cílevědomě a soustředěně pracovati, by veškerí katoličtí rodičové konečně přijali požadavek katol. školy za svůj. Prof. dr. Vašek poukázal na encykliku sv. Otce o školské otázce, jež zasluhovala by co největšího rozšíření pro své jedinečné filosofické zdůvodnění katolické školy. Referát i debata přítomné velmi uspokojily.

Pak mluvil prof. dr. Drábek na téma „Náboženství a kázeň ve škole“. (Obsah viz na jiném místě!) Bouřlivý potlesk byl důkazem, že referent promluvil přítomným z duše.

Dále projednávány otázky stavovské a organizační.

1. Předseda kol. Hrbáček navazuje na snahy univ. doc. dra Kratochvila o založení Pedagogické akademie v letech předválečných, kteréž tenkrát pro nepřízeň poměrů nebyly realizovány, a dává na jich základě podnět k diskusi o jejím zřízení. Přijat návrh

dra Hejčla, aby byl zvolen přípravný výbor k propracování projektu. Zároveň slibil dr. Hejčl předložit návrh na zřízení Pedagogické akademie Matice cyrilometodějské, která snad by přispěla k jeho uskutečnění.

2. Sjezd žádá zástupce čsl. strany lidové, aby se přičinili o novelisaci zákona o obsazování míst v ten smysl, aby bylo lze vyhověti přání katolického lidu, žádá-li si katolického učitele.

3. Podán návrh, který byl vděčně přijat, aby ve všech politických okresech kraje byly zřízeny odbory Spolku katolického učitelstva. Tyto budou tvořit svaz, s nímž bude možno již počítati na řádnou práci.

(Spojení odborů v určitém kraji v jeden celek odhlasováno na návrh kolegy Hrbáčka, vlastně již na předložené val. hromadě moravského spolku katol. učitelstva.)

4. Navrženo, aby při Spolku katol. učitelstva byla zřízena sekce profesorů.

5. Předseda sjezdu apeluje na přítomné pp. poslance a senátory, aby při projednávání platových zákonů zastali se stavu učitelského.

6. Předseda vzpomíná vděčně průkopníkům hnutí katolického učitelstva na Hané a severní Moravě, z nichž několik je přítomno a někteří (říd. učitelé Berg, Koutný) poslali pozdravné dopisy. Při tom gratuluje kol. Šnajdrovi k šedesátinám.

7. Kol. Klos z Přerova podává návrh, aby se usilovalo o zavedení mezinárodního jazyka ve školách k usnadnění styků mezi jednotlivými národy.

Další debatě zabránil pokročilý čas. Předseda děkuje všem za účast, projevuje lidovému poslaneckému klubu oddanost katolického učitelstva a profesorů a ochotu k věrné spolupráci s vůdcem strany msgrm ministrem Šrámkem.

Tím skončen zdařilý sjezd, který se bude u nás čas od času konati jistě i v budoucnu.

F. K.

Krajinské odbory katol. učitelstva na jižní Moravě pořádají 1. května v Lidovém domě v Uher. Hradišti pracovní sjezd katolické inteligence: učitelstva, profesorů, studentů, duchovenstva a ostatní inteligence. Pořad: O půl 9. hod. mše svatá pro účastníky. Slouží prof. dr. Mikulka. Referáty: Dominikán a redaktor revue „Na hlubinu“ P. S. Braito z Olomouce: Duchovní život katol. inteligenta. 2. Filosoficko-pedagogický referát pan dr. Kříž ze Strážnice. 3. Praktický refe-

rát o spolupráci rodiny, školy a katol. inteligence kol. J. Ev. Trávníček z Horní Lidče. 4. Školskopolitický referát poslanec kol. Vičánek. Na sjezd budou pozvány i jiné katol. organizace, aby s nimi byla domluvena spolupráce a jednotlivý nástup katolických sil na všech polích organizačního, veřejného i soukromého života a uskutečňování katolické školy činem už nyní tam, kde katoličtí učitelé jsou. Pořádá zdar a úspěch této práce záleží hlavně na vnitřním, duchovním životě a jeho růstu, bude celý sjezd veden tímto duchem. Katolická inteligence z jižní Moravy přijde 1. května do Uher. Hradiště. Musí! Je to její svatou povinností! Přijďte a přiveďte všechny, abychom v družném rozhovoru stanovili směrnice a načerpali nadšení pro duchovní a mravní obrodu školy a života našeho lidu!

Krajinský odbor katol. učitelstva v Mor. Ostravě konal dne 26. března 1930 svou řádnou valnou schůzi. Zahájil ji předseda odb. uč. Ant. Zamazal uvítáním přítomných. Pak přečten a schválen protokol poslední valné hromady. Nato podal zprávu jednatel, pokladník a revisori účtů. Po udělení absclutoria zvoleni byli: Předsedou Jaroslav Švidrnoch, odb. uč. v Mor. Ostravě-Přívoze, místopředsedou Ant. Zamazal, odb. uč. v Mor. Ostravě, jednatelem Romuald Kudělka, učitel v Michálkovicích, pokladníkem Rudolf Komíž, učitel v Zábřehu n. O., revisory účtů P. Ant. Zamazal, katecheta v Mor. Ostravě-Mariánské Hory, a P. Ignác Němec, katecheta v Zábřehu n. O. Členský příspěvek na rok 1930 stanoven na 12 Kč. Kol. Jar. Švidrnoch měl připravenou přednášku: Služební požitky učitelstva před válkou a nyní. Usneseno, aby výborové schůze konány vždy první úterý v měsíci ve spolkové místnosti v Mor. Ostravě. Dále usneseno požádati Zemský spolek katolického učitelstva na Moravě, aby ke svým schůzím a poradám pozval i delegáta našeho odboru. Byl by jím kol. Švidrnoch. Na konec jednáno o způsobu agitace mezi katol. učiteli a inteligenty pro projektovanou společnou schůzi odboru opavského, hluchinského, těšínského a místeckého v Mor. Ostravě dne 6. dubna 1930.

Z odboru hluchinského. Dne 6. dubna účastnilo se členstvo odboru v hojném počtu společné schůze v Mor. Ostravě. Z referátu p. dra prof. Špačka odneslo si členstvo důležité poznatky pro praxi v elementárce. Referát

rát p. dra Peřicha byl jakýmsi duchovním rozjímáním o poslání katolického inteligenta v kulturním životě národa. Ze schůze jsme měli radost a těšíme se, že příštím rokem zase se sejdem ke společným schůzím, které mají ráz výchovně-vzdělávací. 1. května t. r. účastní se členstvo odboru hlúčinského společné pouti katol. inteligence do Hrabyně. Podrobný program bude oznámen v „Ostravském kraji“, „Našinci“, „Našem Slezsku“ a v „Katolických novinách“. Z Děhylova vyjedeme před osmou hodinou. Agituje pro účast. Kolegyně a kolegové z Ostravska a Opavska se přidají k nám.

J. K.

Odbor boskovský konal schůzi v neděli 6. dubna. Účast byla malá pro příliš špatné počasí. Hlavní otázkou, jež byla probírána, bylo provedení oslavy desítiletého trvání odboru. Akademii slavnostní, připravenou na Květnou neděli, bylo nutno odložit a určena pro ni neděle svatodušní. Týž den bude také slavnostní val. hromada odboru. Na některou z jarních neděl hodláme svolat schůzku veškeré katol. inteligence z našeho kraje. — Konávali jsme dříve už takové schůzky velmi zdařilé, ale poslední dobou jsme se už dlouho nesešli. A přece máme dnes zase tolik otázek k hovoru a rozřešení!

Hustopečský odbor konal ve čtvrtek 3. dubna t. r. ve Vranovicích členskou schůzi. Kolega dp. Fr. Chalupa, katecheta z Pohořelic, přednesl v propracované přednášce: „Jak bojovat proti špatnému tisku.“ Jest nutno, zejména v dnešní době, postavit se proti špatnému tisku tiskem dobrým, katolickým a jest důležité rozšiřovat dobrý tisk již mezi školní mládeží. Dobrých dětských časopisů máme dostatek. Dnes téměř každý čte noviny, ale tyto podávají hotové úsudky, proto třeba nabádat ke čtení dobrých knih. Po přednášce rozvinula se čilá debata. Kol. Fr. Zezula z Třebomyslic podal referát o kreslení na nižším stupni, který doplnil ukázkami prací svých žáků. Přítomní s vděkem přijali přílohu ve „Věstníku“, jednající o zákonech školských. Příští členská schůze bude v květnu. Přesné datum bude později oznámeno. Jednatel.

Krajský odbor katol. uč. v Uh. Brodě konal ve čtvrtek, dne 27. března v Lidovém domě členskou schůzi za přítomnosti 20 členů. Přihlásil se nový člen kol. J. Příbylík z Bánova.

Kol. Jar. Šebestík promluvil velmi pěkně v logicky uspořádané přednášce „O socialismu“. Probral jeho vznik, vývoj a zásady a správně dovodil, že sociální protivy a nesrovnalosti mírní a život lidí v harmonii uvésti dovede jedině církev. Po přednášce rozpředla se velmi živá debata, v níž kol. podali příklady ze svých bojů a řadu návrhů a námětů, jak socialistické agitaci čeliti. Předseda kol. Jančařík citoval pastýřský list arcibiskupa pražského Kordače o škole a upozornil na nové učebné osnovy, jež budou brzy vydány. Jednatel kol. Slezáček ukázal na statistiku nábož. vyznání učitelstva v naší republice, z níž je zřejmo, že mezi nábož. vyznáním dětí a učitelstvem je velký nepoměr v neprospěch katolicismu. Je nutno pracovat o uskutečnění katolické školy ihned aspoň tam, kde katol. uč. jsou. Celé vyučování musí být prodchnuto duchem náboženským. Katol. učitel musí se duchovně vzdělávat, duchovně vnitřně žít a spolupracovat cílevědomě a společně s knězem a rodinou. V tomto duchu konati se bude v květnu sjezd jihomoravských odborů v Uh. Hradišti. Dále přečetl dopis dp. dra Jos. Kachníka o „Pedagogické knihovně J. A. Komenského v Nivnici“, která bude otevřena po vyhotovení nadační listiny a jmenování kuratoria a knihovníka. Někteří kolegové sdělili, že jsou pokrokaři nabádání k neutralitě v uč. sboru a zrazování od mimoškolní činnosti, ale sami konají pravý opak. Z celé debaty bylo pozorovatí nebojácnost, chuť k práci a snahu po výboji. Chceme růst vnitřně i zevně. A také budeme. Zdař Bůh! — Bb.

Odbor hodonský konal v neděli 30. března v Břeclavi svou řádnou valnou hromadu. Po vyřízení formálních záležitostí a zpráv jednání o jednotné škole diferencované, o učitelské kvalifikaci a o krajském sjezdu katol. učitelstva v Uh. Hradišti. Opětne byli zvoleni dosavadní funkcionáři a výbor. Předsedou je Ol. Vařeka, odb. uč. ve Strážnici, místopředsedou Frant. Trojan, uč. v Tvrdonicích, pokladní K. Matějčková, učitelka v Břeclavi, jednatelem K. Žamberský, odb. uč. v Břeclavi. Odbor podnikne několik vycházek a výletů do blízkého pohraničí za Moravu.

Společná schůze odborů katolického učitelstva opavského, hlúčinského, ostravského, těšínského a místeckého

v neděli 6. dubna v Mor. Ostravě. O 10. hod. zahájil tuto pracovní schůzi v klášteře Milosrdných sester předáeda ostravského odboru kol. Jar. Švidrných. Uvítal přítomné (početem 43, skorem vesměs z řad učitelstva) a udělil slovo svolavateli kol. J. Kunckovi, který promluvil o významu a účelu našich společných schůzí. Naše proslincová schůze dala popud ke konání podobných schůzí (Uh. Brod, Olomouc). Účelem našich schůzí jest nejen, abychom se poznali, ale abychom povzbudili sebevědomí bojácných, prohloubili práci za katolickou školu a sdružili kulturní pracovníky. Zvoleno následující předsednictvo: předsedou pan říd. uč. Frant. Richter, místopředsedou pan řed. měšť. školy Jar. Švidrných a zapisovatelkou sl. odb. uč. Mil. Moslerová. Předseda vzpomíná 80. narozenin pana presidenta T. G. Masaryka a úmrtí spisovatele Al. Jiráska. Přečten omluvný přepis p. posl. B. Vaculika. Pan profesor dr. Jos. Špaček z Hlučína pojednal poutavě a názorně o své skriptologické metodě čtení a psaní na stupni elementárním, která je založena na principu pedopsychické multiplikace představ. — Debaty po této přednášce se účastnili kol. Richter, Švidrných, Bajer, Lisek, dp. Bozan. — Nato podal kol. J. Kuncek informace o prázdninovém pokračovacím vzdělávacím kurse katolického učitelstva ve Frýdlantě. Pokroková organizace pořádá po našem vzoru podobný prázdninový kurs ve Vsetíně. Náš kurs jest až na několik míst již plně obsazen. Aby kurs byl pro účastníky skutečně osvěžením, budou přednášky konány vesměs v přírodě. Zemská šk. rada převzala dozor nad kursem a vyšle do kursu svého referenta. — Dále promluvil pan dr. Leopold Peřich na téma „Katolická cesta v kulturním životě národa“. Přednáška byla přehledkou metod a cest českého katolicismu od let padesátých minulého století a otevírala široké perspektivy do budoucna. Katolicismus, dokud je pouze v obraně, není tím, čím býti má; protože katolicismus znamená aktivitu, kvas a universalnost. Katolicismus nedá se vměstnati do formy určitého omezeného okruhu. Minulý doby obrany, které mohou býti vystiženy Brynychovým heslem — proti knize kniha — dnes je třeba, aby katolicismus přešel z defenzivy do ofenzivy. Musí přijíti doba, aby superiorita katolictví byla dokumentována prakticky. — Do de-

baty po této přednášce zasáhli kol. Vašek, Frydrych, Moslerová, Švidrných. Mezi přednáškou zavítal do naší schůze děkan Kubíček z Mor. Ostravy. — Ke konci navržena a přítomnými schválena následující resoluce: 1. Shromáždění žádají, aby začátkem školního roku 1930-31 byla vydávána při „Věstniku katol. učitelstva“ samostatná pedagogická příloha. Žádají, aby byla jmenována redakce, která by připravila program pro první ročník a postarala se o dostatečný kruh přispívatelů. Administrační práci nechť vykonává administrace „Věstniku“. 2. Žádáme vybudování katolické pedagogické akademie, kde by se vzdělávali budoucí katoličtí učitelé a učitelky. Pedagogická akademie ať jest realizací volání po vyšším vzdělání učitelstva. 3. Vitáme snahy v organizaci katol. učitelstva po hlubší práci v otázkách pedagogiky a vzdělání svého členstva (pořádání prázdninového kursu ve Frýdlantě, reorganizace vnitřního obsahu „Věstniku“ a snahy po zavedení pedagogické přílohy). 4. Protestujeme proti dnešnímu protináboženskému duchu ve školách ruských a stavíme se do řad všech lidí, kteří protestují proti dnešnímu hroznému stavu společenského, mravního, národního a náboženského života a ostře odsuzujeme metody bolševismu, který stojí ve službách ďábla a pracuje pro rozvrat rodiny, státu a lidstva. — Usneseno zaslati tuto resoluci výboru zem. spolku katolického učitelstva a Matici cyrilometodějské. — M. V. M.

Všechny vymoženosti moderní vědy mohou nám jen tehdy přinést požehnání, když je bude hodně vyvažovati kultura duše a pěstování povahy. Jinak je nebezpečí, že všechna naše moc nad přírodními silami stane se jen prostředkem hmotářské mazanosti a morální zkaženosti. F. W. Foerster.

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

V současné době jsou mezi vynikajícími pracovníky literárními a vědeckými takoví, kteří si přejí, aby české školy, pro katolické děti určené, měly ráz katolický, a odsuzují protikatolické štvání. Spisovatel a profesor Klosterman litoval toho, že ze škol odstraněn byl kříž a přeje si, aby se tam opět vrátil. V „Kulturních nálehavos-

tech" napsal: „Zákon lásky je úhel-
ným kamenem učení Kristova, základ-
nou, na níž spočívá křesťanská civili-
sace, jejím vznešeným jádrem, z něhož
na věky věkův klíčiti bude mravní ob-
rození lidstva. Ten, jenž dal tento zá-
kon lásky, nezasluhoval věru, aby je-
ho obraz byl odstraněn ze škol, a jsem
jist, že lidé dobré vůle se o to po-
starají, aby tam byl navrácen.“

Univerzitní profesor dr. Mareš ve
své studii „O náboženství, o věrách a
církvích" napsal: „Nábožensko-mrav-
ní výchova mládeže ve školách jest
právě v této době nezbytně potřebná,
má být prohloubena a zvelebona ne
obmezena. Po tom volá právě uplynu-
lá světová válka se všemi svými pus-
tými následky. Základem nábožensko-
mravní výchovy ve škole nechť zůsta-
ne učení Kristovo. Či snad má být
nahrazeno učením Konfuciovým, Bud-
hovým, Sokratovým? Každý cítí ne-
možnost toho, aby byla z mysli lidu
vytržena tisíciletá tradice křesťanská
a umrtvena poesie, spojená se jmé-
nem Ježíšovým.“

Vynikající psychiatr český dr. Heve-
roch (zemřel 1926) byl katolíkem a ná-
boženské své smýšlení dokazoval
skutky charitativními; oficiální časo-
pis českých lékařů konstatoval o něm,
že již od dětství lnul ke katolické ví-
ře a že sám si ustanovil církevní po-
hřeb. Výborný náš fyziolog, univ. prof.
dr. Mareš, je také katolíkem a ve
svých četných řečech i spisech se víry
zastává, dokazuje, že jí je nutně k ži-
votu třeba, že samotná věda nestačí.

Prof. dr. C. Horáček: „Co však nej-
více zachmuňuje mysl a plní ji obavou
do budoucnosti, jest materialistický a
požitkářský duch mladšího pokolení,
nedostatek snah ideálních, ba někdy i
lhostejnost k nejdrazším hodnotám a
statkům národa, jichž místo zaujal kult
sportu a těla. A stejně zdrcujícím zje-
vem jest hluboký pokles mravnosti a
poctivosti, rozvrat rodinného života a
stále stoupající zločinnost.“

President T. G. Masaryk ve svém
interviewu s redaktorem „Slováka“
J. Matějovem v březnu 1924 pravil:
„Já uznávám, že všeobecný světový
vývoj od protestantismu se kloní ke
katolicismu. Nemohu to zamlčet, ne-
boť to pozoruji při všech svých nyněj-
ších studiích.“ Masaryk jako profesor
býval odpůrcem katolictví. Mnoho je-
ho výroků a výňatků ze spisů Česká
otázka, Naše krise a Jan Hus se uží-
vá od mnohých živlů k boji proti Ří-

mu. To však je nesprávné. Jestliže
Masaryk předválečný tvrdil, že re-
formace stojí výše než katolictví,
jestliže dával přednost protestantis-
mu, dnes dospívá k přesvědčení, že
vývoj kulturní se změnil, že prestiž
patří v nynější době katolictví.

Slavný americký přírodopysmec Ro-
bert Milliken, jenž získal Nobelovu
cenu, Edisonovu medaili a mnoho ji-
ných vyznamenání, v Collierově časo-
pisu mezi jiným napsal: „Tolik aspoň
možu určitě říci, že zavrhování víry
postrádá veškerého vědeckého pod-
kladu. Podle mého úsudku mezi vě-
dou a věrou nemůže být žádného roz-
poru. Lidé, kteří ve vědách jsou slabí,
a lidé, kteří náboženství nedostateč-
ně znají, hádají se tu a tam a poslu-
chači mohou se domnívat, že se tu
hádá věda s věrou, kdežto ve skuteč-
nosti jedná se tu pouze o spor mezi
dvojitou nevědomostí.“

Viktor Cousin, vynikající francouz-
ský filosof, praví: „Základy mravnosti
je třeba pevněji založit a proto musí
ve školním vyučování náboženské vy-
učování anebo lépe řečeno křesťanské
vychování míti první místo.“ Jeden z
nejslavnějších mužů anglických, poli-
tik a státník Gladstone pravil, že
„každá školská soustava, která od-
kazuje náboženství až na druhé místo,
je hodna zavržení.“

Šelmy.

*Říšský svaz tomu diví se velmi,
v Obci že české zlíhly se šelmy:
ony tam, brachu, dávno již byly,
kdybys je krmil, ticho by byly!*

Puntík.

ROZHLEDY

K diskusi o učitelské akademii. Ne-
měli jsme ještě v rukou článek p. do-
centa dra Kratochvíla, když jsme na
schůzi našeho odboru 9. února hovořili
o svých potřebách a nedostacích, a
přece totéž bylo výsledkem našeho ho-
voru. Byli jsme všichni zajedno v tom,
že je pro nás nezbytně nutno, abychom
měli nějakou instituci, která by pečo-
vala o další naše odborné a vědecké
vzdělání, a v memorandu, zaslaném
předsednictvu spolku, položili jsme
požadavek zřízení takové vyšší peda-
gogické školy katol. na první místo.
A děší nás, že článkem p. docenta do-
stalo se našemu návrhu tak závažného

potvrzení. Ano, katol. učitelstvo si přejí vyššího vzdělání. Důkazem toho je počet katol. učitelů, kteří navštěvují vys. školu pedagog. a různé kursy (na jeden státní tělovýchovný kurs se dokonce dostavilo 6 katol. učitelů a víc už nikdo), ačkoliv se jim odepírají výhody, kterých požívají členové organizační pokrokových. Je smutné, že se musíme dožebrovat a vyhledávat další vzdělání jinde a že katol. veřejnost nepovažovala dosud za nutné tou věcí se zabývat a o zřízení takové instituce se postarat. Jde hlavně o stránku hmotnou, potřebnou ke zřízení akademie, na níž my učitelé sami bychom sotva ještě stačili — ačkoliv vím, že bychom i to dokázali při obdivuhodné obětavosti našich členů. Což však by se nenašla žádná z těch katol. organizačních, které tolik volají po katol. škole a katol. učitelích, aby zřízení akademie podporovala? — Ano, před válkou byly plány. Mám dosud uschovanu pohlednici, vydanou Maticí cyrilometodějskou s obrázkem, jak katol. pedagogium bude vypadat. Bohužel, zůstalo jenom na obrázku. Tenkrát by býval byl čas a zřízení pedagogia bývalo by bylo činem. Dnes to bude jenom ubohé dohánění ostatních. A ještě by měla být diskuse o potřebě, či nepotřebě akademie? Je i to možné. Byli jsme svědky podobné řeči, když loni kol. Hanzelka uveřejnil článek o reformě učit. vzdělání. Ale je to trapné. Dobře to napsal kol. Boček v 2. čísle letošního ročníku. Ještě dnes si přečtu ten článek s velikou radostí. A myslím, že článek p. docenta by už vůbec neměl být výzvou k diskusi, nýbrž jenom k činu, činu co nejrychlejšímu. Neboť už dnes je pozdě.

Vl. Kobyłka.

Náboženství a kázeň ve škole. Referát prof. dra Drábka při sjezdu katol. učitelstva a profesorů v Olomouci dne 6. dubna 1930. Náboženská krise přenesla se v první řadě na boj proti výuce náboženské. Zaslepenost protináboženská neuznává, že náboženství má daleko vyšší poslání než jako pouhý učební předmět, totiž že objasňuje poměr jak k Bohu, tak i k bližnímu a přírodě a učí též povinností z těchto poměrů plynoucím, zušlechťuje cit a vychovává vůli. Laická morálka, která měla je nahradit v ohledu výchovy etické, ukázala se naprosto bezcennou. Ani čelný zákon její — láska k bližnímu — není života schopný tam, kde není lásky k Bohu.

Dnes již hrozí se svět mravního úpadku a vidí jedinou záchranu v návratu k výchově v zásadách náboženských. Morálka náboženská nemiluje však prázdných slov, nýbrž žádá skutky. Nestačí dítěti sugerovati jisté ideje, ale vštěpovati dispozice a zvyklosti mravní. K dosažení tohoto cíle je třeba mravně dokonalého učitele. Příklad působí daleko mocněji než všeliké poučování. Je tedy mravní bezúhonnost učitelstva požadavkem, z něhož nelze ničeho sleviti. Kde se jeví rozpor tím, že slova nejsou převáděna v činy, dostavuje se přirozeně nekázeň, demoralisace. Postavení učitele ve veřejnosti je nesnadné. Kritikuji nás žáci, rodiče, veškerá společnost. Dvojnásob těžké a odpovědné je postavení nás, katolických učitelů! My musíme příkladně působiti a vychováti i svým životem, a to nejen mládež, nýbrž i dospělé. Náš život soukromý musí uplatňovat zásady, jež hlásáme ve výchově mravní ve škole. Učitelstvo má nejvíce možností působiti v duchu laického apoštolátu k ozdravení rozvrácených poměrů společnosti. K uplatnění zásad křesťanských ve výchově školní je předně nutné souručenství kněží s učitelstvem a styk s katolickými rodiči. Takovým způsobem docílí se jistě kázně chvalitebné, protože plynoucí z přesvědčení, že zásad katolické morálky. Katolický učitel uplatní dále pravdy Boží v každém předmětu, ať dějepisu, literatuře, přírodopisu a j. A tímto způsobem můžeme a musíme my katoličtí učitelé a profesori udělati ze stávajících veřejných ústavů školy katolické. Dojde-li k takovéto náboženské renaissanci, můžeme bez obav hleděti budoucnosti vstříc. Potřebujeme jen jedno, toho však nezbytně nutné, totiž spolehlivé a účinné podpory našich veřejných činitelů, abychom odhodlaněji mohli pracovati k dosažení kulturních ideálů katolického lidu a národu a státu vychováti nové, šlechtěné a nábožensky ukázněné generace.

Diferencovaná škola. Referát kol. odb. učitele Žamberského při sjezdu katolického učitelstva a profesorů v Olomouci dne 6. dubna 1930. Poukázal na světlé i stinné stránky návrhu, vyšlého z loňské ankety, pořádané ministerstvem školství a národní osvěty. Navrhovatelé žádají jednotnou školu 1. stupně 4 neb 5letou a školu 2. stupně, povinnou pro všechny děti, diferencovanou na větve podle různých

směrů a potřeb povolání, hlavně ale na větve dvě: pro žáky nadané, kteří mají pokračovati ve studiu, a pro děti, jež dále studovati nemají. Sympatická je stěžejní myšlenka diferencované jednotné školy, že totiž chce umožniti všem rodičům, i sociálně slabým, poskytnouti dítě mvyššího vzdělání. Pochybujeme však, že by se v praxi osvědčila. Jisto je, že na třídění žactva na nadané a méně nadané měly by vliv i okolnosti vnější, postavení rodičů a pod. Další přednosti jednotné školy má býti dokonalá demokratisace výchovy, pro kterouž myšlenku též sociální strany přijaly tento návrh za svůj program. Myslíme však, že na vznik pravého demokratického smýšlení má životní prostředí a rodina vždy větší vliv než škola. K stinným stránkám návrhu: 1. Diferencování školy 2. stupně a volný výběr předmětů působily by velké poříze pedagogické i administrační. 2. Jest otázka, zda ve věku 10 či 11 let jest možno sdostatek poznati vlohy dítěte pro to či ono povolání, určující ten či onen směr výučby. 3. Jest obava, že jednotná škola nevybavila by žáky dostatečně pro vyšší školy. Těžkým oříškem by byl na př. požadavek latiny. 4. Nelze talentované žáky šmahem posílati na studia. Je třeba, by i v povolání řemeslníka, dělníka, rolníka našli se jednotlivci, nadaní nad průměr, kteří by byli průkopníky ve svém okolí. 5. Školy venkovské stěží by měly vždy dostatek žactva pro větev průpravnou k vyššímu studiu, byly by tedv příliš nákladné nebo by byly děti nuceny docházeti na větší vzdálenost. 6. Návrh na rozšíření školní povinnosti na 9 roků je u nás z ohledů sociálních a hospodářských nepřijatelný. Patrně tedy, že otázka jednotné diferencované školy není dosud zralá k řešení. Toho, co jediné ji doporučuje, totiž, že by umožnila studia i dětem rodin sociálně slabých, lze docílit i při dnešní organizaci školství rozšířením sociální péče o studentstvo. S hlediska katolického lze želeť, že uvažuje se o reformě školy pouze se zřetelem na otázky výučby, tedy materiální, kdežto výchovný moment se opomíjí. Vírali bychom však radostně myšlenku, aby československé školství diferencováno bylo, a to podle světového názoru a náboženského přesvědčení!

Příznačné. Pokrokové kruhy mají jednu příznačnou vlastnost: nemohou-

li odraziti oprávněnou ofensivu odpůrcovu věčně a se ctí, volají na pomoc honem zákony, stát, policii, i když se jindy o nich vyslovují nepravě nejlichotivěji. Bývá to zvláště tehdy, když protivník vychází ze zásad katolických. Před volbami vydala lidová strana leták, v němž se jednalo též o tom, že nynější laická a často protináboženská škola neodpovídá požadavkům katolického lidu na výchovu v duchu katolickém, že pokrokové učitelstvo je ve spojení s Volnou myšlenkou atd. Páni „z druhého břehu“ v tom vycitili útok na republiku, podrývání autority státu, když se tak mluví o škole, základním to zařízení státním, a dokonce, že na to patří zákon na ochranu republiky. Velmi krásné a dojemné! Leč nebylo lépe dokázati, třeba nějakou dokumentární studií — že není zbla pravdy na tom, co se píše v letáku? Že dnešní škola nikde není protináboženskou nebo že pokr. uč. nic nemá s Volnou myšlenkou? Anebo říci: uveďte doklady pro své tvrzení! Nebylo by z těch dokladů někomu horko? Když to nejde tak — musí to jít jinak — na všecko je správa!

Příprava učitelov na vyučovanie. F. O. Ruppert upozorňuje, ako sa vo všetkých povolaniach a podnikoch hľadí docieľiť najväčšej účinnosti práce, ale súčasne ju i zjednodušiť a viesť celý podnik podľa zásad úspornosti, vecnosti a sporiadanosti. Takej racionalizácie nedostalo sa však dosiaľ v učiteľských pripravách na vyučovanie. Robí sa stále nehospodárne, neprehľadne, ťažkopádne a nesúvisle. Píše sa každoročne znova, pri čom sa nemyslí na to, ako ju vážne a cieľavedome využiť v budúcnosti. Najväčšiu zmenu vo všetkých hospodársky vedených podnikoch spôsobilo, že sa odvrátili od kníh a užívajú miesto nich listkovej kartotéky. Kartotéka umožňuje jasnosť, poriadok, prehľad, pohyblivosť, možnosť ďalej pripisovať a doplňovať záznamy a tým zvyšovať hospodárnosť práce. Miesto do sošitov, píše sa prípravy na jednotlivé listy, ktoré možno podľa látky a predmetov snadno a prehľadne usporiadať, snadno vyhľadávať a zaraďovať. Přípravy takto zostavené tvoria vedecký materiál trvalý, stále sa zväčšujúci a zdokonalujúci časovými dodatky. Aby sa zlepšovaly kartotéky jednotlivcov a udržovali sa na najvyššej úrovni, môže sa stať aj predmetom kolektívna

práca učiteľských združení. Keď sa jednotlivcom niektorý list zvlášte vydarí, môžu ho zaslať niektorému časopisu alebo malému výboru, kde sa list preskúma, doplní a po prípade dá rozmnožiť tak, aby si ho aj ostatní učitelia mohli zaradiť do svojej zbierky.

Jak žije učiteľ na Slovensku. (Z dopisu kolegy.) Predstavte si žiť v N. sám na novozriadenej štátnej škole, aka správca dvojtriedky, odkiaľ každá učiteľská sila uteče. Ja som tuna sám zapražoný deň čo deň, pretože mám striedavé vyučovanie. Učebné pomôcky nie sú vôbec žiadne, deti zaostalé, neznajú ani potrebné pojmy a v takém prostredí je také kumšt učiť a niečo naučiť. P. inšpektor ešte potom povie, že vraj nemám žiadnu mimoškolskú činnosť. Je to možné ešte keď mimoškolskú činnosť a kedy — snáď v noci — mám kedy! Predsa nemôžem robiť zázraky — to zdravý rozum nechápe, čo si tam páni hore myslia, že učiteľ nemá žiadnej roboty. — V prípade, že by predsa niečo robil, ľudia povedia, že o školu sa nestará, aby sa deti niečo naučili, ale na také hlúposti má kedy. Pre žiakov som objednal potrebné knihy (čítanky, šlabikáre), zaplatil som za ne pres 1000 Kč a teď čakám, kedy to dostanem. Kraj je tu chudobný, ľudia peniazi nemajú, všetko tu je o mnoho drahšie než pri meste, preto nebude žiadny div i keď nedostanem nič. Takýchto škôl by si mal štát všimnúť a postarať sa o to, aby sa žiakom mohli požičať aspoň tie najpotrebnejšie knihy. Od obce na nejakú podporu není ani pomyslenia. Zrovna tak sa to má s učiteľmi. Dostane to adjutum (pretože všetci čo sú, sú začiatovníci) a teraz s tým tak žiť aby sa nenarobily dlhy a sám nechodil roztrhaný jak žobrák. K vôli tomu tunajšie učiteľstvo ať je to muž či žena sa o stravu musia starať sami. Já som tu pres dva roky a celé ty dva roky si varim sám, to preto, že bych inak nevyšel s platom. Sme to tu Robinsoni. Štát nepridá, ešte by radšej strhol z gáže. Na príklad za nat. byt pre ženatého v tunajšej škole, v ktorom som nebýval a nebývam a bývať nebudem, mi sl. referát strhuje ročne okolo 500 Kč. Keď som sa ozval „správnou cestou“, že ako slobodný v menovanom byte nebývam a ani bývať nebudem, preto že je docela nemiestné za byt platiť, tu mi odpisal, že mi to bolo pridelené dekretom, že sa to nedá zrušiť resp.

snížiť. (Čo, keď by mi dekretom prideliť také mimoriadny plat, potom bych nepovedal nič; síce on možno by mal výminku, že by sa zrušil ihneď.) Také sú tu pomery. Preto sa nedivím, že sa tu starší kolega neudrží a ani mladší Slovák viac než rok. Jedine vraj Češi a Moraváci sú tak obetaví, tak mi hovoril kolega a skutočne, keď som poznal N., vidím to zreteľne sám. Neškolený človek má lepší a o mnoho bezstarostnejší existenčné pomery a nemá žiadnej zodpovednosti. Máme tu hajníky, finanční stráž a všetci v počiatkovej službe a sú na tom o mnoho lepšie. Oni sami uznávajú, že učiteľstvo je vraj najmizernejšie platené na svoje stredné školy a svoje postavenie — zvlášť v takýchto krajoch. Myslí, že tu je nutno niečo delať. Keby se za to vzali všetci, išlo by vše.

Soukromé katolícké školy v Nemecku. V „Handbuch der privaten katholischen Schulen und Internate Deutschlands“ hovorí dr. M. Sichijs o katolíckych školách v Nemecku. Ježto ve většině německých států jest dovoleno zakládati a vydržovati soukromé školy, přičinují se katolíci všemožně, aby měli dosti svých škol. Hlavně jest jich ovšem třeba v diaspoře, kde jest dnes 98 obecných katolíckých škol, 89 škol pokračovacích a pak jsou tam sirotčince a internáty různého druhu. Hodně jest vyšších a středních ústavů pro dívky, v celém Nemecku jest jich 422, a mají stejná práva jako podobné ústavy státní. Ve většině případech jsou při nich zřízeny internáty. Gymnasií pro hochy jest 36, nejvíce v Bavorsku, 8. Odborných katolíckých škol jest v říši 375, soukromých internátů 150.

Zase anketa.

Leti světem štafeta:

*„V stověžaté naší Praze
o reformní školské snaze
už je zase anketa.“*

*Jsou v ní páni z Obce české.
Říšský svaz, nad tím se rmoutě,
postavil se vzdorně v koutě:
„Tohle to je ale hezké!*

*Z Prahy jest jich jedenáct?
V Praze jen jsou ducha obři,
jiní k řahu jsou jen dobří?
Proč v ní není žádný z nás?“*

*Milý Svaze, škoda slov!
V Athénách netřeba sou!*

Puntik.

PRAZDNINOVÝ POKRAČOVACÍ VZDĚLÁVACÍ KURS KATOL. UČ. VE FRÝDLANTĚ N. O. OD 4.—18. SRPNA 1930.

K prázdninovému kursu. Kurs tento považují jakožto metodický a didaktický, t. j. poznatky podávající tak, jak by mohly býti podávány vzorným způsobem ve školách. Předkládání „vzorků“ minerálů, hornin atp. jakož i kreseb a obrazů dlužno považovati jen východiskem z nouze. Na prázdninovém kursu jich nebude používáno vůbec. Učení pouhými vzorky a obrazy jest podle J. A. Komenského metodou zmrzlíků. Vábné a účinné vyučování přírodním vědám může se uskutečnit jedině v přírodě; minerály, horniny, útvary geologické atd. musejí býti viděny a zkoumány v různých variacích, hlavně v přírodě samé, po případě v kabinetu *dobře* pod mikroskopem; toť podle zásady „Non multa, sed multum“ (t. j. důkladně). V přírodě možno též nejlépe použití metody t. zv. „synkritické“, kterou J. A. Komenský nazývá „*kličem k tajemství*“. Pokud se týče přírodních věd, spočívá v této metodě *východisko z neudržitelného stavu přetěžování žactva učivem, jak mají ve zvyku t. zv. „vrtáci“, aby* užil opět slov J. A. Komenského.

Prof. dr. Jos. Špaček.

Do 9. dubna se přihlásili: Číslo řadové 31. Zabloudivá Brigita, uč. Rokytná, p. Nivnice; 32. Hradilová F., uč. správkyňa, Čierna Malá, p. Rajec n. R., Slovensko; 33. Kostihová Frant., uč., Kobylí na Moravě; 34. Kopřivová Anna, kand. IV. roč. uč. úst. Olomouc-Řepčín, klášter; 35. Valentinová Lud., uč., Mor. Ostrava, Masarykovo nám. č. 11; 36. Valentinová Anna, uč., Mor. Ostrava, Masarykovo náměstí č. 11; 37. Justinová Heřma, uč., Mor. Ostrava, ul. M. Hodži č. 2; 38. Starůstkova Lud., uč., Bolatice, Hlučínsko; 39. Kocián Vojt., uč., Petrovice u Bohumína; 40. Praxlová Tonča, uč., Frenštát p. R., „Na kopané“. Další přihlášky přijímá vedoucí kursu uč. Jan Kuncěk, Markvartovice, Hlučínsko.

Dotazy a odpovědi. Mohu se přihlásiti do kursu, ale nereflektovati na nocleh a stravu celou? — Ovšem. Bydlíte-li někde blízko a myslíte, že dojíždění domů nebude vám činiti potíží, nemusíte být s námi společně ubytováni a stravovat se. Jinak však program kursu musí účastníci hospitovati již ve vlastním zájmu, aby něco z kursu měli. — Sl. Kopřivová a sl. Za-

bloudilová se ptají netrpělivě, zda jsou přijaty do kursu. Ovšem. Buďte bez starosti. Jen se těšte na prázdniny a na kurs doneste kus veselosti s sebou.

Zajímavá statistika přihlášených: Z přihlášených je kolegyně 30 a kolegů 10.

Přednášky na kurse. Nebude to vlastně přednáška, jako spíše výcvik v používání speciální mapy v terénu samém, který povede odborník v tom oboru, kol. B. Boček. Doufám, že turisté-kursisté přivítají toto praktické téma. Dále bude jeden večer věnován orientaci v souhvězdích, měření času podle hvězd a vůbec pozorování hvězdné oblohy; tento referát má rovněž kol. Boček.

Nemožno vyhověti. Bylo předneseno od sl. kolegyně učitelek domácích nauk, aby na kurse byla věnována přednáška i jejich oboru. Uzná každý, že není možno specialisovat se pro tento obor (kolegyně myslí hlavně praktický referát). Rozhodně však i ony najdou na kurse zájem pro historii, tělovýchovu, přírodní vědy, umění. Jsou to konečně věci, které průměrný inteligent vždy rád vyslechne, aby si mnohé připomněl, mnohé zopakoval a o mnohém se poučil.

Jen hezky demokraticky!

*To jsou věci na světě!
Morava chce k anketě!*

*Praha ji chce rovně měřit,
Morava však nechce věřit,
že 1 + 1 = 11 vždycky,
ač je to tak hezky a demokraticky!*

Puntík.

PRAVNÍ HLÍDKA

V čís. 15. uveřejníte pod titulem „Započtení služebních let katechetů“ nesprávné informace, spočívající v omylu započítatelných let. „Do služební doby, požadované pro osvobození pensijních poplatků (34 let, 6 měs., 1 den), se dotýcnému katechetovi započítají: 2 leta studii bohosl., 8 let 15 dní duchovní správy (jako leta propočítací) a skutečná služba katech. 22 let a 3 měsíce. Jedině leta ideální služby, t. j. 2 roky a 6 měsíců válečných se nezapočítávají. Loňského roku 1. dubna jsem dokončil 34 let, 6 měsíců a 1 den započtených let bez 2 a půl roku válč. a podal jsem si žádost za osvobození od pens. poplatků a 1. května již jsem

byl osvobozen od zšr. v Praze — jako všichni katecheti vůbec. Dotyčný pan katecheta ať si podá i za ta dvě leta žádost o vrácení — od 1. dubna 1928.

F. Š.

Omluvitelnost. Jen taková porucha ve zdraví, zaviněná nemocí, která brání učiteli v bezvadném vykonávání služby, činíc jej objektivně nezpůsobilým ke službě, je omluvitelná.

Žádost o dovolenou, vyčkání. Žadatel musí, i když žádost podal, poslat, vykonávati službu nepřerušene a vyčkat vyřízení.

Volné uvážení úřadů. Způsobilý, ale už 60letý nemá nároku, aby byl dále ponechán ve službě, třebaš byl k ní i zcela způsobilý.

Doručení. Strana, již byl úřední spis doručen, nemůže se hájiti tvrzením, že spis nečetla.

Disciplinární řízení. Učitel má právo nahlédnouti do spisů a právo na poslední slovo.

Intelektuální kultura stává se absolutním nebezpečím všude tam, kde není již napřed podřízena péči o svědomí a sílení vůle. Rozumu se pak používá takřka jen za zlodějskou svítilnu, aby hledala a osvětlovala žádostem cestu k ukojení. F. W. Foerster.

ZPRÁVY

Zotavení po tělesné práci. S hlediska lékařského i sportovního jest měřítkem výkonnosti, jak rychle se kdo dovede zotaviti po práci. Rychlost ta závisí na všech ústrojích, které zajišťují zásobování těla kyslíkem, t. j. na rozsahu dýchání, oběhu krevním a složení krve. Stoupá-li cvikem výkonnost, možno dokázati také stoupající neschopnost zotavovací. Nejrychlejší se lidé zotavují ležíce, nejpomalěji stojíce. Pokud bylo dosud pozorováno, bylo zotavení stupňováno libovolně zvyšovaným dýcháním po skončené práci. Také alkoholem lze stupňovati rychlost zotavovací. (Zeitschrift f. Schulgesundheitspflege.)

„Tmáří.“ V ryze katol. obci N...e na Židlochovsku, ač ze všech 35 obcí téměř nejmenší (390 obyvatel), přečetlo se podle přípisu p. okr. knižního referenta v t. r. nejvíce knih (téměř 2.000. Pan okr. kn. referent však tomu nechce věřit, ale ten, kdo zná lásku tamního lidu k dobré knize, nemůže se vůbec nad tímto číslem po-

zastavit. Poněvadž svým jednáním p. referent podezřívá tamní knižní radu, bude dobře, když knihovnu v místě zreviduje a pak jistě musí uznat příčinlivost knihovníka, místního spr. školy, dále, že obec N. s největším průměrným počtem lidovců na Hustopečsku (72 proc.) jest nejagilnější čtenářskou obcí. Hlavní zásluhu o rozkvět knihovny má p. správce školy, za kterého knihovna docílila 300 svazků. V době, než tento do obce přišel, byla tam osvěta v ubohém postavení. Pozorovatel.

K nové anketě o reformě školy nebyl pozván Říšský svaz učitelstva (pokrokový). Mrzí jej to, že se nechová k němu a k Moravě min. spravedlivě ani demokraticky. Nás už to nepřekvapuje, neboť už od Habrmana pozorujeme, že má ministerstvo osvěty u nás privilegované organizace právě tak, jako ministerstvo zemědělství a ta ostatní také jako by smet. Kolik bylo chvály i ve „Věstníku ÚS“ na nového ministra. Trochu snad předčasně:

Tak tedy až večer chvalme den a ministra — až z vlády je ven!

K.

Tož tedy — jaké jsou? Všude se říká, že osnovy pro občanskou nauku a výchovu jsou maximální. Dr. Uher, který prý je dělal, prohlásil v pracovním semináři v Brně, že jsou minimální.

K

LITERATURA

Čtenářům „Věstníku“. Do tohoto čísla přikládáme tiskopisy pro objednávku historické práce „O klíče markrabství“ z pera A. Kolka (Kleofáše Pistoria). Poněvadž o dílo se jeví zájem ponejvíce na Moravě, přikládáme objednáci tiskopisy pouze pro Moravu. Kdo z jiných oblastí republiky na knihu reflektuješ, přihlas se korespondenčním lístkem v redakci t. l. a budeš také účasten výhod subskripce. Těch, kteří subskribovati nemíní, prosíme, obětujte 5 h na obálku, vložte do ní tiskopisy a vrafte je ne frankované jako tiskopis na adresu autora, jsou drahé a použijte je pro jiné. *Připomínáme důrazně, že dílo do knihkupeckého trhu nepřijde a tudíž po ukončení subskripce 15. května nebude na reklamace brán zřetel — vyjde omezený počet exemplářů. Tedy využijte subskripce, zařaďte do obecních, školních knihoven, doporučte v katol. spolicích!*

Státní nakladatelství v Praze. Marie Vítková: *Domáci nauky*, příručka

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

pro učitelky domácích nauk. Pěkná kniha a vhodná nikoli jen pro učitelky, ale pro každou uvědomělou hospodyně, jak viděti ze stručného obsahu: základní poznatky z obecné chemie, nauka o potravinách, domácí zdravotvěda, nauka o zažívání, základy správné výživy. 272 stran, 19 Kč. — Dr. A. Sommer-Batěk: *Chemické vynálezy a pokroky*. Po cestách lidstva k ovládnutí hmoty a jejích sil. Kniha je vlastně stručnými dějinami chemických vynálezů a může ji učitel při vyučování k zpestření a osvěžení vyučování výborně užít. 160 stran, 7.50 Kč. — *Edice Krystal, Olomouc, Slovenská 14.* R. Rolle, poustevník Hampollský: *Oheň lásky*. Ze zátíší 13. století mluví v této knize člověk zkušený a zralý modlitbou, bolestí a hledáním. Na 140 stránkách jest podána zeň jeho života. Těžko najíti prostší a přece obsažnější a při tom málomluvnější učebnici duchovního života. 12 Kč.

Náklad „Hlasu“. 1611 SO 11th ST. St. Louis, U. S. A. *Na památku oslavy démantového jubilea osady sv. Jana Nepomuckého v St. Louis*. Se zájmem čteme o našich vzdálených bratřích a o jich duchovním životě. — „Hlas“, kalendář pro české katolíky v Americe. Kniha, v níž jsou četní naši autoři a připomínají tedy vzdáleným krajanům jich starou vlast. (65 centů.)

Hovory Sfinx, 6. číslo nakladatelského věstníku. (20 hal.) Příspěvky autorů M. Brod, P. Selver, E. Vachek, P. Eisner, J. Hora a jiných.

Nový Robinson. Napsali P. J. Stahl a E. Müller. Přeložil E. Musil-Daňkov-

ský. Je málo robinsonád, které by měly při své vzrušující poutavosti a vědecké prohloubenosti tolik nádherných a vyspělých prvků mravních, jak tato kniha, kde veškeré jednání a snažení je založeno na důvěře v Boha a důvěrou v Boha také vítězí. Vydal B. Kočí v Praze. 304 str., 27 Kč.

Výbor ze spisů T. G. Masaryka. Seřadil, úvodem a poznámkami opatřil univ. prof. dr. Jos. Tvrdý, 160 stran, 12 Kč. Vydal Jan Laichter v Praze.

Prof. Jcs. Míčka: *Tělesná výchova na školách bez kryté tělocvičny a v rodině*. O tělocviku ve třídě pojednává samostatně jen menší brožura Klenkova, prolo lze tuto práci jen vítati. Její předností jest, že podává hojnost příkladů, což uvítá zvláště učitel nezaměstnávající se těl. výchovou odborně. Knížka podává ukázky cviků, které se dají provést i v nejnepříznivějších poměrech, tedy kde není ani tělocvičny, ani nářadí. Kniha o 116 str. jest pěkně vypravena a má 135 obrázků. Cena 18 Kč. Vyšlo nakladem autorovým (Praha-Karlín 505).

„Macocha“, drama o 5 jednáních z dávnověku Moravského Krasu. Napsal J. Únanov. Cena 7.50 Kč. Objednávky vyřizuje J. Rudolecký, Únanov u Znojma. Námět hry jest opravdu originelní.

„Bezejmenná žena“, román od Jana Staňka, vyšel sešit 11. Vydává knihovna lid. románů v Čes. Budějovicích.

Tomáš Hrubý: *Příklad*. Studentská hra o 1 dějství, v níž se dává za vzor mládí presidenta Masaryka. 4.80 Kč. Nakladatelství B. Kočího v Praze.

Učitelka s věnem a pensí provdala by se za katolického inteligenta přes 48 roků. Nabídka s podobenkou do administrace t. l. pod zn. „Domov“.

Nábytek bezvadného zpracování, též na splátky u fy FR. JASANSKÝ, Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany, pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

Občan a škola

2.25 Kč, při objednávce aspoň
pěti výtisků 1.80 Kč

Edice Vesmír
Přerov, Blahoslavova 41.

TISK

Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských
v Olomouci
rychle, vkusně,
levně.

Značné slevy. Odměny
za zprostředkování.

Priznivě platební pod-
mínky.

Vyrábíme okenní záclony vše-
ho druhu. Vyžádejte si s udáním
počtu oken a mír bezplatné
nabídky.

Spojené továrny na rolety
a žaluzie

J. a E. GLÜCK,
Kynšperk n. Ohří, Čechy.

Nábytek „UNIVERSAL“ Prostějov

Prodejny:
Roh Vojáčkova nám. a Rejskovy
třídy. — Telefon č. 765.

Továrna:
Martinákova ulice číslo 5—7.
Telefon č. 350.

VARHANY všech velikostí a nejnovějších soustav, přesné-
ho provedení staví první česká firma na Moravě **Matěj Strmiska,**
Uherské Hradiště. (Založeno r. 1862) Největší varhany postaveny ve velechramu na Velehradě.
Přepravy, opravy varhan se co nejdůklaději za levnou cenu provádějí. Prospektové pištalvy a elek-
trické ventilátory se výhodně dodávají. Vlastní výroba harmonií. Rozpočty zdarma a franco.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno**, Veverí 38

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

1) gramofony

2) housle

3) dechové ná-
stroje

4) harmoniky

5) fotografické
přístroje

6) dalekohledy

7) divoké kulobky

8) hodinky

9) perzárky

10) výměrné
chronometry

11) klenofy

12) budíky, uměl.

13) kuchyňské a
nádobné hodiny

GRANOPHON

IMPORT COMPANY

KADLER A SPOL.

BRNO

Stavíme, opravujeme
a dodáváme různé
nádobní a kuchyňské přístroje

Všeodborové malířství - Martin Štěpaník, Přerov,
Kramářova 39.

Alois Březina, krejčí v Přerově, Kojetínská ul.
zhotovuje veškeré obleky z vlastních i donesených látek.

PRÁDLO, levně ve velkém výběru u firmy
PLETENÉ ZBOŽÍ **JOSEF MACHEK,**
OLOMOUC, Kateřinská ulice 2.
Pánům učitelům 5 10 procent slevy proti legitimaci.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku
MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.
Ordinuje dopol. 8—10, odpol. 1—3. 6—7, v neděli a svátky 9—11.

ZASILATELSTVÍ **A. MATĚJČEK A SPOL.,**
Olomouc, Riegrova.

SKLAD A VÝROBA NÁBYTKU
v hojném výběru za nízké ceny a se zárukou obdržíte u firmy
KAREL KARAS, STOLAŘSTVÍ V PŘEROVĚ
Komenského třída č. 7.

Janoušek František, pokrývačství
a asfaltérství **v Přerově.**

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK **EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)**
pravý duběnkový vyrábí Vzorky zdarma a franko.

Železárna KAREL BLAHUT v Přerově,
slevárna železa a kovů, továrna na stroje, spec. výroba: obuvnické stroje, silniční stroje.

Vazby knih a schránky na klobouky provádí nejlépe Koplíkovo
knihařství, Přerov, Masarykovo náměstí číslo 17.
Vyznamenáno v Praze — Brně — Bratislavě — Ml. Boleslavi.

Strojní kolářství **František Kachlíř v Přerově,**
Trávník

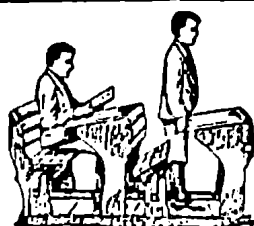
RAZÍTKA **RAŽEBNA PLAKÁTŮ**
GENŽA A PETROI V PŘEROVĚ

K. Klofáč, půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNĚ, od 6 Kč výše.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

ŠKOLNÍ NÁBYTEK

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetínská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Aug. Románka nástupce Vavřinec Kubálek,
krejčovský závod, Kroměříž, Masarykovo nám. č. 40.

Vedoucí Emil Fišer. Tu-i cizozemské látky. Mírné měsíční splátky.
Při hotovém placení 5 procent slevy.

Houby — křidu — inkoust

a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy **FR. JASANSKÝ,**
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

Pánské a dětské oděvy

Vysloužil a sp., Přerov, Wilsonova 2.

VARHANY

všech velikostí a nejnovějších soustav, přesného provedení staví první česká firma na Moravě **Matěj Strmiska,**
Uherské Hradiště. (Založeno r. 1862) Největší varhany postaveny ve velechramu na Velehradě.
Přepravy, opravy varhan se co nejdůkladněji za levnou cenu provádějí. Prospekty píštalv a elektrické ventilátory se výhodně dodávají. Vlastní výroba harmonií. Rozpočty zdarma a franco.

Školní a spolkové výlety

upozorňujeme na solidní hotel Broušek přímo u vchodu do proslulých jeskyní Sloupsko-Šošůvských v Moravském krasu. Krásné lesní zátíší. Čisté upravené noclehárny. Cizinecké pokoje. Levné a dobré stravování. Zastávka autobusů. Pro školní výpravy zvl. výhody. Noclehy zajistěte si včas. Informace obratem.

Broušek Alois, majitel hotelu

Drogerie a velkoobchod barvami

„U červeného roka“

KRISTA ROMPARTOVÁ

PŘEROV.

PIANA LÍDL BRNO

Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Jiří Novotný, stavitel, provádí a projektuje veškeré stavby. Obchod staveb. potřebami a výroba cement zboží. Kojetín, Masarykovo nám., blíže soudu.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada

inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel, přsežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II, Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **fy Hezina a sp., Humpolec!**

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vsáďte plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.

ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.

Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

STAVBY továrních objektů, činžovních, rodinných a hospodářských domů, veškeré adaptace jakož i výrobu cementového zboží provádí

Běhal František, zednický mistr, Přerov, Dvořákova ul. 1942

Nákladní auto k dopravě materiálu k dispozici.

Telef. 351.

Informace ve věcech stavebních zdarma.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma.

Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

Vklady

přijímá

Ústřední jednotka

českých hospodářských společenstev úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty za výhodných podmínek

Domínkánské nám. čís. 5.

Složenko poštovního úřadu šekového na požádání.

VINCENC MACEK, stolařství a výroba nábytku všeho druhu za ceny mírné. **PŘEDMOSTÍ U PŘEROVA.** Sklady: Přerov, Kramářova ul.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Jindřich Hrbáček:

Reformy.

Československé učitelstvo velmi rádo mluví o nutnosti reforem ve školství a volá po jich uskutečnění. Tak se děje již po několik desetiletí.

Jest volání ono oprávněné? — V jistém směru ano, jen že veřejnost již tak si zvykla viděti v návrzích na reformy našeho školského systému nedostatek vyjádření, co vlastně se žádá a nedostatek koncepce v projektu provedení, že obyčejně hlas učitelstva zůstane zcela opomenut a to i tehdy, jedná-li se o věc dobrou a s přesným vyjádřením provedení.

Ano — mnoho se mluví u nás o malichernostech, týkajících se reforem, a důležité problémy zůstávají pak nevyřešeny. A proč? — Pro nejednotnost organizační, pro učitelskou roztržičnost. Kolik organizací a časopisů, tolik snah projednávat něco nového, pochlibit se takto před konkurencí. Vzniká tím samozřejmě chaos, který brání dívat se na školské reformy s vyššího hlediska.

Nutno tedy napřed změnit ducha našeho organizačního života. Tcho skutečně nepochopí, kdo organizační poměry československého učitelstva blíže nezná. Jiné stavy jsou daleko jednodušší než my. Vysokoškoláci, středoškoláci i úřednictvo nižších kategorií má vždy jen jednu organizaci pro určitý obor zaměstnání, jen zřizenci a dělníci mají organizaci několik. Jest ovšem smutné, že na této úrovni jsme i my.

Nedivme se však tomuto roztržičení. Organizátoři čl. učitelstva mívali ode dávna jiné zájmy než ryze stavovské. V prvé řadě byl to boj proti katolicismu. Znemožnili proto příslušnost k svým organizačním učitelům a učitelkám katolického přesvědčení, vyloučili z nich učitele-varhaníky (ovšem jen ty z ohradů katolických, ty, kteří hráli a hrají u evangelíků, čechoslováků a Židů, jsou pokrokovým organizačním milí dvojnásob) a když se učitelé a učitelky, opravdoví katolíci, sdružili v učitelské spolky ryze katolické, tedy tyto bohové z učitelského pokrokového Olympu ignorují. Vedou v evidenci každou skupinku, byť i o pouhém tuctu příslušníků. ale nás neznají a s příslušnými činiteli jednají v rozhodných chvílích o škole a učitelstvu bez nás. *Hrají si tedy pouze na oficiální zástupce učitelstva, neb veškeré učitelstvo nezastupují a nemohou tedy ani jeho jménem jednati o školských reformách i kdyby ve svých názorech na refor-*

my byli konečně jednotni. Musíme býti slyšeni v tom ohledu i my, čsl. katoličtí učitelé a katolické učitelky.

Na propagované reformy máme pak své názory, které nemohou býti ignorovány. Hlásáme je a upozorňujeme veřejnost na ukvapenost a krátkozrakost „druhého břehu“, pokud se jich týká!

Bylo by však skutečně třeba provést mnoho reforem, ale v první řadě takových, s jakými započal na příklad nedávno P. Weinlich na St. Hamrech. Nezáleží ani tak na cestách, kterými se výchova a vyučování mají ubírat, ale na jejich cíli. Jak si však tento t. zv. oficiální zástupcové čsl. učitelstva představují, víme a ví to také čsl. veřejnost. Tato nechá je proto také mluvit, ale k jejich řeči chová se celkem lhostejně. Snad se pro jejich „reformy“ rozchází jednolivec, předseda klubu socialistických bezvěrců, vzdělavatel Sokola neb jednatel Volné myšlenky v městečku X, ale tito a jiní podobní celkem nic neznamenají.

Reformujeme tedy školství, ale tak, aby skutečně ozdravělo. To pak čsl. t. zv. pokrokové organizace nedovedou. Necht proto v té věci raději mlčí!

	PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod A. ZDENĚK, PRAHA Žitná ul. 45. P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky Ceníky zdarma.	
---	---	---

J. E. Trávníček:

Tisk o tisku.

Stále čteme v různých časopisech úvahy o tisku, o jeho moci, významu, o jeho požehnání nebo zhoubě. Je jisto, že toneme v záplavě tisku. Musíme téměř hlítati denně spousty jeho — a přece se stále zdýmá kolem nás. Ale při veškeré čtivosti, ba téměř při naší čtenářské nelze tvrditi, že by úměrně stoupala úroveň všeobecného vzdělání, zušlechtění, kultury ducha i srdce, což vše má býti úkolem tisku. Vidíme dobře, že vážné, hodnotné časopisy trpí úbytěmi odběratelů a čtenářů, zanikají neb živoří. Zato ve statistických se rozebírají — ba přímo rozchvacují — listy mělké, hovíci žádostivosti a pudovosti člověka, listy zdůrazňující požitky a povrch člověka, módu, kosmetiku, tělesnou krásu, flírt a bezuzdnost jako „Hvězda“, „Pražský ilustrovaný zpravodaj“ nebo listy ještě hrubšího kalibru: „Lucerna“, „Komár“, „Houpačka“ a jak se celý ten roj mūr časopisových nazývá. Jsou věru jako noční můry — neodbytně se vtírají a dolétají všude — kde jen trochu světla. Generace odchovaná těmito listy nemůže mít zájmu o hodnotnější literaturu, o nic vážnějšího, když pořád čte jenom dvojsmyslnosti, hrubé sensace, nemůže vypěstovati v sobě zásady, když jako ideál všeho života čte jen o požitcích dobývaných i za cenu věrolomnosti, klamání, nevěry manželské, když vidí, že se rvou všechny normy a regulativy života, že seznamování na den, týden, za účely sportem zastíranými je vyhledáváno celými davy lačných jako normálně mravní zjev. Vždyť přece mravnost podle „výsledků vědeckého badání“ je produktem lidského úsilí, přemýšlení a zvyků v různých dobách. Když tyto zjevy jsou tak rozšířené — že se zdají všeobecnými, proč by je nepovažoval mladý rozum, odkojený „vědecky ověřenými naukami“, za mravní a normální? Avšak celá otázka není již vlastně jen otázkou diskuse, nýbrž otázkou praxe. Každý, komu záleží na zlepšení poměrů, je povinen šířiti dobrý, vážný tisk. Nám učitelům se naskýtá zvlášť vděčné pole. Kdyby každý člen organizace katol. uč. získal jen jednoho čtenáře dobrého našeho tisku — již tím je vykonán kus obrobné práce. Otázka tisku je dále vlastně otázkou státního dozoru. Stát má a musí mít zájem na tom, jak jsou jeho občané vychováváni. Znemravňující tisk by měl býti vůbec zakázán — ať si je třebas podnikem mocné a vlivné strany. Pokrokař dr. Bouček napsal nedávno správně: „Kdybych já rozhodoval, noviny určitého druhu přestaly by vycházet. Nestydí-li se číst takové noviny nějaký vypelichaný rada, ředitel nebo

jiný lentononc, je to jeho věci soukromou, pokud ho to nesvádí k braní úplatků, aby mohl žít v duchu jejich zásad, ale ta mravní zpuštělost, které propadá podobnou čelbou mládež — je věci veřejného zájmu, v té spatřuji jednu z největších příčin zločinnosti. Vydrážděná smyslnost, touha po penězích, aby mohla být uspokojena, a Pankrác jsou nutnými výsledky takového novinaření." — Učitel-vychovatel vidí zde také, proč často selhávají všechny mravní výchovné prostředky u dospívajících dětí. Čtou vše — co jim do rukou přijde — a z toho je největší procento braku.

A. Kř.:

K vyučování vlastivědě.

Obraz naprostého chaosu se objevuje při pohledu do vyučování vlastivědě. Neví se vlastně ani, čemu učit, kolik učiva podat, ani jak je zpracovat metodicky. Není ani osnov. Kromě Čech nebyl totiž ten předmět ve svém obsahu v ostatních našich zemích znám a ani tam, kde byl znám, dosud se mu valně nevede.

Jaký div, jestli se ozývají hlasy, že by bylo lépe vrátit se ke starému systému oddělených předmětů? Jistě ne neprávem. Jistě by bývalo bylo vhodné, aby ministerstvo uvedlo nový předmět aspoň tak, jak udělalo občanské nauce a výchově, kterou zařadilo mezi předměty vyučovací s obsáhlým úvodem i podrobnými osnovami. Ale ovšem — té se dostalo nezvyklé péče, poněvadž měla dělati vydatnou konkurenci náboženství a tak tu bylo vykonáno vše, aby na to vystačila. Ono jí to valně nepomohlo, poněvadž nevyrostla z životní potřeby naší školy, avšak vlastivěda mohla být na tom rozhodně lépe a nemusilo dojít k tomu smutnému poznání, že se leckde učí děti tomu, čeho nebudou nikdy v životě potřebovat, ale nedostává se jim toho, na čem se má budovat jejich další vzdělání. O vlastivědu nebylo totiž toho zájmu, jaký o občanskou nauku projevíly ty organizace, které byly oficiálními mluvčími stavu — o nás se ostatně nahoře nikdy nevědělo nebo nechtělo vědět.

Ministerský výnos, který zavedl vlastivědu (4. srpna 1923), naznačuje účel tohoto předmětu tak trochu podivně. Podle něho je účelem vlastivědy uschopnit žactvo, aby dovedlo o všem prostě pohovořit i vše jednoduše zobrazit, co samo pozoruje ve svém přírodním a společenském okolí.

Snad na prvním místě by mělo být naučit děti pozorovat okolí, aby nechodily ve svém prostředí se zavřenýma očima, probudit v nich zájem o ně a touhu je poznat i jemu rozumět a potom teprve vést je k tomu, aby se dovedly o něm vyjádřit, ať již slovem či nějakou dovedností. Vlastivěda by tedy měla pokračovat přirozeně tam, kde skončila prvouka. Nemají se sice děti dívat na věci, které je obklopují, očima přírodopisce či snad historika, ale přece již by měly být vedeny k chápání základů, o něž se tyto vědy opírají. A tyto základní pojmy mají být vyhledávány v okolí žákově, jehož jednotlivé zjevy musejí být pozorovány a chápány sice jako celky, k jejichž význačným detailům však musí být obrácena pozornost žáků tak, aby byly poznány a pochopeny ve svých vzájemných vztazích i ve svých vztazích k celkům.

Lze toho dosáhnouti bez důkladné znalosti žákova okolí? A odkud je má znáti učitel, který teprve nastoupil — často již v době kypící školní práce? Kde má sehnati pomůcky? Neměla by mít každá škola svou vlastivědu? Aspoň pro učitele? Co si počne kolega, před nímž je na příklad školní kronika ukryvána jako záloženská knížka před nepovolanými zraky? Kolik vyteží pro svou potřebu z příliš všeobecné Vlastivědy moravské, dnes už místy hodně zastaralé? Ve škole nejde ovšem jenom o zeměpis a dějepis, má ještě fysiku a přírodopis, ale i v těchto oborech by neškodilo vědět, kolik se dá pro ně z žákova okolí vytěžit, aby budoval pevný základ pro další vzdělání svých žáků. Neměla osnova aspoň v hrubých rysech naznačiti rozsah učiva, aby se aspoň přibližně vědělo, které pojmy měly by se stát majetkem žákova vědomí?

Ministerstvo sice slíbilo, že učební cíle jednotlivých předmětů budou naznačeny v zatímčných osnovách pro školy obecné, jež budou vydány v době nejbližší, ale zatím uplynulo téměř plných sedm let, která pro vlastivědu jsou lety hladovými. Ztratil se totiž následkem nejistoty téměř úplně zdravý základ reálií, ale přesto panuje v našem školství báječný klid. Je to věru zvláštní, že

po lidech určitého světového názoru chce se práce, a ta práce dokonalá, kdežto jiným stačí pouhá gloriola jiného názoru světového, aby již pouhý klid jejich byl pokládán za počín geniální.

Na adresu těch, kteří by se chtěli vrátiti k bývalým reáliím, lze říci, že není rozumné s dětmi nižších školních ročníků pilovati zjevy jejich okolí, rozřezávati je na kousičky a pak je zase skládati. Ať působí svým celkem. Význačné detaily lze i bez násilí dětem vyložiti a bez ničení celků. Bez násilí lze rozmnožovati jejich zásobu slovní, lze je vésti bez nudných popisů k pěknému výrazu slovnímu a bez násilí a umělkování i k projevu výtvarnému, ať již v kreslení či v ručních pracích. Jde tu zajisté v těchto letech školních o vzbuzení mnohostranných zájmů, k čemuž se mnohem lépe hodí celky než jednotlivosti, jež ostatně na celku vždy lépe vyniknou.

Vlastivěda správně chápaná činí občanskou nauku a výchovu naprosto zbytečnou. Či lze snad mluvit o setí a zapomenouti na práci rolnickou, o vzrůstu rostlin a nevšímnutí si moudrého uspořádání a krás přírody a pod.? Nestačila by prvouka pro první dvě leta školní docházky, nehodila by se druhá dvě leta vlastivědě a nebylo by lze pátý věnovati souhrnu získaných poznatků do skupin, aby v prvních třídách měšťanských a středních škol medělo žactvu potíže učení podle předmětů?

Nadhazuji takto několik otázek, o nichž se domnívám, že zasluhují našeho zájmu a jejich rozřešení naší práce. Nuže, tedy do ní!

Boh. Boček:

Trestati či nikoliv?

Myslím, zda trestati či netrestati tělesně. Avšak pouze *myslím*, ve skutečnosti pro nás otázka tělesných trestů asi velkým problémem není. Ze zkušenosti vlastní i vlastnoruční víme, že v pravý čas je rázný čin lepší než tisíc dobrých slov. O zákonném zákazu víme. Díváme se na věc však asi tak, jako kterýsi pedagog německý, který pravil: „Být školním radou, tělesné tresty zakáži, budu-li učitelem, neobejdu se bez nich.“

Příслови o metle jsou prastará. O jejich správnosti nebylo pochybováno nikdy. Pokud se kdy o nich mluvilo mezi humanisty, pietisty a filantropisty, jednalo se nejvýš o stupeň používání nebo druh výkonu. O zákonitý zákaz bylo usilováno teprve ve století devatenáctém (Compayré, Ellen Keyová, Förster, z našich Lindner, K. Pospíšil, Černý, Úlehla a j.).

Proti tělesným trestům vyslovovali se ovšem již Komenský, Rabelais, Erasmus, Montaigne, Looke, Francke, Rousseau, Pestalozzi, Salzmann, oratoriáni a školští bratři, ale ti žádali jen o mírnější praxi. Za jejich časů se vyskytovali totiž také vychovatelé, kteří vyplatili za svého působení ran na miliony (jakýsi Häuberle prý na dva a čtvrt milionu!). Prvý zákonný zákaz přišel v polovici 19. století.

Tvrdilo se, že tělesné tresty zneuctvují učitele i žáka, mizejí se účelem a otupují chovancovo mravní citění, prohlašovalo se, že jsou průvodním zjevem výchovy pochybené a špatné a že na ně nemá učitel práva; vyzdvihoval se jejich brutální ráz a uváděly se důvody zdravotní a jiné.

Z těchto důvodů jsou tělesné tresty zakázány u nás, ve Francii, Itálii, Rusku, Švédsku a v Americe. Tam nesmějí učitelé trestati ani v případě, že by je rodičové žádali.

V přítomné době se však proud veřejného mínění v pedagogice obrátil. Velká většina teoretiků nezavrhne už tělesné tresty zásadně a připouští je v mírném užívání. Když už se debatuje, nepřemýšlí se o slově „zdali“, mýbrž o slově „jak“. Žádá se zřetel na věk, pohlaví, druh provinění a druh trestu. V tomto omezení jsou tělesné tresty dovoleny ve všech ostatních zemích evropských i mimoevropských, zejména v klasické zemi metly, v Anglii. V Maďarsku mají na příklad podrobné předpisy i o délce a tloušťce hole, počtu ran a jejich umístění.

Tělesně netrestat je jistě věc pedagogicky ideální, ale není dosti stejně ideálních dětí, které by toho nepotřebovaly. Může jistě utrpěti důstojnost učitele, když trestá, ale stejně anebo ještě více klesá autorita učitele, který se trestati neodváží. Průměrný žák si tuto okolnost sotva bude vysvětlovati učitelovou

mravní výši, přesvědčenosti a úclou k zákonům, ale spíše bude mít dojem bázně, slabosti a nedostatku energie. Trest tělesný je jistě výchovně něco nižšího, ale stejně se vyskytuje i nižší mravní citlivost. Je to jistě krajní a výjimečný prostředek, ale vždycky budou existovat také výjimečné případy. Jako zrušením věznic neodstraníme ani nezmenšíme zločinnost, tak nic nenapravíme pouhým zákazem tělesných trestů. Jako jsou humanitáři, kteří se přenášejí lehce přes vdovu a sirotky po zavražděném a pečují jen o to, aby byl vrahovi žalář co nejvíce příjemný, tak falešně si počínají ve svém citlivůstkářství ti, kteří soucitně litují nezvedence, přidávají obtíže učitelům a nepomyslí, jak bezuzdností takové mládeže trpí celá společnost.

U nás tyto věci nejsou příliš akutní, proto se o nich v učitelském tisku mnoho nemluví. Vážnější konflikty se zákonem jsou celkem řídké. Ani ne tak proto, že by ze školních budov vymizely lískovky, ale spíše z toho důvodu, že těchto trestů se dožadují sami rodičové, zejména v místech venkovských.

Život a praxe tedy obstarávají jistě korektury striktního zákona samy. Dekorem se celkem zachovává, zákon se nechává zákonem, ale hlavní věc je, že nezáleží tolik na liteře, jako spíše na duchu, který ji oživuje.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Katolické učitelstvo okresu uher. hradištského konalo v neděli 6. dubna t. r. členskou schůzi v Uh. Hradišti za účasti 37 členů odboru. Přednášel kol. Vojtěch Hlaváčka na téma „Katolická a protikatolická tradice v českém národě“. Uvedl, jaký vliv měly obě tradice na kulturu českého národa i na jeho mravní vývoj — a která z obou tradic se lépe uplatní ve vývoji našeho mladého státu podle zkušeností z dějin. Druhý referát měl kol. Alois Reček „O výchově dětí mravně vadných“. Naznačil, jakým způsobem se vede dosavadní výchova v ústavech pro mravně úchylné děti jak po stránce organizační, tak výchovné. Zajímavě uvedl některé význačné případy chování žáků v zemské vychovatelně v Uh. Hradišti. K doplnění přednášky bude nutno vykonat exkursi do ústavu. — Po přednáškách byly stanoveny podrobnosti připravovaného sjezdu slovácké katolické inteligence, který je svolán na čtvrtek 1. května odborem uh.-hradištským.

Kolegové, kolegyně, projednávejte při schůzích odborů myšlenku Pedagogické akademie. Podávejte v té věci návrhy a náměty a to buď redakci „Věstníku“ neb přímo p. docentu dr. Josefu Kratochvilovi, archivnímu radovi a redaktoru v Brně, Zemský dům II. — Hrbáček.

Odbor katol. učitelstva pro okres přerovský spolu s dámským spolkem Ludmilou pořádá v neděli 13. dubna v Přerově v sále Akciového pivovaru veřejnou přednášku o otázkách výchovy a školy, na níž referovali pí spisovatelka M. Svobodová-Sadovská a profesor mšgre ThDr. O. Tauber. Před-

náška byla tak důležitá svými předměty, že byla určena nejen pro katolíky, ale i pro interesenty z řad těch, kteří jsou jiných názorů. Obsah referátů byl bohatý a přednesen tak jasně a přesvědčivě, že každý účastník odcházel obohacen mnohými poznatky a s jasným uvědoměním, jak spravedlivý je požadavek, aby pro katol. děti byly zřizovány školy katolické. Přednáška spisovatelky pí Sadovské byla bohatou snůškou cenných dokladů, že katolický názor světový je základem veškeré vzdělanosti světové, že on je základem a smyslem našich dějin a že je světovým názorem moderním, neboť všichni velcí duchové moderní doby uznávají katolicismus za jediný správný základ mravnosti a kultury. Tuto přednášku vyslechnout prospělo by všem občanům, zvláště těm, kdo myslí, že pokrok a vzdělanost se nesnáší s katolicismem. — Dr. Tauber ukázal na žalostné výsledky dnešních směrů výchovných, na to, že v jiných státech si katolíci dříve uvědomili následky výchovy beznáboženské a s jakým úsilím a kolikerymi obětmi vybudovali si své vlastní katolické školství všech stupňů. Ve všem napodobíme cizinu, ale v této věci se nestydíme zůstat o 50—100 let pozadu za ní? — Předseda odboru odb. učitel Hrbáček zakončil schůzi výzvou k uvědomění katolíků v ohledu práv jak v jiných otázkách kulturních, tak zvláště v otázce školské a k hájení těchto za všech okolností.

Jihočeský odbor. Činnost spolková od 8. prosince 1929 do 24. dubna 1930. Členská schůze 8. prosince 1929: Přednáška kol. Marie Kotalové „Nedejme se vnějšími událostmi zdržovati v letu za ideály.“ Promluva vdp. du-

chovního rádce k přítomným kandidátkám uč. ústavu. V ní vysvětlen význam jejich účasti na schůzích odboru a zájmu o naši organizaci. Je odbor náš duchovním domovem učitelstva užitečným v tom nejušlechtlejším slova smyslu. Chceme, aby mladé ty duše poznaly krásu naší víry a aby stoupaly a dozrávaly spojeny s tímto domovem. Dále vzpomenu 75. výročí dne, kdy prohlásil Pius IX. článek o Neposkvrněného Početí, a vzácného jubilea nynějšího sv. Otce. Vdp. řečník dokázal, že je dilem Prozřetelnosti povýšení tohoto vědátora na stolec papežský právě v naší době. Ukázal na životě a významu sv. Otce, že také vědecká činnost může být apoštolátem velkého významu. Připomenul jeho heslo, jež vyústilo z celého způsobu a směru jeho činnosti před nastolením „Katolíci do práce!“ Dovolává se víry, citu a oddanosti k církvi, naznačil řečník cesty, kterými se máme ubírat ve službách Katolické akce za tímto heslem Pia XI. Pak projednány spolkové záležitosti, zvláště podrobnosti domovědného kursu, o němž již referováno. Schůze členská 2. února. V této byl podán předsedkyní odboru sl. uč. Fr. Daňhovou výstižný referát o valné schůzi ústředí, konané dne 1. února v Praze a projednány záležitosti odborové a stavovské. V této schůzi podán návrh na zřízení samosprávného sdružení kandidátek uč. ústavu a pořádání schůzek se zábavným programem. Členka odboru kol. Marie Kotalová vejde v užší styk s nimi a bude udržovati spojení mezi jejich sdružením a odborem. Kromě toho účastní se kandidátky v určitých obdobích našich schůzí. Jelikož přijaly kolegyni Kotalovou v první schůzce s velikou důvěrou a projevíly pochopení a nadšení, slibujeme si od tohoto podniku mnoho. Schůze 16. března. Přednáška členky Věry Lebedové „Školní tělesná výchova“. Vyměřen pojem, pojednáno o vadách tělocvičen, nedostatků hřišť, jak odpomoci vadám při tomto předmětu a upravení tělesnou výchovu ve třídě. Vdp. duchovní rádce podal překrásně zpracovaný rozbor literární Durychova románu „Bloudění“ prozrazující velkou hloubku pojetí. Z této schůze vyšel podnět duchovního rádce k dětské pobožnosti za ruské děti, která se bude konati 1. května v kostele sv. Václava. Upozorněno na literaturu pojednávající systematicky o zásadách blah. Bosco

a získání překladatele jmenovaného díla. Výborová schůze 27. března jednala o duchovních cvičeních pro učitelky, která jako obvykle budou se konati o prázdninách, a jiných spolkových záležitostech. Členská schůze 14. dubna přítomen byl milý host předseda zem. spolku katol. uč. p. profesor Ant. Novák. Přítomno bylo 28 členů Vdp. duchovní rádce podal a rozvedl „Směrnice“ Pia XI. o katolické výchově, které by měly být zákonem ukazujícím katolickým učitelům, jak mají chápati svůj úkol. Pan profesor Novák pojednal o politické situaci a školských záležitostech, zejména o školských reformách. Pochválil náš odbor, kterým nesl se také při této příležitosti duch srdečné bratrské a sesterské pospolitosti, jako nejčilejší a pronesl při rozchodu slova, která budou nám pobídkou, abychom neumdlévali, ale šli stále výše za svým cílem: „Vy jste naše naděje.“ Dejž Bůh, abychom ji zůstali, rostli a sílili!

Rakovina.

*Pokrok trpí rakovinou...
Čím to hříchem? Či to vinou?
Co jsme padli do nemoci,
pozbyváme již své moci.*

*Mocni bývali jsme páni,
k ministrům jsme byli zváni!
A dnes?*

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

Co mně dal katolický spolek pro mládež? Sdružení katolické mládeže dalo mně radostné mládí, víru ve vše krásné a dobré, víru ve vznešené ideály a hlavně sílu, bych i v té dnešní špatné společnosti zachovala si nezkážené srdce. M. Z. v „Dorostu“.

Náboženství zmizelo z mnohých duší, aniž na jeho místo nastoupilo něco jiného; tu vidíme zas tu celou moc společnosti nad nechráněnou duší; jako střelka magnetickými proudy ztrácí svůj přímý směr a vychyluje se vpravo a vlevo, tak se výpověď přítažlivými silami sociálního soužití neustále porušuje a odchyluje — soustrastí, rozpaky, zdvořilostí, ješitností, zbabělostí a podobnými motivy.

Prof. Fr. W. Foerster.
Vynikající pedagog a spisovatel uní-

versitní profesor dr. Foerster chce nejen, aby se na škole vyučovalo náboženství dvě hodiny týdně, ale hlásá názor, že všechno vyučování má být proniknuto duchem křesťanským, má být soustředěno tak, aby vedlo k lepšímu poznání učení Kristova. Prohlašuje: „Přítomnost Krista v moderní škole je také proto nepostradatelná, ježto ve světle jeho pravdy, křesťanské pravdy, nutně zhnoutí se veškeré marnivé přeceňování poznatků a schopností druhého a třetího řádu a v celé záři vynikne pak to, co jediné má cenu pro život a co dává sílu, pokoj a pravdivé poznání.“

Naše technická civilisace vystlala sice živobytlí všestranně pohodlím — a přece trpí dnes lidé víc než kdy jindy tíhou života: Věčné tragice lidského osudu v celku i v drobnostech neodpomůže zajisté žádná technická kultura, nýbrž jen *kultura vnitřní*. Prof. F. W. Foerster: „Škola a charakter.“

Žádná sebe zvláštnější hygiena, žádný systém svalových cviků, žádná vzdušná ani sluneční lázeň nemůže být ekvivalentem za škodu soustavy nervové a celého organismu, které pocházejí ze schátralého života niterného a z nevázaného charakteru. Je to nejnovější směr samotné lékařské vědy, psychoterapie, která nám na základě nových pozorování objasňuje starou pravdu, že zdraví tělesné závisí převážně na zdraví duševním: charakter je soustředění a utužení volní síly, charakter jest oproštění od vnějších popudů, charakter jest odpoutání člověka od jeho smyslného já, charakter jest jednota místo roztržitosti a rozporu, charakter je přemožení jakékoli zbabělosti a slabošství. Prof. Foerster.

Slzy kali řasy!

Nastaly nám smutné časy.

*Poslouchat už nikdo nechce,
těžké kletby běže lehce.*

*Oheň — siru na zlosyny?
Ne! —*

*Vždyť jsou to naše viny.
Puntík.*

ROZHLEDY

Krise Léčebného fondu veřejných zaměstnanců. Léčebný fond veřejných

zaměstnanců je před úpadkem. Poukazuje se nyní již veřejně na příčiny jeho neutěšených finančních poměrů. Mezi řádky čteme, že by byl zřízením dobrým, kdyby snahy jeho neničila „proválečná morálka“ mnohých „příživníků a kořistníků“. Proto prý dnes „*léčení musí být omezováno*“! A tak se stává, že pomoc Léčebného fondu je mnohdy nedostatečná. Kolega H. dal si upravit chrup. Zaplatil za to celkem 900 korun. Léčebný fond mu přispěl 50 Kč, na zvláštní zakročení v Praze přidal mu 100 Kč. Není divu, že se ptá, kam se poděly peníze, které za všechna leta po 25 Kč měsíčně Léčebnému fondu složil. „Výhod“ Léčebného fondu požívá dnes více než půl milionu osob — pojištěnců se počítá přes čtvrt milionu, rodinných příslušníků je stejný počet. Kolik z nich však nemluví o „výhodách“, nýbrž o „nevýhodách“ Léčebného fondu? Hledají se *prostředky k ozdravení hospodářství Léčebného fondu*. Je prý nutno, aby se Léčebnému fondu poskytla *státní bezúročná půjčka a zvýšily příspěvky pojištěnců*. Minimální pojistné činí dnes 16 Kč, nejvyšší sazba pojistného je 50 Kč měsíčně. Každá pojišťovna by při tom vydělávala a dala pojištěncům záruku, že v nemoci bude o ně dobře postaráno. Léčebný fond je však úplně pasivní a bez jakýchkoli rezerv. Převážná většina pojištěnců volá proto po zrušení Léčebného fondu, nedostává-li se nám tolik mravní síly, abychom hospodářství fondu, který v prvním roce měl milionové přebytky, dosavadními příspěvky udrželi v rovnováze. Za peníze, které odvádíme Léčebnému fondu, můžeme se dnes výhodně pojistit pro případ úrazu nebo choroby, vyžadující zvláštního lékařského ošetřování. Tak soudí o Léčebném fondu učitelé. Za jiné zaměstnance, Léčebnému fondu podléhající, veřejný projev učinil L. Krpal, pol. komisař v Lounech, svým článkem v „Národní politice“ „*Co stálo léčení před zavedením Léčebného fondu a co stojí nyní*“: „Město Louny zaměstnává celkem 79 úředníků a zřízců, kteří spadají pod pojištění Léčebného fondu. V roce 1923 stálo léčení těchto osob město 4865 Kč, v roce 1924 5726 Kč, v roce 1925 2254 Kč. Za obnos tento byly poskytovány léky a já sám obdržel jsem příspěvek na léčení v mořských lázních. Město mělo svého městského lékaře, který léčil i zaměstnance, nyní ho má dále, mimo to má lékaře školního, oba

jsou honorováni městem, první má pouze určitý paušál. Po zavedení povinného členství v Léčebném fondu stojí zaměstnance a město jako zaměstnavatele léčení horentní obnos přesně zde uvedený: v r. 1927 22.064,90 Kč, v r. 1928 22.932 Kč, v r. 1929 23.640 Kč, tedy, prosím, průměrně šesteronásobně! Mimo to musíme platit známky, příplatky lékařů, polovici obnosu z léků, takže směle můžeme připočítati ročně opětně obnos 10.000 Kč. Počítáme-li, že bychom platili tento obnos sami sobě nebo ukládali tento v důchodu města, mohlo by každý rok jeti nejméně 12 zaměstnanců do lázní a nestálo by je to nic, byli bychom zbaveni psaní žádostí, běhání a placení poloviny léčebného, stát nemusel by pak nikoho samovat. Podotýkám znovu, že čísla tato jsou správná. Tedy nemrhejme zbytečně penězi zaměstnanců, kteří jich nemají nazbyt, nemrhejme penězi poplatníků, nic nesanujeme a klidně Léčebný fond zrušme. Ušetří zaměstnanci, ušetří město a ušetří stát. Kdo chceš být pojištěn, měj možnost přistoupiti jako člen k nemocenským pojišťovnám ať již okresním, neb různým úřednickým, ale nenutte někoho, aby draze platil léčení, o kterém předem ví, že následkem předpisů je zešňěrováno."

Fr. Pospíšil.

Proti ničení zdraví žactva. Proti ničení zdraví žactva dosavadním způsobem vyučování v uzavřených místnostech doporučuje insp. F. Pátek dodržovati hojná zdravotnická ustanovení ministerského nařízení z r. 1888 a definitivního školního řádu vyučovacího. K soustavné péči o zdraví navrhuje dále: 1. Starati se o to, aby všechny vady a nedostatky starších školních budov byly odklizeny aneb aspoň zmenšovány, v nových stavbách pak aby nebylo připouštěno nic nehygienického. 2. Každá škola nechť má bezpodmínečně vhodné volné prostranství jako hřiště. Není třeba nákladných zařízení, ale jde o pohyb, vzduch, slunce. Nechť škola má také kluziště a koupaliště. 3. Při každé škole ať jest pokud možno největší zahrada a těchto zahrad ať se užívá denně k pracím, k pozorování, k poučování i k osvěžení. 4. Čištění, větrání, mytí, desinfikování, vytápění škol nechť se děje přesně podle předpisů. 5. Přestávky mezi vyučováním buď užíváno k tomu, aby se osvěžili žáci venku (na zahradě, na hřišti, na kluzišti a p.). 6. Buď vymycováno dlouhé sedění v lavicích,

což se může státi úpravou rozvrhů hodin, užíváním vhodných metod a p. 7. Vyučování nechť jest překládáno hojně ven (vycházky, pozorování, letní třída v zahradě nebo v přírodě, tělesná výchova, ruční práce a j.). 8. Tělesná výchova musí býti posílena hojnými pohybovými a míčovými hrami, rytmikou, přirozenými výkony, pracemi, vycházkami, vhodnými sporty v každé době. 9. Soustavně jest přihlížeti k hygieně ve všech osnovách. 10. Zainteresovati i veřejnost, humanitní, tělocvičné, okrašlovací i jiné spolky a zvláště sdružení rodičů o soustavnou péči zdravotní a sociální. (Věcné nauky.)

Nová školní budova. Vídeňský učitel R. Goldsteiner žádá, aby školní budovy zmizely ze skupin obytných domů. Školní místnosti nynější jsou bez srdce, liší se jen číslem dveří a dýší chladnou střízlivou nudou. Lavice připomínají sazečskou skříň, zásedací seznam jest návodem k používání. Nenávist a smutek všech těch, kdož byli odsouzeni trávit v nich 8 až 18 let, jsou zvěčněny v těchto inventárních předmětech. Stupínek jest operační základnou učitele, který má takticky příznivější posici a zdůrazněnu vlastní velikost. Je to případný výraz autority, typ moci. Ve skutečnosti se učitel musí státi střediskem a vůdcem společnosti mladistvých lidí na stejné půdě. Na celém světě se píše „černé na bílém“, jen ve škole jest naopak. Žák zvyklý pracovati na bílém papíře musí dělati obtížné a zbytečné obraty, při čemž se dopouští mnoha chyb. V každém bytě je dále záchod a vodovod pod bytovou závěrou, jen ve škole jsou záchody pro celé poschodí a při jednom výtoku vodovodu má se za 15 minut uspokojiti až 300 dětí; jistě se tím nevychovávali k hygieně ani k čistotě. Školní nádvoří a zahrady vyskytují se náhodně, pokud vybudě něco ze zastavěné plochy. Daleko útulnějšími se stávají síň, z nichž možno viděti dobře pěstovaný sad. Děti nemají v starých školách slunce ani vzduchu. A přece mládež potřebuje místa, kde by žila vesele a přirozeně, na které by ráda vzpomínala. Goldsteiner navrhuje, aby škola byla obklopena sadem, který by byl zdí uzavírán. Prvním pohledem ve vratech by byl každý již překvapen a kráčel by loubím k cíli. Šíré trávníky by volaly k hrám, stinné stromy a stavby vyzdobené kvítím k pobytu. Prostřed této nádhery by stál

domov mládeže, který by ve čtyřtřídní obecné škole měl čtyři loddělené byty s dvěma vyčnávajícími ochozy, které by byly opatřeny vrchním světle a staly by se útočištěm za špatného počasí. V jednom zatemňovaném ochozu s lavicemi podél stěn by se promítaly světelné obrazy, ve druhém by se shromažďovali žáci místo v tělocvičně nebo ve velké třídě. Z ochozu děti vejdu do předsíně svého školního bytu, odloží svrchní šaty a vymění si obuv. V předsíni jest voda na pití, blízky záchod má umyvadla a malou nádržku na umývání nohou, jakož i skříň s mýdlem a utěradly. Učebna má velikou skleněnou stěnu do sadu, kterou možno otevřít širokými posunovacími dveřmi, a skleněný strop. Ve stěnách jsou vystavěny skříně na vyučovací pomůcky a materiále. Na spodní části zadní stěny jest velká bílá plocha na psaní a kreslení; podlaha pokryta linoleem. Bílou tabuli možno snadno přenášeti, rovněž stoly a sedátka libovolně seskupiti nebo vysunouti při pěkném počasí na terasu před třídou. Při každém stole pohodlně sedí vždycky 3 žáci. Tělocvična o 12×15 m stačí tělesným cvičením i hram, předsíni přeide se z ní ke sprchám. Schody vedou jen pro dospělé do prvního poschodí, kde je ředitelna, sborovna a byt školníkuv.

(Quelle.)

Nové učebnice. Ministr dr. Dérer ohlásil, že jsou již hotovy jednotné učebnice pro školy obecné v celé čsl. republice. Nevíme vlastně, co tím ministr míní. Požadavkem pedagogickým, zvláště v poslední době stále zdůrazňovaným, je právě to, aby učebnice pro obec. školy, a to zejména čítanky, nebyly jednotné pro všechny kraje, ale aby byly pokud možno pro každý kraj jiné a když ne tak, tedy aspoň pro město jiné a pro venkov zase jiné. Podle této zprávy by se od tohoto způsobu upustilo a nastala by zase uniformita. Ale to je konečně věcí ministerské komise, která podle všeho bude tomu dobře rozumět. Nás by zajímalo ještě něco jiného. Zůstaly-li i v těchto jednotných učebnicích články a básničky, které rozmanitým způsobem zlehčují katol. církev a katol. náboženství. A zůstaly-li v čítankách pro nejvyšší školní roky články a básně, které by se snad hodily pro nejvyšší třídy škol středních, ale nehodí se svým obsahem naprosto pro obecné školy? Jestliže v jednotlivých čítan-

kách zůstaly zase útoky proti katolické církvi a jestliže tam zůstaly články, kterým děti nerozumí a na jejichž výklad by často i učitel musel míti aspoň dva semestry filosofie, tož tyto učebnice nebudou vyhovovat a rodiče mohou zase docela klidně říci, že škoda peněz na takové knihy. Nevíme, bohužel, kdo nové jednotné učebnice dělal. Ale bude-li se v nich zračit zase popřevratový bláznivý duch našeho školství, tedy by raději měly zůstat někde potopeny. Doufáme, že ministr školství se vynasnaží, aby se mu v této věci nemohly činit výtky. A hned říkáme, že by také bylo třeba jednotných učebnic dějepisu a zeměpisu, i jiných předmětů pro měšťanské školy. Na měšťanských školách je v této věci zmatek. — Každá škola má učebnice jiné. Jak je ve mnohých historie „zmrsknuta“, o tom by se dalo psát mnoho. („Právo.“)

Tělovýchovné vycházky. Upozorňuje neučitel: Je mi to neskonale trapné, vidím-li po ulicích se vláčeti školní děti různého věku od 6. do 15. roku. Jdou ve dvojstupu, někdy i v nesmyslném trojstupu, který toliko u dnešního vojenského organismu má své odůvodnění a účel, jakoby unavené, zdlouhavě, překládajice těžkou brašnu s knihami z ruky do ruky, v nepravdělném rozstupu a v nevýřizených řadách. Jsou terčem různých poznámek z obecnstva, na př.: „Teď se mají děti dobře, p. učitel je vodí pěkně na procházku.“ To je opravdu procházka, to není hodina tělovýchovy. To mohou jíti s maminkou nakupovat a zastavit se u každé výkladní skříně. Konečně připustím, že i taková procházka má za krásného dne svůj význam u dětí, které dnes vysedají zbytečně mnoho hodin ve školních lavicích, ale tělovýchova to rozhodně není. Ať předně nechají děti brašny ve třídě, aby měly volné ruce. A ať jdou nejkratší cestou do nejbližšího sadu, ale pochodem! Nepřízeň obecnstva se změnila v pochvalu. Každý má radost z pěkného útvaru, což teprve u dětí. Lidé se i zastaví a budou je zálibně pozorovat. V sadech proveďte pravidelná pochodová cvičení. Chvilí v pozoru a zase v pohovu. Nemějte obav, že se to někomu bude zdát „kaprálské“. Také pochodové písně mohou zazpívat. Snad to bude s počátku nezvyklé jim i návštěvníkům sadů. Všem se zvykne. Hodinová procházka nepřinese mnoho užítku, ale pochodové cvičení, to

je něco jiného. Četl jsem v minulých dnech, že náš prezident úmyslně chodil vždy rychle. Jistě ne bez příčiny. Podle „Nár. učitele“.

Rayonování zkušebních komisí. (Poznámky k článku prof. dra Vl. Libického z 15. čísla.) Nebylo by snad zrovna nejšťastnějším řešením rayonování zkušebních komisí, přihlíží-li se ke kandidátovi a posuzuje-li se věc se stanoviska kandidáta. Uvážíme-li, že zkouška stojí kandidáta dosti peněz, přiznáme, že není divu, jde-li kandidát tam, kde může vedle vykonání zkoušky ještě i leccos shlédnouti a poučiti se. Jiný má možnost levnějšího stravování (na př. u známých) v místě, které zvolil, než v místě, jež opomíjí. I komunikační prostředky rozhodují a místa odlehlejší, nebo mající špatné spojení, jistě utrpí újmu. Požadavky zkušebních komisařů jsou více méně věci jejich svědomitosti. Je-li někam nával, snad pro menší požadavky, je to věc stavovské cti zkušebních komisařů, zrovna tak jako není nejšťastnějším řešením klásti požadavky přemrštěné. Vždyť víme, že i postup z nižší třídy do vyšší neřídí se a nemá se řídit množstvím vědomostí, ale jakostí vědomostí. Obdobně, myslím, že se postupuje při zkouškách způsoblostí, kdy se ani vědomosti jednotlivých předmětů neznámkují, ale píše se do vysvědčení posudek celkový. Ostatně zjev, že někdo zkouší přísněji, jiný benevolentně, je tak běžný, že se s ním téměř nepočítá. Vždyť i tam, kde jsou kandidáti rozvrženi do sekcí, je známo, že některá sekce je blahovolejší než druhá a jsou obě na jednom ústavě. Ani se nedivme, když na př. člověka, který studoval v Příbrami a dostal místo na Litomyšlsku, táhnou svazky a styky navázané v prostředí, kde studoval, zase ke zkouškám na ústav příbramský. Sejde se se známými kolegy (a chcete-li i profesory) a tu to známé prostředí působí mnohem příznivěji na jeho duševní rozpoložení. Je v tom veliký rozdíl, ukáže-li známý člen zkušební komise kandidátovi vřelou tvář, nebo přivítá-li ho odměřeně a odpoví na jeho pozdrav upjatě. Neupře přece nikdo, že kandidát před zkouškou naplál všechny síly, aby obstál. Vždyť jde o jeho hmotné zajištění a tu i dost malé příčiny mohou způsobit duševní depresi. Jistě je konečně pedagogicky správnější přátelský poměr mezi vychovatelem a chovancem a tedy i mezi zkušebním komisařem a zkoušeným,

než často umělé tvoření určité vzdálenosti, nebo stavění hrází. Kdybychom přiznali státu právo rayonování zkušebních komisí, musili bychom mu přiznati i právo stanoviti obvody učit. ústavů i středních škol. Tu bychom pak snadno viděli, že mnoha a mnoha zdatným žákům bylo tím znemožněno vzdělání vůbec. A přiznáme-li do jisté míry právo určití obvody zkušebních komisí pro obecné školy, těžko bychom se pro to rozhodovali, jde-li o zkoušky pro školy měšťanské, ježto tyto zkoušky mají povahu dobrovolnosti, a zvláště za dnešního stavu služného na měšťanských školách, nelze nikoho k nim nutiti. Byl by to sestup a okleštění učitelských práv, proto snad nebude učitele, který by se ze zásadních důvodů proti stanovení obvodů nepostavil. Když by komise byly rayonovány a kandidáti přikázáni určitým komisím, mělo by konečně odpadnout kolování žádostí, neboť by mohla zshr. prostě poslati rozkaz: „Nařizujeme Vám, abyste...“ A snad by byla na místě také určitá náhrada cestovného a stravného po čas pobytu na zkouškách. O tomto existuje sice výnos mšano. (14. června 1922, č. 2140 pres.), že do 14 dnů po vykonané zkoušce má kandidát podati cestovním účtem doložený nárok na náhradu výloh zkoušky, leč nevím, zda někdy někdo byl tak šťasten, aby o tomto nároku jenom věděl (je v lhůtníku z r. 1925 č. tisk. Č. I. 984-St. nakl-127-1233-25, čís. běžné 16, v novějších už není), nebo dokonce nějaký obnos dostal.

Jan Sedlák.

PRÁVNÍ HLÍDKA

Nezpůsobilost k úřadu prohlašuje nad učitelem soud, když byl opět odsouzen pro zlé nakládání se žáky (poškození na těle).

Veřejný zaměstnanec a živnost. Zákaz k provozování — nabytí živnostenského listu — není dán — koncese veřej. zaměstnanci se nemůže odepřiti.

Kvieskování. Dá-li se předvídati, že učitel nabude zase schopnosti ke službě, má nárok na dočasný odpočinek.

Započítatelnost dovolené. Doba ztrávená na dovolené je započítatelná pro postup i výměru výslužného.

Výměna. Mezi dvěma učiteli stejné kategorie je možná, když tím nenastane ujma služební a vydání pokladnám.

Dary se nesmějí přijímat; i k při-

jetí čestných, je třeba svolení nadřízeného úřadu.

Zase nová reforma.

*Dozorců všech školských tvorů —
okresních sbor inspektorů
reformu chce školské správy,
tak hlásají z Brna zprávy.*

*Velikou si dal s tím práci,
jak provést reformaci,
Mrázek, takhle doktor práv —
dovídáme se z těch zpráv.*

*Moudrých slov tam padal dešť.
Chyběli jsme — vzal to nešť!
Myslíme však — správně jistě —
že je hejtman na svém místě,*

*když pod vládou Mertů, Mrázků
právo s hřivdou přijde v sázku,
Puntík.*

ZPRÁVY

Chrudim — kurs. Při státním koedukačním ústavě učitelském v Chrudimi bude se konati od 1. července do 2. srpna 1930 *ministerstvem školství a národní osvěty* povolený prázdninový kurs pro přípravu učitelů ke zkouškám pro školy měšťanské ze všech tří odborů s odbornými přednáškami vysokoškolských profesorů. Prospekt zašle ředitelství ústavu (1 Kč známka).

Československému náboženství vyučuje na jedné škole na Kroměřížsku učitel bez vyznání.

Jistý list píše již o spravedlivém domáhání se úpravy příjmů okresních cestářů. Snad se tedy konečně někde dočteme, že i učitelstvo má nárok na úpravu. Odebíráme přec tolik listů, může nám tedy některý z nich věnovat několik řádků.

Košická škola mistrovská bude zřízena v Morkovicích na Moravě.

Originální výstava v Praze. Po letech nekonečných rozepří o účelu a metodě kreslířské výchovy začíná se u nás jasně mysliti a programově pracovati. V Praze je právě do 18. května otevřena výstava dětské kresby podle metody akademického malíře prof. A. Růžičky, která je pro učitelskou veřejnost překvapením. 35 učitelů-pokusníků tu vystavuje 23.720 kreseb žáků prvých, druhých a třetích tříd. Práce tyto překvapují jasem barev, vyspělostí v provedení a patrným ú-

spěchem u všech žáků kterékoliv třídy. Již při zahájení sešlo se ve výstavních místnostech paláce pojišťovny „Fénix“ (která dala své místnosti vystavovatelům zdarma k dispozici) tolik zájemců, že bylo možno předpokládati, že výstava docílí mimořádně návštěvy. Tyto předpoklady se opravdu splňují. Napomáhá tomu ovšem také umístění výstavy (Václavské náměstí) a volný vstup pro všechny návštěvníky. (K. Z.)

Zločin. Stal se strašný zločin. Ředitel měšťanské školy v Předmostí u Přerova řečnil v Orlovně při oslavě osmdesátin p. presidenta. Věstník ÚS tak je tím vzrušen, že nemůže najíti dosti silných slov k odsouzení provinilce, jež by nejraději spálil u sloupu potupy na hranici pokrokového tisku. (Kdyby byl řečnil v Sokolovně, byl by si byl získal zásluh nesmrtelných.) Tak se rozumí svobodě jednání v našem nepolitickém pokrokovém světě. Temný středověku, kde jsi? Kde jsi?

K.

Tof se ví! V brněnské „Svobodě“ konstatuje R. Bouda, že v učitelských organizacích (pokrokových) vládou učitelé socialisté, kteří pro přílišnou dogmatičnost (heleďme církevnictví!?) nepřipustí jiných názorů. Je to dost divné, že to zjistili kolegové agráři teprve L. P. 1930, t. j. teprve tehdy, až si socialisté s agráři rozlili ocel. Dříve, dokud svorně spolu táhli, o tom mlčeli.

K.

No, no! Jednota učitelek moravských konala valnou hromadu za účasti 14, t. j. čtrnácti delegátek. Toho by se byl nikdo nenadál!

K.

Odstavili ho, ale sekají mu poklony. Koho? Smrtku. Zásluh jeho však nemohou dost ani oceniti ve „Věstníku ÚS.“

K.

Boj Říšského svazu UČ s ČsOU se zase zostřil. Věstník ÚS píše, že se s ČOU jednat nedá, postup její jest prý nekulturní a vhájí stranu protivnou do těžkého postavení. Při tom dostává i členstvo ČOU svůj díl takto: „Bylo by podceňováním členstva, kdybychom tvrdili, že neví, co dělají, drží-li svými legitimacemi ČOU. Provinila-li se ČO, tu vinu nese i její členstvo.“

K.

Smutná bilance pokrokové práce organizační: „Zájem o organizaci upadá všude díky nekonečným sporům. Kvalita je úplně nahrazena kvantitou. Skuteční pokrovní pracovníci zhnušení, otrávení a znechuceni stali se matrikovými členy učitelské organiza-

ce." Tolik VÚS. A děckem nezdaru bijí se hlava nehlava jako dvě cikánky obě pokrokové organizace ŘSUČ a ČOU. Jediná však idea přece je poji: boj proti katolicismu. K.

Rakovina nezájmu a stavovské otupělosti zachvátila pokrokové organizace učitelské — tak to aspoň tvrdí „Věstník ÚS" — a jest podle něho již tak rozšířená, že všechny pokusy o léčení selhaly a nezbývá než tvrdá operace. Aby se tak zdařila a pacient zemřel! K.

Chtěl by váš syn být řeholním knězem? Snad ano. Nemáte však dostatečných prostředků na jeho studia. Měsíční obnos, který můžete věnovati na jeho vzdělání, by nevystačil k jeho vydržování na gymnasiu ve městě. Pro takové případy zřídil řád sv. Augustina v Praze konvikt, ve kterém vychovává hochy, kteří se chtějí později státi kněžími jmenovaného řádu, od první třídy gymnasia až do maturity. Rodiče přispívají pouze měsíčně obnosem předem sjednaným podle poměrů. Je-li syn váš zbožný, prospívá-li dobře ve škole a chcete-li, aby se již příštím školním rokem stal chovancem augustiniánského konviktu, dopište ihned na: *Sředoškolský konvikt augustiniánský v Praze III-28.*

K větší části dnešního nákladu přiloženy jsou nabídky firmy Jan Kyncl v Hlinsku v Čechách. Upozorňujeme na tuto nástěnku i na firmu, jež ji vyrábí. Majitel firmy jest známý místní lidový pracovník.

První prací německo-brodských studentů propuštěných z vězení bylo poslati pozdrav komunistické straně v Praze. Jich učitelé mohou být pyšní na úspěchy své práce.

22 nových katolických škol v Anglii. Anglický ministr vyučování sir Charles Trevelyan sdělil v dolní sněmovně, že 22 nových katolických škol se staví a 5 je jich ještě projektováno. Bude v nich 8060 žáků. Anglikánská církev začala stavěti 2 nové školy a 3 chystá.

Edice „Vesmír" obdržela na jednom vplatném lístku, jímž posílal vdp. M. F., administrátor v X, úhradu za zaslanou brožuru „Občan a škola" větší obnos, než byl povinen, s touto doložkou: „Přijměte, prosím, nepatrný přepatek jako dík za radost, kterou jsem měl vida, že někdo vydává cennou věc za nízkou cenu." — Uznání, které opravdu těší.

Jen tak dále. Ve „Věstníku ÚS" začínají psáti tím novým pravopisem,

který by nestál tolik námahy a „*dakové dobi*, která by mohla být věnována péči o čistotu a správnost *jazika*". Pravopis je zjednodušen tak, „aby ti, kteří *vichodi* školu, se mu naučili, *abichom* psali shodně". To je důslednost, co? Aby je Pán Bůh při zdravém rozumu zachovati ráčil! K

Lidová akademie pro zemi moravskoslezskou byla ustavena v Brně. Je to instituce, která má reprezentovati činnost strany lidové v oblastech kulturních a pečovati o to, aby otázky časové a aktuality doby byly veřejnosti představovány ve světle hlubšího pojetí duchového. Ji dovršuje se výstavba strany lidové. Centrálním orgánem je 15členný výbor v Brně s univerzitním prof. dr. Kratochvilem v čele, ve větších městech budou zřízeny odbory jakožto Lidové akademie okrskové. Místopředsedy zvoleni řed. Veselý a P. Ševčík, jednatelem dr. Fučík, pokladníkem účetní Puš. Ve výboru zasedají P. Pospíchal, inž. Sochorec, sl. Fr. Menšíková, dr. Skoupý, red. Ledinský, uč. Boček, dr. Drobný, dr. Štursa, řed. Kotulán, Kvarda a red. Žampach. Členský příspěvek je 6 Kč, pro členy zakládající 200 Kč.

Jak to bude? Podle stávajících předpisů musejí se výplatní listiny posílati dva měsíce předem. Ustanovovací dekret obdrží nově ustanovený učitel nejdříve 1. září. Tehdy však již výplatní listina na měsíc listopad je odeslána, takže by obdržel peníze až 1. prosince. Jak by se protloukal tři měsíce, když po prázdninách bude jistě finančně vyčerpán až do dna? Je nejvýš žádoucí, aby tato věc byla upravena, aby nově ustanovený učitel obdržel peníze 1. dne v měsíci předem, jak skutečně je obnos splatný, aby nemusil tři měsíce živořit a měl se aspoň zač najísti po vysilující školní práci. —m—

Spor učitelských organizací. (Kraj- ský soud v Brně.) Spor učitelských organizací, a to Československé obce učitelské v Praze a Ústředního spolku jednot učitelských na Moravě se skončil právě v první instanci rozsudkem. Československá obec učitelská vymáhala na Spolku 295.931 Kč na fondy a 134.500 Kč organizačních příspěvků. Jde o velmi složitý spor, v němž byl zevrubně probrán vzájemný poměr obou organizací od raných jejich počátků. Soud rozhodl, že žalovaná strana, a to jest Ústřední spolek, jest povinna vydati žalující straně částku

295.931 Kč se 4 a půlproc. úrokem od 1. října 1925 do 30. dubna 1926 a s 5proc. úroky z této částky od 1. května 1926 do 14 dnů pod exekucí, a nahradit straně žalující 33.931 Kč 75 hal. soudních útrat. Naproti tomu byla zamítnuta žalobní prosba, kterou se domáhala žalující strana po straně žalované zaplacení částky 134.500 Kč.

(Lid. noviny.)

Pensisté. Podle statistiky za posledních 10 let se zjistilo, že ročně umírá na 10 000 pensistů. To by znamenalo, že během 10 let vymírá skorem celek — 100 procent.

Léčebný fond. Za rok 1926 měl 20 a tři čtvrti milionu Kč přebytku, roku 1927 odvádí 7 a půl milionu Kč do rezervního fondu, avšak již roku 1928 má 4,000 000 Kč deficitu, který dále roste.

Časopis ČOU reagoval na článek kol. Bočka o jednotné škole a myslí, že dnešní soustava školská se neudrží, jako se neudržela brnění a starodávne kroje. Třebaže přirovnání kulhá na obě nohy, souhlasíme, pokud se dnešní školské soustavy týče, úplně. Odmítáme ji slovy ještě ostřejšími a tvrdíme, že je v nynější podobě nástrojem duchovního násilnictví. Jestliže ČOU myslí, že je v ní málo ducha sociálního, myslíme si zase my, že je v ní už k nesnesení ducha socialistického. A jestliže jsou pokrokoví kolegové s něčím nespokojeni, je to jen okolnost, že by chtěli s tím kulturním levičáctvím rychleji dopředu, než je dnes možno.

Reformy. Podle „Čes. učitele“ měšť. škola bude zachována jako škola pro obchodníky, rolníky, řemeslníky a umožní vstup na střední školu, kde latina a řečtina budou posunuty do vyšší třídy.

Venkovské školství. Zakládání nových škol dostoupilo vrcholu, síť obecných škol nebude se již zhušťovati. Zato přesporných žáků je přes 19 procent — děvčat více než hochů — na měšť. školách opačně a pro ty je třeba něco udělat (dovážet děti do škol po vozy, drahou, autobusy a p.).

Nemáte práva tak žádati ani psáti. Pan I. Ch. otiskuje v „Čes. učiteli“ Rádlovu odpověď J. M. biskupu Kašparovi a při tom dodává: „Naše národní škola není protináboženská, učitelé nejsou proti „bohu“ a náboženství zaujati, učitelé neurážejí náboženských citů dětí — my učitelé nežádáme, aby katoličtí učitelé byli odstraněni ze škol.“ — Ano, „Český učitel“

nemáš práva žádati — katoličtí učitelé hájí zájmy 70procentní většiny občanů čsl. státu a tím stát sám.

Uspořádání kabinetu. Učebné pomůcky v kabinetě jest třeba uspořádati podle jednotlivých oborů. Skleněné věci, aby se tak snadno nerozbily, možno dáti k sobě, Ebonitovým kotoučům elektriky Wimshurstovy (čti Vimšörstovy) škodí slunce, prohýbá je. Jsou-li již prohnuty, navlhčí se ve vlažné vodě, potom narovnájí na rovné ploše a nechají uschnouti. Nepoužijeli se delší dobu Leclanchéova galv. článku, nechá se někde na podlaze voda (se salmiakem nebo kuchyňskou solí) z něho vykapati; teprve potom se dá do skříně na pomůcky. Vycpané ptáky je třeba chrániti před prachem a moly. U skupin pomůcek možno umístiti vhodné nápisy.

K návrhu o usilování o zavedení mezinár. jazyka ve školách, přednesenému na sjezdu katol. učitelstva a profesorů v Olomouci 6. dubna, „Ligo de katolikaj esperantistoj en Ĉeĥoslovakujo“ (Praha-Břevnov 514) píše: „Nejlépe jest pořádati kursy ústní, to jest v určitém místě vyžádati si dovolení ve škole. V každém místě, odkud by se přihlásil větší počet alespoň 10 až 15 interesentů, jest začátek velmi jednoduchý, neboť i esperantisté tak zvaní neutrálové jsou nám nápomocní a kurs by vedli. Horší pak o tak zvané kursy písemné, ale i tu získám informace, neboť v Praze jest prý jedna škola řečí, která písemné kursy esperanta vede. Dnes esperanto jest na velkém postupu a i mezi katoliky. Náš svaz čítá již 170 členů v celé republice a máme t. č. 3 místní kluby v Brně, Mladé Boleslavi a Trnavě.“ Kdo má bližší zájem o věc, informuj se u „Ligy“.

Doporučovalo by se velmi dávat tato témata za slohová cvičení: Čím se řídím, hledám-li přítele? Kdy pojmu k někomu důvěru? Jsou lži, jež nevyjdou najevo? Proč se ve škole lže? Proč lidé kradou? Co je dobré proti hněvu? Které myšlenky pomáhají člověku zadržeti smích? Proč se nechce poslouchat? Netvrdím, že odpovědi podají vždycky pravé mínění pisatelů, ale i v tom případě jsou *psychologicky poučné*. Děti se při nich zrovna rozpalují. (Univ. prof. dr. Fr. W. Foerster.)

Upozorňujeme na letáky známých firem *Hezina a spol. v Humpolci* a *V. Francák v České Třebové*, přiložené k dnešnímu nákladu.

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

LITERATURA

„Svědomitý předseda místní školní rady“ — tak bychom mohli nazvat příručku s názvem „*Místní školní rada, její složení, povinnosti a práva*“, již napsal okr. šk. inspektor In. Vaculík. Knížka podává zákony, nařízení a předpisy, vztahující se k činnosti místní školní rady, kromě toho řadu praktických pokynů. Neměla by chybět v žádné knihovně místní školní rady, aby ji mohl pročísti každý člen této korporace, když nastupuje svůj úřad. Pro cenný obsah a účelné uspořádání látky doporučujeme knihu učitelstvu. Cena výtisku — vkusně a pevně v plátně vázaného — je 25 Kč. Objednávky vyřizuje Ústředí moravskoslezských obcí v Brně, Solniční 4.

„Filosofická revue“, čtvrtletník pro filosofii. Olomouc. V dubnovém čísle jsou zastoupeni autoři: prof. Em. Soukup, dr. M. Habáň, RNDr. Artur Pavelka, dr. H. Boškovič, dr. A. Birnbaumová, dr. J. Hruban, dr. Jan Drábek, dr. Jar. Beneš, P. M. G. Gillet.

Nakladatelství Orbis v Praze. A. Siegfried: *Dnešní Anglie, její hospodářský a politický vývoj*. Kritický úvod od H. W. Steeda. Anglické vydání bylo sensací. 38 Kč.

„Občan a škola“. Do významné a obtížné práce dal se náš pan redaktor J. Hrbáček s kruhem spolupracovníků. Pod názvem „Občan a škola“ vydávají nejdůležitější školské zákony, nařízení a výnosy. Když jsem pročítal právě vyšlý první díl, připadalo mi, jako bych měl v rukou nový „*katechismus zákonů*“, v němž ladnou formou, stručně a jasně podána jsou dnes platná ustanovení k určitému heslu se vztahující. Přítel mne upozornil, že jsou to svědomitě vypracované úkoly, jež si rád přečte nejen uvědomělý občan, jemuž jsou adresovány, ale z nich načerpá poučení především učitel. Doporučuji tuto příručku. Vážte si štěstí, že můžete těžit

z práce nadšených a obětavých našich činovníků. Cena jednoho svazku 2,25 Kč. Objednávejte u *Edice Vesmír* v Přerově, Blahoslavova 41. Při objednávce více jak 4 výtisků cena za svazek 1,80 Kč. — František Pospíšil.

Nakladatelství A. Neubert v Praze. A. Pimpr: *Národohospodářská čítanka*. 200 stran, 20 Kč. Autor snaží se jednak vyložit stručnou historii národohospodářské vědy a základní teoretické pojmy, jednak říci, co jsou to peníze a jich náhrady (směnka, šek atd.), co je to měna, úvěr, peněžní organizace, bursa, co je obch., daňová, zemědělská a sociální politika, co jsou obchodní smlouvy atd. Dílo není vědecky psanou publikací, ale jest určeno pro laiky o národní hospodářství se zajímající. — J. P. Müllera „*Můj systém pro muže*“, kniha světoznámá, rozšířena ve všech světových jazycích ve statisících výtisků, vyšla v českém překladu právě o třetím vydání, 144 stran, obrazové přílohy, cena 24 Kč v dobré vazbě.

Nakladatelství F. Topiče. Dr. Al. Tluchoř-Sonnleitner: *Děti jeskyň*. Pomůcka k vyučování přírodovědě, kulturní historii, občanské nauce a výchově, jejímž autorem je pedagog, přírodopysk a básník, který, ač rodem Čech, je oblíbeným spisovatelem německým. O jeho díle vyjádřil se pan prezident Masaryk, že je výborné. 240 stran, 45 Kč.

Nakladatelství Aventinum, Praha. *Zeměpis světa* došel právě k 54. sešitu (po 6 Kč). — Monsunová Asie od profesora montpelliérské university Jules Siona, Velkolepé dílo.

Nakladatelství Unie v Praze. Nové dva svazky Raisových spisů „Svatba“ a „Ze vzpomínek“ III. shrnují ostatní práce Karla V. Raisa, jak z beletrie, tak z memoir. „Svatba“ (32 Kč) obsahuje milostnou povídku stejného jména, novelu „Pinkavův svátek“, hraničářskou událost „Petrovice“ a drobnější prózy. Svazek „Ze vzpomí-

nek III. (33 Kč) přináší velmi zajímavé kapitoly ze života Raisova a jeho přátel, zaznamenávající po stránce zkušenostní i životopisné věci namnoze zcela nové. Na podzim vyjde ještě jeden vzpomínkový svazek, čímž celé Raisovo dílo bude v 26 svazcích ukončeno.

Nakladatelství Sfinx v Praze. Jan Morávek: *Špatný voják*. Válečný román, který je nejen napínavým válečným filmem, zachycujícím věrně tvrdý vojácký život, hrůzy a utrpení fronty, ale jenž je též dokumentární kronikou. Autor vyřešuje též ideově osud českého vojáka, zmítajícího se v úzkosti a utrpení chaosem hrozné doby. Vyšlo ve vkusné vazbě *Serie Sfinx* za 25 Kč, pro odběratele této knihovny 19 Kč. Kniha způsobila velký rozruch.

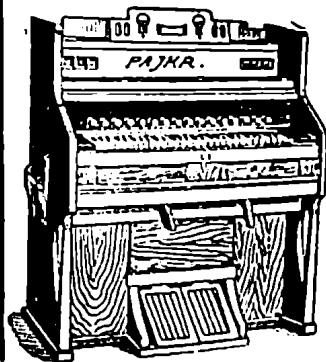
„Nové školy“, číslo 7.—8. IV. ročníku (Brno). A. M. Gelmont: Studium působení kina na děti. — S. Siropolko: Jednotná škola podle zákona ukrajinské lidové republiky. — M. Kubíček: Světový kongres pedagogiky v Helsinkách. — B. Liebich: Moderní snahy v naší hudební výchově školní. — M. Vítková: Výzkum ovládnutí svalstva dětmi ve věku předškolním. — M. Gallina: Německé školy mateřské v Čechoslovensku. — E. Lippert: Mateřská škola při washingtonském středisku pro výzkum dítěte.

Nakladatelství Čin v Praze. *Zájem o knihy T. G. Masaryka*, vzbuzený zejména letošním jubileem, je trvalý. Právě se uvádí na knižní trh v nových vydáních: *Sebevražda*, *O ženě* a *Tři rozhovory s prezidentem Masarykem*. — Václav Lacina, jehož dvě knihy „Zjevení“ a „Krysa na hřideli“ vzbudily pozornost, vydá v nakladatelství „Čin“ v těchto dnech třetí knihu satir (veršů a próz) s názvem „Ozubené okno“. — Dvoudílný humoristický ro-

mán *Františka Langra „Zázrak v rodině“* vychází po třech měsících v druhém vydání. — *Josef Kopta* ukončil třinácté vydání (sešitové) své „*Třetí roty*“ s ilustracemi Františka Janouška a začal vydávat, rovněž v sešitech s Janouškovými ilustracemi, deváté vydání své „*Třetí roty na magistrále*“. Před krátkou dobou vyšlo druhé vydání jeho dramatu „*Revoluce*“. — Z *naučné literatury* vyjde v nejbližších dnech několik pozoruhodných knih: dr. J. L. Fischer vydá knižně svůj příspěvek k zajímavé mezinárodní anketě „*O neklidu dneška*“; dr. Václav Chaloupecký historii slovenské a maďarské politiky stran i osob od doby před převrácením až do obsazení Bratislavy pod názvem „*Zápas o Slovensko roku 1918*“; dr. J. B. Kozák sbírku essayi „*V boji o duchovní hodnoty*“; dr. Ladislav Rieger knihu „*Problém poznání skutečnosti*“, v níž se obrací proti moderní filosofii, která se považuje za bližší uměleckému tvoření a mysticko-náboženskému cílení než kritické práci vědecké, a konečně dr. Jan Uher „*Základy americké výchovy*“, jak je poznal z vlastního pobytu ve Spojených státech a z podrobného studia americké literatury.

Nakladatelství J. Birnbauma v Brtnici u Jihlavy. Hynek Růžička: *Živé kameny*, sbírka básní. Dobrá práce, 8 Kč. — P. Hardy Schilgen T. J.: *Ty a on*. Přeložil Jan Kř. Hrabá. Znalec lidské duše promlouvá zde o po-

Nejstarší českosl. továrna na **harmonia.**

Rudolf Pajkr

a spol.
V HRADCI
KRÁLOVÉ

Založeno r. 1894

Výhodné plateb.
podmínky

Značné slevy. Odměny
za zprostředkování.

Příznivé platební podmínky.

Vyrábíme okenní záclony všeho druhu. Vyžádejte si s udáním počtu oken a mír bezplatné nabídky.

Spojené továrny na rolety
a žaluzie

J. a E. GLÜCK,
Kynšperk n. Ohří, Čechy.

měru mladé dívky k mladému muži a objasňuje tuto otázku způsobem stejně zajímavým jako poučným. 244 stran, 15 Kč. *Doporučení hodno.* — Připravuje se román W. Baumrotha: *Pohoršení kříže.*

Nakladatelství B. Kočího v Praze.
Prof. V. V. Stratonov: *Populární astronomické přednášky.* Venuše jako budoucí kolonie země, Atlantis, Na ohnivém oceáně slunce, Neviditelné obyvatelstvo slunce. Přeložila L. Friedlová. Kniha vysvětluje mnoho závrtných problémů. Autorem není romanopisec ani snilek, ale hvězdář světového významu. 172 stran se 112 ilustracemi, 30 Kč.

Jiří Sahula: *Obraz doby svatováclavské.* 10 Kč. Vyšlo nakladem Tiskového družstva v Hradci Králové. Spis poučavým způsobem líčí tehdejší poměry lidu i země, seznamuje nás s význačnými rysy tehdejší situace v Evropě vůbec, ukazuje velkolepé pojetí

politiky sv. Václava a tím zdůrazňuje i jeho význam.

„Duch a hmota.“ Něco o spiritismu a okultismu. Napsal Jos. Řehulka. Kniha jest vlastně obšírná náboženská úvaha, která má zvrátiti bludy, vedoucí k nesprávným názorům na spirilismus a okultismus. Nákladem autorovým v Oseku nad Bečvou na Moravě. 100 stran, 28 Kč.

Modleme se, výborná náboženská příručka pro školní mládež, obsahující nejdůležitější modlitby, kostelní písně, uvedení v duch, život, příprava k sv. zpovědi, sv. přijímání, sv. břimování. 200 str. v celoplátěné vazbě poštou 6 Kč. Při objednávce aspoň 10 kusů 4 Kč. Na skladě v obchodě devocionáliemi v Emauzích v Praze-II.

Subskripce na Kolkovu velkou historickou práci „*O kliče markrabství*“ končí dne 15. května. Neopomeňte se zavčas přihlásiti. (Zlechov, p. Buchlovce u Uher. Hradiště.)

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,

Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,

Hradec Králové,

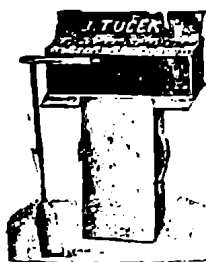
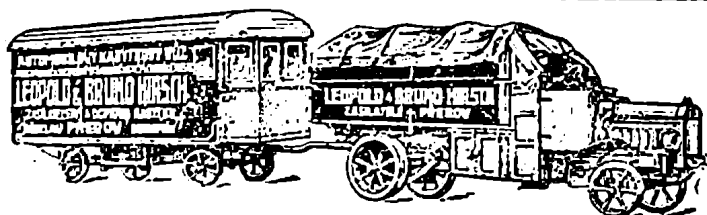
Karlova čís. 384.

Užhorod,

Podkarp. Rus, Kapu-

žanská ul. Novostavba.

L. a B. Stěhování
HIRSCH rychlé,
nást. spolehlivé,
v Přerově. bezpečné.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a poštovným Kč 1000- , při hotovém 10 procent slevy.

Parní prádelna, elektrická žehlirna, chemické čištění a barvení šatů
u LICHNOVSKÝCH, PŘEROV, Palackého ul. 18.

Všeodborové malířství - Martin Štěpaník, Přerov,
Kramářova 39.

**PRÁDLO,
PLETENÉ ZBOŽÍ**

levně ve velkém výběru u firm.
JOSEF MACHEK,
OLOMOUC, Kateřinská ulice 2.

Pánům učitelům 5 - 10 procent slevy proti legitimaci.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku.

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.
Ordinuje dopol. 8-10, ndpol. 1-3, 6-7, v neděli a svátky 9-11.

ZASILATELSTVÍ

A. MATĚJČEK A SPOL.,
Olomouc, Riegrova.

SKLAD A VÝROBA NÁBYTKU

v hojném výběru za nízké ceny a se zárukou obdržíte u firmy
KAREL KARAS, STOLAŘSTVÍ V PŘEROVĚ
Komenského třída č. 7.

RAZÍTKA RAŽEBNA PLAKÁTŮ
GENŽA A PETROVI PŘEROVĚ

LIDOVÉ KNIHKUPECTVÍ

IGNÁC HOFÍREK, OLOMOUC

dodá vám veškeré literární novinky, literaturu zábavnou, pedagogickou, pomůcky učebné atd. Vyžádejte si prospekty. Pamatujte na lidový podnik!

Veškeré práce z umělého kamene jako pomníky, oltáře atd.,
vyrábí a na skladě má

František Měsíček, závod umělo-kamenický, Kozlovice u Přerova.

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno,** Veveří 38

Čalouník a dekoratér

Josef Zuzanák

Klubovky, otomany, matrace obdržíte přímo u výrobce za ceny bezkonkurenční
PŘEROV, Velká Dlážka čis. 89.

K. Klofáč,

půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNĚ, od 6 Kč výše.

Neion gramofony Kalliope desky
Jan Špacírer,
 Uh. Hradiště.

Vlajky. — Prapory. — Paramenty. — Cirkevní náčiní.
František Stadník, Olomouc, Mariánská ulice.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)
 pravý duběnkový vyrábí Vzorky zdarma a franko.

Železářna KAREL BLAHUT v Přerově,
 slevárna železa a kovů, továrna na stroje, spec. výroba: obuvnické stroje, silniční stroje.

Vazby knih a schránky na klobouky provádí nejlépe Koplíkovo
 knihařství, Přerov, Masarykovo náměstí číslo 17.
 Vyznamenáno v Praze — Brně — Bratislavě — Ml. Boleslavi.

Nábytek „UNIVERSAL“ Prostějov

Prodejny:
 Roh Vojáčkova nám. a Rejskovy
 třídy. — Telefon č. 765.

Továrna:
 Martináková ulice číslo 5—7.
 Telefon č. 350.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,
 závod opticko-mechanický pouze Česká ulice 23.

gramofony
 housle
 dechové nástroje
 harmoniky
 fotografické
 nástroje
 dalekohledy
 hodinky
 klenoty
 budíky, umělé
 kuchyňské a
 nástěnné hodiny

**GRAMOPHONE
 IMPORT COMPANY
 KADLER A SPOL.
 BRNO**

Řádění: Sobotky 6
 Opatřky 1. poschodí
 nedělní druhá zpráva

Knihkupectví a papírnictví
Jindřich Nárožný,
 majitelé Fr. Cinner & Müller Vl.
 Přerov.

Školní a kancelářské
 potřeby
 Hudebniny
 Antikvariát

DOPRAVU NÁBYTKU čistými vozy nábytkovými
 provede nejlépe do všech míst

SAM. POLLAK, OLOMOUC.

Telefon čís. 21.

Pisárny: Mořické nám. 18-19.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,
Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

Houby — křídou — inkoust
a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

Nábytek bezvadného zpracování, též na splátky u fy FR. JASANSKÝ,
Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany,
pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

Pánské a dětské oděvy

Vysloužil a sp., Přerov, Wilsonova 2.

VARHANY všech velikostí a nejnovějších soustav, přesné-
ho provedení staví první česká firma na Moravě **Matěj Strmiska,**
Uherské Hradiště. (Založeno r. 1862.) Největší varhany postaveny ve velechrámu na Velehradě.
Přepravy, opravy varhan se co nejdůkladněji za levnou cenu provádějí. Prospektové pištalv a elek-
trické ventilátory se výhodně dodávají. **Vlastní výroba harmonii. Rozpočty zdarma a franco.**

FOTO CHARUZA

přesídlil Přerov, Škodova 10.

Odborný závod natěračský,
lakýrnický a malířství písma

Ant. Zaoral, Přerov, Jateční ulice 9.
Masarykovo 17.

Prvotřídní provedení. — Levné ceny.

PIANA LÍDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Naříká, chtěl by posílit novou politickou stranu! „Čes. učitel“ naříká, že málo kolegů odebírá „Nár. osvobození“, zejména mladší, že „N. o.“ přímě ignorují, a že by se tudíž „N. o.“ mělo posílati zdarma už do IV. ročníků učitelských ústavů.

Vzrůst katolického školství v Americe. Podle statistiky, uveřejněné v právě vyšlém přehledu katolického vyššího školství amerického, činil počet žactva na amerických katolických středních a vysokých školách za rok 1928 — 226.466 žáků, což znamená oproti poslednímu výkazu přírůstek o 21.651 žáků, čili 10.6 proc. Ke konci roku 1928 bylo v Americe vysokých a středních škol katolických 2.158 s 13.527 učitelskými silami.

Novostavby katolických škol v Anglii. Na dotaz poslance z Labour Party sdělil anglický ministr vyučování sir Ch. Trevelyan, že počet nově zřízených a ministrem uznaných katolických elementárních škol v posledních 25 letech převyšuje počet škol všech ostatních konfesi. Od 1. ledna 1905 do dneška bylo zřízeno 148 katolických škol s 37.379 žáky. Anglikánská církev za tu dobu zřídila jen 104 školy pro 16.594 děti, wesleyani pouze 1 školu pro 76 dětí.

Pan říd. uč. v. v. Fr. Hanák, náš odběratel, slavil právě 25leté jubileum svého působení jako varhaník v katol. chrámech dříve v Mostkovicích u Prostějova, nyní v Olomouci-Hodolanech. Hodolanští katolíci věnovali jeho působení v „Našinci“ zaslouženou pozornost.

Důsledky kvalifikace. Kolegové, kteří byli podle nynější kvalifikace — která, bohudík, nebude už dlouho trvat — překvalifikováni tak, že dostali třetí stupeň, odmítají ve smyslu nařízení, že nemají mít vedlejšího zaměstnání, i svépomoci při soupisech živností a podobných statistických pracích. — Tak píše „Věstník USU“. Dotyční jednají zcela oprávněně.

Příspěvek Léč. fondu prý má být zvýšen. Za to, co dosud od L. f. dostáváme, jest 25 Kč stejně již víc než dostí. Někteří dobroáci z řad veř. zaměstnanectva myslí, že zvýšený příspěvek by platily jen ty kategorie dobře honorované a že drobní členové by platili jako dosud. Zmýlili by se pořádně. Sbor víceřádní školy odvede Léč. fondu ročně na 3000 Kč. Kolik z toho dostane zpět? Kdo dostane zbytek?

K dnešnímu nákladu přiloženy jsou prospekty bankovního domu Knapp, Praha I. Doporučujeme k prohlédnutí.

Mezinárodní týden učitelský byl pořádán v Praze. Přednášelo se o laické škole v Československu (učitelstvo rozumí pojmu laické školy tak, že uskutečňuje demokratické požadavky úplné nestrannosti ve věcech náboženských — a úplná shoda českého a francouzského pojetí náboženské neutrality byla přijata se souhlasem. Tedy nezapomenout! — úplná nestrannost a neutralita — tedy také žádný boj proti katol. církvi a katolíkům!

Pamětní deska na rodném domku Otokara Březiny v Počátkách. V soutěži, vypsané na pamětní desku básníka Otokara Březiny na jeho rodném domku v Počátkách spolkem umělců Manes, byl přijat návrh sochaře Kotrby a architekta Marka. Pamětní deska bude umístěna vedle okna světničky, v které básník se narodil. Samotné okno, pořadem druhé v prvním patře domku, má svůj zvláštní intimní vztah k životu básníkovu, protože výhled z něho úzkou smutnou uličkou na malé náměstí byl chlapci vlastně výhledem do života — později vzpomínal rád na letní měsíční noci, ve kterých z tohoto okna viděl otevřenou svou říši snů.

Ústř. sdružení úředníků, učitelů a zřízenců republ. strany vydalo koncem dubna 1. číslo svých zpráv. Sešit jest velmi obsažný na cenu 1 Kč. (Pro členy činovníckých sborů dokonce za 7 Kč.) Kdyby si list republikánští úředníci, zřízenci a učitelé měli sami vydržovati, musilo by jich býti hodně tisíc, aby náklad se kryl. Zatím víme, že i v silných agrárních okresech jest jich tak kol tuctu. Platí tedy list jistě někdo jiný. Viděti to ostatně z toho, že na první straně jest článek o dru Švehlovi i s velkou podobiznou. — Také jest úředníkem neb učitelem?

Ředitelství katol. ústavu učitelského ve Sv. Janě pod skalou (pp. Beroun) přijímá přihlášky ke zkoušce přijímací do I. ročníku nejdéle do 10. června. Později došlé přihlášky nebudou přijímány. Kdo se chce přihlásiti, nechť si vyžádá dříve od ředitelství prospekt.

Ceník ochranných a profylakčních prostředků vložen byl do „Věstníku Ústředního spolku jednot učitelských na Moravě“ z 1. května, t. r. Inu, máj je tady! Či se jedná pouze o pomůcky k výchově a vyučování?

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

J. H.:

Nic jim nevěřte, nic jim nedávejte!

Inteligence pomalu z politických, tak zvaných pokrokových stran utíká. A činí dobře. Nemá tam co hledat. Zatím co několik jedinců z jejich řad si pomůže „nahoru“, ježto v nich našlo zalíbení oko někoho ze štábu té či oné strany, tisíce ostatních nejsou stranám ničím jiným, než pouhým volebním materiálem, případně vhodnými a při tom lacinými agitátory mezi širokými vrstvami lidu. Učitelé ale vytrvali nejdéle. Jaké by to také bylo, nechat „pokrok“ na holičkách! Konečně však i jim přešla trpělivost a dnes najdeme v „pokrokových“ stranách jen učitele a učitelky, nejtvrďší stoupence husitismu, luteránství, bezvěrectví a všeho ostatního, na čem český pokrok, či lépe řečeno, lži-pokrok, jest založen.

Kde jsou tedy politicky organizováni učitelé a učitelky ostatní?

Pěkný počet čsl. učitelstva jest dnes organizován v čsl. straně lidové, ale daleko více jeho příslušníků jest dosud ještě bez politické příslušnosti. Mnozí volí s námi, jsou našimi stoupenci, ale veřejně a otevřeně jako našinci si dosud netroufají vystoupit. Ovšem, tyto přiznají se jednou také k nám, neb zlovůle, ať se strany okr. školních inspektorů, či se strany kolegů, které se dosud obávají, jednou bude zlomena.

Poměry jsou dnes takové, že i četní nekatolíci, učitelé a učitelky, rozloučili se již s „pokrokovými“ politickými stranami. Snad jim dávají při volbách dosud hlas, snad odevzdávají prázdný lístek, snad volí stranu lidovou, ale jich příslušníky nejsou.

Mohou za těchto okolností mluvit předáci „pokrokových“ učitelských organizací, že čsl. učitelstvo je pokrokové, to jest pokrokové v jejich smyslu? Nikoli. Nejsou k tomu oprávněni. Čsl. učitelstvo z velké části rozloučilo se již s pověstným čsl. pokrokem, chybou ale jest, že nezakřikne vůdce svých „pokrokových“ odborových organizací, když tito mluví jinak než členstvo smýšlí. Učitelstvo má se ozvat, zakázat prázdné tlachání vůdcům, nepomůže-li to, pak nahradit je jinými, vhodnějšími, případně vystoupit z organizací.

Jest ale skutečně nutno, by učitelstvo rozloučilo se úplně s „pokrokovými“ politickými stranami, pokud v nich ještě setrvává. V národní demokracii jest dnes stejně již jen několik jednotlivců, jen se ještě tedy odpoutat od socialismu a od těch, kteří volají, že venkov, toť jedna rodina (ale od osmdesátí měříc nahoru!).

Budou-li pak ti z učitelstva, kteří se konečně přec odloučí od

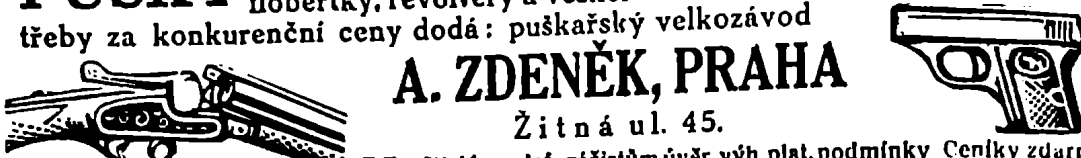
stran, které jim celkem nic nedaly, bez politické příslušnosti, či půjdou-li ruku v ruce s čsl. stranou lidovou, jest již jejich věcí, ale myslím, že nemusí se tak dalece dra šrámka, kanovníka Štaška, dra Noska, prof. Drobného, kanovníka Světlíka, msgra Roudnického a ostatních vůdců lidového hnutí v republice bát, ale že mohou jíti za nimi, jako za nimi jdou statisíce jiných občanů. Jen se tedy rozhodnout a nebát se!

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod

A. ZDENĚK, PRAHA

Žitná ul. 45.

P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky Ceníky zdarma.

Jan Ev. Trávníček:

K novým směrům v počtech.

V poslední době ozývají se četné hlasy proti dosavadnímu rozvržení učiva z počtů na jednotlivé školní roky. Dosud platné učebné osnovy rozvrhují učivo početní s hlediska logického, nikoli z psychologického. Číselný obor se určuje: pro 1. šk. r. do 10, pro 2. (příp. 3.) do 100, pak do 1000 atd. V každém oboru se cvičí všechny početní úkony, sečítání, odčítání, násobení, dělení, měření, zlomky atd. Poněvadž tyto úkony se procvičují tolikrát, kolikrát se rozšiřuje číselný obor, mohou se důkladně nacvičiti. Avšak není tu dbáno psychol. momentů žakových: jeho duševní vyspělosti, chápavosti atd. Je jisto, že sečítání a odčítání chápou žáci snadno již v 1. šk. roce — a to nejen v první desítce. Pokud není přechodu z desítky do desítky — naučí se snadno sečítání i odčítání do sta.

Násobení, měření a dělení působí obtíže i v první desítce. Kdo učil v elementárce — zvláště, kde jsou oddělení — potvrdí to jistě.

V číselném oboru do sta daří se sečítání i odčítání bez přechodu desítek snadno. A tu žáci někdy na to hřeší: zleniví v přemýšlení a usuzování a následky se objeví hned, jakmile se začne s přechodem, s násobením a dělením. Než opět se vžijí do nutné duševní pohotovosti — uplyne dosti času a obtížné učivo nutno probírat zrychleně a často dosti povrchně.

Snadné počítání v ob. do sta je možno převést do 1. šk. roku — zato obtížnější dělení a měření přesunouti do 2. šk. roku.

Při sečítání a odčítání bez přechodu v oboru 100 možno zcela dobře použiti početnic prvního šk. roku. Na naší škole dobře to vyřešila kolegyně vyučující první třídu. Hned v 1. šk. roce — po procvičení 1. desítky — rozšířila obor čís. do 100 a bez přechodu sečítali i odčítali žáci ze své první početnice vhodné příklady. K prvnímu sčítanci jednoduše předložili v myslí některou desítku nebo si za ní přimyslili jednotky, druhý sčítanec byl beze změny. Na příklad v početnici jsou příklady:

Původní: $1 + 4 =$ $3 + 2 =$ $2 + 6 =$	Upravený: $21 + 4 =$ $31 + 4 =$ $23 + 2 =$ $33 + 2 =$ $22 + 6 =$ $32 + 6 =$ atd.
--	--

Anebo sčítanec považován za desítku a jednotky přimýšleny.

V početnici: $5 + 3 =$ $7 + 2 =$ $4 + 5 =$	Upraveno: $51 + 3 =$ $52 + 3 =$ $71 + 2 =$ $72 + 2 =$ $41 + 5 =$ $42 + 5 =$ atd.
--	--

Podobně se postupovalo při odčítání.

Žáci snadno vnikli do upravování příkladů, pochopili sami funkci číslice podle místního postavení — že jednou může znamenati desítky, jindy jednotky. Po-

něvadž příklady v první početnici jsou upraveny jen pro první desítku, nevyskytne se případ s přech. desítek.

Ve druhém šk. roce není pak nutno se zdržovat s těmito úkony, zbude více času na násobení, nacvičení násobilky, měření (to je i v tomto roce ještě abstraktní dětem), dělení a zlomků. Je to ukázka, jak lze si pomoci vlastní silou

Jan Kunck:

Niels Bukh a tělesná výchova na národní škole.

Doba poválečná zasáhla reformátorsky i do tělesné výchovy. Zatím, co tělesná výchova ve vojsku i v tělocvičných organizacích doznala velké změny, na škole zůstalo povětšinou vše při starém. Tuto klidnou hladinu poněkud rozvířil zájezd Niels Bukha, dánského reformátora tělovýchovného, do ČSR začátkem dubna t. r. 4. a 5. dubna byl v Praze sjezd profesorů tělesné výchovy a Niels Bukh 4. dubna předvedl s 10 cvičenci a 3 instruktory své školy ukázky svého tělocviku, který chce učiniti v krátké době tělo cvičencovo ohebným, obratným a silným. Prof. dr. Weigner vytkl zásadu správné metody takto: „Správná metoda tělovýchovná nepřehání, neusiluje o mimořádné výkony, usiluje o zdravou rovnováhu všech složek lidského těla. Cílem tělesné výchovy jest udržeti zdraví a zvýšiti tělesnou výkonnost. Mimořádná valná schůze, dne 6. dubna, vytkla osnovám tělesné výchovy pro střední školy mnohé vady. Totéž, co bylo vytknuto osnovám pro střed. školy, dá se ještě důrazněji vytknouti osnovám pro obecné školy. „Je nutná změna osnov ve prospěch tělocviku prostého. Přílišné zdůrazňování tělocviku nářadového vytýká se osnovám. Žádáme změnu osnov, dále pak 3 hod. tělesné výchovy týdně, atd.“ To všechno bylo vyvoláno návštěvou Niels Bukha.

Jaký má Bukh názor na pohyb a cvičence; jaká je jeho metoda? Jeho pohyb je dlouhý, výrazný; vedle pohybů aktivních užívá velmi často pohybů pasivních, při nichž hlavně chce antagonisty uvést v harmonii pohybů. Zde hlásá Bukh čistě svou věc, kterou přísně šetří lékaři fyziologové a hodnotí a regulují pohyb. Tímto napětím svalů a uvolněním kloubů získává cvičenec na ohebnosti, obratnosti a síle. Proti tomu vyvstala celá řada fyziologů švédských, německých i našich a připisují mnohým pohybům Bukhovým zhoubný vliv na organismus. Nejlepší obhajobou a nejlepší propagací jsou tisíce nadšených žáků, vyšlých ze školy Bukhovy v Ollerupu, kteří pocítili blahodárný účinek jeho cviků na svém těle. Bukh ví, že většina lidí jest oslabována jednostranným zaměstnáním, proto v první řadě hledí tyto nedostatky odstraniti. Metoda jeho tělocviku snaží se správně zpracovati svalstvo, vnáší do hodin tělocviku živý ruch na místo dlouhých výdrží.

Co nám přináší nového? Převahu cviků prostých, méně užívá cviků na nářadí, místo výdrží přináší do hodiny ustavičný pohyb, nový názor na výcvik svalstva.

Co můžeme přijati od Bukha? Dobré z jeho novot vybrati, ne však přijati vše, jak tomu Bukh učí. Do celé hodiny tělesné výchovy vnést více cviků prostých a omeziti cvičení na nářadí. Praktická ukázka budiž skromným příkladem, jak uvést do hodiny tělesné výchovy nového ducha. Stálý ruch a věčná nespokojenost budiž nejlepší hradbou proti strnulosti.

Ukázka pro vyšší stupeň obecné školy.

Pořadová: Nastoupit v řad! Pravohledem vyříditi řad! Přímě hled! Vpravo v bok! Pochodem v chod! Postupně dvojstupy vpřed! (druzí přikračují k prvním na pravou stranu). První zkrátit krok! Plný krok! Zastavit stát! Pochodem v chod! Poklusem — v klus! Poklus 1 minutu. Pochodem v chod! (Půl minuty.) Poklusem — v klus! (1 minutu.) Pochodem v chod! (2 min.) Nastoupit k prostým! Rozstup ze středu na upažení — teď! Připažiti!

Společná prostná: 1. Levá ruka v bok, pravou paží velké bočné kruhy napřed na tři doby (na dvě doby, na jednu dobu) asi pětkrát. (Pětkrát, pětkrát).

2. Totéž levou paží, pravá v bok!

3. Totéž oběma pažema současně.

4. Základní post, připažiti, na 1. zapaziti dovnitř (paže skříženy za tělem), na 2. upažením vzpažiti dovnitř (ruce zkříženy za hlavou); opakově 6krát.

5. Z předpažení v předklonu, hlubší předklony a dlaněmi se dotknouti země. Asi 10krát.

6. Totéž v předklonu napravo.

7. Totéž v předklonu nalevo.

8. Předklony střídavě: předklon napravo, předklon, předklon nalevo.

9. Ruce v bok. Výskoky snožmo ve výponu, 10krát.

Různosti: 1. Dvojice pravým bokem k sobě uchopí se za pravé ruce a přetahují se.

2. Dvojice levým bokem k sobě uchopí se za levé ruce a přetahují se.

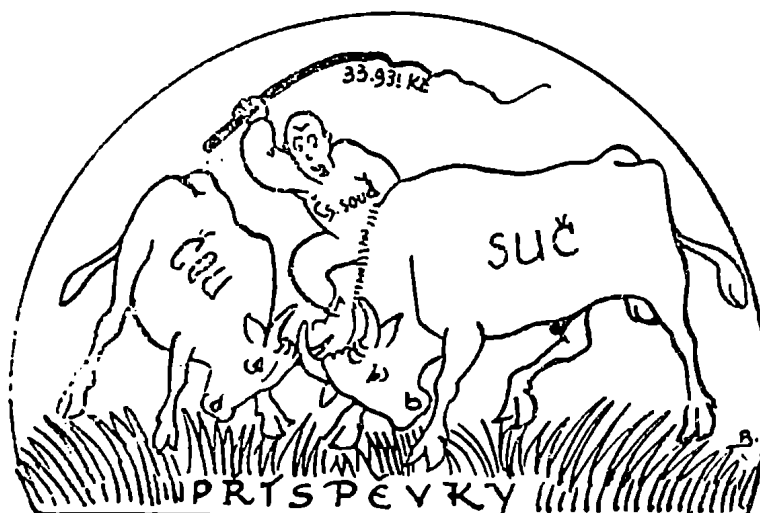
3. Dvojice čelem k sobě uchopí se za ruce a dělají vějíř. (Točí se dokola.)

4. Jeden ve stoji spatném předklon, uchopí se oběma rukama v nárttech a přitahuje hlavu ke kolenům, druhý tlakem rukou tento pohyb ještě zvětšuje.

5. Ve stoji čelně rozkročném bokem k sobě, vnitřní nohy se nárttem dotýkají; podávají si vnitřní i vnější ruce a aniž by pohnuli chodidly upažují, vzpažují, upažují a připažují.

Hra: Pešek letí: Na dvoře, hřišti neb v tělocvičně označí se v rozích dráha pro běh. Vyznačí se dále sídlo chlapečů (CH) a sídlo dívek (D). Chlapci běží vlevo kolem, dívky vpravo kolem. Učitel (Uč) stojí uprostřed hřiště a má v ruce dva pešky. Hoši a dívky jsou shromážděni ve svých sídlech a čekají. Učitel vhodí do sídla dívek dva pešky. Která peška uchopila má právo tlouci ostatní, které běží vpravo kolem, tak dlouho až doběhnou do svého sídla. Teď totéž dělají chlapci a děvčata odpocívají a pozorují, jak hoši hrají. Hrají tedy střídavě hoši a dívky. Kde jsou ve třídě pouze hoši, neb pouze děvčata, hraje se v jednom sídle.

Pozor! Rozchod! Nastoupit v řad! Vpravo v bok! Dvojstup vpřed! Pochodem v chod! Děti pochodují a zpívají některou pochodovou píseň, na př. „Hej, háj, hej, háj, zelený háj.“

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Duchovní cvičení pro učitelky pořádá Jihočeský odbor Zem. spolku katol. učitelstva čsl. ve dnech 23. až 27. srpna v ústavu sv. Josefa v Čes. Budějovicích. Přihlášky přijímá Marie Ratajová, učitelka v Čes. Budějovicích, Třída čsl. legii č. 28.

Sjezd katolické inteligence z jižní Moravy. Slovácké katolické učitelstvo sdružené v několika odborech svolalo na 1. května do Uherského Hradiště sjezd katolického učitelstva a jiné katolické inteligence z jižní Moravy.

Sjezd se vydařil skvěle. Účastníků bylo na 230. V 8 hod. byla sloužena mše sv., při které měl krásnou promluvu P. dr. M. Mikulka, prof. z Uher. Hradiště. Po ní začalo jednání v Lidovém domě. — Sjezd zahájil za svolavatele předseda uhersko-hradištského odboru katol. učitelstva kol. Koleč. Předsdou sjezdu zvolen kol. odb. učitel a poslanec Vičánek, místopředsdy prof. Giurkowicz z Kyjova a dp. děkan luhačovský P. Štrmiska, zapisovatelem kol. Hlavačka. P. dr. Silv. Brait, redaktor revue „Na hlubinu“, přednesl referát „Duchovní život katolického

inteligenta". (Obsah na jiném místě.) Končí slovy: „Kristus žije, vítězí a vládne." Jeho skvělá řeč, pronesená s náležitým temperamentem a obsahově velmi významná zanechala veliký dojem. Dr. Kříž, profesor ze Strážnice, referoval na téma: Výchova v duchu katolické pedagogiky, kol. říd. učitel J. E. Trávníček z Hor. Lidče o spolupráci katol. učitelstva a inteligence s rodinou a katol. spolky a kol. poslanec J. Vičánek o školské politice a o školském zákonodárství. V debatě se vystřídalo mnoho účastníků, kteří přinesli mnoho dobrých námětů. Po sjezdu ostravském a olomuckém byl tento sjezd slováckého katolického učitelstva a jiné katol. inteligence jistě projevem nejmohutnějším.

Brněnský odbor konal poslední členskou schůzi 20. dubna 1930. Nejprve přednášel P. Kopal o významu exercicií a speciálně o chystaných exerciciích pro dívky školy odrůstlé. Pro ty jsou exercicie zvláště potřebny. Exercicie se připravují v Rajhradě. Doba je dosud neurčena. Referent vybízí přítomné k čilé agitaci, aby se exercicie potkaly se zdarem. Místopředsedkyně slíbila pomoc při realizování pěkné myšlenky. — Potom přednášela kol. Jožka Cvečková o knihách Durychových. Krátce se zmínila o životě básníkově a pak rozebrala jednotlivé jeho spisy. Již počáteční knihy dávají náhlednouti do básnické duše Durychovy a určují směr, kterým se básník ubírá. Z nejlepších knih Durychových je „Sedmikráska", za kterou byl Durych poctěn státní cenou. Dosavadním vrcholným dílem Durychovým je „Bloudění", historický román, který byl příznivě přijat nejen u nás, ale budi ohlas i v cizině. Po přednášce místopředsedkyně podala referát o poslední výborové schůzi v Přerově. S vedením „Věstníku" členstvo souhlasí. Kol. Kliment navrhuje, aby právní hlídka „Věstníku" byla tištěna na zvláštním listě, aby ji bylo možno uschovat. — Usneseno, aby v květnové schůzi přednášel kol. Hrbáček. Aby mohl přijetí, bude schůze v květnu ve čtvrtek. L. K.

Schůze krajinského odboru brněnského koná se ve čtvrtek, dne 15. t. m. odpoledne, o 3. hod. v místnostech SSS (Koliště 5 — přízemí). Referuje kol. redaktor Hrbáček.

Schůze krajinského odboru přerovského koná se ve středu, dne 21. t. m. v Přerově v klášteře ctih. sester

na Šířavě o 2. hod. odpolední. Přednáší dp. katecheta Alois Havel o českých dějinách. Zveme uctivě k návštěvě všechny dpp. katechety okresu přerovského.

Z hlučinského odboru. 1. května pořádá odbor pout spolu s kroužkem katol. inteligence do poutního místa Hrabyně. Ačkoliv ještě o půl 8. hod. bylo zamračeno, sešlo se nás dosti. V 10 hod. měl kázání p. prof. P. Wyka z Hlučína. Po kázání byla slavná mše sv. s asistencí, při níž zapěl krásným svým tenorem písně kol. Frydrych z Oldřišova. Odpoledne bylo sv. požehnání. Doufejme, že každého roku budeme konati pout do Hrabyně. Pravidelná schůze v květnu nebude. V červnu se sejdem ke společné schůzi na rozloučenou na konci škol. roku. Datum bude oznámeno. J. K.

Členům krajinského odboru na Vyškovsku. Členové odboru na Slavkovsku a Bučovsku sejdou se v Lidovém domě ve Slavkově ve čtvrtek 22. května t. r. o 9. hodině. Přijďte všichni!

Krajinský odbor brněnský konal v neděli 27. dubna členskou schůzi, na které promluvil poslanec dr. Daněk o politické situaci. Zajímavost tohoto téma potvrdila živá a dlouho přes obvyklou dobu trvající debata. Pro příští schůzi slíbil návštěvu redaktor našeho Věstníku kol. JUC. Hrbáček a proto bude tato schůze ve čtvrtek 15. května o 3. hod. odpoledne. Koliště 5. Nezapomeňte na to a přijďte všichni. Je mnoho zajímavého a důležitého k projednání. — Jednatelka.

Hustopečský odbor konal členskou schůzi dne 8. května t. r. ve Vranovicích, na které promluvil dp. P. Alois Svára za Žatčan na téma: „Katolický inteligent a dělnictvo." V stručné, ale krásné přednášce zdůraznil, jak katolický učitel má si všimati dělníků i jejich dětí, které pro nemajetnost rodičů nemohou navštěvovati jiné školy, než obecnou. Zvláště mladé dělníky nutno zachrániti od alkoholu a kouření přivedením ke sportu, turistice nebo tělocviku. Kolega Bohumil Boček z Rajhradu pojednal v delší vědecké přednášce: „O dědičnosti jako překážce výchovy." Přednášku zakončil rozvahou, že nelze dědičnost přehlížeti, jako by neměla na výchovu vlivu, ani ji vše přičítat, nýbrž třeba držeti se střední cesty. Dále usneseno, aby odbor s ostatními okolními odbory uspořádal v červnu sjezd katolické inteligence z Brněnska. Budeli tento sjezd, nebude již v červnu schůze, ale bude

asi podniknout výlet do některého výletního místa jižní Moravy. — Jednatel.

Po rozsudku mezi ČOU a ŘSČsU.

*Zaplatíme advokátům,
zaplatíme svědečné:
to jsme rádi, že je konec
tahalice nevděčné!*

*Bylo peněz plné truhly.
Soudem fondy značně zhubly,
ještě však z nich duše lačné
mohou dostat delegačné.*

*A pak — k čemu máme členstvo,
které musí fondy skládat?
K čemu vzácné předsednictvo?
By se mohlo o ně tahat!*

*Nebojme se tak jít dále —
bez mezí je hloupost lidská —
zatím co si jeden hová
sto jich platí a si stýská.*

Puntík.

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

Nastávajícím abiturientům L. Milení mladí přátelé. Brzy opustíte sině, kde se vám dosud dostávalo přípravy pro život, kde jste se vzdělávali a připravovali k svému příštím učitelskému povolání, a vstoupíte do života. Budete sami vyučovat, budete pracovat na národa roli dědičné ve škole i mimo ni. Rozejdete se do různých krajů naší vlasti. Přijdete do různých poměrů. Vytrváte na dosavadní cestě? Zůstanete věrní víře svých otců, církvi římskokatolické? Nezpronevěřte se zásadám, jimiž jste se dosud dali vésti. Zajistě, že půjdete směrem dosavadním. Lid, jenž jest v našem národě z největší části katolický, pevně to očekává. Nevěřte těm, kteří vás budou chtít získati pro t. zv. p o k r o k o v é spolky a organizace, ať kulturní či politické. Budou chtít vyrvat vám takto z duše víru a učiniti z vás nástroj, jenž by šířil nevěru mezi lidem, mezi nímž máte šířiti kulturu. Již nyní přemýšlejte o této věci a umiňte si, že zůstanete vždy těmi, kterými jste byli za dob svých studií.

Duchovní život katol. inteligenta. (Z referátu dra Silv. M. Braitlo při sjezdu v Uh. Hradišti.) Dnes jasně pozorovati lze už snahu po zintensiv-

nění, prohloubení, zvroucnění života duchovního, vnitřního. Bliží se večer jedné kultury, tendence. Pozorovati to už i v hudbě, básních... Láska je nenáviděna, neboť satan podrobil si tolik duší! A přece Bohu nikdo neuteče. On, centrum všeho, z Něho vše vyšlo, vyvěřelo. Je třeba návratu k Němu. Duchovní život, toť potřeba duše, která žízni, touží po lepším, vyšším... Nám nestačí nic, jen Bůh; jinak duše bude prázdná, neukojená. Srdce, duše mají nezměrné rozpětí. Ukojiti je může jen nezměrné, veliké, věčné. Svátý Augustin je obrazem lidské duše. Užil všeho, co lidský život dává. Neodepřel si ničeho. Nakonec však vyznává: „Nepokojné je srdce lidské, dokavad nespočine v Tobě, ó Pane!“ Lidstvo žene se za přízrakem modrého ptáka — štěstím. Není možné štěstí bez Boha. Nic omezeného, přirozeného nemůže naplniti duši. Duchovní život je stálý, třeba i pozvolný, namáhavý výstup k Bohu. Uvědomělý poměr stvořené bytosti k Stvořiteli. Je láska k Bohu poznávanému. My máme právo na duchovní život, druzí jen na toleranci. Je třeba rozumět bolesti, utrpení. Nemůže svět hýčkatí nás, když už Bohu v loktech Simeonových bylo řečeno, že mu bude odpíráno. Vrhňte se na Boha! Modlete se! Život katolického inteligenta je život stále modlitby. Je nutno překonávat zlé návyky. Duchovní život je převládání duše nad tělem. Vášni lásky je třeba dáti nejlepší předmět. Své úspěchy musíme platiti bolestnými chvílemi. Zvolna sice, ale umírá kultura bez Boha. Máme budoucnost, neb s námi je Bůh.

HLÍDKA MLADÉ GENERACE

Není sporu mezi vědou a věrou. Slavný americký přírodovědec Robert Milliken, jenž získal Nobelovu cenu, Edisonovu medaili a mnoho jiných vyznamenání, v Collierově časopisu mezi jiným napsal: „Tolik aspoň mohu určitě říci, že zavrňování víry postrádá veškerého vědeckého dokladu. Podle mého úsudku mezi vědou a věrou nemůže býti žádného rozporu. Lidé, kteří ve vědách jsou slabí, a lidé, kteří náboženství nedostatečně znají, hádají se tu a tam a posluchači mohou se domnívati, že se tu hádá věda s věrou, kdežto ve skutečnosti jedná se tu pouze o spor mezi dvojitou nevědomostí.“ Není tedy skutečného sporu, mezi vědou a věrou. Jest jen

spor domnělý, vytvářený těmi, kdo nerozumějí ani vědě ani náboženství. Le Chatelier prohlásil o takových lidech, že to jsou nevzdělanci.

Nebylo jednoho významnějšího podniku kulturního u nás, aby v něm neměli účast kněží a aby v něm blahodárně nepůsobili. A kolik máme v současné době mezi kněžimi spisovatelů, redaktorů různých listů, cestovatelů, zeměpisců, historiků, pilných a neúnavných badatelů, kteří pracují soustavně a velmi svědomitě! Spisovatelé Karel Dostál Lutínov, Jan Sigmund Bouška a nedostižný znatel Chodská J. Š. Baar došli uznání u všech literárních kritiků: V poslední době docházejí mezi čtenářstvem oblíbení básník V. Svatohor, romanopisci a povídkáři Pavlovický, Thein, historický badatel P. Neumann — a to jsou kněží.

Ředitel Kalina napsal ve svých „Obrazích dějin vychovatelství“ na str. 122 toto: „Školství za dozoru církve učinilo značný pokrok, jelikož obce se ho ujímaly účinněji než druhdy. V učitelstvu samém zavládl jiný duch, jiné snahy. Počalo býti literárně činným, působilo tak na generaci mladší. Ve školách zavládl čilejší ruch, mechanismus dosavadní ustupoval živému a poutavějšímu způsobu vyučování.“

Výchova v duchu katol. pedagogiky. (Z referátu prof. dra Kříže při sjezdu v Uh. Hradišti.) Předmětem výchovy musí býti štěstí duše. Společnost bude taková, jakou bude vychována. Věda nevede k jednotnému názoru na svět. Ani filosofie. Jeden systém potírá systém druhý. Nemůžeme zde hledati objektivní pravdy. Filozofové hledají jen sebe a proto nacházejí jenom sebe. Člověk stává se otrokem lidí a sebe. Mezi životem a náboženstvím musí býti jednotu. Věda nemůže náboženství ani nahraditi, ani vytvořiti. Víra v Boha není nic nevědeckého. To poznává každý, že Bůh je, ale chceme-li jej znáti, musíme jíti dále, ke zjevení. Kristus — vůdce, ale také — služebník. Dítě bylo předmětem lásky Božího Syna. „Nechte malíčkových...“ Cíl výchovy je totožný s cílem člověka... po tomto životě, život věčný. Je nutno vychovati lidi dobré, šlechetné a obětavé. Cíl člověka — býti podobným Bohu. Komenský pokládal za cíl člověka „věčné blaženství s Bohem“. Někteří lidé neumějí poslouchati ani poroučeti nedovedou. Chybí jim ukázněnost, du-

chovní askese. Katol. pedagogika pečuje o dobrou výchovu, o výchovu citů etických, estetických. Chce kulturu těla, ne kult těla. Moderní kultura je kulturou technickou, ale i ta musí býti podporována kulturou duchovní. Výchova mravně-náboženská obsahuje i cíle ostatní: sociální, hospodářský, národní i individuální. Jí záleží nejen na štěstí celé společnosti, ale i jednotlivce, neboť každá duše má nekonečnou cenu. Pravá výchova musí býti proniknuta duchem největšího Vychovatele — Ježíše.

Otázka s odpovědí.

*Jak to, že ta předsednictva
pokrokových našich spolků
mohou páchat, co si smyslí,
a soudit se bez okolků?*

*To jen proto, milá brachu,
nemusejí mítí strachu,
že je členstvo duchem chudé.
Tak to bylo — jest — a bude!*

Puntík.

PRAZDNINOVÝ POKRAČOVACÍ VZDĚLÁVACÍ KURS KATOL. UČ. VE FRÝDLANTĚ N. O. OD 4.—18. SRPNA 1930.

Program

pro prázdninový pokračovací vzdělávací kurs učitelstva ve Frýdlantě n. O. od 4. do 18. srpna 1930, pořádaný zemským spolkem katol. učitelstva na Moravě.

4. srpna, pondělí.

6—7 budiček, toaleta, ranní rozcvičení. 7—8 snídaně, úklid, příprava k dennímu zaměstnání. 8—9 mše svatá. 9—10 zahájení. Čtení domácího řádu. Přesnídávka. 10—12 lékařská prohlídka, měření a vážení. 12—13 oběd. 13—14 odpočinek. 14—16.30 odpolední tělovýchova, prof. Fr. Skoumal z Přerova. — Svačina. 16.30—18 výklad lokální orientace, K. Chvostek, uč. měšť. školy ve Frenštátě p. R. 18—19 večeře. 19—21 večírek na uvítanou. 21 večerka.

5. srpna, úterý.

Vycházka celodenní do Kopřivnice (prohlídka továrny na auta) dále na Štramberk (dobývání vápence, vápenka, národní park), Hukvaldy (pivovar,

hrad, obora). Cesta vykonána vlakem, autobusem a pěšky. Vůdce učitel Vinc. Socha ze Pstruží u Frýdlantu n. O.

6. srpna, středa.

6—8 jako dne 4. srpna. 8—10 nerostné bohatství Beskyd, prof. dr. Jos. Špaček z Hlučína. 10—12 názor soudobých vynikajících historiků na dějiny vůbec, prof. dr. Jan Drábek z Chrudimě. 12—13 oběd. 13—14 odpočinek. 14—16.30 odpolední tělovýchova, učitel Jan Kuncek z Markvartovic na Hlučínsku. 16.30—18 rozdělení systematiky tělovýchovné, prof. Fr. Skoumal. 18—19 večeře. 19—21 světelné obrázky, zpěv sborový, společnost. 21 večerka.

7. srpna, čtvrtek.

6—8 jako dne 4. srpna. 8—10 vlastivěda zdrojem pojmů zeměpisných, přírodopisných a přírodopisných, prof. dr. Špaček. 10—12 všeobecná školská hygiena, MUDr. Jul. Kuncek, okr. lékař v Pelhřimově, Čechy. 12 až 13 oběd. 13—14 odpočinek. 14—16.30 odpolední tělovýchova. Skoumal a Kuncek. 16.30—18 metody vyučovací na stupni elementárním, učitel Boh. Boček z Rajhradu u Brna. 18 až 19 večeře. 19—21 světelné obrázky, radio, zpěv sborový, společnost. 21 večerka.

8. srpna, pátek.

6—8 jako dne 4. srpna. 8—9 mše svatá, 9—10 jak se připravit na hodinu tělesné výchovy a jak ji vést, uč. J. Kuncek. 10—12 výtvarné umění východ. Moravy, dr. Peřich, zemský archivář v Opavě. 12—13 oběd. 13—14 odpočinek. 14—16.30 odpolední tělovýchova, prof. Skoumal. 16.30—18 katolicismus a český národ, prof. dr. Drábek. 18—19 večeře. 19—21 světelné obrázky, radio, zpěv sborový, společnost. 21 večerka.

9. srpna, sobota.

Vycházka celodenní na Lysou horu. Na vycházce povede kurs praktické topografie, výcvik v používání speciálky v terénu, přesné určování míst na obzoru při vyhlídkách, zjišťování viditelnosti, orientace v lesích učitel B. Boček. Vůdce vycházky uč. Jan Kuncek.

10. srpna, neděle.

V 9 hod. mše svatá. Ve 12 hod. oběd. Nedělní klid, 20 hod. společenský

večer v Národním domě ve Frýdlantě pro účastníky i veřejnost. Program večera: přednáška — rodina a škola, odb. učitel Frant. Hanzelka z Hodslavic; recitace, zpěv, sólový výstup hudební a rytmický.

11. srpna, pondělí.

6—8 jako dne 4. srpna. 8—10 národní vyučování biologií skupin živočichů, prof. dr. Karel Závadský z Prahy, Bubenec. 10—12 slovesné umění východ. Moravy, přednáška — ukázky, prof. Jos. Frydrych z Hlučína. 12—13 oběd. 13—14 odpočinek. 14—16.30 odpo. tělovýchova. Skoumal a Kuncek. 16.30—18 jak vyučovati dějinám na I., II. a III. stupni na škole obecné, prof. dr. Drábek. 18—19 večeře. 19—21 světelné obrázky, zpěv, radio, společnost. 21 večerka.

12. srpna, úterý.

Vycházka na Smrk. Vůdce učitel V. Socha. Pokračování referátu učitele Bočka z vycházky na Lysou horu.

13. srpna, středa.

6—8 jako dne 4. srpna. 8—10 rostlinstvo pásma Beskyd, prof. dr. K. Závadský. 10—11 osnovy tělesné výchovy pro národní školy, učitel J. Kuncek. 11—12 zdraví a tělesná výchova, MUDr. Jul. Kuncek. 12 až 13 oběd. 13—14 odpočinek. 14 až 16.30 odpolední tělovýchova. Skoumal. 16.30—18 nejnovější proudy vyučování a výchovy u nás i v cizině, aplikace na naše poměry a jak jich využití pro praxi, učitel B. Boček. 18—19 večeře. 19—21 debatiní večer. Téma: Z praxe pro praxi. 21 večerka.

14. srpna, čtvrtek.

6—8 jako dne 4. srpna. 8—10 živočišstvo pásma Beskyd, prof. dr. Závadský. 10—12 hudební umění východní Moravy, přednáška, ukázky, odborný učitel, redaktor Jindřich Hrbáček. 12—13 oběd. 13—14 odpočinek. 14—16.30 odpolední tělovýchova. Skoumal a Kuncek. 16.30 až 18 veřejné zdravotnictví a škola, MUDr. Jul. Kuncek. 18—19 večeře. 19—21 druhý debatiní večer. Téma: Veřejná činnost učitelova. Pozorování hvězdné oblohy, učitel B. Boček. 21 večerka.

15.—16. srpna, pátek—sobota. Dvoudenní výlet na Radhošť. Na

Radhošti večer 15. srpna táborový oheň. Přednáška. Sebevzdělání učitelstva, prof. Fr. Skoumal. Hygiena práce učitelovy ve škole MUDr. Jul. Kunce k. Vůdce učitel Vinc. Socha.

17. srpna, neděle.

V 9 mše svatá. 10.30—12 lékařská prohlídka, měření, vážení. 12 oběd. 20 přátelský večírek na rozloučenou.

18. srpna, pondělí.

6—8 jako dne 4. srpna. 8—9 mše svatá. 9—11 zakončení a rozloučení. 12 oběd.

Péče o zdraví na prázdninovém kurse. Milerád jsem převzal péči o zdraví kursistů, a to proto, že si od tohoto kursu slibuji zvláště s hlediska zdraví pěkný výsledek. Vím z vlastní praxe, jak se málo dbá o zdraví dnes; v době rozmachu tělovýchovy a sportu. Není dnes času, abych se mohl o tom zmínit v několika řádcích; hlavní příčinou jsou malé znalosti primitivních a přirozených takřka pravidel hygienických. Proto jsem uvítal s radostí kurs, na němž budu mít příležitost být pohromadě po 14 dní s vychovateli mládeže kteří mají největší příležitost být hlasateli ideí zdraví. Získají sami pro sebe, neboť vím, jak málo dbá učitelstvo svého zdraví při svém povolání, jež tolik vysiluje soustavu tělesnou i nervovou. A získají též pro děti, na něž mnohdy mají větší vliv nežli vlastní rodiče. Péče o zdraví na kurse bude praktická i teoretická. Pokud se týče praktické stránky, představuji si to tak, že každý účastník i účastnice budou lékařsky vyšetřeni na začátku a na konci kursu, aby bylo lze čelit různým nepříjemnostem při fyzické námaze, na příklad při cvičení neb horské túře. Kdo nebude úplně zdravým, nesmí absolvovat fyzicky vysilující část programu. Budeme účastníky i účastnice vážit a měřit, aby bylo možno po ukončení kursu učinit správnou bilanci zdravotní. Mimo toho budu všem dělati t. zv. domácího lékaře. Je-li více lidí více dní pohromadě, může se snadno leckomu přihodit, že onemocní. Dále po stránce teoretické chci přednášet o všeobecné školské hygieně vzhledem k učitelstvu i žactvu, pak o veřejném zdravotnictví a škole, o významu tělesné výchovy s hlediska zdraví, o hygieně práce ve škole — tedy vesměs volím témata důležitá, praktická a

celkem snadno pochopitelná a samozřejmá pro učitelstvo. Nemělo by smyslu obírat se teoreticky vysokou vědou medicínskou, která by nemohla ani zajímat žádného laika. Z tohoto náčrtu, doufám, že účastníci kursu opravdu získají po stránce zdraví bojně pokynů pro svůj život, pro učitelskou praxi, v níž s hlediska zdravotního mohou vykonati ohromný kus vděčné a záslužné práce ve škole i v osadě neb městě, v němž působí. S celkovým programem jsem jako lékař úplně spokojen. Musím říci, že i výběr referentů byl šťastný, neboť nalézám mezi nimi dobré našince a při tom odborníky na slovo vzaté, jichž dnes je v našem táboře katolickém hojnost, jen je třeba nalézt je a pozvat ke spolupráci. Katolické učitelstvo může být hrdo na svůj nápad opravdu originelní a velmi cenný a praktický. Pořádat kurs o prázdninách je velmi těžké; každý chce užít plně prázdnin, chce vidět kousek světa, chce mít klid a volnou mysl. Toho všeho je dosaženo na kurse frýdlantském, na němž nebude suché teorie, ale věčný pohyb, vzduch, slunce a jen pro změnu a vzpruhu fysickou sem tam vhodně volená přednáška. To se mně jako lékaři velmi líbí a v tom právě vidím onen šťastný nápad, ono šťastné uspořádání prázdninového kursu, který nemá nikomu z účastníků pokaziti dojem prázdnin. MUDr. Julián Kunce k.

Výstroj pro kolegy na kurs. Šaty pro denní zaměstnání (tak, aby se hodily pro vycházky a tělovýchovu), šaty tmavé na společenské večery. Plavky pro koupání. Boty pro turistiku, vycházky a pro denní pobyt v místě. Nedoporučuji nějaké těžké, kované boty. Radím vám do cesty plátěnky šedé s pryžovou podrážkou. Mám je již čtvrtý rok a prošel jsem s nimi poloninské Karpaty, Beskydy, Šumavu a Krkonoše a drží mně dodnes. Na večer jsou velmi dobré nějaké sandály neb trepky pro pohodlí. Do společnosti večerní černé boty. Batoň, jídelní přístroj, na 14 dní dvojce prádlo, nejlepší barevné, doporučuji svetr neb pullover, neb trikotovou vestu, hůl, mýdlo, ručník, čistící potřeby na zuby, na boty. Kdo má doma speciálku toho kraje, kde budeme dlít, ať ji vezme s sebou. Kdo má dalekohled, též jej vzít s sebou.

Výstroj pro kolegyně. Praktické šaty pro denní zaměstnání a šaty do společnosti. Připomínám, aby si kol.

nebraly zbytečně mnoho šatů. • Kurs nebude žádnou módní přehlídkou. Koupací šaty. Obuv, jak podotknuto u kolegů. Batoh, jídelní příbor, prádlo na 14 dní, svetr-pulover neb trikotovou vestu, hůl, mýdlo, ručník, kartáček na zuby, potřeby k čištění botů. Máte-li speciálku neb dalekohled, vezměte to s sebou. Pro denní zaměstnání doporučuji dvoje prací šaty, abyste si mohly vždy jedny vyprat.

Výzva! Prosím kolegy a kolegyně, kteří fotografujete, byste si vzali s sebou fotografický aparát. Kdo je fotoamatérem a miní na kurse fotografovati, ať laskavě napiše vedoucímu kursu kol. Kunckovi.

Soutěž! Z řad přihlášených vyšel návrh, abychom pro kurs měli svou pochodovou píseň. Kdo má nějaký dobrý a veselý nápad, ať napiše slova a zašle to kol. Kunckovi. Kdo stvoří slova i nápěv, tím lépe. Zásada: krátce, stručně, výstižně, vesele, k r á s n ě. Tož do práce! Ráz! Dva!

O umění východní Moravy bude na kurse přednáseti p. dr. Peřich, člen Klubu umění v M. Ostravě, zemský archivář v Opavě. Přednášku doprovází diapositivy.

Zbývá ještě asi 5 volných míst pro přihlášení do kursu. Plný počet i s p. přednášejícími je 55.

Prázdninovou adresu račte zaslat vedoucímu kursu. Kdyby snad bylo třeba něco ohlásiti během prázdnin, ať máme vaše prázdninové adresy po ruce. Neopomente tak učiniti!

Splácejte si pomalu po malých částkách kursovné 450 Kč. Do konce června musí míti každý přihlášený splaceno 50 Kč nejméně. Pamatujte na to!

Do 23. se přihlásil: číslo řadové 41. Huvar N., učitel, Albrechtický u Příbora.

Výzva! Žádám všechny přihlášené do kursu, aby mi do konce školního roku poslali své prázdninové adresy. Vedoucí kursu.

V posledním čísle „Věstníku“ k 1. květnu nebylo žádné zprávy uveřejněno, poněvadž příspěvek došel až po uzavěrce čísla. Tím je věc vysvětlena.

Do 8. května se přihlásili: Číslo pořadí: 41. Huvar Jos., učitel, Proskovice u Mor. Ostravy. 42., 43., 44. Ústav Ludmila v Napajedlech přihlásil 3 řadové sestry. 45. Lud. Procházková, uč., Nivnice u Uh. Brodu. 46. Vaculová Marie, učitelka, Slovenské Pravno, Slovensko. 47. Šmídová Marie, uč.,

Strážek na Moravě. 48. Kand. uč. ústavu z Chrudimě, Čechy. Další přihlášky přijímá uč. Jan Kuncek, Markvartovice, Ilučín.

Opatřte si pro prázdniny legitimaci Klubu čsl. turistů. Na legitimaci jsou veliké výhody v chatách na Beskydech, a to jak v ubytování, tak i na stravu. Legitimaci možno použiti i mimo kurs, kdy budete sami cestovati.

Děti ve škole jsou nemilosrdná cháska, každé zvláště je jako Boží andělíček, ale pohromadě, zejména ve školách, jsou velmi často nemilosrdné. —

Dostojevský.

ROZHLEDY

Z Matice cyrilometodějské. V neděli, dne 18. května koná se v Olomouci manifestační projev pro katolickou školu a oslava 30 let činnosti MCM. V kostele Panny Marie Sněžné bude v 8 hodin ráno slavnostní kázání univ. prof. dra J. Martinů, nato předseda MCM prelát a universitní profesor dr. J. Hejčl bude celebrovati mši svatou. Po mši svaté následuje průvod k soše svaté Terezičky Ježíškovy, kterou pan prelát dr. J. Hejčl posvěti a veřejnému uctívání předá na paměť 5letého trvání odboru Marta. Slavnost zakončena bude ořerou ve prospěch fondu udržování této sochy a slavným Te Deum. O půl 3. hodině odpolední je v sále Salesiana manifestační školský projev, na kterém promluví prelát msgr. dr. J. Hejčl a odborný učitel poslanec Vičánek.

Úkol katol. žen ve výchově. U nás dnes již nepostačí práce katechetova ve škole, tu musí doplňovat doma u dětí katolické matky a sestry, jež buďtež pravými domácími křesťanskými vychovatelkami našeho nového pokolení. O toto vychovatelství ať se postará náš Svaz katol. žen a dívek nejdříve mezi svými členkami, pak musí sáhnouti i dále! Jen tak bude splněn veliký úkol Svazu starati se se své strany o znovupokřesťanění národa. Necht nový ústřední výbor se plně touto otázkou obírá a provádí svůj úkol houževnatě po celých příštích 10 let. Naše ústava praví, že všechna moc pochází z lidu. Jeho částí jste i vy. Buďte si vědomy, že tudíž náleží lidu, tedy i vám také vrchní moc nad naším školstvím, Po-

starejte se, aby opravdu a rozhodně lid žádal, aby škola byla křesťanským duchem vedena. Připravujte všechny členky na tento velkolepý inspektorát lidu křesťanského nad školou. Vykoná-li Svaz tuto úlohu, vše ostatní půjde snadněji!" (Min. dr. Šrámek při posledním val. sjezdu Svazu katol. žen a dívek.)

Nadšencům z řad čsl. učitelstva pro sovětské Rusko (v první řadě redakci „Učitelských novin“). Drahota je v Rusku nesnesitelná. Na vše, co si chcete koupiti, musíte mít knížku kooperativu a mnohdy ani v tom případě nic nedostanete. Tak na př. 1 ko chleba stojí 45 kopějek (našich 8 Kč) a to ještě celou hodinu nutno státi ve frontě jako za světové války. Tak jest tomu s masem, obědy atd. Jen boršč (polévka) stojí 30 kop., t. j. 5.40 Kč, malá kotleta 45 kop., t. j. 8.10 Kč, kaše s kouskem vepřového masa 50 kop., t. j. 9 Kč, čaj, jenž býval kdysi zdarma, 8 kop., t. j. 1.40 Kč, prosná kaše 35 kop., t. j. 6.30 Kč, porce kachny 90 kop., t. j. 16.20 Kč, bulačka asi ve velikosti našich housek 12 kop., t. j. 2.05 Kč. Boty 12 až 25 rublů, t. j. 206—450 Kč, lakové 45 rublů, t. j. 810 Kč, šaty 75—142 rublů, t. j. 1350 až 2556 Kč a to takové, jež u vás v konfekci stojí 300 Kč, a ty jsou ještě lepší. Dámské šaty, jež mají v Československu cenu 50 Kč, stojí zde 25—74 ruble, t. j. 450—1332 Kč. Za práci, jež jest zde mnohem horší než u vás, dostane dělník 40—60 rublů měsíčně. Zato však palestiniští dvorjani dostávají 250—450 rublů, t. j. 4500—8100 Kč. (Z dopisu ruského dělníka.)

Jak se platí daně! Podle rozpočtu na rok 1930 činí přímé daně 29.24 procenta, kdežto daně nepřímé s daněmi obchodními 70.76 proc. Ve skutečnosti je to však ještě horší, neboť podle účetní uzávěrky jsou daně nepřímé k přímým v poměru 80:20. Je zajímavé zvláště v nynější době t. zv. hospodářských krísí výrobních vrstev, že zvláštní daň výdělková, kterou platí veřejně účtující podniky, klesla během pěti let o 46.40 proc. Ačkoliv daňová povinnost u podniků veřejně účtujících činila celkem 403 mil. Kč, bylo podle účetní závěrky zapláceno v r. 1929 jen 31,144.000 Kč, tedy necelých 8 proc. Je přímo příznačné pro daňový systém v naší republice, že těžký průmysl, banky a těžbařské společnosti zaplatily v r. 1928 na zvláštní dani výdělkové pouze 5.5 mil. Kč.

Ve Slezsku dokonce objevuje se v této dani negativní platba částkou 126.000 Kč, což znamená, že průmyslovým podnikům ve Slezsku vrátila finanční správa v r. 1928 o 126.000 Kč více, než od nich přijala! Naproti tomu zaplatili gážísté a dělníci státu na dani důchodové 359 mil. Kč, více než polovinu této daně! (Podle Čes. uč.)

Mamutí školy a učitelské zájmy. Reformní škola ve Zlíně poškozují docela zřejmě učitele. Doposud byly ve Zlíně 2 měšťanské školy. Pro příští rok se připravuje jen jedna měšťanská škola a jen jeden ředitel. Zdá se, že ani p. Vrána asi p. Baťa nestojí o to, aby ve Zlíně bylo několik škol. Letos je u nás celkem 13 tříd měšť., v nejbližších letech dá se očekávat značnější příliv žactva (žáci 1. škol. roku tvoří 6 tříd, žáci 2. škol. roku také 6 tříd a p.), mohly by být u nás podle platného zákona v dohledné době 4 samostatné měšť. školy. A zatím má být jen jedna škola s jedním ředitelem. Učitelstvo ztratí tři ředitelská místa! Nechceme mluvit o tom, že ředitel mamutí školy nemůže být pedagogickým rádcem a vůdcem uč. sboru. Bude zahrnut tolika otázkami hospodářskými a administrativními, že stěží se sžije se žáky i učiteli. Upozorňujeme jen na hospodářskou stránku celé věci a velmi se divíme, jak chabě hájí někteří vůdcové (neb bývalí vůdcové) našich zájmů. O mnohé maličké věci se strhne v organizacích pokřik, ale o této věci s dalekosáhlým významem se mlčí. Má nám být snad vzorem Amerika, mnohými tak vychvalovaná, kde je úžasná fluktuace učitelstva, kde ředitel je skvěle honorován, je nadřazen až 50 učitelů a učitelek, kteří jsou praví proletáři, hůře placeni než tovární dělníci? — (Měšť. škola.)

Spolupráce katol. učitele a ostatní katol. inteligence s rodinou a katol. spolky. (Z referátu řid. uč. J. Ev. Trávníčka při sjezdu v Uh. Hradišti.) Chceme restauraci katolicismu v duších lidských. Nebudeme volati po katolické škole, ale budeme se jí domáhati. Nutno v sobě vypěstovati náboženství uvědomělé. Získati respekt. Přitahovati nerozhodné, posilovati bázlivé. Vyrvati z duší pesimismus. Rodina je uvolněna. Není už typu, krbu a tepla rodinného. Učitel a kněz nejlépe znají rodinu. Nejvíce mohou zde působiti. V první řadě svým příkladným životem. Stykem s rodiči.

Třeba rodičům poraditi, pověděti o výsledcích jejich dětí ve škole. Nezapomenouti na povzbuzení a útěchu. Ve veřejných přednáškách dāti aspoň jednu myšlenku, kterou by se obírali. Ve škole býti nejen učitelem rozumu, ale vychovatelem vůle a srdce. Vtiskati dětem zákon a řád, jenž vede k dobru a štěstí člověka. S knězem hledati styčné body ve škole. Uskutečňovati katolickou školu tam, kde katolický učitel je. Škola je taková, jaký je učitel. Míti důvěru rodičů a lásku dětí. Působení je pak požehnané. Na procházkách promluvíti s dětmi. Jimi snadná je cesta k srdci rodičů. Ve spolecích je třeba dobrého, plánovitého řízení. Pryč s honbou za funkcemi. Mládež neoponechávati samu sobě. Nebrániti však radosti. Spolky nejsou „mašinou“ na vydělávání peněz na účely třeba i dobré. Pěstovati ušlechtilé divadlo, hudbu a zpěv. Šlágry jsou obrazem dnešního člověka, který chce jen psinu, řehot, švejkovinu. Někdy i tam je možno najíti zrnko dobré a uplatniti je. Podávati petice na úřady stále a stále, hlásiti se všude, aby bylo cititi, že jsme tu. Nekonať práci Sisyfovou, ale dobrou, požehnanou a proto musíme co nejvíce získati pro Boží pokladnu.

Jedinečným zjevem jsou u nás skutečně příjmy okr. školních inspektorů. Za veškeru práci inspekční, kancelářskou, za neustálé vyčerpávající napětí duševní dostává se okr. inspektorovi k jeho služnému odb. učitele, ředitele neb profesora jen cest. paušál, který jest o 150 prcc. vyšší paušálu předválečného. Tak by nepracoval bankovní úředník, žádný státní zaměstnanec, ba ani ne metař. Patrně děje se tak podle fašistického „Práce pro vlast se neplatí“. Jenže možno opět říci, že práce se platí podle toho, jak si jí zaměstnavatel váží. V tomto případě bychom se musili nad oceněním práce skutečně hodně zamyslet. — Do pense se okr. škol. inspektorům nějaká odměna za jich činnost inspektorskou vůbec nezapočítává. Divné jest, že politické strany, které za inspektory jednotlivce z řad svých příslušníků dosazují, nepostarají se také, aby jim za jich práci dali odměnu, která by byla úměrnou, řekněme aspoň práci školníka.

Duchovní svoboda. Stále se opakují ze strany „pokrokové“ nechutné zjevy, že se užívá autority presidenta republiky za ochranný plášť k útokům

a narážkám na katolíky. Též oslav 80. narozenin bylo někde zneužito — (viz šíření Herbenových brožur v Praze, někde zase pokládali za vhodné recitace takové, v nichž se bojovně odsuzoval Řím atd.). Když se katolíci ozvali, hned se ozval pokřik, že ruší důstojné oslavy presidentovy, že ho urážejí. Dobře to řekl Durych v „Akordu“, že katolíci se nemohou dāti traktovati nevkusnostmi a urážkami pod ochranným jménem p. presidenta — k němuž mají snad více opravdové úcty než mnozí pokrokáři. Když se ohradili katolíci proti recitování básně, v níž byly urážlivé narážky na katolíky, bylo jim vysvětlováno, že báseň je z učebnice ministerstvem schválené. Tato pověra, že vše, co je v knihách schválených, je pravdivé a vědecky ověřeno, je základním dogmatem dnešního pokroku — a to nejen učitelů, ale i jejich vůdců — inspektorů. Nic nevadí, že sami vědí, že jsou ve schválených učebnicích a čítankách nesprávnosti věcné i metodické — přece jen — pokud jde o něco, co může bodnouti do katolictví a co s ním souvisí — všichni do jednoho odpřisáhnou věrnost dogmatu, že vše, co je schváleno, je správné. Není opravdu větší dogmatickosti a duchovního diktátu nežli v dnešním našem pokrokářství. A to vše pod heslem svobody a boje proti dogmatům a diktátu Říma.

Nová metoda, jak léčiti koktavé. Dr. Simon Löw, vídeňský therapeutický pedagog, našel metodu, která možno vyléčit koktavé. Prohlásil, že koktavost není zaviněna vadou řeči, nýbrž vadou myšlení, neboť koktavý nikdy nemyslí na to, co chce říci, nýbrž upírá pozornost na formu, v jaké má určitou myšlenku pronést. Osoba koktající myslí, že je pozorována, že se jí pchrdá. Tak vznikne v ní pocit méněcennosti a strachu před lidmi. Následkem tohoto špatného myšlení je pak koktání. Dr. Löw léčí proto koktavce psychologicky a vrací jim opět důvěru. Dr. Löw demonstroval několik mimořádných případů s úspěchem na různých lidech. (Čes. učitel.)

P R Á V N Í H L Í D K A

K D O T A Z Ů M

Dp. J. D. Místopředseda nemůže automaticky nastoupiti místo zemřelého předsedy, nýbrž musí býti provedena nová volba, které se účastní nově

nastoupil člen místní šk. r., který byl do ní místo zemřelého politickou stranou vyslán a okr. škol. výborem do slibu vzal. (Nenasloupi tedy za zemřelého náhradník, nýbrž i ten musí býti znovu polit. spr. jmenován.) Viz brožuru „Občan a škola“, str. 6, odst. 3 od spodu.

Sl. M. St. Kvalifikační známkou dobrá nemůže míti za následek přemístění nebo pensionování, jelikož tato známka je i při vyšším stáří (při kompetenci o místo) rovnocenná s velmi dobrou a výtečnou a není totožná se starou uspokojivou.

K výkladům z č. 15. a 16. o započítání váleč. pololetí. I válečná pololetí počítají se do let započítatelných k zproštění od placení plných pensijních příspěvků, když totiž do pense odchází učitel zdravotně nezpůsobilý, který i jinak má nárok na započítání až 10 služeb. let podle par. 51/4.

Žádosti za definitivní místa. Stává se teď často; že žadatelé podávají žádosti o místa, kterých neznali; po podání žádosti se totiž informují nebo jsou informováni, že místo to pro ně vhodné není a rádi by pak žádost o ně vzali zpět. To je dovoleno, ale musí se tak státi (podle rozh. z 7. února 1924 č. 149.429) jenom do presentace a to novou žádostí, ve které se musí uvést důvody (že by mu vzšla škoda, kterou nemohl dříve zjistit). Ale v těchto slovech „do presentace“ je výklad různý. Na definitivní místa jmenuje žadatele sama zemská školní rada — vydává dekret; presentace okresních škol. výborů je pouhý návrh pro zem. školní radu a nezávazný. Tedy rozhodnutí ono může mít na mysli pouze presentaci zemské školní rady. Žadatel udělá proto dobře, když podá odvolání dvojmo; zemské školní radě přímo (aby lhůtu nezmeškal) a okres. škol. výboru (služební cestou opis, aby zajistil platnost). A ještě pokyn: do žádosti uplatňujte také mimo stáří a kvalifikaci též rodinné poměry. Stává se často, že žadatelé mají stejné stáří i stejnou kvalifikaci a rozhodnou pak čistě rodinné poměry, jako důvod třetí a platný.

K dotazu z č. 17 pod značkou „Jak to bude?“ Definitivním učitelům rozesílají se nyní dekrety už dříve než 1. září — obyčejně už před 1. červencem, tedy ti dostanou své služné ještě včas; v úvahu by mohli přijít pouze výpomocní, ustanovení za odměnu, ale i tu okr. školní výbory včas poukáží.

Zpětný návrat k učitelství. Vrátili se úředník do služby učitelské, vyměří se mu služné, jako kdyby byl služby učitelské vůbec neopustil.

Činovní. Na žádost vyplácí se předem ve čtvrtletních lhůtách. Vyplacené se při úmrtí učitelové nevrací.

Lhůta 8 denní je k podání dalších návrhů obviněným učitelem a discipl. zástupcem. — **14 denní** je k nastoupení služby, proti úmyslu dát učitele na odpočinek a k podání stížností (skorem všech). — **30 denní** k podání žalob. — **4tý denní** k přijetí prohlášení učitele, že vystupuje ze služby. — Čtvrtletní k vyplácení činovního.

Obhajoba. Obviněný učitel má právo při disciplinárním vyšetřování nahlížeti do spisů, dávatí otázky svědkům i znalcům, právo se odvolat, (ale proti pořádkovému trestu nikoliv).

Pololetí válečná — k nim se nepřihlíží při překládání z moci úřední na trvalý odpočinek.

Panu N. N., učiteli při obec. škole v O. Zem. šk. rada přezkoumajší následkem vývodů vaší stížnosti nárok váš na ředitel. přídavek za správu školy v O., rozhoduje znovu o vzneseném nároku v tom smyslu, že pozměňuje částečně svoje zamítavé rozhodnutí: z — — — a přiznává vám ve smyslu vaší žádosti ředitelský přídavek za správu obecné školy v O. za dobu od — — — do — — — a od — — — do — — —, ježto v této době byl již definit. říd. uč. X. Y. ve výslužbě a místo říd. učitele při obec. škole v O. bylo tedy požitkově uvolněné. Poukazujeme vám tudíž za uvedenou dobu ředitel. přídavek roč. — — — Kč a předepisujeme vám na pensijn. příspěvek za tuto dobu a poměrnou částku z roč. — — — Kč více. Proti tomuto rozhodnutí lze podati odvolání do 15 dnů po doručení k min. škol. a nár. osv. a zem. škol. rady v Brně. Za předsedu — — — Takto byl tedy vyřešen případ, jež jsme svého času i ve „Věstníku“ citovali. Žádejte proto, kolegové a kolegyně, vždy, co vám patří. Ovšem musíte znáti zákon, případně se v redakci „Věstníku“ poraditi.

Obsazování. Zvláštní kvalifikaci okr. škol. inspektora lze umlčeti čl. IV. — uzavřítí okres čínskou zdi.

Učitelská manželka — poměr příbuzenský? Nedostanou více místa na jedné a téže škole — v poměru nadřazeného a podřazeného.

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

Nedělní klid buď učiteli umožněn (požadavky jen nezbytné buďte žádány).

ZPRÁVY

Redaktoru Věstníku dochází spousta dotazů v otázkách právně-školských i všeobecně-školských od učitelů, kněží všech kategorií, funkcionářů spolků, obcí atd. V poslední době žádají informace nejen členové naší organizace a naší politické strany, ale i jiní — prý se nemohou dočkat odpovědi od svých předáků. I jim se vyhovuje s největší ochotou.

Do příštího čísla bude vložen druhý díl práce „Občan a škola“, jež si hned po vyjití prvního objednali mnozí jednotlivci, správy škol, spolky atd. Žel, že se mnoho za něj i za 1. svazek *Edice Vesmír* (Legenda a skutečnost v dějinách českých), dosud dluhuje. Vyrovnejte vše laskavě!

P. T. odběratelům. Změnu adresy račte vždy oznámit korespondenčním lístkem. Posíláte-li plat z jiného místa než ze svého působiště, kam vám pravidelně list se zasílá, nemůže nám býti toto směrodatným pro ev. změnu adresy, neb často se stává, že P. T. odběratelé poukazují platy ze svého rodiště, z místa, kde se zdržují o svátcích, prázdninách atd. Administrace.

Školním zájezdům na Konopiště z ochoty veškeré informace podá p. A. Sýkora, knihkupec v Benešově u Prahy.

60 katolických universit. Katolický názor světový je zcela svěží a dovede kráčet svorně po boku opravdové vědy. Důkazem toho jsou katolické university, jichž je na světě 60 a které jsou všude přeplněny. V Itálii se připravuje otevření nové katolické university v Assisi. Mnoho profesorů katolických universit dobylo si ve světě vědeckém zvučných jmen.

Před zájezdem na Slovensko do Vy-

sokých Tater a Demänovských jeskyní vyžádejte si bezplatně prospekt a informace od Družstva Demänovských jaskýň v Lipt. Sv. Mikuláši. Hodžova cesta. Telefon 102.

Nová strana? Pokrokové organizace učitelské chtějí založiti pod firmou Svazu Nár. osvobození novou politickou organizaci (stranu), čítající 60.000 členů. Co tomu řeknou agráři a nář. demokraté, dosud u nich organizovaní? (Z. Ů. S. je ve vleku socialistickém, a o Č. O. Uč. napsal, že je bolševická.)

Jak to bude? Bude třinácté služné (podíl ze základ. služného) či třináctý plat (dvanáctý díl z celého ročního platu)?

Reformní školy. Reformní komise Š. V. S. P. svolává schůzi na 18. května do pokusné diferencované školy měšťanské v Praze v Nuslích. Jsou k ní zváni okresní školní inspektoři, místopředsedové školní rady a učitelské sbory měšťanských škol. Některá města a učitelské sbory projevíly „prý“ o podobné školy již zájem.

Osnovy na 3 roky. Nové osnovy budou vyhlášeny v květnu. Důležitou změnou je, že na nižším stupni sloučena je občanská nauka s prvoukou.

O kolik jsme pokročili? V řeči 3. března 1872 praví vídeňský kardinál Rauscher: „Z četných stížností a zpráv nabyt jsem té smutné jistoty, že mnozí učitelé národní z učení a nařízení církve svaté bez ostychu posměch si tropí, žáky své zrovna vybízejí, aby nevěřili tomu, co jim učitel náboženství praví, protože prý to není pravda, a odvolávajíc se na předstírané výzkumy přírodovědy, hledí v dítkách podvrátiti víru v Boha a nesmrtelnost.“ Odrakouštil! — K

„Mravní výchova je hrozně těžká věc,“ prohlásil S. Vrána ve své přednášce v Brně 26. dubna 1930. To je věrná pravda právě tak, jako i to, že

z ní nemají ti, kteří se jejího zavedení do školy ani nemohli dočkat, valného užítku. Souhlasíme i s tím, že není těžké zavést samosprávu anebo uchvátit děti na okumžik, ale že je těžké, aby se ukázňovaly děti samy od sebe(?), z nějakého takového důvodu, že je to pěkné. Toť se ví, že kontrola mravního jednání dětí je věc nutná a schůze s rodiči výborná věc. A což, náboženské jádro života a výchovy, nic?

Také úspěch! Pokrokový kolega ze Slezska projevuje ve „Věstniku Ú. S.“ radost nad vzácným úspěchem pokrokové kulturní práce, který se projevil tím, že oslavy svatováclavské omezily se na nepatrné oslavy církevní. Laciná radost a ještě předčasná! Jeho duševní bratr, kolega bez vyznání v jednom městečku u Brna, měl kdysi po převratě radost, když pokrovní lidé místo do kostela vyjeli v neděli do pole. Teď však se mrzí, když i o státních svátcích dělají v polích. Kdo se odnaučí světit dni, které náležejí službě Boží, nemá dosti silného důvodu, aby světil kterýkoli jiný den. K

Tak, tak! „Je naší přirozenou povinností, abychom se činili, bouřili se, abychom burcovali a tvořili to, čemu se říká pokrok!“ píše „Věstník Ú. S.“ Tož tak, ještě je toho bouření a boření mravních hodnot málo? A pokrok teď spí? Co udělá, až jej probudíte? Tvořit pokrok? Ano, skutečný, ne ten až do zblbnutí! Pokrok, který roste z vnitřku bytosti, která pracuje na vlastním osvobození a kolem sebe šíří zušlechtění. Toho dosud bylo u nás málo a nejméně už tam, kde se skvěla honosná firma pokroku. — K

Co by tomu řekl Komenský? Spolek Komenský na Slavkovsku-Bučovsku stihá klatbou ty, kdož by se bez jeho vědomí opovážili shánět intervence — ó hrůzo! — politických činitelů v ušlechtilé snaze vecpat se na vhodná místa. Hotová zkáza! A co řeknete na to, že je spolek, pojmenovaný jménem našeho velikého exulanta, s to intervenci řádně ohlášenou obstarati sám. Ne, ben Akibo, to tu ještě nebylo! Co se to děje? Co tomu říkáte? — K.

Byt v Litomyšli, celý domek, suchý a zdravý, s velkou zahradou, u nádraží, pronajmu za velice nízké nájemné. Dotazy do adm. t. l. pod znač. „Jen pořádný“.

Reforma. Ministerstvo školství vydalo právě výnos, jímž se upravuje přestup žáků ze školy měšťanské na

nižší školu střední, a to tak, že od příštího školního roku budou moci nadaní žáci měšťanských škol s prospěchem velmi dobrým nebo dobrým přejít na nižší střední školu, a to do následující třídy, vykonají-li s prospěchem zkoušku pouze z těch předmětů, jímž se na měšťanské škole neučili, hlavně z latiny a francouzštiny. K této reformě musilo dojít, neb tímto způsobem přestupovali žáci z gymnasia do měšť. školy již dávno a učitelé byli při příslušných zkouškách (přírodopyt, dějepis atd.) velmi benevolentní.

Výměnu dětí přes prázdniny, na školní rok, případně za plat zprostředkujeme i letos katolickým rodinám obou národností. Kdo chce vyměnit své dítě za dítě německé, nechť pošle přihlášku a 10 Kč na porto a výlohy na Sekretariát pro výměnu katolických dětí v Teplicích, Duchcovská 56.

Náklad na slov. výhodu. Odhadovali sme náklad na zhodnotenie slov. výhody v prvom roku účinnosti zákona č. 104/26 maximálne na 1,600.000 Kč. Dozvedáme sa, že v ministerstve školstva bol zistený presný finančný efekt za roky 1926—1929 včetně, ktorý nepresahuje 5 milionov Kč.

Druhá něm. katolícká akademie byla slavnostně otevřena 5. května v Bytomi.

Bilancia živnostenskéj banky končí za rok 1929 čistým ziskem 36 milionov. Dividenda bude vyplácená 12procentní. Zaujímalo by nás, koľko táto naša najväčšia banka venovala na kultúrne ciele.

Držme krok s ostatními vrstvami obyvateľstva při vymáhání svých existenčních požadavků! Doporučil nám to přec pan min. dr. Engliš. Bude to ale těžko provést. S vedoucími úředníky peněžních závodů řídící učitelé, správcové a ředitelé škol krok asi sotva udrží.

Léčebného fondu zastává se nár. demokratický „Národní učitel“. Sotva jej ale zachráni. Inu, nár. demokraté mají vždy jiné názory než ostatní.

V několika dnech započne tah 23. třídní loterie, ke kteréž lze obdržeti ještě několik lesů u prodejny Bankovního domu Knapp, který jest štěstěnou obzvláště obdarován. Objednávky můžete řídit ihned na jmenovaný bankovní dům prostřednictvím objednacího lístku, připojeného k příloženému prospektu. Tento vyplatil již daleko přes 30,000.000 Kč svým zá-

kazníkům bez jakýchkoli srážek, Bankovní dům Knapp, Praha I, U Prašné brány 1.

LITERATURA

Poslední díl „Dětských besídek“. V ústředním orelském nakladatelství vyšel IV. a poslední díl „Dětských besídek“ od Vilmy Cvečkové (oddíl Léto). Obsahuje zase materiál k dětským besídkám pro letní měsíce, květnem počínaje. Je tu upozorněno a využito všech významných dnů v těchto měsících a sneseno zase hojně materiálu (i písňového), který je lehce upotřebitelný a zajímavý. Kdo má všechny čtyři díly těchto besídek, má na dlouho postaráno o program dětských besídek. V posledním díle jsou kromě toho ještě všeobecnosti, zdramatizované básně a spousta hádanek, které každou dětskou besídku jistě osvěží. Upozorňuji a doporučuji vřele tyto knihy našim kolegům a kolegyním. Mnohého se dá výborně použít i ve škole v občanské nauce. IV. díl jest za 12 Kč. Kdo objedná všechny čtyři díly najednou, dostane je za sníženou cenu 50 Kč. Jinak je I. díl (Podzim) za 18 Kč, II. (Zima) za 18 Kč, III. (Jaro) za 15 Kč a IV. (Léto) za 12 Kč. Objednejte v Ústředí Orla, Brno, Francouzská ulice. —Kafr—

Nakladatelství Jind. Bačkovského v Praze, Dr. Jos. V. Bohuslav: Rukověť života spolkového. Druhé přepracované vydání! 252 stran. 18 Kč. Výborná pomůcka pro každého veř. pracovníka a spolkového funkcionáře. Učitel se proto bez ní samozřejmě neobejde.

Nákladem měsíčníku „Vychovatelské listy“ (Olomouc, Wilsonovo n. 16) vyšlo právě dílo docenta dra Josefa Kratochvíla „Novoscholasticism“, dě-

jinný přehled novoscholastického hnutí. Práci tuto, přehlednou a stručnou, přivítá jistě každý, kdo se o věc zajímá.

Karel Novák a Josef Jirásek: Česká cvičebnice a mluvnice pro ústavy učitelské vyšla právě v pátém, přepracovaném vydání v Unii v Praze. Cena 25 Kč, váz. 28 Kč.

Nakladatelství Mojmíra Urbánka v Praze vydalo právě J. B. Foerstra op. 131 „Obláčný pták“, čtyři smíšené sbory na slova R. Krupičky (cena partitury 20 Kč) a Ant. Bednáře „Pět lidových písní“ pro mužský sbor (part. 8 Kč).

Nakladatelství Slínx v Praze, E. H. terová: Pollyanna dorůstá. Kniha radosti, líčící typ děvčátka a dívky, jež jest hlasatelem radostného poselství o lidské spokojenosti. Pollyanna rozptyluje chmury na čele a jest strážcem všech nešťastných a rozháraných ve svém okolí. Kniha jest samostatným pokračováním Pollyanny, první knihy radosti. Svým optimismem každého uchvátí. 27 Kč, váz. 36 Kč, 376 stran.

Čin — literární přítel. Pětadvacet čísel týdeníku Čin tvoří pěkný soubor literárních úvah, podobízen, posudků i drobné beletrie. Poznámky Činu jsou spolehlivým rádcem při výběru z četby, a odborně vedená bibliografie je nezbytná každému, kdo chce mít přehled o nových knihách. Čin je list aktuální, průbojný, spojuje se zájmem o

TISK
Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských
v Olomouci
rychle, vkusně,
levně.

Značné slevy. Odměny
za zprostředkování.

Príznivé platební podmínky.

Vyrábíme okenní záclony všeho druhu. Vyžádejte si s udáním počtu oken a mír bezplatné nabídky.

Spojené továrny na rolety a žaluzie

J. a E. GLŮCK,
Kynšperk n. Ohří, Čechy.

literaturu zájem o celý veřejný život.
Je stručný a věcný, ilustrovaný, a tím
se stává pravým týdníkem zaměst-

naného člověka, který chce duševně
žít. Svou láci je každému přístupný
— číslo za 1 Kč.

Prodá se rodinný domek

lepší stavu

Výhodné spojení s Litovlí, lékař v místě. Cena podle dohody. Dotaz zodpoví
Hynek GOTTWALD, obchodník, Moravičany.

se zahrádkou v Měrotíně u Litovle
(blízko kostela). Vhodný pro pen-
sistu. Je z tvrdého materiálu a v nej-

Všeodborové malířství - Martin Štěpaník, Přerov,
Kramářova 39.

**PRÁDLO,
PLETENÉ ZBOŽÍ**

levně ve velkém výběru u firmy

JOSEF MACHEK,
OLOMOUC, Kateřinská ulice 2.

Pánům učitelům 5 - 10 procent slevy proti legitimaci.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku

MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.

Ordinuje dopol. 8-10, odpol. 1-3, 6-7, v neděli a svátky 9-11.

ZASILATELSTVÍ

A. MATĚJČEK A SPOL.,
Olomouc, Riegrova.

SKLAD A VÝROBA NÁBYTKU

v hojném výběru za nízké ceny a se zárukou obdržíte u firmy

KAREL KARAS, STOLAŘSTVÍ V PŘEROVĚ
Komenského třída č. 7.

RAZÍTKA RAŽEBNA PLAKÁTŮ
GENŽA A PETROVI V PŘEROVĚ

Janoušek František, pokrývačství
a asfaltérství **v Přerově.**

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno,** Veverí 38

Strojní kolářství

František Kachlíř v Přerově,
Trávník.

K. Klofáč,

půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNĚ, od 6 Kč výše.

Neofon gramofony Kalliope desky
Jan Špacierer,
 Uh. Hradiště.

Vlajky. — Prapory. — Paramenty. — Cirkevní náčiní.
 František Stadník, Olomouc, Mariánská ulice.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)
 pravý duběnkový vyrábí Vzorky zdarma a franko.

Železářna KAREL BLAHUT v Přerově,
 slevárna železa a kovů, továrna na stroje, spec. výroba: obuvnické stroje, silniční stroje.

Vazby knih a schránky na klobouky provádí nejlépe Koplíkovo
 knihařství, Přerov, Masarykovo náměstí číslo 17.
 Vyznamenáno v Praze — Brně — Bratislavě — Ml. Boleslavi.

Nábytek „UNIVERSAL“ Prostějov

Prodejny:
 Roh Vojáčkova nám. a Rejskovy
 třídy. — Telefon č. 765.

Továrna:
 Martináková ulice číslo 5—7.
 Telefon č. 350.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,
 závod opticko-mechanický pouze Česká ulice 23.

NA PO 10 Kč
SPRÁVNÝCH DODÁVKÁCH

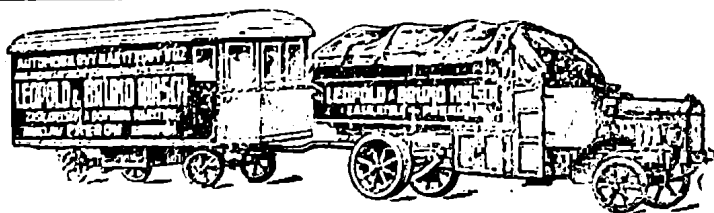

a) gramofony
 b) housle, klavír
 c) dechové nástroje
 d) harmoniky
 e) foto grafické přístroje
 f) dalekohledy a divoké brýle
 g) hodinky
 h) jen zrcadla
 i) výměrné
 j) klenoty
 k) budíky, umělé kuchyňské a nádobné hodiny
GRAMOPHONE IMPORT COMPANY
KADLER A SPOL.
BRNO
 (Národní Školství 6. Číslo 17. pro přímou adresou)

Bratři J. a K. Jaškové
 v Přerově.

Kamenolomy

L. a B. HIRSCH
 Stěhování rychlé,
 nást. spolehlivé,
 v Přerově. bezpečné.

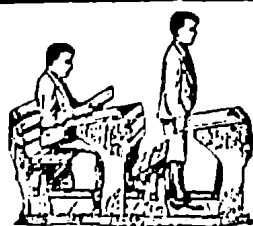

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských v Olomouci. Novinová sazba povol. výt. pošt. řed. v Brně č. 75.717/Vl. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Kojetínská ulice (bývalý cukrovar).

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Aug. Románka nástupce **Vavřinec Kubálek**,
krejčovský závod, Kroměříž, Masarykovo nám. č. 40.

Vedoucí **Emil Fišer**. Tu-i cizozemské látky. Mírné měsíční splátky.
Při hotovém placení 5 procent slevy.

Houby — křídou — inkoust

a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy **FR. JASANSKÝ, Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33.** Matrace, otomany, pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

Pánské a dětské oděvy

Vysloužil a sp., Přerov, Wilsonova 2.

VARHANY všech velikostí a nejnovějších soustav, přesného provedení staví první česká firma na Moravě **Matěj Strmiska, Uherské Hradiště.** (Založeno r. 1862.) Největší varhany postaveny ve velechramu na Velehradě. Přepravy, opravy varhan se co nejdůkladněji za levnou cenu provádějí. Prospektové pištalv a elektrické ventilátory se výhodně dodávají. **Vlastní výroba harmonií. Rozpočty zdarma a franco.**

FOTO CHARUZA

přesídlil Přerov, Škodova 10.

Odborný závod malířský,
lakýrnickví a malířství písma

**Ant. Zaoral, Přerov, Jateční ulice 9,
Masarykovo 17.**

Prvotřídní provedení. — Levné ceny.

PIANA LIDL BRNO Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Jiří Novotný, stavitel, provádí a projektuje veškeré stavby. Obchod staveb. potřebami a výroba cement zboží. Kojetín, Masarykovo nám., blíže soudu.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada

inž. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,
přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II,
Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

SUKNA, módní vlněné pánské i **Hezína a sp., Humpolec!**
dám. látky kupujte u fy

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříct plateb. podmínkami, odvoláte-li se na Věstník.

Cyrillo-Methodějská záložna v Brně.

VKLADY přijímá na knížky a běžný účet a výhodně je úrokuje.

ZÁPŮJČKY poskytuje na hypotéky a pozemky, cen. papíry a směnky.

Úřadovny v Brně, Zelný trh číslo 2.

LINKA A ROSOLA, drogerie, BRNO, Orlí 7.

Sbírka chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratorii. Chemikálie a reagentie. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

STAVBY továrních objektů, činžovních, rodinných a hospodářských domů, veškeré adaptace jakož i výrobu cementového zboží provádí

Běhal František, zednický mistr, Přerov, Dvořákova ul. 1942

Nákladní auto k dopravě
materiálu k dispozici.

Telef. 351.

Informace ve věcech
stavebních zdarma.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ N. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma.

Sklad: Praha-Bělského tř. — Veletržní palác.

Vklady

přijímá

Ústřední jednota

českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek

Dominikánské nám. čís. 5.

Složeny poštovního úřadu šekového na požádání.

VINCENC MACEK, stolařství a výroba nábytku
PŘEDMOSTÍ U PŘEROVA. všeho druhu za ceny mírné.
Sklady: Přerov, Kramářova ul.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Jan Ev. Trávníček:

Do života.

(Kolegům a kolegyním abiturientům.)

Prvý krok do života je opředen podivným kouzlem. Je prodchnut touhou a bázní zároveň. Je posvěcen vznešenými ideály a plány. Je veden opravdovostí úmyslů. Tím více, když mladý učitel s láskou přichází do svého povolání. Je svátkem duše prvý krok do života a nezapomíná se na něj ...

✽

Život má svoje úskalí a své tůně. Ani se nenaděješ — jsi v nebezpečí. Vždyť ten, kdo byl dosud veden, stává se vůdcem. Kdo byl živen, sám má živiti mladistvé duše. Kdo hledal a tápal, má býti bezpečným ukazatelem. Kdo sám lačněl a pil — má napájetí zízlivé. Kdo vyrůstal v nesvobodě, má kráčetí svobodně a odpovědně.

✽

Kdo chce vésti, musí znáti přesný směr. Musí jím vytrvale kráčet. Musí mu býti věren. Nezraditi směr života své duše. Nalomené duše nemohou býti živým vzorem mladistvým duším. Proto zůstaň věren svému přesvědčení. Zůstaň věren sobě! Zůstaneš věren i Bohu. Jedině tehdy budeš to opravdu ty, když budeš státi před užíslými očima dětí. Jedině tehdy budeš opravdu spokojen, protože věrnost plodí spokojenou mysl.

✽

Abys zůstal věren sobě, musíš přemoci bázeň. Musíš přemoci chvění, které mimoděk tě přepadne. Musíš si uvědomit, že jsi věren ideí — a ta je nad lidmi. Ta přemáhá a vítězí. Kdyby mnohý věděl, před kým se chvěje a koho se bojí, k vůli komu stává se zrádcem svého přesvědčení — zastyděl by se do duše. Bojí se často slabochů. Nahodilých osob. Zcela lhostejných lidiček. Své pošetilé myšlenky, že by ho někdo mohl podivně posuzovat. Snad i svých představů. A tu je chyba buď v nich, že dávají příčinu, aby se jich někdo bál pro své přesvědčení katolíka — anebo v tobě, že si namlouváš více, než je třeba. Obojí je nečestné.

✽

Navštivte Vysoké Tatry a Demänovské jeskyně
u Liptavského Sv. Mikuláše!

Abys zůstal věren sobě, nezavazuj se zbytečně s jinými lidmi. Zachovej si, pokud možno, největší neoddvislost. Tehdy lze zachovati nejsnáze duchovní svobodu. Hleď vyjíti pokojně a přátelsky jak s představeným, tak i s kolegy, ale nikoli za cenu svého přesvědčení. Mnohý nemůže se obejít bez společnosti. Hledá ji i tehdy, když v ní ztrácí. Bojí se, aby nebyl považován za podivína, kdyby nešel všude, kam jdou druzí, a nedělal totéž, co oni. Někdy je stravován v rodině řidičů neb pod. příčinou, že nadějný učitel potlačuje své přesvědčení. Nežádej mnoho od druhých, abys neplatil drahou mincí svého přesvědčení. Nezávislost svoji nepouštěj se zřetele nikdy. Při seriosním jednání získáš si časem jistě uznání. Ale nemusí tě rmoutiti, když to nebude brzy.

*

Vstup do života je oslazen vědomím svobody. Buď však pamětliv, že svoboda je odpovědností. Proto vždy pamatuj na své povinnosti. Přesně je konej. Ne otrocky a bázlivě, ale uvědoměle, s láskou. Nežádej nikdy svého práva. Znej je a domáhej se, co ti náleží. Kdo jedná v obou směrech správně, nemusí se obávat nikoho. Nemusí se přecítit o milost a přízeň. Je vždy a ve všem svůj.

*

Hlas se hned ke kolegům stejně smýšlejícím. Vstup mezi ně do organizace. Vědomí souručenství s jinými stejně smýšlejícími tě posílí. Ochrání tě od mnohého kroku bludného. Neodkládej své přihlášky na pozdější dobu. Mnohý si řekne: až po způsobilce. Až budu definitivním. A zatím zvykne cizímu prostředí, potlačí své přesvědčení, utlumí je — a zůstane definitivně tam, kde původně nechtěl býti. Kde neměl býti.

*

Buď připraven, že tě nebudou hýčkat pro tvé katolické přesvědčení. Nebudou se s tebou mazlit. Zakusíš snad i ústrků, snad i pronásledování. Buď věren — a vytrváš, sneseš něco — a zvítězíš. Budeš-li práv svým povinnostem, domůžeš se časem i svého práva. A bude to tím dříve, čím věrnější budeš svému přesvědčení. Neohroženému neodvází se každý ublížit. Nejvíce vytrpí slabší, kteří se skrývají a zalézají. Mám-li něco trpět, ať aspoň vím proč. Ať vím aspoň, že pro ideu, kterou neohroženě hájím. Utrpení statečných je mizivé proti utrpení slabochů.

*

Vzdělávej se. Hleď hlouběji vnikati aspoň do některé vědy. Prohloubíš svůj život. Mělkých duší máme nadbytek. Nezapomínej náboženských povinností. Tím si udržíš smysl i pro vážnější věci. Učitel ve svém prostředí je v největším nebezpečí zpovrchnění. Je mezi lidmi povrchními, lhostejnými. Tož neklesni pod jejich úrveň. Neboj se jejich úsměvu. Zaslouhuje spíše politování než bázně. Zachováš si klid, umožníš aspoň trochu spokojenosti. A duševní spokojenost, duchovní mír je nejvzácnějším, co může člověk mít.

Vyrovnejte předplatné za ročník, který již končí. Vyrovnejte i obnosy za přílohy v číslech z 1. února, 1. dubna a 1. června. V polovině měsíce budeme posílat upomínky.

Návrhy na reformu učitelského vzdělání.

Již unavuji. Do věci se míchá kdekdo: od lokálkáře velkoměstského deníku až po strýčka v Kczi Lhotě, který chodil 6 let do jedné třídy. A výsledek všeho? — Namnoze pouze hrubé útoky na učitelstvo, z jehož řad mnozí snad nemají ani na věci zájmu. Dobráčkové, kteří z nedostatku jiného vhodného objektu rádi kritizují učitelstvo (a takoví jsou ve všech stávech, ve všech politických stranách), obávají se, že by k učitelům s částečným vysokoškolským vzděláním již tolik dovoliti si nesměli, jako si dovolí na učitele-středoškoláky; proto jim myšlenka zrušení ústavů není vhod. (Však ústavy prý ani nejsou střední školy.) —

Profesoři učitelských ústavů volají rovněž: „Ponechat ústavy a rozšířit je ještě o jeden ročník!“ A co my, učitelé a učitelky? — Za poměrů, kdy se učitelé nepřeje kousek chleba, a než se mu tento má dát, pohádá se pět institucí, kdo je k tomu vlastně povinen, musíme si s bolestí říci: Na takovou mizerii jest i ten čtyřletý učitelský ústav s nutným předcházejícím studiem až mnoho. Jeho rozšíření odmítáme s díky předem. Býti pak ještě několik roků na vysoké škole, znamenalo by jíti v idealismu víc než daleko. Natěrač, který absolvuje měsíční kurs při průmyslovém museu, celý život se tímto činem paráduje na štítě a při podávání účtu ještě více. Nám vytýká se již předem, že budeme chtít za vyšší vzdělání vyšší plat. — Samozřejmě, že bychom chtěli vydané peníze a práci, spojenou se studiem, míti zhodnoceny. Budme v tom ohledu upřímnými a neschovávejme se za jakýsi nepravý idealismus, jako to činí některé učitelské listy a někteří učitelští horlivě pro vysokou školu. Nebojme se chtít větší skývu chleba! Ovšem nabízet se k větší práci a za to sklízeti ještě posměch, bylo by pod naši důstojnost. Nechápou-li otázku ani vedoucí činitelé v národě ani lid sám, nechejme jim radost nad dosavadními poměry pomyslice si: „Nač se dřít, když to nemusí být?“

	PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod A. ZDENĚK, PRAHA Žitná ul. 45.	
P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky Ceníky zdarma.		

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Krajinský odbor boskovský uspořádá večer v neděli svatodušní 8. června v Katol. domě v Letovicích akademii s bohatým programem hudebním a zpěvním. Těšíme se, že akademie se stane dostaveníčkem naší kat. veřejnosti, zejména inteligence, kterou hodláme na ten den pozvati ke společné schůzce.

Odbor v Uh. Brodě koná členskou schůzi (z Brodska i Klobucka) o svatodušních svátcích v Uh. Brodě. Při schůzi budou účastníci fotografováni. Přijďte všichni, ať máme všichni na památku co nejúplnější foto. Pozvánky se rozešlou.

Z hlučinského odboru. Pravidelnou měsíční schůzi vykonáme ve středu 4. června. Začátek o půl 8. hod. večer v Nationále v Hlučíně. Na programu přednáška prof. Frydrycha „Pekařův názor na Žižku a dobu husitskou. Smysl našich dějů.“ Je to schůzka poslední v tomto škol. roce, proto přijďte všichni. Po schůzi pravidelná měsíční schůzka katolické inteligence hlučinské. Srdečně zveme dpp. katechety a velebné pány.

Schůze krajinského odboru přerovského konána dne 21. května. Dne 6. minulého měsíce zúčastnilo se členstvo sjezdu katolického učitelstva v

Olomouci, k němuž vyšel popud z přerovského odboru, a o týden později pořádal odbor s dámským spolkem „Ludmilou“ veřejnou přednášku. Oba podniky byly velmi cenné. — Hlavním bodem schůze byla přednáška dp. katechety Havla, známého svými studii historie (mimo jiné „Legenda a skutečnost v českých dějinách“), o svatováclavském denáru. V první části poukázáno bylo na nejvýznačnější činy a události ze života sv. Václava podle názorů profesora Pekaře, a pak pojednáno detailně o denáru, který právě dokázal svrchovanost knížete. Zajímavá přednáška byla vyslechnuta s velkým zájmem. — Kol. místopředsedkyně Jarolimková navrhuje, aby byl učiněn pokus s večírky katolické inteligence přerovské, kde by se takovými přednáškami opravovaly nesprávné názory. Přijato. Ctihod. sestra ředitelka Janáková podotýká, že by při takových příležitostech mohlo se i poukazovati na stranicky zahrocené články z čítanek. Předseda odboru kol. Hrbáček pojednal o škol. reformách a návrzích na reformu vzdělání učitelského. Vyzval nato přítomného člena místní školní rady a okres. zastupitelstva p. Dostála, aby při příští schůzi pojednal o tom, jak se dívá neučitel na různá školská nařízení, což tžž přislíbil. Kol.

Jarolímková zmiňuje se o snahách Mariánské družiny učitelek za uskutečnění duchovních cvičení pro mládež vycházející ze školy a prosí přítomné dpp. katechety, aby o provedení duch. cvičení pracovali. Tito přislíbili. — Projednáno spolupůsobení přerovského odboru při založení odborů v okresech sousedních, k čemuž podle usnesení na olom. sjezdu musí dojiti. Příští schůze koná se 11. června.

Krajinský odbor brněnský konal členskou schůzi 15. května za přítomnosti velkého počtu členů a při náladě velmi živé, již jistě vyvolala přítomnost našeho redaktora kol. Jindřicha Hrbáčka, který navštívil odbor jako referent. Děkujeme mu ještě zde jednou, poněvadž přijel k nám, nebera ohledu na svoji chorobu. Děkujeme mu za vzpruhu a pobídku k odvaze a sebevědomému vystoupení katolického učitele jak v záležitostech soukromých, tak veřejných a školských zvláště. Je si stále připomínat, kam patříme a zúčastniti se na svém místě každé činnosti. Pryč s pohodlností! Následujeme dělnictvo! Běz něho by nebylo ani velkého pokrokového tábora. Dělnictvo vzbouřilo život, ne těch pár agitátorů! Následujeme je v nebojácnosti, která je podporována vědomím, že nemá čeho ztratit. Naše katolické hnutí začal ministr Šrámek též s dělnictvem. Je nutno projevovat katolicismus aktivní. Pakli jsme v pasivitě, je vina u nás. Kdo ničeho neřádá, tomu se ničeho nedá. K práci velké je potřeba i velké síly a tu nutno soustřeďovati v odborech. Jsme dnes v jiné etapě než na příklad r. 1910. Dnešní schůze ať jsou schůzemi pracovními. Dále promluvil referent o poměru katolického učitele k výchově, vyučování, veřejnému i soukromému životu. V debatě poté pronesen též názor, aby katolické učitelstvo pracovalo o to, aby učitelská konference zbavena byla kompetence usnášet se o vylučování křížů z učiren. — Co se týče vyššího vzdělání učitelstva, doporučuje se, aby se ho učitelé domáhali s určitou rezervou a formou, a nevolali po něm tak, jako by do této doby byli nevzdělanci. — Pak hovořeno o zájezdu polských učitelů do Brna v červenci. Pro příští měsíc připravuje brněnský odbor sjezd svého kraje do Brna (jako byl v Olomouci, Moravské Ostravě a Uher. Hradišti), a podaří-li se to, zve všechny svoje přátele k účasti. Blíží ohlásí v příštím čísle „Věstníku“ a ve „Dnu“. Jednatelka.

Vyškovský odbor sešel se dne 22. května ve Slavkově. Po formálních přednášel bývalý předseda odboru p. O. Pavlík o své cestě okolo světa v čl. legiích. Posluchači vděčně a se zájmem si poslechli zajímavě podané osobní dojmy p. přednášejícího, jak si je získal a nasbíral v širém světě. Za nevšední ochotu a obětavost mu právem vysloveny byly nynějším předsedou zasloužené díky. V otázkách dne vzpomenu některých zjevů v našem životě školském i veřejném. Jistě chybují ti z členů, kteří si dávají ujiti příležitost k vzájemnému povzbuzení a prodebatování otázek, které přináší život. —ř.

Uhersko-hradištský odbor katolického učitelstva koná v neděli 1. června 1930 členskou schůzi v Napajedlech v dívčím ústavě „Ludmila“ za spoluúčasti učitelského sboru ústavu. Program: O půl 9. hod. mše sv. v ústavní kapli s promluvou P. Fr. Mléčky, insp. nábož., o 9. hod. schůze v kreslirně ústavu. Referují P. Fr. Chýlek, redaktor „Práva“ z Přerova, a poslanec Vičánek. Schůze bude zpestřena hudebním číslem, které přednese kol. Stryžáková, Reček a Perníčka, a pěveckými sbory chovanek ústavu „Ludmila“. Účast členů povinná, hosté vítáni.

Výprava do Polska. Svého času bylo oznámeno, že by členové spolku katolického učitelstva mohli učinit zájezd k polskému moři na Hel. Kdo se dosud nepřihlásil, chlas se ihned u jednatele, aby mohl vše potřebné zaříditi. Výprava by byla začátkem července. Jednatelé odborů, hlaste účastníky hromadně (jako to učinil odbor uh. hradištský).

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

Svoboda. Je to slovo snů a vroucích tužeb. Působ jeho je neodolatelný. Jako ohlas ráje ztraceného. Jako tucha a vůně ráje očekávaného. Všim se zdá tomu, kdo ji neokusil. Nepřebornou studnicí slastí tomu, kdo na ni hledí z dálky. Vzácným pokrmem každému, kdo hladoví. Vážnou povinností však tomu, kdo ji přijal a pochopil. Vědomím vlastní odpovědnosti ze všech činů, slov i myšlenek. Vědomím, že je radostnou formou zachování řádu. Že je pravým obsahem života. Jen ona dodává našemu jednání pravé hodnoty. Dobré nebo zlé. Jen to, co svobodně vykonáno, ať jako dobro nebo zlo.

— může nám být plně přičteno. Jen to je zcela naše. Jen to je výrazem naší duše, výrazem jejích sklonů a tužeb. Svoboda odkrývá tvář naší duše. Snímá s ní masku. Jak ohromná je cena svobody! Ji jest vlastně člověk člověkem. Ji vyniká člověk nad ostatní tvorstvo. Proto s vážností vyslovujeme to svaté slovo! Doba naše rouhá se všemu svatému. Rouhá se i svobodě. Zneužívá jejího jména, znesvěcuje ji, vraždí ji. A největší tragika je v tom, že to vše činí právě ve jménu svobody. Nelze se rouhatí beztrestně. Nelze vraždit beztrestně. Proto je žhavá žízeň po svobodě. Poněvadž pravá svoboda je nechápána a ničena, vrháme se na padělky. Vrháme se v náruč bezuzdnosti, neodpovědnosti, anarchii. Proto není pravé radosti ze svobody. Není v ní plného života. Není v ní růstu a mchutnění. Nemůže být radosti a čistého nadšení v náruči prodělné ženštiny. Mládí lační po svobodě. A právě mládí nejsnáze ji zavraždí. Je třeba pravého pochopení. Je třeba lásky. Je třeba svatého nadšení. Je třeba vědění, že svoboda nevylučuje obět. Čím více kdo dovede obětovati ze svého sobectví, tím větší radosti zakusí ze svobody.

Naši národní geniové vychováni byli učiteli hluboce věřícími, většinou katolickými a chodili do hodin náboženství i do kostela, kněze milovali a jich si vážili. Vzpomeňme jenom na povídku Boženy Němcové „Pan učitel“, vzpomeňme na Raisovy spisy „Západ“ a „Zapadli vlastenci“, vzpomeňme na romány Šmilovského, ve všech těch dílech je kreslena škola s katolickým knězem a katolickým učitelem, na niž oba tyto vychovatelé byli nejlepšími přáteli a jeden druhého v činnosti doplňovali. I Karel Havlíček Borovský byl přítelem a zastáncem školy katolické. Naši pokrokaři se ho dovolávají zcela neprávem; dělají z něho proticírkevního štváče, a on zatím katolicky věřil, před smrtí se dal zaopatřit, sám k sobě zavolav kněze Řezáče, a měl katolický pohřeb za účasti duchovenstva. Za svého života přátelil se Havlíček s mnohými kněžími a je navštěvoval. Když byl r. 1848 návštěvou v Drachově na faře, napsal zde na rubu obrázku sv. Jana Nepomuckého známý epigram „Svatý Jene z Nepomuku, drž nad námi svoji ruku, by nám Bůh dal, co dal Tobě, by náš jazyk neshnil v hrobě“. O katolickém kněžstvu brixenský mučedník napsal,

že „bylo zakladatelem vlastenectví“. O škole pak v „Nár. nov.“ 6. července 1849 prohlásil: „Církev a škola musí být spojeny, má-li církev zůstatí pravou církví a škola pravou školou“.

A. Svobodová.

V Japonsku nejproslulejší universitu katolickou řídí jesuité. R. 1926 povolala vláda některé z nich na státní universitu do Tokia. I u nás máme dost učených kněží, jimiž se můžeme na foru světovém chlubit. Syriolog, cestovatel a znatel východních jazyků kněz dr. Musil, je okrasou university pražské. A což dr. Dvorník, docent pražské bohoslovecké fakulty, který byl před vánocemi 1926 prohlášen doktorem filosofie na pařížské Sorbonně, nezasluhuje obdivu? A což vynikající, v poslední době od dr. Peška a jiných tolik velebený historik dr. Sedlák, což dějepisec dr. Hanuš, dr. Stejskal, dr. Podlaha, což sociologové dr. Reyl, dr. Vašek a jiní vědecky pracující kněží nejsou ničím?

Studující učitelských ústavů jsou síce organisováni v SSS, ale z ohledu na své příští povolání měli by se při tom úže přimknouti k organisaci katolického učitelstva. Snad by se záležitost dala vyřídití ustavením zvláštní sekce studujících učitelských ústavů při SSS, kteráž by byla s námi v kontaktu. Začínám ohledně této záležitosti jednati s Ústředím katol. studentstva. Sdělte mi své názory a případné návrhy. Od prázdnin by mohla spolupráce začít.

Hrbáček.

ROZHLEDY

Není veškera moc z lidu — právě ve škole by se měla projevovat — nejvyšší moc má ministerstvo školství, které zavádí faktický monopol školy beznáboženské, to jest, zařizuje ve škole všechno tak, jak se líbí moderním „zákoníkům“. Na to však nemůže přistoupiti žádný svědomitý katolík, který odpovídá za své děti především Bohu. Od Boha děti dostal a Bohu je má zase vrátiti výchovou. Kdyby jen byl domyslen světský zákon, který trestá rodiče pro opomenutí povinné péče tělesné! Kde je nesmrtelná duše dětí?! Neuznáváme školského monopolu, bojujeme proti němu a proto je nám třeba hodně křesťanské statečnosti! Bojovat musíme dnes o každou dětskou duši. Uchýlíme-li se jen do soukromých škol, jako bychom se ukryli v katakombách. A tak zle na tom

nejsme a nemusíme tam ani. Tam ať jdou ti nevěrci, kteří se bojí jména Bůh. Oni jsou jen nepatrný zlomek a školy dnešní jsme stavěli my, katolíci, a nám tedy patří naše školy. Nevěřcům ať tedy stát dá nové školy pro ně. Ne „dejte nám katolickou školu“, ale „očistěte katolickou školu od vlivů nevěreckých a protikatolických“. Toto je správný požadavek a toho chceme dosáhnout. Dosáhneme bychom toho i cestou samovolnou, kdyby bylo dosti katolických učitelů. Učitel má dítě v rukou. A proto, že dnes rodina je v rozporu se školou, s nevěreckým učitelem, proto ten pokles mravnosti, neboť výchova bez náboženství se v 99 proc. nevydaří. Duše dítěte je zlomena tím bojem mezi rodinou a školou a ztrácí se oběma; vyprchá víra, vyprchá úcta a naděje v život, vždyť vidíme tolik sebevrahů-školáků! Neosamocujme, zachraňme celý národ, celý národ pokřesťanit, jen tak trvale dokončíme své dílo; neboť jsme všichni na jedné lodi. Toť úkol Matice — a ten když bude věrně plnit, jako plnila, veliké dílo vykoná — vésti cyrilometodějský lid do boje za očistu školy a pokřesťanění národa. To je větší úkol než učitelský ústav: uvědomit a spojit všechny věrné děti Boží a národa v jeden nerozborný šik! Starejme se o sebe, a také o ty, kteří neznají našich. Jednou zvítězíme — pomocí Boží a vlastním přičiněním! — (Z řeči kol. poslance Vičánka, předsedy Spolku katol. učitelstva na Moravě a Říšského svazu katol. učitelstva při školské schůzi MCM v Olomouci dne 18. května.)

Návrh sekce profesorů učít. ústavů při USČsP na úpravu učít. vzdělání.
 1. Měšťanská škola budiž i nadále hlavním dodavatelem učitelského dorostu, při čemž se ovšem nebrání absolventům středních škol, aby se věnovali učitelskému povolání. 2. Dalšího vzdělání bude nabývatí budoucí učitel na pedagogických akademiích, v němž se postupně přemění dosavadní učitelské ústavy po částečné reorganizaci statutu a hlavně rozšířením o 1 ročník. 3. Absolventu pedagogické akademie jest se podvoliti zkoušce učitelské dospělosti. Obstojí-li při ní, může býti ustanoven ve školské službě. 3. Po dvouletém úspěšném působení na škole a po úspěšně vykonané zkoušce učitelské způsobilosti budiž umožněno mladému učiteli poskytnutím neplacené dovolené choditi na vysokou školu pedagogickou o dvou

ročnících. 4. Tyto školy se zřídí při vysokých školách a budou opravdovými studijními středisky pedagogického badání; mohly by býti navštěvovány také kandidáty středoškolského učitelstva. 5. Tyto školy buďtež zařízeny tak, aby poskytovaly možnosti přípravy pro zkoušky způsobilosti pro měšť. školy. 6. Jejich návštěva není obligatorní pro všechny učitele, nýbrž dobrovolná. Tím se má dosáhnouti, aby nová učiliště byla školami pro jedince opravdu vynikající, se školskou praxí obeznámené a nelekající se dočasných obtíží, přinášejících ideálu vyššího vzdělání. 7. Dobu studia na pedagogické vysoké škole by bylo po případě lze započítati pro další studium na fakultách přírodovědeckých a filosofických.

Členové nové zemské rady moravské pro funkční období 1930—1936 byli konečně vládou jmenováni. Jednání v té věci trvalo hodně dlouho. Členy její české sekce jsou nyní: I. Anna Jelenová, ředitelka I. dívčí měšť. školy v Brně-Kr. Poli, za učitelstvo nár. škol, Jan Zachoval, řed. reálky v Prostějově, za reálky. Josef Hrdina, řed. gymnasia v Opavě, za gymnasia. II. Jan Stavěl, světitel biskup v Olomouci, a dr. Jos. Kratochvíl, kancléř biskupské konsistoře brněnské za náboženské vyznání řim. katolické, Franti. Prudký, česko-bratrský evang. farář v Olomouci, za evangelické vyznání, MUDr. H. Sadek, lékař v Brně, za vyznání izraelské. III. Mor. zem. výborem jsou vysláni: za čsl. stranu lidovou Jindřich Hrbáček, odb. učitel v Přerově, za stranu republ. Jan Pospíchal, odb. učitel v Telči, za stranu soc. dem. Ant. Hnátek, říd. učitel v. v. a přisedící zem. výboru v Brně, za stranu nár. soc. Julius Kopeček, odb. učitel a přisedící zem. výboru v Brně, za stranu nár. dem. Jos. Čihleborádová, odb. učitelka v Brně. IV. Zástupcem města Brna jest dr. Vladimír Tuček, vrchní řed. Úrazové pojišťovny v Brně. — Členy plna zemské školní rady jsou dále: zem. prezident Černý, tři zemští inspektoři pro nár. školství, tři pro střední školy a pět administrativních referentů: vládní radové Kulendík, dr. Pánek, vrch. radové Jiříček, Maxen a rada Kotrč.

Nedoučuje se! volá škola měšťanská na obecnou, střední na školu měšťanskou, vysoká na střední. Tak slyšíme

a čteme dnes o našem školství od zemských školních inspektorů (vládní rada Weber), okresních škol. inspektorů (Šimek, Votava) i od učitelstva samého (Vrána, Konvička) atd. Kde přičína a jak pomoci? Jedni hledají příčinu v poválečných poměrech, jiní v době a jejích upřílišených požadavcích, jiní v přeplnění tříd, jiní ve výběru žákův, materiálu, jiní v učebních osnovách, málokterí bijí se v prsa: mea culpa! Ano! Dejte žactvu chuť k práci. Opakujte vždy a všude, nebudou opakovati (třídy) žáci a ani vy (potom učivo ve třídách vyšších). Varujte se mělkosti, učte důkladnosti! Některé povídky, vzbudíte přemýšlení! Nepopisujte, budete zkoumat! Nelžete ani dětem, děti nebudou krást! Modlete se s nimi, budou pracovat. Nenaříkejte a děti se nebudou budoucnosti bát!

Veršiky do dětských památníků. Na konci roku přicházejí k učitelům, učitelkám a katechetům děti, zejména děvčata se žádostí o napsání několika slov do památníku. Vhodné verše těžko se někdy najdou. Přinášíme jich proto několik a doufáme, že se jimi svým P. T. odběratelům a odběratelkám zavděčíme.

1.

Hleď každého dne ve svém životě
aspoň jeden štípnutí dobra květ!
Nejen pro okrasu budeš jej teď mít,
než i pro žehnání šťastnou příštích let.

2.

Mládí — jarní květ —
ulétá a nevrací se
na svou větev nikdy zpět.

3

Ziskávej si vědomosti a ctnosti —
jedny ozdobí tě v životě,
a druhé na věčnost!

4.

Na tom není ještě dosti
jenom najít cestu ctností
Vytrvale po ní kráčet,
útrapy a boly snášet
úkol věru značně těžší,
zato však též duši těší.

5.

Dni mládí — pestří motýli
na krásných květech žití tvého;

jich pomníš aspoň na chvíli —
i v pozdních dobách žití svého.

6.

Ctnost a krása duše
bohatství je pravé,
o které tě neoloupí
ani čas, zloby dravé.

7.

Utíká dětství jako sen,
jak motýl, jenž letí k strání,
a když i jeho přijde den,
se proudu neubrání.

„Což tedy dělat?“ ptáš se snad.
Jednu ti mohu radu dát:
s čistým svědomím a pevnou vůlí
se žití nikdy nemusíš bát.

8.

Jak tichého vánku dech
se školou ulétá dětství...

To dětství, které je krásný sad,
zdobený radostí květem,
do něhož každý se vrací rád
zdaleka — aspoň vzpomínek letem.

9.

Konec dětství — konec května žití.
Ale přes to hlavu směle vzhůru,
a statně vpřed, kam život zve tě.

Leč v jeho vír a hluk a neustálý spěch,
jenž údělem je lidí zde v tom světě,
vždy provázej tě v Boha víra
a nadšení dech.
A. Kř.

Obvodové školy měšťanské. Řada okresních školních výborů intervenuje v poslední době za urychlené uzákonění osnov o obvodových školách měšťanských a jednoročních učebních kursech při měšťanských školách. Intervence tyto jsou odůvodňovány poukazem na těžké finanční poměry obcí, vydržujících měšťanské školy, jakož i na zdárný vývoj těchto škol, který vyžaduje, aby uvedené osnovy byly uzákoněny v době co nejkratší. Pro neutěšené své poměry nese řada obcí těžkou úhradu na věcný náklad škol měšťanských, do nichž chodí často až 3 čtvrtiny dětí z obcí sousedních, čímž se tyto měšťanské školy stávají vlastně školami obvodovými.

Jest proto jen spravedlivé, aby věcný náklad na takové měšťanské školy byl rozvržen na všechny obce školního obvodu. Rovněž jest nutno, aby zákonnou úpravou byl osobní náklad na speciální kursy při školách měšťanských zabezpečen a aby kursy byly organickou částí školy měšťanské.

(Lidové listy.)

Pro praxi. Ruční práce výchovné lze na venkovské škole soustřediti po větší část roku na ovocnou a okrasnou školku. Vykoná se kus užitečné práce a lépe se žákům a rodičům poslouží nežli robením zbytečných věcí z lepenky nebo haluzí. Na vycházkách vyhledáme pláňata v lese, v polích, na mezích: třešně, jabloně, hrušně, jeřáby, javory. Švestky vyrostlé z odnoží oddělíme a přesadíme. Jsou zdravější a otužilejší než vypěstované z pecek. Stačí jenom upravovat korunu. Na podzim vyryjeme jamky na jarní přesazování stromků. Obilíme kmeny vápnem, aby se nechytaly na nich mechy a lišejníky. Zazimujeme růže, hlízy. Opravíme ploty. V zimě naděláme zásobu ptačích budek. Zavěsíme do zahrad i na osamělé stromy v poli. Na prutech cvičíme různé způsoby roubování. Vyrobíme modely zahradnického náčiní: různé druhy rýčů, vidli, hrábě, motyky, plečky, konve a j. podle upotřebení, materiálu a účelnosti. Nařežeme si zásobu roubů ze šlechtěných stromů. Připravíme si zahradnický vosk. Na jaře okopeme pláňata i štěpy, vysazujeme jádra, zkracujeme letorosty na polokmenech a zákřscích, prořezujeme větve a divoké výhonky. Vysazujeme stromky. Počátkem dubna roubujeme. Na jeřáb zkusíme naroubovat jabloně, hrušně. Je všude dosti míst, kam se dají stromy vysaditi. Zvláště horské kraje mají hodně pastvin a planin, kde strom přece by se udržel. Nutno doplniti, co zničeno mrazy. Je toho statisíce. Vystřídati staré, churavé stromy mladšími. Oživit lásku k ovocnému a vůbec všemu stromoví. Lze koupiti hned pláňata, aby školka dříve přinesla užitek. Škola získá mnoho. Ruční práce nebude obávanou, ale radostnou a užitečnou hodinou.

Ke steskům do výsledků našich škol. Rodiče i zaměstnavatelé vyslovují stesky do mezer ve vědomostech žactva na všech školách (obecných, měšťanských, odborných, středních i vysokých). Není dosud statistiky, o kterých školách se pronášejí tyto stesky

častěji. Jsou to tedy zajiště všeobecné příčiny. 1. Ozývají se stesky z praktického života, že školy jeho potřebám nestačí. Přežil se asi původní účel, řády, osnovy, jsou nové potřeby. Jest tedy potřebí reforem po základních změnách v společenských řádech, ve vědách, ve filosofickém názírání i v praktickém podnikání. Ale školním reformám odporují i ti, kdo proti dnešním školám pronášejí stesky. 2. Není nářku na všechny žáky v každém druhu škol, ale jen na některé, jak bylo vždy. Stejně věci nejsou pro všechny žáky stejně vhodné. Jeví se potřeba diferencovati. Ale i proti této zásadě vyvstalo opět mnoho odpůrců i mezi těmi, kdo pronášejí stesky o školách. 3. Jest jisto, že hlavním činitelem v dobré i nedobré škole jest učitel. Čím je vzdělanější, připravenější, tím lepší se jeví výsledky jeho práce. Ale proti zlepšení učitelského vzdělání jsou opět mnozí z těch, kdo si stýskají do výsledků dnešních škol. 4. Rozmnožené školy měšťanské i střední mají nyní nedostatek vybraného žactva. Přijímají skoro šmahem každého, kdo se přihlásí, ba agituji, aby se žactvo přihlašovalo. Nemohou tedy ode všeho nynějšího žactva požadovati všecko tak, jako před lety, kdy tyto školy byly školami výběrovými. Dnes jsou tyto školy takřka školami všeobecnými, a množili se stesky odborných učitelů a profesorů do žactva, je to spíše známka, že se sami dosud nepřizpůsobili změněným poměrům. Místo stesků nutno jest přizpůsobovati se: buď všeobecně zmírniti požadavky nebo diferencovati je. Žactvo z doby válečné a poválečné nese ještě různé nepříznivé stopy poňnuté doby. Velmi rozmnožené školy obecné, měšťanské i střední naplnily se mladým učitelstvem a profesorstvem, které rovněž rostlo v rozvratu válečném, ať na frontách, na studiích nebo doma. Nestalo se však nic, aby byly zmírněny stíny na něm ležící. Naopak byly zrušeny učitelské konference okresní a zemské, které se dříve vždy dobře osvědčovaly. Školní inspektoři, kteří by mohli a měli býti rádci válečného učitelstva, jsou upoutáváni v kancelářích u papírových prací. Také zárodek státního pedagogického ústavu byl zrušen. Pozornost učitelstva jest odváděna s pole pedagogického k starostem o zajištění hmotné a právní. Politické stranictví chrání nevhodné živly a přezírající dobré pracovníky bez politic-

ké legitimace působí ke vzniku nezdravého ovzduší ve školství, rozvrácený život rodinný i společenský, útoky na školu a jiné škodlivé vlivy rovněž nejsou podporou pro práci školní. Množí-li se tedy stesky do nedostatků školy, která jistě není horší než v dobách dřívějších, nechť každý vezme svůj díl provinění na sebe a hledí přispět k nápravě. (Věcné nauky.)

Tuberkulóza a školní děti. Šetřením mezi dětmi ve Filadelfii byly školní úřady upozorněny na potřebu podrobnějších tělesných prohlídek školních dětí, aby byla zjištěna i skrytá tuberkulóza. Až dosud se často nízká tělesná váha považovala za známku, aby se u dítěte čelilo vzniku tuberkulózy. Ve filadelfském ústavu Henry Phipps Institute bylo zjištěno, že i při značně pokročilé skryté tuberkulóze nebylo ani stopy, že klesá tělesná váha, kdežto většina dětí s velmi nízkou váhou tělesnou proti normálu nereagovala vůbec na zkoušku tuberkulinem. Obvykle trpí tyto děti chorobami jinými. Většina dětí stížených tuberkulosou mívá dobrý vzhled a jen u menšiny s tuberkulosou pokročilou se objevují také vnější známky této choroby. Opravdové zjištění tuberkulózy jest tedy možné jen reakcí na zkoušku tuberkulinem, röntgenováním a pečlivou tělesnou prohlídkou lékařskou. (Child Development Abstracts.)

Z pokusné diferencované měšťanské školy v Humpolci. Do 1. ročníku pokusné diferencované školy měšťanské bylo zapsáno 68 žáků a 46 žákyně. Do třídy A (humanitní) bylo zařadeno 24 hochů a 14 dívek, do třídy B (technické) 23 hochů a 15 dívek, do třídy C (též technické) 21 hochů a 17 dívek. Po třech týdnech provedeno bylo přeskupení žactva ve třídách B a C tak, že ve třídě B zůstalo schopné žactvo učící se i němčině, ve třídě C pak je žactvo, které se neučí žádnému cizímu jazyku. Vyučuje se po 5 dní dopoledne i odpoledne, v sobotu je celý den prázdný. Žáci po vyučovací hodině vyčkávají příchodu učitelova ve své třídě, pokud neodcházejí snad do kreslírny, dílny, tělocvičny, na hřiště či na vycházku. Pro čítárnu a studovnu jest uvažována jedna místnost. Společná shromáždění žákovská se konají v kreslárně. Pro podporu a doplnění vyučování; výchovy utvořilo žactvo na podkladě žákovské samosprávy kluby: literární pro vydávání žákovského časopisu, klub sociální péče, do-

rosteneckou skupinu Červeného kříže, klub zeměpisný a tvoří se klub přátel loutkového divadla. I v žákovských akademiích a v hudebním odboru dorostu Červeného kříže účinkují mnozí žáci pokusné školy. (Školské reformy.)

Slíb.

Církve římské ostří hánci
slibovali toleranci.

Slíbili ji zachovávat,
každému, což jeho, dávat.

Slibem tím všem pověděli,
že dřív o ní nevěděli.

Učiní-li slibu zadost,
budem sami z nich mít radost.

Puntík.

Zdá se opravdu, že to s tím slibem nemyslí vážně. Aspoň v témž čísle „Věstniku ÚS“ píše Blažke tak, jak psával „Věstník“, dokud o toleranci nevěděl. Ostatně — jestli je (jak on píše) požadavkem charakteru vystoupiti z církve, nevěřím-li tomu, co se mi k věření předkládá, pak stejně je požadavkem charakteru vystoupiti ze spolku, s jehož programem a činností nesouhlasím. O tom však „Věstník ÚS“ dosud nepsal, ač jako orgánu spolkového se ho tato věc týká více než to, jestli kdo čemu věří čili nic. Konečně členství v pokrokové organizaci nebylo ani před válkou a tím méně po válce zkouškou charakteru. A pak, když už o tom mluvíme, jest jistě málo charakteru v tom, jestli se navenek hlásá, že spolek je čistě stavovský, zatím co spíše než stavovský je pokrokový, že je především bojovníkem za ten pokrok — promítnel — až do zblbnutí.

**PRAZDNINOVÝ POKRAČOVACÍ VZDĚLÁVACÍ KURS
KATOL. UČ. VEFŘYDLANTĚ
N. O. OD 4.—18. SRPNA 1930.**

V zájmu každého přihlášeného je, aby měl do konce června 1930 splaceno aspoň 50 Kč na kurs. Radím, aby si účastníci raději dříve splatili částku kursového. Kdo do konce školního roku nebude mít zaplacen nejmeně 50 Kč kursového, nebude přijat do kursu. — *Prázdninové adresy* nezapomeňte oznámiti korespondenčním listkem vedoucímu kursu kol. Kunckovi.

— Do 22. května se přihlásili: Číslo řadové 49. S. Salutaris Molčíková, odb. učitelka, Strážnice u Uh. Brodu, klášter sv. Vincence; 50. S. Veneranda Olšanská, odb. uč., Strážnice u Uher. Brodu, klášter sv. Vincence; 51. Hájková Marie, učitelka, Trstěnice, p. Višňové; 52. Černá Marie, učitelka, Uher. Ostroh, Morava; 53. Vajdíková Lidmila, uč., Uher. Ostroh, Morava; 54. Nestrojilová Štěpánka, uč., Rešice, okr. Mor. Krumlov; 55. Roháčková Antonie, uč., Třešť na Moravě; 56. Rolencová Ottilie, uč., Levoča, ústav Zaboyského, Slovensko; 57. Pavla Hrabalová, uč., Brodek u Nezamyslic; 58. Marie Lásková, odb. uč., Lomnice n. Popel., Čechy; 59. Anna Lásková, odb. uč., Lomnice n. Popel., Čechy. — Bylo ohlášeno, že do kursu bude přijato 55 účastníků. V poslední době se přihlášky množí. Poněvadž se někteří (3) odhlásili, je možno dosud přihlášeným vyhověti. Poněvadž bychom rádi vyhověli všem přihlášeným, přijímají se další přihlášky. Přihlášky zasílejte kol. J. Kunckovi, učiteli, Markvartovice, Hlučínsko. — Vemte s sebou všichni jednoho peška. Na kurse budou hrány zajímavé hry s peškem. — Začátek kursu ve Frýdlantě je dne 4. srpna 1930 v pondělí. Kursisté mohou se sjížděti již v neděli večer. Strava i nocleh bude již připraven. — Soutěž na pochodovou píseň pro kurs byla vypsaná. Rozhodl se někdo něco stvořit? — Přiznivcům našim! Náklad na kurs ve Frýdlantě je veliký. Můžeme počítat nějakých 30.000 Kč. Osobní náklad si všichni kursisté hradí sami. Neuhrazena zůstává položka referentů, která jde na účet zemského Spolku katolického učitelstva na Moravě. Z řad našich příznivců došel ke mně hlas, že přispějí nějakým obnosem na kurs. Kdo by tak chtěl učiniti, zašli peníze na administraci Věstníku katol. učitelstva, Přerov, Blahoslavova 41. — Vedoucí kursu.

Podivné, jak jednotlivé politické strany se předbíhají v péči o zlepšení situace zemědělců, dělnictva, živnostníků atd. Že by se kdo ujímal nás, učitelů a učitelek, neslyšíme na schůzích, nevidíme v tisku.

Jan Petrus, inspektor menšinových škol v ministerstvu školství a známý spisovatel, byl na Karlově universitě prohlášen doktorem filosofie. I několik učitelů bylo v poslední době opět promováno.

Sledujeme-li učitelský tisk z druhé

strany, seznáme s údivem, o jaké všemožné otázky se učitelstvo (či jen dva z tisíce) zajímá. Na věci stavovské ovšem pak není dosti času.

Podle našeho vzoru dělá i „druhý břeh“ letní kurs.

Průkazky na jízdy za cenu zlevněnou budou vydávati příslušná ředitelství stát. drah na dobu od 15. června do 15. září za stejných podmínek jako roku loňského. K žádostem (jednotlivců nebo hromadným) nutno přiložiti fotografii visitkového formátu na tvrdém papíru, na rubu podepsanou. Poplatek 25 Kč pro III. třídu, 30 Kč pro II. třídu vozovou nutno zaslati poštovní poukázkou.

Či jsme?

Naprosto už nejsme volní,
když nás přijme úbor školní!

Zemská rada nám poukáže služné
a strhne zároveň částky hned dlužné.

Inspéktor dává nám testy,
úřady předeptí tresty.

Před nikým nejsme dost jisti —
žaludky kdekdo nám čistí.

Kdo platit má, co se sluší,
to nevím vám, na mou duši!

Puntík.

P R Á V N Í H L Í D K A

Expositury — cestné. Nárok na cestné do expositury nemá ředitel(ka) školy. Expositury nejsou školy samostatné.

Přeškolení. Vázáno je na předpoklad, že opatření to je příhodné v zájmu snadnější návštěvy školy.

Státní občanství. Jde-li o první ustanovení neb první definitivní, musí se učitel prokázati státním občanstvím.

Válečná poleletí. Dosazenému i po 1. listopadu 1918 nelze odepřítí započítání jich i při antedatov. vysvědčení učitel. způsobilosti.

Žádost za dovolenou odpadá, je-li učitel prokázáně neschopen konati službu bez zřetele k trvání nemoci.

Normální míra vyučovací učitele za týden jsou 24 hodiny.

Lékařská prohlídka, schválení substituce, onemocnění, déle než týden

trvající, oznamuje se ošv., který nařídí lékařskou prohlídku a pak schválí substituci.

Započítání. Započítání služby bez kvalifikace (služba výpomocná) platí i přes 1. červen 1922.

Dodržení lhůty. Okresní školní výbor musí do 14 dnů vykonati novou presentaci, když ji zshr. nařídí.

Leta služební při žádostech. Nad 34 let, 6 měs. a 1 den se už služební stáří nepočítá.

Nastupování míst. Definitivní i zatímni mají působiti na svých místech.

Ustanovení zatímni. Zatímně lze obsaditi místo, co do osoby i platu, volné.

Započtení soukromé služby. Pro započítání podle par. 16 vl. nař. č. 666/20 do služby na veřejných školách národních k 1. lednu 1921 rozhoduje jenom rovnocennost co do výkonu služby soukromé se službou vedlejšího učitele na veřejných školách národních.

Diety (stravné). Z důvodů vedení dvojí domácnosti náleží učitelům z úřední moci přeloženému, když nemohl v novém působišti dostatí byt a nemohl se z bydliště své rodiny přestěhovati.

Podomní obchod. Obchodování po školách (podomní obchod) je zakázán.

Učitelé se musejí o místech informovat. Konkursy, jež mají býti uveřejňovány ve „Věstníku mšno“ 15. září, mají za podací lhůtu den 15. října. Uchazečům se musí dát lhůta k informacím o místa.

Normální míra vyučovací. Platí i pro učitele mšf. školy, co zastupujícího ředitele.

Odbytné. Předpis par. 3. zák. číslo 455/1919 zůstal.

Přídavek města Prahy. Započtení jeho do pensij. základny, pozbylo platnosti.

Místní obce — stížností míst. škol. rad v Praze. Zákon z 6. února 1920 sloučil všechny obce ve Velkou Prahu. Sloučením od 1. ledna 1922 zanikly samostatné obce a jejich právní subjekty. Jeden správní orgán téhož celku nemůže si cestou instanční stěžovati do rozhodnutí jiného správního orgánu téhož celku. („Věstník hlav. města Prahy.“)

Kvalifikační posudek má se do tabulek zapisovati slovně (ne číslicemi). Tak „výtečně“: vyniká odborným vzděláním, zná výtečně organizaci školství, ovládá s naprostou jistotou veškeré služební předpisy. Neuspokojivě: pro styk se stranami a pro vnější

službu se nehodí, jež povahy nerozhodné, neklidné.

Právní radu dává „Čes. učitel“ správcům škol za příčinou účasti mládeže na náboženských úkonech — podle vynes. z 12. července? č. 68636 nemá býti pro nábožen. úkony žactvo zdržováno od rozvrhového vyučování — rozhodovati přísluší správci školy — když farní úřad žádal, aby ošv. povolil prázdnou na školách, měl ošv. připsati vrátit, a obsahovalo-li podání zároveň oznámení o nábožen. úkonech, měl toto oznámení jen vzíti na vědomí a *poněvadž se jednalo o zvěd, tedy nikoli o zvlášť významný úkon náboženský, třebaš při misionářských cvičeních, nemusel (?) ředitel vyhověti žádostem rodičů.*

Žádosti o místa konkursem vypsaná. Někteří učitelé si posud neuvědomili, že špatně, resp. nedostatečně vypravená žádost zavinuje, že místa nedostali, ačkoliv jinak by měli býti a byli by presentováni i potvrzeni. Čl. IV., zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 306, stanoví v první větě, že při jmenování učitelů — mimo jiné zákonem stanovené podmínky — na místa definitivně systemisovaná má býti na prvním místě vzat zřetel k služebnímu stáří a kvalifikaci uchazeče pro služební místo, o jehož obsazení právě jde; na druhém místě má býti přihlédnuto k rodinným poměrům uchazečovým, k obtížím jeho posavadní služby a jeho zdravotnímu stavu. Touto větou jest dána direktiva presentátorovi, jakož i zemské školní radě, která presentaci potvrzuje, a jak presentátor, tak zemská školní rada jsou povinni se jejím ustanovením řídit, mají-li obsaditi místo podle zákona. Zemská školní rada má potvrditi jen takovou presentaci, která odpovídá zmíněnému ustanovení zákona, a ministerstvo školství a národní osvěty, rozhodujíc o oprávněm prostředku (odvolání), může též jen za tohoto stavu věci uznati provedenou presentaci a její potvrzení za akty zákonné. Jsou-li pak ve čl. IV. zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 306, vytčeny podmínky, za kterých musí presentátor presentovati v určitém smyslu, to jest ve prospěch určitého kompetenta, koresponduje s takovým zákonným omezením presentátora beze sporu nárok onoho kompetenta, který hovoří podmínkám, že presentátor za konkrétního stavu věci jest vázán ho presentovati, na to, aby byl presentován a dosáhl místa (náleží Nejv. správ. soudu

ze dne 15. listopadu 1928, čís. 30.584, Boh. č. 7556). Podle toho, co jest výše uvedeno, korespondují v souvislosti: a) povinnost presentátora, aby se řídil ustanovením čl. IV., zák. čís. 306-1920 a b) nárok kompetenta, aby bylo místo obsazeno ve smyslu uvedeného zákonitěho ustanovení, a odpovídají-li podmínky v jeho prospěch, aby místa dosáhla. Je-li tomu tak, potom musí býti dána presentátoru, případně zemské školní radě, která presentaci potvrzuje, možnost, aby okolnosti, které ve prospěch toho kterého uchazeče svědčí, mohly býti prozkoumány a skutková podstata, na jejímž základě k presentaci i k potvrzení došlo, na pevno postavena. Aby se tak mohlo státi, je třeba, aby jak presentátor, tak potvrzující úřad měli určitý podklad pro své rozhodování, a to v aktech, které vycházejí z tvrzení kompetenta. Poněvadž pak kompetent není blíže seznámen (alespoň v zákoně není pro to opory, aby se seznámiti mohl) s jedním školních úřadů, pokud se týče presentace i potvrzení téže, nemůže mu býti známo, na jakých předpokladech presentace byla provedena, resp. potvrzena. Proto jest povinen ve své žádosti uvést všechny okolnosti, které mají býti vzaty v úvahu s ohledem na čl. IV., zák. čís. 306-1920, aby měl jistotu, že presentace bude provedena se zřetelem na ně, a že nebude opominuto ničeho, co by činilo presentaci nezákonnou. Kdyby se tak přece stalo, potom může očekávat, že min. školství a národ. osvěty musí prozkoumati bezvadnost skutkové podstaty, a shledalo-li by vady, že musí presentaci i potvrzení zemské školní rady zrušiti.

V důsledku toho má býti ze žádosti zřejmo: a) Jaké má žadatel služební stáří. Služební stáří jest sice zřejmým z osobního výkazu, ale v případech, že nebyla žadateli některá období, jako na příklad válečné roky, započtena, mohlo by se státi, že by tato období nebyla vzata při presentaci nebo při potvrzování presentace v úvahu. Proto jest dobře, aby výpočet služebního stáří byl proveden v žádosti, a osobní výkaz má tento výpočet jenom potvrditi. b) Jakou má uchazeč kvalifikaci. Směrodatným jest ovšem dobré zdání okresního školního inspektora, avšak v případě, že by se kvalifikace od tohoto dobrého zdání odlišovala, zvláště v cizích okresích, upozorní se na tuto okolnost. c) Zřetele, které rozhodují v druhé řadě, to je tenkrát, jestli slu-

žební stáří a kvalifikace uchazečů, kteří přicházejí v úvahu, jsou stejné, a k nimž musí tedy presentátor, případně zemská školní rada při potvrzení presentace, přihlídnouti jako k rozhodujícím. Jest nutno, aby bylo v žádosti vyličen, jaký jest rodinný stav žadatelův, případně obtíže jeho dosavadní služby a zdravotní stav. Jenom tenkrát, jestli všechny tyto okolnosti budou v žádosti uvedeny, bude ministerstvo školství a národní osvěty nuceno k nim přihlídnouti při případném odvolání (rekursu), a kdyby nepřihlédlo na základě stížnostních bodů v odvolání, jest otevřena cesta uchazeči, kterému se místa nedostalo, ačkoliv podle zákona měl býti presentován a potvrzen, i k Nejvyššímu správnímu soudu. — Podle „Čes. učitele“.

Z P R Á V Y

Z administrace. Příští číslo, poslední tohoto ročníku, vyjde místo 15. t. m. až 21. t. m.

P. T. odběratelům. Vyskytlo se mnoho hlasů, které žádají vydávání zvláštní pedagogické přílohy při Věstníku. Došli nás o tom přípisy jednotlivců i resoluce krajinských odborů. Věc není nemožností, záleží jen na tom, jak se na ni dívají ostatní P. T. odběratelé. Jsou návrhy, by příloha vycházela jednou měsíčně o 8 až 10 stranách. Budou ji však žádati všichni P. T. odběratelé? Tato záležitost usí se vyřešiti během prázdnin, nebo počátkem příštího správního roku bychom již začali přílohu vydávat. Její roční předplatné by činilo asi 10 Kč. Kroužek přátel této myšlenky se již usnesl vydávati pedagogickou přílohu svým nákladem, nebude-li ve výboru Říšského Svazu, jako ve vydavateli „Věstníku“ dosti nálady dáti se do nového podniku. Prosíme proto, by jak P. T. jednotliví odběratelé, tak kraj. odbory podali do nejbližšího čísla o tom svůj úsudek. — Vyskytla se též přání, by „Právní hlídka“ byla tisknuta samostatně, to jest, by mohla býti z jednotlivých čísel vyňata a na konci roku svázána v celek. I v této věci prosíme P. T. odběratele o úsudek. Redakce.

Ústup. Dr. Rádí řečnil 12. května na Vinohradech: Heslo: Tábor je náš program, zní už dutě. Po válce jsme spojeni s celým světem a není už doba na to, aby Tábor stal se programem ženoucí síly. Dnes se žije den ze dne a není ideálů. Tábor měl by býti pro-

gramem, ale kdo by nás poslouchal? Dnes se zdá, že husitství ustupuje katolictví.

Veselá bída. Ve druhém aktu této veselohry se ukazuje, že republiku musejí dělat lidé, ne republika lidí. Odporné, šplhavé kreatury za Rakouska jsou stejně odporné i v republice. Idealism a charakter se nevyplácí v republice, jako se nevyplácel za Rakouska. („Zvon.“)

Divadlo a chrám. Z divadla a z chrámu mají lidé chodit se stejným pocitem: že se jim zjevilo něco, co se jim zjevuje jen právě tam a nikde jinde.

Maturita v Rakousku už nebude. Místo ní předloží žák střední školy písemnou práci na volné téma. I u nás by bylo třeba v tom ohledu určité reformy.

IV. sjezd pro výzkum dítěte bude pořádán v Bratislavě ve dnech 25. až 27. října.

Ředitelka Emilie Schmutzerová, předsedkyně Svazu katol. žen v Čechách, jedna z nejlepších pracovnic v ženském hnutí, naše členka, svolává na svatodušní svátky sjezd katol. žen na Sv. Horu.

Při valné schůzi sekce učít. ústavů pro USČsP, konané dne 13. dubna, zvolení: za předsedu opět ředitel Jos. Míchl z Hradce Králové, za členy výboru prof. Rud. Bačkovský a dr. Gust. Daněk z Prahy, Cyril Horák z Kladna, Vilém Küller z Prahy, Jos. Kverek z Levice, dr. Vlad. Libický z Litomyšle, Marie Potměšilová z Prahy, Josef Růžička z Brna, Adolf Röhrig, ředitel z Prahy, Karel Smrž(!) a okr. škol. inspektor Augustin Šindelář z Prahy, Anna Škrdllová, ředitel Frant. Švadlenka a Václav Tumpach z Prahy, Frant. Urban z Olomouce a Frant. Voráček z Prahy.

Nár. demokratický „Národní učitel“ si v poslední době také troufá na katolicismus, či jak on říká podle chvalně známého vzoru na „klerikalismus“. Posice nár. demokracie nejsou tak silné, že by si její orgán mohl dovolit něco, co katolické veřejnosti není milým, proto bude lépe, bude-li si čtyřstránkový list všimnout jiných záležitostí! Půjde mu to více k duhu.

Prof. dr. Otokar Kádner dožil se 11. května šedesátin.

Věstník USU na Moravě není spokojen s tím, že v nové zemské školní radě jsou opět zástupcové náboženských vyznání. Zástupcové vyznání evangelického a židovského by jemu

tak dalece nevadili, ba snad vůbec ne, ale katolíci jsou jim trnem v oku. Nu — byli jsme a budem.

XII. mezinár. kongres pro střední školy koná se v Bruselu od 16. do 26. července. Program: 1. Otázka přetěžování žactva v oboru středního školství, 2. Materiální organizace středních škol s hlediskem didaktického, estetického a hygienického, 3. Mezinár. ústředí střed. školství a Společnost národů, 4. Mezinár. ústředí střed. školství a dorost červeného kříže, 5. Mezinár. ústředí pro střed. školství a World Federation of Education Associations.

Nejstarším chrámem v republice je katolická katedrála v Nitře, založená r. 830.

Kolik je učedníků a učednic v naší republice? Podle posledního odborného sčítání je v čl. republice 207.666 učňů a 38.225 učednic. Nejvíce učedníků a učednic je zaměstnáno v oděvnictví.

Učitelské byty. Jsou obce, kde učitel nemůže dostati byt nebo bydlí nelidsky. Teď mají obce příležitost stavěti (osvobození na 15 let od daně a na 10 let od přírážek — podpora 2 a půl proc. anuita po 10 let ze zápůjčky).

Výpomocní. Jsou pojištěni u nemocenských pokladen a platí 48 Kč měsíčně, kdežto u Léčebného fondu by platili nejvýš 16 Kč.

Počet státního zaměstnanectva činí okrouhle 400.000 (i s učitelstvem) čili 2,3 proc., tedy každý 43. obyvatel je stát. zaměstnancem.

Dr. Karel Kašpar, biskup královéhradecký, dovršil 60 let. Jest znám zvláště neohroženým hájením práv svého lidu a úsilím o spravedlnost ke katolíkům v ohledu školském.

Na sv. Hostýně bude jistě i letos jako jindy o prázdninách celá kolonie katolického učitelstva. Klid v blízkosti svatyně Matky Boží a krásný kraj, toť ideální místo letního pobytu. Poutní dům vyhoví všem požadavkům ubytování. Tedy v červenci na shledanou na sv. Hostýně! — Hrbáček.

Všimněte si otázky afrických misí! Informaci podá měsíčník „Echo z Afriky“ (Brno, Petrov 7. ročně 8 Kč).

Četné žádosti o příspěví při umístění přicházejí každoročně redaktoru t. l. Jindřichu Hrbáčkoví od kandidátů a kandidátek učitelství, jenže iich dopisy jsou někdy neúplné, takže musí pisatelé vyzvati k doplnění. Dotyční nechtě tedy píší vše jasně, a jsou-li do-

tázání na případný doplněk, ať odpoví ihned, neb jinak vše zdržuji.

Exercície pro učitelstvo v misijním domě Matky Boží v Nitře budou od 14. do 18. července.

Při žilinském sjezdu čsl. lid. strany, pro katolickou veřejnost tolik významným, zvoleno toto předsednictvo: Předseda: Dr. Martin Mičura, poslanec, prezident vrchného soudu, Velká Bytča. Miestopredseda: Dr. Pavel Žiška, senátor, profesor náboženstva, Trnava. Dr. Ladislav Nádaši, generální konzul a pravotár, Bratislava. Karol Medvecký, prepošt, Bojnice. Dr. Eduard Brežný, okresný lékař, Trenčín. Jednatel: Ondrej Cvinček, kanonik, Nitra. Jednatel pre východ: Dr. František Sobota, súdny radca, Košice. Zapisovateľ: František Silvay, správca školy, Košice. V 19členném výk. výboru je jeden učitel, jedna učitelka, jeden profesor; v 98členném kraj. zastupitelstvu 11 učitelů, dva profesori.

Kdo může býti inspektorem? Ideál: význačná osobnost pedagogická, která má mimo to vlastnosti, potřebné pro vedoucího úředníka. Praxe: mužové zasloužili o politickou partaj ministra vyučování.

Co by měl dělati inspektor? Měl by se teoreticky i prakticky účastňovati řešení vyučovatelských a vychovatelských problémů. Proto by měl dále učit, občas navštěvovat universitní kursy, udržovati s učitelstvem živý styk, povzbuzovati k zlepšování vychovatelské i vyučovatelské práce slovem i příkladem a ukázkami ve své vlastní třídě. — Co dělá? Navštěvuje školy, kritizuje učitele, ukazuje na cesty, po nichž nikdy sám nechodil a snad by ani choditi nedovedl, vyrábí úřední přípisy, chrání příslušníky své partaje a hrůzu nahání jejím nepřítelům, udržuje podřízené v uctivé vzdálenosti a v úctě ke svému úřadu a místo dalšího vzdělání odpočívá po úmorném zápasu o místo inspektorské. K.

Poplatníci a zejména majitelé domů nevědí často, jak odvolání a stížnosti kolkovati. Stížnosti proti platebním rozkazům na poplatky vydané úřadem pro vyměřování poplatků, okresním finančním ředitelstvím neb berním úřadem, jsou kolku prosty. Stížnosti proti předpisům přímých daní vydaným berními správami a proti předpisům jakýchkoli obecních dávek, ať již jest to dávka z nájemného, z přírůstku hodnoty, z přechodného ubytování atd. kolkuji se kolkem za 1 Kč. Je-li přede-

psána daň nebo dávka vyšší než 500 Kč, podléhá stížnost kolku 3 Kč z každého archu. Stížnosti ve věcech stavebních, zdravotních, požárních a jiné podléhají kolku 8 Kč z prvního archu a z každého následujícího 5 Kč. Stížnosti z trestních nálezů jsou kolku prosty.

Úmrtí tuberkulosou ubývá, jak bylo konstatováno na nedávném 10. valném sjezdu Masarykovy Ligy proti tuberkulose.

Místo říd. učitele bude se brzy vypisovati na dvoutřídní škole ve střední Moravě. Železniční stanice jest v místě. U školy jest zahrada. Jedna třetina obce jsou lidovci, lidovec je i starosta. Katoličtí občané žádají katolíka. Bude třeba více služebních let. Blíží sděli redakce.

Místo správce školy ve východní Moravě jest vypsáno, občané, až na malé výjimky, jsou lidovci, proto žádají katolíka. Blíží sděli redakce.

„Obecná škola“ se nějak příliš rozpovídala o katolickém učitelstvu. Její projev nebudeme podrobně kritizovati, ale odpovídáme krátce: Čsl. lid jest z velké části katoličtý. Nekatolíků je mizivé procento a ani ti nejsou všichni zaujati proti církvi, k níž patřili kdysi sami neb aspoň jejich předkové. Jen v hlavách učitelského „pokroku“ a sem tam nějakého blouznivce straší jakási klerikální reakce. Za takových okolností má jistě poctivý čsl. učitel nárok, aby se otevřeně hlásil ke katolicismu. To my také děláme a dělati budeme i v budoucnosti, ať se to již nějakému panu učiteli neb paní učitelce (netroufáme si nazvati je kolegy a kolegyněmi) líbí či nelíbí.

Věstník USU na Moravě ironisuje lichotivou výzvou k učitelstvu, aby toto provádělo scupisy. Nebylo by lépe, kdyby organizace, jejímž orgánem list jest, předem na příslušných místech zakročila, aby učitelé nemusili většínou sami soupisy prováděti?

Čsl. Orel má 1.205 Jednot, a to 301 v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 741 a na Slovensku 163. Žáků je 12.923, žaček 13.430, dorostenců 7.301, dorostenek 7.733, členů cvičicích 13.046, členek cvičicích 9.650, členstva činného 15.364, přispívajícího 22.302, zakládajícího a čestného 1.552, úhrnem všech (i se žactvem a dorostem) 103.301, ze kteréhožto velkého počtu Orelstva je v Čechách 24.06 proc., na Moravě a ve Slezsku 61.46 proc., na Slovensku 13.63 proc., a v zahraničí (Viedeň) 0.85 proc.

Jistého moravského pana okresního inspektora upozorňujeme přátelsky, aby se ve své kritice katolického učitelstva mírnil. Bude pak lépe, omezí-li ji na nejmenší míru. Jeho činnost jak v tom ohledu, tak i v jiném (fešácké inspekce) sledujeme již delší dobu a radíme mu proto důrazně, by si, pokud možno, *ihned raději zažádal o pensionování*, nechce-li se dočkat něčeho, co by mu bylo velmi nepříjemné. Ani učitelstvo z druhého tábora nebude jeho odchodu želeť. Byli jsme již dlouho shovívavými, ale déle nebudeme.

Katolické učitelstvo.

Náboženské vyučování v obecných školách curyšských. V obecných školách curyšských není zavedeno v prvních šesti školních letech vyučování náboženství jednotlivých vyznání. Předmětu, který se označuje názvem „biblické dějiny a mravouka“ (?), jest vyučovati tak, aby se ho mohly účastniti děti veškerých náboženských vyznání. (Freie Schulzeitung.)

302 esbý v republice mají ročního příjmu přes milion Kč. Z nich je 164 průmyslníků, 71 zemědělců, 40 obchodníků a peněžníků, 2 veřejní zaměstnanci (snad z nich není jeden učitel!).

Vránův test pro měření schopnosti čtení již vyšel. Cena krámská Kč 0.60, cena učitelská Kč 0.40. Návod. Cena krámská Kč 2.—, učitelská Kč 1.—. Dodá Vydavatelský odbor ÚSJZ, Brno, Dvořákova 3.

„Učitelské noviny“, prý socialistické, ale patrně spíše komunistické, stále ještě horlí pro poměry v SSSR. Nač tolik řeči? Nebylo by lépe, kdyby redakce a stoupenci listu šli do Ruska vyučovat? Tamní učitelé mají již bolševického blahobytu po krk a rádi jim své úřady přenechají za výměnu učitelství v čsl. republice. Pomohli by si takto tedy jedni i druzí. Či raději naši zůstanou pro jistotu zatím doma?

Slová Durychova páli „pokrok“. Samozřejmě. Pro pravdu se lidé nejvíc hněvají. Ovšem Durycha dnes uznává pomalu celý národ, takže nějaký jednotlivec jiného názoru nic na věci nemění.

Kamenářská výstava pořádá se v Turmově od 8. června do 14. července. Vstupné pro hromadné spolkové výpravy po 3 Kč, pro škol. výpravy 1 Kč, na 10 zák. lístků jeden, případně i více zdarma. Výpravy budou ubytovány v noclehárně místního odboru KČT.

Jubilejní val. hromada MCM, kona-

ná dne 18. května v Olomouci. byla velmi pěkná. Podrobnější zprávu o ní přinesl denní tisk, proto blíže se o ní nezmiňujeme. Z řad katol. učitelstva účastnili se jí kol. posl. Vičánek, místopředseda MCM říd. uč. Šnajdr, členové výboru odb. uč. Hrbáček, říd. uč. Spáčil a říd. uč. Krestyn.

Schůzi žadatelů a žadatelek (na místa vypsaná konkursem v 15. čís. „Věstníku hl. m. Prahy“) svolali 10. května Svaz učitelů a spolek praž. učitelstva. Kdo z venkova objednal si „Věstník“, dostal z Prahy zprávu, že už je rozebrán — asi proto, aby žádat nemohl.

Návrh na úpravu služeb a osob. přídavek k zákonu č. 103-26 podalo kanceláři prezidentově ministerstvo vnitra.

Deputace Z. Ú. S. (vedená V. Benešem) byla přijata panem prezidentem, který odpověděl: *Bude tedy učitelstvo uplatňovati v první řadě toleranci náboženskou, občanskou a sociální. Přeji vám, abyste takových 40.000 dělníků (Hrejsa „je nás 40.000“) opravdu měli.*

Zápis žactva pro šk. rok 1930-31. vykoná se letos už ve dnech 28. až 30. června.

Přijímací zkoušky na střední školy. Letos se bude způsobilému žactvu z měšť. škol promíjeti zkouška z náboženství, dějepisu, zeměpisu, matematiky, přírodopisu, fyziky, kreslení, psaní a tělocviku — velmi způsobilým i z češtiny.

„Obecná škola“ s gustem otiskuje nálezy Nejv. správního soudu, že porážky dobytka podle rituálních způsobů židovského náboženství musí býti povoleny. Patrně je to velmi důležité pro čsl. učitelstvo. Či nemá co jiného psáti?

Návrat ke katolické církvi v Anglii. Kdežto u nás stále ještě je dost lidí, kteří pokládají odpad od katolické církve za vrcholný pokrokový čin, v protestantské Anglii každoročně stoupá počet konvertitů ke katol. církvi, a to právě ze vzdělaných kruhů. V roce 1929 vrátilo se do lůna církve 12.372 nekatolíků.

I kdepak! Prof. Chlup tvrdí, že „pokrokovost učitelstva v době předválečné byla vyjadřována formulí vysokoškolského vzdělání“. To by nebyval povstal spolek katolického učitelstva. Pan profesor poněkud generalisuje a zapomíná, co napsal poněkud výše „S hlediska kulturně-politického pro-
vázela vývoj našeho školství dlouhá

desítiletí před válkou rozhodná tradice pokroková, protiklerikální. A kdyby byl upřímný, napsal by místo slova protiklerikální slovo *protináboženská*.

K
Ty naše reformy! Ostré kritice je podrobil prof. O. Čhlup v 1. čísle „Nových škol“. Všimáme prý si při nich věcí vnějších (budov, pomůcek atd.), ač i ve staré škole se může konati krásné dílo pedagogické. „Všechny reformy a reformičky v našem školství jsou nahodilé a nesouvislé, budí dojem spíše nápadů a libůstek podle osobního založení toho kterého reformátora.“

Ve Vídni prý se nesmělo přes letošní velikonoce dětem národních škol nic zadat k opakování a první den po svátcích nemělo prý se zkoušeti. To je aspoň fešácká zemská školní rada! Prý se musí školáčkům poskytnout dostatečně odpočinku. Co ale chudáci primáni až kvartáni? Neprotestují, že na jejich nutný (?) odpočinek se nebere ohled? Zkrátka: jen se nepředřít!

Výhodné by bylo pro učitele a učitelky, kteří chtějí o prázdninách poznat jiný kraj, domluvit se s kolegy a kolegyněmi a vyměnit si na určitou dobu prázdnin byty. Při dobré vůli dalo by se touto svépomocí mnoho vyžít. „Věstník“ by přispěl k této akci levným otisknutím příslušných dotazů jednotlivců.

Okresní inspektor litovelský Černý byl přidělen do reformního oddělení min. školství, okresní inspektor znojemský Bednář do zemské školní rady k ruce zem. inspektora Komárka.

Na Ostravsku se děje ustanovování učitelských sil podle nějak velmi divného klíče. Vlastně je tomu tak i na mnoha jiných místech. A učitelstvo — mlčí.

Na třinácté služné nedělejme si v dohledné době mnoho naděje! Nač nám prý přidávat. Vyděláme si dosti (?) soupisy.

Místo řídícího učitele bude na dvojtřídní škole na severní Moravě. Blíží v redakci. Dvojlistek!

Na učitelské síly mateřských škol a útulen se při pensijní předloze zapomnělo.

Kvalifikace učitelstva. Z přehledů kvalifikace ze 40 okresů je patrno, že průměrné procento kvalifikací v zemi moravskoslezské jest: výtečných 6.3 proc., velmi dobrých 61.2 proc., dobrých 31.08 proc., méně uspokojivých 0.5 proc., neuspokojivých 0.02 proc., nekvalifikováno 0.9 proc. Jak je kva-

lifikace na různých okresích neslejná, ukazuje, že jsou okresy, které mají výtečných 13, ale také jen 1.1 proc., velmi dobrých 84.6 proc., ale také jen 40 proc., dobrých 48.51 proc., ale také jen 11.5 proc., méně uspokojivých 2.39 proc. — Věstník USU.

Lidoví poslanci prý se nezúčastnili schůze soc. polit. výboru, kde se jednalo o úpravě pensí staropensistů, psal nedávno agrární tisk, a zatím tam byli jeho lidoví členové do jednoho. Není nad pravdomluvnost!

Učitelský útulek v Pišťanech. V měsíci dubnu, květnu a září jest počet přihlášek neomezený, v červnu, červenci a srpnu omezuje se na 40. Ceny jsou v pokoji 2lůžkovém 63 Kč, ve 4lůžkovém 60 Kč a ve vícelůžkovém 56 Kč za osobu a den. Za tyto ceny jest poskytováno ubytování, stravování (2 snídaně, oběd, večeře), léčebné prostředky, lékařské ošetření, případné použití autobusu do koupelí a zpět podle předpisu lékaře, lázeňská taxa. Vyňaty jsou: ošetření elektrickým proudem (50 proc. slevy), léky, zvláštní případy, které nesouvisejí s lázeňskou léčbou, lékařské úkony mimo lázeňskou léčbu. Blíží sdělení ředitelství lázní.

Výsledek mezinárod. pražského učitelského kongresu? Asi nula, neb není jinak možno, sejde-li se trocha učitelů z několika států, kteří neměli legitimace k zastupování všech učitelů své vlasti. Jinak řeči bylo dosti v Praze i v Karlových Varech. Český učitelský pokrok ať napřed pokusí se pracovat společně se všemi učiteli republiky a pak ať teprve zve k nám učitele cizích států.

Turnaj Volné myšlenky s dp. Fr. Soukalem skončil pro ni neslavně. Kmetský soud zprostil P. Soukala již 30. dubna 1929 žaloby pro urážku na cti, které se prý dopustil tím, že v r. 1928 vydal plakát proti Vol. myšlenkě, ale s rozsudkem nebyl spokojen zástupce Vol. myšlenky dr. A. Kunte (kněz královéhradecké diecése) a podal odvolání. Nejvyšší soud dne 4. května zmateční stížnost zamítnul a rozsudek kmetského soudu potvrdil. Čest takovým nebojácným kněží!

Obecní knihovny. Z poučných knih měly by býti v každé obecní knihovně kniha obč. práv a povinností (na př. „Co má vědět každý občan“, od dr. V. Joachima — stát. nakl.), kniha „O výživě“ od Ed. Babáka — stát. nakl.,

knihy o hospodárství (na př. Černého čítanky: I. díl „Výroba živočišná, II. díl „Výroba rostlinná“, pro ženy kniha o dom. hospodárství a kuchařka (ne, aby vařily nákladně, ale lacino a chutně), na příklad Kuchařka od A. Seidlové (vydal Vačlena v Ml. Bole-slavi) „Křesťanská sociologie od P. Reyly, kniha o obraně státu, kniha „Kam ze školy a kam do školy“ od L. Drábka, ze zábavných na př. „Pantáta Bezoušek“ (v Praze) od K. Raise.

„Učitelským novinám“ nelíbí se film „Plukovník Švec“. Prý jest nevhodné líčení boje, žargon vojáků atd. Divné, že pro sovětské Rusko má onen list ale plno obdivu a tam se přec odehrává vše ve skutečnosti, co ve filmu jest jen hrou. Poznat aspoň, kdo za tímto učitelským časopisem stojí. Ještě štěstí pro čsl. učitelstvo, že „Uč. noviny“ jsou mu namnoze neznámy.

„Národnímu učiteli“ (orgán nár. demokratických učitelů) nelíbí se velikonoční kázání jednoho pražského katol. kněze, poněvadž prý řekl: „Ve své domácnosti mnohý člověk pověsí si obraz Oldřicha a Boženy, nebo Husa, nebo nějaké náholiny, protože tomu rozumí. Ale nepověsí si tam kříž, poněvadž tomu nerozumí.“ — Což neřekl onen kněz pravdu?

Vzájemnú výmenu detí učitelov slovenských, maďarských a nemeckých za účelom osvojenia si iného jazyka spracstredkuje aj tohoto roku Zemská prázdninová pečlivosť pre Slovensko v Bratislave, Panenská ul. č. 7, ktorá už teraz prijíma prihlášky interesentov.

Krízu meštianskej školy osvetľujú dokonale dva dekréty „C. K. okresní škol. rady“, ktoré sa mí v týchto dňoch dostaly do ruky. Prvým z roku 1912, ktorým bola uč. J. P. ustanovená dočasnou uč. II. tr. s ročným platom 1680 K. Po odbornej zkuške bola ustanovená r. 1913 na mešť. škole s platom 2800 K. Prestupom získala 1120 K. Valorizované len na 6násobek je to 6720 Kč! Dnes v najlepšom prípade získa ani nie 50 proc. na konci služobnej dráhy. („Nár. škola slovenská.“)

Smutné zkušenosti s laickými školami vo Francúzsku najlepšie ilustruje Úradný vestník tamojšieho ministerstva školstva z r. 1927, ktorý vykazuje v tom roku 167 štátnych (bezkonfesijských) škôl s tromi žiakmi, 124 škôl s dvomi žiakmi, 69 škôl s jedným žiakom a 1182 škôl bez žiactva vôbec. Oproti tomu nech stojí štatistika Hol-

andska, kde je školstvo podľa konfesií sriadené. Bolo tam v r. 1923 náboženských škôl 3182 s 524.166 žiakmi, z toho katolíckych škôl 1589 (50 proc.) s 291.487 žiakmi, protestantských škôl 1519, židovské 3, neutrálnych 71.

(„Slov. učitel.“)

LITERATURA

Příručka „Občan a škola“, jejíž první svazek byl veřejností velmi příznivě přijat — byl též vložen do Věstníku z 1. dubna jako příloha — bude vycházet nadále několikrát ročně jako časopis. Druhý, právě vyšlý, svazek, je vložen do celého dnešního nákladu „Věstníku“. Jinak se jednotlivě v tisících výtisků zasílá úřadům, spolkům i jednotlivcům. Výtisk je za 2 Kč, při objednávce aspoň pěti výtisků za 1.60 Kč. Mnozí z občanstva jeví veliký zájem o školské záležitosti, případně jako funkcionáři různých spolků a korporací zájem onen jevíti museji, ale školské a jiné s nimi související zákony a nařízení neznají. „Občan a škola“ může jim v tom ohledu podat za laciný peníz nejlepší poučení. Rozšiřte list ve svých obcích! Těm, kteří jej dosud neznají, přijde jistě velmi vhod!

Státní nakladatelství v Praze II. Josef Úlehla: Početnice pro obč. školy I. stupeň. Dobrá kniha, jež vyšla právě v 5. vydání. 6.20 Kč. — Hodek V.: Ukážky kreslenia na ľudových školách. Brožura o 16 stranách a volné listy s ukázkami kreslení z jednotlivých školních roků. 10 Kč. Z uvedených ukázek vybere si ovšem učitel jen to, co se podle poměrů hodí pro jeho potřebu. Vybere si myšlenku, jádro. — A. Příhodová: Milé chvílky. Povídky, pohádky a říkadla pro nejmladší čtenáře. 64 stran, 5 Kč. — V. Valenta-Alfa: U bajkalských jaskov. Poslovenčil J. Tvrdoň, ilustroval F. V. Eisenreich. Dobrá kniha pro mládež. Autor pracuje na základě svých vzpomínek z legií. Pěkná úprava. 80 stran, 4.80 Kč. — Schematizmus učitelstva národných škôl na Slovensku podle stavu zo dňa 20. novembra 1929. 280 stran, 24 Kč.

Nakladatelství Čin v Praze. J. Herben: Chudý chlapec, který se proslavil. Životopis T. G. Masaryka od jeho dětství, s lety učenickými, studijními, profesorskými a činnosti veřejnou, s historií naší revoluce a úlohy, kterou v ní zastával Masaryk, až po jeho leta presidentská. 10 vyobrazení, 136 stran,

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

15 Kč. — J. L. Fischer: *O neklidu dneška*. Odpověď na mezinárodní anketu revue „Les Cahiers de l'Etoile“. 40 stran, 5 Kč. — J. B. Kozák: *V boji o duchovní hodnoty*. Z obsahu: Mravní výchova s hlediska filosofického. Mravní výchova v předškolním věku. Štěstí. Úkoly ženy intelektuálky. 184 stran, 21 Kč. — V. Lacina: *Ozubené okno*. Drobná beletrie. 120 stran, 18 Kč.

Nakladatelství A. Neuberta v Praze
II. A. Formánková-Kubínová: *Dokonalé německy pro samouky*. Poslední, právě vyšlý sešit (třináctý) systematického kursu obsahuje klíč k překladům. Sešit o 28 stranách 3.60 Kč. — Jan J. Těšitel: *Pěstování květin v zahrádách a zahrádkách*. 196 str., 15 Kč. — Od téhož autora: *Pěstování kaktusů a jiných podobných rostlin tučnolistých*. 144 stran, 12 Kč. Dobré příručky, vyšly proto již ve druhém vydání.

Nakladatelství Kropáč a Kucharský v Praze I. J. Plochowich: *Mají kolébky zůstatí prázdné?* Spisek tento říká manželům, co nelze říci s kazatelnou. 1 Kč.

Nakladatelství B. Kočí v Praze I. *Kapesního atlasu zeměpisného* byl vydán již 3. sešit (à 3.90 Kč).

Nakladatel. Fr. Ziegnera v Praze XII. V. Mathejzik: *Bouře na východě*. Vyličení podzemní činnosti podvrtných živočichů. 188 stran, 19 Kč.

Nakladatelství A. Reinwart v Praze. Inž. J. Černus: *Automobilistou v několika hodinách*. Populární příručka. 80 stran.

Nakladatelství Unie v Praze II. Jos. Kubálek: *U nás*. Slabikář pro školy venkovské. S četnými barevnými obrázky. Velmi pěkná úprava. Nemá tam však místo obraz Sokola a říkanka o Sokolu. Není povinností každého dítěte, aby se zajímalo o Sokola. O Bohu čteme tam ovšem velmi málo. v jediné krátké říkance. A přec přile-

žitosti je k tomu dosti, na příklad v článcích Vánoce, Betlem. I obraz kostela na str. 75 jest kreslen bez křížů na věžích, kteréž monstrum v republice sotva lze viděti. 15.50 Kč.

Nakladatelství Orbis v Praze XII. Dr. Alfred Fuchs: *Novější papežská politika*. Autor ukazuje, jaký jest katol. názor na politiku, vysvětluje vztah papežské kurie k politickým stranám v jednotlivých státech, ličí Katolickou akci, genesi lateránských dohod, poměr papežství ke Svazu národů, vývoj francouzské rozluky, kulturní boj pruský, církev v Rakousko-Uhersku a v Československu, přehled života a pontifikátů posledních pěti papežů, papežství za války a po ní. Zvláštní kapitola je věnována snahám po sjednocení církvi křesťanských. názoru katolickému na sociální otázku a jiným moderním směrnícím kuriální politiky. Mimo to jest velmi podrobně probrána organizace papežské kurie. Kniha jest psána bez vědeckého balastu živým novinářským slohem a jest ilustrována. 320 stran, 40 Kč.

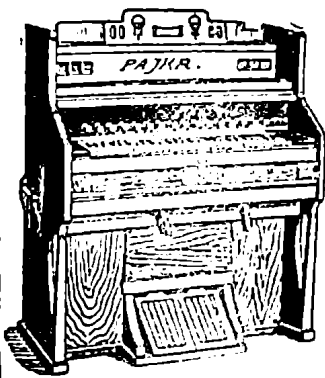
Letní tělocvik; Karel Bradáč, okr. škol. inspektor, Rychnov nad Kněžnou, Čechy. Cena 12 Kč. Stran 70. obrázků 100. — Poslední dobou přibývá hiasů, které volají: „Ven z tělocvičny, pryč od náradí — na louku, k vodě, do lesa, tělocvik prostý.“ Mnozí z řad školských pracovníků dívají se hodně nepřátelsky na tento směr a nazývají tyto snahy „ulejváním“. Že, v prvé řadě, reformátorům a propagátorům tohoto přirozeného tělocviku jde o zdraví a jen zdraví, to nechť si mnozí vědět a vidět. Vřele vítáme knihu profesora Bradáče, která je nositelkou nového směru. Litera je doprovázena krásnými obrázky, čímž kniha získává na srozumitelnosti. Tu a tam dala by se věc jinak provést. Dovolte mi několik poznámek: Tak na příklad kapitola na str. 5 „Dechová

cvičení" dala by se úplně vynechati. Správný názor na dechová cvičení má N. Bukh, který je zásadně proti umělým dechovým cvičením, ale praví, že „zvýšená činnost organismu vynutí si i hluboké a vydatné dýchání“. Nezdравé je kroužení a klony hlavy (str. 9, D. 1, 2, str. 10, E. I.). Mnohé cviky zasluhují zmínky pro svou vydatnost (str. 8, B. I. 2, str. 10, VI., str. 11, XV, XVII.). Cvik V. na str. 19 k obr. 45. mohl býti vydatnější, kdyby cvičenci stáli kousek od sebe. Obracíte stránku za stránkou a stále se zájmem čtete vše. Mnohé věci jsem zkusil se svými dětmi v V. třídě, a byl velmi krásný výsledek. Mnoho pěkné látky pro cvičení těch nejmenších najdete v této knížce (hry s kaménky). Kapitulu „Tělocvičné hry, vhodné v místnosti hygienické“, na str. 55 by si měl pročísti každý učitel na venkovské škole.

Padá tím výmluva „nemohu ve třídě cvičiti“. Mnohé zdravé věci z této knížky provedeme na prázdninovém kurse ve Frýdlantě a budeme se snažiti podat ukázky, že na každé škole je možno děti tělesně v tělocviku zaměstnati. Přál bych autorovi, aby kniha dostala se mnohým do rukou a ukázala cestu k vlastní tvořivé práci. — Jan Kuncek.

„Širým světem“, poslední číslo jest opět velmi pěkné. Vydává Unie v Praze.

Nejstarší českosl. továrna na **harmonia.**

Rudolf Pajkr

a spol.
V HRADCI
KRÁLOVÉ

Založeno r. 1894.

Výhodné plateb.
podmínky.

Značné slevy. Odměny
za zprostředkování.

Příznivé platební podmínky.

Vyrábíme okenní záclony všeho druhu. Vyžádejte si s udáním počtu oken a mír bezplatné nabídky.

Spojené továrny na rolety a žaluzie

J. a E. GLÜCK,
Kynšperk n. Ohří, Čechy.

**Tisk všeho druhu
obstarají**

Lidové závody

tiskařské a nakladatelské, sp. s r. o.

v Olomouci, Wilsonovo nám. 16.

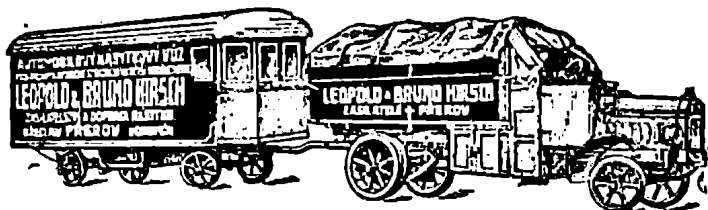
JOSEF ŠPONAR,
továrna školního nábytku v Přerově,
Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,
Hradec Králové,
Karlova čís. 384.

Užhorod,
Podkarp. Rus, Kapu-
žanská ul. Novostavba.

L. a B. Stěhování
HIRSCH rychlé,
nást. spolehlivé,
v Přerově. bezpečné.

Neofon gramofony Kalliope desky
Jan Špacierer,
Uh. Hradiště.

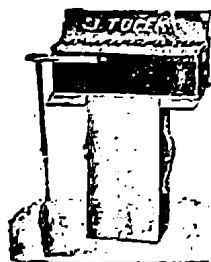
Stavební a nábytkové
stolařství

JOS. PISAŘÍK,
PŘEROV, VELKÁ DLÁŽKA 88.

LIDOVÉ KNIHKUPECTVÍ
IGNÁC HOFÍREK, OLOMOUC

dodá vám veškeré literární novinky, literaturu zábavnou, pedagogickou, po-
můcky učebné atd. Vyžádejte si prospekty. Pamatujte na lidový podnik!

Veškeré práce z umělého kamene jako pomníky, oltáře atd.,
vyrábí a na skladě má
František Měsíček, závod umělo-kamenický, Kozlovice u Přerova.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně roku 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení
zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a
poštovním Kč 1000 —, při hotovém 10 procent slevy.

Parní prádelna, elektrická žehlárna, chemické čištění a barvení šatů
u LICHNOVSKÝCH, PŘEROV, Palackého ul. 18.

Knihkupectví a papírnictví
Jindřich Nárožný,
majitelé Fr. Cinner & Müller Vl.
Přerov.

Školní a kancelářské
potřeby
Hudebniny
Antikvariát

Školní a spolkové výlety
*upozorňujeme na solidní hotel Broušek přímo u vchodu do proslulých jesky-
ní Sloupsko-Šošůvských v Moravském krasu. Krásné lesní zátíší. Čisté úprav-
né noclehárny. Cizinecké pokoje. Levné a dobré stravování. Zastávka autobusů.
Pro školní výpravy zvl. výhody. Noclehy zajistěte si včas. Informace obratem.*
Broušek Alois, majitel hotelu

PRÁDLO,
PLETENÉ ZBOŽÍ
Pánům učitelům 5 10 procent slevy proti legitimaci.

levně ve velkém výběru u firmy
JOSEF MACHEK,
OLOMOUC, Kateřinská ulice 2.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35. Tel. 368.

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku
MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.
Ordinuje dopol. 8-10, odpol. 1-3, 6-7, v neděli a svátky 9-11.

ZASILATELSTVÍ
A. MATĚJČEK A SPOL.,
Olomouc, Riegrova.

SKLAD A VÝROBA NÁBYTKU
v hojném výběru za nízké ceny a se zárukou obdržíte u firmy
KAREL KARAS, STOLARSTVÍ V PŘEROVĚ
Komenského třída č. 7.

RAZÍTKA RAŽEBNA PLAKÁTŮ
GENŽA A PETROV PŘEROVĚ

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkoobchodě

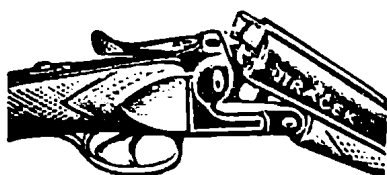
Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 **Brno,** Veverí 38

Drogerie a velkoobchod barvami
„U červeného roka“

KRISTA ROMPARTOVÁ
PŘEROV.

K. Klofáč, půjčovna- maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNĚ, od 6 Kč výše.

Dalekostřelné pušky,
se 70-80 proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou
brovnagy, revolvery, hloberky, lov. polteby, střelivo

Jindřich Jiráček, Praha-Vinohrady
tř. maršála Focha 35.

Žádejte ceník a nabídku.

Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky

Vlajky. — Prapory. — Paramenty. — Cirkevní náčiní.
František Stadník, Olomouc, Mariánská ulice.

INKOUSTOVÝ PRÁŠEK **EDUARD RYBA, Jičín, (Čechy)**
pravý duběnkový vyrábí Vzorky zdarma a franko.

Železářna KAREL BLAHUT v Přerově,
slevárna železa a kovů, továrna na stroje, spec. výroba: obuvnické stroje, silniční stroje.

Vazby knih a schránky na klobouky provádí nejlépe Koplíkovo
knihařství, Přerov, Masarykovo náměstí číslo 17.
Vyznamenáno v Praze — Brně — Bratislavě — Ml. Boleslavi.

Nábytek „UNIVERSAL“ Prostějov

Prodejny:
Roh Vojáčkova nám. a Rejskovy
třídy. — Telefon č. 765.

Továrna
Martinákova ulice číslo 5—7.
Telefon č. 350.

ARNOLD KLÍČNÍK, BRNO,
závod opticko-mechanický pouze Česká ulice 23.

Gramophone
housle, housle
dechové nástroje
harmoniky
fotoaparáty
nístroje
dalekohledy
divadelní kulatky
hodinky
ten zavazadla
svyčarstva
chronometry
klenoty
budíky, uměl
kuchynské a
nástěnné hodiny
**GRAMOPHONE
IMPORT COMPANY
KADLER A SPOL.
BRNO**
Rámcové spoje a
černé a jiné předměty
celní a drahé zboží

Bratři J. a K. Jaškové
v Přerově.

Kamenolomy

DOPRAVU NÁBYTKU čistými vozy nábytkovými
provede nejlépe do všech míst

SAM. POLLAK, OLOMOUČ.

Telefon čís. 21.

Pisárny: Mořické nám. 18-19.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských v Olomouci. Novinová sazba povol. výn. pošt. řed. v Brně č. 75.717/VI. 30. IX. 1926.

V Ě S T N Í K

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOV.
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. — Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. — *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

JOSEF ŠPONAR,

továrna školního nábytku v Přerově,

Morava.

Filiální kanceláře:

Praha-Smíchov 1271,

Hradec Králové,

Karlova čís. 384.

Užhorod,

Podkarp. Rus, Kapu-

žanská ul. Novostavba.

Houby — křídou — inkoust

a veškeré potřeby pro školy

obdržíte levně v drogerii

K. TACHOVSKÝ, Brno, Česká 8

Nábytek

bezvadného zpracování, též na splátky u fy FR. JASANSKÝ, Přerov, Čechova (nám. Svobody) 33. Matrace, otomany, pohovky, drátěnky, křesla a obrazy v hojném výběru.

Pánské a dětské oděvy

Vysloužil a sp., Přerov, Wilsonova 2.

VARHANY

všech velikostí a nejnovějších soustav, přesného provedení staví první česká firma na Moravě Matěj Strmiska, Uherské Hradiště. (Založeno r. 1862) Největší varhany postaveny ve velechramu na Velehradě. Přepřavy opravy varhan se co nejdůkladněji za levnou cenu provádějí. Prospektové pištaly a elektrické ventilátory se výhodně dodávají. Vlastní výroba harmonií. Rozpočty zdarma a franco.

FOTO CHARUZA

přesídlil Přerov, Škodova 10.

Odborný závod natěračský,
lakýrnickví a malířství písma

Ant. Zaoral, Přerov, Jateční ulice 9.
Masarykovo 17.

Prvotřídní provedení. — Levné ceny.

PIANA LÍDL BRNO

Zelný trh 10.
Výhodné splátky.

Právní hlídky v tomto čísle není, neb všechny dotazy zodpověděny dopisy.

Redakce.

Místo odborného učitele bude se brzy vypisovati na západní Moravě, na Jihlavsku. Železničn. stanice jest blízko. Jedna třetina městyse jsou lidovci, lidovec je i starosta. Okolí krásné a zdravé. Katolíci si přejí katolíka a činného orelského pracovníka. Blíží sděli redakce.

Ředitelé měšť. školy, katolíka, žádá obec ve východ. část. země moravskoslezské. Hlaste se, kolegové! Blíží sděli redakce.

Řádové učitelky zajímají se o rytmičká cvičení začek, což je ovšem přirozené. Některé z nich se vyslovily, že by bylo účelno uspořádati pro ně příslušný kurs. Ctih. sestry, odběratelky listu, necht proto sděli redakci, jak se na záležitost dívají. Snad by se v rámci naší organizace dalo v tom ohledu něco podniknouti. Hk.

Práce kol. ředitelky Schmutzerové, manifestace žen a dívek na Svaté Hoře, vydařila se velkolepě. Kol. odb. učitelka Budělovská, která rovněž se čile věnuje práci ve Svazu katol. žen a dívek, pronesla při něm pozdrav za katol. učitelstvo.

Postupujeme. I., II. a III. ročník našeho „Věstníku“ — 1922-23, 1923-24 a 1924-25 — měly po deseti číslech a po 160 stranách, ročník III. — 1925-26 — 9 čísel a 144 stran, k tomu 4 čísla přílohy Svatojanský list o celkovém počtu 16 stran, ročník V. — 1926-27 — 11 čísel a 198 stran, ročník VI. — 1927-28 — 10 čísel a 246 stran, ročník VII. — 1928-29 — 20 čísel a 372 stran, k tomu příloha o 20 stranách, ročník VIII. — 1929-30 — 20 čísel a 436 stran, k tomu tři přílohy v celkovém počtu 68 stran. Doufejmež, že Nejvyšší bude žehnati i našemu dalšímu dílu.

Duchovní cvičení pro dívky vystupující ze školy (14—15leté), o nichž učinila zmínku odb. uč. Jarolímková z Mar. druž. učitelek při schůzi kraj. odboru katol. uč. v Přerově („Věstník“ čis. 19) budou pořádány v Brně, Nová ul. č. 24 (Mariánský ústav) od 9 července (středa) o půl 6. hod. večerní do 12. července ráno. Poplatek za všechno 20 Kč. Přihlášky pokud možno brzy, nejdéle do 25. června na adresu: „Duchovní cvičení, Brno, alumnát, Antonínská 1. Každý, kdo zná poměry a miluje duši naší mládeže, chápe, že

tato duchovní cvičení náleží k nejdůležitějším a nejpotřebnějším, a bude zájem o ně šířiti.

Léčebný fond poslal nám sazebník příplatků při léčení u smluvních lékařů. Kdo se o věc zajímá, tomu sazebník půjčime. Redakce.

Zemského sjezdu čsl. strany lidové v zemi moravskoslezské, konaného o svatodušních svátcích v Praze, účastnilo se i několik kolegů. Mohlo jich však býti více. Do nového výkonného výboru zvolení z naší organizace kol. Včánek do zem. zastupitelstva strany kol. Hrbáček.

Vránův test pro měření schopnosti čtení již vyšel. Cena krámská 60 hal., cena učitelská 40 hal. *Návod.* Cena krámská 2 Kč, učitelská 1 Kč. Dodá Vydavatelský odbor, Brno, Dvořákova 3. *Nové učebné osnovy* dodá Vydavatelský odbor, Brno, Dvořákova 3. Cena učitelská 7 Kč, krámská 9 Kč.

Vypsání literárních cen, Matice CM v Olomouci vypisuje dvě ceny po 500 Kč na tato pojednání: „Výchova k čistotě mužské mládeže.“ „Význam Eucharistie ve výchově mládeže.“ Rozsah prací: 32 stránky formátu brožurky „Životem“. Soutěž je volně přístupná a končí 31. října 1930. Práce o heslém (adresa autorova v zalepené obálce pod stejným heslem) poslati do sekretariátu Matice CM, Olomouc, Wilsonovo 16.

Sokolí a hasiči jsou uznáni konečně za stavy. Čteme tak totiž v „Čes. učitel“ z 12. t. m.: „Takové zprávy čítáme v listech sokolských, hasičských, vojenských, kněžských a mnohých jiných stavovských listech.“

Kolik se nám sráží? Učitelstvo v Čechách (české i německé) zaplatilo za měsíc duben 825 000 Kč důchodové daně, 1 746 000 Kč pens. příspěvků, 376 000 Kč odvedlo Léč. fondu, 106 000 Kč všeob. pens. ústavu, 52 000 Kč okr. nemoc. pojišťovnám. (Obě poslední položky jsou od výpomocných.) Inu — musíme platit, aby bylo na subvence, sanace atd.

Osmý ročník končíme poděkováním P. T. odběratelům za přezně nám věnovanou, milým spolupracovníkům, personálu administrace a expedice a Lidovým závodům tiskařským a nakladatelským pak rovněž díkem za vše, co se jich přičiněním vykonalo pro zdar našeho listu. Vydavatelstvo.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

J. H.:

Na konci školního roku.

Končíme na čas práci. — Zdařila se nám? Splnili jsme řádně svůj úkol? — Ano. My katol. učitelé a katol. učitelky máme v tom ohledu svědomí čisté. Pracovali jsme tak, jak nám kázalo svědomí. Nedali jsme se však vésti pouze krásnými moderními vychovatelskými hesly, ale také věrou a náboženstvím. V souhlasu s nimi jsme pracovali, a to zajisté k opravdovému prospěchu národa.

Pracovali jsme ve škole, byli jsme činní i mimo ni. Bylo naší snahou dát mladé generaci vše, čeho pro budoucnost potřebuje, proto snažili jsme se ji vésti i mimo školu po cestách, jež ji zachovají národu a jeho víře. Všimáli jsme si také mládeže mimoškolní a širokých vrstev lidu. I těm jsme udávali směrnice, kterak životem jíti.

Bylo naší snahou získati co nejvíce spolupracovníků. Starali jsme se proto, by naše katol. učitelská organizace rostla, mohutněla. Povzbuzovali jsme se navzájem k vytrvalosti.

Vzdáváme díky Nejvyššímu, že nám dopřál zdraví a síly k zdolání všech překážek, jež se nám v cestu stavěly, ale prosíme Jež již nyní, by nás sílil k práci i v roce příštím.

Jsme katolickými učiteli, katolickými učitelkami, chceme tedy vždy pracovati tak, jak nám katolicismus přikazuje. Naše práce pak jistě ponese ovoce nejlepší.

J. Kachlik:

Několik poznámek k novým osnovám kreslení.

Nové normální učebné osnovy jsou tedy konečně vydány. Zajímá mne především, co nového, hodnotného, přináší pro praxi kreslířskou, která utápí se dosud jistě ve většině škol v chaosu a zmatcích, vyvolaných v posledním rušném desetiletí jednak různoběžnými teoriiemi kreslířských i nekreslířských pedagogů, pak zásahy soudobých uměleckých směrů a s tím souvisejících soubojů mezi jejich zastánci a odpůrci, dále polemikami, diskusemi a úvahami, jimiž popsány byly haldy papíru. Zatím nezdá se, že by bylo lze dohlédnouti konců tápání a „mlhovina“ o cílech a cestách školního kreslení, myslím, že se ještě tak brzy nerozptýlí. Není jasno v „hlavách“, tím méně v „oudech“.

Chvalitebným by bylo, že osnova vytyčuje vysoký cíl, žádajíc, „aby se dosáhlo takového výtvarného projevu, jenž *nejdokonaleji* splňuje záměr po strán-

Navštivte Vysoké Tatry a Demänovské jeskyně
u Liptavského Sv. Mikuláše!

ce *obsahové i formální*". Cíl, který je našim ideálem, dnes ještě, pokud mám na mysli celek, vzdáleným. K uskutečnění, totiž, k plnému uskutečnění ideálu zřídka se v životě dochází, protože chybějí ideální podmínky, jež se týkají schůdnosti, silcest, jež bývají posety více méně těžkými překážkami. Jen jednotlivcům, silným, statečným a hlavně trpělivým osobnostem podaří se často přiblížit se k branám ideálů dokonalosti, ať máme na mysli tu neb onu disciplinu. Podmínkou dosažení takových dokonalých úspěchů je také, a to v první řadě, láska k věci, která dává sílu k překonávání překážek, která ale není vlastností mas, ale kterou v dostatečné, potřebné míře disponují jen jednotlivci.

Z této perspektivy pozoruje učitelský kreslířský tábor, posuzují vyhlídky v blízkém budoucnu ne příliš optimisticky. Zdůrazňuji, že mám na mysli pouze kreslení.

Osnova vyslovuje též oficiálně staré návrhy a přání moderních pedagogů, žádajíc, aby „kreslení, jakožto zásady vychovávací a vyučovací, bylo využito na všech stupních, ve všech předmětech a při všech příležitostech". Funkci kreslení ve školní praxi dostalo se patřičného ocenění i vyznamenání, neboť jemu dostalo se cti býti pomocníkem každého z nás ve všech předmětech vyučovacích. Ono, hovic svou povahou typu zrakového, převážně mezi dělními zastoupenému, má podle znění osnov ujasňovat, doplňovat a prohlubovat učivo všech předmětů naukových i výchovných.

Tedy opět vysoký ideál, velkorysé pojetí, jenže opět budí nedůvěru, pomyslíme-li, jsou-li zase splněny předpoklady, upraveny cesty tak, aby se tuze neklopytalo nebo dokonce nepadlo. Toto předvídaje, napsal jsem své úvahy o tomto problému v číslech 6., 7. a 8. tohoto ročníku a uložil jsem v nich své pochybnosti, jak mne k nim přivedla vlastní praxe i pilné pozorování okolí.

Tož odkazuji na ony stati, nechť je zbytečně opakovat. Jen tvrdím: není předpokladů, že by požadavek uvedení kreslení jako principu vyučovacího mohl býti úspěšně plněn a splněn. Teprve tenkrát, až technická příprava žactva (samozřejmě i učitelstva) bude uspokojivá, to jest až hlavně oko a pak ruka jejich budou soustavnými technickými cviky, jichž dosud všude postrádáme, přivedeny, jak se říká k zvládnutí nutné kreslířské abecedy, aby se bezmyšlenkovitě nečmáralo a „nemalovalo", pak bude možno ve smyslu osnovy kreslit „ve všech předmětech, na všech stupních a při všech příležitostech", aniž bychom musili riskovat ztrátu poloviny drahocenného času. Do jaké míry vyslovený předpoklad dnes je, nebo jak miní býti splněn, to žádá si upřímné, jasné a přesné odpovědi. Zatím možno s určitostí tvrdit, že našemu kreslení chybí naprosto pracovní plán, systém, páteř, že kreslířské výtvary, pomineme-li vystrojené a často neupřímné výstavy, mají znaky kreslířských nedochůdek a mrzácků i trpí při vši „otrlosti" známkami kreslířské podvýživy, již jest právě podle mého přesvědčení jak na obecných, tak měšťanských školách nedostatek systematického výcviku ruky a hlavně oka. Ten jest klíčem, jediným solidním základem, unum necessarium úspěchu na tomto poli a nedá se nahradití učenými žvásty.

Osnovy jsou si toho snad vědomy, když uvádějí, že „výkresy jsou výsledkem předcházejících cviků". Ano, tak to dnes není, ale mělo by býti! V počtech. mluvnici rádo se mluví, a oprávněně, že ten všední *deník* je měřítkem práce učitelovy. Nuže, tedy i v kreslení neupřímný, falešný, oslňující, barvami hýřící „výkres", ale pořádný náčrtník, či hromada pokreslených cvičných listů bude též měřítkem práce učitelovy. Staré přísloví praví: „Svět chce býti klamán." Páni inspektoři, jest především na vás, abyste svými požadavky a touhou viděti „výkresy" nenutili učitelstvo k přetvářce a klamu!

V úvodním ustanovení pak, „obecných poznámkách" k těmto osnovám je ještě něco, co dobře pochopeno a prováděno, mohlo by též znamenati jisté plus, zlepšení kreslířské úrovně žáků aspoň na části škol víceletých, když se tu dává možnost, že „na víceletých školách může vyučovat učitel předmětům, pro něž má zvláštní zájem a způsobilost i v jiných třídách. Mám za to, že toto ustanovení, dávající tím souhlas k jakémusi systému odborného vyučování na školách obecných, vztahuje se nejen na zpěv, o čemž se v osnově téhož předmětu výslovně zmínka děje, ale též na kreslení a tělesnou výchovu. Mám za to, že to může býti zařízení užitečné, ba jsem o tom přesvědčen. Jest jen třeba, aby tam, kde jsou dány podmínky (odborník), uvedeno to bylo v život. Aby to skutečně užitečným bylo, představoval bych si věc vzhledem ke kreslení tak, že by učitel kreslíř připravil žactvo v hodinách, kreslení *zvlášť* vyhrazených (všech svě-

řených tříd) především, pravím především, co možno dokonale po stránce technického výcviku, že by věnoval dokonalou péči nacvičení té kreslířské „abecedy“, že by procvičil s nimi hlavně pak látku měřickou, jež se kreslení přidává bez ohledu na skrovný čas kreslení vyměřený a písmo povahy kresebné. Pak jsem jist, že třídní učitelé využívající kreslení k objasnění, osvojení a prohloubení učiva, našli by půdu pro realizování plánů osnovou vyznačených dalekosohlednější a že by tu nebylo rizika ztráty vzácného času, vyučování by bylo racionelní.

Já bych ale byl i pro to, aby tam, kde obecné a měšťanské školy jsou buď pod společnou správou neb v jednom místě a v jedné budově, učitel-specialista vyučoval tomuto předmětu na škole obecné i měšťanské. Myslím, že by se tak zachovala určitá linie při budoucím přestupu žáků do školy měšťanské, a že by tím získali žáci, učitel i škola. Stejně by bylo účelné, žádati zřízení funkce *odborných inspektorů pro kreslení*,* jež by ovšem byli považováni toliko za kreslířské poradce, nikoliv za inspektory rázu okresních inspektorů, pokud se týče funkčního a platového postavení.

Abych nezapomněl na ornament, který byl příčinou tolika urputných bojů. Je správné, že osnova odkazuje jej do patřičných mezí, to jest tam, kde lidový svéráz dosud žije, ať je pěstován. A pak soudím, že v dívčím kreslení se mu též nevyhneme, tam bude mít svůj „koutěček“. Jinde na jeho místo postavíme plným právem dosud opomíjené věcné kreslení. Ovšem do toho jest se pořádně „vložit“.

Tedy suma summarum, osnova, pokud se týče *plánů*, mluví řečí srozumitelnou a lahodnou. Jenže, jak jsem již řekl, narazí při realizaci na těžké překážky, přes něž se nelze přenést než drobnou, úsilovnou prací, na niž jsem zde poukázal. Jen tak můžeme vybudovati dílo, hodné *trvalého* obdivu. Kéž by se tedy obzory brzo vyjasnily a práce chycena byla s chutí a za pravý konec.

Jednu věc ale přece neuznávám za promyšlenou a účelnou, a tou jest rozbití jediné zvláštní hodiny kreslení na 2 půlhodiny ve 3. škol. roce škol troj-, čtyř- a pětiletých. Kdo ví, co znamená půlhodina v kreslení, kolik minut, odmyslíme-li si přípravy, případně na vlastní práci (a to vědí všichni), pak dá mi za pravdu, že minimální časovou jednotkou jest hodina, a že tedy ustanovení o půlhodinách jest ukvapené a nepromyšlené.

Ale přes to všechno nepochybuji, že osnova pro kreslení je v celku dílem dobrým. Ale „nikoliv litera, ale duch oživuje“. Osnova nespoutává ruce, otvírá cestu pilným a odvážným, v tom je její plus.

* Viz připojenou stať: Několik poznámek k novým osnovám kreslení.

PUŠKY dalekostřelné, BROWNINGY, trojáky, kozlice, obojetnice, flobertky, revolvery a veškeré zbraně, střelivo a lovecké potřeby za konkurenční ceny dodá: puškařský velkozávod	
	A. ZDENĚK, PRAHA Žitná ul. 45, P.T. učitelům a def. gážistům úvěr, výh. plat. podmínky Ceníky zdarma
	

Dr. Vl. Libický:

Rayonování zkušebních komisí.

(K poznámkám p. J. Sedláka z č. 17.)

Očekával jsem napřed, že můj článek v č. 15., ač psán věcně — sine ira et studio — vzbudí tu a tam odpor. Není pochyby, že na tuto záležitost lze se dívat z různého hlediska: rozeznával bych hledisko zkušebního komisaře, kandidáta a nad nimi vysoko stojící zájem školství. Snad se zdálo, že můj článek jest psán se stanoviska prvního; mám alespoň dojem, že autor poznámek myslí, že by rayonování mělo účel, aby se komisím málo zaměstnaným opatřilo cestou nařízení více kandidátů. Tak jsem to nemyslel; myslím, že by takové zařízení s větší radostí uvítali komisaři, kteří mají příliš mnoho kandidátů. Myslím, že, kdyby pan pisatel jenom v jednom období mohl fungovati na mém místě, plně by se mnou souhlasil.

Pan kol. Sedlák uvádí proti mým vývodům mnohé důvody, které sice jistě mluví z duše třeba značné části učitelstva, ale které těžko by zplna obstály před nestranným pozorovatelem, posuzujícím věc jediné s nejvyššího stanoviska, totiž podle zájmu školství jako celku. V takových otázkách se nesmíme stavěti na stanovisko čistě osobní. Ve svém článku jsem výslovně vyjímá Prahu (anal. ostatní hlavní města) pro její zcela zvláštní význam a plně uznávám, že tam jsou poměry zcela jiné a že ji nelze měřiti stejně jako ostatním zkušebními komisím. Ale v jiných městech budou přece jen poměry značně podobné, takže by mnohé důvody, které pan J. S. uvádí, úplně odpadly. Nemyslím též, že by bylo směrodatno, že by kandidát chodil dělati zkoušku tam, kde by též něco viděl (stále se netýká hlavních měst). Nevím, jak dnešní mladí páni se dívají na svět, ale ze své zkušenosti mohu říci, že mi bylo velmi milé, když jsem před a mezi zkouškami měl co nejvíce klidu a odpočinku a po zkouškách jsem zase byl šťasten, když jsem byl co nejdříve doma, abych mohl tatínkovi říci, „jak to dopadlo“. Je to snad příliš stancovětské, ale myslím, že i dnes mnoho lidí, kteří podnikají zkoušky, podobně smýšlí. Ostatně mám doklady, že učitelstvo samo tak nesmýšlí; nemohli bychom si vysvětlit, jak to, že na příklad velký Hradec Král., kde možno tolik viděti, tolik se poučiti i osvěžiti, má méně kandidátů než malá Chrudim. Podobně i finanční otázka nerozhoduje vždy u učitele o tom, kam pojedete ke zkoušce. Nejlacinější to má přece vždy doma. Proč tedy nejde k domácí zkušební komisi, ale jede raději — ne do Prahy — ale do jiného menšího města půl dne daleko? Anebo proč jede z Prahy ke komisi zcela cizí (kde nestudoval) na venkov? Je zcela pochopitelné, když abiturient příbramský, který dostal místo na Litomyšsku, jde dělati zkoušku do Příbramě; to uznávám. Ale nenalézám důvodů, aby abiturient litomyšlský, mající místo na Litomyšsku, šel dělat zkoušku do Příbramě, kde vůbec nestudoval. (Případ vymyšlený, ale podobné existují.) To pan autor poznámek nevysvětlil. Pokud se otázky přípravy a požadavků týče, nemyslím, že by se přihlíželo při jiných zkušebních komisích ke všem těm momentům, o nichž se děje zmínka; nesmíme též býti příliš velkými idealisty. Konečně kandidáti, kteří jdou ke zkoušce způsobilosti, nejsou žádnými dětmi, ale rozumní, dospělí lidé, kteří prodělali již jednu zkoušku (maturitu), případně (jdou-li k odborné zkoušce) i více. Pan pisatel poznámek může býti ujistěn, že tvář sebe odměřenějšího pána se změní rychle ve vlídný úsměv, pozoruje-li, že jest kandidát dostatečně připraven, to jest že nezapomněl všechno, co se na pedagogii naučil a že po dvě leta skutečně hleděl nabýti zkušeností učitelských. Naopak, i kdyby přišel bývalý kandidát — který býval třeba i s vyznamenáním — změnil se vlídnost v odměřenost, nebude-li kandidát nic uměti.

S dalšími vývody poznámek těžko polemizovati. Obsah mého článku byl jasný: S právního hlediska má stát právo předepsati svému zaměstnanci podmínky, aby mohl nabýti nějakého úřadu. Tedy i zkušební místo. Nebyl by to prvý případ; na příklad je výslovně nařízeno, že právník může skládati první státní zkoušku jen u komise na té universitě, kde studoval. Není to něco obdobného? Proti tomu nelze ničeho namítati. Nečiní-li to stát, je to jeho věcí. To právo dlužno mu přisouditi, poněvadž jest zaměstnavatelem. Proto ale nelze z toho vyvozovati, že by musel stát předepisovati zákum střední školu, kterou má navštěvovati, ač nesporně by i to mohl učiniti. To by byl velice chybný myšlenkový postup. Ale konečně jsou tu případy, že se tak děje. Nejsou rayonovány školy obecné i měšťanské?

Pan autor je ochoten přiznati právo státu, aby rayonoval komise pro zkoušky obecné; pro měšťanské však rozhodně ne, protože prý jsou to zkoušky dobrovolné. Věc je ta: kdo chce učiti na škole obecné, musí mít zkoušku způsobilosti, kdo chce učiti na měšťanské, zkoušku odbornou. Obě jsou tedy v daném případě stejně nutné a obě stejně dobrovolné. Nikdo nemůže býti nucen, aby se podrobil jedné neb druhé; ovšem nepodrobí-li se jim, nemůže býti definitivně ustanoven. Konečně i v posledním důsledku se pan autor poněkud mylí. Ani kdyby bylo rayonování provedeno, nemohl by stát prominouti kandidátům ten nešťastný kolek. Neboť i pak by musel kandidát žádati za připuštění ke zkoušce, protože není v aktu žádosti rozhodujícím, že žádá, aby mohl zkoušku skládati v Praze neb Olomouci, ale že žádá, aby k ní byl vůbec připuštěn. A bylo by pak jistě zase na komisi, aby zkoumala, zda dotčený kandidát podmínkám zákona vyhověl či ne. Proto by musela opět býti žádost a na té opět kolek.

Napsal jsem, že v těch věcech by měl rozhodovati jediné zájem školství a ne

zájem osobní. Z toho plyne ovšem, že by i požadavky komisi měly býti jednotně upraveny. Dosud jsou v požadavcích jisté rozdíly, snad i značné, hlavně při zkouškách odborných. Ovšem to není důsledkem *nesvědomitosti* toho kterého eksaminátora, nýbrž prostě různého názoru na věc.

Že by některá komise měla požadavky přemrštěné, nutno rovněž odmítnouti. To je prostě nesmysl; naopak, nelze upříti, že *požadavky pro měšťanskou školu jsou na dnešní dobu velmi nízké a že není daleká doba, kdy bude ministerstvo nuceno, aby je zvýšilo, bez ohledu na to, bude-li neb nebude-li reforma učitelského vzdělání provedena.* Úprava zkoušek bude mít v první řadě za účel, aby vytkla přesněji, než se stalo dosud, co se má požadovati: pod nynější úroveň to jistě nepůjde.

Konečně ještě něco bych rád řekl našemu učitelstvu. Povolání učitele-vychovatele jest příliš vznešené, nežli aby se přípravné požadavky měřily pouze podle toho, co za to dostane. Řekne-li někdo: „Nebudu dělati zkoušku na měšťanku, poněvadž za to dostanu jen o několik stovek více,“ odvrátím se od něj. Kde je ten idealismus, kde je ta touha po vzdělání, měří-li se pouze na sta neb tisíce?! Hoden jest dělník mzdy své; hoden i učitel platu přiměřeného a učitel na měšťanské škole platu úměrně většího než na obecné. Ale lituji, že učitelstvo neproklazuje v novinách a na schůzích stále zdůrazňovancu touhu po vyšším vzdělání tím, aby se připravovalo hojně na odborné zkoušky. Tím by ukázalo upřímnost svých snah nejlépe. Katolické učitelstvo by mělo v zájmu věci i ve vlastním zájmu jíti dobrým příkladem napřed.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Výbor spolku katolického učitelstva v zemi moravskoslezské s radostí a povděkem vítá projev básníka Jaroslava Durycha v článku „Spravedlnost“ v květnovém čísle „Akordu“, v němž zdůrazňuje nedotknutelnost práva katolických rodičů na určování výchovy svých dětí, a připojuje se k jeho výzvě, že je potřebí, aby president republiky podal svůj dnešní názor o katolictví a o svém poměru k českým katolíkům, neboť jména Masarykova a jeho dřívějších výroků je stále užíváno jako zbraně v boji proti katolické víře a českým katolíkům.

Výborová schůze Spolku katol. učitelstva v zemi moravskoslezské konala se 29. května v Přerově. Přítomni: Vičánek, Praxl, Moslerová, Hanzelka, Hrbáček, Žamberský. Jednáno o prázdninovém kursu ve Frýdlantě n. O., o dětském sanatoriu ve Žďáře, o láz. domě kněžské nem. pokladny na Adrii, o nových osnovách, o voj. předvýchově a jejím poměru ke škole, o zájezdu do Polska a o zájezdu polských katol. kolegů k nám, o žádostech občanstva o katol. učitele a učitelky, o výr. valné hromadě. Tato bude se konati ve dnech 13. až 15. července v Olomouci. Prvého dne bude večírek v Lid. domě, druhého dne ráno o 8. hod. mše sv. u P. Marie Sněžné, pak o půl 9. hod., a nesejde-li se náležitý počet členů, o půl 10. hod. vlastní valná hromada s obvyklým programem v sále Lid. do-

mu. Referovati bude kol. říd. uč. J. Ev. Trávníček z H. Lídče. Odpol. prohlídka města, před večerem odjezd na Svatý Kopeček, kdež se přenocuje, třetího dne ráno mše sv., prohlídka Sv. Kopečka a zájezdy do Příkaz, případně i jinam, jak bude domluveno hned prvního dne. Bude-li se konati v uvedených dnech zájezd do Polska, bude valná hromada uspořádána ve dnech 1. až 3. srpna s tímž programem. Členové spolku dostanou pozvánky, kde bude vše přesně uvedeno. Též přinese zprávy denní tisk. Dále jednáno o přijetí nových členů a projednávány drobnější záležitosti.

Duchovní cvičení pro učitelky pořádá jihočeský odbor Zem. spolku katolického učitelstva čl. ve dnech 23. až 27. srpna v Čes. Budějovicích v ústavu sv. Josefa. Začátek 23. srpna večer, konec 27. srpna ráno. Poplatek za byt a stravu 75 Kč. Přihlášky přijímá Marie Ratajová, učitelka v Č. Budějovicích, Třída čl. legii č. 28. Přihlaste se co nejdříve! Dne 27. srpna v 10 hod. dopol. koná jihočeský odbor valnou schůzi v ústavu sv. Josefa.

Zájezd do Krakova. Svaz polského křesťanského učitelstva koná svůj sjezd letos v Krakově ve dnech 3. a 4. července. Po sjezdě jsou stanoveny prohlídka Krakova a výlety a vycházky do okolí. Pojede asi podle programu jedna výprava do Horního Slezska k prohlídce závodů a hutí, jiná do Veličky, jiná do Tater na Babí horu, do Zakopaného, Mořské Oko, jiná Gdynia

—Hel k polskému moři. Kdo by reflektoval na tento zájezd, přihlas se ihned v redakci „Věstníku“ protože bychom museli do Polska oznámiti čas příjezdu i počet účastníků, abychom měli zajištěny noclehy. Pozvání se nám dostalo teprve teď a proto jest již času málo. Přihlaste se proto ihned. Jest třeba, aby každý účastník měl cestovní pas a polské visum. Náklady podle toho, kam se pojedě. Bude dobré, když každý účastník se svou přihláškou podá i zprávu, kam by se chtěl podívat. Bude beztoho potřeba potom stanoviti snad společnou výpravu.

Kraj. odbor katol. učitelstva v Novém Městě na Moravě koná schůzi ve čtvrtek 26. června dopoledne v Novém Městě.

Sušicko-klatovský odbor konal výroční valnou hromadu dne 23. dubna. Dosavadní předseda kol. říd. uč. St. Luhan z důvodů přetížení pracemi vzdává se funkce. Za vykonanou práci děkujeme mu co nejsrdečněji: Pán Bůh zaplať! — Jednomyslně zvoleni do nového výboru: předsedou kol. Fr. Pospíšil, jednatelkou kol. odb. uč. Alžběta Tupá, pokl. kol. M. Poylová, členy výboru kol. ř. uč. St. Luhan a kol. V. Brožová. Duchovním rádcem vdp. Jan Mottl, kons. rada a vikář, a zástupcem jeho vdp. katecheta St. Prosser. Kéž Bůh popřeje novému výboru pokračovati šťastně v započaté brázdě a uskutečniti mnohé věci, které až dosud zůstaly toužebným přáním! V uplynulém období konaly se 3 zvláštní výb. schůze a 8 členských schůzí, zhodnocených celkem 9 přednáškami, z nichž 1 se světelnými obrazy (o sv. Terezi) byla přístupna veřejnosti. Přednášky se světelnými obrazy zdají se býti nejvhodnější, proto v budoucnu jim chceme věnovati více místa. Při této valné hromadě těšili jsme se z přítomnosti milého hosta kol. říd. uč. v. v. pana Fr. Duhy, který promluvil o laickém apoštolátě slovy prostě uchvacujícími svou přesvědčivostí. Budeme jej vděčně a rádi vzpomínat, jako jsme vzpomínali a vzpomínáme na milého vdp. P. Rebana z Č. B., který minulá leta o velikonocích k nám přijížděl. I jemu jsme vděční a dovoluji si mu tlumočiti nejuctivější poručení a vzpomínku; těšíme se na brzkou viděnou!

Pil.

Z jihočeského odboru. Dne 25. května zavítal k nám milý host, spisovatelka Ludmila Tichá. V promluvě „Uči-

telka v Katolické akci“ ukázala nám, kterak může učitelka rozvinouti blahodárnou činnost, zvláště na poli křesťanské charity. Svou láskou k naší svaté věci, jevíci se nikoliv prázdňými slovy, ale požehnanou činností a šlechetnou snahou spojovati všechno v jediný svazek, který pomijeje všechno osobní, jde za jediným cílem: pravdou a láskou Kristovou, zapsala se nám hluboko v srdce a povzbudila k následování. Jsme vděční za její návštěvu a těšíme se na novou!

Z odboru boskovského. Před více jak třemi roky pokusili jsme se navázati společenské styky s katolickou veřejností a zejména inteligencí uspořádáním „prvního večeru zpěvu a hudby“ v Boskovicích. Výsledek tohoto prvního podniku — ovšem v první řadě zásluhou účinkujících pánů dra Pražáka a kol. Paláta. — byl velmi značný. Jím povzbuzeni uspořádali jsme druhý takový večer v Letovicích s programem, jehož větší část jsme si vyplnili již sami aneb za výpomoci domácích, a letos v neděli svatodušní došlo k třetímu našemu podniku toho druhu opět v Letovicích. Program byl velmi pěkně volen, čísla hudební, z nichž zvláště vynikl Dvořákův Slovanský tanec č. 8, zahráný na klavír p. ředitelem Novákem a sl. Faltýnkovou, a valčík pro sal. orchestr, byla vystřídána sólovými a sborovými zpěvy a recitacemi. Úvodem pronesl krásný proslov o snahách katolického učitelstva kolega Novák. Návštěva byla pěkná přes nevhodnou dobu a přesto, že v biografu byl promítán film „Svatý Václav“. Nám však jde v první řadě o účinek morální, jehož bylo plně dosaženo a bylo radostno prodlíti v kruhu tak příjemné společnosti. Musíme jen poděkovati všem, kdo nám uspořádání této akademie umožnili ať zapůjčením a úpravou místnosti, či laskavou a ochotnou výpomocí při produkci.

Odbor uhersko-hradištský konal v neděli 1. června členskou schůzi v Napajedlech v ústavě Ludmila za účasti 59 členů odboru a 48 hostů. O půl 9. hodině sloužena mše svatá v ústavní kapli P. Ferd. Chýlkem, redaktorem z Přerova. Před mší sv. měl promluvu P. Fr. Mléčka, inspektor náboženství z Napajedel. Krátký proslov, myšlenkově bohatý, vznítil ve vděčných posluchačích touhu po náboženském zvrácení veřejného života. V 9 hodin zahájena schůze v kreslírně ústavu předsedou odboru Ant. Kolkem, který uví-

tal hosty i referenty p. RNDra J. Špačka, profesora z Hlučína, a P. Ferd. Chýlka, redaktora „Práva“. První referát měl dr. Špaček O metodě skriptologické. Rozvinul před posluchači novou vyučovací metodu třídy elementární, ke které se dopracoval mnohaletou zkušeností učitelskou. Jádrem metody skriptologické je řazení písmen malé i velké abecedy, psacích i tiskacích ve skupiny podle příbuznosti za použití pedopsychologické multiplikace představ. Takových skupin vytvořil autor 18 z celé abecedy. Žáci v elementární třídě, které autor učil, znali o vánočních dokonale čisti a psáti. Je nutno, aby dr. Špaček vydal svůj slabikář, který má v rukopise, i stručný návod své metody knižně, aby tak dobrá věc nezapadla v zapomenutí, ale aby vešla ve známost v široké veřejnosti učitelské, která by použila výsledků mnohaleté zkušenosti a poctivé práce ve třídě elementární. Dojde-li metoda skriptologická náležitě uplatnění, způsobí převrat v dosavadním systému vyučování na dolním stupni. Po referátu se rozpředla čilá debata, která byla důkazem, že jde o novotu, která zvrátí mnohé zastaralé způsoby vyučovací a ulehčí a zjednoduší učivo žákům v elementární třídě. Další referát měl P. Ferd. Chýlek O sociálním a svépomocném programu katolického učitelstva. Naznačil, jak si představuje práci svépomocnou a sociální v našich organizacích. Je třeba kráčet nejen v duchu doby, ale také ji předběhnout v práci o zvýšení sociální úrovně našeho lidu. Moderní kulturu a rychlým dnešním tempem života jsou nervy všech duševních pracovníků přetiženy, je třeba léčebných ústavů. Organizace mají projevit schopnost a snahu zabezpečiti svým členům výhody a lacinou léčbu v podobných ústavech. Referent podal konkrétní návrh na vybudování ozdravovny v Kraljevicích při moři Jaderském. Jednání je v proudu, je třeba, aby katol. učitelstvo spolu s kněžstvem se této vhodné příležitosti uchopilo a vybudování ozdravovny uskutečnilo. Návrh byl veškerým členstvem nadšeně přijat a uloženo předsednictvu, aby působilo na rychlé uskutečnění této svépomocné akce. Průběh schůze byl zpestřen vybranými čísly pěveckými, které byly vzorně předvedeny sborem chovanků pensionátu Ludmila, řízením S. Amaty Gájové. Učitelstvo mělo příležitost se přesvědčiti o dobré a poctivé práci,

ci, která v ústavě se věnuje hudebnímu vzdělání chovank. Hudební vložku přednesli: kolegyně M. Stryžáková, klavír, kolega F. Perníčka, I. housle, kolega Al. Reček, II. housle, s lehkostí a jistotou. Bouřlivý potlesk byl odměnou za jejich pěkný výkon. Po vyčerpání programu byli účastníci schůze fotografováni. Společným obědem, který prvotřídně připravily chovanky rodinné školy, byla ukončena poslední členská schůze. Ředitelství ústavu patří upřímný dík za velikou ochotu, se kterou vyšlo vstříc konání schůze v Napajedlicích. — Hl.

Nový krajinský odbor katolického učitelstva na Moravě. Dne 4. června sešlo se katol. učitelstvo z Místecka do Frýdlantu, byvši k tomu vyzváno kolegou Hrbáčkem, a po jeho referátu se usneslo uvést v život Krajinský odbor. O založení tohoto jednalo se již sice před dvěma lety, ale, poněvadž měl spojovali Místecko i Frýdecko, práce v něm se dosud neuskutečnila. Za činovníky zvoleni kol.: V. Socha ze Pstružíka předsedou, T. Špačková z Frenštátu místopředs., F. Jiríček z Myslíku jednatelem, T. Praxlová z Frenštátu pokladní, L. Kubalová z Místku a Fr. Jakubková z Metylovic revisory účtů. Účastníci schůze (přítomno i několik důst. pánů) projevili o org. činnosti opravdový zájem, lze proto doufat, že odbor půjde pěkně vpřed. Ke schůzím bude zváno i Frýdecko, ale lze se těšiti, že i u nich bude odbor založen. Schůze skončena výzvou referenta k práci v Orlu a Lid. jednotách a projevem oddanosti katol. učitelstva k vedení čsl. strany lidové a předně k jejímu vůdci dru Šrámkovi. Osnovy pro měšťanské školy budou vydány po prázdninách.

HLÍDKA UČITELSKÉHO DOROSTU

Mladí přátelé! Vstupujete do života. Opouštíte třídy, kde jste se vzdělávali, a zakrátko začnete sami vyučovati. Narazíte na mnohé překážky, mnohé bude vám nejasným. Budete potřebovat opory. Kde ji najdete? — Jedině u dobrého přítele a tím jest v první řadě učitelská organizace. Však čsl. učitelstvo má organizací mnoho, do které tedy vstoupíte? — Jedině do té, která jde v intencích smýšlení národa, v duchu jeho slavné tradice. Vstoupíte do organizace katol. učitelstva. V Čechách i v zemi moravskoslezské

má katol. učitelstvo zemské spolky. Sídlem českého jest Praha, sekretariát Praha II., Bredovská 3, předseda prof. Ant. Novák, sídlem moravskoslezského Brno, Běhounská 22, předseda odb. učitel a poslanec Josef Vičánek. Oba spolky tvoří Říšský svaz katol. učitelstva čsl. se sídlem v Praze, předseda Vičánek, tajemník odb. uč. Frant. Hanzelka v Hodslavicích. Orgánem katol. učitelstva čsl. jest 14deník „Věstník katol. učitelstva čsl.“, vycházející v Přerově, Blahoslavova 41, redaktor odb. uč. a člen zemské školní rady moravskoslezské Jind. Hrbáček. V mnohých okresech jsou krajinské odbory spolku. Hlaste se za členy buď přímo u zem. spolku neb u kraj. odboru! Lidové sekretariáty, jež jsou skoro v každém okresním městě, vám o nich řeknou. Též redakce „Věstníku“ přijímá členské přihlášky. Těšíme se již na vás a na vaši spolupráci k blahu národní školy a národa vůbec a také k lepší budoucnosti učitelstva. Neodkládejte s přihláškami na pozdější dobu, ale pošlete je ihned! Mnoho štěstí v učitelské práci! Zdař Bůh!

Vzor žádosti abiturienta (abiturientky) o místo zatímního neb výpomocného učitele (učitelky). — A. T., abiturient učitelského ústavu, bytem v žádá o udělení místa výpom. učitele. Kolek 5 Kč. — Okresnímu školnímu výboru v V účtě podepsaný žádá o udělení místa výpomocného učitele na tamním okrese, a žádost dokládá: 1. Osvědčením československé státní příslušnosti. (Vydá okr. úřad. Třeba předložit: a) Domovský list, b) křestní list žadatele, c) prohlášení obce, od kdy otec žadatelův má tam domovské právo. Toto musí mít od 1. ledna 1910, měl-li je před 1. lednem 1910 jinde, musí o prohlášení žádati v oné obci.) 2. Křticím listem. 3. Domovským listem (vydá domovská obec). 4. Vysvědčením lékařským (vydá úř. lékař okr.). 5. Vysvědčením mravů (vydá obec). 6. Prohlášení otce, že souhlasí se vstupem synovým, je-li tento neplnoletý, do školní služby. Slibuji, že se vynasnažím, abych příčinností místa plně si zasloužil. V N 19 . . Podpis s přesnou adresou. Každá příloha se kolkuje 1 Kč kolkem. Míst tato udělují okresní školní výbory. Nechť abiturient nejprve, než dosti nákladnou žádost podá, dříve se u dotyčného okresního školního výboru slušným dotazem s přiloženou známkovanou zpáteční adresou informuje, zda je v okrese místo uprázdněné, a v

případě příznivém o místo se uchází. Bylo-li místo žadateli uděleno, předloží ještě dodatečně trojmo vyhotovený osobní výkaz. Ustanoven může býti jako učitelský čekatel, je-li kvalifikován pro zatímní ustanovení, t. j. s příslušnými zkouškami učitelské dospělosti, předepsanými pro jednotlivé kategorie učitelstva, zastává-li dočasně uprázdněné místo zatímně nebo definitivně zřízené, jsou-li příjmy z tohoto místa volné (místo není def. nebo zat. již obsazeno). Ostatní učitelé (jen se zkouškou dospělosti) jsou výpomocní (Jsou na místech obsazených a učitel je buď jinde přidělen, na dovolené atd.)

Nová škola.

*Ten náš nový ministr,
to je, pane, filistr!*

*Moudře napřed uzal si rádce
a teď, co měl na hromádce.
hodil chytře módy dravcům,
nepokojným nedočkavcům:
školy nové, nové plány,
které pohnou kmány, pány.*

*Jak? To ovšem věc jest jiná!
Poškrábou se za ušima.
osnovami pod stůl seknou.
dopálí se a pak řeknou:
„Časy letí, leta minou,
vezme čert i školu činnou!“*

*Pravda ostatně to svatá:
nejspíš chybí ten, kdo chvátá!*

Puntik.

PRÁZDNINOVÝ POKRAČOVACÍ VZDĚLÁVACÍ KURS KATOL. UČ. VE FRÝDLANTĚ N. O. OD 4.—18. SRPNA 1930.

V posledním čísle „Věstníku“ ukončujeme též předběžně informativní rubriku „Prázdninový kurs“. Uveřejňuji poslední informace stran kursu. Záčátek kursu je 4. srpna ráno. Do té doby mají býti všichni účastníci již ve Frýdlantě. Proto doporučuji, aby účastníci přijeli již v neděli na večer. Nocleh i večere jest pro 3. srpna rezervována. Co si má každý účastník vzít, bylo řečeno v jednom z posledních čísel „Věstníku“. Neberte si zbytečné věci. Při nakupování nových věcí nenechte si vnutiti něco, čeho není třeba. Víte, že obchodníci to rádi dě-

lají, Kolegové a kolegyně, kteří fotografujete, vemte s sebou aparát. Též dalekohled doporučuji si vzít. Kdo má turistickou neb speciální mapu, vemte též s sebou. Nezapomeňte však hlavně vzít s sebou dobrou náladu a veselost. Vše, co by tylo dvě věci rušilo, nechte doma. Jídlo si s sebou žádné neberte. O ně je dostatek postaráno. Kdo by si snad chtěl dělat z květeny Beskyd herbář, připrav si listy doma. Též si pro informaci přečtěte partie z geologie, mineralogie, botaniky, přečtěte si Pekařova Žizku, III. díl a „Smysl našich dějin“, aby každý účastník byl aspoň trochu připraven pro referáty. Máte-li doma nějakou společenskou hru (halmu, domino, šach, damu, člověče nezlob se atd.), vemte to s sebou. Kdo ovládá hru na kytaru neb mandolíně, vemte též nástroj s sebou. Někaký notový papír vemte si každý z účastníků. Poznámkové sešity pro přednášky též si každý opatřete.

50 proc. slevy na dráze. Pokynul Aby pořadatelstvo mohlo opatřit všem 50proc. slevu jízdného pro cestu do Frýdlantu a zpět, musí si každý účastník kursu opatřit zvláštní legitimaci, ověřenou správou školy, kde dotýčný působí, obecním úřadem svého působíště, opatřenou vlastnoručním podpisem, zkrátka vyplnit všechny předtisknuté rubriky předepsaného tiskopisu této legitimace, kterou si musí každý účastník kursu zakoupit u kteréhokoliv úřadu železničního (u pokladny). Legitimaci si musí účastníci co nejdříve opatřit, vyplnit ji řádně a poslati ji vedoucímu kursu s přílohou 1 korunovou známkou. *Totéž se týká i p. přednášejících.*

Do 16. června se přihlásili: Číslo pořadí 60. Eliška Římská, učit., Pěčín, p. Čechy pod Kosířem; 61. Leoš Koubek, uč., Vsetín; 62. Anežka Šikulová, učit., Zděchov, okr. Vsetín; 63. Osvald Cífr, uč., Boršice u Buchlovic, Morava. — Další přihlášky přijímá Jan Kunc, uč., Markvartovice, Hlučínsko.

Prázdninové adresy velmi mnozí již poslali, ale někteří tak dosud neučinili. Upozorňuji znovu všechny, aby tak učinili. Jinak neručím za to, že nějaká písemná zpráva o prázdninách bude bloudit, než vás najde. Vedoucí kursu.

Nezapomeňte do konce školního roku složit zálohu nejméně 50 Kč, kterýžto obnos bude započten do kursového. Kdo nedostal složenky, ať o ně dopíše vedoucímu kursu.

Prázdninová adresa vedoucího kursu

je: Jan Kunc, uč., Olomouc, Biskupské nám. č. 2.

K soutěži na pochodovou píseň přišel pěkný návrh. Pošlete další.

Komu nebyly snad náhodou doručeny vplatní lístky na složení zálohy (poplatků), necht je reklamuje v administraci „Věstníku“.

ROZHLEDY

Říd. uč. Fr. Adámek †. Od jara sbírám materiál k napsání vývoje předválečného hnutí katol. učitelů na Moravě a proto navazoval jsem spojení s někdejšími pracovníky naší organizace. Některé jsem ale nenašel, ač jsem se všemožně na ně dotazoval, a jedním z nich byl právě Adámek. Nebylo o něm zprávy. Až v posledním čísle „Věstníku učitelů pensistů“ četl jsem toto: František Adámek, říd. uč. v. v., zemřel 24. března 1930. Narodil se 22. září 1862 v Mikulůvce, okres Vsetín. Studoval nižší gymnasium ve Val. Meziříčí, ústav ke vzdělání učitelů v Příboře, maturoval roku 1883, zkoušku způsobilosti vykonal r. 1886 v Brně, způsobilosti vyučovatí polnímu hospodářství nabyl v Brně 1895. Působil v Novém Hrozenkově, v Hovězi na „Bařinách“ a jako nadučitel v Lešné až do svého pensionování r. 1927. Život zesnulého byl pln práce. Účastnil se ke zvýšení vzdělání četných kursů. Sociální péče ztratila v něm pracovníka velmi zdatného a vynikajícího. O jeho oblíbenosti svědčí diplom čestného občanství v Lešné a neobyčejná účast při jeho pohřbu ve Val. Meziříčí, kdež se zemřelým rozloučil se jménem učitelstva jeho nástupce Malíš. Smrt jeho oplakává vdova a 6 zaopatřených a 3 nezaopatřené dívky. — O jeho práci pro katolickou školu a katol. organizaci učitelskou ovšem zde zmínky není. Pracoval však takto, pokud si my, členové a členky spolku z předválečných dob vzpomínáme, a sluší proto této jeho činnosti vzpomenouti, i když později po převratě v ní ustal. R. i. p. — Hrbáček.

Na výzvu z posledního čísla došly tyto návrhy: Úmysl tisknouti „Právní hlídku“ samostatně jest dobrý. Vl. J. — Myslí m, že „Pedagogická příloha“ by mohla vycházet zvlášť. Námetů je a bude dost — měsíčně by se vždy sehnalo číslo, možná až jednoarchové. Nové osnovy dají hodně námetů. Hned v 1. čísle by mohly býti vzory rozvrhů učiva podle nich. Jistě by „Pedag. při-

lohu" žádali všichni kolegové! — „Právní hlídka" by byla dobrá na zvl. listech neb dvoulistech (případně vždy do čísla, aby byly 2 listy) a pak by se dala spolu s časop. „Občan a škola" svázat. Při lichých číslech pedagog přílohy, při sudých právní — ačli by nebylo závadou, že by se některé dotazy opožděně zodpověděly. J. Ev. Tr. — K dotazu, má-li býti přidávána k „Věstniku" zvláštní příloha pedagogická, sděluji, že jsem rozhodně proti zvláštní příloze, poněvadž na to máme „Vychovatelské listy", ty ať každý organisovaný odebírá, tam ať ten, jenž má vědecké snahy pedagogické, je ukládá, ale „Věstník" ať zůstane tím, čím je, časopisem pro podávání časových zpráv a rozhledů. R. Tř.

Typický oběžník z menšiny. Měsíční porada uč. sboru koná se v pondělí. V pondělí předloží se na stůl sborovny v 10 hod. dopol. deníky žáků (početní, mluv., němec.), výkresy a rysy, poznámky žáků z reálií. Dnes oznámí se všemu žactvu, aby na pondělí přinesli do školy všechny tyto žádané věci. Rovněž předloží se dispozice k vyučování, písemné měsíční úkoly žáků, třídní knihy a katalog. Každý člen sboru přichystá si laskavě zprávu, kolik učebné látky, předepsané osnovami, bylo již probráno a kolik se má do konce škol. roku ještě probrati, kde to jde, uvede se počet stránek. (Tak to vypadá na škole, kde je představený nejvyšší hlavou čsl. církve a zároveň organisovaný čsl. soc. Aby jej Pán Bůh při zdravém rozumu zachoval! Soustrast kol. té menšinové školy. Pozn. redakce.)

Mobilisace? Blíží se sčítání lidu. Mimo jiné bude jím konstatována náboženská příslušnost k církvím. Také k té, která položila základ k naší kultuře a po níž plivají pokládá se v nynějších dobách za ušlechtilý projev pokrokového gentlemana. Vše od posledního plátku v zapadlých koutech až po nadutý pokrok velkoměsta má býti mobilisováno, aby číslice, která bude označovat procento katolíků, byla co nejmenší. Největší pohotovost tu ukázal zase tisk „stavovských" organisací učitelských. Teprve nedávno přinesl „Věstník US" zprávu, že ve výborové schůzi ŘSUČs bylo ke sčítání lidu učiněno patřičné usnesení (jak opatrně řečeno!) a již se objevují články, jimiž se připravuje půda pro agitaci odpadovou. Ve zmíněném „Věstniku" se po článku Blažkově, o němž jsme se zmí-

nili minule, objevil opět nový článek s nadpisem: Základní omyl, v němž pisatel E. P. vrhá se na církev katolickou se všemi těmi dávno již otupělými a zrezavělými zbraněmi, jimiž živému nemůže ublížiti, leda snad ještě zohyzďovati mrtvolu. Zase tu parádjuje nepřátelství k pokroku, absolutistická a centralistická organisace, monarchismus, zatuchlý středověk a jako vždy, tak i teď ohání se Masarykem, Husem, Komenským a končí apelem na mužnost a čestnost, kterou nutno projevití vystoupením z církve. Zase jeden dokument doby, známka zarytého nepřátelství těch, kteří jménem celého stavu nedávno slibovali p. prezidentovi snášlivost. Inu sliby — chyby!

Zločin učitelských ústavů. K řadě „zločinů", jež páchaly a páchají, přistoupil nový. Dr. Slaminka vypátral v „Ruchu", že na učitelských ústavech je kandidátů katolíků 78 procent, což je více než průměrné procento katolíků ve státě (70 proc.) a ovšem také více než procento učitelů katolíků. My to pokládáme za důkaz toho, že se katoličtí rodičové před jinými starají o to, aby dali dětem náležité vzdělání, ale zároveň za důkaz toho, že jim nedávají na cestu do života dosti sebevědomí a síly, aby dovedly vzdorovati ústrkům nevěrců v úřadě i v životě a dosti samostatnosti, aby nevstupovaly do organisací, které soustavně jejich náboženské přesvědčení ubíjejí. K

Velké Brno, Obsazování míst. Zatímne jest obsazeno míst řídících učitelů (ředitelů): Na obec. školách ve městě 11 míst, v předměstích 16 míst. Na školách měst. národních ve městě 4 místa, v předměstí 4 místa. Od r. 1926 nebylo vypsáno žádné místo učitelské a také prý se již žádné vypisovati nebude. Místa obsazují se definitivně bez konkursu prostě přesazením z definitivy ad personam. Tedy dostati se nyní na místo učitelské v Brně cestou konkursní je vyloučeno. Kdo se chce do Brna dostati, musí výpomocně přijmouti kterékoli místo a pak čekati 3 roky na definitivu ad personam, potom zase 3 roky na definitivu přesazením. Poměry jsou takové, že přicházejí z venkova na podřízená místa kolegové již starší pod správce mnohem mladší, což ovšem obráží se pak nejen ve škole, ale i v celém učit. životě. Za souhlasu učitelstva ruší se v Brně napořád také naturální byty, čímž učitelstvo jako ce-

lek přichází jistě o sumy jdoucí do tisícových obnosů. — Budeme k tomu mlčet? Nikoli, i když silnější organizace se v té věci chovají zcela pasivně.

Lid žádá katol. učitele. Musíme je také mít, chceme-li by i příští generace byla katolická, lidová. Naše katol. učitelská organizace jest dnes již pěkně vybudována, ale jest třeba, by byla ještě početnější, ještě silnější. Pomozte nám proto získat jí nové členy! — Však kterak? — Dvojím způsobem: 1. I při dnešní pověstné nevěře českého učitelstva jest v jeho řadách ještě mnoho těch, kteří zůstali církvi skutečně věrni, to jest nejen podle jména. Však mnozí z nich zůstávají přece stále v učitelských organizacích katolicismu nepřátelských. Nemohou pak ovšem vystoupit aktivně k dobru katolicismu a lidového hnutí. Řekněte jim o naší katolické učitelské organizaci. Vyzvěte je, ať jdou s námi! Jsou-li u nás organizováni, nemusejí se již báti teroru. Nejsou-li v katol. učitelské organizaci, nejsou vůbec našinci. 2. Přejde-li do vaší obce mladý učitel, mladá učitelka, požádejte je o práci v našich spolcích. Mladý člověk rád a obětavě pracuje. Nežskáte-li jej pro práci vy, získají jej spolky nám nepřátelské. Postupují takto již dávno a my pak ztrácíme učitele a učitelky z rodin katolických. Ziskávejte tedy učitele a učitelky hned, když opouštějí učitelské ústavy! — Budeme-li mít dosti katol. učitelů a učitelek, bude katolickým i naše školství, aniž bychom zvláštní katolické školy musli zakládati. Český národ jest z velké většiny katolický, nechť proto i jeho školy jsou katolické! Kdo s námi nesusouhlasí, ať si postaví školu vlastní! (Jind. Hrbáček na V. zemském sjezdu čl. strany lidové v Brně 1930.)

Myslet bolí. Ve „Věstníku USU“ vystoupil v čísle 31. na řečnickou tribunu muž, p. Blažke, jehož bych podle jeho vývodů a důkazů zařadil do kategorie lidí, jichž oblíbeným sportem je mlácení slámy. Jestliže už ani tato výzva neotřese vámi, vy neupřimní či lhostejní, pak, jestliže drtivá síla vývodů páne Blažkových neotřese vámi tak, abyste nebyli v pochybnostech, jak vyplníti rubriku náboženského vyznání v sčítacím archu, pak — pak se musí státi něco — něco ohromného, na příklad: vyloučíme vás z našeho společenství (ale probůh, to ne, 70 Kč je sedmdesát Kč, to není k zahození), či

budeme na vás ukazovati prstem na našich schůzích, povedem o vás zvláštní seznamy „papeženců“, jež budou dány okr. inspektorovi k dispozici atd. atd. Z pana Blažke mluví zřejmě dva duchové: Goethův, jehož plášť si vypůjčil při vstupu na trbunu, aby dokázal blízké duchovní s ním přibuzenství i naznačil, jak snadno a rychle naučí se nazpaměť citátu z Goetheho — hlavně však duch staré Blažkové, který mile ovívá nás při čtení celého dalšího obsahu na „moto“ navázavšího. Lidově se říká: „Není šprochu, aby na tom nebylo pravdy trochu.“ Pan Blažke po dlouhém mluvení promluvil z duše všech pravdu milujících lidí teprve posledními dvěma slovy páne prezidentovými: „Myslet bolí.“ Pan Blažke asi mnoho bolesti nezakusil, jestliže v úplném zdraví baví svoje čtenáře. Radím vám, p. Blažke, abyste častěji hlasem do duše pronikajícím houkl do vlastního tábora tato dvě slova a připojil k tom: „Myslet do hloubky bolí.“ Neboť myšlení plýtké charakterisuje nejlépe vaše spolubojovníky. Myslet do hloubky, to znamená též posuzovat všechny zjevy ko! sebe a veškeren život „p o d z o r n ý m ú h l e m v ě č n o s t i“ podle slov téhož presidenta. Ale kdyby toto dělali ti, jimž adresujete svoje řádky, i ti, kteří už jdou s vámi, pak by se mohlo státi, že byste nenalezl místa, kam vaše hluboké úvahy uložit a přišel byste o autorský honorář. Nejsem závistivý, přeji vám ho ze srdce. A pište, dokud je sezona v proudu. —ík.

Ještě k diskusi o učitelské akademii. V 15. čísle t. ročníku uveřejnil p. docent dr. Kratochvíl výzvu k diskusi o zřízení katol. učitelské akademie. Dovolil jsem si v následujícím čísle pronést skromný názor, že o potřebě či zbytečnosti této akademie snad ani není možno diskutovati, nejvýš o organizování programu a pod. A opravdu také diskuse nebylo! Aspoň ne v tisku. Hovořilo se o tom na dvou, třech sjezdech a schůzích, na nichž byl v celku vysloven souhlas, na olomuckém sjezdu byl dokonce „přijat návrh“, aby byl zvolen přípravný výbor k vypracování projektu, ale že by se bylo stalo něco více, nevíme. Je ticho. Byl bych opravdu rád, kdyby toto mlčení bylo projevem jednomyslnosti v názoru, že diskuse je zbytečnou a že se opravdu na tom projektu pracuje. Avšak, zdá se mi (kéž se mýlím!), že se neděje úplně nic. Nejenom, že se

nepracuje, už se o tom ani nehovoří a nepíše. Prázdniny přede dveřmi, tu už teprve není doba a zájem k tak velké práci, jakou organizování takového podniku je. Od března snad bylo dost času, aby se poznalo lze-li a v jakém rozsahu podobný projekt uskutečnit. A tak zase budeme sladce dřimat celý rok a možná zase ještě diskutovati, zatím co pokrokové učitelstvo na svých vysokých školách pedagogických, které nota bene asi brzy budou postátněny, si vychovává už řadu let vědecky vyzbrojené pracovníky, jimiž se obsadí pak všechna důležitější místa a funkce. A po právu! Víme sice dobře, že návštěva vys. školy nemusí udělati z učitele vychovatelskou kapacitu, že mnohý — třeba z našich řad — dosáhne soukromou pílí a schopnostmi výsledků daleko lepších, ale jak těžko se domáhat jejich ověření! Pak by se stejnou logikou bylo možno zavrhnout všechny školy, zkoušky a vysvědčení. Vysvědčení je dodnes přece jenom právně nejvhodnějším (neříkám, že vždy objektivním a spravedlivým) průkazem k určitým právním a společenským nárokům. A jestliže my, katoličtí učitelé, nemáme sami kde takového průkazu nabýti, připravujeme si tím nedozírné škody. Tolikrát nám bylo zdůrazňováno a myslím, že to cítíme každý sám, jak právě nám je zapotřebí, abychom svojí mravní a vědeckou úroveň se dovedli uplatnit. Nemohu tudíž naprosto pochopiti, jak je možno odkládati se zřízením instituce, která nám k tomu má pomoci. Každý mistr řemeslnický si dnes vybírá za učně absolventa měšť. školy a posílá jej do školy pokračovací a u nás by mohl někdo myslet, že učitelé stačí to vzdělání, jako před čtyřiceti, padesáti roky? Což se nezměnila doba a nepostavila nás před nové problémy a úkoly ve výchově a vzdělání? Což mohou všechny ty otázky a potřeby rozřešit a zvládnout ve věku a za čtyři roky, kdy studují na ústavě? A máme konečně my, katol. učitelé po čem sáhnouti, abychom si soukromě tyto mezery doplnili a zjednali si jasno v nových názorech a reformách? Odpovězme si sami! A řekněme si upřímně: Není vina na těch našich poměrně malých úspěších organizačních také na nás a na celé té soustavě našeho smýšlení a zřízení? Pan ministr Šrámek prohlásil na zem. sjezdu strany, že je nutno rozmnožit řady katol. učitelstva. Ale jak? Do-

vedli jsme připoutat celé řady učitelů, kteří jsou nábožensky založení a plní něbož, povinnosti? Ale proč celé řady i cstatní inteligence stojí mimo naše organizační hnutí? Není to vždycky jen bázeň a ohledy, jež je od toho zdržují? Hledáme a filosofujeme o příčinách, a ta je většinou — vím to ze zkušenosti — jenom jedna: úroveň života těch organizací. Dere se při této příležitosti do pera mnoho trpkých výrazů, ale pomlčím. Pokračujeme sice. Bohu díky, k lepšímu, ale pomalu. Mohli jsme být dále. A jestli se ani nyní nebudeme snažit aspoň dohoniti, co jsme zameškali, nečekejme rozkvětu spíše úpadek. Rečněním ten rozkvět nepřivodíme, nýbrž skutky.

VI. Kobyłka.

Katechetický kurs na Velehradě. V pondělí 30. června o 18. hod. vzývání Ducha sv. v basilice, pobožnost za Rusko a návštěva hrobu arc. dra A. C. Stojana. O 19. hodině zahájení kursu a pozdravy hostů. V úterý 1. července o 8. hodině přednášky: Karel Jeřábek, katecheta v Líšni u Brna: Nadpřirození pomocníci katechetovi. Václav Kubiček, docent C. M. fakulty v Olomouci: Jak používat učebnice při katechesi. Odpoledne o 15. hod. ně: Leopold Reček, katecheta v Opavě: Jak využití názoru při katechesi. Jan Trávníček, říd. uč. v Hor. Lidči: Jak lze užití učebnic jiných předmětů a četby při náboženském vyučování. Ve středu 2. července o 8. hodině: Alfons Glos, katecheta v Prostějově: Jak učení katecheta svými pomocníky učitele a žáky. Msgr. dr. Aug. Štancl, profesor v Hrančích: Jak může pomáhati při výuce a výchově náboženské rodiny. Odpoledne o 15. hodině: Martin Vlasatý, profesor v Trenč. ně: Ako sa môžu stať spolky pomocníkmi katechetovými. Frant. Večeřa, dómský vikář v Olomouci: Jak mohou podporovati katechetu dětské besídky. Denně o tři čtvrti na sedm ráno budou v basilice promluvy o sv. Augustinovi a mše sv., a večer společná modlitba. V úterý o 14. hod. valná hromada katechetského spolku olomuckého. S kursem bude spojena výstavka praktických pomůcek a budou promítány světelné obrazy nebo náboženský film. Ve středu podle přihlášek bude uspořádána autobusem přes Buchlov pout k sv. Klimentu u Osvětiman a exkurse do Bzence nebo přes Buchlov, Zlín (Bata), k salesiánům do Frýštáku. Všichni účastníci, pokud se včas přihlásí,

Hlučinsko 27, 68, 87, 129, 207, 247, 267, 268, 313, 337, 375, 393.	189, 209, 231, 252, 275, 298, 320, 344, 360, 382, 400.
Místecko 421.	Léčebný fond 15, 93, 113, 254.
Novojicko 206.	Nálezy nejv. správního soudu 16, 37, 52, 74, 92, 112, 232, 253.
Opavsko 68, 88, 269, 270, 314.	Zprávy 16, 22, 37, 42, 53, 62, 74, 95, 102, 114, 136, 160, 189, 211, 232, 255, 276, 301, 323, 345, 361, 384, 402, 427.
Mor. Ostrava 337.	Literatura 57, 77, 97, 116, 139, 168, 258, 280, 303, 325, 345, 364, 386, 407, 429.
Těšinsko 69, 129, 294, 312.	Svatováclavská literatura 18.
Vsetínsko 181, 268.	Dětská literatura 168, 281, 429.
Opavsko, Hlučinsko, Ostravsko, Tě- šínsko 129, 182, 295, 314, 338.	Zrnka 10, 11, 15, 16, 18, 28, 29, 35, 37, 53, 56, 58, 70, 74, 77, 88, 131, 134, 153, 154, 189, 225, 231, 247, 248, 252, 253, 254, 255, 275, 295, 298, 300, 301, 315, 320, 325, 339, 345, 380.
Hlídka učitelského dorostu 10, 28, 88, 131, 154, 226, 339, 356, 376, 394, 421.	*
Hlídka mladé generace 271, 376.	Perokresba 374
Prázdninový pokr. vzdělávací kurs katol. učitelstva ve Frýdlantě n. O. 183, 207, 225, 247, 272, 300, 314, 344, 377, 399, 422.	
Rozhledy 11, 30, 47, 70, 89, 109, 132, 155, 183, 208, 227, 248, 273, 295, 315, 340, 357, 395, 423.	
Právní hlídka 35, 51, 92, 113, 134, 158,	

budou bydlet a stravovat se ve Stojanově. Každý bude mít zvláštní pokoj. Za byt a stravu zaplatí 70 Kč. Celebrovat lze možno všem denně. Přihlášky posílejte do 26. t. m. jednateři katechetského spolku Janu Mlčochovi do Uher. Hradiště. Pozdější přihlášky působí obtíže.

Kdo si přeje víc?

*Nové už vyšly osnovy!
Začíná dílo obnovy,
pohne se starý, špatný vzduch,
zavládne v škole nový duch!*

*V etapě nové spočinem!
Dříve co bylo zločinem,
stane se ohromnou zásluhou,
zločinci připadne řád se sluhou!*

*Tři leta můžeme zkoušet,
do nových světů se pouštět
s nadějí na služné v třináctém měsíci,
kdož by chtěl, přátelé, ještě víc dosíci?*

Puntík.

Z P R Á V Y

Právě jsme poslali upomínky s vplatními lístky na dlužné obnosy za ukončený ročník, za přílohy (z 1. února, 1. dubna, 1. června), případně za starší ročníky. Prosim, byste nám příslušný peněz poukázali, pokud možno, obratem. I my musíme splnit své povinnosti za ukončený ročník do konce června. Neotálejte! Administrace.

Česko-německá výměna dětí. Přes 60 katolických dětí a studujících obdrží ještě místa v dobrých německých rodinách katolických na výměnu přes prázdniny, na školní rok nebo za plat. Přihlášky a 10 Kč na porto přijímá sekretariát pro česko-německou výměnu dětí v Teplicích, Duchcovská 56-III.

Kurs z nauky o výchově dětí tělesně vadných. Svaz čsl. spolků pro péči o zmrzačené s podporou ministerstva školství a národní osvěty uspořádá ve dnech 2., 3. a 4. července 1930 kurs pro učitele škol národních z nauky o výchově dětí tělesně vadných (zmrzačených). Ubytování a stravování poskytné Jedličkův ústav za režijní cenu. Kurs bude bezplatný a účastníkům budou vydána frekventační vysvědčení. Přihlášky buďtež zaslány jednateři Svazu doc. dru J. V. Klímovi v Praze

XII., Letohradská ul. č. 5, nejpozději do 20. června t. r.

České kursy rytmické ve škole E. Duncanové v Klessheimě u Salcpurku. Úspěchy loňského českého kursu ve škole E. Duncanové v Klessheimě, jak se zejména projevily při veřejném vystoupení dne 28. února t. r. v Národním domě vinohradském, byly podnětem k tomu, aby tam byl uspořádán letos opět v červenci a v srpnu kurs podobný a to jak pro děvčátka i cvičenky dospělé. Informace z ochoty podají a české prospekty na požádání zašlou pp. Aug. Očenášek, odborový rada v ministerstvu zdravotnictví v Praze XVI. (čís. tel. 401.41) nebo univerzitní docent dr. Jirí V. Klíma v Praze XII. 543.

Exposice pokusné třídy Anny Zitzkové—Váškové z Chrastí na mezinárodní výstavě autodidaktického materiálu a učebných pomůcek ve stálé školské výstavě v Litomyšli. — Učitelka Anna Zitzková-Vášková již od roku 1924 koná ve své pokusné třídě v Chrastí výzkumy, řídící se heslem: Učiniti svět radostnější a šťastnější, než jsme jej přijali sami při prvním otevření svých očí. Děti jsou všestranně pozorovány, pozorování zapisována. Učitelka nestaví však jen na teorii, nýbrž na praxi, snaží se poznávat naše české děti a utvořit pro ně českou pedagogiku a didaktiku. Zde vystavuje práce žáka od 1. do 4. školního roku a záznam o něm. Také ukázky u pokusných škol v Michli, Nuslích a Kladně svědčí o veliké péči a snažení učitelů těchto škol. Velmi zajímavý jest též autodidaktický materiál z cizích států (montessori, Dekroli, Diskat a p.) a z republiky ČS. Výstava otevřena je denně do konce srpna t. r.

Kol. Kunckovi, horlivému našemu spolupracovníku, i jeho sestřím, kol. Ludmile a Anně Kunckovým, věrným členkám naší organizace vyslovujeme upřímnou soustrast nad ztrátou milého otce. Redakce.

Divné. Na pražskou českou lékařskou fakultu jsou prý přijímáni cizozemští Židé se sedmi, neb i dokonce pouze i šestiletým lyceem. Absolvent učít. ústavu, i když předtím chodil do čtyř i více tříd gymnasia, však dříve na universitu přijat není, dokud nevykoná novou maturitní zkoušku, a to ze všech předmětů gymnasia. Tedy dvojí loket!!

PhDr. Amálii Svobodové-Sadovské, naši spolupracovnici, kolegyni a horli-

Psací stroje „Underwood“, plnicí pera, psací soupravy atd.
K. VÁGNER, BRNO, Česká ul. 16.

AMBROŽ FILA,
natěrač a malíř písma, Přerov, Bartošova.

Veškeré stavební a nábytkové práce v čistém provedení.

vě širitelce osvěty v duchu katolickém, srdečně blahopřejeme k dosažení akademické hodnosti. Redakce.

Vítězství křesťanského učitelstva v Dol. Rakousích. Dne 19. května t. r. konaly se volby zástupců učitelstva do všech okr. školních rad v Dolních Rakousích, a to na základě nového zemského školského zákona. Výsledek voleb znamená velké vítězství křesťanského učitelstva. Křesťanské učitelstvo dostalo 46 mandátů (dosud mělo pouze 9) a 2547 hlasů, soc. dem. organizace 14 mandátů (dosud 37) a 933 hlasů, velkoněmecká organizace 42 mandátů (dosud 56) a 2201 hlas. — Kdy u nás se dostaneme vpřed?

Nadpisy standart při manifestaci na Sv. Hoře: Navraťte národ Kristu; Pro katolické děti katolické školy; Protestujeme proti nemravnému tisku! Do katolické rodiny katolický tisk! Chceme nábožensko-mravní výchovu ve školách! Katolické ženy žádají kříže do škol! Pryč s rozvody a rozlukovým zákonem! Katolická žena nezradí Krista ani národ! Vraťte posvátnost stavu manželskému! atd. Viděti, co žádá lid.

Třináctého služného, vlastně zatím pouze jeho schválení, jsme se konečně přece dočkali. Bude ovšem v jiné formě a ne celým měsíčním služným, ale přece dostane se nám jakési pomoci.

Chystaná nová organizace nižších tříd stř. školy jest jistě P. T. čtenářům známa z denního tisku, proto blíže se o ní nezmiňujeme.

Doplňek k 2. číslu „Občan a škola“ (přiloženo k 19. číslu „Věstníku“): Str. 29. K příloze 1. Okresnímu úřadu třeba předložit: a) Domovský list, b) křestní list žadatele, c) prohlášení obce, od kdy otec žadatelův má tam domovské právo. Toto musí mítj od 1. ledna 1910, měl-li je před 1. lednem 1910 jinde, musí o prohlášení žádati v oné obci. Příloha 6. Prohlášení otce,

že souhlasí se vstupem synovým, je-li tento nepnoletý, do školní služby. Str. 30. Příloha e). Přehledný výkaz o službě (podle výnosu zem. šk. rady mor. z 30. července 1929, číslo 43.231), není-li starý osobní výkaz.

Říd. uč. Boudar, známý agrární pracovník, dostává „výplatu“ ve „Věstníku USU“ z 5. t. m. Rovněž tak K. Sedláček, jenž je zase z jiné skupiny pokrokového tábora.

O Léčebném fondu mnoho se mluví. Je jisto, že něco se musí k zlepšení poměrů učinit. Rozhodně s ním není spokojen nikdo a my, učitelé, laici i kněží, a učitelky, nejméně.

Rodičovské spolky, po nichž náš učitelský pokrok tolik touží, projevují, pokud již existují v té či oné formě, opravdu jedinečnou činnost: pořádají trucslavnosti v den Božího těla. A učitelstvo jásá... Lid se ovšem tomuto jásootu směje.

Legitímace na snížené jízdné do 15. září zaopatřte si aspoň dodatečně, pokud jste tak již neučinili. Žádost k ředitelství st. drah, podobenka, 25 Kč.

Zánovní kolo, zn. Mars, nové za 1400 Kč, prodá se za 850 Kč. Blíží se administraci.

O učitelských výhodách v lázních píše se každoročně mnoho v učitelských listech. Nečiníme tak, neb ve většině případů se kolegové přesvědčí o poměrech zcela jiných, než o kterých se píše.

Příštího roku budeme věnovati občas pozornost Omladině a práci katol. učitelstva k jejímu vzrůstu. Blíží se umluveno již s jednatelem Omladiny dp. katechetou Ševčíkem. Redaktor.

Chybí-li vám někomu některé číslo, reklamujte je ještě v prázdninyl Admin.

Univ. docent PhDr. Jos. Kratochvíl, archivní rada, byl zvolen jednomyslně členem Masarykovy akademie práce v Praze. Gratulujeme!

Místo říd. učitele na jednotřídní škole v sev. Moravě bude se obsazovati od prázdnin. Přihorský, zdravý a romantický kraj. Občané by rádi dostali uč. tele-katolika. Blíží sdělí redakce.

LITERATURA

Doporučujeme širokým vrstvám lidu týdeník „Neděli“. Redaktor K. Balík, děkan v Černovicích u Tábora, Administrace Praha II., Karlovo nám. 5-6. Číslo 20 haléřů, ročník 10 Kč.

Nakladatel K. Hájek, Praha I., Husova 21. V. Opluštil: „Praktický popis a mluvnice jazyka českého.“ Ve spise podáno učivo na základě svérázné metody autorovy, vyzkoušené a osvědčené na školách národních a v kursech. Jiné příručky toho druhu předčí těmito přednostmi: 1. Jasnými a stručnými výklady a pravidly, 2. přehledným uspořádáním látky, 3. obsahuje mnohé nové věci, které jinde marně byste hledali, 4. praktickými přehledy a názornými příklady, 5. odůvodňovacími a přirovnávacími úkazy. 256 stran, 24 Kč.

Matice cyrilometodějská v Olomouci. Dr. Jos. Kachník: *Mravní charakter*. Stati o mravní výchově a požadavcích charakteru, co charakteru vadí a co mu prospívá. Zásady spisem šířené jsou jisté a pevné, neboť se opírají o zjevení, o učení sv. Tomáše a jsou srovnány se zásadami všech moderních vychovatelů. Při tom jest spis přístupný a nebude křesťanského vychovatele, ať kněze, ať rodičů nebo učitelů, kteří by z tohoto díla nečerpali mnoho cenného poučení pro výchovu svých svěřenců. Zvláště jest tento spis doporučení mládeži dorůstající, aby měla kde najíti vzácné rady pro vlastní sebevýchovu. Opět nové vzácné dílo známého řádného profesora Karlovy university v. v. 164 stran, 17 Kč 50 hal.

Knihovna Společnosti pedagogického musea v Brně. Sv. 1. Národní škola ČSR. Zkušenosti a směrnice. V první části, zaujímající 2 třetiny knihy, po třech článcích rázu všeobecného následují články o všech jednotlivých předmětech vyučovacích, kteréž obsahují směrnice a pokyny ke zdokonalení metod vyučovacích. Pojednání vycházejí vždy ze skutečného stavu vyučovacích metod a výsledků, kteréž byly zjištěny dotazníkem, rozeslaným koncem r. 1928 všem okresním školním in-

spektorům moravskoslezským. Zastoupení jsou tu stručnějšími články i vynikající pedagogové němečtí. Zmíněné články didaktické tvoří největší část knihy. Za nimi jest přehledný článek o školství úchylném a dva články o anomálním držení pera následkem chorob a o pedagogické nápravě této vady ve spojení se speciálním léčením. V druhé, menší, části knihy je zpracována a náležitě zhodnocena statistika národního školství za první desítiléti československé republiky takovým způsobem, že vytyčuje směrnice, čemu jest v národním školství toho času věnovali zvýšenou péči. Myšlenky a snahy zpracovány jsou od pedagog. odborníků za redakce vrchního škol. rady V. Komárka. 406 stran, 30 Kč. Při hromadných objednávkách, které zašlou správy škol prostřednictvím okr. škol. výborů. 25 Kč. V komisi Ústř. uč. knihkupectví, fil. v Brně.

Úvod do praxe v činné škole za řízení škol. insp. dr. O. Kriebla bude vydán v Šaškově Nové učitelské knihnici po prázdninách. Ve spise bude podán soubor dnešních snah o českou činnou školu s cennými návody a četnými ukázkami z praxe školské ze všech učebných předmětů a ze všech stupňů školy obecné a měšťanské. Bude vycházeti v sešitech po Kč 1.80.

„Novoscholasticism.“ Možno obdržeti u autora dra Jos. Kratochvíla v Brně, Zemský dům II. Cena 4 Kč. Též v administraci „Věstníku“.

„Meditace věků“, spis doc. dra Kratochvíla, možno obdržeti v administraci „Věstníku“ za sníženou cenu 20 Kč za svazek. I. díl obsahuje filosofii starověku, II. díl filosofii středního věku.

DĚTSKÁ LITERATURA

Bezruký Frantík píše o sobě. Kniha, napsaná poutavě a svižně bývalým členem Bakulovy družiny Františkem Filipem, hodí se velmi dobře pro děti svou nenápadnou a přece důraznou výchovnou tendencí. Je to pěkné vyličení cesty za úspěchem hochy-mrzáčka. Hodí se pro děti od 5. školního roku.

Farma lehkých srdcí. Vypravování ze života skautského, plod primitivního umění Zdeňka Bora, přetížený pravopisnými chybami a ozdobený několika neobratnými úsměšky z náboženství katolického. Podivení naplní čtenáře, že se našel nakladatel na tento

„skvost“, který leckde snad i najde člověka-vychovatele, který jej zařadí do knihovny pro ty, jimž i nejlepší jest jenom dosti dobré.

Nákladem děrostavého odboru Čsl. červeného kříže vyšly také Prázdniny, dvě povídky M. Sibirjaka o pobytu pětirohradských dětí na venkově o prázdninách. Jsou to povídky pěkné a hodí se pro děti již od 4. školního roku, podobně jako týmž nákladem vydané *Ma'inové hory* od téhož spisovatele, které jsou pěkným obrázkem ze života hlídače v uralských lesích. Mají stejný formát a dají se tudíž svázati v jeden svazek. Cena je nepatrná: první knihy 1 Kč 20 hal. a druhé 1 Kč 50 hal. Týmž nákladem vyšel také výňatek z Řeckých bájí Kingsleyových: Báje o Perseovi, který se hodí pro děti od 6. šk. roku. Cena 1 Kč 80 hal.

Dva hoši v zemi bobrů. Knihu vydala Knihovna dorostu Čsl. červeného kříže. Dovídáme se z ní o životě zálesáckém v kanadských lesích i o způsobu života bobrů a o jejich stavbách. Hodí se pro děti od 6. školního roku.

Jak ho máme rádi, spis napsaný k 80. narozeninám T. G. Masaryka od J. Jahody. Vypravování, místy za vlasy přitažené a vtíravě pochlebující, evangeliky nad jiné vychvaluje a ke katolicismu číší nenávisť. Aspoň jednu perlu: ... „a pravý římský člověk nikdy není českým člověkem. Přece se

jen nadarmo jezuviti v Husově zemi nevyštěnili.“ Neštěstím velikánů je, že se v jejich stínu daří pleveli.

Chudý chlapec, který se proslavil. Je to životopis našeho pana presidenta, napsaný známým protikatolickým bojovníkem Janem Herbenem. Také v této knize, psané pro děti, neopomíjí vhodných i méně vhodných příležitostí, aby si neudělal zásluhu u stejně smýšlejících. Tak ovšem leccos vykládá i nesprávně, jako na příklad známou epizodu o zpovědi. Na socialistický mlýn ovšem nezapomíná nahánět vady. („T. G. Masaryk nemusil se o socialismu poučovat z knih. Nevěda ještě o socialismu, byl už uvědomělým socialistou.“ Strana 9.) Také až příliš zbožňuje ideologii revoluce, jež byla rozhodně ve starém státě na svém místě. Budeme-li však my místo občanů vychovávatí revolucionáře, čeho tím dosáhneme? Mimo to nevím, má-li tak velkou výchovnou cenu, že nemohla býti opomenuta tato část výkladu o P. Satoriovi: „že byl muž krásný, stával se touhou mladých žen, dělaly mu ná-

TISK

Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských
v Olomouci
rychle, vkusně,
levně.

Značné slevy. Odměny
za zprostředkování.

Priznivě platební podmínky.

Vyrábíme okenní záclony všeho druhu. Vyžádejte si s udáním počtu oken a mír bezplatné nabídky.

Spojené továrny na rolety a žaluzie

J. a E. GLÜCK,
Kynšperk n. Ohří, Čechy.

Jeviště a divadelní dekorace, malby kostelů
provádí odborně a levně Antonín Krátký, Předměstí u Přerova.

Odborný lékař pro nemoci kožní a kosmetiku
MUDr. E. SCHAUFELD, PŘEROV, KOJETÍNSKÁ 9.
Ordnuje dopol. 8-10, ndpol. 1-3, 6-7, v neděli a svátky 9-11.

strahy, měl s nimi nemanželské děti". Ostatně by se také taková kniha pro děti ve škole, která má vychovávat ke vzájemné snášenlivosti politické, náboženské, národní a sociální, obešla bez volebního letáku a žákovská knihovna ovšem bez takové knihy. Jak daleko krásněji dovedl vykreslit postavu našeho osvoboditele dr. Doležal v Knihovně pro každého!

V. J. Albanov: Mezi životem a smrtí.

Deník kormidelníka Svaté Arny, lodi, s níž vyjela ruská výprava r. 1912 do končin Severního ledového moře. Na začátku dubna r. 1914 opustil Albanov s 13 druhý loď, zamrzlou v ledě, a po třech měsících, plných útrap a nebezpečí je šťastnou náhodou zachráněn jen s jediným druhem. Vyprávění je napínavé a upoutá i dospělého. Hodí se pro nejvyšší ročníky národní školy.

K.

PRÁDLO, PLETENÉ ZBOŽÍ

levně ve velkém výběru u firmy

JOSEF MACHEK,
OLOMOUC, Kateřinská ulice 2.

Pánům učitelům 5—10 procent slevy proti legitimaci.

JUDr. Eduard Garlík, obhájce ve věcech trestních,
Přerov, Trávník 35 Tel. 368.

Školní a spolkové výlety

upozorňujeme na solidní hotel Broušek přímo u vchodu do proslulých jeskyní Sloupsko-Šošůvských v Moravském krasu. Krásné lesní zátisi. Čisté úpravné noclehárny. Cizinecké pokoje. Levné a dobré stravování. Zastávka autobusů. Pro školní výpravy zvl. výhody. Noclehy zajistíte si včas. Informace obratem.

Broušek Alois, majitel hotelu

SKLAD A VÝROBA NÁBYTKU

v hojném výběru za nízké ceny a se zárukou obdržíte u firmy

KAREL KARAS, STOLAŘSTVÍ V PŘEROVĚ
Komenského třída č. 7.

RAZÍTKA RAŽEBNA PLAKÁTŮ
GENŽA A PETROI V PŘEROVĚ

Pánské a dámské látky

jakož i veškeré střížné zboží
nejlevněji v odborném velkozávodě

Bohumil Vašina,

Orlí č. 20 Brno, Veverí 38

Stavební a nábytkové
stolařství

JOS. PISAŘÍK,
PŘEROV, VELKÁ DLÁŽKA 88.

K. Klofáč,

půjčovna maškarních, divadelních a národních krojů.
Olomouc-Hodolany, Rolsberská 2
CENY LEVNĚ, od 6 Kč výše.

VĚSTNÍK
KATOLICKÉHO UČITELSTVA
ČESKOSLOVENSKÉHO
1929-1930

Redaktor
Jindřich Hrbáček.
Ročník osmý.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čsl. v Praze.
Redakce a administrace v Přerově.
Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských,
spol. s r. o. v Olomouci.

OBSAH

S. Brdař: Moderní husitská . . .	183	— Zpráva o „Věstniku katol. učitelstva čsl.“ . . .	104
— Poslyš, příteli! . . .	273	— Roku 1931 do Říma! . . .	110
V. Draňanský: Husité dneška . . .	52	— Myšlenka pedagogické akademie . . .	274
— Rada pokrokovému . . .	74	— O nás — pro nás . . .	331
A. Kr.: Veršiky do dětských památníků . . .	397	— Reformy . . .	351
—j— Ze školy vys. studií pedagogických . . .	132	— Studující učit. ústavů . . .	395
Frantík Puntík: Ta historie . . .	15	— Lid žádá katol. učitele . . .	425
— Na začátku škol. roku . . .	51	J. H.: Milí mladí přátelé . . .	131
— Povzdech . . .	109	— Nic jim nevěřte, nic jim nedávejte! . . .	371
— Ta světská sláva . . .	113	— Na konci školního roku . . .	415
— Po kvalifikaci . . .	136	Karel Hroch: Přírodověda na našich školách . . .	123
— Smířovačky . . .	158	K. H.: Do nového roku . . .	199
— Naše škola . . .	160	kh.: Pro diferenciaci . . .	333
— Sborně dále . . .	188	J. Kachlík: O kreslení a kreslících . . .	103, 127, 151
— V ministerstvu školství . . .	208	— Několik poznámek k novým osnovám kreslení . . .	415
— Po interviewu . . .	209	— ik: Myslet bolí . . .	425
— Ta nová pedagogika! . . .	211	A. Kloss: Profesor Masaryk o učiteli . . .	297
— Dárek . . .	226	Vl. Kobylka: K diskusi o učitelské akademii . . .	341
— Chcete výtečnou? . . .	231	— Ještě k diskusi o pedagogické akademii . . .	425
— Staronová písnička . . .	232	Univ. doc. PhDr. Jos. Kratochvil: Učitelská akademie katolická . . .	309
— O novou metodu . . .	232	Antonín Krejčíř: Hra ve výchově . . .	220
— Radost trochu předčasná . . .	271	A. Kjr: Škola v demokracii . . .	44
— Nový ministr . . .	272	— K vyučování vlastivědě . . .	353
— Problém . . .	314	R. Křivánek: Přirozený tělovýchovný systém Lockingtonův . . .	264, 290
— Všude krise . . .	323	L. K.: Jak realizovati katolickou školu . . .	180
— Šelmy . . .	340	Jan Kunec: Rytmika v praxi výchovné na škole . . .	25
— Zase anketa . . .	343	— Co nám chybí . . .	63
— Jen hezky demokraticky . . .	344	— Stav tělesné výchovy mládeže na školách v cizině . . .	105
— Rakovina . . .	356	— Tělesná výchova na nár. škole v zimním období . . .	204
— Slzy kalí řasy . . .	357	— Prázdninový pokračovací vzdělávací kurs katol. učitelstva ve Frýdlantě n. O. od 4. do 18. srpna 1930 . . .	310
— Zase nová reforma . . .	361	— Niels Bukh a tělesná výchova na nár. škole . . .	373
— Po rozsudku mezi ČOU a ŘSČsU . . .	376	K.: Vánoční projev čsl. biskupů a „Věstník USJU“ na Moravě . . .	249
— Otázka s odpovědí . . .	377	— Štvaní „Věstniku USJU“ na Moravě . . .	249
— Slib . . .	399	MUDr. Julián Kunec: Péče o zdraví na prázdninovém kurse . . .	379
— Či jsme? . . .	400		
— Nová škola . . .	422		
— Kdo si přeje víc? . . .	427		
Rudolf Stupavský: Vzhůru, bratři! . . .	3		
*			
Boh. Boček: Práce — ale vpřed! . . .	23		
— Okolo školských reforem . . .	219		
— Jednotná diferencovaná škola . . .	311		
— Trestati či nikoliv? . . .	354		
— er: Reformujte měštanské školy! . . .	202		
— ka: Sjezd slovanského katol. učitelstva . . .	5		
— Valná hromada Spolku katol. učitelstva pro Moravu a Slezsko . . .	6		
— Sjezd polského katol. učitelstva . . .	8		
— Kafr.: Spolupráce katol. učitelstva s učitelstvem polským . . .	205		
Marie Holková: Několik slov o belgickém školství . . .	223		
Jindřich Hrbáček: Povolební úvaha . . .	83		

A. K.: Mladé katolické učitelstvo svému „Věstníku“	226	-- Školské reformy	147
Dr. VI. Libický: Důležitý výnos	65	— Čtení v první třídě	334
— Okolo školní výstavy v Lito- myšli	125	F. W.: Pro občanskou nauku a výchovu	250
— K otázce učít. zkoušek	317	*	
Rayonování zkušebních komisí	417	Do nového roku	4
Stan. Luhan: Zkušenosti z vyučo- vání těl. výchovy ve škole ná- rodní	91	Do druhého tisíciletí	43
J. M.: Otázka platová	89	Kolegové, kolegyně	63
-- Náběh	155	Újezdni měšťanské školy	84
— Pravda	189	Z výroční zprávy Léč. fondu veř. zaměstnanců za hospod. období 1927—1928	85
— Zapomenutá osnova a příleži- tost nová	243	Vypisování konkursů	87
— Metody zkoušení žactva ve škole	251	Za naší lepší budoucnost	103
— Otec v rodině a spolky	251	Organisace	123
— Před úpravou	296	K jubileu sv. Otce Pia XI.	147
— Krise žpěvu	319	Impleat Dominus omnes petitiones Tuas	175
— Školy národní a ovocnictví	319	Návrh nových stanov Spolku ka- tolického učitelstva v zemi mo- ravskoslezské	200
Kleofáš Pistorius: Putovanie Mis- tra Jana Husi z královstvie ne- beského do království českého, kteréž nyní respublica slove	176	Více katolicismu	263
František Pospíšil: Újezdni školy měšťanské	26	Možnost laické mravní výchovy	266
— Krise Léčebného fondu veř. zaměstnanců	357	Z letošních pedagog. dní v Praze	292
Jan Sedlák: Nový směr v elemen- tárním čtení	66	Komenského náhrobní nadpis v chrámě naardenském	293
— Rayonování zkušebních komisí	360	Návrhy na reformu učít. vzdělání	392
PhDr. M. Svobodová-Sadovská:		*	
Bez víry	187	Organizační hlídka 10, 27, 46, 67, 87, 108, 129, 152, 180, 206, 224, 246, 267, 294, 312, 355, 374, 393, 419.	
— Masaryk o vadách školy	287	Zemský spolek katolického učitelstva v Čechách 224, 247, 269.	
— Naši národní geniové	395	Jihočeský odbor 10, 152, 206, 208, 355, 374, 420.	
J. Š.: Co napsaly hodslavské děti	227	Sušicko—Klatovsko 46, 420.	
T.: Důležitost výběru knih pro mládež	296	Moravskoslezský spolek katolického učitelstva 130, 181, 270, 419.	
Jan Ev. Trávníček: Momentky ze sjezdu slovanského katol. uči- telstva	45	Dačicko—Telečsko—Jemnicko 153.	
— Onomatopoetické zabarvení řeči	83	Moravsko Krumlovsko 69.	
— Osnování učiva z obč. nauk a výchovy	150	Boskovsko 87, 153, 338, 393, 420.	
— Hoden jest dělník	243	Boskovsko—Mor. Třebovsko 295.	
— Jubileum ústavy ČSR	289	Brněnsko 27, 69, 130, 206, 247, 313, 375, 394.	
— Učitelské epistolky	307, 332	Hustopečsko 67, 69, 269, 338, 375.	
— Tisk o tisku	352	Novoměstsko 267, 313, 420.	
— K novým směrům v počtech	372	Novoměstsko—Tišnovsko 10, 69, 108.	
— Spolupráce katol. učitele a o- statní katol. inteligence s rodi- nou a katol. spolky	381	Vyškovsko 10, 47, 108, 181, 224, 268, 295, 313, 375, 394.	
— Do života (kolegům a kolegy- ním abiturientům)	391	Uherskobrodsko 67, 108, 246, 271, 338, 393.	
Jos. Vičánek: Není veškerá moc z lidu	395	Hodonsko 153, 338.	
Konstantin Volařík: Kvalifikační komise	244	Uherskohradištsko 129, 153, 209, 294, 312, 355, 394, 420.	
Frant. Weisbauer: Úprava pís- nek	107	Jižní Morava 337, 374, Litovelsko 10.	
		Přerovsko 181, 270, 314, 355, 375, 393.	
		Haná a sev. Morava 180, 224, 246, 267, 295, 312, 336.	